ב״ה

אין ליכט פון תורה

ספר

קינות לתשעה באב

עם עברי טייטש

707

הוצאת אמונה
ברוקלין נוא יארק,
שנת תשנ״ט לפ״ק

סדר

קינות לתשעה באב

קינה היא וקוננה עם ישורון. וכל בית ישראל
יבכו את שרפת בית מקדשינו אשר שרף ה'.

עם פי' עברי טייטש

ועם משלים טובים ונעימים

גם הוספנו חורבן בית המקדש

גם סדר התפלה

לערבית ושחרית ומנחה

עניני תשעה באב

(רלח) טעם. אז מען בענשט ראש חודש אב זאגט מען מנחם אב. מען איז מנחם דעם א׳ ב׳. ווייל אלע קינות זענען גישמעלט מיט א׳ ב׳. אין אז עס ווערט ניין די נאוה ווערט ניין די נחמה אויף דעם א״ב :

(רלט) טעם. ואם מען עסט אין ראש חדש אויך נישט פליש. אפילו סעודת ר״ח איז א מצוה. וויל אין ר״ח אב איז אהרן נעשטארבן ג) :

(רמ) טעם. ואם מען באדארף צו ויצען אויף דער ערד בייא דער סעודה המפסקת. כדי עס זאל אוים זייען ארימע אין אנידערינע סעודה. אבער ריא שיך דארף מען נישט אוים טוהן בייא דער סעודה. ב״י :

(רמא) טעם. ואם מען טאר נישט עסן צווייא־ערלי ניקעכטן בייא דר סעודה המפסקת. ואירן דם איז דר טרר פון הערשאפט אין כבוד נ) :

טעם

ג) בין המצרים היינו פון שבעה עשר בתמוז ביז נאך ת״ב איז אסור צו עסן אפרי חדש אוך איז אסור אן צו קליידן ניע מכבושים כדי מען זאל נישט שהחיינו. נאר פון ר״ה אבער ניע שיך קען מען אן טאן. ואירן מען מאכט אויך זיי נישט שהחיינו. נאר פון ר״ה אב אן זאל מען ניע שיך אויך נישט אן טאן. נענייל שניידין איז נישט אסור נאר די ואוך פון ת׳ב. אבער לכבוד שבת מעג מען זיי אפ שניידין. אויך מעג מען אין די טעג אשידוך טאן. אבער אסעודה טאר מען נישט מאכן. נאר ואם מען איז נוהג צו עסן לעקאך בשעת די תבנים דאם היימט נישט אסעודה :

ד) ווען אפילו די צווייי מינים זענין אין אין טאפ ניקאכט טאר מען אויך נישט עסן. נאר ווען עס איז אזא מאכל ואם דער טרר איז אז מען זאל עס אנאנין יאדר אזוי קאכן

עניני תשעה באב

(רמב) טעם. וָאם מָען זָאגְט נָאךְ דֶער תְּפִלָּה פּוּן מַעֲרִיב קַדִּישׁ שָׁלֵם מִיט תִּתְקַבֵּל׳. וַויל מָען הָאט נָאךְ נִישְׁט גָעעֶנְדִיגְט אִיבָּה וָאם עֶם שְׁטֵייט דָארְט סָתָם תְּפִלָּתִי. (עֶם אִיז פַארְשְׁטָעלְט מַיין תְּפִלָּה ◆ לְבוש א): אָבֶּער אִין דֶער פְּרִיה זָאגְט מָען נִישְׁט תִּתְקַבֵּל׳ נָאר עֶרְשְׁט צוּ מִנְחָה וַויל מָען הָאט שוֹין נִיטָאגְט נַחֵם:

(רמג) טעם. וָאם עֶם שְׁטֵייט אִין דֶער מְגִילָּה פּוּן אִיבָּה בַּייא דָעם א״ב דִּיא פּ׳ פַּאר דֶער ע׳. וַויל דִּיא נְמָרָא זָאגְט אוֹ ס׳ ע׳ סומך ״עניים. מָען בַּאדַארְף אִינְטֶער שְׁטִיצָען דִּי אָרְימָע. אָבֶּער דָא הָט מָען דָעם אָרִימַאן נִישְׁט אִינְטֶער שְׁטִיצְט וַויל פִּיהוּ מָרִיתִי מָען הָאט זַיין מוֹיל וַויידֶער גִישְׁפָּענְיגְט. דְּרוּם שְׁטֵייט דִּיא פּ׳ צְווישָׁען דִּיא ס׳ אִין צְווישָׁן דִּיא ע׳. גאולת ישראל:

(רמד) טעם. וָאם מָען זָאגְט נִישְׁט וידוי נועם אוֹ תִּשְׁעָה בְּאָב נִיפַאלְט אִין מוֹצָאֵי שַׁבָּת. וַויל וִידוּי נוֹעַם הָאט מָען מְסַדֵּר גִיוָוען בַּייא דָעם אוֹיךְ שְׁטָעכְין דָאם מִשְׁכָּן. וָאגְט מָען נִישְׁט אַצוּנְד אִין דֶעם מָאג וָאם דָאם מִקְדָּשׁ אִיז חָרוּב גִיוָוארִין. מטה משה:

(רמה) טעם. וָם מָען זָאגְט ואתה קדוש נָאךְ דֶעם כֵּיינִין אֵיכָה. וַויל דִּי מְגִלַּת אֵיכָה הָאט נִיזָאגְט פַּאר הש״ת רִבּונוֹ שֶׁל עוֹלָם אוֹ דִּי יִשְׂרָאֵל וָועלִין חִיז פַּארְלָענְט וָועלִין וָויר וָועט מְקַדֵּשׁ זַיין דַיין נָאמָען אוֹיךְ

קָאכְען. דְּהַיְינוּ אַמַּאכָל וָאם וָויְרְט אוֹיךְ דֶעם אַרוֹיךְ גִיגָעבְּן צִיבַּאלִים מֶעג מָען עֶסְן. אוֹיךְ מָאר מָען נִישְׁט עֶסְן בַּיי דֶער סְעוּדָה קְרָעפְלִיךְ נִיסִילְט מִיט קָעז. וַויל אַז דֶער קָעז וָועְרְט גִיקָאכְט. הַיסְט דָאם מִיט דֶעם שַׁיין צְווִי תַּבְשִׁילִין. אָבֶּער לָאקְשִׁין מִיט קָעז מֶעג מָען עֶסְן: אוֹיךְ מָאר מָען נִישְׁט עֶסְן פִּישׁ בַּיי דֶער סְעוּדָה. וַויל עֶס אִיז אַמַּאכָל פּוּן מִלְכִים. אוֹיךְ אִיז מָען נוֹהֵג צוּ עֶסְן בַּיי דֶער סְעוּדָה הַמַּמְשֶׁכֶת אַרְבַּיִם אַדֶער אַיינֶער. וַויל דָאם אִיז אַסְמָן צוּ אֲבֵילוּת אַזוֹי וִי דָאם אִיז קִיילֶעכְדִיג אַזוֹי אוֹיךְ אֲבֵילוּת אִיז אַקִילֶעכְדִיגְע זָאךְ וָואם עֶס נַייט אַרוּם דִי וָועלְט. אוֹיךְ זָאלִין דְּבֵרִי מֶעְנְשִׁין נִישְׁט צוּאַמָען עֶסְן בַּיי דֶער סְעוּדָה פְּדֵי זַיי זָאלִין נִישְׁט חַיָּב זַיין צוּ בֶּענְטְשִׁין בְּזִימוּן. לבוש ומ״א סי׳ תקנ״ב:

א) אַז ס״ב נִיסַאלְט בְּיוֹם א׳ זָאל מָען תַּיכֶף נָאךְ דֶער תְּפִלָּה וָוען מָען זָעהְט דָאם לֶעכְט מַאכִין דִּי בְּרָכָה ברוך אתה יי. ומ״ה בורא מאורי האש. אוּן בְּמוֹצָאֵי תִּשְׁעָה בְּאָב פַּאר דֶער סְעוּדָה זָאל מָען מַאכְען הַבְדָלָה אִיבֶּער דֶעם כּוֹס אוּן דִּי בְּרָכָה פּוּן הַמַּבְדִּיל בֵּין קוֹדֶשׁ לְחוֹל. אָבֶּער בְּשָׂמִים זָאל מָען נִישְׁט שְׁמֶעכְין (מהרי״ל). נָשִׁים וָאם זַיי וַוייסָען נִישְׁט צוּ מַאכִין הַבְדָלָה אִין דֶער תְּפִלָּה. מָארִין זַי קֵיין פַּייֶער מַאכִין בֵּיז זַיי זָאלִין זָאנְין בא״י אמ״ה הַמַּבְדִּיל בֵּין קוֹדֶשׁ לְחוֹל. של״ה: אוּן דֶער רמ״א שְׁרַייבְט אִין ס׳ רצ״ט אוֹ נָשִׁים זָאלִין זָאנְין הַמַּבְדִּיל אֶן שֵׁם וּמַלְכוּת:

עניני תשעה באב

אויף דָעֶר וָועלְט. אין וָועט מְסַדֵּר זַיין צוּ דִיר קְדוּשָׁה אין דִיא בָּתֵּי כְּנֵסִיוֹת. אִיז השי"ת צוּ דִי יוֹדְעִין מְרוּצָה נִיְוואַרין בְּמִדַּת הָרַחֲמִים. דְרִיבְּער הָאבִּין דִיא חֲכָמִים מְתַקֵּן נִיְוועזִין דָאס מָען זָאל זָאגִין ואתה קדוש יָאךְ מְגַלַּת אֵיכָה. פרדס:

(רמו) **טעם.** וָואס מָען זָאגט נישְׁט **ובא לציון גואל.** תִּשְׁעָה בְּאָב בַּיי דָו נַאכְט. וַוייל בַּייא נַאכְט אִיז קֵין נְאוֹלָה. מור:

(רמז) **טעם.** וָואס דֶעֶר אָבֵל ר"ל מָעג בַּיי נַאכְט אִין אוֹיךְ בַּייא שָׁאג גִיין אִין שִׁיהֶל אַרַיין זָאגִין קִינוֹת. וַוייל דָאס נַאנְצֵע פָּאלְק זָענִין וִוי אֲבֵילִים דְרוּם מָעג עֶר מִיט וַיי וִיטְצֶען. (לבוש) אוֹיךְ קֶען דֶעֶר אָבֵל אִין ט"ב עוֹלָה תּוֹרָה זַיין אִין אוֹיךְ מַפְטִיר זַיין. שערי תשובה סי' תקנ"ד:

(רמח) **טעם.** וָואס מָען לֵיינְט נישְׁט קֵין תְּפִילִין אִין ט"ב. וַוייל תְּפִילִין וָועֲרִין אֶהָן גָעְרוּפְען פָּאר (שַׁייְנְקַייט). מ"א סי' תקנ"ה:

(רמט) **טעם:** וָואס דֶעֶר חַזָּן זָאגט נישְׁט **ברכת כהנים** אִין דֶר תְּפִלָּה פוּן שַׁחֲרִית. וַוייל ט"ב אִיז אָסוּר בִּשְׁאִילַת שָׁלוֹם. וִוי אַזוֹי קֶען עֶר זָאגִין וָשָׂם לְךָ שָׁלוֹם:

(רנ) **עוד טעם.** וַוייל אֵז דֶעֶר כֹּהֵן אִיז אֵין אָבֵל מָאר עֶר נישְׁט דִיכֶענִין. אִין ט"ב וָענִין דִיא כֹּהֲנִים אֲבֵילִים אוֹיף דֶעם חוּרְבַּן. שו"ת פנים מאירות:

(רנא) **טעם.** אֵז עֶם אִיז אַ בְּרִית אִין ט"ב אִיז מָען דָאס קִינְד מַל זָאךְ דֶעם וָואס מָען אִיז גוֹמֵר דִיא קִינוֹת. וַוייל דִי מִילָה בַּאדַארְף צוּ זַיין מִיט שִׂמְחָה. אַזוֹי וִוי עֶם שְׁטֵייט אִין פָּסוּק **שׂשׂ אנכי על אמרתיך,** אֲבֶער זָאךְ דֶעם גוֹמֵר זַיין דִי קִינוֹת דָאס מָען שׁוֹין נִיזָאגט דִיא פְּסוּקִים פוּן נֶחָמָה אִין שִׂמְחָה א). לבוש סי' תקנ"ט:

(רנב) **טעם.** וָואס מָען זָאגט נישְׁט **אל ארך אפים.** אֵז ט"ב נִיפַאלְט בְּיוֹם ה' אוֹיךְ זָאגט מָען נישְׁט **למנצח יענך,** אוֹיךְ אֵז ט"ב אִיז בְּיוֹם א' זָאגט מָען נישְׁט שַׁבָּת **צדקתך צדק.** וַוייל ט"ב וָועט אֶהָן נָעְרוּפְען מוֹעֵד. מ"ז:

(רנג) **טעם.** וָואס מָען זָאגט נישְׁט **ואני זאת בריתי.** נָאר זָאךְ וִוָּא **לְצִיּוֹן גּוֹאֵל** כו' **נאום ה'.** **הֵיבֵּט** מָען אֶהָן **ואתה קדוש.** **כְּדֵי** עֶם זָאל נישְׁט

א) אֵז עֶם אִיז אֲמִילָה אִין ט"ב אוּן מָען נוֹהֵג צוּ רִיפָען דָם קִינְד מְנַחֵם. אַזוֹי אוֹיךְ אַז עֶם אִיז אֲמִילָה אוּן פּוּרִים נִיט מָען דָעם קִינְד אַנְאמִין מָרְדְכַי:

עניני תשעה באב

נישט אוים זעהן ווײַא עֶר אִיז מקיים ברית אוֹיף דִּיא קינות. מהרי"ל:

(רנד) טעם. וָאס נָאךְ חֲצות בַּאַארף מען שוין נישט זיצען אוֹיף דֶעֶר עֶרֶד. ווײַל דָאס זיצען ט"ב אוֹיף דֶעֶר עֶרֶד. וועֶרט נישט גירַעכנקט אין דֶעֶר גמרא. של"ה:

(רנה) טעם. וָאס מֶען זָאגט נישט נחם בַּייא דֶעֶר תְּפִלָּה פון מַעֲרִיב אין פון שַׁחֲרִית בִּיז מִנְחָה. ווײַל בִּיז מִנְחָה אִיז גְלַייךְ ווִיא דָם מֶת לְיגט פַּאר אִיהם. אִיז נישט רָאוִי דֶעמִילְט מְנַחֵם צוּ זַיין. אָבֶּער בַּיי מִנְחָה דֶעמִילְט אִיז גְלַייךְ ווִיא מֶען דָאס שוין דָאם מֵת בֶּעַאַרְטֶן. דְרוּם זָאגט מֶען צוּ מִנְחָה נַחֵם. המנהיג:

(רנו) עוד טעם. וָאוִרין ט"ב צוּ מִנְחָה אִיז גִיבוֹרין נְיָוואַרין מָשִׁיחַ וָאס עֶר ווֶעט אִהָן גֶערוּפֶען מנחם א). וכור לאברהם:

טעם

א) דֶעֶר זוהר שְׁרַייבְּט וָען אַיין קְהִילָה אוֹדֶער אַיין שִׁיהְל זָאלְן זִיךְ מְעוֹרֵר זַיין תְּשׁוּבָה צוּ טוּהן אַזוי וָואלְט תֵּיכֶף מָשִׁיחַ גֶעקוּמֶען.

דֶעֶר אור החיים שְׁרַייבְּט אז דָאס אוֹרט פון זַיין גְבוּרין נְיָוערן אִיז אין ארץ ישראל הקדושה. אוֹיךְ דָארט אִיז דָאס אוֹרט פון זַיין גְלִיסְמֶען:

א) ובספר נתיב מצותיךְ להרב הצדיק הקדוש מוהר"ר יצחק אייזיק מקאמרנא זצוק"ל וָועט נְיבֶּרֶעגְנט אז הבעש"ט זי"ע דָאס נִיזָאגט אז דִּיא נְשָׁמָה פון רבינו הקדוש אור החיים אִיז פון רוח דוד פון אֲצִילוּת. אוּן עֶר הֶערְט אֵיעֶדֶע נַאכְט תּוֹרָה פון הקב"ה עֶם אִיז נוֹשֵׂא מָעגְלִיךְ צוּ בֶּעשֶׁרַייבְּען דָאס נְרוֹיסְקַייט פון זַיין קְדוּשָׁה. עֶר אִיז נִיזוען אַבֶּעל רוּחַ הַקוֹדֶשׁ. אוּן הבעש"ט אִיז נִיזוען נֶפֶשׁ דוד פון אֲצִילוּת. אַווִי דָאס הבעש"ט זי"ע נְוואלְט אז עֶם זָאל ווֶערִין צוּ זָאמֶען נִיקְנוּפְט דָאס נפש מִיט דֶעם רוח פון דָוִד. הַיינוּ וַיִיא זָאלְן זִיךְ צוּ זָאמֶען קְיֶמֶען וָועט זַיין דוא גאולה אֲמִיתִּית. דָאס הבעש"ט נִיפֶּרֶעגְנט דֶעם אור החיים הקדוש וָארְךְ נִיסוֹ הקדוש ר' גרשון מקיטוב צוּ עֶר זָאל קִיֶמֶען קִיין ירושלים עֶר זָאל זִיךְ מִיט אוֹתָם זֶעהן דָאס עֶר אוֹתָם נִיעֶנְפֶּערְט אז עֶר זָאל נוֹשֵׂא פָאדֶרֶען וָואריִן עֶם וָועט זַיין בְּחִנָּם דוא טָרַחָה. אוּן הבעש"ט דָאס דֶעם פְּרִיךְ נוֹשֵׂא מְקַבֵּל נִיוָועזִין דָאס עֶר זִיךְ מוֹסֵר נֶפֶשׁ נִיוָוען אוּן אִיז יְפָאהְרִין. מֶען דָאס אוֹתָם אֲפִילוּ פון דֶעם הֵימֶעל נוֹשֵׂא נִיהַייסְען פָאהְרִין דָאס עֶר זִיךְ פָּארְט מוֹסֵר נֶפֶשׁ נִיוָוען אוּן אִיז נִיפָאהְרִין אִין וויִנְטֶער צַייט. יום טוב של פסח אִיז עֶר נִיוָוען אִין סְטַאמְבִּיל אוּן דָאס דָארְט וִינֶדֶערְלִיכְע זָאכְען. דָעֶר נָאךְ אִיז עֶר וַייטֶער נִיפָארִין מִיט דֶעֶר שִׁיף. דָאס מֶען אוֹתָם נִיזָאגְט פון דֶעם הֵימֶעל אוּן עֶר זָאל זִיךְ צוּרִיק קֶערִין דָאס הבעש"ט נוֹשֵׂא נִיוָואלְט. דָאס מֶען בַּייא אוֹתָם צוּ נִינוּמֶען אַלֶע מַדְרֵיגוֹת אוֹיךְ זַיין תּוֹרָה אוּן תְּפִלָּה. עֶר דָאס נִישט נִיקָאנְט זָאגִין אֲפִילוּ דָאס וָוארְט בָּרִיךְ אִין סִידוּר. ווַייל עֶר דָאס נישט פָּערְשְׁטַאנִין דִּיא אוֹתִיוֹת. דָאס עֶר אוֹיךְ דֶעם אַלִּים נישט נִיקוּקְט אוּן דָאס נִיזָאגְט וָען אֲפִילוּ אִיךְ בִּין אַיין עם הארץ ווִיל אִיךְ אוֹיךְ פָאהְרִין צוּ דַיצְדִיק אור החיים הַקָדוֹש קֶיִן ארץ ישראל. בִּיז דִּיא שִׁיף אִיז צוּ בְּרוֹכֶען נְיָוואַרין אוּן זַיין

עניני תשעה באב

(רנו) טעם. וָאם סָען אִיז נִישְׁט נוֹהֵג דִּיא מְנִיכָה פּוּן אֵיכָה צוּ שְׁרַייבָּען אוֹיף פַּארְמִיט אַוֹי וִיא סָען שְׁרַייבְט מְגִילַּת אֶסְתֵּר. דִּיא מְגִילָה פּוּן אֵיכָה לַיְינְט אוֹיךְ דָּער חָזָן פַּאר דָּעם עוֹלָם. וַייל מִיר הָאפֶּן אֲיָערִן מָאג אז דָּער מָאג זָאל אִיבָּער נִיקְערְט וָועְרִן צוּ שָׁשׁוֹן אִין שִׂמְחָה אִין צוּ יוֹם טוֹב. דּוּרְךְ דָּעם וָענִין דִּי סוֹפְרִים נִישְׁט נוֹהֵג צוּ שְׁרַייבָּן מְגִילַּת אֵיכָה. וַייל עָם וָועט הַייסָן אז סָען נְלַייבְט נִישְׁט אִין דָּר נָאוֹלָה חי"ו. לְבוש:

(רנח) טעם. וָאם אִין ט"ב הַאלְט סָען בַּייא זִיךְ קְנָאבִּיל אוֹיךְ לַיְינְט סָען קְנָאבִּיל בְּבֵית הַקְּבָרוֹת. וַייל קְנָאבִּיל מַאכְט אַנְטְלוֹיפָען דִי חִצוֹנִים. דָּאם נַאנְצֵע יָאהָר קֶען סָען נִיצוּל וָועְרִן דּוּרְךְ תּוֹרָה אִין תְּפִלָּה דָּאבִּין וַייא נִישְׁט שְׁלִיטָה. אָבָּער ט"ב אִיז אָסוּר בְּתַלְמוּד תּוֹרָה. וַייל עָם שְׁטַייט פִּקּוּדֵי ה' יְשָׁרִים מְשַׂמְּחֵי לֵב:

טעם

מָאכְטָער אֲדַיל הַצְּרִיקוֹת אִיז אַרַיין אוּן יָם אוּן דָּאם שְׁמַארְק אָן גִיהוֹבָּען צוּ שְׁרַייָען מַיין עֶרְבַּארְמִידְינָער פָּאטֶר וִיא בִּיזְט דִיא וָאם דוּא עֶהְטְם נוּשְׁט אִין מַיין צָרָה. אוּן פַּאר גְרוֹיס צַעַר וָואם עֶר דָּאם גִיזְעהָן אָז דוּא צָרָה אִיז זַייעָר גְרוֹיס. אוּן עָם דָּאם זִיךְ סוּן אוֹיהם אָפּ נִישׁוּהָן אַלָּע מַדְרֵיגוֹת אוּן דוּא נַאנְצָע קְדוּשָׁה. דָּאם עֶר נִיזָאגְט שְׁמַע ישראל ה' אלקינו ה' אחד. רִבּוֹן הָעוֹלָמִים אוֹיךְ פָּאהָר צוּזִיךְ נִיקוּמָען אִין מַיין רַבִּי אחיה' הַשׁלני הַגְּבִיא אַוֹי אוּ עֶר אִין אַיין רַגַע צוּזִיךְ נִיקוּמָען קַיין סַמַאכִּיל אוּן סוּן דָּארְט אוּן עֶר לְבֵיתוֹ נִיפָארִין:

אוֹיךְ אִין סֵפֶר דברי דוד וָועט נִיבְּרַענְגְט אַפִּיפּוּר בְּשֵׁם דָּרָב הַצַּדִּיק הַקָּדוֹש ממשארקוב זצוק"ל אַז אֲמָאהָל דָּאם המגיד הקדוש ממעזריטש זי"ע זִיךְ נִתְעַצֵּב נְוָועזִין אַז עָם זָאל זַיין דוּא נָאוֹלָה. דָּאם סָען אוֹיהם נִיסְרָעְנְט מִן הַשָּׁמַיִם. וָועֶר אוּן דָּער וָואם אוּן אַוֹי דוֹחֵק אֶת הַשָּׁעָה. אוּן דָען נוּשְׁט דָּא אַנֶערְסְטֶעֶר סוּן אוֹיהם. דָּאם המגיד הקדוש זצוק"ל נִיעֶנְטֶרְט וַייל עֶר אוּן אַצַדִּיק הַדּוֹר אוּן אוֹיךְ אוֹיהם מִיטָּל אַז עֶר זָאל זִיךְ מִתְאַחֵז זַיין בְּעָנִין הַנָּאוֹלָה. דָּאם סָען אוֹיהם נִיסְרָעְנְט וָועֶר וָועט אוֹיס וַויְיזִין אַז דוּא בִּיזְט אַצַדִּיק הַדּוֹר. דָּאם המגיד זי"ע נִיעֶנְטֶרְט מַיין חַבְרָיָא קְרוּשָׁה וְועלִין אוֹיךְ מִיר עֲדוּת זָאגִין אַז אוֹיךְ בִּין אַצַדִּיק הַדּוֹר. דָּאם סָען אוֹיהם נִיזָאגְט מִן הַשָּׁמַיִם וָען אַוֹי לָאזִין דִּין חַבְרָיָא קַדִּישָׁא עֲדוּת זָאגִין אַז דוּא בִּיזְט אַצַדִּיק הַדּוֹר. וָועְטְמוּ זַיין נִיהָעְכְט מִיט דַיינְע רַייד. אִיז המגיד וצוק"ל נִיקוּמָען צוּ זַיין חַבְרָיָא קַדִּישָׁא אוּן דָּאם וַייא נִיסְרָעְנְט אוּן דָּער צַייט וָען אָלָע וָענִין סָאר אוֹיהם נִיזָעְסִין. אִיז אָמָת אַז אוֹיךְ בִּין אַצַדִּיק הַדּוֹר. אִיז סוּן אָלָע נוּשְׁט גָּנוּעַן אַיינָע וָואם עֶר זָאל זָאגִין אַז עָם אִיז אָמָת. אַוֹי דָּאם עֶר נִיסְרָעְנְט דְּרַייא מָאהָל. אוּן עָם אִיז נוּשְׁט גָּנוּעַן אַיינָער עֶר זָאל אוֹיהם אוֹיךְ דָּעם עֶפּעס עָנְטְערִן. וָעהְם סָען אֲפָלָא מַהֲמַעֲשָׂה בַּעַל דָּבָר וָואם אִיז דָּעמִילְם נְוָועזִין. דָּען אַלָּע דָּאבִּין גָּווִיסְט אוּן נִינְלַייבְט אַז עֶר אִיז אַצַדִּיק הַדּוֹר. אוּן עָם אִיז נוּשְׁט סוּן וַייא גְּנוּעַן אַיינָער וָואם עֶר זָאל זָאגִין אַז עָם אִיז אָמָת:

עניני תשעה באב

(רנט) טעם. וָאם מָען אִיז נִישְׁט מְקַדֵּשׁ דִי לְבָנָה אִין מוֹצָאֵי שַׁבָּת חֲזָן.
וַוייל דִי לְבָנָה מְקַדֵּשׁ זַיין אִיז גְלַייךְ וויא קַבָּלַת פְּנֵי הַשְׁכִינָה.
אִין דִיא שְׁכִינָה אִיז מֶען נִישְׁט מְקַבֵּל נָאר מִתּוֹךְ שִׂמְחָה אִין דֶעמִילְט אִיז אִסּוּר בְּשִׂמְחָה. מהרי"ל:

(רם) טעם. וָאם מִיר פַאסְטֶען אוֹיף דֶעם חוּרְבַּן וָאם עֶם אִיז שׁוִין לַאנְג אַוועק דָאם אִיז נָאר כְּדֵי מִיר זָאלִין גָעבִּן צוּ אוּנְזֶער הַארְץ.
אִז אוּנְזֶערָע מַעֲשִׂים זָענִין אוֹיךְ אַצוּנְד אַזוי וויא עֶס אִיז דֶעמִילְט גִיווֶעזֶן דַיי"ֵרי מַעֲשִׂים. עַל כֵּן פַאסְטֶען מִיר אַצוּנְד כְּדֵי עֶס זָאל אוֹיךְ אוּנְז נִישְׁט קוּמֶען וָאם עֶס אִיז אוֹיךְ וַיא גָעקוּמֶען. יסוד התשובה בשם הרמב"ם:

(רסא) טעם. וָאם דִיא חֲכָמִים הָאבִּין גִיזָאגְט אַז עֶס אִיז נִישְׁט גִיווֶען צוּ דִיא יְדֵי"ן יָמִים טוֹבִים אַזוי וויא חמשה עשר באב.
וַוייל עֶס הָאבִּין דֶעמִילְט אוֹיךְ גִיהָערְט צוּ שְׁטַארְבֶּען דִיא מִתֵי מִדְבָּר. אַזוי זִי דָער יְרוּשַׁלְמִי זָאגְט אַז יָעדֶען עֶרֶב תִּשְׁעָה בְּאָב אִיז אֶקוֹל אַרוּם גִינַאנֶען צוּ דָער מַחֲנֶה פוּן יִשְׂרָאֵל. צְאוּ לַחָפּוֹר. צְאוּ לַחָפּוֹר. (אַז וַיא זָאלִין גִין אוֹים גְרָאבִּן וַייֶערִי קְבָרִים). הָאבִּין זַיא אוֹים גִינְרָאבִּן וַייֶערִי קְבָרִים אִין הָאבִּין זִיךְ דָארְט גֶעלֵייגְט שְׁלָאפִּן בִּז אִין דָער פְּרִיה. אִין דָער פְּרִיה וָען זַיא וָענִין אוֹיךְ נִישְׁמַאנִין הָאבְט פוּן זַיא גִיפֶּעהְלְט פִּינְפְצָעהֶן טוֹיזֶענְד. אִין דָאם לֶעצְטֶע יָאהָר הָאבִּין זַיא זִיךְ גֶעפִּינֶען נַאנְץ עֶס הָט פוּן זַיא נָאר נִישְׁט גִיפֶּעהְלְט. הָאבִּין זַיא זִיךְ גֶעטְרַאכְט אֶפְשָׁר הָאבִּין מִיר זִיךְ טוֹעֶה גִיווֶעזֶן אִין חֶשְׁבּוֹן פוּן דֶעם קְבִיעַת הַחוֹדֶשׁ. וָענִין זַיא צוּרִיק גֶענַאנֶגֶן אִין דִיא קְבָרִים אַרַיין צֶעהֶן טָאג אִין אָב. אִין.עֶלִיף טָאג אִין אָב. אִין צְוועלִיף. אִין דְרַייצִין. אִין פֶערְצִין טָאג אִין אָב. וַיא עֶס אִיז גֶעוָוארֶן פִּינְפְצָעהֶן טָאג אִין חוֹדֶשׁ אִין זַיא הָאבִּין גֶעזֶעהֶן וַיא דִיא לְבָנָה אִיז פוּל אִין זַיא הָאבִּין זִיךְ גֶעפִּינֶען נַאנְץ. הָאבִּין זַיא גִיזָאגְט עֶס אִיז שׁוִין בֶּמֶשׁ גֶעוָוארֶן אוּנְזֶער גְזֵירָה אִין הָאבִּין זִיךְ גִימַאכְט יוֹם טוֹב. כל בו:

עניני תענית

(רסב) טעם. וָאם מָען פַאסְט דִיא פִיעֶר תַּעֲנִיתִים. שבעה עשר בתמוז. תשעה באב. צום נדידה. עשרה בטבת.
דָער טַעַם אִיז פוּן שבעה עשר בתמוז. וַוייל עֶס הָאט זִיךְ אִין אִידֶם גֶעטְרַאפֶּען פִּינְעְטֶ וָאכֶן. עֶס זָענִין אִין דֶעם טָאג צוּבְּרוֹיכֶן גֶעוָוארֶן דִיא

לוחות. עם איז בסל׳ נעוואָרפן דער תמיד וואס מען האט יעדן טאג מקריב ניוון. עם איז אין דעם טאג די שטאדט ירושלים צעוויא מאהל׳ נעשפאלטן נעוואָרפן א). אפוסטמום האט פארברענט די תורה. דאס פינפטע איז מען האט נישטעל׳ט א צלם אין בית המקדש:

(רסג) מעם. וואס מען פאסט תשעה באב. וויל עם דאס זיך אין איהם נעמארפען פינצטר ואכצן. עם איז ננוד נעוואָרפן אויף דיא יודען אין דער מדבר או וויא זאלען נישט ניין קיין ארץ ישראל. עם איז אין דעם טאג חרוב נעוואָרפן דם ערשטי בית המקדש אין דאס אנדרי בית המקדש. עם איז באצווינגען נעוואָרפן אנרוסע שטאדט פון די יודען וום איהר נאמען איז ניוון בייתר. אין איהר איז ניוון טויזענדער אין צענדן טויזענדער פון דיא יודען. אין דיא שטאדט איז נעפאלען אין די הענד פון דיא גוים אין ענין אלע נעדרנית נעוואָרפן. עם איז דעמילט ניוון אצרה אוי וויא וען דאס בית המקדש איז חרוב נעוואָרפן. אויך אין דעם טאג דאס טורנוסרופום דער מלך פון אדום צו אקערם דאס ארט פון דעם היכל. אין וואס עם איז ניוון ארום דעם היכל. עם איז מקומים נעוואָרפן אוי וי עם שטייט ציון שדה תחרש. צ׳ון ווען וי אפעלד נעאקערם ווערין:

(רסד) מעם. וואס מען פאסט צום נדידה. וויל ער איז אין דעם טאג נעהרגית נעוואָרפן. אין עם דאס זיך אהן נעהויבן דאס נלות:

(רסה) מעם. וואס מען פאסט עשרה במבת. וויל אין דעם טאג דאס דער קעניג פון בבל׳ בעלאנעדם די שטאהט ירושלים אין הם וי ניבּרענגט אין ענגשאפט. אין זכריה ואנט דר פסוק. כה אמר ה׳ צבאות. אזוי דאס ניאנט השית דאס דיא פיר תעניתים ווערין ניין בי ישראל צו ששון אין שמחה אין צו ימים טובים:

(רסו) מעם. וואס איזוד ואנט נישט ענגו אין דער תפלה פון שחרית נאר דר חזן. וויל טאמער ועט זיך איהם חיו מרעפין איין אונם אין ער ועט נישט קענין פאסטן ועט ער האבן ניזאנט שקר אין ויין

א) אין ספר תולדות אהרן ועט ניבּרענגט או א״ה ווען אליהו הנביא ועט קימען אוג ועט מבשר ניין או משיח ועט קימען נעלין ניין דיא כ״א יום פון שבעה עשר בתמוז בי׳ ט״ב ימים טובים אוג מען ועט א״ה אוג דיא אלע מען ואנין הלל. אוג ט״ב ועט ניין א יום טוב נרוס:

עניני תענית

זײַן תְּפִלָּה. אָבֶּער דֶער חַזָּן קַען זָאגִן עֲנֵנוּ אִין דֶער תְּפִלָּה פּוּן שַׁחֲרִית. וָואס אִיז נִישְׁט מֶעגְלִיךְ אוּ אֵיינֶער פּוּן דֶעם צִבּוּר וָאל נִישְׁט פַּאסְטֶען. תוס׳ מס׳ שבת:

(רסז) טַעם. וָואס דֶער חַזָּן זָאגְט עֲנֵנוּ צְווישֶׁען רִיא בְּרָכָה פּוּן גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל אִין צְווישֶׁען רְפָאֵנוּ. וַויל עֶס שְׁטֵייט אִין פְּסוּק ה׳ צוּרִי וְגוֹאֲלִי אִין נָאךְ דֶעם שְׁטֵייט יַעֲנְךָ כוּ׳. אִין דֶם וָואס אֲזָיְדִיד זָאגְט נִישְׁט דָארְט עֲנֵנוּ. וָוארִין אַזָיְדִיד קֶען נִישְׁט קוֹבֵעַ זַיין אַבְּעוּנְדֶרִי בְּרָכָה. ב״י:

(רסח) טַעם. וָואס אֲזָיְדִיד לָאזְט נִישְׁט אוֹים בֵּיי דֶער תְּפִלָּה פּוּן עֲנֵנוּ **ברוך אתה ה׳ העונה בעת צרה**. וַויל אֲזָיְדִיד מָאר נִישְׁט מְשַׁנֶּה זַיין דִיא בְּרָכָה פּוּן שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה. רבוש סי׳ תקס״ה:

(רסט) טַעם. וָואס דִיא חֲכָמִים דָאבִּין מְכַוִּין נִיוֶועִין אוּ אַתַּעֲנִית זָאל דֶנֶקא זַיין אַנאנְצָע טָאג. וַויל דָאס בְּלוּט פּוּן דֶעם מֶענְש אִיז דָאס גֶעוֶועכְט פּוּן אַכְצֶעהְן דִינְרִין. אִין אוּ עֶס גֵייט פּוּן דֶעם מֶענְש אֲרוֹיס בְּלוּט דָאס גֶעוֶועכְט פּוּן אַמַטְבֵּעַ וָואס הֵייסְט אִיסוּר. פִּיהְלְט עֶר טַעַם מִיתָה. כְּהַיּוֹם אוּ עֶר פַּאסְט אַנאנְצָע טָאג וָועט פּוּן אִירֶם גֶעמִינֶעְרְט בְּלוּט דֶעם שִׁיעוּר פּוּן אֵיין אִיסוּר אִיז עֶר טוֹעֶם טַעַם מִיתָה. טוּהְט דִיא מִיתָה מְכַפֶּר זַיין וַיֵּיגַע עֲוֹנוֹת. אָבֶּער אוּ עֶר פַּאסְט אִין טָאג וַויִינִיגֶער אִיין שָׁעָה אֲדֶער צְווייא שָׁעָה וָועט נִישְׁט זַיין בְּלוּט גֶעמִינֶעְרְט דֶער שִׁיעוּר פּוּן אַנאנְצָען אִיסוּר. אִיז עֶר נִישְׁט טוֹעֶם דֶעם טַעַם פּוּן מִיתָה דָאס עֶם זָאל פַּארְגֶעבִּין זַיין וַיֵּיגַע עֲוֹנוֹת. חסד לאברהם:

דינים פון תשעה באב

עֶרֶב תִּשְׁעָה בְּאָב נאך מִנְחָה פֿלעגט מען די שִׁיחָה אויס אָבֶר וָעַן תִּשְׁעָה בְּאָב גיפאלט אום מוצאי שַׁבָּת טוט מָען דיא שִׁיחָה אום נאך בָּרְכוּ נאר דער חזן טוט אויס פֿר בָּרְכוּ אוג זאגט המַבְדִּיל פֿאר דעם אויס טאן. אין שול זאל נאר אײַן ליכט זײַן אוג מען דאַרף נים פֿר עֶנְדערן זײַן אָרט אום תִּשְׁעָה בְּאָב מען דאוויגט מעריב איטלעכער אוף זײַן אָרט אוג מְאָנט קדיש תתקבל. אוג ווען אײַנער אײַן אבל איז אוג עם גפאלט תִּשְׁעָה בְּאָב אין זײַן שבָּעה מעג ער גײַן אין שול אריין צו אבינם אוג מארגינם פריא גיז אויבער דיא קינות. אוג תִּשְׁעָה בְּאָב צו מארגינם פריא טאר זיך קײַן מענטש מער נים וואשין ווי די פינגער אוג אײַ דיא פינגער טרינקען זיך רעכט אפ אוג זאגען נאך ווייניג פייכט מעג ער זײַ איבר די אוגן פירן אוג מען לייגט קײַן טלית ותפלין אוג מען מאכט קײַן ברכה אוף דעם טלית קטן. אוג מען טוט קײַן מלאכה ביז נאך המאבדל טאג אוג מען גיט קײַן שלום גיט קײַן זיצן אוף קײַן באנק ביז נאך המאבדל טאג אוג מען גיט קײַן טלית קטן אוג זאגט מנחה מאכט מען אײַן ברכה איבער דעם טלית קטן אוג זאגען לייגט טלית אוג תפלין אוג מען טוט אום די תפלין נאך מנחה. מען זאגט קײַן תחנון צו מנחה:

ערבית לתשעה באב

וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ: יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ:

חזן בָּרְכוּ אֶת יְיָ הַמְבֹרָךְ:

קהל וחזן בָּרוּךְ יְיָ הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר
בִּדְבָרוֹ מַעֲרִיב עֲרָבִים בְּחָכְמָה פּוֹתֵחַ
שְׁעָרִים וּבִתְבוּנָה מְשַׁנֶּה עִתִּים וּמַחֲלִיף אֶת
הַזְּמַנִּים וּמְסַדֵּר אֶת הַכּוֹכָבִים בְּמִשְׁמְרוֹתֵיהֶם
בָּרָקִיעַ כִּרְצוֹנוֹ. בּוֹרֵא יוֹם וָלָיְלָה גּוֹלֵל אוֹר
מִפְּנֵי חֹשֶׁךְ וְחֹשֶׁךְ מִפְּנֵי אוֹר. וּמַעֲבִיר יוֹם
וּמֵבִיא לָיְלָה וּמַבְדִּיל בֵּין יוֹם וּבֵין לָיְלָה יְיָ

צְבָאוֹת שְׁמוֹ: אֵל חַי וְקַיָּם תָּמִיד יִמְלוֹךְ עָלֵינוּ
לְעוֹלָם וָעֶד: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּעֲרִיב עֲרָבִים:

אַהֲבַת עוֹלָם בֵּית יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ אָהַבְתָּ. תּוֹרָה וּמִצְוֹת חֻקִּים
וּמִשְׁפָּטִים אוֹתָנוּ לִמַּדְתָּ. עַל כֵּן יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּשָׁכְבֵנוּ
וּבְקוּמֵנוּ נָשִׂיחַ בְּחֻקֶּיךָ וְנִשְׂמַח בְּדִבְרֵי תַלְמוּד תּוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ
לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הֵם חַיֵּינוּ וְאוֹרֶךְ יָמֵינוּ. וּבָהֶם נֶהְגֶּה יוֹמָם וָלָיְלָה:
וְאַהֲבָתְךָ אַל תָּסִיר מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אוֹהֵב עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

יחיד אומר אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד:

בלחש בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

וְאָהַבְתָּ אֵת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶךָ:
וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל
לְבָבֶךָ: וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ
בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדֶךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת
בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם עַל מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ:

וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה
אֶת יְיָ אֱלֹהֵיכֶם וּלְעָבְדוֹ בְּכָל לְבַבְכֶם וּבְכָל נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מְטַר אַרְצְכֶם
בְּעִתּוֹ יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ וְאָסַפְתָּ דְגָנֶךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ: וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשָׂדְךָ
לִבְהֶמְתֶּךָ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ: הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתֶּה לְבַבְכֶם וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם
אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְחָרָה אַף יְיָ בָּכֶם וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא
יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה
אֲשֶׁר יְיָ נֹתֵן לָכֶם: וְשַׂמְתֶּם אֶת דְּבָרַי אֵלֶּה עַל לְבַבְכֶם וְעַל נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם
אֹתָם לְאוֹת עַל יֶדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם: וְלִמַּדְתֶּם אֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם
לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּכְתַבְתָּם עַל
מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ:

לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְיָ לַאֲבֹתֵיכֶם לָתֵת
לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ:

וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם
צִיצִת עַל כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתְנוּ עַל צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת:
וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת יְיָ וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא
תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן תִּזְכְּרוּ
וַעֲשִׂיתֶם אֶת כָּל מִצְוֹתָי וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר
הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם:

אֱמֶת וֶאֱמוּנָה כָּל זֹאת וְקַיָּם עָלֵינוּ כִּי הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֵין זוּלָתוֹ וַאֲנַחְנוּ יִשְׂרָאֵל עַמּוֹ. הַפּוֹדֵנוּ מִיַּד מְלָכִים מַלְכֵּנוּ הַגּוֹאֲלֵנוּ מִכַּף כָּל הָעָרִיצִים. הָאֵל הַנִּפְרָע לָנוּ מִצָּרֵינוּ. וְהַמְשַׁלֵּם גְּמוּל לְכָל אוֹיְבֵי נַפְשֵׁנוּ: הָעֹשֶׂה גְדוֹלוֹת עַד אֵין חֵקֶר נִפְלָאוֹת וְנִפְלָאוֹת עַד אֵין מִסְפָּר: הַשָּׂם נַפְשֵׁנוּ בַּחַיִּים וְלֹא נָתַן לַמּוֹט רַגְלֵנוּ. הַמַּדְרִיכֵנוּ עַל בָּמוֹת אוֹיְבֵינוּ וַיָּרֶם קַרְנֵנוּ עַל כָּל שׂנְאֵינוּ: הָעֹשֶׂה לָנוּ נְסִים וְנָקָמָה בְּפַרְעֹה אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים בְּאַדְמַת בְּנֵי חָם. הַמַּכֶּה בְעֶבְרָתוֹ כָּל בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם וַיּוֹצֵא אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם לְחֵרוּת עוֹלָם: הַמַּעֲבִיר בָּנָיו בֵּין גִּזְרֵי יַם סוּף אֶת רוֹדְפֵיהֶם וְאֶת שׂוֹנְאֵיהֶם בְּתְהוֹמוֹת טִבַּע וְרָאוּ בָנָיו גְּבוּרָתוֹ שִׁבְּחוּ וְהוֹדוּ לְשִׁמּוֹ: וּמַלְכוּתוֹ בְּרָצוֹן קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְךָ עָנוּ שִׁירָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כֻלָּם:

מִי כָמֹכָה בָּאֵלִם יְיָ מִי כָּמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ נוֹרָא תְהִלֹּת עֹשֵׂה פֶלֶא: מַלְכוּתְךָ רָאוּ בָנֶיךָ בּוֹקֵעַ יָם לִפְנֵי מֹשֶׁה זֶה אֵלִי עָנוּ וְאָמְרוּ: יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: וְנֶאֱמַר כִּי פָדָה יְיָ אֶת יַעֲקֹב וּגְאָלוֹ מִיַּד חָזָק מִמֶּנּוּ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גָּאַל יִשְׂרָאֵל:

הַשְׁכִּיבֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְשָׁלוֹם וְהַעֲמִידֵנוּ מַלְכֵּנוּ לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם וּפְרוֹשׂ עָלֵינוּ סֻכַּת שְׁלוֹמֶךָ. וְתַקְּנֵנוּ בְּעֵצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ וְהוֹשִׁיעֵנוּ מְהֵרָה לְמַעַן שְׁמֶךָ. וְהָגֵן בַּעֲדֵנוּ. וְהָסֵר מֵעָלֵינוּ אוֹיֵב דֶּבֶר וְחֶרֶב וְרָעָב וְיָגוֹן. וְהָסֵר שָׂטָן מִלְּפָנֵינוּ וּמֵאַחֲרֵינוּ וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ תַּסְתִּירֵנוּ. כִּי אֵל שׁוֹמְרֵנוּ וּמַצִּילֵנוּ אָתָּה. כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה. וּשְׁמוֹר צֵאתֵנוּ וּבוֹאֵנוּ לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ שׁוֹמֵר עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל לָעַד:

בָּרוּךְ יְיָ לָעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: בָּרוּךְ יְיָ מִצִּיּוֹן שׁוֹכֵן יְרוּשָׁלָיִם הַלְלוּיָהּ: בָּרוּךְ יְיָ אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֹשֵׂה נִפְלָאוֹת לְבַדּוֹ: וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם וְיִמָּלֵא כְבוֹדוֹ אֶת כָּל הָאָרֶץ אָמֵן וְאָמֵן: יְהִי כְבוֹד יְיָ לְעוֹלָם יִשְׂמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו: יְהִי שֵׁם יְיָ מְבוֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: כִּי לֹא יִטֹּשׁ יְיָ אֶת עַמּוֹ בַּעֲבוּר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל כִּי הוֹאִיל יְיָ לַעֲשׂוֹת אֶתְכֶם לוֹ לְעָם: וַיַּרְא כָּל הָעָם וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים: וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: יְהִי

חַסְדֶּךָ יְיָ עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ: הוֹשִׁיעֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ
מִן הַגּוֹיִם לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ: כָּל גּוֹיִם
אֲשֶׁר עָשִׂיתָ יָבֹאוּ וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ אֲדֹנָי וִיכַבְּדוּ לִשְׁמֶךָ: כִּי נָדוֹל
אַתָּה וְעֹשֵׂה נִפְלָאוֹת אַתָּה אֱלֹהִים לְבַדֶּךָ: וַאֲנַחְנוּ עַמְּךָ וְצֹאן
מַרְעִיתֶךָ נוֹדֶה לְךָ לְעוֹלָם לְדוֹר וָדוֹר נְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ: בָּרוּךְ יְיָ
בַּיּוֹם. בָּרוּךְ יְיָ בַּלָּיְלָה. בָּרוּךְ יְיָ בְּשָׁכְבֵנוּ. בָּרוּךְ יְיָ בְּקוּמֵנוּ. כִּי
בְיָדְךָ נַפְשׁוֹת הַחַיִּים וְהַמֵּתִים אֲשֶׁר בְּיָדוֹ נֶפֶשׁ כָּל חַי וְרוּחַ כָּל
בְּשַׂר אִישׁ: בְּיָדְךָ אַפְקִיד רוּחִי פָּדִיתָה אוֹתִי יְיָ אֵל אֱמֶת:
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם יַחֵד שִׁמְךָ. וְקַיֵּם מַלְכוּתְךָ תָּמִיד וּמְלוֹךְ
עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד:

יִרְאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׂמַח לִבֵּנוּ וְתָגֵל נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתְךָ בֶּאֱמֹת בֶּאֱמֹר
לְצִיּוֹן מָלַךְ אֱלֹהָיִךְ: יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם
וָעֶד: כִּי הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא וּלְעוֹלְמֵי עַד תִּמְלוֹךְ בְּכָבוֹד כִּי אֵין
לָנוּ מֶלֶךְ אֶלָּא אָתָּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ בְּכָבוֹדוֹ תָּמִיד
יִמְלוֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד וְעַל כָּל מַעֲשָׂיו: ח״ק

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵיהּ רַבָּא. בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵיהּ וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵיהּ.
וְיַצְמַח פּוּרְקָנֵיהּ וְיָקָרֵב מְשִׁיחֵיהּ. בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית
יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן. יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם
וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא. יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדַּר
וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלַּל שְׁמֵיהּ דְקוּדְשָׁא. בְּרִיךְ הוּא לְעֵלָּא מִן כָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא
תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן:

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי
יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה
הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גּוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה: מֶלֶךְ
עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם:

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ: מוריד הטל
מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים
וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר. מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת
וּמִי דּוֹמֶה לָךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה: וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת
מֵתִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶלָה. כִּי אֵל מֶלֶךְ
גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת וּמְלַמֵּד לֶאֱנוֹשׁ בִּינָה:

כמוצאי שבת תומכים זה

אַתָּה חוֹנַנְתָּנוּ לְמַדֵּעַ תּוֹרָתֶךָ. וַתְּלַמְּדֵנוּ לַעֲשׂוֹת בָּהֶם חֻקֵּי רְצוֹנֶךָ. וַתַּבְדֵּל יְיָ אֱלֹהֵינוּ בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל בֵּין אוֹר לְחֹשֶׁךְ. בֵּין יִשְׂרָאֵל לָעַמִּים בֵּין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה. אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הַחֵל עָלֵינוּ הַיָּמִים הַבָּאִים לִקְרָאתֵנוּ לְשָׁלוֹם. חֲשׁוּכִים מִכָּל חֵטְא וּמְנֻקִּים מִכָּל עָוֹן. וּמְדֻבָּקִים בְּיִרְאָתֶךָ: (וְ)חָנֵּנוּ מֵאִתְּךָ דֵּעָה בִּינָה וְהַשְׂכֵּל (חָכְמָה בִּינָה וְדַעַת). בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ חוֹנֵן הַדָּעַת:

הֲשִׁיבֵנוּ אָבִינוּ לְתוֹרָתֶךָ וְקָרְבֵנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ וְהַחֲזִירֵנוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָרוֹצֶה בִּתְשׁוּבָה:

סְלַח לָנוּ אָבִינוּ כִּי חָטָאנוּ מְחַל לָנוּ מַלְכֵּנוּ כִּי פָשָׁעְנוּ כִּי אַל טוֹב וְסַלָּח אָתָּה. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ חַנּוּן הַמַּרְבֶּה לִסְלוֹחַ:

רְאֵה נָא בְעָנְיֵנוּ וְרִיבָה רִיבֵנוּ וּגְאָלֵנוּ גְּאֻלָּה שְׁלֵמָה מְהֵרָה לְמַעַן שְׁמְךָ כִּי אֵל גּוֹאֵל חָזָק אָתָּה. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל:

רְפָאֵינוּ יְיָ וְנֵרָפֵא הוֹשִׁיעֵנוּ וְנִוָּשֵׁעָה כִּי תְהִלָּתֵנוּ אָתָּה וְהַעֲלֵה (אֲרוּכָה וּמַרְפֵּא לְכָל תַּחֲלוּאֵינוּ וּלְכָל מַכְאוֹבֵינוּ וּלְכָל מַכּוֹתֵינוּ) רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל מַכּוֹתֵינוּ. כִּי אֵל מֶלֶךְ רוֹפֵא נֶאֱמָן וְרַחֲמָן אָתָּה. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ רוֹפֵא חוֹלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

בָּרֵךְ עָלֵינוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת הַשָּׁנָה הַזֹּאת וְאֶת כָּל מִינֵי תְבוּאָתָהּ לְטוֹבָה וְתֵן בְּרָכָה עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וְשַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבָהּ וּבָרֵךְ שְׁנָתֵנוּ כַּשָּׁנִים הַטּוֹבוֹת לְבָרְכָה כִּי אֵל טוֹב וּמֵטִיב אָתָּה וּמְבָרֵךְ הַשָּׁנִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְבָרֵךְ הַשָּׁנִים:

תְּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵרוּתֵנוּ וְשָׂא נֵס לְקַבֵּץ גָּלֻיּוֹתֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ יַחַד מְהֵרָה מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ לְאַרְצֵנוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַבֵּץ נִדְחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

הָשִׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ כְּבָרִאשׁוֹנָה וְיוֹעֲצֵינוּ כְּבַתְּחִלָּה וְהָסֵר מִמֶּנּוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה וּמְלוֹךְ עָלֵינוּ מְהֵרָה אַתָּה יְיָ לְבַדְּךָ בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים וְצַדְּקֵנוּ בְּצֶדֶק וּבְמִשְׁפָּט. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ אוֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט:

וְלַמַּלְשִׁינִים אַל תְּהִי תִקְוָה וְכָל הָרִשְׁעָה כְּרֶגַע תֹּאבֵד וְכָל אוֹיְבֶיךָ מְהֵרָה יִכָּרֵתוּ וְהַזֵּדִים מְהֵרָה תְעַקֵּר וְתְשַׁבֵּר וּתְמַגֵּר וּתְכַלֵּם וְתַשְׁפִּילֵם וְתַכְנִיעֵם בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ שׁוֹבֵר אוֹיְבִים וּמַכְנִיעַ זֵדִים:

עַל הַצַּדִּיקִים וְעַל הַחֲסִידִים וְעַל זִקְנֵי שְׁאֵרִית עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל וְעַל פְּלֵיטַת בֵּית סוֹפְרֵיהֶם וְעַל גֵּרֵי הַצֶּדֶק וְעָלֵינוּ יֶהֱמוּ נָא רַחֲמֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְתֵן שָׂכָר טוֹב לְכָל הַבּוֹטְחִים בְּשִׁמְךָ בֶּאֱמֶת וְשִׂים חֶלְקֵנוּ עִמָּהֶם וּלְעוֹלָם לֹא נֵבוֹשׁ כִּי בְךָ בָּטָחְנוּ וְעַל חַסְדְּךָ הַגָּדוֹל בֶּאֱמֶת נִשָּׁעָנוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מִשְׁעָן וּמִבְטָח לַצַּדִּיקִים:

וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים תָּשׁוּב וְתִשְׁכּוֹן בְּתוֹכָהּ כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ וּבְנֵה אוֹתָהּ בְּקָרוֹב בְּיָמֵינוּ בִּנְיַן עוֹלָם וְכִסֵּא דָוִד עָבְדְּךָ מְהֵרָה לְתוֹכָהּ תָּכִין. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ בּוֹנֵה יְרוּשָׁלָיִם:

אֶת צֶמַח דָּוִד עַבְדְּךָ מְהֵרָה תַצְמִיחַ וְקַרְנוֹ תָּרוּם בִּישׁוּעָתֶךָ כִּי לִישׁוּעָתְךָ
קִוִּינוּ כָּל הַיּוֹם וּמְצַפִּים לִישׁוּעָה. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מַצְמִיחַ קֶרֶן יְשׁוּעָה:
אָב הָרַחֲמָן שְׁמַע קוֹלֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן
אֶת תְּפִלָּתֵנוּ. כִּי אֵל שׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת וְתַחֲנוּנִים אָתָּה וּמִלְּפָנֶיךָ מַלְכֵּנוּ
רֵיקָם אַל תְּשִׁיבֵנוּ. חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ וּשְׁמַע תְּפִלָּתֵנוּ: כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל
פֶּה עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:
רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְלִתְפִלָּתָם שְׁעֵה וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר
בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן וּתְהִי
לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:
וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:
מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שֶׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד צוּר חַיֵּינוּ
צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר נוֹדֶה לְךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ
עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם
עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם. הַטּוֹב כִּי לֹא
כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ:
וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:
וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶלָה וִיהַלְלוּ וִיבָרְכוּ אֶת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל בֶּאֱמֶת לְעוֹלָם כִּי
טוֹב הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה הָאֵל הַטּוֹב: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַטּוֹב
שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:
שָׁלוֹם רָב עַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ תָּשִׂים לְעוֹלָם כִּי אַתָּה הוּא מֶלֶךְ אָדוֹן לְכָל
הַשָּׁלוֹם וְטוֹב יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ לְבָרְכֵנוּ וּלְבָרֵךְ אֶת כָּל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל
עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם:
אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְנַפְשִׁי
כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה. פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וְאַחֲרֵי מִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי.
וְכָל הַקָּמִים וְהַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחְשַׁבְתָּם.
עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן
תּוֹרָתֶךָ. לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי
וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם
עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן
חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ: וְשָׁם נַעַבְדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת: וְעָרְבָה
לַיְיָ מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלַיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת: קדים סלם

יִרְמְיָה הַנָּבִיא הָט גִּשְׁרִיבֶּן דִּ דְּרֵיי אֵיכָה וָם אִין אִיטְלִיכֶן אֵיכָה אִיז
פַּר הָאנְדֶן אִיין א"ב אוּנ דֶּר נָאךְ אַז יְהוּיָקִים הַמֶּלֶךְ הָאט זַייא פַּאר
בָּרֶענְט הָאט עֶר זַיי נָאךְ אַמָאל גִישְׁרִיבֶּן אוּנ הָאט נָאךְ מוֹסִיף גְנָוען
אֲנִי הַגֶּבֶר וָאם דְּרִינֶען אִיז פַּאר הָאנְדֶן דְּנַייא אַלֶף בֵּיתוֹת :

א א אֵיכָה | יָשְׁבָה בָדָד הָעִיר רַבָּתִי עָם
הָיְתָה כְּאַלְמָנָה רַבָּתִי בַגּוֹיִם
שָׂרָתִי בַּמְּדִינוֹת הָיְתָה לָמַס : ב בָּכוֹ תִבְכֶּה
בַּלַּיְלָה וְדִמְעָתָהּ עַל לְחָיֶהָ אֵין־לָהּ מְנַחֵם
מִכָּל־אֹהֲבֶיהָ כָּל־רֵעֶיהָ בָּגְדוּ בָהּ הָיוּ לָהּ

פירוש ע"ט

[א] אֵיכָה יָשְׁבָה וְוִיא וָאז אִיז דַּייא
שְׁטָאט יְרוּשָׁלַיִם גְּבְלִיבֶּען
זִיצֶן אַלֵיין אָן אִירֶע זִיצֶערם מְיוּנְט
מָען אָן דִּי יִשְׂרָאֵל וָם הָאבֶּן דְּרִינֶען
גְּוואנְט עָם אִיז גְּוֶוען אִין אִיר פִּיל
פָּאלְק אוּנ הַיינְט אִיז זַיא גְּוָוארֶן אַזוֹ
וְוִיא אַיין אַלְמָנָה וָאם אִיר מַאן אִיז
אוֹועק קֵיין מְדִינַת הַיָם אוּנ דֶענְקְט
זִיךְ וִידֶר אוֹם צוּ קֶערֶן זִיךְ צוּ אִיר
זַיא אִיז גְּוֶוען גְּרוֹס צְווישֶׁן דִּי פֶּעלְקֶר
זַיא הָט גֶהֶערְשְׁט צְווישֶׁן דִּי מְדִינוֹת
אוּנ הַיינְט אִיז זַיא גְּוָוארֶן צוּ צִינְז :

[ב] בָּכוֹ וַוייֶנְן טוּט זַיא וַוייֶנְן צְווַוייא
עֲרְלֵיי גְּוַוייֶן אוֹף בַּיי דֶּעם בָּכְתִי מֵרְקְדֶשׁוֹת
יוֹם זֶענֶען חֲרוּב גְּוָוארֶן אִין דֶּר נַאכְט
פוּן תִּשְׁעָה בְּאָב וָוארוּם דָּאם בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ אִיז פַּאר בְּרֶענְט גְּוָוארֶן בַּייא נַאכְט אֶדֶר דוּרְךְ דֶעם וָם זַיי הָאבֶּן
גְּוַוייְנְט דִּי נַאכְט פוּן תִּשְׁעָה בְּאָב בַּיי דִּי כְּרִיגְלִים הָאט דָם זַיי גּוֹרֶם גְּוֶוען אַז
דָּאם בֵּיהַמ"ק זָאל חֲרוּב וְוֶערֶען אוּם תִּשְׁעָה בְּאָב אוּנ זָאלֶן וַוייֶנְען דִּי נַאכְט
אוּנ אִירֶע טְרֶערֶען זֶענֶען אוֹיף אִירֶע בַּאקֶן וַוייל זַיא וַוייְנְט שְׁטֶענְדִיג
עָם אִיז צוּ אִיר בֵּיט פַּאר הָאנְדֶען. קֵיין טְרַייסְטֶער פוּן אַלֶע אִירֶע לִיבֶּ הָאבֶּר
אַלֶע אִירֶע גְּעֶעלֶען הָאבֶּין גְּפֶעלְשְׁט אָן אִיר זַיי זֶענֶען אִיר גְּוָוארֶן צוּא

קינות יהודה

[א] אֵיכָה יָשְׁבָה בָדָד וגו׳. דֶּער עִנְין פוּן דִּי
קִינוֹת זֶענֶען לְמשׁל צָווַיי מְלָכִים
[פַּערְסָיָא אוּנ אִינְדְיָא] הָאבֶּן גֶעהָאט אַטְלָחָמָה,
דֶּר מֶלֶךְ פוּן פַּערְסָיָא הָט גֶעשִׁיקְט זַיין זוּהָן אִין
דִּי מִלְחָמָה, דֶּר מֶלֶךְ פוּן אִינְדְיָא הָט גִּיעֶהֶן דִּי
מִלְחָמָה שְׁמַיים שְׁלֶעכְט. הָאט עֶר גֶעהַייסְן זַיין
גֶעפַאלֶן עֶר זָאל זִיךְ בְּעקְלַיידֶן מִים פַּערְסָע־
יַאנִישֶׁע קְלֵיידֶר וִי אַפַּערְסָיאנִישֶׁר פּוּלְקאוַוניק
אוּנ זָאל קוּמֶען צוּם פְּרִינְץ אוּנ זָאל אִים גֶעבֶּן
אַנְדֶרִים פּוּן זַיין פָּאטֶר אוּנ זָאל זַיין פָּאטֶר
דֶּר קֶענְיג הָט אִים גֶעשִׁיקְט עֶר זָאל פֶּרֶענְן אוּנ
זֶענֶן וִוי עָם בֶּעשְׁטַיים מִים דִּי מִלְחָמָה, דֶערְוַייל
וֶועם דֶּר פְּרִינְץ פַּר אִים דֶּרְצַיילְן אַלֶע סוֹדוֹת
פוּן דִּיא מִלְחָמָה, אוּנ אַז דוּ וֶועסְט מִים דֶעם
פְּרִינְץ גוּט בֶּעקֶענְט וֶועֶרְן זָאלְסְטוּ מִים דֶעם
פְּרִינְץ גֵיין שְׁפַּאצִירֶן אוֹיסֶער דִי שְׁטָאט בַּיי אוֹף
דֶעם פֶּעלְד דָּארְטֶן וֶועלֶן אוּנְזֶערֶע זָעלְנֶער פַּאנְגֶן
דֶעם פְּרִינְץ וֶועלֶן מִיר שׁוֹין גֶעווִיס גְּשׁוּוינֶען דִי
מִלְחָמָה, דִי עֶצָה פוּן אִינְדִיאַנִישֶׁן מֶלֶךְ אִיז גוּט

לְאֹיְבִים: ג גָּלְתָה יְהוּדָה מֵעֹנִי וּמֵרֹב עֲבֹדָה
הִיא יָשְׁבָה בַגּוֹיִם לֹא מָצְאָה מָנוֹחַ כָּל־רֹדְפֶיהָ
הִשִּׂיגוּהָ בֵּין הַמְּצָרִים: ד דַּרְכֵי צִיּוֹן אֲבֵלוֹת
מִבְּלִי בָּאֵי מוֹעֵד כָּל־שְׁעָרֶיהָ שׁוֹמֵמִין כֹּהֲנֶיהָ
נֶאֱנָחִים בְּתוּלֹתֶיהָ נוּגוֹת וְהִיא מַר־לָהּ: ה הָיוּ
צָרֶיהָ לְרֹאשׁ אוֹיְבֶיהָ שָׁלוּ כִּי־יְהוָה הוֹגָהּ עַל־
רֹב פְּשָׁעֶיהָ עוֹלָלֶיהָ הָלְכוּ שְׁבִי לִפְנֵי צָר: ו וַיֵּצֵא מִן־בַּת־ מבת קרי צִיּוֹן כָּל־הֲדָרָהּ הָיוּ

קינת יהורה

ניעון פֶּען דָאם דָּס פְּרִינץ נָעפַאנגן אוּן פֶּען דָאם אִים בַּאלְד אַוועק גֶעפִּירט ווַיְיטער נִיימ אִין אַדאַרף וָם אִיז גוּוען נָעבִּין אַיוִיסקֶען אָרְם וָואם דָאדְקָן קוּמֶן קֶיין רַיִיכְטַיר אוּן קֶען קֶען נִיט אַנְטְלוֹפֶין אוּן זַיין פָאטֶר ווּעט קֶיין מָאהל נִיט קְרִיגֶן וִיסֶן וָוא דָער פְּרִינץ אִיז. דָר פָאטֶר דָס בַּאלְד אַרוֹסְנָעפִּירט דָעם פְּרִינץ אִין פָּעלְד צוּ דִי אַרְבָּעם. מִיר פַּארְשְׁטֵייֶן, ווַיְיטער נִיט דִיא פֵּיל מְרֵעֶרן וָום דָר פְּרִינץ הָאם פַּארנָאמֶן אוֹף זַיין אוּמְגְלִיק וָום אִים הָאם גֶעטְרָאפֶן. עֶר הָט נִיט נָעמֶען נִיט נָעטְרוּנקֶן נִיט גֶעשְׁלָאפֶן. אִיז עֶר דֶען גְעוואהְנֶען גִיוִען צוּ צַוֶלְכֶע עֶסֶן אוּן צוּא אַזוי אַנְגֶעלֶעגֶער? עֶר אִיז אַרוּמְגְעגַאנְגֶן ווַיְיטער מְרוּיעֶרִיג. עֶר הָט גְעוואלְט זִיךְ דָם לֶעבֶן צוּוועק נֶעמֶן. נָאר עֶר הָט בֶּערֶעכְנוּט דָס לֶעבֶן הָאט אַהֲאפְּטְנוּנְג. טָאמֶר טִיט דָר צַייט ווּעט עֶר קֶענֶן

פירוש ע"ט

פַיינְד: [ג] גָּלְתָה זִיא אִיז וָואנְדערן פַּאר מְרִיבֶּן פּוּן אִיר לַאנְד דִיא לַיים פּוּן שִׁבְטֵי יְהוּדָה וְועגֶען פִּיל פֵּיין אוּנ וְועגֶען פִּיל דִינְסְט וָואם דִיא כַּשְׂדִים הָאבֶּין אוּף אִיר שְׁוֶוער גְמַאכְט אוּנ אוּף דֶעם אָרְט וואוּ זִיא אִיז פַּר מְרִיבֶּן גְוואנְדערן וִיא הָט זִיךְ בְּעוֶועְבְט אוּנְטֶער דִי פֶעלְקֶר הָט זִיא נִיט גְפוּנֶען קֵיין רוּאוּגְ אַלֶע אִירֶע נָאךְ יָאגֶר הָאבֶּין נִיי נְגַרייְכְט צְווישֶׁן דִי גְמַארְקֶן וָום דָארְטֶן אִיז פַּאר הָאנְדֶן קֵיין אָרְט צוּ אַנְטְלוֹיפֶן דָארְט הָאבֶּן וֵיי דִי יִשְׂרָאֵל

גַחַאפְּט. אוּנְזֶרע חֲכָמִים זָאגֶען בֵּין הַמְּצָרִים מֵינְט מָעַן צְווישֶׁען שִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז אוּנ צְווייֶיען תִּשְׁעָה בְּאָב: [ד] דַּרְכֵי צִיּוֹן דִי וְועגֶען פּוּן צִיּוֹן זַיינֶען טְרוּיעֶרִיג וַוייל דִי יִשְׂרָאֵל קוּמֶן נִיט עוֹלָה רֶגֶל זַיין אַלֶע אִיהְרֶע טוֹערִין אָדֶער אִירֶע שִׁטֶעט וֶועגֶען פַּאר וְוִיסְט אִירִי כֹּהֲנִים טוּען זִיפְצֶן אִירִי בְּתוּלוֹת טוּען טְרוּעֶרן אוּנ עָם אִיז אִיר בִּיטֶר: [ה] הָיוּ אִירֶע בַּאלַיידִיגֶר וֶענֶען גְוואנְדערן צוּא עֶלְטֶע אִירֶע וַיינְד וִיצֶען בְּשַׁלְוָה וְואוֹרום נָאט הָט וִיא גְמַאכְט טְרוּעֶרן אוֹף אִירֶע פִּיל וַיינְד אִירֶע קְלַיינֶע קִינְדֶר וֶענֶען גְנַאנְגֶן אִין גְפֶענְקְנִשׁ פַּאר דֶעם בַּאלַיידִיגֶער: [ו] וַיֵּצֵא אוּנ פּוּן דֶעד שְׁטָאט צִיוֹן אִיז אַרוּם גְנַאנְגֶען נָאר אִיר שֶׁאנְהַיים אִירֶע הֵערִין זֶענֶען גְוואנְדערן אַוו וִוי דִי וְוִיטֶער וָואם הָאבֶּין

שָׂרֶיהָ כְּאַיָּלִים לֹא־מָצְאוּ מִרְעֶה וַיֵּלְכוּ בְלֹא־
כֹחַ לִפְנֵי רוֹדֵף׃ ז זָכְרָה יְרוּשָׁלַם יְמֵי עָנְיָהּ
וּמְרוּדֶיהָ כֹּל מַחֲמֻדֶּיהָ אֲשֶׁר הָיוּ מִימֵי קֶדֶם
בִּנְפֹל עַמָּהּ בְּיַד־צָר וְאֵין עוֹזֵר לָהּ רָאוּהָ צָרִים
שָׂחֲקוּ עַל־מִשְׁבַּתֶּהָ׃ ח חֵטְא חָטְאָה יְרוּשָׁלַם
עַל־כֵּן לְנִידָה הָיָתָה כָּל־מְכַבְּדֶיהָ הִזִּילוּהָ כִּי־
רָאוּ עֶרְוָתָהּ גַּם־הִיא נֶאֱנְחָה וַתָּשָׁב אָחוֹר׃
ט טֻמְאָתָהּ בְּשׁוּלֶיהָ לֹא זָכְרָה אַחֲרִיתָהּ וַתֵּרֶד

פֵּירוּשׁ ע״ט

ניט גפונען קיין פֿאשע האבן ווי דאך
קיין כּח ניט צו אנטלופֿן מאו ווענען
אוך גוואלן איר הערן אוג ווענען
גנאנגן אן כּח פֿאר דעם נאך יאגער
דרום האבין דיא בבלים ווי גחאפט׃
(ז) זכרה זיא טוט גדענקן דיא שטאט
ירושלים אין איר נלות דיא טעג פון
איר חורבן ווען הט זיא גבראכט צו
פֿיין אוג קלאג אוג זיא טוט גדענקען
אלע איר גלוסטיקייט ואם ווענען
גוועון צו איר פון די ערשטע טעג אז
עם אז גפאלין איר פאלק אין דיא
האנט פון נבובדנצר אוג עם איז ניט
פֿאר האנגן קיין העלפֿר צו איר עם
האבין זיא גועהן איר באליידינר
האבן ווייא זיך גפרייט אוף איר פאר שטערונג כלומר אוף דעם ואם זיא
הט אין נלות פֿר שטערט שבת אוג ר״ח אוג יום טוב׃ (ח) זאגט ירמיה
חטא חטאה איין זינד האט געזינדיגט ירושלים דרום איז זיא גוואלן צו איין
פֿאר ואגלונג צווישן דיא כּשדים כּל מכבדיה אלע ואם האבין זיא בּיז אהער
הערליך גהאלטן האבן זי פֿר שעהמט וויל ווי האבן געזוין איר שאנד זיא
איז אויך זיפֿצענד אוג קערט זיך צוריק׃ (ט) טומאתה איר אונרייניהייט
איז אין איר זוים פון איר קלייד׳ער כלומר איר עבירות האט זיא
אנפֿלעקט איטליכר זאל זעהן זיא הט ניט גדענקט ואם איר סוף ווען זין

קינות יהודה

אנטלופֿן פון דעם דאנף. נאך דעם איבערלייגונג
איז ער גיוואלין איין אנדער מענטש אוג האט
אנגעהויבן עסין אוג שלאפֿן. מים דר ציים ווען
זיינע קלייד׳ר צוריקן גיוואלן הט ער אננעפאהן
פֿארשׂ קלייד׳ר. זיין שיינער פנים איז גוואלן
שוואלץ פון די וונן אוג שטוב עם איז שון נאנץ
שוואר גוואן צו דערקענן אז ער איז אפֿריקן.
עס איז אזו ארויבערגעלאפֿן עטליכע יאהר ער
הט שון אלץ פארגעסן ער הט פארגעסן אז זיין
פאטער איז פערסיאנישׂר קיסר ער האט
פארגעסן זין טעכטר ואהנונג זיינע מייטרע עפן
אוג פערגעניגן פון דר היים. ער איז גוואלן ווי
ער וואלט ניזוען אנגעהויבן פאער. אמאהל
האט יעמאנען אפֿערסיאנישׂר נענטראל איז
נעפאנגן צו זיינע גיסטר [איטליכעם] אוג האט
פארבלאנגט אין דעם דארף. דורך פארענדיג
הט ער גזעהן איינער מענטש ארבעט אין פעלד
אוג זינגט אפֿערסיאנישׂען ליעד. הט ער זיך

פְּלָאִים אֵין מְנַחֵם לָהּ רְאֵה יְהוָה אֶת־עָנְיִי כִּי
הִגְדִּיל אוֹיֵב׃ י יָדוֹ פָּרַשׂ צָר עַל כָּל־מַחֲמַדֶּיהָ
כִּי־רָאֲתָה גוֹיִם בָּאוּ מִקְדָּשָׁהּ אֲשֶׁר צִוִּיתָה
לֹא־יָבֹאוּ בַקָּהָל לָךְ׃ יא כָּל־עַמָּהּ נֶאֱנָחִים
מְבַקְשִׁים לֶחֶם נָתְנוּ מַחֲמוּדֵיהֶם יתיר ו בְּאֹכֶל
לְהָשִׁיב נָפֶשׁ רְאֵה יְהוָה וְהַבִּיטָה כִּי הָיִיתִי
זוֹלֵלָה׃ יב לוא אֲלֵיכֶם כָּל־עֹבְרֵי דָרֶךְ הַבִּיטוּ

קונת יהודה

נָעוּאַנְדָעָרם. אוּנ דִי שְׁטִימֶּע אִיז אִים אוֹיךְ
בֶּעקֶענְט גְוָוען. עֶר אִיז אַראָפְּגֶענַאנְגֶען זֶעהְר וְוִער
דָר יוּנְגֶער מֶענְטש אִיז. וִוי דֶערשָׂראקֶען אִיז דָר
נָעגְנֶערַאל נִיְוואַרְן אַז עֶר הָם דֶערקֶענְט דָס אִיז
דָר פְּרִינְץ. זַיי זָענֶן נֶעפַאלֶן אֵיינֶער אוֹף דֶעם
אַנְדֶערֶן אוּנ הָאבֶן זִיךְ נֶעקוּשְׁט דֶרבֵּיי פִיל מֶרֶעֶרְן
פַּארְנָאסֶן. וִוי זַיי הָאבֶן זִיךְ אַבִּיסוֹל אֶפְּנֶערוּהִט
זָאגְט דָר נֶעגְנֶערַאל צוּם פְּרִינְץ. אוֹף דַיין נַאמֶן
פֶּערְלָאנְגֶען וִואִנֶדֶעְט זִיךְ נִים. דוּ בִּיזְט
נֶעפַאנְגֶען גִיְוואַרְן צוּ אַיין פָּאר מוֹזְט אַלֶעם
טָאן אוּנ אַרְבֶּעטֶן. זִיךְ וִואִנֶדֶעְרט נָאר אוֹיף
דַיין פְּרֵיילֶעכְקַיים. וִוי אַזוֹי קֶענְסְטוּ זַיין אַזוֹיא
פְּרֵיילִיךְ אוּנ זִינֶגֶן. וִוי אַזוֹ הָאסְטוּ פַּארְנֶעסֶן דַיין
פָּאטֶר אוּנ מוּטֶר וָם זַיי מְרוֹיעֶרן אַזוֹי שְׁוַארְק
וֶועֶן דִיר וִוי אַזוֹ הָאסְטוּ פַּארְגֶעסֶן דַיין מַייעֶרע
וואַהְנוּנְג. דַיינֶע מַייעֶרע עֶסְן אוּנ מְרִינְקֶן אוּנ
קְלֵיידוּנְג אוּנ דַיינֶע פֶּערְנֶעגְנִיגְט. אוּנ אִיבֶּער
הוֹיפְּט וַואַרְם דָאךְ דִי מִלְכָּה אוֹף דִיר. דוּ

פירוש ע״ט

דְרִיבֶּר הָט זִיא גְנִיעֶרְט וואוּנְדֶרְלִיךְ
אַז אַלֶע וואוּנֶדֶרִין זִיךְ וָום עִם הָאט
זִיךְ אִיר אַז גְטְרַאפֶּן וָום הָט זִיךְ נִיט
גְטְרַאפֶּען צוּ קִיין שְׁטָאט עִם אִיז נִיט
פַּאר הַאנְדֶן קִיין טְרַייסְטֶר צוּ אִיר.
זָאגְט דִי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל זֶעה נָאט מַיין
פַּיין וָואַרוּם עֶר אִיז גְוָואֹרֶן גְרוֹם מַיין
פַּייְנְד כְּלוּמֶר דִיא כִּשְׁרִים זָאגֶן אַז
דוּרְךְ זַייעֶר כֹּחַ הָאבֶן זַייא מִיר אַז
גְטָאן[נ]וְזִי זַיין הַאנְד הָט פַּר שְׁפְּרַייט
דֶר שׂוֹנֵא עַמּוֹן וּמוֹאָב אוֹף אַלֶע אִירֶע
גְלוֹסְטְוַקְייט דָם מִיְנְט מֶען דִי סְפָּרִי
תּוֹרוֹת אַלֶע אוּמוֹת הָאבֶן זִיךְ גְקֶערְט
צוּ נָעמֶן נָאלְד אוּנ זִילְבֶּער אוּנ זַייא
הָאבֶן גְנוּמֶן דִי סְפָּרִי תּוֹרוֹת צוּ פַּר

בְּרֶענֶען זַיי וַויל עֶם שְׁטַייט דָארְטֶן אַז אַיין מָענְטש פוּן עַמּוֹן וּמוֹאָב זָאל
נִיט קוּמֶען אִין נָאטֶם קָהָל אַנְדֶרֶע זַיי הָאט גְוֶועהֶן אַז עֶם זָענֶן גְקוֹמֶען
אִין אִיר בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אַרַיין זֶעלְבֶּע וָום דוּ הָאסְט גְבָאמֶן זַייא זָאלֶן נִיט
אַרַיין קוּמֶען צוּ דִיר אִין קָהָל דָם זָענֶן עַמּוֹן וּמוֹאָב וָום מֶען טָאר זַיי נִיט צוּ
גֶעמֶן פַּר גֵּרִים׃ [יא] כָּל אִיר נַאנְצֶע פָּאלְק טוּעֶן זִיפְצֶען אוּנְד בֶּעטִין בְּרוֹט
וָועֶנֶן גְרוֹם הוּנְגֶער הָאבֶן זַיי אַוֶועק גֶגעבֶּן זַייעֶר גְלוֹסְטִיקַייט פַּאר עֶסֶן
נוּאָרְג אוֹם צוּא עֶרקְווֶיקֶן אִירֶע וָעעלֶע זֶעה נָאט אוּנ שׁוֹיֵע דָען אִיךְ בִּין
גְוָואֹרֶן אַפֶּרֶעסֶרין׃ [יב] לֹא אֲלֵיכֶם עִם זָאל נִיט קוּמֶען אוֹף אַיין
צָרָה אַלֶע וָום פָּארִין אִיבֶּר דֶעם וָועג פוּן דֶער תּוֹרָה שׁוֹעֶט אוּנ זֶעהְט אוֹיב

*ל׳ ועירא

וּרְאוּ אִם־יֵשׁ מַכְאוֹב כְּמַכְאֹבִי אֲשֶׁר עוֹלַל לִי
אֲשֶׁר הוֹגָה יְהוָה בְּיוֹם חֲרוֹן אַפּוֹ׃ יג מִמָּרוֹם
שָׁלַח־אֵשׁ בְּעַצְמֹתַי וַיִּרְדֶּנָּה פָּרַשׂ רֶשֶׁת
לְרַגְלַי הֱשִׁיבַנִי אָחוֹר נְתָנַנִי שֹׁמֵמָה כָּל־הַיּוֹם
דָּוָה׃ יד נִשְׂקַד עֹל פְּשָׁעַי בְּיָדוֹ יִשְׂתָּרְגוּ עָלוּ
עַל־צַוָּארִי הִכְשִׁיל כֹּחִי נְתָנַנִי אֲדֹנָי בִּידֵי לֹא־
אוּכַל קוּם׃ טו סִלָּה כָל־אַבִּירַי | אֲדֹנָי בְּקִרְבִּי
קָרָא עָלַי מוֹעֵד לְשַׁבֵּר בַּחוּרָי גַּת דָּרַךְ אֲדֹנָי
לִבְתוּלַת בַּת־יְהוּדָה׃ טז עַל־אֵלֶּה | אֲנִי בוֹכִיָּה

פירוש ע״ט

עֶם אִיז פַּר הַאנְדֶן אָזוֹ אֵיין וְוייטָאג
וְויא מַיין וְוייטָאג וָואם אִיז צוּ מִיר
גְּוָוערְבְט גְּוָואלְדֶן וָום נָאט הָט גְּמַאכְט
טְרוּעֶרין אִין דֶעם טָאג פּוּן זַיין גְּרִים
צָארְן׃ (יג) מְמָרוֹם פּוּן דֶעם הִימֶל הָט
עֶר גְּשִׁיקְט פַיֶיעֶר אִין מַיינֶע בֵיינֶער
אוּג הָאט וַיִיא צוּ בְּרָאכֶן דוּרְךְ יְסוּרִים
עֶר הָט פַּר שְׁפְּרֵייט אֵיין נֶעץ צוּ מַיינֶע
פִּים עֶר הָט מִיךְ נְמַאכְט וְוידֶר קֶערין
אַהִינְטֶר עֶר הָט גְּגִיבִין מִיךְ וְוִיסְט
אֵיין נַאנְצִין טָאג וְוייטָאג׃ (יד) נִשְׂקַד
עֶם אִיז גְּוָוארִין גְּצַייכְינְט דֶר זָאךְ פּוּן
מַיינֶע זִינְד אִין דִי הַאנְד פּוּן גָאט עֶם
אַל גִיט פֶּערְגֶעסְטֶן וֶועלְן וַייטֶער צָאל
וִי זֶענְען וָואלְן גְּפַאלְכְטִין זַיי זֶענֶען
אוֹף גְּנַאנְגֶען אוֹף מַיין הַאלְז עֶר הָאט גְּמַאכְט שְׁמַרוּבְלִין מַיין כֹּחַ נָאט הָט
מִיךְ גְּגֶעבִין אִין זֶעלְכֶע הֶענְט וָום אִיךְ קֶען נִיט אוֹף שְׁטֶין׃ (טו) סְלָה נָאט
הָט גְּמַאכְט טְרֶעטֶן זְוויישֶן מִיר אַלֶע מַיינֶע שְׁטַארְקֶע עֶר הָאט גְּרוּפֶן אִיין
פֶּערְזַאמְלוּנְג פּוּן חַיָילוֹת צוּ קוּמֶן אוֹף מִיר אָזוֹ וִוי אֶקְעלְטֶר וָואם מָען טְרֶעט
דָאךְ טַיין טְרוּבָען אוֹם צוּ צִיהֶן וַיין אָזוֹ הָאט נָאט גְטְרֶעטֶן צוּ דִיא
בְּתוּלוֹת פּוּן יְהוּדָה צוּא אוֹם צִיהֶן וַיינֶער בְּלוּט׃ (טז) עַל אוֹף דִיא דָאזִיגֶע

קינת יהודה

הָאסְט מַאקְן גְּטְאקְן אוּמְרֶכְט וָום דוּ הָאסְט
זִיךְ גֶ אוֹם אִיבֶּערְרַייְדֶן פּוּן דֶעם פַאלְשֶׁן גְּעֶעְרַאל
אוּג דוּ הָאסְט פַּארְשׁוּכְט דֶעם נָאכְּזִין פּוּן זַיין
פָּאטֶר וָואוּם דוּרְךְ דִיר הָט עֶר פַּארְלָארֶן דִי
מִלְחָמָה. נָאר פּוּן דֶעסְטְוועגֶן אִיז עֶר זַיין פָּאטֶר
אוּ דוּ וְועסְט צוּ אִים אֵיין בְּרִיף שְׁרַייבִין וִוִים
גְּשְׁוויין אוּג וְועבְּט. וֶועם עֶר אִיךְ דִיר הַהֲמְנִית
הָאבִין אוּג וִוִים דִיךְ אַ־וּמְגֶעמֶן פּוּן זַיין גְּפַאנְגְ
נֶעְנשָׁאפְט. אוּג וְועם דִיךְ צוּרִיק בְּרֶייגֶן צוּ זִיךְ
אַהֵיים אוּג וִוִים דִיר צוּרִיק גֶעבֶן בַּייגֶע פַּאלַאצִין
אוּג וְועסְט צוּרִיק הָאבֶן בַּייגֶע אַלֶע פֶּערְגֶעגְנוּמֶן
וָום דוּ הָאסְט נֶעהָאט. דָם זֶעלְבִיגֶע אִיז גוּטִין
בַּיי אוּנְז יוּדֶן דִי גְמָרָא זָאגְט אַלֶע יוּדֶן וֶוִיסֶן
גֶעוִוסְן כְּנֵי מְלָכִים וְדִי קְיוּדֶר פּוּן אַבְרָהָם יִצְחָק
וְיַעֲקֹב. הַקְבָּ״ה הָט וַיי אַרַייגְעגְעבֶן אִין אֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל. וַיי הָאבֶן דָארְטֶן גֶעלֶעְבְט וִוי דִי פְּרַיינֶן
[וִוי מִשְׁהַרְבִּינוּ הָט גֶעזָאגְט צוּ דִי יוּדֶן אִיר קִינְדֶר
אַרַיין אִין הַייזֶר וָום זֶענֶן פֵּיהָל כִּים אַלֶעם גוּטֶן.

עֵינַי עֵינִי | וְיָרְדָה מַּיִם כִּי־רָחַק מִמֶּנִּי מְנַחֵם
מֵשִׁיב נַפְשִׁי הָיוּ בָנַי שׁוֹמֵמִים כִּי גָבַר אוֹיֵב׃
יז פָּרְשָׂה צִיּוֹן בְּיָדֶיהָ אֵין מְנַחֵם לָהּ יְהוָה צִוָּה
לְיַעֲקֹב סְבִיבָיו צָרָיו הָיְתָה יְרוּשָׁלַם לְנִדָּה
בֵּינֵיהֶם׃ יח צַדִּיק הוּא יְהוָה כִּי־פִיהוּ מָרִיתִי
שִׁמְעוּ־נָא כָל־*עַמִּים העמים קרי וְרֹאוּ מַכְאֹבִי
בְּתוּלֹתַי וּבַחוּרַי הָלְכוּ בַשֶּׁבִי׃ יט קָרָאתִי
לַמְאֹהֲבַי הֵמָּה רִמּוּנִי כֹּהֲנַי וְזִקְנַי בָּעִיר גָּוָעוּ
כִּי־בִקְשׁוּ אֹכֶל לָמוֹ וְיָשִׁיבוּ אֶת־נַפְשָׁם׃

קינת יהודה

מיט ניין ענערמענער אונ אייליבירטין] אונ הקב״ה
האט זיי געשיקט צו אמלחמה מיט דעם יצר
הרע, דר יצר הרע הט ניטעקן עם איז נאנט
יודען נאלן אים ניין נעמן. האט ער זיך פארר־
שטעלט. זיי זיינר בעסטער גוטער פרייגד אונ
הם זיי אנגענרעטט צו אויסלכע זאכן ום זיי האבן
גמיינט דם זכנן מצות. אונ אין אמת זענן דם
גוטען גרוסע עבירות ביי ער הם זיי ארומגענירט
פון הקב״ה. אונ נבוכדנצר הם זיי ענפאנגען
אונ הם זיי פארטריבן אין גלות אונ זיי האבין
געליטן גרוסע צרות ווי עם שטייט אין קפיטול
ה]. נאר מיט דערצייט זענן די יהודן נעווארהנם
גוואָרן מיט די צרות אונ האבן פארנענטן זיינר

פירוש ע״ט

טו איך ווייגן מיינע אוגן טוען גיסן
טרערן ווי ואסר זייל עם איז ווייט
פון מיר דר טרייסטר דר קוויקער פון
מיין זייב מיינע קינדר זענן וואַרן
פר ווינסט וויל דער פיינד האט זיך
גישטארקט: [יז] פרשה ציון האט
גבראכן אירע הענד עם איז ניט פר
האנדן קיין טרייסטער צו איר נאט
האט גבאטטן אוף יעקב אז זייגע
באליידיגר זאלן זיין ארום אים דם
איז אז זיי זענן פר טריבן גוואָרן קיין
בבל אונ קיין אשור הט סנחרב פאר טריבן זייער פיינט עמון ומואב אונ
הט זייא גוועצט לעבן די ערטר ואם ישׂראל זענען פאר טריבן גוועזן פלעגין
זיך די עמון ומואב ריין כיט זיי דיא שטאט ירושלים איז גוואָרן צו איי־
פר ואוגלוגנ צוישען זיי: [יח] צדיק נאט איז גרעכט דער מיט וום ער הט
מיר אזו גטאן נויל איך האב ווידער נשפעניגט גענגן אים הערט צו איך
בעט אייך אלע די פעלקר אונ זעהט אוב עם איז פאר האנדן נאך אזו
אווייטאג וויא מיין ווייטאג מיינג יונג פרויען אונ יונגלינגע זענין גנאנגן אין
גפענגקענישׂ: [יט] קראתי איך האב גרופן צו מיינג ליב האבר זיי האבן
מיך גענארט מיינג זקנים זענין אין שטאט פאר גאנגן ווייל ויא האבן
גזוכט איין עסין נואָרג זיי זאלן דר קוויקען זיישר לייב אונ ויא האבן

כ רְאֵה יְהוָה כִּי־צַר־לִי מֵעַי חֳמַרְמָרוּ נֶהְפַּךְ
לִבִּי בְקִרְבִּי כִּי מָרוֹ מָרִיתִי מִחוּץ שִׁכְּלָה־
חֶרֶב בַּבַּיִת כַּמָּוֶת: כא שָׁמְעוּ כִּי נֶאֱנָחָה אָנִי
אֵין מְנַחֵם לִי כָּל־אוֹיְבַי שָׁמְעוּ רָעָתִי שָׂשׂוּ כִּי
אַתָּה עָשִׂיתָ הֵבֵאתָ יוֹם־קָרָאתָ וְיִהְיוּ כָּמֹנִי:
כב תָּבֹא כָּל־רָעָתָם לְפָנֶיךָ וְעוֹלֵל לָמוֹ כַּאֲשֶׁר
עוֹלַלְתָּ לִי עַל כָּל־פְּשָׁעָי כִּי־רַבּוֹת אַנְחֹתַי
וְלִבִּי דַוָי:

פירוש ע"ט

אָבֶּער נִיט גִּפּוּגָען: [כ] רְאֵה ה' וָעֲה
וָאט עֶם אִיז מִיר וַיֵּיעֶר אֵיינְג מַיינֶע
גֵידֶערִים וָעֲנִין אַיין גַשְׂרוּמְפֶּן עֶם אִיז
וָואךְן פַּר קֶעֲרְט מַיין הַארְץ צְווִישֶׁן
מִיר מִיט בִּיטֶעֲרְנִישׂ בִּין אִיךְ גְּוָואךְן
גִיבִּיטֶעֲרְט פּוּן אוֹסָן וַוייניג דָם הַיימְט
אוֹף דֶר נַאס הָט גְטָאן פַּר צְוִוקְעָן דִיא
שְׁוֶוערְד פּוּן דֶעם שׂוֹנֵא אִין הוֹז אִיז
גְּוֶוען דִי תְּאָרְכְט פּוּן שֵׁדִים וּמַזִּיקִים
אוּג שְׁלוּחִים פּוּן דֶעם טוּט: [כא] שָׁמְעוּ
דִיא פַיינְט הָאבֶּן גְּהֶערְט אַז אִיךְ בִּין
זִיפְצִיג הָאט מִיךְ פָּארְט קֵיינֶער נִיט גְטַרַיימְט אַלֶע מַיינֶע פַיינְט הָאבֶּן
גְּהֶערְט מַיין בֵּייז הָאבֶּען וַויא זִיךְ נְפְרֵייט. זָאגְט דִיא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל צְוא
וָאט דֶען דוּ הָאסְט עֶם מִיר גְטָאן כְּלוֹמַר דוּא הָאסְט מִיר גוֹרם גְּוֶוען וָואס
זִיי הָאבֶּען מִיךְ אַזוֹ פַיינְט וַויל דוּא הָאסְט מִיךְ אֲפּ גְשַׁייד פּוּן זַיא הַלַּאי
וָואלְסְטוּ גְּבְרַאכְט אוֹף דִיא בַּשְׁדִים דֶעמְטָאג פּוּן אַיין זַאמְלוּנְג פּוּן דִי חֵילוֹת
וָוט דוּ הָאסְט אוֹף מִיר גְרוּפֶּן אוּג זַיי זָאלֶען זַיין גְלַייךְ מִיט מִיר אִין בֵּייז:
[כב] תָּבֹא נָאר זַיי־עֶר בֵּייז זָאל קוֹמֶען פַּר דִיר אוּג זָאלְסְט טָאן צוּ דִי כְּשָׁדִים
אָזוֹ וַויא דוּא הָאסְט גְּוַוירְקְט צוּ מִיר דֶען מַיינֶע זִיפְצִין וָענִין פִּיל אוּג מַיין
הַארְץ וַוייטָאגְט:

קינת יהודת

יחוס. אוּג הָאבֶּן פַּארְגֶעסֶן זַיי־עֶר גוּטְס וָאס זַיי
הָאבֶּין גֶעהַאט אִין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. זַיי־א הָאבֶּין
פַּארְגֶעסֶן זַיי־עֶר מַיי־עֶרן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. דְּרִיבֶּער
זָאגֶן זַיי גִיעֶסֶן אִין בָּבֶל נָאגְט פְּרַיילִיךְ. וּוִי דָר
נָבִיא יִרְמְיָה הָט דָם גְּזָאגְן הָט עָר אָן גֶעהוֹיבֶּן
דֶערמָאנֶען דִי יוּדִין זַיי־עֶר גוּטְס וָאס זַיי הָאבֶּין
גֶעהַאט אִין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אוּג אִין יְרוּשָׁלַיִם אוּג
וַוי יְרוּשָׁלַיִם אִיז חֻרְבּ גְיוָואךְן אוּג זַיי קֶענֶן נָאךְ
צוּרִיק קוּמֶן צוּ זַיי־עֶר נַאנְצֶע גוּטְס וֶוען זַיי וֶועלֶן
נָאר תְּשׁוּבָה. אוּג אָזוֹי לֶיינֶען מִיר דִי
קִינוֹת צוּ גֶעדֶינֶקְען דִי גוּטְס וָאס מִיר הָאבֶּן
גֶעהַאט אִין אוּנְזֶער לַאנְד. מִיר זָאלֶין תְּשׁוּבָה
תְּאהֶן וֶועלֶן מִיר צוּרִיק קוּמֶן צוּ דִי אַלֶע גוּטְס:

ב א אֵיכָה יָעִיב בְּאַפּוֹ | אֲדֹנָי אֶת־בַּת־צִיּוֹן
הִשְׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ תִּפְאֶרֶת
יִשְׂרָאֵל וְלֹא־זָכַר הֲדוֹם־רַגְלָיו בְּיוֹם אַפּוֹ:
ב בִּלַּע אֲדֹנָי *לֹא ולא קרי חָמַל אֶת כָּל־נְאוֹת
יַעֲקֹב הָרָס בְּעֶבְרָתוֹ מִבְצְרֵי בַת־יְהוּדָה הִגִּיעַ
לָאָרֶץ חִלֵּל מַמְלָכָה וְשָׂרֶיהָ: ג גָּדַע בָּחָרִי־
אַף כָּל קֶרֶן יִשְׂרָאֵל הֵשִׁיב אָחוֹר יְמִינוֹ מִפְּנֵי
אוֹיֵב וַיִּבְעַר בְּיַעֲקֹב כְּאֵשׁ לָהָבָה אָכְלָה סָבִיב:
ד דָּרַךְ קַשְׁתּוֹ כְּאוֹיֵב נִצָּב יְמִינוֹ כְּצָר וַיַּהַרֹג

קינת יהודה

ב (א) אֵיכָה יָעִיב בְּאַפּוֹ וגו׳. דִּיא שְׁכִלֵּיכְע פְּסוּקִים וְעֶלְן מִיר פַּאר־שְׁטֶיין

ע״פ משל אִין אַשְׁטָאם אִיז אַבָּאהַל גְּוַוען אַגְרוֹסָר גְּבִיר אוּן אֲחָבָם. זַיין וַוייב אִיז אוֹךְ גְּוַוען אַגְרוֹיסָע חֲכָמָה אַשֶׁת חַיִל. זִיא הָט גְּטִפִּירְט אִיר שְׁטוּב מִיט גְּרוֹס חָכְמָה. זִיא הָט גְּאַדְמִינִיסְטְרִירְט אִירֶע קִינְדֶּר מִיט חָכְמָה. זִיא הָט זִי גְּנוּמֶען צוּ גוּטֶע מַלְכִּדִים מֶען זַאל מִיט זַי לֶעבֶּן הִינְדָה חָכְמָה גוּטֶע מִדּוֹת. עִסְקִי״ב קִינְדֶּר הָט זִיא שׁוֹן חֲתוּנָה גְּיִיבְאכְט אוּן זֶענֶן רֵיךְ גְּוַוען. פְּלוּצְלִונְג הָט גְּיִיבְראכֶּן אַ אוּמְגְלִיק דִי בּוּסְטָר אִיז קְרַאנְק גְּיְוָוארֶן אוּן גְּיִשְׁטָארְבֶּן. כָּיֵן הָט אִיר אַרְאפְּ־גְּנוּמֶען פּוֹן דֶּעם גְּאַנְצֶן אוֹיף דִי עֶרֶד בְּיִדְיקְט מִיט שְׁוַוארְצֶן. אֲלֶע קִינְדֶּר זֶענֶן גְּאִיזָאכֶּן גְּעקְרִיכְט אוּן הָאבֶּן גְּעִזַיְיכְט נֶעקָאכְט. דִיא אֶלְטְסְטֶע קִינְדֶּר וָוָם הָאבֶּן שׁוֹן חֲתוּנָה גְּהַאט אוּן הָאבֶּן שׁוֹן אֶפְּגֶענוּמֶען זַייעֶר גוּטֶם פּוֹן דִי מִיטֶיר הָאבֶּן אֶפְּגֶעזוּכְט נָאר זֶענֶן גְּעזוּכְט אַרְאפְּגֶעבּוּיגֶן דֶּם

פירוש ע״ט

(א) אֵיכָה יָעִיב בְּאַפּוֹ וגו׳ וויא הָאט גָאט פֶּערְפִּינְצְטֶערְט דִי שְׁטָאט לַיְיט פּוּן צִיּוֹן עֶר הָט אַרָאפּ גְּוָוארְפֶּן פּוּן דֶּעם הִימֶל בִּיז עֶרֶד דֶּם שַׁיינְהַיְיט פּוּן דִי יִשְׂרָאֵל אוּן עֶר הָאט זִיךְ נִיט גֶּעדַאכְט אָן דִי שְׁטוּל פּוּן זַיינֶע פִּים דֶּם מִיכְט מֶען דֶּם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָמ עֶר גִיט גֶּדֶעגְקְט אִין דֶּעם טָאג פּוּן זַיין גְּרִימֶען צָארְן: (ב) בִּלַּע וגו׳ גָאט הָאט פַּר דָארְבֶּן עֶר הָט זִיךְ נִיט דֶּר בַּארְימְט גָאר דִי וואוּנְג פּוּן יַעֲקֹב עֶר הָאט צוּ פֵּירְט מִיט זַיין גְּרִימֶען צָארְן דִיא פְּעסְטֶע שְׁטֶעט פּוּן יְהוּדָה עֶר הָט זִי אַרָאפּ גְּגִידֶּעֶרְט אוּן הָאט זִי גְּמַאכְט שְׁוֵוועכְט אִירֶע מְלָכִים אוּן אִירֶע הֵעֶרֶן: (ג) גִּדַּע וגו׳ עֶר הָט פַּאר שְׁנִיטֶן מִיט גְּרִימֶען צָארְן גָאר דֶּאם הֵערְשַׁאפְט פּוּן יִשְׂרָאֵל עֶר הָט וויידֶר גֶּקֶערְט אַוּ וִוי אַיינֶר קֶערְט וויידֶר זַיין רֵעכְטֶע הָאנְט פּוּן וֶועגֶן דֶּעם פֵּיינְט אוּן עֶר הָאט גְּצוּנְדֶן אִין יַעֲקֹב אַוּ וִוי פְּלֶאם פַיְיעֶר פֶּר בְּרֶענְט אַרוּם אוּן אַרוּם: (ד) דָּרַךְ וגו׳ עֶר הָט גְּטְרָאגֶן זַיין בּוֹגֶן אַוּ וויא אִין פֵּיינְט עֶר הָאט גְּשְׁטֶעלְט זַיין רֶעכְטֶע הָאנְט מִיט מִיר מִלְחָמָה צוּ הַאלְטֶן אַוּ וִוי אַנְדֶּרְע יִידִיגֶר אוּן עֶר

כָּל מַחֲמַדֵּי־עַיִן בְּאֹהֶל בַּת־צִיּוֹן שָׁפַךְ כָּאֵשׁ
חֲמָתוֹ: ה הָיָה אֲדֹנָי | כְּאוֹיֵב בִּלַּע יִשְׂרָאֵל
בִּלַּע כָּל־אַרְמְנוֹתֶיהָ שִׁחֵת מִבְצָרָיו וַיֶּרֶב
בְּבַת־יְהוּדָה תַּאֲנִיָּה וַאֲנִיָּה: ו וַיַּחְמֹס כַּגָּן שֻׂכּוֹ
שִׁחֵת מֹעֲדוֹ שָׁכַח יְהוָה | בְּצִיּוֹן מוֹעֵד וְשַׁבָּת
וַיִּנְאַץ בְּזַעַם־אַפּוֹ מֶלֶךְ וְכֹהֵן: ז זָנַח אֲדֹנָי
מִזְבְּחוֹ נִאֵר מִקְדָּשׁוֹ הִסְגִּיר בְּיַד־אוֹיֵב חוֹמֹת
אַרְמְנוֹתֶיהָ קוֹל נָתְנוּ בְּבֵית־יְהוָה כְּיוֹם מוֹעֵד:
ח חָשַׁב יְהוָה | לְהַשְׁחִית חוֹמַת בַּת־צִיּוֹן נָטָה

פֵּירוּשׁ ע״מ

הָט עֶרְשָׁלָאגִין אַלַּע גְלוּסְטְוִיקְוִיט פּוּן אוֹג אִין דֶעם גְּצֶעלְט פּוּן דֶר שְׂטָאט צִיּוֹן הָט עֶר פַּר גָאסֶן זַיין גְרִים צָארֶן וָום בְּרֶעגְט אָזוֹ וִויא פַיְיעֶר: (ה) הָיָה גָאט אִיז גְוָואקְסֶן וִויא אֵיין פַיְינְט עֶר הָט פַּר דָארְבֶּן דִי יִשְׂרָאֵל עֶר הָאט פַּאר דָארְבֶּן אַלֶּע אִירֶע פַּאלַאצֶן עֶר הָט פַּר דָארְבֶּן זַיינֶע פְּעסְטֶע שְׂטֶעט אוֹג עֶר הָאט גְמֶערְט אִין דִיא שְׂטָאט לַייט פּוּן יְהוּדָה קְלָאגֶע אִיבֶּר קְלָאגֶע:
(ו) וַיַּחְמֹס אוֹג עֶר הָט פַּר שְׁנִיטֶן אָזוֹ וִויא מֶען שֶׁערְט דִיא יְרָקוֹת פּוּן אֵיין גָארְטֶן אָזוֹ הָאט עֶר פַּאר שְׁנִיטֶן זַיין וואונוֹגְ עֶר הָט פַּאר דָארְבֶּן זַיין אַיין וַאמְלִיגְ דָאם אִיז דָאם בֵּית קָדְשִׁי הַקָּדָשִׁים גָאט הָט גְמַאכְט פַּאר גְעסֶן אִין דֶער שְׂטָאט צִיּוֹן יוֹם טוֹב אוֹג שַׁבָּת אוֹג עֶר הָאט גְצָארְנְט מִט זַיין גְרִים צָארֶן אֶן צְדָקְיָהוּ הַמֶּלֶךְ אוֹג שָׂרָיָה כֹּהֵן גָּדוֹל: (ז) זָנַח ה׳ גָאט הָט פַּאר לָאזְט זַיין מִזְבֵּחַ עֶר הָאט מְבַטֵּל גְוֶוען זַיין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ עֶר הָט אִיבֶּער גְעֶנְטְפֶּערְט אִין דִיא הֶעָנְט פּוּן דֶעם שׁוֹנֵא דִיא טוֹערֶן פּוּן אִירֶע פַּאלַאצֶן וָוען דִי פַיְינְט הָאבֶּן חָרוֹב גְמַאכְט דָם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָאבֶּען זַיי דֶרִיבֶּן גְּגָעבֶּן אִיין קוֹל פּוּן פְּרֵייד אָזוֹ וִוי אַיום טוֹב טָאג וָואם מֶען פְּלֶעגְט זִיךְ דָארְטֶען פְּרֵייֶען אוֹג זִינְגֶען: (ח) חָשַׁב גָאט הָט שׁוֹן לַאנְג גְטְרַאכְט צוּ פֶּערְדֶערְבֶּן דִיא מוֹער פּוּן דֶער שְׂטָאט צִיּוֹן עֶר הָאט

קינות יהודה

קָאם פֶּרוּשֶׁעריג. נָאר דִי סָעקְסֶר וָום הָאבֶּן נָאךְ נִים חֲתוּנָה גֶעהַאט זַייא הָאבֶּן נָאךְ נָאר נִים גֶענוּמֶן פּוּן דֶעם מוּסֶּערם נוּמֶם זַיי הָאבֶּן שֶׁפַּארְק גֶעווִינְט. אוֹף צְוויי זַאכֶן. עֶרְשְׁטֶנְס הָאבֶּן זַיי גֶעווִינְט. וואם אוֹיךְ דִיא נְרוֹיסֶע אוֹג מַיְיעֶרע וִירְשֶׁשאפְט וָום דִי מִיסֶּר הָט אֲרַיין גֶעבְּרַיינְגְט אִין שְׁטוּב. וְועם אִיצְט אֲרַיין קוּמֶן אַפָּארַעמֶדֶע פְּרוּיא. הָאבֶּן פַּאר גֶענוֹגֶן. צְווייטֶנְס וְועֶן דִי כִּיסֶּר הָם גֶעלֶיבְט הָט זַיי גֶעוָוארְנְט וִיבֶּר זָאלֶן זַיין דִי בַּאגֶן פּוּן אִירֶע פַּעכְטֶר. חֲכָמִים לוֹמְדִים אֵייךְ־גְלֶיךְ כְּשֶׁנִּמְשָׁלִין וָאלֶן אִיךְ זַיי גֶעוָואלְטִיגְן. אֲבָל וִיבֶּר וְועם אִיצְט אֲרַיין גֶאבֶּן וָאלֶן וָועֶר עֶם נָאלֶמֶן זַיין אוֹנְטֶערְ כַּאגֶן. וְועֶר עֶם וָאל אוֹף

לָמָּה תִּשְׁכָּחֵנוּ לָנֶצַח תַּעַזְבֵנוּ לְאֹרֶךְ יָמִים׃ כא הֲשִׁיבֵנוּ יְהוָה אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם׃ כב כִּי אִם מָאֹס מְאַסְתָּנוּ קָצַפְתָּ עָלֵינוּ עַד מְאֹד׃

ב אֵיכָה יָעִיב בְּאַפּוֹ אֶת בַּת צִיּוֹן הִשְׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל וְלֹא זָכַר הֲדֹם רַגְלָיו בְּיוֹם אַפּוֹ׃ ב בִּלַּע אֲדֹנָי וְלֹא חָמָל אֵת כָּל נְאוֹת יַעֲקֹב הָרַס בְּעֶבְרָתוֹ מִבְצְרוֹת בַּת יְהוּדָה הִגִּיעַ לָאָרֶץ חִלֵּל מַמְלָכָה וְשָׂרֶיהָ׃ ג גָּדַע בָּחָרִי אַף כָּל קֶרֶן יִשְׂרָאֵל הֵשִׁיב אָחוֹר יְמִינוֹ מִפְּנֵי אוֹיֵב וַיִּבְעַר בְּיַעֲקֹב כְּאֵשׁ לֶהָבָה אָכְלָה סָבִיב׃ ד דָּרַךְ קַשְׁתּוֹ כְּאוֹיֵב נִצַּב יְמִינוֹ כְּצָר וַיַּהֲרֹג כֹּל מַחֲמַדֵּי עָיִן בְּאֹהֶל בַּת צִיּוֹן שָׁפַךְ כָּאֵשׁ חֲמָתוֹ׃ ה הָיָה אֲדֹנָי כְּאוֹיֵב בִּלַּע יִשְׂרָאֵל בִּלַּע כָּל אַרְמְנוֹתֶיהָ שִׁחֵת מִבְצָרָיו וַיֶּרֶב בְּבַת יְהוּדָה תַּאֲנִיָּה וַאֲנִיָּה׃ ו וַיַּחְמֹס כַּגָּן שֻׂכּוֹ שִׁחֵת מוֹעֲדוֹ שָׁכַח יְהוָה בְּצִיּוֹן מוֹעֵד וְשַׁבָּת וַיִּנְאַץ בְּזַעַם אַפּוֹ מֶלֶךְ וְכֹהֵן׃ ז זָנַח אֲדֹנָי מִזְבְּחוֹ נִאֵר מִקְדָּשׁוֹ הִסְגִּיר בְּיַד אוֹיֵב חוֹמֹת אַרְמְנוֹתֶיהָ קוֹל נָתְנוּ בְּבֵית יְהוָה כְּיוֹם מוֹעֵד׃ ח חָשַׁב יְהוָה לְהַשְׁחִית חוֹמַת בַּת צִיּוֹן נָטָה קָו לֹא הֵשִׁיב יָדוֹ מִבַּלֵּעַ וַיַּאֲבֶל־חֵל וְחוֹמָה יַחְדָּו אֻמְלָלוּ׃ ט טָבְעוּ בָאָרֶץ שְׁעָרֶיהָ אִבַּד וְשִׁבַּר בְּרִיחֶיהָ מַלְכָּהּ וְשָׂרֶיהָ בַגּוֹיִם אֵין תּוֹרָה גַּם־נְבִיאֶיהָ לֹא־מָצְאוּ חָזוֹן מֵיְהוָה׃ י יֵשְׁבוּ לָאָרֶץ יִדְּמוּ זִקְנֵי בַת־צִיּוֹן הֶעֱלוּ עָפָר עַל־רֹאשָׁם חָגְרוּ שַׂקִּים הוֹרִידוּ לָאָרֶץ רֹאשָׁן בְּתוּלֹת יְרוּשָׁלִָם׃ יא כָּלוּ בַדְּמָעוֹת עֵינַי חָמַרְמְרוּ מֵעַי נִשְׁפַּךְ לָאָרֶץ כְּבֹדִי עַל־שֶׁבֶר בַּת־עַמִּי בֶּעָטֵף עוֹלֵל וְיוֹנֵק בִּרְחֹבוֹת קִרְיָה׃

קינת יהודה

אונז נעזעלפֿטיגן׃ ווען מיר האבן אמאהל
נזונדיגט צו אונזער פאטער אונ איז ביי נעזען אוף
אונז הם די מיטער שון נעזואקסן ווי אזוי צושמיילן
זיין כעס . אבער דיא שמיף מוטער ווען נאך
פארלירענקען דעם כעס פון אונזר פאטער אוף
אונז . אונ ום ווען זיין מיט די קלייע קינדר
ווער ווען זיי אדשוען . אז אקינד דעם ווילן
עסין ווער ווייס אוב מען ווען עם בענן אשילי
אשטיקול ברוט צום זאם זיין . דער פאטער איז
נעשטאנען פון ווייטין אונ האט נהערט ווייער
רייד . ווי ריכטיג זיי זענן אוך נעווייזט .
דם זעלבינע איז ניזוען בייי יודן דעם פאג וואס
ירושלים איז חרוב ניזוארין . אלע מאהלצייטן

פירוש ע"ט

גנייגט איין שנור פון משפט ער זאל
אונז בצאלן אוף אונזרע זינד ער הט
ניט ווידר גקערט זיין האנט פון צו
פערדערבען אונ ער האט גמאכט
טרוערין קלייגע אונד גרוסע מוערין
וי״א זענין באנאנדער פאר שנישטין
גוואריך : [ט] טבעי עם זענין ציין גזונקן
גוואריך אין דר ערד ירע טוערן עם
איז וואריך פר לארן אונ עם איז וואריך
צו בראכן אירע ריגלען איר מלכות
אונ אירע העריך זענען פאר טריבען

גוואריך צווישן די בבלים עם איז ניט פר האנדן צווישן זיי זעלבר זאל ייא
פסקענן איין שאלה אוך אירע נביאים האבן ניט גגריכט קיין נבואה פון
גאט : [י] ישבו זייא זענין גזעסן אוף דר ערד זייא האבן גשוויגן דיא
עלצטע פון ציון זייא האבן אוך גבראכט ערד אוף זיער קאפ זייא
האבן זיך אן גגורט מיט זעק עם האבן אראב גניידערט ויער קאפ צו
דר ערד דיא יונגע פרוין פון ירושלים : [יא] כלו עם זענין פאר
לענר גוואריך מיינע אוגן פון פיל טרערן עם זענין וואריך אין גשרומפן
מיינע גידערים עם איז פאר נאסען גוואריך מיין לעבר צו דר ערד פון
וועגן דם ברא׳ך פון מיין פאלק זי עם זענין וואריך צוא שפאלטן פון
הונגר קלייגע קינדר אונ זייגידיגע קינדר אין דיא נאסען פון שטאט :

*ט זעירא

לאטות

יג לְאָמְתֵךְ יְאמְרוּ אַיֵּה דָּגָן וְיָיִן בְּהִתְעַטְּפָם
כֶּחָלֶל בִּרְחֹבוֹת עִיר בְּהִשְׁתַּפֵּךְ נַפְשָׁם אֶל־
חֵיק אִמּוֹתָם: יג מָה־אָעִוֵדֵךְ אעידך קרי מָה
אֲדַמֶּה־לָּךְ הַבַּת יְרוּשָׁלִַם מָה אַשְׁוֶה־לָּךְ
וַאֲנַחֲמֵךְ בְּתוּלַת בַּת־צִיּוֹן כִּי־גָדוֹל כַּיָּם שִׁבְרֵךְ
מִי יִרְפָּא־לָךְ: יד נְבִיאַיִךְ חָזוּ לָךְ שָׁוְא וְתָפֶל
וְלֹא־גָלוּ עַל־עֲוֹנֵךְ לְהָשִׁיב שְׁבוּתֵךְ שבותך קרי
וַיֶּחֱזוּ לָךְ מַשְׂאוֹת שָׁוְא וּמַדּוּחִים: טו סָפְקוּ

פירוש ע"ט

(יב) לְאִמּוֹתָם צוּ זַייֶעֶרע מוּטֶערם וָאנֶן
זַיי וואוּ אִיז קָארְן אוּנ וַויין אַז זַייא
זֶענען וָואַרְן נִשְׁפָּאלְטֶן אַזוֹ וויא אַיין
דֶר שְׁלָאגֶענֶר פּוּן אַשְׁוועֶרד אִין דִּיא
גַאסֶן פּוּן דֶר שְׁטָאט אַז עֶם אִיז פַּר
גָאסֶן זַייֶער נֶשָׁמָה צוּ דֶער שׁוֹים פּוּן
זַייֶער מוּטֶר דָם מֵיינְט מָען זַיי זֶענען
גֶשְׁטָארְבֶּן פַּר הוּנְגֶר אוֹף דִי מוּטֶערם
שׁוֹם אוּנ דִי מוּטֶר הָט זַיי נִיט גֶהאט
עֶסְין צוּ גֶעבֶּן: (יג) מָה וָום זָאל אִיךְ
דִיר בַּאצַייגֶען אוּנ וָואם זָאל אִיךְ
גְלַייכֶן צוּ דִיר דוּא שְׁטָאט יְרוּשָׁלַיִם
כְּלוֹמֶר צוּ הָט זִיךְ דֶען גְטְרַאפֶּען צוּ
אַנגְדֶערֶן אוֹךְ אַזוֹ וויא דִיר אִיךְ זָאל דִיר זָאגֶן וָום פַּר וואוּנְדֶערְסָט דוּא
זִיךְ אוֹף דַיין בְּרָאךְ אַמֶּעהר צוּא דֶעם הָט זִיךְ אוֹךְ אַזוֹ גְטְרַאפֶּן וָואם זָאל
אִיךְ גְלַייכֶן צוּ דִיר אוּנ זָאל דִיךְ דֶר מִיט טְרַייסְטֶן דוּ יוּנגֶע פְּרוי פּוּן דֶער
שְׁטָאט צִיוֹן דֶען דַיין בְּרָאךְ אִיז אַזוֹ גְרוֹס וויי דֶר יָם וֶוער קָאן דִיךְ הֵיילֶן
כְּלוֹמֶר דִיךְ קָאן מֶער נִיט הֵיילֶן נָאר גָאט: (יד) נְבִיאַיִךְ דַייֶגֶע נְבִיאִים הָאבֶּען
דִיר גִיזֶעהֶן פַאלְטִשֶׁע נְבִיאוֹת אוּנ נַארִישְׁקַיִט אוּנ זַייא הָאבֶּען נִיט
אַנטְפֶּלֶעקְט צוּ שְׁטְרַאפֶּען דִיךְ אוֹיף דַייֶגֶע עֲבֵירוֹת צוּא וויידֶער קֶערֶן דַיין
וויידֶרקֵייט אוּנ זַיי הָאבֶּן דִיר גִזֶעהֶן פַאלְשֶׁע נְבִיאוֹת אוּנ פֶערְשְׁטוֹיס גְנִג בְּלוֹמֶר
זַייא הָאבֶּען דִיךְ אַווֶעק גִשְׁטוֹסֶן פּוּן גָאט: (טו) סָפְקוּ אַלֶע וָועגֶם לַיים הָאבֶּן

קינת יהודה

זֶענען אַיין גֶעוָואלְפֶּן גִיוָואלְן אוֹף דִי עֶרד. מִיר
הָאבֶּן גִיזֶעהֶן וויי דֶר בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בֶּרֶענְט. אוּנ
יְרוּשָׁלַיִם אִיז בַּדֶּעקְט גְוָואלְן מִיט אֲפֶּיגְסְטֶעֶרנִים
וִיי דֶר פָּסוּק וְאִנְטְ(אִיכָה יָעִיב בְּאפּוּ אֶת בַּת צִיּוֹן)
וִיי פִּינְסְטֶר הָט הקב"ה גֶעמַאכְט מִיט זַיין כַּעַס
דִי טָאכְטֶר צִיוֹן. אוּנ דִי יוּדֶן הָאבֶּן זִיךְ גֶעוֶענְדְט
אוֹיף דִי עֶרד אַרוּם זַייֶער מִזְבֵּחַ צִיוֹן אוּנ הָאבֶּן
גֶעוויינְט וִיי דֶר פָּסוּק וְאִנְטְ(יְשַׁבּוּ לָאָרֶץ יִדְמוּ
זִקְנֵי בַת צִיּוֹן) דִיא אַלְטֶע לֵיים פּוּן צִיוֹן זֶענען
גֶעזֶעסֶן אוֹף דִי עֶרד. אוּנ הָאבֶּן גְוויינְט גְקְלָאגְט
אוֹיף דֶעם חוּרְבָּן אוּנ זֶענען שְׁטִיל גְוָואלְן. וַיהִי
דִי אַלְטֶע לַיים הָאבֶּן שׁוֹין אֲפֶּגֶעלֶעבְּט זַייֶערֶע
יְאהְרֶן מִים פַּרְגְנִיגֶן פּוּן דִי מִזְבֵּחַ צִיוֹן. אֲבָר דִי
יוּנגֶע מֶענְטְשֶׁן וָום הָאבֶּן נָאךְ קִין גוּפָם נִהָאם
פּוּן יְרוּשָׁלַיִם הָאבֶּן אַראפְגֶענִידֶרְם זַייֶערֶע קְעֶם.

עָלַיִךְ כַּפַּיִם כָּל־עֹבְרֵי דָּרֶךְ שָׁרְקוּ וַיָּנִעוּ
רֹאשָׁם עַל־בַּת יְרוּשָׁלִַם הֲזֹאת הָעִיר שֶׁיֹּאמְרוּ
כְּלִילַת יֹפִי מָשׂוֹשׂ לְכָל־הָאָרֶץ׃ טו פָּצוּ עָלַיִךְ
פִּיהֶם כָּל־אֹיְבַיִךְ שָׁרְקוּ וַיַּחֲרְקוּ־שֵׁן אָמְרוּ
בָּלַעְנוּ אַךְ זֶה הַיּוֹם שֶׁקִּוִּינָהוּ מָצָאנוּ רָאִינוּ׃
טז עָשָׂה יְהוָה אֲשֶׁר זָמַם בִּצַּע אִמְרָתוֹ אֲשֶׁר
צִוָּה מִימֵי־קֶדֶם הָרַס וְלֹא חָמָל וַיְשַׂמֵּחַ עָלַיִךְ
אוֹיֵב הֵרִים קֶרֶן צָרָיִךְ׃ יז צָעַק לִבָּם אֶל־אֲדֹנָי
חוֹמַת בַּת־צִיּוֹן הוֹרִידִי כַנַּחַל דִּמְעָה יוֹמָם

קינת יהודה

זיי האבן אנגעהויבן בעפראכען וויי גלויקליך זייא
וואלטין גיוועזן ווען זייער טוסער ציין וואלט
נעלעבט. ירעיר יוד וואלט נעזעסין אין זיין
וואהנונג. אוג זייגע פיגלדר אוג זיינענערמער.
אוג פר זייערע נשמות וואלט אויך נוש גיוועזן.
איין מאהל אין יאהר [יום כפור] הט דער כהן
גדול מכפר גוועזן אלע יגר. זיי האבין געהאט
אמלך מיט כהנים מיט אמובתא איצט עיגאץ
בוזם אפו מלך וכהן) האט הקב"ה מיט זיין
כעס פארמיאוסט דעם מלך אוג דעם כהן (ונח
מובחו. ער הט פארלאזן דעם מיקדש. איז אין
ירושלים פאר אוגו נאר גים נעבליבין. נאר
אשטיך מוסר [איין אנדער פאלק] ווען איצט
קומען נעוועלמיגן [זיך בזעצין] אויף די גוסס

פירוש ע"ט

אוף דיר גקלאפט מיט זייערע העגט
וואורום דער שטיינער איז אז מען
וואונדערט זיך אוף איין זאך
קלאפט מען מיט דיא העגט זייא
האבן גשמוצערט מיטען מויל אוג
גשאקילט מיט זייער קאפ אוג האבן
אזו גזאגט איז דאס דען דיא שמאט
ואס מען פלעגט זאגן זיא איז דיא
קרון פון שונהייט זיא איז אפרייד צו
אלע לענדר היינט איז זיא אזו חרוב
גוואארען אזו טוען אלע ווענם לייט
זאגן: (וט) פצו אלע דיינע פיינט
האבן אוף דיר געפינט זייערע מיילער זייא האבן גשמוצערט אוג האבן
גקריצט די ציין זיי האבן גזאגט מיר האבן זייא אין גשלונגן דעם דאזיגן
טאג ום מיר האבן גדאפט האבן מיר גגרייכט מיר האבן גזעהן ואס
מיר האבן גוואלט: (יז) עשה גאט הט גטאון וום ער האט פון לאנג אן גטראכט
אוג ער הט פאר לענט זיין גזירה ואס ער הט גבאשטן פון די ערשטע טעג
אין די תוכחה ער הט צו פירט אוג האט זיך נים דער בארימט אוג האט
גמאכט פרייען אויף דיר דעם פיינט ער הט דר הובן דם הערשאפט פון
דיינע פיינט: (יח) צעק עם טוט שרייען זייער הארץ צוא נאכט טרערן ווי איין שייך
מוער פון דר שטאט ציון טוט ניט ערן טאג אוג נאכט טרערן ווי איין שייך

*הא' בסגול ע"ט

וְלַיְלָה אַל־תְּהִנִּי פוֹגַת לָךְ אַל־תִּדֹּם בַּת־
עֵינֵךְ: יט קוּמִי רֹנִּי | בַלַּיְלָה* בלילה קרי לְרֹאשׁ
אַשְׁמֻרוֹת שִׁפְכִי כַמַּיִם לִבֵּךְ נֹכַח פְּנֵי אֲדֹנָי
שְׂאִי אֵלָיו כַּפַּיִךְ עַל־נֶפֶשׁ עוֹלָלַיִךְ הָעֲטוּפִים
בְּרָעָב בְּרֹאשׁ כָּל־חוּצוֹת: כ רְאֵה יְהוָה וְהַבִּיטָה
לְמִי עוֹלַלְתָּ כֹּה אִם־תֹּאכַלְנָה נָשִׁים פִּרְיָם
עֹלְלֵי טִפָּחִים אִם־יֵהָרֵג בְּמִקְדַּשׁ אֲדֹנָי כֹּהֵן
וְנָבִיא: כא שָׁכְבוּ לָאָרֶץ חוּצוֹת נַעַר וְזָקֵן

פירוש ע"ט

דו זָאלְסְט ניט גֶעבֶּן קֵיין אוֹף הֶערוּנג
צוּ דִיר דו זָאלְסְט ניט לָאזִין שְׁוַוייגֶן
דִיא שְׁוָואַרְץ אַפִּיל פוּן דַיין אוֹיג:
(יט) קוּמִי שְׁטֵייא אוֹף אוּן קְלָאג בַּייא
נַאכְט צוּא דֶעם אָן הֵיבּ פוּן צְוַוייא
אַשְׁמוּרוֹת פוּן דֶר נַאכְט דֶעֶן דִי נַאכְט
וְוערְט גִטֵיילְט אוֹף דְרַייא מִשְׁמוּרוֹת
פַֿר גִים דַיין הַארְץ וִוי וַואסֶר תְּפִלָּה
צוּ פָּנֵי קֵעגִין דִיא שְׁכִינָה פוּן נָאט
הֵייבּ אוֹף צוּ אִים דַיינֶע טֵעגִיר אוּן
קְלָאג אוֹף דִיא זֶעעלֶע פוּן דַיינֶע
קְלֵייני קִינְדֶר וָום זֵיי וֶעגֶן אוּנְמֶעכטִיג
פַֿר הוּנגֶר אִין אַלֶע גַאסֶן: (כ) רְאֵה
זֶעה גָאט אוּן לוּג צוּא וֶועמֶן הָאסְטוּ
אָזוֹ גְוַועֲרְקט אוּב עִם הָאט זִיךְ אָזוֹ
גְטְרָאפֶּן אַז וַוייבֶּר וָאלֶן עֶסִין זֵייעֶרע
קְלֵייני קִינְדֶר וֶעלְכֶע קְלֵייני קִינְדֶר

קיצת יהודה

וָום אִיז גֶעבְּלִיבֶּן אִין יְרוּשָׁלַיִם . אוּן מִיר וֶועֶרן
פִּין יְרִישִׁים אֲוועק גֶעטְרִיבֶּן . אִין גָלוּת צוּ דִי
כַּשְׂדִים . וֶועֶר וֶועט דָארְטִין אֹ"ף אוּנְז רַחֲמָנוּת
הָאבֶּן . וֶועֶר וֶועט דָארְפֶּן אוֹף אוּנְז נָעוועלְטִיגֶן .
אוּן וָום וֶועט זַיין מִיט אוּנְזֶערֶע קְלֵייני קִינְדֶר
וָואס פַֿארְשְׁמַייכֶּן נָאר נִיט פוּן זַייעֶר אוּמְגְלִיק
(לְאמוֹתָם יאמְרוּ אֵיֵה דָגָן וָיָין) . זֵיי פַֿרֶענְגֶן בַּייא
זַייעֶרע מוּטֶערְס וִוא אִיז דִי קָארִין (דִי בְּרוּיט)
מִיט דִי זַיין וָואס כֵּען פַֿלֶעגְט אוּנְז נָעבֶּן אַלֶע
פָֿאל . אוֹף דֶעם הוּנגֶר פוּן דִיא קְלֵייני קִינְדֶער
הָאבֶּן אַלֶע נָעווויינְט . אוּן הקב"ה הָאט אִיךְ
גֶעווייזְט וִוי עֶס שְׁפַּייט אִין פָּזוּק הקב"ה הָאט
גְנָאכְט (בְּמִסְפָּרִים תִּבְכֶּה נַפְשִׁי) אִין דֶערְשְׁטִיל
וַויְנְט אִין מִיר כַּיין הַארְץ אוֹיף דִי יִיךְן . וַויִיל
דָם אוֹסְלַייוּוגְט פוּן גָלוּת קֶען זַיין צוּ יֶעדֶער צַייט
וֶועֶן יִיךְן וֶועלֶן מָאכֶן הִשׁוּבָה . דְרִיבֶּער יֶעדֶער
יְאהֲר וֶועֶן עֶס קוּמְט תִּשְׁעָה בְּאָב וָום אִין דֶעם
פָֿאל אִיז דֶר יָאהֲר צַייט פוּן תִּרְבָּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ .
לַייְגְן מִיר דִי מְגִלָּה אַיכָה אוּן מִיר זָאגְן קִינוֹת
צוּ דֶערצֵיילְן פַֿאר אוּנְז אוּן פַֿר אוּנְזֶערֶע קִינְדֶר

וָום אִיז גֶעבְּלִיבֶּן אִין יְרוּשָׁלַיִם . אוּן מִיר וֶועֶרן
פִּין יְרִישִׁים אֲוועק גֶעטְרִיבֶּן . אִין גָלוּת צוּ דִי
כַּשְׂדִים . וֶועֶר וֶועט דָארְטִין אֹ"ף אוּנְז רַחֲמָנוּת
הָאבֶּן . וֶועֶר וֶועט דָארְפֶּן אוֹף אוּנְז נָעוועלְטִיגֶן .
אוּן וָום וֶועט זַיין מִיט אוּנְזֶערֶע קְלֵייני קִינְדֶר
וָואס פַֿארְשְׁמַייכֶּן נָאר נִיט פוּן זַייעֶר אוּמְגְלִיק
(לְאמוֹתָם יאמְרוּ אֵיֵה דָגָן וָיָין) . זֵיי פַֿרֶענְגֶן בַּייא
זַייעֶרע מוּטֶערְס וִוא אִיז דִי קָארִין (דִי בְּרוּיט)
מִיט דִי זַיין וָואס כֵּען פַֿלֶעגְט אוּנְז נָעבֶּן אַלֶע
פָֿאל . אוֹף דֶעם הוּנגֶר פוּן דִיא קְלֵייני קִינְדֶער
הָאבֶּן אַלֶע נָעווויינְט . אוּן הקב"ה הָאט אִיךְ
גֶעווייזְט וִוי עֶס שְׁפַּייט אִין פָּזוּק הקב"ה הָאט
גְנָאכְט (בְּמִסְפָּרִים תִּבְכֶּה נַפְשִׁי) אִין דֶערְשְׁטִיל
וַויְנְט אִין מִיר כַּיין הַארְץ אוֹיף דִי יִיךְן . וַויִיל
דָם אוֹסְלַייוּוגְט פוּן גָלוּת קֶען זַיין צוּ יֶעדֶער צַייט
וֶועֶן יִיךְן וֶועלֶן מָאכֶן הִשׁוּבָה . דְרִיבֶּער יֶעדֶער
יְאהֲר וֶועֶן עֶס קוּמְט תִּשְׁעָה בְּאָב וָום אִין דֶעם
פָֿאל אִיז דֶר יָאהֲר צַייט פוּן תִּרְבָּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ .
לַייְגְן מִיר דִי מְגִלָּה אַיכָה אוּן מִיר זָאגְן קִינוֹת
צוּ דֶערצֵיילְן פַֿאר אוּנְז אוּן פַֿר אוּנְזֶערֶע קִינְדֶר

וָום זַיי זַיינֶען אוּמְגֶעקוּמֶען אִין דִי פוֹסְט פוּן זַייעֶר מוֹטֶער . עֶנְטְפֶֿערְט זַיי דֶר רוּחַ
הַקוֹדֶשׁ אִיז דָעֶן שַׁיין פַֿר אַייךְ אוֹ עֶם זָאל וְוערֶען גֶעטַייט אִין דֶעם בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ פוּן נָאט זְבָרְיָה וָואס עֶר אִיז גְוועֶן אִיין כֹּהֵן אוּן אַיין נָבִיא דֶעֶן דֶר
זְכַרְיָה הָט זַיי גֶשְׁטְרָאפְט הָאבֶּן זַייא דֶעם זְכַרְיָה גְטֶעטְעט אִין דֶעֶר עֲזָרָה :
(כא) שָׁכְבוּ יונְגֶע אוּן אַלְטֶע לַייט וָעגֶען גְלֶעגְן אִין דִיא נָאסֶן אוֹף דֶעֶר עֶרד

בְּתוּלֹתַי וּבַחוּרַי נָפְלוּ בֶחָרֶב הָרַגְתָּ בְּיוֹם אַפֶּךָ
טָבַחְתָּ לֹא חָמָלְתָּ: כב תִּקְרָא כְיוֹם מוֹעֵד
מְגוּרַי מִסָּבִיב וְלֹא הָיָה בְּיוֹם אַף־יְהוָה פָּלִיט
וְשָׂרִיד אֲשֶׁר־טִפַּחְתִּי וְרִבִּיתִי אֹיְבִי כִלָּם:
ג א אֲנִי הַגֶּבֶר רָאָה עָנִי בְּשֵׁבֶט עֶבְרָתוֹ:
ב אוֹתִי נָהַג וַיֹּלַךְ חֹשֶׁךְ וְלֹא־אוֹר:
ג אַךְ בִּי יָשֹׁב יַהֲפֹךְ יָדוֹ כָּל־הַיּוֹם: ד בִּלָּה
בְשָׂרִי וְעוֹרִי שִׁבַּר עַצְמוֹתָי: ה בָּנָה עָלַי וַיַּקַּף

קינות יהודה

דָעם אונגליק וָם אוֹנז הָט דָּם מָאג געטראפֶן.
ווי די גמרא זָאגט (כָּל הַמִּתְאַבֵּל עַל יְרוּשָׁלַיִם)
וָיער עָם מְרוּעָמְט אוֹף יְרוּשָׁלַיִם וָועט עֶר זוכֶה
זַיין צו זָעהן דִיא שִׂמְחָה פון יְרוּשָׁלַיִם אֲמֵן:
ג [א] אֲנִי הַגֶּבֶר רָאָה עָנִי וגו׳ דָער תנא
זָאגט (אֵיכָה יָחִיד חָכָם הַרוֹאֶה אֶת הַגְּוֹלָה)
וְועלכֶר מָענְטש הַייסְט אַחֲכָם. דָער וָם וָערְט
שון וָם עָם וָועט שְׁפָּעטֶר נִיבְּאָרֶן וְיָרֶן. אז עֶר
הַייבְּט אָן צו מָאכֶן זָאגֶן וָערְט עֶר שון וָם פון
דֶר זָאךְ וָעט שְׁפָּעטֶר וָועֶרן. לְמשל צְווייא
קִינְדֶער הָאבֶן נָעלָערנְט אין חֻדֶר. אֲמָאהל הָט
דֶר רַבִּי גָעזָאגְט צו דִי קִינְדֶר אִיר זָאלְט בֵּייךָ
לֵייגֶען דִי גְמָרָא אוּנ מָאכֶן זָאלְט אִיר פֵּר מִיר
זָאגֶן דִי גְמָרָא אוּנ אוֹב אִיר וָועט מָאכֶן נִיט

פירוש ע״ט

מַיינֶע בְּתוּלוֹת אוּנ מַיינֶע בַּחוּרִים
זֶענֶען גֶפַאלֶען דוּרְכּ דֶעם שְׁווֶערְד דוּ הָאסְט
גֶשְׁלַאגֶען אִין דֶעם טָאג פון דַיין גְרִים
צֶארְן דוּ הָאסְט גְקוֹלְט דוּ הָאסְט זִיךְ
נִיט דֶר בַּארִימְט: [כב] תִּקְרָא אִין דֶעם
טָאג וָום דִיא חֻלְיוֹת וַאמְלֶן זִיךְ אַיין
אוֹף מִיר מוּסְטוּ רוּפֶען עָמוּן ומוֹאָב
וָואם זֶענֶען אֲרוּם אוּנ אֲרוּם מִיר אוּנ
אִין דֶעם טָאג פון דֶעם גְרִים צֶארְעֶן
וָום גָאט הָט אוֹף מִיר גִיצָארְנְט אִיז
נִיט גָווֶען אִיין אַנְטְרִינוּנְג אִיין אִיבֶּר
בְּלֵייבּוּנְג דִיא קִינְדֶער וָואם אִיךְ הָאב גְמָאסְטֶען אוּנ הָאב דֶער צוּגֶען אִיז
נְקוֹמֶען מִיין פַיינְד אוּנ הָאט זַייא פֶּאר לֶענְד:

יִרְמְיָה הַנָּבִיא הָאט גִיקְלָאגְט אוּנ הָאט גִיזָאגְט:

(א) אֲנִי הַגֶּבֶר אִיךְ בִּין דֶר מֶענְטש וָואם הָט גֶזֶעהֶן דִי פִּין פון אֶלֶע נְבִיאִים
וָוארום אֶלֶע נְבִיאִים הָאבֶן נְבִיאוּת גֶזָאגְט אוֹף דֶעם חוּרְבָּן אוּנ
אִין זַייעֶרע צַייטֶען אִיז נִיט חָרוּב גְוָוארִין דֶער בֵּית הַמִּקְדָּשׁ נָאר אִין
מַיינֶע טֶעג אִיז עֶר חָרוּב גְוָוארִין: [ב] אוֹתִי מִיךְ הָט עֶר גְפִירְט אוּנ גְפִירְט
אִין דֶר פִּינְצֶטֶר נִיט אִין דֶר לִיכְטִיג: [ג] אַךְ נַיעֶרְט אִין מִיר טוּט עֶר וִוידֶער
קֶערֶן אוּנְד פֶּאר קֶערֶן זַיין שְׁלַאק אַנְ[illegible]צֶן מָאג: [ד] בִּלָּה עֶר הָאט פֶּאר
דָארְבֶּן מַיין פְלֵישׁ אוּנ מַיין הוּט עֶר הָאט צוּ בְּרָאכֶן מַיינֶע בֵּיינֶר: [ה] בָּנָה

רֹאשׁ וּתְלָאָה׃ ט בְּמַחֲשַׁכִּים הוֹשִׁיבַנִי כְּמֵתֵי
עוֹלָם׃ י גָּדַר בַּעֲדִי וְלֹא אֵצֵא הִכְבִּיד נְחָשְׁתִּי׃
ח גַּם כִּי אֶזְעַק וַאֲשַׁוֵּעַ שָׂתַם תְּפִלָּתִי׃ ט גָּדַר
דְּרָכַי בְּגָזִית נְתִיבֹתַי עִוָּה׃ י דֹּב אוֹרֵב הוּא לִי
אֲרִיֵה אֹרי קרי בְּמִסְתָּרִים׃ יא דְּרָכַי סוֹרֵר
וַיְפַשְּׁחֵנִי שָׂמַנִי שׁוֹמֵם׃ יב דָּרַךְ קַשְׁתּוֹ וַיַּצִּיבֵנִי
כַּמַּטָּרָא לַחֵץ׃ יג הֵבִיא בְכִלְיֹתָי בְּנֵי אַשְׁפָּתוֹ׃

פירוש ע״ט

עֶר הָט גְבוּיט אוֹף מִיר אוּנ הָט מִיךְ
אַרוּם גְרִינְגִילְט בִּיטֶעְרְנִישׁ אוּנ
מִידְקִייט׃ [ו] בְּמַחֲשַׁכִּים אִין דֶעֶר
פִּינְצְטֶעְרְנִישׁ הָט עֶר מִיךְ גְזֶעצְט וִוי
דִי טוֹטֶע פוּן דָעֶר וֶועלְט׃ [ז] גָדַר עֶר
הָאט מִיךְ פֶּערְצָאמְט אִיךְ קָאל נִיט
קֶעגֶען הֶערוֹם גִיין כְּלוּמֶר עֶר הָאט
גִישְׁטֶעלְט אַרוּם מִיר פִּיל חֵיל אִיךְ קָאל
נִיט קָאגֶען אוֹם גִין פוּן זַיי עֶר הָאט
גְמַאכְט שְׁוֶוער מַייגֶע קֶייטֶן אִיךְ קָאל
נִיט קָאגֶען גִין׃ [ח] גַּם אוֹךְ וֶועֶן אִיךְ
וִויל שְׁרַייֶען אוּנ תְּפִלָּה טָאן אִיז פַּר
שְׁטָאפְּט דִי פֶּעגְצָטֶר פוּן דֶעם הִימֶל
אַז מַיין תְּפִלָּה קָאל נִיט קָאגֶען אַרוֹף
גִיין׃ [ט] גָּדַר עֶר הָט פָּאר צָאמְט מַייגֶע וֶועגִין מִיט גְהַאקְטֶע שְׁטֵייגֶר מַייגֶע
שְׁטֶעגִין הָט עֶר פַּר קֶרִימְט׃ [י] דוֹב הָאט אִיז מִיר פַּאר קֶעֶרְט גְוואֹרֶן גְלַייךְ
אַז אִיין בֶּער וָואם לוּעֶרְט צוּא אִיין לַייב וָום עֶר וִיצְט אִין דִי בֶּהֶעלְטְנִישׁ
אוּנ לוּעֶרְט׃ [יא] דְרָכַי מַייגֶע וֶועגִין הָט עֶר פַּר דָארִינְט מִיט דֶעֶרְנֶר הָאם
הַייסְט עֶר הָט פַּאר שְׁפְּרַייט דֶעֶרְנֶער אִין מַייגֶע וֶועגִין אוּנ הָט מִיךְ גְמַאכְט
שֶׁפֶּאגֶן וָוארוֹם אַז מֶען גַייט אוֹף אַזוֹ וֶועג וָום דֶעֶרְנֶער לַיְגְט מוּ מֶען טָאן
גְרוֹסְע שְׁפָּאגֶן אַרַיבֶּר צוּ שְׁפָּאגֶן דִיא דֶעֶרְנֶער עֶר הָט מִיךְ גְמַאכְט וִוסְט׃
[יב] דָּרַךְ עֶר הָאט גְטָרָאכְטֶן זַיין בוֹגֶן אוּנ הָט מִיךְ גְשְׁטֶעלְט אַזוֹ וִוי אַצִיל צוּ דֶר
פַּייל כְּלוּמֶר עֶר הָט גְצִילְט צוּ שְׁטֶעלֶן מִיר קֶעגֶען זַייגְע פַּייל֯ן עֶר זָאל שִׁיסֶען
דִיא פַּייל֯ן אִין מִיר׃ [יג] הֵבִיא עֶר הָאט גְבְרַאכְט אִין מַייגֶע נִירֶען דִי פַּייל֯ן

קונת יהודה

וויסֶן דִי גְמָרָא וֶועל אִיךְ צַיךְ שְׁלָאגֶן מִים דֶעם
קָאגְשְׁטִיק. אַייגֶר הָאט זִיךְ בַּאלְד גְעֶענְטִיגֶן צוּ
דִי גְמָרָא לֶערֶנֶן. וַיייל עֶר הָאט גְשְׁוואפְּט אַז דֶר
רַבִּי זָאכְט עֶר וֶועט שְׁלָאגֶן אַז מֶען וֶועט נִיט
וִויסֶן דִי גְמָרָא אִיז גְעזִידְט אֱמֶת. הָט עֶר בַּאלְד
בֶּעטְרַאכְט דִיא גְרוֹסֶע שְׁמֶערְצִין וָואס עֶר וֶועט
הָאבֶּן אַז דֶר רַבִּי וֶועט אִים שְׁלָאגֶן גְלַיךְ וִויא
מֶען וָואלְט אִים שִׁין גֶעשְׁלָאגֶן. דֶער אַנְדֶערֶער
אִיז גְעֶענְטִיגֶן צוּ זַייגְע חֲבֵרִים אוּנ הָאט זִיךְ
גְשְׁפּוֹיט מִים זַיי אוּנ הָט נִיט אֲנְגֶעהִיבֶּן לַייגֶענֶן.
עֶר הָאט גְטְרַאכְט דֶער רַבִּי זָאכְט נָאר אוֹבּ
אַשְׁרֶינְק. אֲכְבֵר עֶר וֶועט אוּנְז נִיט שְׁלָאגֶן. דֶר
מָארֶן אִיז גֶעקוּמֶן דֶר רַבִּי הָאט גְהַייסֶן זַייא
וָאגֶן וָאגִין דִי גְמָרָא. דֶר אַייגֶער וָום הָאט נִיט
גְעלַייגְנְט הָאט דִי גְמָרָא נִיט גְעוּוסְט. אוּנ
דֶר רַבִּי הָט אִים שְׁפָּאנֶן גְשְׁלָאגֶן. דַּאפְּאלְם

יד הָיִיתִי שְׂחֹק לְכָל־עַמִּי נְגִינָתָם כָּל־הַיּוֹם׃
טו הִשְׂבִּיעַנִי בַמְּרוֹרִים הִרְוַנִי לַעֲנָה׃ טז וַיַּגְרֵס
בֶּחָצָץ שִׁנָּי הִכְפִּישַׁנִי בָּאֵפֶר׃ יז וַתִּזְנַח מִשָּׁלוֹם
נַפְשִׁי נָשִׁיתִי טוֹבָה׃ יח וָאֹמַר אָבַד נִצְחִי
וְתוֹחַלְתִּי מֵיְהוָה׃ יט זְכָר־עָנְיִי וּמְרוּדַי לַעֲנָה
וָרֹאשׁ׃ כ זָכוֹר תִּזְכּוֹר וְתָשֵׂיחַ ותשוח קרי עָלַי

קינת יהודה

האָס עָר גָעוֹוייגְט אוֹף זַייגָע יסורים . עָר הָאט
זִיךְ שׁוֹן אָבָּער נִים גָעקֶענְט הָעלְפֶן . דָס וָאגְט
דָער נָבִיא יִרְמְיָה דָער אוּנְטֶערְשַׁייד צְווישָׁען דִי
יְהוּדָן אוּן אִירְ אַלַיין . אִיז אַזוֹי וִוי עָס אִיז נִיצְרָען
מִיט דִי צְווַיי קִינְדָער . אֶפִּילוּ אֶלְע יְודִין הָאבְּן
גָעהָערְט דִי רַייד פוּן דִי נְבִיאִים אַז זַייא וָועלְן
נִים קָאהָן תְּשׁוּבָה וָועט יְרוּשָׁלַיִם חָרוּב וָועְרְן
אוּן דֶר בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וָועט פַארְבְּרענְט וָועְרְן
אוּן זַיי וָועלְן פַארְטְריבְּן וָועְרְן פוּן זַייעֶר לַאנְד .
הָאבְּן זַיי דָס נָאר נִים גָעגְלוֹיבְּט אַז הקב״ה וָועט
אַזוֹי טָאהָן . וָאגְט יִרְמְיָה (אֲנִי הַגֶּבֶר) . נָאר אִירְ
בִּין גִיטְווען דָער מֶענְטְש (רָאָה עָנִי) . וָואס הָאט
גִיזֶעהָן דִיא אִיצְטִיגֶע צָרוֹת אִירֶעךְ זַייא זָענען
גְקוּמֶען . וָען זַייא זָענען נָוועךְ גְווען בַּיִיא הקב״ה
אִין דֶר הַאנְט.(בְּשֶׁבֶט עֶבְרָתוֹ). וָען הקב״ה גִיט
זַיין כַּעַס הָאט עָהַאלְטְען דִיא רוּט אִין הָאנְט
צוּם שְׁלָאגְען . אִירֶער עָר הָאט עָשְׁלָאגְען .
דָאמָאלְס אִיז נָאךְ גִיטְווען צַייט עָר וָאל דִי רוּט
אָוועקְלַייגְען אוּן וָאל אוּנְז נִים שְׁלָאגְען . וָאגְט

פירוש ע״ט

וָום זָעגְען אִין פּוּטֶער פָּאס : [יד] הָיִיתִי
אִיךְ בִּין גְווָארֶן אֵיין שְׁפָּאטְווּגְל צוּא
מַיין פָּאלְק אִיךְ בִּין זַייעֶר שְׁפָּאטְווּגְל
אַנאנְצֶן טָאג כְּלוֹמַר זַיי שְׁפֶּעטֶן תָּמִיד
אוֹם מִיר : [טו] הִשְׂבִּיעַנִי עָר הָאט מִיךְ
זַאט גְמַאכְט מִיט בִּיטֶערְקַייט אוּן מִיךְ
גְזָעטְוּגְט מִיט בִּיטֶערְע קְרַייטְעכָער :
[טז] וַיַּגְרֵס אוּן עָר הָט צוּ בְּרָאכְן מִיט
קְלֵיינֶע שְׁטֶיינְדְלִיךְ מַיינֶע צַייגָן וָוארוּם
זַייא פְּלֶעגְן אִין גָלוּת קְנֶעטְשֶׁען זַייעֶר
טַייג אִין דִי גְרִיבְּלַאךְ וָום מֶען גְּרָאבְּט
אוֹם אִין דֶר עֶרד פְּלֶעגְט זַיין אִין דִיא
טַייג קְלֵיינֶע שְׁטֶיינְדְלִיךְ דֶער נָאךְ אַז
זַיי הָאבְּן עָם גְּנֶעטְשֶׁן פְּלֶעגְן זַייא זִיךְ
אוֹם בְּרֶעבְּן דִיא צַיין עָר הָאט מִיךְ
גְמַאכְט וְועלְגֶערְן אִין אַש : [יז] וַתִּזְנַח

אוּנ מַיין לַייב אִיז גְווָארֶן פַאר לָאזְן פּוּן פְרִייד אִיךְ הָאבּ פַּר גֶעסְטֶן גוּטְס :
[יח] וָאמַר אוּנ אִיךְ הָאבּ מִיר גְטָרַאכְט אִין מַיין הַארְץ עָם אִיז שׁוֹן פַּר לָאנְג
גֶעווָארְן מַיין שְׁטַארְקְייט אוּנ מַיין הָאפְּוּנג פּוּן גָאט : [יט] זְכָר אִיךְ בֶּעט
גְדֶענְק מַיין בֵּיין אוּנ מַיין שְׁלַאק אִיז בִּיטֶער אַזוֹ וִוי דִי קְרַייטְעכָער וָום הַייסֶן
לַעֲנָה וָרֹאשׁ : [כ] זָכוֹר מַיין לַייב טוּט גְדֶענְקֶן מַיין בֵּיין אוּנ מַיין שְׁלַאק
אוּנ עָם טוּט אוֹף מִיר זַיין אַיין נְבוּגֶן מַיין לַייב . רש״י שְׁרַייבְּט אַזוֹ אִיז דֶער
מַייְשׁ פּוּן דֶעם פָּסוּק אִיךְ וַויס אַז דֶער סוֹף וָועט זַיין אַז דוּא וָועסְט
גְדֶענְקֶן וָום עָם אִיז מִיט מִיר גְטָאן גְווָארֶן אִין בָּבֶל אָבֶּער מַיין לַייב טוּט
אוֹף מִיר זַיין אַיין גְבוּגֶן בִּיז אִין דֶער צַייט וָום דוּא וָועסְט גְדֶענְקֶן כְּלוֹמַר

נַפְשִׁי׃ כא זֹאת אָשִׁיב אֶל־לִבִּי עַל־כֵּן אוֹחִיל׃
כב חַסְדֵי יְהוָה כִּי לֹא־תָמְנוּ כִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמָיו׃
כג חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ׃ כד חֶלְקִי
יְהוָה אָמְרָה נַפְשִׁי עַל־כֵּן אוֹחִיל לוֹ׃ כה טוֹב
יְהוָה לְקוָּו לְנֶפֶשׁ תִּדְרְשֶׁנּוּ׃ כו טוֹב וְיָחִיל
וְדוֹמָם לְתִשׁוּעַת יְהוָה׃ כז טוֹב לַגֶּבֶר כִּי־יִשָּׂא
עֹל בְּנְעוּרָיו׃ כח יֵשֵׁב בָּדָד וְיִדֹּם כִּי נָטַל עָלָיו׃

פירוש ע"ט

עָם איז אָבֶר זַייעֶר שְׁוֵוער צוּ הָאַרְץ
בַּיז אִין דֶּר צַייט׃ [כא] זאת נָאךְ דֶּעם
אַז מַיין הָאַרְץ הָט מִיר גְּנוּמֶט אַז מַ׳זִין
הָאפוּנג אִיז פֶּר לָארִין׃ בּוא אִיךְ וִוידֶר
קֶערִין צוּא מַיין הָאַרְץ דָּאס דָּאס׳ן גֶּעדְרוּם אַז טוּ אִיךְ הָאפֶּן. אִיז עֶר דָם
מְפוּרְשׁ׃ [כב] חַסְדֵי דָם אִיז דִּיא גְּנָאד
פוּן גָאט וָוס מִיר זֶענִין נִיט צוּ גֶענָצְט
גְּוָואָרֶן אוּנ דָם וָוס מִיר זֶענִין נִיט פֶּר
לֶענְד גְּוָואָרֶן דוּרְךְ אוּנְזֶערֶע זִינְד.
דָּאס אִיז זַיין דֶּער בַּאַרִיכְטִיט׃
[כג] חֲדָשִׁים דַייגֶען חֲסָדִים וָועלְכֶן בַּנַייעֶט
אַלֶע פְּרִי מָארְגֶן דַיין וָואהְרְהַיט אִיז
זַייעֶר גְּרוֹס אוּנ עֶם אִיז אַגְרוֹסֶע זַאךְ
צוּ גְלַייבֶּען אִין דִיר אַז דוּא וֶועסְט
מְקַיֵּים זַיין וָואס דוּא הָאסְט אוּנְז צוּ
גֶעזָאגְט׃ [כד] חֶלְקִי מַיין לַייב הָאט גְּטָראכְט אֶדֶר גְּזָאגְט אַז נָאט אִיז דִי
נָאב פוּן מַיין מַייל דְּרוּם אַזוֹ גְּהֶער אִיךְ צוּ הָאפֶּן צוּ אִים׃ [כה] טוֹב נָאט
אִיז גוּט צוּ זַייגֶע הָאפְּירִם צוּ דִיא זֶייל וָום טוּט אִים פָּארְשְׁטֶן׃ [כו] טוֹב עֶם
אִיז גוּט צוּא צוּא דֶעם מֶענְטְש עֶר זָאל וָוארְטֶן אוּנ הָאפֶּן צוּ דֶער הִילְף פוּן
נָאט׃ [כז] טוֹב עֶם אִיז גוּט צוּא אַזוֹ אֲמֶענְטְשֶׁען אַז עֶר טוּט אוֹף זִיךְ
טְרָאגֶן דֶעם יָאךְ פוּן נָאט מִצּוֹת אִין זַיין יוּגֶענְט. אוּנ וֶען אִיינֶעם טְרֶעפְּט
זִיךְ עֶפֶּעס אַיין צָרָה ח"ו׃ [כח] יֵשֵׁב זָאל עֶר זִיצֶען אַלֵיין אוּנ זָאל שְׁווַייגֶן אוּנ
הָאפֶּן צוּ גוּטֶם אוּנ זָאל גִיט רַייֶדֶען קֶעגֶן נָאט ח"ו דֶען נָאט הָאט אוֹיף

קינת יהודה

וַיִּשְׁטֶר יִרְמְיָה (אותי נָהַג הַשֵּׁךְ וְלֹא אוֹר). מִיךְ
הָאם הקב"ה גֶעשִׁידְט אוּנ הָם מִיר גֶעשְׁוִוינְדִיא
פִּינְסְטֶעֶרְקִייט פּוּן גָלוּת אוּנ דִיא צָרוֹת וָום דִי
יְהוּדִין וֶיעלֶן הָאבֶּן. וֶען אֲמֶענְטְש הָאט צָרוֹת
אֲפִילוּ וֶען דֶר מָאן אִיז לִיכְטִיג וִוי דִי זוּנְן אִין
תַּמּוּז אִים אִיז פִּינְסֶטֶר פַּאר דִי אוּיגֶן אוּנ אִין
הָארְצִין אוּנ וֶען דֶר מֶענְטְש אִיז גֶעוִוינְד אוּנ
דַייךְ טִיט אֲפִילוּ וֶען דֶר מָאן אִיז
פִּינְסְטֶר וִוי אִין מִטֶּת עֶם שֶׁכַּייִם אוּנ דֶעגֶנִיט פּוּן
דֶעסְטְוֶועגֶן אִיז אִים אִין הָארְצִין לִיכְטִיג אוּנ
פְּרֵייךְ וֶען דִיא יוּדִין זֶענֶען גִיוֶוען אִין אֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל אוּנ זַייא הָאבֶּן גֶעהָאט סְעלְדֶער אוּנ
וַיְיגְנֶערְטֶענֶער פּוּן אַלֶעם גוּטֶן אוּנ עֶם אִיז זַיי
גִיוֶוען לִיכְטִיג אוּנ פְּרֵייךְ הָאבֶּן זַי נִיט גֶעוִוינְט
פַּאר הקב"ה מִיט הִשְׁוּבָה. נָאר וּבְכָה תִּבְכֶּה
בַּלַּיְלָה). וֶען עֶם אִיז שׁוֹין גִיוָוארִין נָאכְט. עֶם
אִיז גִיוָוארִין פִּינְסְטֶער עֶם אִיז שׁוֹין אַלֶע חֲרוּב
גִיוָוארֶן אוּנ פַּארְבְּרֶענְט גִיוָוארֶן דָאמָאלְס הָאבֶּן
זַיי גֶעוִוינְט וִוי דֶער קִינְד אִין חֶדֶר. דָאמָאלְס

כט יִתֵּן בֶּעָפָר פִּיהוּ אוּלַי יֵשׁ תִּקְוָה: ל יִתֵּן
לְמַכֵּהוּ לֶחִי יִשְׂבַּע בְּחֶרְפָּה: לא כִּי לֹא יִזְנַח
לְעוֹלָם אֲדֹנָי: לב כִּי אִם־הוֹגָה וְרִחַם כְּרֹב
חֲסָדָו חסדיו קרי: לג כִּי לֹא עִנָּה מִלִּבּוֹ וַיּוֹגֶה בְּנֵי־
אִישׁ: לד לְדַכֵּא תַּחַת רַגְלָיו כֹּל אֲסִירֵי אָרֶץ:
לה לְהַטּוֹת מִשְׁפַּט־גֶּבֶר נֶגֶד פְּנֵי עֶלְיוֹן: לו לְעַוֵּת
אָדָם בְּרִיבוֹ אֲדֹנָי לֹא רָאָה: לז מִי זֶה אָמַר
וַתְּהִי אֲדֹנָי לֹא צִוָּה: לח מִפִּי עֶלְיוֹן לֹא תֵצֵא

קינת יהודה

נִתַּן מַנַּחַם לָהּ מִכָּל אוֹהֲבֶיהָ. הָאֵבֶן אִירָע אֲלֵיהּ
גִּטָּע פְּרֵייגְד שׁוֹין נִים גֶעהַאט מִט וָואס אִיר
צוּ טְרֵייסְטִין. עָם אִיז שׁוֹין גִיוָוען פַּארפַאלִין.
דָם אִיז אַמּוּתָה פַּאר יֶעדֶער מֶענְטש וָועֶן עָר אִיז
אִין הַצָּלָתָה וָאל עָר וָועֶן וִוי צוּ פְּרֶיגֶן עָם וָאל
אִים חִ"ו דִי הַצָּלָתָה נִיט אוּנְטֶערגִין פְּלִיצְלוּנְג
וָואס עָר וָועט זִיךְ נִיט קֶענֶען הֶעלְפֶן:

פירוש ע"ט

אִים דִי גְּזֵרָה גְּנוּאוֹרְפֶן: [כט] יִתֵּן עֶר
וָאל גֶעבֶּן מִיט עֶרד וַיין מוֹל כְּלוֹמֶר
אוֹב דֶר יצה"ר רֶעט אִים אֶן עֶר וָאל
עֶפֶּעס רַיידֶן אַנְטְקֶענֶען גָאט ח"ו וָאל
עֶר לִיבֶּר פַּר שְׂטָאפֶּן מִיט עֶרד וַיין
מוֹל מָאמֶר אַז עֶר וִועט שְׁווַיינֶן אִיז

פַּר הָאנְדֶן אַיין הָאפְנוּנג: [ל] יִתֵּן עֶר וָאל גֶעבֶּן צוּ זַיינֶע שְׂלֶעגֶער אַיין קִין
בַּאק עֶר וִועט אִיהֶם אֶן וֶעמֶען מִיט שַׁאנְד: [לא] כִּי דֶען גָאט טוּט נִיט פַּר
לָאנְג אוֹף אֵייבֶּג: [לב] כִּי נָאר אַז דֶר מֶענְטש בְּרֶענְגְט אוֹף זִיךְ טְרוּעֶרְק ייט
מַחֲמֶת זַיינֶע עֲבֵירוֹת טוּט זִיךְ נָאט אוֹף אִים דֶר בַּארְמֶן אַז וִויא זַיינֶע
פִּיל חֲסָדִים זֶענֶן תָּמִיד: [לג] כִּי דֶען עֶר מַאכְט נִיט פַּיינִיגֶען קִיין מֶענְטשֶׁען
מִיט זַיין הַארְץ אוּנ מִיט זַיין וִויל אוּנ דָאם וָואס עֶר מַאכְט טְרוּעֶרִין דִיא
מֶענְטשֶׁן אִיז דָם נִיט מִיט זַיין וִויל: [לד] לְדַכֵּא צוּ פַּאר שְׁטוֹסֶן אוּנְטֶר זַיינֶע
פִּים אַלֶע פּוֹן דֶער וֶועלְט: [לה] לְהַטּוֹת צוּא גַיינִין דֶעם מִשְׁפָּט פּוֹן
אֶמֶענְטשֶׁן קֶענֶען נָאט ב"ה: [לו] לְעַוֵּת צוּ פַּאר קִרימֶען אֶמֶענְטשֶׁן אִין זַיין קְרִיג
אִיז אֲלֶץ נָאט נִיט גֶעפֶעלֶען אוּנ עֶם אִיז נִיט אוֹף גְנאנְגֶן אִין זַיין מַחֲשָׁבָה אַז
דָם ב"ד שֶׁל מַעְלָה וָאל פַּאר קִרימֶען אֶמֶענְטשֶׁן אִין זַיין קְרִיג. אוּנ טָאמֶער
וָועסְטוּ זָאגֶען אַז נִיט פּוֹן זַיין הַאנְט קוּמְט צוּ מִיר דָם בֶּייז נָאר עֶם אִיז
אַיין מִקְרֶה דָאס קֶען נִיט זַיין: [לז] מִי וָוארוּם וָועֶר הָט דֶען גְּזָאגְט אוּנ עֶם
וָאל אַז זַיין כְּלוֹמֶר וָועֶר קֶען דֶען גוּוֶר זַיין אַזַאךְ אוּנ עֶם וָאל מְקוּיָם
וָועֶרֶן אַז נָאט הָאט עֶם נִיט גְּבֶּאטֶען: [לח] מִפִּי פּוֹן נָאט גַייט נִיט אֲרוֹס סַיי
בֶּייז אוּנ סַיי גוּטֶס אוּנְגֶעֶרע חֲכָמִים זָאגֶען זִינְט נָאט הָאט גֶעזָאגְט (דְּאֶה
נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם אֶת הַחַיִּים וְאֶת הַטּוֹב וְאֶת הַמָּוֶת וְאֶת הָרָע) דָם אִיז

הָרָעוֹת וְהַטּוֹב׃ לט מַה־יִּתְאוֹנֵן אָדָם חָי גֶּבֶר
עַל־חַטָּאָו חטאיו קרי׃ מ נַחְפְּשָׂה דְרָכֵינוּ וְנַחְקֹרָה
וְנָשׁוּבָה עַד־יְהוָה׃ מא נִשָּׂא לְבָבֵנוּ אֶל־כַּפָּיִם
אֶל־אֵל בַּשָּׁמָיִם׃ מב נַחְנוּ פָשַׁעְנוּ וּמָרִינוּ אַתָּה
לֹא סָלָחְתָּ׃ מג סַכֹּתָה בָאַף וַתִּרְדְּפֵנוּ הָרַגְתָּ
לֹא חָמָלְתָּ׃ מד סַכֹּתָה בֶּעָנָן לָךְ מֵעֲבוֹר
תְּפִלָּה׃ מה סְחִי וּמָאוֹס תְּשִׂימֵנוּ בְּקֶרֶב הָעַמִּים׃
מו פָּצוּ עָלֵינוּ פִּיהֶם כָּל־אֹיְבֵינוּ׃ מז פַּחַד וָפַחַת
הָיָה לָנוּ הַשֵּׁאת וְהַשֶּׁבֶר׃ מח פַּלְגֵי־מַיִם תֵּרַד

פירוש ע״ט

טַייטְש זָעה אִיךְ הָאב גְּגֶעבֶּן פַּר דִּיר צוּ קְלָאגֶן׃ [מב] נַחְנוּ מִיר הָאבֶּן
דָּאם לֶעבֶּן אוּן דֶעם טוֹט דָּאם גוֹטֶם גִּיזִינְדִּיגְט אוּן הָאבֶּן דִּיךְ וִוידֶּער
אוּן דָּאם בֶּייז פּוּן דֶּעמָאלְט אָן אִיז גְּשָׁפֶּענְיגְט וָוארוּם מִיר הָאבֶּן דָּאךְ
שׁוֹן פּוּן נָאט נִיט אַרוֹם גְּנַאנְגֶן קִיין אַיין יצה״ר אוּן דוּ הָאסְט נִיט פַּאר
גוֹטֶם אוּן בֶּייז נָאר דָּאם גוֹטֶם קוּמְט גֶּעבֶּן דִּי זִינְד אוּן צוּ דִּיר וָואלְט דָּאךְ
פּוּן זִיךְ זֶעלְבֶּערְט צוּ דֶּעם וָואם טוּט שַׁיין גוֹוען דוּ זָאלְסְט אוּנְז גוֹוען וִוא
גוֹטֶם אוּן דָּאם בֶּייז קוּמְט פּוּן זִיךְ פַּר גֶּעבֶּן וָוארוּם אַזוֹ אִיז דָּאךְ דַּיין
זֶעלְבֶּערְט צוּ דֶּעם וָואם טוּט בֶּייז׃ שְׁטֵייגֶער תָּמִיד׃ [מג] סַכֹּתָה דוּ הָאסְט
[לט] דְּרוּם מַה יִתְאוֹנֵן וָואם זָאלְ קְלָאגֶן בְּדֶעקְט מִיט צָארֶן אוּן הָאסְט אוּנְז
דֶּר לֶעבְּעדִּיגֶר מֶענְטְשׁ עַר דַּארְף נָאר נָאךְ גְּנָאגְט מִיט אִים דוּ הָאסְט גְּהַרֶגְתָּ
קְלָאגֶן אוֹף זַייגָע זִינְד׃ [מ] נַחְפְּשָׂה אוּן הָאסְט זִיךְ נִיט דָּער בַּארְמְט׃
לָאמֶר זוּכֶן אוּנְז וֶועג אוּן לָאמֶער [מד] סַכֹּתָה דוּ הָאסְט זִיךְ פֶּערְדֶעקְט
פָּארְשְׁטֶען אוּן וִידֶּער קֶערֶן זִיךְ צוּא מִיט אֲנָואלְקֶן אוּם דִּי תְּפִלּוֹת זָאלְען
נָאט בְּלוֹמֶר לָאמֶר אַזוֹ אַיין תְּשׁוּבָה נִיט קָאנְען אַרַיין גַיין פַּאר דִּיר׃
טָאן בִּיז נָאט זָאלְ דִּיא תְּשׁוּבָה אָן [מה] סְחִי צוּקֶעהַרִיכְט אוּן אַבְּשַׁוֵיילִיךְ-
נֶעמֶן׃ [מא] נִשָּׂא לָאמֶר אוֹף הֵייבֶען קַייטְס הָאסְטוּ אוּנְז גְּטָאן צְוִוישֶׁן דִּיא
אוּנְזֶערָע הֶערְצֶר מִיט דִּי הֶענְט בְּשָׁעַת פֶּעלְקֶער׃ [מו] פָּצוּ אַלֶע אוּנְזֶערָע
אַז מִיר הֵייבֶן אוֹף אוּנְזֶערָע הֶענְט צוּ פַייגְנֶר הָאבֶּן גֶּעפִּינְט אוֹף אוּנְז זַייעֶרָע
נָאט לָאמֶר דֶּעמָאלְט אוּנְזֶערָע הֶערְצֶר מַייֶלֶער׃ [מז] פַּחַד פַּארְכְט אוּן אַנְגְסְט
אוֹף הֵייבֶן צוּ טָאן תְּשׁוּבָה צוּא נָאט אֶדֶר גְּרִיבֶּר אִיז גְּוֹוען צוּ אוּנְז דָּאם
אִין הִימֶל. הֵייבְט יִרְמְיָה וִוידֶר אָן וִוילְדִּיקֵייט אוּן דֶר בְּרָאךְ׃ [מח] פַּלְגֵי

עֵינִי עַל־שֶׁבֶר בַּת־עַמִּי׃ מט עֵינִי נִגְּרָה וְלֹא
תִדְמֶה מֵאֵין הֲפֻגוֹת׃ נ עַד־יַשְׁקִיף וְיֵרֶא
יְהוָה מִשָּׁמָיִם׃ נא עֵינִי עוֹלָלָה לְנַפְשִׁי מִכֹּל
בְּנוֹת עִירִי׃ נב צוֹד צָדוּנִי כַּצִּפּוֹר אֹיְבַי חִנָּם׃
נג צָמְתוּ בַבּוֹר חַיָּי וַיַּדּוּ־אֶבֶן בִּי׃ נד צָפוּ־מַיִם
עַל־רֹאשִׁי אָמַרְתִּי נִגְזָרְתִּי׃ נה קָרָאתִי שִׁמְךָ
יְהוָה מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת׃ נו קוֹלִי שָׁמַעְתָּ אַל־
תַּעְלֵם אָזְנְךָ לְרַוְחָתִי לְשַׁוְעָתִי׃ נז קָרַבְתָּ בְּיוֹם
אֶקְרָאֶךָּ אָמַרְתָּ אַל־תִּירָא׃ נח רַבְתָּ אֲדֹנָי רִיבֵי
נַפְשִׁי גָּאַלְתָּ חַיָּי׃ נט רָאִיתָה יְהוָה עַוָּתָתִי

פירוש ע"ט

מַיין וויים וואָר טוט נידערן מיינע
ג׳ען אוף דעם ברעך פון מיינע
שׂטאט לייט׃ [מט] מיינ מיינע אוגען
טוען ריינען אוג טענען ניט שוויגען אן
איין אוף הערונג׃ [נ] עד ביז וואנען
נאט פון דעם הימל ווערט לוגען אוג
זעהן מיינע צרות. נאט ירמיה׃
[נא] מיינ מיין אוג מאכט מיר פאר
מיאוסן אום ווילן מיין נפש מער פון
אלע מיינע שׂטאט לייט. רש"י
שרייבט ירמיה איז גוויען אכהן דרום
טט ער גזאגט מיין כשׂפחה טט מער
צוא וויינען פון אלע משׂפחות פון
דר שׂטאט ווארום מיין משׂפחה איז
גוען אום דער וויילט צוא נאטס
דינסט מער פון אלע ישׂראל׃
[נב] צוד פאנגען האבן מיך ב נ נ
פיינט גפאנגען ווי איין פוגיל אום
זיסט׃ [נג] צטתו ויי האבען בהעפט

אדר גבונדן מיין לעבן אין תפיסה
אוג זייא האבען גוארפען אין מיר
אשטיין׃ [נד] צפו ויא האבן גמאכט
שווימן וואסר איבר מיין קאפ האב
איך גשראכט איך בין שוו פאר
שניטן׃ [נה] קראתי האב איך גרופען
דיין נאמן נאט פון דעם אונטרשטן
גרוב׃ [נו] קולי מיין קול נאלסט צוא
העהרן אוג דו נאלסט ניט פר הולען
דיינע אוערן צו מיין דר וויטערקייט
צו מיין גשרי׃ [נז] קרבת דו פלעגסט
אין די ערשטע טעג גנעהנען צו מיר
אין דעם טאג אז איך האב גרופען
פ׳ עגסטו נאגן צו מיר דו נאלסט זיך
ניט פארכטן׃ [נח] רבת נאנט ירמיה
דוא פלעגסט קריגן צו פאר די קריג
פון מיין לייב׃ [נט] ראית דו האסט
גזעהן מיין קרימונג ום דיא בבלים
האבן מיך פאר קרימט דוא נאלסט

משפטן

שְׁפָטָה מִשְׁפָּטִי׃ ס רָאִיתָה כָּל־נִקְמָתָם כָּל־
מַחְשְׁבֹתָם לִי׃ סא שָׁמַעְתָּ חֶרְפָּתָם יְהוָה כָּל־
מַחְשְׁבֹתָם עָלָי׃ סב שִׂפְתֵי קָמַי וְהֶגְיוֹנָם עָלַי
כָּל־הַיּוֹם׃ סג שִׁבְתָּם וְקִימָתָם הַבִּיטָה אֲנִי
מַנְגִּינָתָם׃ סד תָּשִׁיב לָהֶם גְּמוּל יְהוָה כְּמַעֲשֵׂה
יְדֵיהֶם׃ סה תִּתֵּן לָהֶם מְגִנַּת־לֵב תַּאֲלָתְךָ לָהֶם׃
תִּרְדֹּף בְּאַף וְתַשְׁמִידֵם מִתַּחַת שְׁמֵי יְהוָה׃
ד א אֵיכָה יוּעַם זָהָב יִשְׁנָא הַכֶּתֶם הַטּוֹב
תִּשְׁתַּפַּכְנָה אַבְנֵי־קֹדֶשׁ בְּרֹאשׁ
כָּל־חוּצוֹת׃ ב בְּנֵי צִיּוֹן הַיְקָרִים הַמְסֻלָּאִים
בַּפָּז אֵיכָה נֶחְשְׁבוּ לְנִבְלֵי־חֶרֶשׂ מַעֲשֵׂה יְדֵי
יוֹצֵר׃ ג גַּם תַּנִּין תנים קרי חָלְצוּ שַׁד הֵינִיקוּ

פירוש ע"ט

מִשְׁפָּטֵן מַיין מִשְׁפָּט׃ [ס] רָאִיתָה דוּא
הָאסְט גֶעזֶהן אַלֶע זַייעֶרע נְקמות אַלַי
זַייעֶרֵ מַחְשָׁבות אִיז נָאר צוּא מִיר
וַוי אַזוֹ זַיי זָאלֶן מִיר קֶעגְען בֶּייז טָאן׃
[סא] שְׁמַעְתָּ דוּא הָאסְט גֶהערְט נָאר
זַייעֶר שַׁאנְד אַלֶע זַייעֶרע מַחְשָׁבות
זָעגְען נָאר גְוועֶן אוֹף מִיר׃ [סב] שִׂפְתֵי
דִי לֶעפְּצֶן פּוּן דִיא בַּבְלַיִם אוּג זַייעֶר
שְׁפֶּעטְוּנְג אִיז אַנַאנְצֶן טָאג נָאר פּוּן
מִיר׃ [סג] שִׁבְתָּם זַייעֶר זִיצוּנְג אוּג
זַייעֶר אוֹף שְׁטֶיין לוּג אִיךְ בִּין זַייעֶר
שְׁפֶּעטְוּנְג כְּלוּמֶר אַז דִיא בַּבְלַיִם
שְׁפֶּעטֶן אַלֶץ פּוּן מִיר׃
[א] אֵיכָה יְמִים וַוייא וָא אִיז גְוואָרֶן
טוּנְקעל דָאס גְשטַאלְט
פּוּן אַנְעלְכָע קִינְדֶר וָום הָאבֶן נְשַׁייְנְט
אַזוֹ וַוי גָאלְד וָאלְ וָועֶרֶן פַּר עֶנְדֶערְט
פּוּן זַיין גְשטַאלְט וְעלְכָע קִינְדֶר וָום
זָענֶען אַזוֹ שֵׁיין גְוועֶן וַוי דִיא גוּטֶע
צִירוּנְג וַיי זָענֶען פַּאר נָאסֶן גְוואָרֶן
דִי הַייליגֶע שְׁטֶייגֶר אִין אֶלֶע גַאסֶן
דָאס מֵיינְט מֶען דִיא קִינְדֶער וָואס
הָאבֶן גְלוּבְטֶן אַזוֹ וַוי גוּטֶע שְׁטֶייגֶר׃
[ב] בְּנֵי צִיּוֹן דִי קִינְדֶר פּוּן דֶר שְׁטָאט
צִיוֹן דִיא זַייעֶרע וָואס זָענֶן גְוואָרֶן
גְלִיכְמֶר פּוּן גִין נָאלְד כְּלוּמֶר דֶר וָום
הָאט וַיא גִיוֶעהֶן הָאט גְוואָנְט וַייעֶר
גְשטַאלְט אִיז שֶׁעֶנֶער פּוּן גִין נָאלְד
וַויא אַזוֹ וָעגֶען וַייא אַצוּנְד גְלַייךְ
צוּא קְרִיגְלַאךְ אֶרְדֶער שֶׁערְבֶּלְיךְ פּוּן
עֶרְד וָואס אַטְעפֶּער מַאכְט עֶם׃
[ג] גַּם אוֹךְ דִי שֶׁלַאנְג חָאטְשֶׁע זַיא אִיז

גּוּרֵיהֶן בַּת־עַמִּי לְאַכְזָר כִּי עֲנִים כ׳ תרתי וקרי חד
בַּמִּדְבָּר׃ ד דָּבַק לְשׁוֹן יוֹנֵק אֶל־חִכּוֹ בַּצָּמָא
עוֹלָלִים שָׁאֲלוּ לֶחֶם פֹּרֵשׂ אֵין לָהֶם׃ ה הָאֹכְלִים
לְמַעֲדַנִּים נָשַׁמּוּ בַּחוּצוֹת הָאֻמְנִים עֲלֵי תוֹלָע
חִבְּקוּ אַשְׁפָּתוֹת׃ ו וַיִּגְדַּל עֲוֹן בַּת־עַמִּי מֵחַטַּאת
סְדֹם הַהֲפוּכָה כְּמוֹ־רָגַע וְלֹא־חָלוּ בָהּ יָדַיִם׃

קינת יהודה

ד (ו) וַיִּגְדַּל עֲוֹן בַּת עַמִּי מֵחַטַּאת סְדוֹם וגו׳.
דָּר פְּשָׁט פּוּן דִּיא פְּסוּקִים וָענֶען
שְׁוֶעֶר צוּ פַּארְשְׁטֵיין דְּרִיבֶּיעֶר וָעֶלֶן מִיר שָׁרַייבֶּן
אמשל אַיינֶער הָאט אַבָּאהֶל גֶעבָּאקֶם אַשְׁטוּב
אוֹף אַזוֹמְפִּיגְע עֶרְד עֶר הָאט אֲפִילוּ נִימַאכְט
אַנוּפֶּן פּוּדַאמֶענְט פּוּן גוּטֶע ציגוּל אוּנ שְׁטֵיינֶר.
אוּב אִין אַקְוִרָצֶע צַייט אִיז דִי שְׁטוּב אַיינְגֶעפַאלֶן.
וָאנֶן אֶלֶע אוֹף דֶעם מֶענְטֶש וְוִי גְרוֹיס אִיז נִיוּעִן
זַיין נַארֶשְׁקֵיט. וָועלְכֶער מֶענְטֶש וְוִיים דָאס
נִיט אַז דָר קְלֶענְסְטֶר וְוינְט וְוֶעט אַיינְבִּיזִין דִי
שְׁטוּב וְיא וָאל אַיינְפַאלִין. עָם וָועט קִיינֶער
וָאנֶן דִיא מַאתֶרְיַאלִין זָענֶן נִיט גוּטֶע
נַאר מֶען פַּארְשְׁטֵיים אַז דִיא עֶרְד אִיז שׁוֹלְדִיג
נִיט דִי מַאתֶרְיַאלִין. אָבֶּער אַז אַיינֶער הָאט
גֶעבָּאקֶם אַשְׁטוּב אוֹף אַשְׁטַארְקֶע אוּנ הַארְטֶע
עֶרְד אוּנ אַוּוינְט הָאט אַיינְגֶעוָואַרְפֶן דִי שְׁטוּב.

פירוש ע״ט

אִיין אַכְזָר פּוּן דֶעסְט וֶועגֶן אַז וְיא
זָעהֶט פּוּן וַוייטִין אִיר קִינְד קוּמְט
הוּנְגֶעְרִיג שְׁטֶרֶעקְט זְיא אוּם אִיר
בְּרוּסְט פּוּן אִיר פּוּטֶר פַּאם וָוארוּם
אַשְׁלַאגְט הָאט אֵיין צוּ דֶעק אוֹף דִי
בְּרוּסְט הָאט זְיא מוֹרָא אַז אִיר קִינְד
וָועט דֶער זָהֶן פּוּן וַוייטֶען אַז דִיא
בְּרוּסְט אִיז צוּ גְדֶעקְט וָועט עָם זִיךְ
צוּרִיק אוּם קֶערֶען דְרוּם שְׁטֶרֶעקְט
זְיא אוּם דִיא בְּרוּסְט אוּנ זַייגֶן אֵן
זַייעֶרָע קְלֵייגֶע קִינְדֶער אָבֶּר מַיינְט
שְׁטָאט לַיים זָענֶן גְוָוארֶן צוּ אַכְזָרִים
אוֹף זַייעֶרָע קִינְדֶר אַז וַוי דִי פֵּיגִיל
יַענִים וָום זָענֶן אִין דֶר מִדְבָּר וָענֶן

אַכְזָרִים אוֹף זַייעֶרָע קִינְדֶער׃ (ד) דָּבַק עָם אִיז וָוארֶן בַּאהֶעפְט דִיא צוּנְג
פּוּן דֶעם קִינְד צוּ זַיין גוֹמֶן פּוּן דָארְשְׁט קְלֵייגֶע קִינְדֶער הָאבֶּן גִיבְּעטֶן מֶען
זָאל זַיי גֶעבֶּן בְּרוֹט אוּנְקֶין בַּאשַׁיידֶער אִז נִיט פַּאר הַאנְדֶן צוּ זַיִיא כְּלוֹמֶר
דִי פָאטֶר אוּנ מוּטֶר הָאבֶּן זַייא נִיט גְהַאט צוּ גֶעבֶּן׃ (ה) הָאוּכְלִים דִי וָואם
פְּלֶעגֶן עֶסֶן זִיסֶען שְׁפַּייז זָענֶן וָוארֶן פַּר וּוִיסְט אִין דִי גַאסֶן דִי וָום זָענֶן
אוֹף נְצוּגֶן גְוָוארֶן אוֹף זַייעֶרָע אָרֶר גְפַארְבִּטֶע קְלֵיידֶער הָאבֶּן מִיסְטֶן
גְהַאלְטֶן כְּלוֹמֶר זָענֶן זַייא בְּשַׁעַת חוּרְבָּן גְלֶעגֶן אוֹף דִי מִיסְטֶען׃ (ו) וַיִּגְדַּל
דִי זִינְד פּוּן דִיא שְׁטָאט לַיים פּוּן מַיין פָאלְק אִיז גְרֶעסֶר פּוּן דִיא זִינְד פּוּן
סְדוֹם כְּלוֹמֶר פּוּן דֶעם פּוּרְעָנִיוּת וָום אִיז אוֹף דִיא יִשְׂרָאֵל אִיז גְידְרוּנְגֶען אַז
זַייעֶר זִינְד אִיז גְרֶעסֶער פּוּן דִיא זִינְד פּוּן סְדוֹם דֶען סְדוֹם אִיז אִיבֶּר גֶקֶערְט
גְוָוארֶן אִין אַיין בֶּגַע אוּנ עָם הָאבֶּן דְרֵינֶן נִיט גִירוּט דִיא הֶעְנְט פּוּן דִיא
בְּכֵלִים נָאר דוֹרְךְ דִיא מַלְאָכִים אִיז דָאם אִיבֶּער גֶקֶערְט גְוָוארֶן׃

י זְכוּ נְזִירֶיהָ מִשֶּׁלֶג צַחוּ מֵחָלָב אָדְמוּ עֶצֶם
מִפְּנִינִים סַפִּיר גִּזְרָתָם׃ ח חָשַׁךְ מִשְּׁחוֹר
תָּאֳרָם לֹא נִכְּרוּ בַחוּצוֹת צָפַד עוֹרָם עַל־
עַצְמָם יָבֵשׁ הָיָה כָעֵץ׃ ט טוֹבִים הָיוּ חַלְלֵי־
חֶרֶב מֵחַלְלֵי רָעָב שֶׁהֵם יָזְבוּ מְדֻקָּרִים
מִתְּנוּבוֹת שָׂדָי׃ י יְדֵי נָשִׁים רַחֲמָנִיוֹת בִּשְּׁלוּ
יַלְדֵיהֶן הָיוּ לֶבְרוֹת לָמוֹ בְּשֶׁבֶר בַּת־עַמִּי׃

פירוש ע"ט

[ז] זַכּוּ אוֹרָע הֶעָרֶן וְעָנֶן גְּוָועֶן לוֹטֶר פּוּן שְׁנֵיי זַיי וְעָנֶען קְלֶעֶרֶר וַיוֹסֶער פּוּן מִילֶךְ וַיִיעֶר גְשְׁטַאלְט אִיז גְּוָועֶן רוֹטֶר פּוּן גִין גָאנְץ זַיִיעֶר גִישְׁטַאלְט אִיז גְּוָועֶן אַז וויא אַיין רוּבִינְדִיל׃ [ט] חָשַׁךְ אוּנ אִיצוּנְד אִיז גְּוָואלֶען זַיִיעֶר גְשְׁטַאלְט פִּינְצְטֶר פּוּן קוּיל זַיי וְעָנֶען גִיט גְּוָואלֶען דֶר קֶעגְט אִין דִי גַאסֶען עֶם אִיז אַיין גְקֶנֶיטְשְׁט אוּנ בֶּהֶעפְט זַיִיעֶר הוּט צוּ זַיִיעֶרע בֵּיינֶער דִיא הוּט אִיז פֶּר דַארְט גְּוָואלֶען אוּנ אִיז גְּוָואלֶען אַז וויא אַיין הָאלְץ׃ [ט] טוֹבִים דִיא וָום וְעָנֶען וָואלֶען דֶער שְׁלָאגֶען מִיט שְׁוֶוערְד וְעָנֶען בֶּעסֶער גְּוָועֶן פּוּן דִי וָום וְעָנֶען גְשְׁטָארְבֶּן פֶּר הוּנְגֶער וָוארוּם דִיא חַלְלֵי רָעָב וְעָנֶן גְשְׁוָואלֶן גְּוָואלֶען פּוּן דֶעם רֵיחַ פּוּן פְּרוּכְט פּוּן דֶעם פֶּעלְד וָוארוּם דִיא בַּבְלַיִם פְּלֶעגֶן בְּרָאטֶען פְּלֶייש אוֹף גְּרָאז חוּץ יְרוּשָׁלַיִם פְּלֶעגְט דֶער רֵיחַ אַרֶיין גֶין אִין דִיא וָום וְעָנֶען גִיווֶען גְשְׁוָואלֶען פֶּר הוּנְגֶער פְּלֶעגְט וַיִיעֶר בּוֹךְ צוּ שְׁאָפֶען וְוערֶען אוּנ דֶאם פְּלִיסִיגְקַיִיט פְּלֶעגְט רִינֶען פּוּן זַיִיעֶר בּוֹךְ אִיז דֶם וַיִיעֶר אַשְׁלֶעכְטֶער טוּט עֶרְגֶר פּוּן דִי חַלְלֵי חָרֶב׃ [י] יְדֵי דִיא נָשִׁים רַחֲמָנִיוֹת הָאבֶּען גְקָאכְט זַיִיעֶרע קִינְדֶר מֵת זַיִיעֶרע הֶעְנְט דִי קִינְדֶער וָעֶנֶען גְּוָועֶן צוּ זַיי אוֹף אֲמָאל צַייט אוּנ דֶם אִיז גְּוָועֶן אִין דֶעם בְּרָאךְ פּוּן דִיא שְׁטָאט לַיִיט פּוּן סִיין פָאלְק׃

קינות יהודה

וְיעלֶן צֶלֶע וָאנֶן דִי מַאמָעֶ׳שִׁילֶין וָענֶען נִיט טוּט גִיוֶוען. דֶרִיבֶּער הָאט דֶער וויגְט דִיא שְׁוואבּ אַיינְגֶעוָואכְסֶן. מִיר וַיייסֶן דִיא נַאכְצֶע וְעלְט אִיז וויִ אֲנְרוֹסְע שְׁוואבּ. דִיא פּוּדְאמֶ׳כְטִין אוֹף דֶם דִי גְרוֹסְע שְׁוואבּ אִיז נָעבָּאהֶם גִיוֶוארֶן וָאנֶט דֶער הַנָּא (עַל שְׁלִשָּׁה דְבָרִים הָעוֹלָם עוֹמֵד). אוֹף רַבִּי וַאכְן שְׁטֶייט דִיא וְועלְט. (על הַתּוֹרָה עַל הָעֲבוֹדָה עַל גְּמִלוּת חֲסָדִים). אוֹף הוֹרָה לֶערְנֶען. קֶרְבָּנוֹת [אֲדֶער תְּפִלָּה]. אוּנ צוּ מָאכֶן גְּמִלוּת חֲסָדִים. אוּנ וַיייל עֶם שְׁטֶייט נִיט (עַל הַתּוֹרָה וְהָעֲבוֹדָה וּגְמִלוּת חֲסָדִים). נָאר עֶם שְׁטֶייט בֵּיי יִרְמְיָה וָאךְ דָּר וָוארְט עַל. וַייִיט אַז יֶעדֶער וָאךְ אַלֶיין קֶען אִי׳יהַאלְטֶן דִי וועלְט וִיא וָאל כְּלֵיבֶּן שְׁטֶיין [מ"ק כו] אֶפִילוּ נִיט אֶלָּא דְּבֵי רַבִּי וַאכְן צוּ וַאמֶען. דְּרִיבֶּער אַיידֶער דִי תּוֹרָה אִיז נָעגֶעבֶּן גִיוָוארֶן וַיייל דִי וָועלְט אִיז נִ׳שְׁטַאנֶען נָאר וָועגֶן גְמִלוּת חֲסָדִים אַלֶיין. אוּנ אַז דִיא פְּגִינְקְשִׁין פּוּן חֻרְבָּן עָמוֹרָה אַרְבֶּה צְבוּיִם הָאבֶּן קִין חֶסֶר נָעטָאהָן הָאט הקב"ה נָעהַרֶגְט דִיא מְגִנְמְשִׁין פּוּן דִיא פִּיר שְׁפָּעם אוּנ הָאט וִיפֶּם

יא כִּלָּה יְהוָה אֶת־חֲמָתוֹ שָׁפַךְ חֲרוֹן אַפּוֹ וַיַּצֶּת־
אֵשׁ בְּצִיּוֹן וַתֹּאכַל יִסֹדֹתֶיהָ׃ יב לֹא הֶאֱמִינוּ
מַלְכֵי־אֶרֶץ וְכֹל כל קרי וְשֹׁבֵי תֵבֵל כִּי יָבֹא צַר
וְאוֹיֵב בְּשַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלָ͏ִם׃ יג מֵחַטֹּאת נְבִיאֶיהָ
עֲוֹנֹת כְּהֲנֶיהָ הַשֹּׁפְכִים בְּקִרְבָּהּ דַּם צַדִּיקִים׃
יד נָעוּ עִוְרִים בַּחוּצוֹת נְגֹאֲלוּ בַדָּם בְּלֹא יוּכְלוּ
יִגְּעוּ בִּלְבֻשֵׁיהֶם׃ טו סוּרוּ טָמֵא קָרְאוּ לָמוֹ
סוּרוּ סוּרוּ אַל־תִּגָּעוּ כִּי נָצוּ גַּם־נָעוּ אָמְרוּ
בַגּוֹיִם לֹא יוֹסִפוּ לָגוּר׃ טז פְּנֵי יְהוָה חִלְּקָם לֹא

קינת יהודה

נָעמַאכְט אוֹף אַייבֶּג דִי עֶרד פּון דִי פִּיר שְׁפָּעט.
אִין אַיין רֶגַע. זַייא הָאבֶּן קֵין יְסוֹרִים גֶעהַאט
קֵיין נַלוּת. פּון דֶעסְטוֹוועגֶן וָעֶן אִין דִיא פִּיר
שְׁפָּעט וָואלְטֶן גִיוִוען אֲפִילוּ נָאר צֶעהֶן מֶענְשֶׁן
וָאס הָאבֶּן גֶעמַאהְן חֶסֶד. וָואלְט הקב״ה דִי פִּיר
שְׁפָּעט נִיט וויסְט גֶעמַאכְט וָועֶן זַייֶער חֶסֶד.
אָבֶּער אִין דִיא צַייט פּון חוּרְבַּן יְרוּשָׁלַיִם וַיייל
דַּאמָאלְם וָענֶן שוין גָוועֶן אֲלֶע דְבַיי זַיילֶן וָאס
דִי וָעלְט שְׁמַייסְט אוֹף זַיי [תּוֹרָה עֲבוֹדָה גְמִילוּת
חֲסָדִים] אוּנ דִי יִדֶּן הָאבֶּן אֲלֶע דְבַיי זַיילֶן נִיט

פירוש ע״ט

[יא] כִּלָּה זַיין גְרִים צָארֶן וָום עֶר הָט
נָאךְ גֶהַאט פּון פִּיל יָאר הָאט עֶר
הַייְנְט פַּאר לֶענְט דֶר מִיט וָואס עֶר
הָט זִיךְ אִין דִיא יִשְׂרָאֵל נוֹקם גְוועֶן
עֶר הָט פַּר גָאסְן זַיין גְרִים צָארֶן
אוּנ עֶר הָט אָן גְצוּנְדֶן פַיְיעֶר אִין דֶר
שְׁטָאט צִיוֹן אוּנ עָם הָאט פַּר בְּרֶענְט
אִירֶע גְרוּנְטֶען׃ [יב] לֹא אֲלֶע מְלָכִים
פּון דֶר עֶרד אוּנ אֲלֶע וִיצְערָם פּון דֶר
וָועלְט הָאבֶּן נִיט גְוָואלְט גְלַייבֶּן אַז עָם וָועט קֶאנֶען אֲרַיין קוּמֶן אַיין
שׁוֹנֶא אִין דִיא טוֹיעֲרִין פּון יְרוּשָׁלַיִם׃ [יג] מֵחַטֹּאת פּון וָועגֶן דִיא זִינְד פּון
אִירֶע פַאלְשֶׁע נְבִיאִים אוּנ דִי עֲבֵירוֹת פּון אִירֶע כֹּהֲנִים וָום זַיי הָאבֶּן פַּאר
גָאסְן צְווִישֶׁען אִיר אוֹם שׁוּלְדִיג בְּלוּט דָרום אִיז אִיר גְשֶׁעהֶן גְוָואלְדֶן דִיא
צָרָה׃ [יד] נָש עָם זָענֶן וָואנְדֶרן פַּאר וָואגְיֶלְט דִי בְּלִינְדֶע אִין דִי גַאסְן זַייא
זָענֶן וָואלְדֶן אוֹם גִיגְלִיטְשְׁט אוּנ אַיין גְרִיכְט אִין דִי בְּלוּט פּון הֶרוּגִים בִּיז
דִיא וָום וָענֶן גְשְׁמַאנֶען לֶעבֶּן זַייא הָאבֶּן נִיט גְקֶאנְט אָן רִירֶן אִין זַייעֶרֶע
קְלֵייְדֶר׃ [טו] סוּרוּ זַיי הָאבֶּן גְרוּפֶען צוּ זַייא קֶערְט זִיךְ אֶפּ פּון אוּנְז אִיר
אוּנְרֵייְנֶע מֶענְטְשֶׁן קֶערְט זִיךְ אֶפּ פּון אוּנְז וָאלְט אוּנְז נִיט אָן רִירֶן
דֶען זַיי זָענֶן אַיין גְרִיכְט גָוָואלְדֶן אִין בְּלוּט אוּנ זַייא זָענֶן וָואלְדֶן גְוִויקִילְט
אִין בְּלוּט זַייא הָאבֶּן זִיךְ גְטְרָאכְט בְּשַׁעַת אַז זַייא הָאבֶּן דִיא רְצִיחוֹת
גְטָאן זַייא וָועלֶען נִיט מֶער וואונעו צְווִישֶׁן דִי הַייְדֶן׃ [טז] פְּנֵי דֶם צְארֶן

יוֹסִיף לְהַבִּיטָם פְּנֵי כֹהֲנִים לֹא נָשָׂאוּ *זְקֵנִים
וזקנים קרי לֹא חָנָנוּ׃ יז עוֹדֵינָה עודינו קרי תִּכְלֶינָה
עֵינֵינוּ אֶל־עֶזְרָתֵנוּ הָבֶל בְּצִפִּיָּתֵנוּ צָפִינוּ אֶל־
גּוֹי לֹא יוֹשִׁיעַ׃ יח צָדּוּ צְעָדֵינוּ מִכֶּכֶת
בְּרְחֹבֹתֵינוּ קָרַב קִצֵּנוּ מָלְאוּ יָמֵינוּ כִּי־בָא
קִצֵּנוּ׃ יט קַלִּים הָיוּ רֹדְפֵינוּ מִנִּשְׁרֵי שָׁמָיִם
עַל־הֶהָרִים דְּלָקֻנוּ בַּמִּדְבָּר אָרְבוּ לָנוּ׃ כ רוּחַ

פֿון נָאט הָט זַיי צוּ טַיילְט צְווישָׁן דִי
הַיידֶן עֶר טוּט נִיט מֶעֲרֶן צוּ לוּגן אוֹף
זַייא וַויי אַז זַיי זָענען גְיווען בְּשֶׁלְוָה
הָאבֶּן זַיי נִיט נושֵׂא פָּנִים גְיווען דִיא
כֹּהֲנִים דִי אַלְטֶע לַיים הָאבֶּן זַיי נִיט
גְלַייט זָעלְבְּיגְט׃ [יז] עודֵינוּ אַז עֶם אִיז
אוֹף אוּנְז שׁוֹן גְקוּמֶן דִיא צָרָה הָאבֶּן
אוּנְזֶרֶע אוֹגֶן נָאךְ גְקוּקְט אוֹף אוּנְזֶרֶע
נאריישֶׁע הִילְף בֵּיז דִיא אוּגֶן זָענען
אוּנְז פֶּר לָענְט גְוואךְן קוֹקְעֶנְדִיג מִיט
אוּנְזֶר הָאפֶּן וָום מִיר הָאבֶּן גְהָאפְּט
צוּ אַזאַ אַפְּאלְק וָום עֶר הָט אוּנְז נִיט
גְהָאלְפֶן. רֶעד מֶדְרָש שְׁרַייבְט דִיא
מְצָרַיִם הָאבֶּן צוּ גְנָאגְט צוּ קוּמֶען הֶעלְפֶען דִי יִשְׂרָאֵל וָענען זַיי גְפָארֶען
מִיט שִׁיפֶן אִיבֶּער דֶעם יַם הָאט גָאט ב״ה מְרַמֵז גְווֶען דֶעם יַם הָאט עֶר
גְמַאכְט שְׁווִימֶן פֶּר זַיי אֶן גְבָלָאזִינְע לָאגֶלֶן וָום זַיי הָאבֶּען אַנְגְשְׁטָאלְט גְהַאבְּ
וַוי גִידֶערִים פּוּן מֶעֲנְטְשֶׁן הָאבֶּען דִיא מְצָרִים גְנָאגְט אַייגֶר צוּם אַנְדֶערֶען
דָם וָענְען דִיא גִידֶערִים פּוּן אוּנְזֶרֶע עֶלְטֶערֶען וָואס וָענען דֶער טְרוּנְקֶען
גְיווָארֶן אִין יַם אִיבֶּער דִי יִשְׂרָאֵל אוּג מִיר גַייֶען זַיי נָאךְ הֶעלְפֶּין הָאבֶּן זַיי
זַיךְ אוּם גְיקֶערְט אַהֵיים׃ [יח] צָדוּ דִיא בְּכֹלִים הָאבֶּין גְלוּיעֶרְט אוּנְזֶרֶע
טְרִיט פּוּן צוּ לָאזִין גְיין אִין אוּגֶזֶרֶע גַאסִין עֶם הָאט גִינֶעהֶענְט אוּגֶזֶר סוֹף
עֶם וָענען דֶער פִּילְט גְיווָארֶן אוּנְזֶרֶע טָעג וָוארוּם עֶם אִיז גְיקוּמֶן אוּנְזֶער
סוֹף׃ [יט] קַלִּים אוּנְזֶרֶע נָאךְ יָאגֶער זָענֶן גְרֶינְגֶער גְיווָען פּוּן דִיא אָדְלֶערֶם
וָואס פְּלִיהֶען אוּנְטֶער דֶעם הִימֶל אוֹף דִי בֶּערְג זָענֶן מִיר וָוארֶן נָאךְ גְיָאגְט
אִין דֶער מִדְבָּר הָאבֶּין זַייא צוּ אוּנְז גְילוּיעֶרְט׃ [כ] רוּחַ דָאס מֵיינְט מֶען

פירוש ע״ט

קינת יהודה

נָעהִים. דְרֵיבְּער הָאט הקב״ה זַייא גְעשְׁטְרָאפְּט
עֶרְנְסְט וִוי טְרוּם. זַיי זָענֶן פַּארְטְרִיבֶּן גְיווָארֶן
אִין גָלוּת מִיט גְרוֹסֶע יְסוּרִים. מוֹזָענְדֶר מְעֶנְטְשֶׁן
[זַיידֶן] זָענֶן גְעהֶרֶנְט גְיווָארֶן מִיט גְרוֹסֶע יְסוּרִים
אוּג אֲפִילוּ עֶם אִיז גְיווָען אֲבִיסִיל צָרִיקִים (עַכּוּ
נְזִירָה מ״ט). אִידֶע נְזִירִים זָענֶן גְיווָען דְרֵין פּוּן
וְיִנְד קָלְעֶרֶער אוּג וַייסֶער פּוּן שְׁנֵייא [וַויא עֶם
שְׁטֵייט אִין פָּסוּק] נְאִם יִהְיוּ חֲמִשָּׁה כְּשָׁנִים כַּשֶּׁלֶג
לְבָנוֹן]. אוּג נִיט גָענוּג וָואס זַייעֶר זְכוּת הָאט
נִיט גָעהָאלְפֶן צוּ רֶעטְטֶען אֲבָל יוֹנָן. נָאר אֲפִילוּ
זַיי אֲלֵיין זָענֶן אוֹיךְ נִיט גֶעוֶעזְטֶען גִידְוּאַרִין אִין
זַייעֶר זְכוּת. נָאר (חֲשֶׁךְ מִשְׁחוֹר תָּאֳרָם). זַייער
גֶעשְׁטַאלְט אִיז גִיווֶען שְׁווָארְצֶער פּוּן קוֹיל. וַויל
זַיי הָאבֶּן אַייגֶענְטְלִיךְ אֲבָל דְרַייא פּוּרְאַמֶענְטְסִין
הוֹרָה אוּג עֲבוֹדָה אוּג גְמִילוּת חֲסָדִים׃

אַפֵּינוּ מְשִׁיחַ יְהוָה נִלְכַּד בְּשִׁחִיתוֹתָם אֲשֶׁר
אָמַרְנוּ בְצִלּוֹ נִחְיֶה בַגּוֹיִם׃ כא שִׂישִׂי וְשִׂמְחִי
בַּת־אֱדוֹם יוֹשֶׁבֶת* בְּאֶרֶץ עוּץ גַּם־עָלַיִךְ
תַּעֲבָר־כּוֹס תִּשְׁכְּרִי וְתִתְעָרִי׃ כב תַּם־עֲוֹנֵךְ
בַּת־צִיּוֹן לֹא יוֹסִיף לְהַגְלוֹתֵךְ פָּקֵד עֲוֹנֵךְ בַּת־
אֱדוֹם גִּלָּה עַל־חַטֹּאתָיִךְ׃

ה א זְכָר יְהוָה מֶה־הָיָה לָנוּ הַבִּיטָה* הביטה קרי
וּרְאֵה אֶת־חֶרְפָּתֵנוּ׃ ב נַחֲלָתֵנוּ
נֶהֶפְכָה לְזָרִים בָּתֵּינוּ לְנָכְרִים׃ ג יְתוֹמִים

קינת יהודה

ה [א] זְכוֹר ה׳ מָה הָיָה לָנוּ וגו׳. לְמשל אין
אַשְׁפָּאם אִיז גִּיזָאגְט אַרְוֹיסְגֶעבְּיר
זַיִן הַאנְדֵיל אִיז גִּיזָאגְט וַייַ גְרוֹיס. גֶעוְוייְנְלִיךְ
עֶר אוּנ זַיין וַייב אוּנ זַייַנֶע קִינְדֶר הָוּבֶּן גֶעהַאבְּט
גְרוֹס כָּבוֹד אִין שְׁמָאם. דִי הַצָּלָחָה גַיים אָבֶּר
אַמָאהְל אַוָועק פּוֹן אַמָעמְש. הֶם וִיךְ פּוֹן דֶעם
גְּבִיר אוֹיךְ אֲפְּגֶעמַאהְן דִי הַצָּלָחָה. אוּנ הָאט
אֲנֶגֶעהוּיבְּן הָאבִּן גְרוֹסָע שָׁאדִינְס אִין זַייַנֶע
נֶעשֶׂפְטֶן בִּיז עֶר אִיז אֲרֶעם גִיוָואָרֶן. נָאר פּוֹן
דֶעסְטָוועגֶן הָם עֶר נָאךְ גֶעהַאט הַייֶער זִילְבֶּערְנֶע
אוּנ גָאלְדֶעגֶע כֵּלִים בְּרִילְיאַנְטֶן מִיטֶערֶע צִירוּנְג.
עֶר הָאט פַארְקוֹיפְט דִי הַייזֶער אוּנ הֶם גֶעקוֹפְט
פַּרִישָׁע זַייֶע סְחוֹרָה אוּנ הָאט גֶעעֶפְנְט אַקָאם
זַייֶער אַשְׁיינֶע. עֶר הָם גָעמַיינְט עֶר וָועט צוּרִיק
בַּייךְ וָועְרִין וִוי פְרִיעֶר. נָאר וַויֶיל דִיא הַצָּלָחָה
זַייֶנֶע אִין נָאךְ נִים צוּרִיקְגֶעקוֹמֶן צוּ אִים. הָאט
דָאס נַייֶע גֶעשֶׂעפְט אוֹיךְ נִים גֶעהָאלְפֶן. אוּנ
עֶר הָם דָם פַארְמָעגֶן אוֹךְ פַארְלָארֶן. עֶר אִיז
נָעקוֹמֶן צוּם וַייב וִיא וָאל אִים גָעבֶּן אַלֶע נָאלְד

פירוש ע״ט

יאשָׁיָהוּ הַמֶּלֶךְ אִיז וָוארֶן בַּאצִווואוּנְגֶן
אִין זַייֶערֶע גְרִיבֶּר וָואס זַייא הָאבִּן
גְנָרָאבֶּן וָום מִיר הָאבֶּן זִיךְ גְטְרַאכְט
דּוּרְךְ זַיין זְכוּת וָועלִין מִיר קֶעגֶען
אַקְוִום הָאבֶּן צְווִישֶׁען דִיא הַיידֶן:
[כא] שִׂישִׂי טוּ פְרֵייֶע דִיךְ דוּ שְׁטָאט
טָאכְטֶער פוּן אֱדוֹם דִי וָום זִיצְט אִין
דֶער לַאנְד עוּץ אַז אוֹיךְ דִיר וָועט
אוֹיךְ אִיבֶּער פָארֶן אִיין כּוֹס פוּן
פוּרְעַנְיוּת דוּ וָועְסְט אוֹךְ שִׁיכּוּר וָועְרֶן
אוּנ וָועְסְט אוֹיס בְּרֶעכְּטֶן: [כב] תַּם
עִם הָט זִיךְ אוֹיס גִיזָאגְט דַייגֶע זִינְד
דִי שְׁטָאט לַייט פוּן צִיוֹן דָאס הַייסְט
דוּ בִּיסְט שׁוֹין אָפְּ גִיקוּמֶן פַּאר אַלֶע
דַייגֶע עֲבֵירוֹת עֶר וָועט שׁוֹין נִיט
מֶערֶן דִיךְ צוּ פַּאר טְרַייבֶּן עֶר הָאט אַנְטְ־
בַּאפוֹלֶן אֲדֶער גִידַייגְקְט דַייגֶע זִינְד דוּא טָאכְטֶר פוּן אֱדוֹם עֶר הָאט אַנְטְ־
פְּלֶעקְט אוֹיף דַייגֶע זִינְד כְּלוּמֶר עֶר וָועט גָעמֶן פוּן דִיר אוֹף אַלֶס גְצָאלְט:
[א] זְכוֹר ה׳ גִידַייגְק נָאט וָואס אִיז גִישֶׁעהֶן צוּ אוּנְז לוֹג אוּנ זֶעה אוּנְזֶר
שַׁאנְד: [ב] נַחֲלָתֵנוּ אוּנְזֶער עֶרְבּ דֶר בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אִיז פַאר קֶעְרְט
גִיוָוארֶן צוּ בֵּבְלַיִם אוּנְזֶערֶע הַייזֶר צוּא כַּשְׂדִים: [ג] יְתוֹמִים מִיר וָועֶנֶן יְתוֹמִים

*וישבת קרי

הָיינוּ *אֵין ואין קרי אָב אִמּוֹתֵינוּ כְּאַלְמָנוֹת :
ד מֵימֵינוּ בְּכֶסֶף שָׁתִינוּ עֵצֵינוּ בִּמְחִיר יָבֹאוּ :
ה עַל צַוָּארֵנוּ נִרְדָּפְנוּ יָגַעְנוּ *לֹא ולא קרי הוּנַח־
לָנוּ : ו מִצְרַיִם נָתַנּוּ יָד אַשּׁוּר לִשְׂבֹּעַ לָחֶם :
ז אֲבֹתֵינוּ חָטְאוּ *אֵינָם ואינם קרי *אֲנַחְנוּ ואנחנו
קרי עֲוֹנֹתֵיהֶם סָבָלְנוּ : ח עֲבָדִים מָשְׁלוּ בָּנוּ
פֹּרֵק אֵין מִיָּדָם : ט בְּנַפְשֵׁנוּ נָבִיא לַחְמֵנוּ מִפְּנֵי
חֶרֶב הַמִּדְבָּר : י עוֹרֵנוּ כְּתַנּוּר נִכְמָרוּ מִפְּנֵי

פירוש ע"ט

אוּנ מִיר הָאבֶּן קִיין פָּאטֶר נִיט אוּנְזֶרֶע
מוּטֶר זָענֶן וויא אַלְמָנוֹת : [ד] מִיטִינוּ
אוּנְזֶרֶע וַואסֶר הָאבֶּן מִיר גִיטְרוּנְקֶן
פַאר גֶעלְט כְּלוֹמֶר מִיר הָאבֶּן גִימוּזְט
קוּפֶּן פוּן דִי בַּבְלַיִם וַואסֶר וַוייל מִיר
הָאבֶּן מוּזָא גִיהַאט פַּר דִי בַּבְלַיִם אָן
צוּ שֶׁעפֶּן וַואסֶר פוּן דֶעם טַייךְ אוּנְזֶר
הָאלְץ הָאבֶּן מִיר גִימוּזְט קוּפִין פַּאר
גֶעלְט : (ה) עַל אוֹיף אוּנְזֶרֶע הָעלְזֶר
זֶענֶן מִיר נָאךְ גֶענֶאגְט גִיוָוארֶן כְּלוֹמֶר
זֶיא הָאבֶּן אוֹף אוּנְז גִיוָוארְפִין אַיין
יָאךְ פוּן אַשְׁוֶוער דִינְסְט מִיר זֶענֶן
מִיר גִיוָוארִין אוּנ זֶיא הָאבֶּן צוּ אוּנְז

קונת יהודה

זִילְבֶּער בְּרִילַאנְטִין אוּנ צִירוּנְג עֶר זֶיעם
זֶייא פַּארְקוֹפֶען אוּנ זָעם כִּיט דֶעם גֶעלְט
אַדְרִיטֶען מָאהְל אָן הֵיבִּין הָאנְדֶלְען . בִּיי דֶם
אַרוּם גֶעבֶּען דִי כֶּלִים פּוּן שְׁמוּב הָאט דָם וויֵיב
צוּ אִים גֶענָאמְט מִים גָעווִיין כַּיין כַּאן אַלֶּע וַאבֶּן
מִיטְגֶסְכוּ פַּארְקוֹפִין נָאר מֵיגֶע צִירוּנְג וְאלְטֶסוּ
נִיט פַּארְקוֹפִין וְאלְטֶס זֶייא אַרֶין גֶעבֶּן אִין
אַלְאטְבַּארְד פַּאר אַשְׁטֶכֶן אוּנ וְאלְטֶס בְּאדֶרֶן
גֶעלְט אוֹף דִי צִירוּנְג . עֶר הָאט אַזוֹי גֶעטְאכְט .
אוּנ וִוי עֶר הָט נָעוָואלְט פָּארֶן אִין לַייבְּצִיג נָאךְ
סְחוֹרָה קוֹיפֶּן הָאט זֶיא גֶענָאמְט צוּ אִים זֶהּ
זֶיין מַאן הָאט אִיז אוּנְזֶער לֶעצְטֶע גֶעלְט אֵיבּ
דִי וָוכֶסְט אִיצְט נִיט גוּט אֶכְבּוּנְג גֶעבֶּן אֵיף
דֶעם קוֹיפִין סְחוֹרָה אוּנ פַּארְקוֹיפִין זֶכֶנֶן כִּיר
מִיט אוּנְזֶרֶע קִינְדֶר פַּארְלַארִין . עֶר אִיז גְפַארֶן

[ו] מִצְרַיִם הָאבֶּן מִיר גִיגֶעבֶּן דִי הַאנְט
וִיי זֶאלֶין אוּנְז הֶעלְפִין צוּ אַשּׁוּר זֶייא זָאלֶן אוּנְז זָעטֶן מִיט בְּרוֹט : [ז] אֲבוֹתֵינוּ
אוּנְזֶרֶע עֶלְטֶערִין הָאבִּין גִיזִינְדִיגְט אוּנ זֶייא זֶענֶן שׁוֹן נִיט דָא אוּנ מִיר
מוּזִין לַיידִין וַיעֶרֶע וִינְד : [ח] עֲבָדִים קְנַעכְט הָאבֶּן גִיוֶועלְטִיגְט אִיבֶּר אוּנְז
בְּשַׁעַת חוּרְבָּן בהמ"ק קִיינֶער לַייזְט אוּנְז נִיט אוּם פוּן וַיעֶרֶע הֶעכְט :
[ט] בְּנַפְשֵׁנוּ מִיט אוּנְזֶרֶע סַכָּנוֹת נֶפֶשׁוֹת הָאבִּין מִיר גִיבְּרַאכְט אוּנְזֶער שְׁפַייז
דָאס הַיסְט אַז מִיר הָאבֶּן גִיבְּרַאכְט אוּנְזֶער שְׁפַייז פוּן דֶעם פֶּעלְד הָאבֶּן
מִיר זִיךְ אוּנְזֶער לֶעבִּין אַיין גִשְׁטֶעלְט וָארוּם מִיר הָאבֶּן מוּזָא פוּן וַועגִין
דֶר שְׁוֶוערְד פוּן דִי בַּבְלַיִם וָואס זֶיי הָאבֶּן גִילוּזֶרְט אוֹף אוּנְז אִין דֶע
מִדְבָּר : [י] עוֹרֵנוּ אוּנְזֶר הוֹיט אִיז דֶער הִיצְט אַזוֹ וויא דֶר אוֹיבִּין פוּן וַועגִין

זַלְעֲפוֹת רָעָב׃ יא נָשִׁים בְּצִיּוֹן עִנּוּ בְּתֻלֹת
בְּעָרֵי יְהוּדָה׃ יב שָׂרִים בְּיָדָם נִתְלוּ פְּנֵי זְקֵנִים
לֹא נֶהְדָּרוּ׃ יג בַּחוּרִים טְחוֹן נָשָׂאוּ וּנְעָרִים
בָּעֵץ כָּשָׁלוּ׃ יד זְקֵנִים מִשַּׁעַר שָׁבָתוּ בַּחוּרִים
מִנְּגִינָתָם׃ טו שָׁבַת מְשׂוֹשׂ לִבֵּנוּ נֶהְפַּךְ לְאֵבֶל
מְחוֹלֵנוּ׃ טז נָפְלָה עֲטֶרֶת רֹאשֵׁנוּ אוֹי־נָא לָנוּ
כִּי חָטָאנוּ׃ יז עַל־זֶה הָיָה דָוֶה לִבֵּנוּ עַל־אֵלֶּה
חָשְׁכוּ עֵינֵינוּ׃ יח עַל הַר־צִיּוֹן שֶׁשָּׁמֵם שׁוּעָלִים
הָלְכוּ־בוֹ׃ יט אַתָּה יְהוָה לְעוֹלָם תֵּשֵׁב כִּסְאֲךָ

קינת יהודה

אוג האס נעבראנגט חרדה אוג טען האס אן
נעהובין פארקופין . די צייט האס זיך אביסול
פארבעסערט . הם דר נביר אן געהובין אביסול
פרייליכער צו זיין אוג אביסול ברייטער פירן
אין שמוב . האס דאס וייב צו אים נעזאגט .
מיין מאן ואג מיר ווי אזוי קענסטו פרייליך זיין
אוג אויסגעבין איבערינע נעלט אין שמוב
נעדענק נאר אונזערע הייזער וואס מיר האבין
נעהאט . אונזערע נאלד אוג זילבער . וויא ווען
מיינע צירונג . עם איז דאך מיר אשאנדע צו

פירוש ע"ט

דם בראנוגג פון הונגער : [יא] נשים
וייבר האבן זיי גיפייניגט אין דער
שטאט ציון יונג פרויען האבן וייא
גיפייניגט אין די שטעט פון יהודה :
[יב] שרים דיא הערן ועגען גיהאנגן
גיוואלן דורך וייערע הענט פון דיא
בבלים דם פנים פון דיא אלטע לייט
האבן זיי ניט באשיינט : [יג] בחורים
דיא בחורים האבין גיטראגען מיל
שטיינר אוג דיא יונגע קינדער איז גנוארן גישטרוכילט זייער כח מיט
האלץ דען די בבלים האבן זיי גהייסען מראגן גרוסע העלצר אוג מיל
שטיינר בדי זיי צו מידין : [יד] זקנים משער שבתו די סנהדרין ועגען וואלן
פר שטערט פון דעם טויער דען דיא-סנהדרין פלעגין תמיד זיצין אין דעם
טויער פון דער שטאט צוא משפטים די יונגע קינדר ועגן וואלן
פאר שטערט פון זייער גיזאנג : [טו] שבת עם איז וואלן פאר שטערט
דם פרייד פון אונזער האלץ אונזער מאנץ איז וואלין פר קערט צו קלאג :
[טז] נפלה עם איז אראפ גיפאלין די קרון פון אונזער קאפ וויא איז אונז
וום מיר האבן גיזינדיגט : [יז] על אוף דעם וום וויטר שטייט איז וויא צו
אונזר הארץ איבר דעם איז וואלין פינצטער אונזערע אוגין : [יח] על אוף
דעם בארג ציון וואס ער איז וואלין פאר ווימט פוקסין ועגען דארטין
גיגאנגן : [יט] אתה מיר וייסן אז דו גאט מוסט זיצין אייביג דיין שטול

לָרֹוב וָדֹור׃ כ לָמָּה לָנֶצַח תִּשְׁכָּחֵנוּ תַּעֲזְבֵנוּ
לְאֹרֶךְ יָמִים׃ כא הֲשִׁיבֵנוּ יְהוָה | אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה*
ונשובה קרי חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם׃ כב כִּי אִם־מָאֹס
מְאַסְתָּנוּ קָצַפְתָּ עָלֵינוּ עַד־מְאֹד׃

הֲשִׁיבֵנוּ יְהוָה אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם׃ סימן יתק״ק

קינה זו נתיסדה על פסוקי וכור ה׳ מה היה לנו עד סוף איכה. וכ׳ תרוזות כרתמונות הם לכון הפסוק עלמו. ותת״כ לקח רמזי הפסוקים ויסד עליהם הקינה:

זָכוֹר יְיָ מֶה הָיָה לָנוּ אוֹי. הַבִּיטָה וּרְאֵה אֶת חֶרְפָּתֵנוּ.
אוֹי מֶה הָיָה לָנוּ: נַחֲלָתֵנוּ נֶהֶפְכָה לְזָרִים אוֹי.
בָּתֵּינוּ לְנָכְרִים. אוי מה היה לנו: יְתוֹמִים הָיִינוּ וְאֵין אָב
אוֹי. אִמּוֹתֵינוּ מְקוֹנָנוֹת בְּחֹדֶשׁ אָב. אוי מה היה לנו:

פירוש ע״ט

אִיז צוּ אֵייבֶּג כְּלוֹמַר מִיר וַוייסֶן אַז דוּ נָאט לֵעבְּסְט אֵייבֶּג אוּנז וַוייל עֶס אִיז יוּא אַזוֹי: [כ] לָמָּה וָוארוּם זָאלְסְטוּ אוּנז פַֿאר גֶעסֶן צוּ אֵייבִּיג דוּ טוּסְט פַֿר לָאנְגן אוּנז אוֹף לַאנְגע טֶעג כְּלוֹמַר עֶס אִיז שׁוֹן זֵייעֶר לַאנְג אַז דוּ הָאסְט אוּנז פַֿאר טְרִיבִּין אִין בְּבֶל אַרַיין דוּ הָאסְט דָאךְ גִישְׁוָוארִין צוּ אוּנז בַּייא דַיין נָאמֶן אַז דוּ וֶועסְט אוּנז אוֹם לַייגֶן אוּנז אַזוֹ וַוי דוּ לֶעבְּסְט אֵייבֶּג אַזוֹ אִיז דַיין שְׁבוּעָה אוֹךְ אוֹיף אֵייבִּיג: [כא] הֲשִׁיבֵנוּ מַאךְ אוּנז וִוידֶער קֶערִין צוּ דִיר נָאט אוּנ מִיר וֶועלֶן תְּשׁוּבָה טָאהֶן בַּאנֵייא אוּנְזֶערֶע טָעג אַזוֹ וַוִיא פְֿרִיעֶר אִין דִי עֶרְשְׁטֶע צַייטֶן אַז מִיר זֶענֶן אוֹים מִצְרַיִם אַרוּם גִינַאנְגֶן: [כב] כִּי אוּנ וֶוען דוּא הָאסְט אוּנז פֶֿרְאכְּטֶט פוּן וֶועגֶן אוּנְזֶערֶע עֲבֵירוֹת וָוארוּם הָאסְטוּ אוֹף אוּנז זֵייעֶר גִיצָארִינְט: הֲשִׁיבֵנוּ וכו׳ דֶעם פְּסוּק הֲשִׁיבֵנוּ זָאגֶן מִיר נָאךְ אַמאל כְּדֵי אוּם צוּ לָאזֶן אֵיכָה מִיט טְרַייסְט רֵייד: זָכוֹר ה׳ גִידֵייגְק נָאט וָוֶם אִיז אוּנז גִישֶׁעהֶן. לוג אוּנ וֶעה אוּנְזֶער שַׁאנְד וַוִיי וָוֶם אִיז פוּן אוּנז גֶעוָוארֶן. אוּנְזֶר אַרְב אֶרֶץ יִשְׂרָאל אִיז וָוארִין פַֿר קֶערְט צוּ בַּבְלִים אוּנְזֶרֶע הַייזֶער צוּא פְֿרֶעמְדֶע פְֿעלְקֶער. מִיר זֶענֶן גִינְלִיבִּין צוּא יְתוֹמִים וְיאם הָאבִּין גִיט קֵיין פָֿאטֶר אוּנְזֶרֶע מוּטֶערֶם קְלֵאנְגִין

קינת יהודה

גַיין שַׁבָּת יוֹם טוֹב אֵין שׁוּהָל אָדֶער צְווִישֶׁן מֶענְטְשֶׁן אָן מַיינֶע צִירוּנְג. אַז דוּ וֶועסְט הָאבִּין צוּרִיק פַֿארְרִינְט אַזוֹי פִֿיל אַז דוּ וֶועסְט הָאבִּין צוּרִיק אֶלְץ וָואס דוּ הָאסְט אַמָאהְל גֶעהַאט דָאס אַלֶעס וִוסְטוּ קֵינֶען זַיין פְֿרֵייךְ. דָאס זָאלְסְטוּ אִיז גִיוִוֶען בַּיי דִי יִידֶן. דָאס עֶרְשְׁטֶע מָאהְל וֶוען זֵיי זֶענֶן אַרוֹיסְגֶענַאנְגֶן פוּן מִצְרַיִם וְעֶנֶן זֵיי זֵייעֶר רֵייךְ גִיוֶוען אוּנ הָאבֶּן גֶעבַאכְט אַמֶשֶׁבֶּן כִּים פִֿיל נָאלְד אוּנ זִילבֶּר אוּנ כְּרִיאַנְטֶן דִי הַצָּלָחָה וַיַּשְׁאֲלוּ אִיז גִיוֶוען זֵייעֶר גְרוֹס. אוּנ דָאר כָּבוֹד אִיז גִיוֶוען זֵייעֶר גְרוֹס. נָאכְדֶם וֶוען

מֵימֵינוּ בְּכֶסֶף שָׁתִינוּ אוֹי. כִּי נִסּוּךְ הַמַּיִם בְּזִינוּ. אוי מה היה לנו: עַל צַוָּארֵנוּ נִרְדָּפְנוּ אוֹי. כִּי שְׁנֵאַת חִנָּם רְדָפְנוּ. אוי מה היה לנו: מִצְרַיִם נָתַנּוּ יָד אוֹי. וְאַשּׁוּר צָדוּנוּ כְּצִפּוֹר. אוי מה היה לנו: אֲבוֹתֵינוּ חָטְאוּ וְאֵינָם אוֹי. וַאֲנַחְנוּ סוֹבְלִים אֶת עֲוֹנָם. אוי מה היה לנו: עֲבָדִים מָשְׁלוּ בָּנוּ אוֹי. כִּי שִׁחֲתוּ עֲבָדִים בְּמַטְלֵנוּ. אוי מה היה לנו: בְּנַפְשֵׁנוּ נָבִיא לַחְמֵנוּ אוֹי. כִּי קָפְצָנוּ מֵעֲנִי יָדֵינוּ. אוי מה היה לנו: עוֹרֵנוּ כְּתַנּוּר נִכְמְרוּ אוֹי. כִּי כְבוֹדָם בְּקַלּוֹן הֻמְּרוּ. אוי מה היה לנו: נָשִׁים בְּצִיּוֹן עִנּוּ אוֹי. כִּי אִישׁ אֶת אֵשֶׁת רֵעֵהוּ טִמְּאוּ וְזָנוּ. אוי מה היה לנו:

קינת יהודה

זַיִיא זָענען אַרַיין גָעגאַנגָן אין אָרָץ יִשְׂרָאֵל אוי דִי הַצָּלָה אַבִּיסל קָלְעָר גִיוָואָרָן. פון דָעסָם וָועגִין זָענען נָאךְ דִי יִידֶן רַייךְ גִיוָוען מִיט פָּעלְדֶר וַויינְגָעךְטָענָער הַייזֶר. נָאכְדֶם אין דִיא לָעצְטָע צַייטִין הָאבָּן דִיא פְּרֶעמְדָע מַלְכִים בַּיי דִי יִידִין צוּגֶענוּמָן זַייעֶר נָאלָד אוּן זִילְבֶּער אוּן צִירוּנָג אוּן הָאבָּן זַיי פַארְטְרִיבָּן אין בָּבֶל. וַוי דִי יִידִין הָאבָּן זִיךְ בֵּיעְצְט אין בָּבֶל אוּן עָם אִיז בַּיי זַייא דִי צַייט בֶּעסֶער גִיוָואךְן. הָאבָּן זַיי אָנְגֶעהוֹיבָּן פְּרַייליכֶער צוּ לֶעבִּן אוּן הָאבִּן פַארְגֶעסִין אָן יְרוּשָׁלַיִם אוּן הָאבָּן פַארְגֶעסָן דָעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וַויא דֶער נָבִיא יִרְמְיָה הָט דָאס נִיעהָן הָאט עֶר גָענוּמָן דָך מַאנָען דִי יִידִין אוּן הָט גָעזָאגְט פַאר הקב"ה (זכור ד' מָה הָיָה לָנוּ). הקב"ה גֶעדַייטְ נָאר דִיא גוּטֶם וָואס מִיר הָאבָּן אַמָאהל גָעהָאט.

פירוש ע"ט

אין דֶעם חוֹדֶשׁ אָב: מֵימֵינוּ אוּנְזֶערָע וואסֶער הָאבָּן מִיר גִימוּזְט מְרִינְקָען פַאר גֶעלְט וַוייל מִיר הָאבָּן נִיסּוּךְ הַמַּיִם: אוֹף אוּנְזֶערָע הֶעלְזֶער זֶענָן מִיר נָאךְ גֶיאָגְט גִיוָואךְן וַוייל מִיר הָאבִּן נָאךְ גֶיאָגְט שְׂנֵאַת חִנָּם: צוּ דִיא מִצְרַיִם הָאבָּן מִיר גִיגֶעבִּן דִי האנְט זַיי זָאלָן אוּנְז הֶעלְפִין אוּן אַשּׁוּר הָאט אוּנְז גִפַאנְגְט אַזוֹ וַוי אַייגֶר פַאנְגְט אַפּוֹגְל: אֲבוֹתֵינוּ אוּנְזֶערָע עֶלְטֶערֶן הָאבִּן גִיזִינְדִיגְט אוּן זֶענָן גִישְׁטאַרְבֶּן אוּן מִיר לַיידִין זַייעֶרָע זִינְד: קְנֶעכְט דָם אִיבֶּער אוּנְז וַויל מִיר הָאבָּן גִיוועלְטִיגְט אִיבֶּער אוּנְז וַויל מִיט גֶיזִינְדִיגְט אוּן זֶענָן אַוועק צוּא שִׁיקִן אוּנְזֶרָע קְנֶעכְט נָאךְ זָעקָם יָאר: מִיט גֶיזִינְפַאהָר הָאבָּן מִיר גִיבְּראכְט אוּנְזֶר בְּרוֹט וַויל מִיר הָאבָּן פוּן דֶעם אֲרִימָאן אֲבֶּגֶעשְׁטוֹיסָען אוּנְזֶרָע הֶעמְט דָאס הַייסְט מִיר הָאבִּן אִים קַיין צְדָקָה נִיט גִוואלְט גֶעבָּן: עוֹרֵנוּ אוּנְזֶרָע הוֹט אִיז וָוארִין דֶער הִיצְט אַזוֹי וַויא אַיין אוֹיבִּן אוּן אִיז גִוארִין אַיין גְשְׂרוּמְפָּן וַויל מִיר הָאבָּן דֶעם כָּבוֹד פוּן גָאט פַּר בִּיטִין מִיט שַׁאנְד: נָשִׁים וַוייבֶּער הָאבִּן זַייא מְאַנֶּם גִוועזִין אין שְׁטָאט צִיוֹן וַויל דִי יִשְׂרָאֵל הָאבִּן מִטַּמֵּא גִוועזִין דִיא פְּרוֹי פוּן זַיין גִיזֶעלָן:

שָׂרִים בְּיָדָם נִתְלוּ אוֹי. כִּי גָזְלַת הֶעָנִי חֲמַסּוּ וְגָזָלוּ.
אוי מה היה לנו: בַּחוּרִים טְחוֹן נָשָׂאוּ אוֹי. כִּי בְבֵית זוֹנָה
נִמְצָאוּ. אוי מה היה לנו: זְקֵנִים מִשַּׁעַר שָׁבָתוּ אוֹי. כִּי
מִשְׁפַּט יָתוֹם וְאַלְמָנָה עָוְתוּ. אוי מה היה לנו: שָׁבַת
מְשׂוֹשׂ לִבֵּנוּ אוֹי. כִּי נִבְטְלוּ עוֹלֵי רְגָלֵינוּ. אוי מה היה לנו:
נָפְלָה עֲטֶרֶת רֹאשֵׁנוּ אוֹי. כִּי נִשְׂרַף בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ.
אוי מה היה לנו: עַל זֶה הָיָה דָוֶה לִבֵּנוּ אוֹי. כִּי נִבְטַל
כְּבוֹד בֵּית מַאֲוַיֵּנוּ. אוי מה היה לנו: עַל הַר צִיּוֹן שֶׁשָּׁמֵם
אוֹי. כִּי הַר הַבַּיִת מְשׂוֹמֵם. אוי מה היה לנו: אַתָּה יְיָ
לְעוֹלָם תֵּשֵׁב כִּסְאֲךָ לְדוֹר וָדוֹר: לָמָּה לָנֶצַח תִּשְׁכָּחֵנוּ
תַּעַזְבֵנוּ לְאֹרֶךְ יָמִים: הֲשִׁיבֵנוּ יְיָ אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה חַדֵּשׁ
יָמֵינוּ כְּקֶדֶם: כִּי אִם מָאֹס מְאַסְתָּנוּ קָצַפְתָּ עָלֵינוּ עַד מְאֹד:

הֲשִׁיבֵנוּ יְיָ אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם:

סח חל ליל תשעה באב כמוצאי שבת תומרים קינה זו:

אֵיכָךְ מִפִּי בֵּן וּבַת. הֲגוֹת קִינוֹת רַבַּת. תְּמוֹר שִׁירִים וְחִדָּוֹת.

פירוש ע"ט

אונְזֶרֶע הֵערִין הָאבֶּן זַיי מִיט זַייעֶרֶע הֶעגְט גִיהָאנְגֶן וַוייל זַיי הָאבֶּן דֶעם אַרַיימאן גירוּבִּט אוּנ גִינַגֶלְתְּ. יוּנגֶע קִינְדֶער הָאבֶּן גִימוּזְט מִיל שְׁמוּיגֶער טְרָאגִין פַּאר דֶעם זִינְד וָוָם זַיי זֶענֶען גִיפוּנֶן גְוָוארֶן אִין בָּתֵּי זוֹנוֹת: זְקֵנִים

קינת יהודה

(הַבִּיטָה וּרְאֵה אֶת חֶרְפָּתֵנוּ. אוּנ זֶעה נָאר הַיינְט אוּנְזֶער שַׁאנְדֶע. וִוי דִי יוּדִין הָאבֶּן גִיהָאלְטֶן דִי רֵייד פּוּן יִרְמְיָה הָאבֶּן זַיי אֲנְגֶעהוּבִּין וְוייֶנֶן אוּנ הָאבֶּן זִיךְ בֶּרֶכְתִים וָוָם זַיי הָאט אֵלֶיךְ גֶעשְׁרֶאפֶן אוּנ הָאבֶּן גֶעבֶּעטֶן בַּיי הקב"ה (הֲשִׁיבֵנוּ ה' אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם):

דִי סַנְהֶדְרִין זֶענֶן וָוארֶן פַּאר שְׁטֶערְט פּוּן דֶעם טוֹיעֶר פּוּן דֶר שְׁטָאט וַוייל זַייא הָאבֶּן פַּאר קְרִימְט דֶעם מִשְׁפָּט פּוּן אִיין יָתוֹם אוּנ אִיין אַלְמָנָה: עֶם אִיז וָוארֶען פַּאר שְׁטֶערְט דָאס פְּרַייר פּוּן אוּנְזֶער הָאַרְץ וַוייל מִיר הָאבֶּן מְבַטֵּל גְוָוען עוֹלֶה רֶגֶל צוּ זַיין קִין יְרוּשָׁלַיִם. עֶם אִיז אַראפּ גִיפַאלִין דִיא קְרוֹין פּוּן אוּנְזֶער קָאפּ וָוארוּם אוּנְזֶער בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אִיז פַּאר בְּרֶענְט גְוָוואריִן: עַל אוֹיף דֶעם טוּט אוּנְז וַוייא טָאן אוּנְזֶער הָאַרְץ וַוייל עֶם אִיז אַוֶועק גִינוּמֶען גְוָוואריִן דֶער בְּכוּר פּוּן אוּנְזֶער בֵּית הַמִּקְדָּשׁ: אוֹף דֶעם בַּארְג צִיוֹן וָואם עֶר אִיז פַּאר וִויסְט. וַוייא וָואם צוּ אוּנְז אִיז גְוָוואריִן מִיר זָאלֶן אַזֶעלְכֶע נְרוֹיסֶע צָרוֹת לַיידִין:

וְיהִי נוֹעַם נִשְׁבַּת. בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת: אוֹי כִּי נִגְזָרָה גְּזֵרָה.
בָּחָרִי אַף וְגַם עֶבְרָה. וַאֲפוֹ בָּנוּ חָרָה. וּבְעֵרָה חֲמָתוֹ כְּלַבַּת.
ויהי נועם: אוֹי כִּי בָתֵּינוּ שָׁנוּ. וּבְתוּלוֹתֵינוּ עָנוּ. וּפָנֵינוּ נִשְׁתַּנּוּ.
וְגַם הוּשְׁחָרוּ כְּמַחֲבַת. ויהי נועם: אוֹי כִּי שַׁדּוּנוּ צָרִים. וְגַם
הִפִּילוּ בָּנוּ פְּגָרִים. בְּנֵי צִיּוֹן הַיְקָרִים. הָיוּ נְצוּרִים כְּבָבַת. ויהי
נועם: אוֹי כִּי נָפְלָה עֲטֶרֶת. וְחָלַל הוֹד וְתִפְאֶרֶת. צְמָתוּם שֶׁכֶן
חִבַּת. ויהי נועם: אוֹי כִּי נִטְלָה מְנוֹרָה. וּקְטוֹרֶת לְבוֹנָה הַטְּהוֹרָה.
וְנִבְזָה נָזִית מְיוּקָרָה. אָכְלָה אֵרֶץ זָבַת. וְיהִי נוֹעַם נִשְׁבַּת.

בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת:

בְּלֵיל זֶה יִבְכְּיוּן וְיֵילִילוּ בָנַי. בְּלֵיל זֶה חָרַב
בֵּית קָדְשִׁי וְנִשְׂרְפוּ אַרְמוֹנַי. וְכָל בֵּית
יִשְׂרָאֵל יָהֹגוּ בִּינוֹנַי. וְיִבְכּוּ אֶת הַשְּׂרֵפָה אֲשֶׁר
שָׂרַף יְיָ: בְּלֵיל זֶה תְּיַלֵּל מַר עֲנִיָּה נָחְרֶלֶת.
וּמִבֵּית אָבִיהָ בַּחַיִּים מוּבֶלֶת. וַיֶּצְאָה מִבֵּיתוֹ
וְנִסְגַּר הַדֶּלֶת. וְהָלְכָה בַּשִּׁבְיָה בְּכָל פֶּה

קינת יהודה

בְּלֵיל זֶה יִבְכְּיוּן וְיֵילִילוּ בָנַי וכו'. למשל עם
אוי אֲבָאהל נִיוּעִן אַרוֹיסְגֶעֶר צַדִּיק
ס׳ אִיז נִיטְעִן אֲפִּ בַּעשׁיידם בּין אַלֶע פְּעֶרְ־
בַּעגינגנט פּוּן דֶר וועלְט. ער אִיז נִזְרָק שֶׁבֵּינדִיג
פַאר שֶׁלֶאכְטְן אִין שְׁטוּב אוּן בֶּעלֶעדִיגְט בַּעדאוִיינְט
אוּן עֶר הַאט בַּעהַאט אֵיינְצִיקְן זוֹהַן. וְיֶען
עם אִיז בַּעקוֹמֶען דִי צַיים צוּ מַאכְן אַשִׁידוּךְ מִיט
דֶעם זוֹהַן הָאבֶּען שׁדְּכָנִים גִיבֶּרַעכְנְט פַאר אִים
אַשִׁידוּךְ פּוּן אַיין אַבֶּרֶר שׁטַאט. הָאט דֶער
פַאטֶער בַּעוָאלְט אִיהְ הָאבּ אַיין זוֹהַן כּוּז אִיהְ
אַלַיין וַעהַן וְוֶער וועט זַיין מְחוּתָּן. אוּן
אִיהְ כּוּז אַלַיין וַעהַן דִיא כַּלָה. דֶער פַאטֶער
אִיז גִיפָאהְרְן אִין דִיא שְׁטַאט. אוּן אִיז בַּעקוֹמֶען

פירוש ע״ט

בְּלֵיל זֶה אִין דֶער דַאוְונֶג נַאכְט פּוּן
תִּשְׁעָה בְּאָב וְוִיינֶן אוּן קְלָאגֶן
מַיינֶע קִינְדֶער אִין דֶר דַאוְונֶג נַאכְט
אִיז חָרוּב גִיוְואָרְן מַיין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
אוּן עֶם אִיז וָואהְרִין פַּר בְּרֶעכְט מַיינֶע
פַאלִישְׁן אוּן נָאר דֶאם הוּיז גִיוִינְד
פּוּן דִי יִשְׂרָאֵל מוּזֶען רֵיידִין מִיט אַיין
קְלָאג אִין מַיין מְרוֹיעֶרְקֵיט אוּן מוּזֶען
בַּאוְוַיינֶן דֶאם פַאר בְּרֶעכְט נָואם
נָאט הָט פַּר בְּרָעכְט: בְּלֵיל אִין דֶער
דַאוִינֶג נַאכְט קְלָאגִין דִיא יִשְׂרָאֵל
וָואם וִיא אִיז אָרוּם אוּן פַאר מִיטִין פּוּן נָאר אִיר כָּבוֹד וִיא אִיז בֵּיי אִיר
לָעבִין אֲפִּ גִישִׁייד פּוּן אִיר פַאטֶער הוּיז גִיוִינְד אוּן וִיא אִיז אָרוּם פּוּן זַיין
הוּיז אוּן עֶם אִיז וָואהְרִין פַאר שְׁלָאסִין דִי טִיר דֶאם הַיִיסְט וִיא וַוייֶסֶן נִיט
דֶעם קֵץ פּוּן זַייֶער גְּאוֹלָה וִיא אִיז אִין גִיקֶקֶעשׁ אַרַיין אִין אַלֶע
סַיילֶער אִיז וִיא וָואהְרִין פַאר דַארְבִּין אִין דֶעם שָׁאג אוּן וִיא אִיז גִיוָואהְרְן פַּר

נֶאֱכֶלֶת. בְּיוֹם שִׂמְחָה בָּאֵשׁ בּוֹעֶרֶת וְאוֹכֶלֶת.
וְאֵשׁ עִם גַּחֶלֶת יָצְאָה מֵאֵת יְיָ. בליל זה: בְּלֵיל
זֶה הַגַּלְגַּל סִבֵּב הַחוֹבָה. רִאשׁוֹן גַּם שֵׁנִי בֵּיתִי
נֶחֱרָבָה. וְעוֹד לֹא רוּחָמָה בַּת הַשּׁוֹבֵבָה.
הוּשְׁקָתָה מֵי רוֹשׁ וְאֶת בִּטְנָהּ צָבָה. וְשִׂמְחָה
מִבֵּיתוֹ וְגַם נָשְׂתָה טוֹבָה. גְּדוֹלָה הַשִּׁנְאָה
מֵאֵת אֲשֶׁר אֲהֵבָה. וּכְאַלְמָנוֹת חַיּוֹת כְּאִשָּׁה
נֶעֱזָבָה. וַתֹּאמֶר צִיּוֹן עֲזָבַנִי יְיָ. בליל זה: בְּלֵיל

פירוש ע"ט

בְּרֶעגְט אִין פַּייֶער זִיא אִיז וָואַרִין
פַּאר בְּרֶעגְט אוּג פַּאר דָארְבִּין פַּייֶער
מִיט קוֹלִין אִיז אַרוּים גִינַאנְגֶען פּוּן
נָאט אוּג הָאט זֵיי פַּר בְּרֶעגְט: בְּלֵיל
אִין דֶער דָאזִיגֶער נַאכְט הָאט דֶער
נַלְנַל פּוּן דִי מַזָּלוֹת אַרוּם גִירִינְגִילְט
דָם שְׁלֶעכְטֶם כְּלוֹמֶר גְלַייךְ וִויא דֶער
נַלְנַל הָאט אוֹיךְ נִיהָאלְפֶּן צוּ טָאן
שְׁלֶעכְטֶם דִי יִשְׂרָאֵל וָוארוּם דָם מַזָּל
פּוּן דִי יִשְׂרָאֵל אִיז גִינְלִיכִין צוּ דָנִים
אוּג נְבוּכַדְנֶצַר וֶועֶרט אֶן גְרוֹפֶּן אַרְיֶה
אִין דֶעם חוֹדֶשׁ אָב אִיז דָאם סַזָּל פּוּן אַרְיֶה אוֹיבִין אוּג דָאם מַזָּל דָנִים פּוּן
אוּנְטֶין דָם עֶרְשְׁטֶע בהמ"ק אוּג אוֹךְ דָאם אַנֶדֶערֶע בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אִיז אוּם
תִּשְׁעָה בְּאָב חָרוּב גִיוָוארִין זֶיא אִיז נָאךְ גִיט וָוארִין עֶרְבַּארְעמְט דִיא
וַויילֶעך טָאכְטֶר דָאם מֵיינְט מֶען דִי יִשְׂרָאֵל זִיא אִיז וָוארִין אֶן גִימְרוּנְקִין
בִּימְערֶע וַואסֶער אוּג אִיר בּוּךְ אִיז וָוארֶן גְשְׁוואלֶן זִיא אִיז וָוארֶן אַוועק
גִישִׁיקְט פּוּן יַיין הוֹיז זִיא הָאט אוֹיךְ פַּאר גָעסְטָן אִיר גוּטֶם עֶם אִיז גְרֶעסֶר
דִי פַּיינְט שֶׁאפְט דָאם אִיז דֶער חוּרְבָּן אִיז גְרֶעסֶער פּוּן דָעם וָואס עֶר הָאט
זִיא לִיב גִיהַאט וָוארוּם בִּייד בָּתֵּי מִקְדָּשִׁים זֶענֶען גִיט גִישְׁטַאנְגֶען קֵיין
טוּזִינְט יָאהר אוּג זִיא אִיז הַיינְט וִויא אֵיין לֶעְדִּרִיגֶע אַלְמָנָה אַזוֹ וִויא אֵיין
אִשָּׁה וָואס זִיא אִיז פַּאר לָאזִין פּוּן אִיר מַאן וָואס אִיר מַאן אִיז צֵיטָעק
קֵיין מְדִינַת הַיָּם אוּג זַיין בֵּעָה אִיז צוּ אִיר וַיְדַּעַר צוּ קוּמֶען אוּג צִיוֹן
טוּט וֶאנֶן נָאט הָאט מִיךְ פַּר לָאזִין: בְּלֵיל אֵין דֶער דָאזִיגֶער נַאכְט בִּין אִיךְ

קינת יהודה

צום מְחוּתָּן אוּג הָאט נִיעֶרֶן דִיא כַּלָּה אִיז
אִים אַלֶץ זַייֶער גִיט נִיפֶּעלִין אוּג עֶר הָאט
דָארְטִין נִיעֶנְדִיגְט דָעם שִׁידּוּךְ. אוּג אִיז נֶעקוּמֶן
אַהֵיים אוּג נִיבָּעטֶן צוּא זִיךְ וַיינְט אֲבָל נִיטָּט
פַּרֵיינְד אוּג הָאט נִימַאכְט פַּאר וַיִיא אַ סְעוּדָה
אוּג הָאט פַּאר וַיִיא דֶערצַיילְט דִיא מַעֲלוֹת פּוּן
דֶעם שִׁידּוּךְ. פּוּן דֶעם מְחוּתָּן פּוּן דִי מְחוּתָּנְתֶּךְ.
אוּג דִיא מַעֲלוֹת פּוּן דִיא כַּלָּה אִיז נָאר נִיט
צוּ בֶּעשְׁרַייבֶּן. עֶס אִיז אַווי אַבֲלָה נָאר נִיטָא
דִיא צְווִיטֶע. וִוי דֶער חָתָן הָאט דָאם גִיהָערְט
הָאט עֶר אֲנֶעהוֹיבֶּן שְׁמֶארְק צוּ וַוייֶנֶן. הָאט
דִיא מִטֶּער גִיזָאגְט צוּא אִים מַיין זוּהָן וָואס
וַוייֶנְסְטוּ. הָעֶר נָאר וִוי דַיין פָּאטֶר לִיבְּט אַזוּ

זֶה קָדַרְתִּי וְחָשְׁכוּ הַמְּאוֹרוֹת. לְחָרְבַּן בֵּית קָדְשִׁי וּבְטוּל מִשְׁמָרוֹת. בְּלֵיל זֶה סַבּוּנִי אֲפָפוּנִי צָרוֹת. וְגַם קָרָא מוֹעֵד בְּדִין חָמֵשׁ גְּזֵרוֹת. בְּכִי חָנָם בָּכוּ וְנִקְבַּע לַדּוֹרוֹת. יַעַן כִּי הָיְתָה סִבָּה מֵעִם יְיָ. בליל זה: בְּלֵיל זֶה אֵירְעוּ בוֹ חָמֵשׁ מְאוֹרָעוֹת. גָּזַר עַל אָבוֹת בְּפִרּוּעַ פְּרָעוֹת. וְדָבְקוּ בוֹ צָרוֹת רַבּוֹת וְרָעוֹת. יוֹם מוּכָן הָיָה בְּפִגּוּעַ פְּגָעוֹת. וְהֶעֱמִיד הָאוֹיֵב וְהֵרִים קוֹל זְוָעוֹת. קוּם כִּי זֶה הַיּוֹם אֲשֶׁר אָמַר יְיָ. בליל זה:

קינת יהודה

שְׁמַאַרְק דִי בַּלָּה. הָאט דֶּער זוּהָן גִיוָאנְט וֶועָגן דָּעם וַויין אִיךְ מַאקֶי. וֶועָן מַיין פָאטֶּער וָואלְט גִיוֶועזן אַוועלְטְלִיכֶער מֶענְטְש אוּן עֶר וָואלְט בָּעלוֹיבְט דִי כַּלָּה. וָואלְט אִיךְ גֶעוואוּסְט זַו עֶר מֵיינְט וִיא אִיז אַשֶּׁיגָע אַגֶעלֶערְנְטָע. קֶען פִּירֶען אַנִישָׁעפְט. אָבֶּער בֵּיי מַיין פָאטֶּער וֶועָן דִי אֶלָע וַאכְן פָּעלֶערְס. עֶר וָאנְט שֶׁקֶר הַחֵן הֶבֶל הַיּוֹפִי. חֵן אוּן שֵׁיינְקַיים אִיז פַאלְש אוּן נַארִישׁ פּוּן אַיין הַאנְדֶל וַויִיס עֶר נָאר נִיט. בֵּיי מַיין פָאטֶּר הֵייסְט נָעווִיס אַנְטְפָּלָה זַו זִיא דַאווִינְט בֵּיו הַאלְבִין טָאג אוּן וָאנְט תְּהִלִּים אוּן זִיא פַאסְט מָאנְטִיג אוּן דָאנֶערְשְׁטַאג אוּן

פירוש ע"ט

גִיוָוארִין שְׁוַוארְץ עָם וֶועָגן וָוארִין פִּינְצְטֶער דִי לֵיכְט דָאם מִיינְט מָען דִי בַּעֲלֵי תּוֹרָה אוּן תְּכֶלֶת וֶועָן אַיין גִיטָאן גִיוָואכֶן אִין דֶּעם חוּרְבָּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אוּן עֶם זֶועָגן בֶּמֶל גִיוָוארִין דִי פִּיר אוּן צְוַואנְצִיג מִשְׁמוֹרוֹת פּוּן דִי כֹּהֲנִים וָואם וֶועָגן גִיוֶוען אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ: בְּלֵיל אִין דֶּר דָאזִיגֶר נַאכְט הָאבֶּן מִיר אַרוּם גֵירִינְגִילְט צָרוֹת אוּן הָאט אוּים גֵירוּפִין אוּיף מִיר אַיין וַאמְלוּנְג פּוּן דִי פִּינְף גְּזֵירוֹת דָם מַיינְט מָען פִּינְף צָרוֹת וֶועָגן גִישֶׁעהֶען אוּם תִּשְׁעָה בְּאָב עֶר הָאט גוֹזֵר גִיוֶוען אוּף אוּנְזֶערֶע עֶלְטֶערֶן דָם וַייא וַאלִין נִיט אֲרַיין גַיין קֵיין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וַויוֹל זַיי הָאבֶּן פַּאר שְׁטָעֶרְט דִי תּוֹרָה אוּן עֶם הָאט זִיךְ בַּאהֶעפְט אִין דֶּעם טָאג פִּיל צָרוֹת אוּן שְׁלֶעכְטֶע צָרוֹת דָם אִיז דֶּר חוּרְבָּן פּוּן דֶּעם עֶרְשְׁטֶן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אוּן דֶּער חוּרְבָּן פּוּן דֶּעם אַנְדֶערִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ דֶּער טָאג אִיז אָן גִיבְּרַייט גָוַוען צוּ שְׁלֶאגֶען שְׁלֶעק אוּן דִי בְּבָלִים הָאבֶּן זִיךְ גִישְׁטֶעלְט אוּן הָאבֶּן אוּף גֵידוּבִין אִין קוֹל פּוּן פַּאר וָואגְלוּנְג אוּן הָאבֶּן גִיוָאגְט שְׁמַייט אוּף לָאמִיר גַיין חָרוּב מַאכִין דָאם בִּיהמ"ק דֶּען דָם אִיז דָּר טָאג וָוס נָאט הָאט גִזאגְט צוּ חָרוּב מַאכֶּען זַיין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ:

שׁוֹמְרוֹן קוֹל תִּתֵּן מְצָאוּנִי עוֹנֵי. לְאֶרֶץ אַחֶרֶת יְצָאוּנִי
בָּנַי. וְאָהֳלִיבָה תְּזַעֵק נִשְׁרְפוּ אַרְמוֹנַי. וַתֹּאמֶר
צִיּוֹן עֲזָבַנִי יְיָ׃ לֹא לָךְ אָהֳלִיבָה חֲשׁוֹב עָנְיֵךְ כְּעָנְיִי.
הֲתַמְשִׁילִי חָלְיֵךְ לְשִׁבְרִי וּלְחָלְיִי. אֲנִי אָהֳלָה סוּרָה
בָּגַדְתִּי בְקָשְׁיִי. וְקָם עָלַי כַּחֲשִׁי וְעָנָה בִי מֶרְיִי׃
וּלְמִקְצַת הַיָּמִים שִׁכַּחְתִּי נְשִׁיִי. וַתִּגְלַת פִּלְאֶסֶר אָכַל
אֶת פְּרָיִי. חָמַדְתִּי פָּשַׁט וְהִצִּיל אֶת עֲדָיִי. וְלַהֲלַח
וְחָבוֹר נָשָׂא אֶת שִׁבְיִי. דָּמִי אָהֳלִיבָה וְאַל תִּבְכִּי
כְּבִכְיִי. שְׁנוֹתַיִךְ אָרְכוּ וְלֹא אָרְכוּ שָׁנָי. ואהליבה׃

פירוש יי״ט

שׁוֹמְרוֹן קוֹל תִּתֵּן דִּי שְׁאָט שׁוֹמְרוֹן
מִיינְט מֶען דִּי צֶעהֶן שְׁבָטִים
טוּט גֶּעבִּין אַיין קוֹל בְּלוֹמֶר וִיא זָאגְט
מַיינֶע זִינְד הָאבֶּן מִיר גִּינְרַייכְט צוּא
אַנַאנְדֶּר לַאנְד זֶענֶען אַרוֹם פּוּן מִיר
מַיינֶע קִינְדֶּר אוּנ דִּי שְׁאָט יְרוּשָׁלַיִם
טוּט שְׁרַייֶען עֶם אִיז וָואַרְן פַּר בֶּרֶעגְט
מַיינֶע פְּאלִישִׁין אוּנ צִיּוֹן זָאגְט נָאט
הָאט מִיךְ פַּר לָאזְן. שׁוֹמְרוֹן זָאגְט׃
יא דוּ יְרוּשָׁלַיִם זָאלְסְט נִיט רַעכֶענֶען
דַיין פַּיין אַזוֹ וִוי מַיין פַּיין וִוי קָאנְטְסוּ
דָען גַּלַייכֶן דַיין קְרַאנְקְהַייט צוּ מַיין
בְּרָאךְ אוּנ מַיין קְרַאנְקְהַייט אִיךְ בִּין
גִיווֶען אַיין אַף קֶערֶערִין אִיךְ הָאב
גִיפֶּעלְשְׁט אָן גָאט מִיט מַיין הַארְטִיקַייט׃ וְקָם עָם אִיז אוֹף גְשְׁטַאנֶען אוֹף
מִיר מַיינֶע זִינְד עֶם הָט בַּאצַייגְט אִין מִיר מַיינֶע וִוידֶערְשְׁפֶּענִיקַייט אוּנ צוּא
אַמַייל טָעג אַרוּם הָאב אִיךְ בַּאצָאלְט מַיין חוֹב וָואס אִיךְ בִּין שׁוּלְדִיג׃ וְתִגְלַת
אוּנ סַנְחֵרִיב דֶּר מֶלֶךְ פּוּן אַשׁוּר הָט פַּאר דָארְבֶּן מַיין פְּרוּכְט עֶר הָאט אַף
נְצוּנֶן אוּנ הָאט אַף גְטָאן מַיין צִירוּנְג׃ וְלַחַלַח קֶיין לַחֲלַח אוּנ חָבוֹר הָאט עֶר
גִיטְרַאגְען מַיין גִיפֶּיינְקֶעגְעשׁ שְׁוַוייג יְרוּשָׁלַיִם אוּנ זָאלְסְט נִיט וַוייֶענֶען אַזוֹ
וָויא מַיין גְוַוויין. דַייֶנע יָארְן זֶענֶען גְיוֶוען לַאנְג אוּנ מַיינֶע יָארְן הָאבֶּן
נִיט לַאנְג גִידוֹיֶערְט דָאס מִיינְט מֶען שַׁבָּט יְהוּדָה אוּנ בְּנְיָמִין זֶענֶען גִיוֶוען
אִין לַאנְד הוּנְדֶערְט אוּנ דְרַייסִיג יָאר נָאךְ דֶעם גָלוּת פּוּן עֲשֶׂרֶת הַשְּׁבָטִים׃

משובה

קינת יהודה

זי׳ דָעם נִים מִים כְּעֶנֶ״ר אוּנ אַזוֹ אַרַייב וִויל
אִיךְ נִים. וִויא דֶער פָּאסְטֶר הָאט גִיהַרְט דִיא
וִויעֶרְטֶער פּוּן יַיין זוֹהַן אוּנ הָאט גִיקְרָאגְן יַיין
שְׁטַארְקֶן וַוייֶענֶען הָאט עֶר גֶעמַאכְט צוּם זוֹהַן.
עָם אִיז אֱמֶת דִי בַּלָה אִיז אַנַאנְן פָּ־וּנְ״א. אוּנ דָם
אִיז סַאקְו בַּיי מִיר דֶער עִיקָר. פּוּן דֶעסְטְוועגִין
אִיז וִיא אַשַׁייֶנע. אוּנ אַנִילֶערְינְסְט. אוּנ קֶיין
פִּירֶען אַהַאנְדִיל נָאר וַוייל דִי הָאסְט גֶעוַוייזְט
אַז אִיךְ מַאךְ דִיךְ אוֹפְּגְלִיקְלִיךְ דַרְכְּבֶר וְוִיל אִיךְ
אָפְּ לָאזְן דֶעם שַׁדּוּךְ. אוּנ וִיא וִוייט דַיין בַּלָה
נִים זַיין. דָאס זְעלְבִיגֶע אִיז גִיוֶוען בַּיי דִי יִידִין
וִויא הָאבֶּן גֶעטָאן וִויא מֹשֶׁה רַבֵּינוּ אִיז אָפּ
גֶעזוּנְדֶערְט פּוּן אֵלֶע פֶּיגֶענֶעגְם פּוּן דֶער וְוֶעלְט
וִויא דֶער תַּנָּא דָאגְם דָּךְ הִיא דַרְכָּה שֶׁל תּוֹרָה
אַזוֹ זָאל מָאכֶן דֶער מְשׁוּחָ וָואס וִויל לֶערְנֶען
תּוֹרָה. עֶר זָאל עֶסְן בְּרוֹיט מִיט זַאלְץ. אוּנ

מְשִׁיבָה אָהֳלִיבָה אֲנִי כֵן נֶעֱקַשְׁתִּי. וּבְאַלּוּף נְעוּרַי כְּאָהֳלָה בָּגַדְתִּי. דָּמִי אָהֳלָה כִּי יְגוֹנִי זָכַרְתִּי. נָדַדְתִּ אַתְּ אַהֲת וְרַבּוֹת נָדַדְתִּי. הִנֵּה בְּיַד הַפְּשׁוּדִים פַּעֲמַיִם נִכְבַּדְתִּי. וּשְׁבִיָּה עֲנִיָּה לְבָבֶל יָרַדְתִּי. וְנִשְׁרַף הַהֵיכָל אֲשֶׁר בּוֹ נִכְבַּדְתִּי. וְלִשְׁבְעִים שָׁנָה בְּבָבֶל נִפְקַדְתִּי. וְשַׁבְתִּי לְצִיּוֹן עוֹד וְהֵיכָל יָסַדְתִּי. גַּם זֹאת הַפַּעַם מְעַט לֹא עָמַדְתִּי. עַד לָקָחַנִי אֱדוֹם וְכִמְעַט אֲבַדְתִּי. וְעַל כָּל הָאַרְצוֹת נָפְצוּ הֲמוֹנִי. ואהליבה: הַחוֹמֵל עַל דַּל חָמוֹל עַל דַּלוּתָם. וּרְאֵה שִׁמְמוֹתָם וְאֶרֶךְ גָּלוּתָם. אַל תִּקְצוֹף עַד מְאֹד וּרְאֵה שִׁפְלוּתָם. וְאַל לָעַד תִּזְכּוֹר

קינת יהודה

וָאל תַּרְינֶקן וָואסער מִיט אַמאס, אוּן וָאל שְׁלָאפֶן אוֹיף דִיא עֶרד אוּן וָאל לֶעבִּן מִיט צָרות. אוּן טָאן וָאל זִיך מַאטערין מִיט תּוֹרָה לֶשׁרָנֶן. דִיא יודין הָאבִּן נָעמַיינְט אַז אִין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וָועלִין זַיי מִזֶּן זַאו לֶעבִּן. דֶרַיבֶּר הָאבֶּן זַייא גְּוויינְט. אוּן אִין אֱמֶת אִיז וָוען דֶרמַיינְגִּנג פּון הקב"ה דִי יודֶן וָאבֶּן הָאבֶּן אִין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל גָּאט גוּטס אוּן אַלֶע פְּרֶנְטֶענְען. פּון דֶעסְטְוועגֶן אִיז גָּנוּען דֶער עִיקֶר זַייא וָאלִין לֶעבֶּן תּוֹרָה. הָאט הקב"ה גִיוָואנְט וַויל אִיר הָאט גִיוווינְט אוּן

פירוש ע"ט

מְשִׁיבָה עֶנְטְפֶּערְט יְרוּשָׁלַיִם אִיךְ בִּין אוֹיךְ אַזוֹיא פֶּר קְרִיטְט נְיָוואריִן אוּן אֶן דֶעם הֵער פּון מַיין יוגֶנְט הָאב אִיךְ אַזוֹיא גֶיפֶעלְשְׁט וִוי שׁוֹמְרון, שְׁוַוייג שְׁטִיל שׁוֹמְרון דֶען אִיךְ הָאב מִיךְ דֶער מָאנְט מִיין טְרוֹעֶרְקֵייט דוּ בִּיסְט אֵין מָאל גְיוָואריִן פֶּר וָואנְיִלְט אָבֶּר אִיךְ בִּין גְוואריִן פִּיל מָאל פֶּאר וָואגִילְט. גוּן אִין דִי הֶעכְט פּון דִיא כְּשֵׁרִים בִּין אִיךְ גְיוָואריִן צְוַוויי מָאל בַּאצְוואונְגֶען אוּן הָאב גְיניֶערְט אָרום אִין גִיפִיינְקֶעגְשׁ קֵיין בָּבֶל אוּן עֶם אִיז וָואריִן פַּאר בְּרֶענְט דֶר הֵיכָל וָואם אִיךְ בִּין דוּרְךְ אִים גְיוֶוען גִיעֶהֶר־ לִיכְט: וִיכְשִׁבְעִים אוּן אֵין זִיבְּעְצִיג יָאר אָרום פּון דֶעם גָּלוּת בָּבֶל בִּין אִיךְ וָואבֶּן גְיזַאכְט כְּלוֹמֶר בִּין אִיךְ וָואבֶּן גְיזַאכְט פַּאר הקב"ה אוּן עֶר הָט מִיר אוֹם גְיליֶיזְט פּון דֶעם שְׁטַארְקֶן גָּלוּת הָאב אִיךְ מִיךְ וִוידֶער אוֹם גִיקֶערְט קֵיין צִיּוֹן אוּן הָאב גְיגְרוּנְדֶעטְמִיגְט אַיין הֵיכָל בִּין אִיךְ דָאם וָעלְבִּיגְע מָאל אוֹיךְ לַאנְג נִיט גִישְׁטַאנֶן בִּיז רוֹמִיִּים הָאבִּין מִיר גְינוּמֶען אִין גָּלוּת אַריין אוּן בִּין שִׁיר עַאר לָאנְד גְיוָואריִן אוּן אוֹיף אַלֶע לֶעגֶדער הָאבִּין זַייא פַּאר שְׁפְּרַייט מַיין גוּטס: הַחוֹמֵל דֶער וָוס עֶרבַּארְעמְט זִיךְ אִיבֶּער אַלֶע אַרְמֶע עֶרבַּארְעם זִיךְ אִיבֶּער זַייעֶר אַרוּמְקֵייט זָעה זַייעֶר פַּאר וִוסְטִינְקֵייט אוּן דָאם לַאנְגְקֵייט פּון זַייעֶר חוּרְבָּן זָאלְסְט נִיט נַייעֶר צָארְנֶען אוּן זָעה זַייעֶר נִידֶערִיקֵייט נִיט אוֹף אַייבִּיג זָאלְסְט

עֲוֹנָם וְסִכְלוּתָם. רְפָא נָא אֶת שִׁבְרָם וְנַחֵם אֲבֵלוּתָם.
כִּי אַתָּה סִבְרָם וְאַתָּה אֱיָלוּתָם. חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּיִמֵי
קַדְמוֹנִי. כְּנָאֶמְךָ בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם יְיָ:

עַד אָנָה בְּכִיָּה בְצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָיִם.
תְּרַחֵם צִיּוֹן וְתִבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלָיִם:

אָז בַּחֲטָאֵינוּ חָרַב מִקְדָּשׁ וּבַעֲוֹנוֹתֵינוּ נִשְׂרְפָה הֵיכָל. בְּאֶרֶץ חֻבְּרָה
לָהּ קְשָׁרָה מִסְפֵּד. וּצְבָא הַשָּׁמַיִם נָשְׂאוּ קִינָה. עד אנה: גַּם
בָּכוֹ בְּמֶרֹר שִׁבְטֵי יַעֲקֹב וְאַף מַזָּלוֹת יְזֹלוּ דִמְעָה. דְּגָלֵי יְשֻׁרוּן
חָפְפוּ רֹאשָׁם. וְכִימָה וּכְסִיל קָדְרוּ פְּנֵיהֶם. עד אנה: הֵעָתִירוּ אֲבוֹת
וְלֹא שָׁמַע אֵל. צָעֲקוּ בָּנִים וְלֹא עָנָה אָב. וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע

פירוש ע"ט

גְּדֵיינְקֶן וַייעֶר זִינֶר אוֹג וַייעֶר נַארִישׁ־
קַייט הַייל גוֹן וַייעֶר בְּרָאךְ אוֹג
טְרַייסְט וַייעֶר קְלָאג וָוארוּם דוּ בִיסְט
וַייעֶר קְרַאפְט: חַדֵּשׁ בַּאנַייא אוֹנְזֶערָע
טָעג אַזוֹ וִויא אוֹנְזֶערָע עֶרְשְׁטֶע טָעג
אַזוֹ וִוי דוּ הָאסְט גְוֹואוֹנְט נָאט וָועט
בּוֹעֶן דִיא שְׁטָאט יְרוּשָׁלַיִם בְּמְהֵרָה
בְּיָמֵינוּ אָמֵן:

עַד אָנָה בִּיז וִוי לַאנְג נָאךְ וָועט זַיין
גִיוווַיין אִין צִיוֹן אוֹג קְלָאג אִין יְרוּשָׁלַיִם: תְּרַחֵם עֶרְבַּארְעם וִיךְ אוֹיבֶּער
דֶער שְׁטָאט צִיוֹן אוֹג זָאלְסְט בּוֹעֶן דִיא מוּעֲרִין פוֹן יְרוּשָׁלַיִם:

אָז בַּחֲטָאֵינוּ, דָאם עֶלְטֶערְע טָאט אִיז חֻרוֹב גְיוָוארִין דָאם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ פוֹן
וְועגֶן אוֹנְזֶערָע זִינְד פוֹן וָועגֶן אוֹנְזֶער מִיסְטָאט אִיז פַּאר בְּרֶענְט
גִיוָוארֶן דֶר הֵיכָל אִין לַאנְד פוֹן דֶעם הֵיבֶּל וָואם וִיא אִיז בַּאהָעפְט אוֹג מְכֻוָּן
קֶעגֶן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל פוֹן אוֹבֶּן הָאבֶּן וַייא אֶן גִיקְנִיפְּט אַקְלָאג אוֹג דִיא מַלְאֲכֵי
הַשָּׁרֵת הָאבֶּן אוֹף גְהוּבֶּן אִיין קְלָאג: גַּם אוֹיךְ הָאבֶּן וַייא גְיַיוֶועֶנְט כִּיט
בִיטֶערְע גִיווַיין דִיא שְׁבָטִים פוֹן יַעֲקֹב אוֹיךְ דִי מַזָּלוֹת פוֹן דֶעם הֵיכֶל הָאבֶּן
גִילָאזְט רִיעֶן טְרַעֶרֶן. דִי דְגָלִים פוֹן דִיא יִשְׂרָאֵל הָאבֶּן בְּדֶעקְט וַייעֶר קָאפּ
מִיט אַש דִי מַזָּלוֹת וָואם הַייסֶן בִּימָה אוֹג כְּסִיל וֶעגֶן שְׁוַואךְ וַייעֶר פָּנִים:
הָעְתִּירוּ דִי אָבוֹת אוֹנְזֶערָע הָאפֶּן תְּפִלָּה גִימַאן אוֹג נָאט הָאט נִיט צוּ גִיהֶערְט
דִיא קִינָּה דִי אָבוֹת אוֹנְזֶערָע הָאפֶּן גִישְׁרִיעֶן אוֹג נָאט הָאט וַייא נִיט גִיהֶערְט אוֹג דָם

קינת יהודה

אִיר הָאט נִיט גִיוואלְט וִיךְ פַּארְלָאזֶן אֹף מִיר,
דִיר בֶּאשֵׁר וִיל אִיר אִין דִי לַאנְד נִיט צַארֶין קְוָטֶן,
אִיר זַייט דָאם וִויינֶען פוּן דִי יִידֶן אִיז נִיעֶרֶן דִי
נָאכְט תִּשָּׁעָה בְּאָב דִיבֶּער וָאנְט דֶער מְקוֹנֵן
וְכָלָה זֶה יִבְכֶּיוּ וְהִלּוּ בָנָיו, וַייל דִי נָאכְט הָאבֶּן
מִיר עֶרְקֶלֶערְט עֶרְקְלָאכְט אוֹג גֶעוִויינְט, דִיבֶּער
אִיז דִיא וֶועלְבֶּע נָאכְט גִיוואלְטִיגֶן דֶער בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ זָאל פַּארְבְּרֶענְט וֶועֶרֶן, אוֹג דִיא יִידֶן
זָאלֶן גִיין אִין גָלוּת מִיט גְרוֹיסֶר צָרוֹת, בִּיז
הקב"ה אַלֶיין וָועט דִי יִידֶן פְּרִיסְטֶן:

בַּמָּרוֹם. וְרוֹעֶה נֶאֱמָן לֹא הִטָּה אוֹזֶן. עד אנה: זֶרַע קֹדֶשׁ לָבְשׁוּ שַׁקִּים. וּצְבָא הַשָּׁמַיִם גַּם הֵם שַׂק הוּשַׂם כְּסוּתָם. חָשַׁךְ הַשֶּׁמֶשׁ וְיָרֵחַ קָדַר. וְכוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת אָסְפוּ נָגְהָם. עד אנה: טָלָה רִאשׁוֹן בָּכָה בְמַר נֶפֶשׁ עַל כִּי כְבָשָׂיו לָטֶבַח הוּבָלוּ. יְלָלָה הִשָּׁמַע שׁוֹר בַּמְּרוֹמִים. כִּי עַל צַוָּארֵנוּ נִרְדָּפְנוּ כָּלָנוּ. עד אנה: כּוֹכָב תְּאוֹמִים נִרְאָה חָלוּק. כִּי דַם אַחִים נִשְׁפַּךְ כַּמַּיִם. לָאָרֶץ בִּקֵּשׁ לְנַפּוֹל סַרְטָן. כִּי נִתְעַלַּפְנוּ מִפְּנֵי צָמָא. עד אנה: מָרוֹם נִבְעַת מִקּוֹל אֲרָיֵה. כִּי שַׁאֲגָתֵנוּ לֹא עָלְתָה לַמָּרוֹם. נֶהֱרְגוּ בְתוּלוֹת וְגַם בַּחוּרִים. כִּי עַל כֵּן בְּתוּלָה קָדְרָה פָּנֶיהָ. עד אנה: סְבִיב מֹאזְנַיִם וּבְקֶשׁ תְּחִנָּה. כִּי נִבְהַר לָמוֹ מָוֶת מֵחַיִּים. עַקְרָב לָבַשׁ פַּחַד וְרַעֲדָה. כִּי בְּחֶרֶב וּבְרָעָב שְׁפָטָנוּ צוּרֵנוּ. עד אנה: פַּלְגֵי מַיִם הוֹרִידוּ דִּמְעָה כַּנַּחַל. כִּי אוֹת בַּקֶּשֶׁת לֹא נִתַּן לָנוּ. צָפוּ מַיִם

פירוש ע"ט

קול פון דֶם טִירְטִיל טויב דָם זֶענֶן
די יִשְׂרָאֵל איז גיהָערט גיוואָרין אין
היכָל: רוֹעֶה דָם אִיז הש"י הָאט נִיט
גיניגט זַייגָע אוֹיערן צוּ אִיר גֶשְׂרֵיי:
וֶע די הַיילִיגָע קִינְדֶר הָאבֶּן זִיך אָן
גִיקְלַייִדעט מִיט זָעק אוּג די מַלְאֲכֵי
הַשָּׁרֵת הָאבֶּן זִיך אויף מִיט זָעק
בְּקְלַייִדעט די זון אִיז גְוָואָרֶן פִינְצְטֶר
אוּג די לְבָנָה אִיז גְוָואָרין שְׁוואַרְץ די
שְׁטֶערין אוּג דִיא מַזָּלוֹת הָאבֶּן אַיין
גְמָאן זַייעֶר לַיכְט: פְּלָה דֶר מַזָּל טָלֶה
וָאם עֶר אִיז דֶר עֶרְשְׂטֶער פון אַלֶע
מַזָּלוֹת הָט גיוַוייגט מִיט בִּיטֶערְלִיך
גִיוַוויין אוף דֶעם וָואם זַייגָע לֶעמְלִיך
די יִשְׂרָאֵל זֶענֶן וָוארין גִיפִירְט צוּ
דֶר שְׁחִיטָה דֶר מַזָּל שׁור הָט גמַאכְט
הֶערֶן אַיין קַלָּאג אִין הֵיכָל דֶען מִיר
זֶענֶן אוף אוּנְזֶרע הֶעלְזֶר וָוארין אַלֶע
גְיָאגְט: כּוֹכָב דֶר שְׁטֶערֶן תְּאוֹמִים אִיז
וָוארין גִיזֶעהֶן צוּ שַׁיילְט דֶען דָאם
בְּלוּט פון די בְּרִידֶער אִיז וָוארין פַּר

קול פון דֶעם טִירְטִיל טויב דָם זֶענֶן
די יִשְׂרָאֵל איז גיהָערט גיוואָרין אין
היכָל: רוֹעֶה דָם אִיז הש"י הָאט נִיט
גיניגט זַייגָע אוֹיערן צוּ אִיר גֶשְׂרֵיי:
וֶע די הַיילִיגָע קִינְדֶר הָאבֶּן זִיך אָן
גִיקְלַייִדעט מִיט זָעק אוּג די מַלְאֲכֵי
הַשָּׁרֵת הָאבֶּן זִיך אויף מִיט זָעק
בְּקְלַייִדעט די זון אִיז גְוָואָרֶן פִינְצְטֶר
אוּג די לְבָנָה אִיז גְוָואָרין שְׁוואַרְץ די
שְׁטֶערין אוּג דִיא מַזָּלוֹת הָאבֶּן אַיין
גְמָאן זַייעֶר לַיכְט: פְּלָה דֶר מַזָּל טָלֶה
וָאם עֶר אִיז דֶר עֶרְשְׂטֶער פון אַלֶע
מַזָּלוֹת הָט גיוַוויין מִיט בִּיטֶערְלִיך
גִיוַוויין אוף דֶעם וָואם זַייגָע לֶעמְלִיך
די יִשְׂרָאֵל זֶענֶן וָוארין גִיפִירְט צוּ
דֶר שְׁחִיטָה דֶר מַזָּל שׁור הָט גמַאכְט
הֶערֶן אַיין קַלָּאג אִין הֵיכָל דֶען מִיר
זֶענֶן אוף אוּנְזֶרע הֶעלְזֶר וָוארין אַלֶע
גְיָאגְט: כּוֹכָב דֶר שְׁטֶערֶן תְּאוֹמִים אִיז
וָוארין גִיזֶעהֶן צוּ שַׁיילְט דֶען דָאם
בְּלוּט פון די בְּרִידֶער אִיז וָוארין פַּר

קוֹל פון דֶעם טִירְטִיל טויב דָם זֶענֶן
די יִשְׂרָאֵל איז גיהָערט גיוואָרין אין
היכָל: רוֹעֶה דָם אִיז הש"י הָאט נִיט
גיניגט זַייגָע אוֹיערן צוּ אִיר גֶשְׂרֵיי:
וֶע די הַיילִיגָע קִינְדֶר הָאבֶּן זִיך אָן
גִיקְלַייִדעט מִיט זָעק אוּג די מַלְאֲכֵי
הַשָּׁרֵת הָאבֶּן זִיך אויף מִיט זָעק
בְּקְלַייִדעט די זון אִיז גְוָואָרֶן פִינְצְטֶר
אוּג די לְבָנָה אִיז גְוָואָרין שְׁוואַרְץ די
שְׁטֶערין אוּג דִיא מַזָּלוֹת הָאבֶּן אַיין
גְמָאן זַייעֶר לַיכְט: פְּלָה דֶר מַזָּל טָלֶה
וָאם עֶר אִיז דֶר עֶרְשְׂטֶער פון אַלֶע
מַזָּלוֹת הָט גיוַוויין מִיט בִּיטֶערְלִיך
גִיוַוויין אוף דֶעם וָואם זַייגָע לֶעמְלִיך
די יִשְׂרָאֵל זֶענֶן וָוארין גִיפִירְט צוּ
דֶר שְׁחִיטָה דֶר מַזָּל שׁור הָט גמַאכְט
הֶערֶן אַיין קַלָּאג אִין הֵיכָל דֶען מִיר
זֶענֶן אוף אוּנְזֶרע הֶעלְזֶר וָוארין אַלֶע
גְיָאגְט: כּוֹכָב דֶר שְׁטֶערֶן תְּאוֹמִים אִיז
וָוארין גִיזֶעהֶן צוּ שַׁיילְט דֶען דָאם
בְּלוּט פון די בְּרִידֶער אִיז וָוארין פַּר

עַ֣ רִאשֹׁנִ֑ים. וּבְדִלְיֵ֣י מָלֵ֔א חִבְּנ֖וּ יָבֵ֑שׁ. עד אנה: קַרְבְּנ֥וּ קָרְבָּ֖ן וְלֹ֥א נִתְקַבֵּ֑ל. וּגְדִ֣י פָּסַ֔ח שְׁעִ֖יר חַטֹּאתֵ֑ינוּ. רַחֲמָנִיּ֥וֹת בִּשְּׁל֖וּ יַלְדֵיהֶֽן. וּמַזָּל֙ דָּגִ֣ים הֶעְלִ֔ים עֵינָ֑יו. עד אנה: שָׂכַ֥חְנוּ שַׁבַּ֖ת בְּלִבּ֣וֹת שׁוֹבָבִ֑ים. שַׁדַּי֙ שִׁבַּ֣ח כָּל֔ צִדְקוֹתֵ֑ינוּ. תַּקְנָ֣א לְצִיּ֔וֹן קִנְאָ֖ה גְּדוֹלָ֑ה. וָתָ֣אִיר לְרַבָּתִ֔י עָם֙ מֵא֣וֹר נָגְהֵֽךְ׃

תְּרַחֵם צִיּוֹן כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ וּתְכוֹנְנָהּ כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ.
תְּמַהֵר יְשׁוּעָה וְתָחִישׁ גְּאֻלָּה וְתָשׁוּב
לִירוּשָׁלַיִם בְּרַחֲמִים רַבִּים: כֹּה אָמַר יְיָ שַׁבְתִּי לִירוּשָׁלַיִם בְּרַחֲמִים בֵּיתִי
יִבָּנֶה בָהּ נְאֻם יְיָ צְבָאוֹת וְקָו יִנָּטֶה עַל יְרוּשָׁלָיִם:
וְנֶאֱמַר עוֹד קְרָא לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְיָ צְבָאוֹת עוֹד
תְּפוּצֶינָה עָרַי מִטּוֹב וְנִחַם יְיָ עוֹד אֶת צִיּוֹן וּבָחַר

פירוש ע"ט

גְּוֹאָרְן קֵיין צַייכֶן אִין קֶשֶׁת דָּעַן מִיט הוּילְן זַייגֶע אוֹיגְן אוֹנ הָאט נִיט
דָּעם קֶשֶׁת הָאט נָאט גִימַאכְט אִיין בַּאשִׁיצְט אוֹף אוֹנְז: שָׁכַחְנוּ מִיר הָאבֶּן
זִיכְערְהַייט צוּ נֹחַ אוֹנ אִין חוּרְבֶּן הָט פַּר גֶעסִין דֶעם שַׁבָּת אוֹנ הָאבֶּן אִים
עֶר אִין דֶעם זִיכְערְהַייט נִיט גִידַאכְט פַּר שְׁוֶועכְט מִיט דִי וַוילְדֶע הֶעֶרצֶר
וַיי הָאבֶּן גִימַאכְט שְׁוֶוימֶען וַואסֶער אוֹנ דְרִיבֶּר הָט דֶר אַלְמַאכְטִיגֶר גָאט
אוֹיף אוֹנְזֶערֶע קֶעפּ אוֹנ מִיט דֶעם גְמַאכְט פַּר גֶעסֶן אוֹנְזֶר גִירֶעכְטִיקַייט
פּוּלִין מָזָל דִּלְיֵי אִיז אוֹנְגֶעֶר גוּמֶען פַּר צוּ יְרוּשָׁלַיִם וָום אִין אִיר אִיז גְוֶועזִין
דַארְט גִיוָואלְן כְּלוּמֶר נָאר דִי וֶועלְט פִּילְ פֶאלְק זָאלְסְטוּ לַייכְטִין פּוּן דַיין
אִיז גִיוֶוען פּוּל מִיט וַואסֶער אוֹנ לוּיטֶערֶע לֵיכְט:
אִישְׁלֵיכֶר הָט גְהַאט גִינוּג וַואסֶר אוֹנ תְּרַחֵם צִיּוֹן דוּ זָאלְסְט דֶר בַּארִימֶען
אוֹנְזֶר גוּמֶען זֶענֶן גִיוָואלְן פַּר דַארְט צִיּוֹן אַזוֹ וִוי דוּ הָאסְט גָנָאגְט
פַּר דָארְשְׁט: קִרְבְּנוּ מִיר הָאבֶּן מַקְרִיב אוֹנ זָאלְסְט וִויא דוּ גִיוֶוען קָרְבָּנוֹת אוֹנ זַיי זֶענֶן נִיט אָן
גִינוּמֶן גְוָואלְן אוֹנ דֶר מָזָל גְדִי הָאט הָאסְט גִירֶעט אַיילֶע הִילְפֶּע אוֹנְד
זִיךְ מְצַעֵר גִיוֶוען וַויל עֶם הָאט אוֹף עֶרְלֶעזוֹנְג זָאלְסְט זִיךְ וִוידֶער קֶערִין
צוּ יְרוּשָׁלַיִם מִיט פִּילְ עֶרבַּארִימְקִייט: כַּפָּתוּב אַזוֹ וִוי עֶם אִיז גִישְׁרִיבִּין דּוּרְךְ
מִיר פְּלֶעגִין מַקְרִיב זַיין פַּאר אַקְרָבָּן דַייגֶע נְבִיאִים אַזוֹ הָט נָאט גִיזָאגְט
חַטָּאת מִילְדִיגֶע וַוייבֶּר הָאבֶּן גְקָאכְט אִיךְ וְועל מִיךְ וִוידֶער קֶערִין קֵיין
וַיי עֶרֶע קִינְדֶר דָר מָזָל דָּגִים הָט פַּר יְרוּשָׁלַיִם מִיט עֶרבַּארִימְקִייט מַייי

עוֹד בִּירוּשָׁלָיִם: וְנֶאֱמַר כִּי נִחַם יְיָ צִיּוֹן נִחַם כָּל חָרְבוֹתֶיהָ וַיָּשֶׂם מִדְבָּרָהּ כְּעֵדֶן וְעַרְבָתָהּ כְּגַן יְיָ שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יִמָּצֵא בָהּ תּוֹדָה וְקוֹל זִמְרָה׃

ואח"כ אומרים ואתה קדוש וכו'

וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל: וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר. קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מָלֵא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: וּמְקַבְּלִין דֵּין מִן דֵּין וְאָמְרִין קַדִּישׁ בִּשְׁמֵי מְרוֹמָא עִלָּאָה בֵּית שְׁכִינְתֵּהּ קַדִּישׁ עַל אַרְעָא עוֹבַד גְּבוּרְתֵּהּ קַדִּישׁ לָעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא: יְיָ צְבָאוֹת מַלְיָא כָל אַרְעָא זִיו יְקָרֵהּ: וַתְּשָׂאֵנִי רוּחַ וָאֶשְׁמַע אַחֲרַי קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ: וְנִטְלַתְנִי רוּחָא וְשָׁמְעַת בַּתְרַי קָל זִיעַ סַגִּיא דִּמְשַׁבְּחִין וְאָמְרִין בְּרִיךְ יְקָרָא דַייָ מֵאֲתַר בֵּית שְׁכִינְתֵּהּ: יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: יְיָ מַלְכוּתֵהּ קָאֵם לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא: יְיָ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל אֲבוֹתֵינוּ שָׁמְרָה זֹאת לְעוֹלָם לְיֵצֶר מַחְשָׁבוֹת לְבַב עַמֶּךָ וְהָכֵן לְבָבָם אֵלֶיךָ: וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ: כִּי אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב וְסַלָּח וְרַב חֶסֶד לְכָל קֹרְאֶיךָ: צִדְקָתְךָ צֶדֶק לְעוֹלָם וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת: תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם: בָּרוּךְ אֲדֹנָי יוֹם יוֹם יַעֲמָס לָנוּ הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ סֶלָה: יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בּוֹטֵחַ בָּךְ: יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ: בָּרוּךְ הוּא אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּרָאָנוּ לְכְבוֹדוֹ וְהִבְדִּילָנוּ מִן הַתּוֹעִים וְנָתַן לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵנוּ הוּא יִפְתַּח לִבֵּנוּ בְּתוֹרָתוֹ וְיָשֶׂם בְּלִבֵּנוּ אַהֲבָתוֹ וְיִרְאָתוֹ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ וּלְעָבְדוֹ בְּלֵבָב שָׁלֵם לְמַעַן לֹא נִיגַע לָרִיק וְלֹא נֵלֵד לַבֶּהָלָה: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי

פירוש ע"ט

הוֹז וָועט גִיבוּיט וָועֲרִין אִין אִיר אַזוֹ נָאךְ אוֹים עֲרֶוועהֲלִין אִין יְרוּשָׁלַיִם: זָאגְט נָאט וָואס עֶר הֵערְשְׁט אִיבֶּער אַלֶע הֵערְשַׁאפְט אוּן דֶר מֶעסְטְשַׁנוּר וָועט גִיגִינְגְט וָועֲרִין אוֹף יְרוּשָׁלַיִם: וְנֶאֱמַר אוּן עֶם אִין נָאךְ גְנָאגְט נְוֹאךְן רוּף אוֹם אַזוֹ צוּ זָאגְן אַזוֹ הָט גִיזָאגְט זָאגְט וָום הֵערְשְׁט אִיבֶּער אַלֶע הֵערְ־ שַׁאפְט מַיינֶע שְׁטֶעט וָועלֶן נָאךְ אוֹם גִישְׁפְּרֵייט וָועֲרֶן פּוּן גוֹטֶם אוּן נָאט וָועט נָאךְ טְרֵייסְטִין צִיוֹן אוּן וָועט

שְׁטִים פּוּן גְיָאגְנְ:

אבותינו

אֲבוֹתֵינוּ שֶׁנִּשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה וְנִזְכֶּה וְנִחְיֶה וְנִרְאֶה וְנִירַשׁ טוֹבָה וּבְרָכָה לְשָׁנֵי יְמוֹת הַמָּשִׁיחַ וּלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא: לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ כָבוֹד וְלֹא יִדֹּם יְיָ אֱלֹהַי לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ: בָּרוּךְ הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בַּיְיָ וְהָיָה יְיָ מִבְטַחוֹ: בִּטְחוּ בַיְיָ עֲדֵי עַד כִּי בְיָהּ יְיָ צוּר עוֹלָמִים: וְיִבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ כִּי לֹא עָזַבְתָּ דֹּרְשֶׁיךָ יְיָ: יְיָ חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר:

וחת"כ תומרים קדים כלח תתקבל. ומס תל כמוכ"ם ת"ת ויכי טעם ולח ויתן לך:

דיני תשעה באב

אום תִּשְׁעָה בְּאָב צוּ מָארְגִינִם פְּרִיא טָאר זִיךְ קֵיין מָעְנְטֶשׁ מָער גִיט וַואשֶׁן אַז דִי פִּינְגֶער. אוּנ אַיידֶר דִי פִּינְגֶער טְרִיקְנְען זִיךְ רֶעכְט אָפּ אוּנ זָעְנִין נָאךְ וַוִינִיג פַּייכְט מֶעג עֶר וַוִי אִיבֶּר דִיא אוֹגֶן פִּירֶען. אוּנ מָען לֵייגְט קֵיין טַלִּית וּתְפִילִין אוּנ מָען מַאכְט קֵיין בְּרָכָה אוֹיף דֶעם טַלִּית קָטָן. אוּנ מָען דַאוִוינְט כְּסֵדֶר אַווי וִויא דָא שְׁטֵייט. אוּנ מָען טוּט גִיט קֵיין מְלָאכָה בִּיז נָאךְ הַאלְבֶּען טָאג. אוּנ מָען טָאר גִיט זִיצֶען אוֹף קֵיין בַּאנְק בִּיז נָאךְ הַאלְבֶּען טָאג. אוּנ מָען גִיט גִיט קֵיין שָׁלוֹם קֵיין מֶעְנְטֶשׁ. אוּנ צוּא מְנוּחָה מַאכְט מָען אֵיין בְּרָכָה אִיבֶּער דֶעם טַלִּית קָטָן. אוּנ מָען לֵייגְט טַלִּית וּתְפִילִין. אוּנ מָען טוּט אוֹים דִיא תְּפִילִין נָאךְ מִנְחָה. מָען זָאגְט קֵיין הַחֲנוֹן גִיט צוּ מִנְחָה:

תפלת שחרית

אֲדוֹן עוֹלָם אֲשֶׁר מָלַךְ. בְּטֶרֶם כָּל יְצִיר נִבְרָא: לְעֵת נַעֲשָׂה בְחֶפְצוֹ כֹל. אֲזַי מֶלֶךְ שְׁמוֹ נִקְרָא: וְאַחֲרֵי כִּכְלוֹת הַכֹּל. לְבַדּוֹ יִמְלוֹךְ נוֹרָא: וְהוּא הָיָה וְהוּא הֹוֶה. וְהוּא יִהְיֶה בְּתִפְאָרָה: וְהוּא אֶחָד וְאֵין שֵׁנִי. לְהַמְשִׁיל לוֹ לְהַחְבִּירָה: בְּלִי רֵאשִׁית בְּלִי תַכְלִית. וְלוֹ הָעוֹז וְהַמִּשְׂרָה: וְהוּא אֵלִי וְחַי גּוֹאֲלִי. וְצוּר חֶבְלִי בְּעֵת צָרָה: וְהוּא נִסִּי וּמָנוֹס לִי. מְנָת כּוֹסִי בְּיוֹם

אֶקְרָא: בְּיָדוֹ אַפְקִיד רוּחִי. בְּעֵת אִישַׁן וְאָעִירָה:
וְעִם רוּחִי גְּוִיָּתִי. יְיָ לִי וְלֹא אִירָא:

יִגְדַּל אֱלֹהִים חַי וְיִשְׁתַּבַּח. נִמְצָא וְאֵין עֵת אֶל מְצִיאוּתוֹ
אֶחָד וְאֵין יָחִיד כְּיִחוּדוֹ. נֶעְלָם וְגַם אֵין סוֹף לְאַחְדוּתוֹ:
אֵין לוֹ דְּמוּת הַגּוּף וְאֵינוֹ גּוּף. לֹא נַעֲרֹךְ אֵלָיו קְדֻשָּׁתוֹ: קַדְמוֹן
לְכָל דָּבָר אֲשֶׁר נִבְרָא. רִאשׁוֹן וְאֵין רֵאשִׁית לְרֵאשִׁיתוֹ: הִנּוֹ
אָדוֹן עוֹלָם לְכָל נוֹצָר. יוֹרֶה גְּדֻלָּתוֹ וּמַלְכוּתוֹ: שֶׁפַע נְבוּאָתוֹ
נָתַנּוּ. אֶל אַנְשֵׁי סְגֻלָּתוֹ וְתִפְאַרְתּוֹ: לֹא קָם בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה
עוֹד. נָבִיא וּמַבִּיט אֶת תְּמוּנָתוֹ: תּוֹרַת אֱמֶת נָתַן לְעַמּוֹ אֵל.
עַל יַד נְבִיאוֹ נֶאֱמַן בֵּיתוֹ: לֹא יַחֲלִיף הָאֵל וְלֹא יָמִיר דָּתוֹ.
לְעוֹלָמִים לְזוּלָתוֹ: צוֹפֶה וְיוֹדֵעַ סִתְרֵינוּ. מַבִּיט לְסוֹף דָּבָר
בְּקִדְמָתוֹ: גּוֹמֵל לְאִישׁ חֶסֶד כְּמִפְעָלוֹ. נוֹתֵן לָרָשָׁע רָע כְּרִשְׁעָתוֹ:
יְשַׁלַּח לְקֵץ הַיָּמִין מְשִׁיחֵנוּ. לִפְדּוֹת מְחַכֵּי קֵץ יְשׁוּעָתוֹ: כְּתִים
יְחַיֶּה אֵל בְּרוֹב חַסְדּוֹ. בָּרוּךְ עֲדֵי עַד שֵׁם תְּהִלָּתוֹ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וְצִוָּנוּ עַל נְטִילַת יָדָיִם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר יָצַר אֶת הָאָדָם בְּחָכְמָה וּבָרָא בּוֹ
נְקָבִים נְקָבִים חֲלוּלִים חֲלוּלִים גָּלוּי וְיָדוּעַ לִפְנֵי כִסֵּא כְבוֹדֶךָ שֶׁאִם
יִפָּתֵחַ אֶחָד מֵהֶם אוֹ יִסָּתֵם אֶחָד מֵהֶם אִי אֶפְשָׁר לְהִתְקַיֵּם וְלַעֲמוֹד לְפָנֶיךָ
אֲפִילוּ שָׁעָה אַחַת: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ רוֹפֵא כָל בָּשָׂר וּמַפְלִיא לַעֲשׂוֹת:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וְצִוָּנוּ לַעֲסוֹק בְּדִבְרֵי תוֹרָה:

וְהַעֲרֶב נָא יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת דִּבְרֵי תוֹרָתְךָ בְּפִינוּ וּבְפִיּוֹת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל
וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ וְצֶאֱצָאֵינוּ וְצֶאֱצָאֵי צֶאֱצָאֵינוּ וְצֶאֱצָאֵי עַמְּךָ בֵּית
יִשְׂרָאֵל כֻּלָּנוּ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ וְלוֹמְדֵי תוֹרָתֶךָ לִשְׁמָהּ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְלַמֵּד
תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים
וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ נוֹתֵן הַתּוֹרָה:

וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו לֵאמֹר כֹּה תְבָרְכוּ אֶת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמוֹר לָהֶם: יְבָרֶכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ
וִיחֻנֶּךָּ: יִשָּׂא יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם: וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וַאֲנִי אֲבָרְכֵם:

אֵלּוּ דְבָרִים שֶׁאֵין לָהֶם שִׁעוּר הַפֵּאָה וְהַבִּכּוּרִים וְהָרָאָיוֹן וּגְמִילוּת חֲסָדִים וְתַלְמוּד תּוֹרָה: אֵלּוּ דְבָרִים שֶׁאָדָם אוֹכֵל פֵּרוֹתֵיהֶם בָּעוֹלָם הַזֶּה וְהַקֶּרֶן קַיֶּמֶת לוֹ לָעוֹלָם הַבָּא. וְאֵלּוּ הֵן. כִּבּוּד אָב וָאֵם וּגְמִילוּת חֲסָדִים וְהַשְׁכָּמַת בֵּית הַמִּדְרָשׁ שַׁחֲרִית וְעַרְבִית וְהַכְנָסַת אוֹרְחִים וּבִקּוּר חוֹלִים וְהַכְנָסַת כַּלָּה וּלְוָיַת הַמֵּת וְעִיּוּן תְּפִלָּה וַהֲבָאַת שָׁלוֹם בֵּין אָדָם לַחֲבֵירוֹ וּבֵין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ וְתַלְמוּד תּוֹרָה כְּנֶגֶד כֻּלָּם:

אֱלֹהַי. נְשָׁמָה שֶׁנָּתַתָּ בִּי טְהוֹרָה הִיא אַתָּה בְרָאתָהּ אַתָּה יְצַרְתָּהּ אַתָּה נְפַחְתָּהּ בִּי וְאַתָּה מְשַׁמְּרָהּ בְּקִרְבִּי וְאַתָּה עָתִיד לִטְּלָהּ מִמֶּנִּי וּלְהַחֲזִירָהּ בִּי לֶעָתִיד לָבֹא. כָּל זְמַן שֶׁהַנְּשָׁמָה בְּקִרְבִּי מוֹדֶה אֲנִי לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי רִבּוֹן כָּל הַמַּעֲשִׂים אֲדוֹן כָּל הַנְּשָׁמוֹת: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחֲזִיר נְשָׁמוֹת לְפְגָרִים מֵתִים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר נָתַן לַשֶּׂכְוִי בִינָה לְהַבְחִין בֵּין יוֹם וּבֵין לָיְלָה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁלֹּא עָשַׂנִי גּוֹי*):

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁלֹּא עָשַׂנִי עֶבֶד:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁלֹּא עָשַׂנִי אִשָּׁה:

נשים אומרות בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁעָשַׂנִי כִּרְצוֹנוֹ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם פּוֹקֵחַ עִוְרִים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם מַלְבִּישׁ עֲרֻמִּים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם מַתִּיר אֲסוּרִים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם זוֹקֵף כְּפוּפִים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם רוֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁעָשָׂה לִי כָּל צָרְכִּי:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמֵּכִין מִצְעֲדֵי גָבֶר:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אוֹזֵר יִשְׂרָאֵל בִּגְבוּרָה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם עוֹטֵר יִשְׂרָאֵל בְּתִפְאָרָה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַנּוֹתֵן לַיָּעֵף כֹּחַ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמַּעֲבִיר שֵׁנָה מֵעֵינַי וּתְנוּמָה מֵעַפְעַפָּי:

וְיִהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתַּרְגִּילֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ וְדַבְּקֵנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְאַל תְּבִיאֵנוּ לֹא לִידֵי חֵטְא

*) פי׳ מעוברי אלילים הקדמונים

שחרית

וְלֹא לִידֵי עֲבֵירָה וְעָוֹן וְלֹא לִידֵי נִסָּיוֹן וְלֹא לִידֵי בִזָּיוֹן וְאַל תַּשְׁלֵט בָּנוּ יֵצֶר הָרָע וְהַרְחִיקֵנוּ מֵאָדָם רָע וּמֵחָבֵר רָע וְדַבְּקֵנוּ בְּיִצֶר הַטּוֹב וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים וְכוֹף אֶת יִצְרֵנוּ לְהִשְׁתַּעְבֵּד לָךְ וּתְנֵנוּ הַיּוֹם וּבְכָל יוֹם לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָל רוֹאֵינוּ. וְתִגְמְלֵנוּ חֲסָדִים טוֹבִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַגּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁתַּצִּילֵנִי הַיּוֹם וּבְכָל יוֹם מֵעַזֵּי פָנִים וּמֵעַזּוּת פָּנִים. מֵאָדָם רָע. מִיֵּצֶר רָע. וּמֵחָבֵר רָע. וּמִשָּׁכֵן רָע. וּמִפֶּגַע רָע. מֵעֵין הָרָע. מִלָּשׁוֹן הָרָע. מִמַּלְשִׁינוֹת. מֵעֲדוּת שֶׁקֶר. מִשְּׁנְאַת הַבְּרִיוֹת. מֵעֲלִילָה. וּמִמִּיתָה מְשׁוּנָה. וּמֵחֲלָאִים רָעִים. מִמְּקָרִים רָעִים. וּמִשָּׂטָן הַמַּשְׁחִית. מִדִּין קָשֶׁה. וּמִבַּעַל דִּין קָשֶׁה. בֵּין שֶׁהוּא בֶּן בְּרִית וּבֵין שֶׁאֵינוֹ בֶּן בְּרִית. וּמִדִּינָה שֶׁל גֵּיהִנֹּם:

לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם יָרֵא שָׁמַיִם בְּסֵתֶר וּבַגָּלוּי וּמוֹדֶה עַל הָאֱמֶת וְדוֹבֵר אֱמֶת בְּלִבּוֹ וְיַשְׁכֵּם וְיֹאמַר:

רִבּוֹן כָּל הָעוֹלָמִים וַאדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים. לֹא עַל צִדְקוֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים. מָה אָנוּ מָה חַיֵּינוּ מָה חַסְדֵּנוּ מַה צִדְקוֹתֵינוּ מַה יְשׁוּעָתֵנוּ מַה כֹּחֵנוּ מַה גְּבוּרָתֵנוּ. מַה נֹאמַר לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. הֲלֹא כָּל הַגִּבּוֹרִים כְּאַיִן לְפָנֶיךָ וְאַנְשֵׁי הַשֵּׁם כְּלֹא הָיוּ וַחֲכָמִים כִּבְלִי מַדָּע וּנְבוֹנִים כִּבְלִי הַשְׂכֵּל כִּי רוֹב מַעֲשֵׂיהֶם תֹּהוּ וִימֵי חַיֵּיהֶם הֶבֶל לְפָנֶיךָ. וּמוֹתַר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה אָיִן כִּי הַכֹּל הָבֶל: לְבַד הַנְּשָׁמָה הַטְּהוֹרָה שֶׁהִיא עֲתִידָה לִיתֵּן דִּין וְחֶשְׁבּוֹן. לִפְנֵי כִסֵּא כְבוֹדֶךָ. וְכָל הַגּוֹיִם כְּאַיִן נֶגְדֶּךָ. שֶׁנֶּאֱמַר הֵן גּוֹיִם כְּמַר מִדְּלִי. וּכְשַׁחַק מֹאזְנַיִם נֶחְשָׁבוּ הֵן אִיִּים כַּדַּק יִטּוֹל:

אֲבָל אֲנַחְנוּ עַמְּךָ בְּנֵי בְרִיתֶךָ. בְּנֵי אַבְרָהָם אֹהַבְךָ שֶׁנִּשְׁבַּעְתָּ לוֹ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה. זֶרַע יִצְחָק יְחִידוֹ שֶׁנֶּעֱקַד עַל גַּב הַמִּזְבֵּחַ עֲדַת יַעֲקֹב בִּנְךָ בְּכוֹרֶךָ שֶׁמֵּאַהֲבָתְךָ שֶׁאָהַבְתָּ אוֹתוֹ וּמִשִּׂמְחָתְךָ שֶׁשָּׂמַחְתָּ בּוֹ קָרָאתָ אֶת שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל וְיֶשֻׁרוּן:

לְפִיכָךְ אֲנַחְנוּ חַיָּבִים לְהוֹדוֹת לָךְ וּלְשַׁבֵּחֲךָ וּלְפָאֶרְךָ וּלְבָרֵךְ וּלְקַדֵּשׁ וְלָתֵת שֶׁבַח וְהוֹדָיָה לְשִׁמְךָ: אַשְׁרֵינוּ מַה טּוֹב חֶלְקֵנוּ וּמַה נָּעִים גּוֹרָלֵנוּ וּמַה יָּפָה יְרֻשָּׁתֵנוּ: אַשְׁרֵינוּ שֶׁאֲנַחְנוּ מַשְׁכִּימִים וּמַעֲרִיבִים בְּכָל תְּנֵי כְנֵסִיּוֹת וּבְכָל תְּנֵי מִדְרָשׁוֹת וּמְיַחֲדִים שִׁמְךָ בְּכָל יוֹם תָּמִיד וְאוֹמְרִים פַּעֲמַיִם בְּאַהֲבָה:

שחרית

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד׃

בלחש בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד׃

אַתָּה הוּא עַד שֶׁלֹּא נִבְרָא הָעוֹלָם. אַתָּה הוּא מִשֶּׁנִּבְרָא הָעוֹלָם אַתָּה הוּא בָּעוֹלָם הַזֶּה וְאַתָּה הוּא לָעוֹלָם הַבָּא. קַדֵּשׁ אֶת שִׁמְךָ עַל מְקַדִּישֵׁי שְׁמֶךָ וְקַדֵּשׁ אֶת שִׁמְךָ בְּעוֹלָמְךָ וּבִישׁוּעָתְךָ תָּרִים וְתַגְבִּיהַּ קַרְנֵנוּ לְמַעֲלָה וְהוֹשִׁיעֵנוּ בְּקָרוֹב לְמַעַן שְׁמֶךָ׃ בָּרוּךְ מְקַדֵּשׁ שְׁמוֹ בָּרַבִּים׃

אַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ וּבְשָׁמֵי הַשָּׁמַיִם הָעֶלְיוֹנִים. אֱמֶת אַתָּה הוּא רִאשׁוֹן וְאַתָּה הוּא אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין אֱלֹהִים. קַבֵּץ נְפוּצוֹת קְוֵיךָ מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ. יֵכִירוּ וְיֵדְעוּ כָּל בָּאֵי עוֹלָם כִּי אַתָּה הוּא הָאֱלֹהִים לְבַדְּךָ עֶלְיוֹן לְכָל מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ׃ אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ אֶת הַיָּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּם. וּמִי בְּכָל מַעֲשֶׂה יָדֶיךָ בָּעֶלְיוֹנִים אוֹ בַּתַּחְתּוֹנִים שֶׁיֹּאמַר לְךָ מַה תַּעֲשֶׂה וּמַה תִּפְעָל. אֲבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם חַי וְקַיָּם עֲשֵׂה עִמָּנוּ צְדָקָה וָחֶסֶד בַּעֲבוּר שִׁמְךָ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא שֶׁנִּקְרָא עָלֵינוּ. וְקַיֵּם לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת הַדָּבָר שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ עַל יְדֵי צְפַנְיָה חוֹזֶךָ כָּאָמוּר בָּעֵת הַהִוא אָבִיא אֶתְכֶם וּבָעֵת קַבְּצִי אֶתְכֶם כִּי אֶתֵּן אֶתְכֶם לְשֵׁם וְלִתְהִלָּה בְּכֹל עַמֵּי הָאָרֶץ בְּשׁוּבִי אֶת שְׁבוּתֵיכֶם לְעֵינֵיכֶם אָמַר יְיָ׃

וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ צַו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי רֵיחַ נִיחֹחִי תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֲדוֹ׃ וְאָמַרְתָּ לָהֶם זֶה הָאִשֶּׁה אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּ לַיְיָ כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם שְׁנַיִם לַיּוֹם עֹלָה תָּמִיד׃ אֶת הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם׃ וַעֲשִׂירִית הָאֵיפָה סֹלֶת לְמִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כָּתִית רְבִיעִת הַהִין׃ עֹלַת תָּמִיד הָעֲשָׂיָה

בְּהַר סִינַי לְרֵיחַ נִיחֹחַ אִשֶּׁה לַיְיָ: וְנִסְכּוֹ רְבִיעִת
הַהִין לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד בַּקֹּדֶשׁ הַסֵּךְ נֶסֶךְ שֵׁכָר לַיְיָ:
וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם כְּמִנְחַת
הַבֹּקֶר וּכְנִסְכּוֹ תַּעֲשֶׂה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיְיָ:
וְשָׁחַט אֹתוֹ עַל יֶרֶךְ הַמִּזְבֵּחַ צָפֹנָה לִפְנֵי יְיָ וְזָרְקוּ בְּנֵי
אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת דָּמוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב:

אֵיזֶהוּ מְקוֹמָן שֶׁל זְבָחִים קָדְשֵׁי קָדָשִׁים שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן פֵּר
וְשָׂעִיר שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן וְקִבּוּל דָּמָן
בִּכְלִי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן. וְדָמָן טָעוּן הַזָּיָה עַל בֵּין הַבַּדִּים וְעַל הַפָּרוֹכֶת
וְעַל מִזְבַּח הַזָּהָב. מַתָּנָה אַחַת מֵהֶן מְעַכֶּבֶת. שְׁיָרֵי הַדָּם הָיָה
שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד מַעֲרָבִי שֶׁל מִזְבַּח הַחִיצוֹן. אִם לֹא נָתַן לֹא עִכֵּב:
פָּרִים הַנִּשְׂרָפִים וּשְׂעִירִים הַנִּשְׂרָפִים שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן וְקִבּוּל דָּמָן
בִּכְלִי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן וְדָמָן טָעוּן הַזָּיָה עַל הַפָּרוֹכֶת וְעַל מִזְבַּח
הַזָּהָב מַתָּנָה אַחַת מֵהֶן מְעַכֶּבֶת. שְׁיָרֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל
יְסוֹד מַעֲרָבִי שֶׁל מִזְבַּח הַחִיצוֹן אִם לֹא נָתַן לֹא עִכֵּב. אֵיזוּ וְאֵלּוּ
נִשְׂרָפִין בְּבֵית הַדֶּשֶׁן: חַטֹּאת הַצִּבּוּר וְהַיָּחִיד. אֵלּוּ הֵן חַטֹּאת
הַצִּבּוּר שְׂעִירֵי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים וְשֶׁל מוֹעֲדוֹת שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן.
וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלִי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן וְדָמָן טָעוּן אַרְבַּע מַתָּנוֹת עַל
אַרְבַּע קְרָנוֹת: כֵּיצַד עָלָה בַכֶּבֶשׂ וּפָנָה לַסּוֹבֵב וּבָא לוֹ לְקֶרֶן
דְּרוֹמִית מִזְרָחִית. מִזְרָחִית צְפוֹנִית. צְפוֹנִית מַעֲרָבִית. מַעֲרָבִית
דְּרוֹמִית. שְׁיָרֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד דְּרוֹמִי. וְנֶאֱכָלִין
לִפְנִים מִן הַקְּלָעִים לְזִכְרֵי כְהֻנָּה בְּכָל מַאֲכָל לְיוֹם וָלַיְלָה עַד חֲצוֹת:
הָעוֹלָה קֹדֶשׁ קָדָשִׁים שְׁחִיטָתָהּ בַּצָּפוֹן וְקִבּוּל דָּמָהּ בִּכְלִי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן וְדָמָהּ
טָעוּן שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע. וּטְעוּנָה הַפְשֵׁט וְנִתּוּחַ וְכָלִיל לָאִשִּׁים:
זִבְחֵי שַׁלְמֵי צִבּוּר וַאֲשָׁמוֹת. אֵלּוּ הֵן אֲשָׁמוֹת אֲשָׁם גְּזֵלוֹת אֲשָׁם
מְעִילוֹת אֲשָׁם שִׁפְחָה חֲרוּפָה אֲשָׁם נָזִיר אֵיל מְצוֹרָע אָשָׁם תָּלוּי.
שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלִי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן. וְדָמָן טָעוּן שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן
אַרְבַּע. וְנֶאֱכָלִין לִפְנִים מִן הַקְּלָעִים לְזִכְרֵי כְהֻנָּה בְּכָל מַאֲכָל לְיוֹם
וָלַיְלָה עַד חֲצוֹת:
הַתּוֹדָה וְאֵיל נָזִיר קָדָשִׁים קַלִּים. שְׁחִיטָתָן בְּכָל מָקוֹם בָּעֲזָרָה וְדָמָן טָעוּן
שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע. וְנֶאֱכָלִין בְּכָל הָעִיר לְכָל אָדָם בְּכָל

מֵאָכָל לְיוֹם וְלַיְלָה עַד חֲצוֹת: הַמּוֹרִם מֵהֶם כְּיוֹצֵא בָּהֶם אֶלָּא שֶׁהַמּוֹרִם נֶאֱכָל
לַכֹּהֲנִים לְנָשֵׁיהֶם וְלִבְנֵיהֶם וּלְעַבְדֵיהֶם:

שְׁלָמִים קָדָשִׁים קַלִּים שְׁחִיטָתָן בְּכָל מָקוֹם בָּעֲזָרָה וְדָמָן טָעוּן
שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע. וְנֶאֱכָלִין בְּכָל הָעִיר לְכָל אָדָם
בְּכָל מַאֲכָל לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה אֶחָד. הַמּוֹרָם מֵהֶם כְּיוֹצֵא בָּהֶם
אֶלָּא שֶׁהַמּוֹרָם נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים לְנָשֵׁיהֶם וְלִבְנֵיהֶם וּלְעַבְדֵיהֶם:

הַבְּכוֹר וְהַמַּעֲשֵׂר וְהַפֶּסַח קָדָשִׁים קַלִּים שְׁחִיטָתָן בְּכָל מָקוֹם
בָּעֲזָרָה וְדָמָן טָעוּן מַתָּנָה אַחַת. וּבִלְבַד שֶׁיִּתֵּן כְּנֶגֶד
הַיְסוֹד. שְׁנָה בַּאֲכִילָתָן הַבְּכוֹר נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים וְהַמַּעֲשֵׂר לְכָל אָדָם
וְנֶאֱכָלִין בְּכָל הָעִיר בְּכָל מַאֲכָל לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה אֶחָד. הַפֶּסַח
אֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא בַּלַּיְלָה וְאֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא עַד חֲצוֹת. וְאֵינוֹ
נֶאֱכָל אֶלָּא לִמְנוּיָו וְאֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא צָלִי:

רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר בִּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת הַתּוֹרָה נִדְרֶשֶׁת בָּהֶן: א מִקַּל
וָחוֹמֶר. ב וּמִגְּזֵרָה שָׁוָה. ג מִבִּנְיַן אָב מִכָּתוּב אֶחָד. ד וּמִבִּנְיַן אָב מִשְּׁנֵי
כְתוּבִים: ה מִכְּלָל וּפְרָט. ומִפְּרָט וּכְלָל. ו כְּלָל וּפְרָט וּכְלָל אִי אַתָּה דָן אֶלָּא
כְּעֵין הַפְּרָט: ז מִכְּלָל שֶׁהוּא צָרִיךְ לְפָרָט. ומִפְּרָט שֶׁהוּא צָרִיךְ לְכָלָל: ח כָּל
דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל וְיָצָא מִן הַכְּלָל לְלַמֵּד לֹא לְלַמֵּד עַל עַצְמוֹ יָצָא אֶלָּא לְלַמֵּד
עַל הַכְּלָל כִּדְּוֹ יָצָא: ט כָּל דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל וְיָצָא לְטָעוֹן טוֹעֵן אֶחָד שֶׁהוּא
כְּעִנְיָנוֹ יָצָא לְהָקֵל וְלֹא לְהַחֲמִיר: י כָּל דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל וְיָצָא לְטָעוֹן טוֹעֵן
אַחֵר שֶׁלֹּא כְּעִנְיָנוֹ יָצָא לְהָקֵל וּלְהַחֲמִיר: יא כָּל דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל וְיָצָא לְדוֹן
בְּדָבָר הֶחָדָשׁ אִי אַתָּה יָכוֹל לְהַחֲזִירוֹ לִכְלָלוֹ עַד שֶׁיַּחֲזִירֶנּוּ הַכָּתוּב לִכְלָלוֹ
בְּפֵרוּשׁ: יב דָּבָר הַלָּמֵד מֵעִנְיָנוֹ וְדָבָר הַלָּמֵד מִסּוֹפוֹ. יג וְכֵן שְׁנֵי כְתוּבִים
הַמַּכְחִישִׁים זֶה אֶת זֶה עַד שֶׁיָּבֹא הַכָּתוּב הַשְּׁלִישִׁי וְיַכְרִיעַ בֵּינֵיהֶם:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיבנה בית המקדש במהרה בימינו
ותן חלקנו בתורתך: ושם נעבדך ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות: קדיש דרבנן

הוֹדוּ לַיְיָ קִרְאוּ בִשְׁמוֹ הוֹדִיעוּ בָעַמִּים עֲלִילוֹתָיו: שִׁירוּ לוֹ זַמְּרוּ
לוֹ שִׂיחוּ בְּכָל נִפְלְאוֹתָיו: הִתְהַלְלוּ בְּשֵׁם קָדְשׁוֹ יִשְׂמַח לֵב
מְבַקְשֵׁי יְיָ: דִּרְשׁוּ יְיָ וְעֻזּוֹ בַּקְּשׁוּ פָנָיו תָּמִיד: זִכְרוּ נִפְלְאוֹתָיו
אֲשֶׁר עָשָׂה מוֹפְתָיו וּמִשְׁפְּטֵי פִיהוּ: זֶרַע יִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ בְּנֵי יַעֲקֹב
בְּחִירָיו: הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּכָל הָאָרֶץ מִשְׁפָּטָיו: זִכְרוּ לְעוֹלָם
בְּרִיתוֹ דָּבָר צִוָּה לְאֶלֶף דּוֹר: אֲשֶׁר כָּרַת אֶת אַבְרָהָם וּשְׁבוּעָתוֹ
לְיִצְחָק: וַיַּעֲמִידֶהָ לְיַעֲקֹב לְחֹק לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם: לֵאמֹר לְךָ
אֶתֵּן אֶרֶץ כְּנָעַן חֶבֶל נַחֲלַתְכֶם: בִּהְיוֹתְכֶם מְתֵי מִסְפָּר כִּמְעַט

וְגָרִים בָּהּ: וַיִּתְהַלְּכוּ מִגּוֹי אֶל גּוֹי וּמִמַּמְלָכָה אֶל עַם אַחֵר: לֹא הִנִּיחַ לְאִישׁ לְעָשְׁקָם וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם מְלָכִים: אַל תִּגְּעוּ בִּמְשִׁיחָי וּבִנְבִיאַי אַל תָּרֵעוּ: שִׁירוּ לַיְיָ כָּל הָאָרֶץ בַּשְּׂרוּ מִיּוֹם אֶל יוֹם יְשׁוּעָתוֹ: סַפְּרוּ בַגּוֹיִם אֶת כְּבוֹדוֹ בְּכָל הָעַמִּים נִפְלְאֹתָיו: כִּי גָדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד וְנוֹרָא הוּא עַל כָּל אֱלֹהִים: כִּי כָּל אֱלֹהֵי הָעַמִּים אֱלִילִים (כתיב אלילים) וַיְיָ שָׁמַיִם עָשָׂה: הוֹד וְהָדָר לְפָנָיו עֹז וְחֶדְוָה בִּמְקוֹמוֹ: הָבוּ לַיְיָ מִשְׁפְּחוֹת עַמִּים הָבוּ לַיְיָ כָּבוֹד וָעֹז: הָבוּ לַיְיָ כְּבוֹד שְׁמוֹ שְׂאוּ מִנְחָה וּבוֹאוּ לְפָנָיו הִשְׁתַּחֲווּ לַיְיָ בְּהַדְרַת קֹדֶשׁ: חִילוּ מִלְּפָנָיו כָּל הָאָרֶץ אַף תִּפּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט: יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ וְיֹאמְרוּ בַגּוֹיִם יְיָ מָלָךְ: יִרְעַם הַיָּם וּמְלֹאוֹ יַעֲלֹץ הַשָּׂדֶה וְכָל אֲשֶׁר בּוֹ: אָז יְרַנְּנוּ עֲצֵי הַיָּעַר מִלִּפְנֵי יְיָ כִּי בָא לִשְׁפּוֹט אֶת הָאָרֶץ: הוֹדוּ לַיְיָ כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: וְאִמְרוּ הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ וְקַבְּצֵנוּ וְהַצִּילֵנוּ מִן הַגּוֹיִם לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ: בָּרוּךְ יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם וַיֹּאמְרוּ כָל הָעָם אָמֵן וְהַלֵּל לַיְיָ: רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהֲדֹם רַגְלָיו קָדוֹשׁ הוּא: רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר קָדְשׁוֹ כִּי קָדוֹשׁ יְיָ אֱלֹהֵינוּ: וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ: אַתָּה יְיָ לֹא תִכְלָא רַחֲמֶיךָ מִמֶּנִּי חַסְדְּךָ וַאֲמִתְּךָ תָּמִיד יִצְּרוּנִי: זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה: תְּנוּ עֹז לֵאלֹהִים עַל יִשְׂרָאֵל גַּאוָתוֹ וְעֻזּוֹ בַּשְּׁחָקִים: נוֹרָא אֱלֹהִים מִמִּקְדָּשֶׁיךָ אֵל יִשְׂרָאֵל הוּא נוֹתֵן עֹז וְתַעֲצֻמוֹת לָעָם בָּרוּךְ אֱלֹהִים: אֵל נְקָמוֹת יְיָ אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ: הִנָּשֵׂא שֹׁפֵט הָאָרֶץ הָשֵׁב גְּמוּל עַל גֵּאִים: לַיְיָ הַיְשׁוּעָה עַל עַמְּךָ בִרְכָתֶךָ סֶּלָה: יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶּלָה: יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ: יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ: הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם עַד הָעוֹלָם: נַפְשֵׁנוּ חִכְּתָה לַיְיָ עֶזְרֵנוּ וּמָגִנֵּנוּ הוּא: כִּי בוֹ יִשְׂמַח לִבֵּנוּ כִּי בְשֵׁם קָדְשׁוֹ בָּטָחְנוּ: יְהִי חַסְדְּךָ יְיָ עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ: הַרְאֵנוּ יְיָ חַסְדֶּךָ וְיֶשְׁעֲךָ תִּתֶּן לָנוּ: קוּמָה עֶזְרָתָה לָּנוּ וּפְדֵנוּ לְמַעַן חַסְדֶּךָ: אָנֹכִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ הַמַּעֲלְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם הַרְחֶב פִּיךָ וַאֲמַלְאֵהוּ: אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְיָ אֱלֹהָיו: וַאֲנִי

בְּחַסְדְּךָ בַּמַּחְתִּי יָגֵל לִבִּי בִּישׁוּעָתְךָ אָשִׁירָה לַיְיָ כִּי גָמַל עָלָי׃
מִזְמוֹר שִׁיר חֲנֻכַּת הַבַּיִת לְדָוִד׃ אֲרוֹמִמְךָ יְיָ כִּי דִלִּיתָנִי וְלֹא
שִׂמַּחְתָּ אוֹיְבַי לִי׃ יְיָ אֱלֹהָי שִׁוַּעְתִּי אֵלֶיךָ וַתִּרְפָּאֵנִי׃ יְיָ
הֶעֱלִיתָ מִן שְׁאוֹל נַפְשִׁי חִיִּיתַנִי מִיָּרְדִי בוֹר׃ זַמְּרוּ לַיְיָ חֲסִידָיו
וְהוֹדוּ לְזֵכֶר קָדְשׁוֹ׃ כִּי רֶגַע בְּאַפּוֹ חַיִּים בִּרְצוֹנוֹ בָּעֶרֶב יָלִין בֶּכִי
וְלַבֹּקֶר רִנָּה׃ וַאֲנִי אָמַרְתִּי בְשַׁלְוִי בַּל אֶמּוֹט לְעוֹלָם׃ יְיָ בִּרְצוֹנְךָ
הֶעֱמַדְתָּ לְהָרְרִי עֹז הִסְתַּרְתָּ פָּנֶיךָ הָיִיתִי נִבְהָל׃ אֵלֶיךָ יְיָ אֶקְרָא
וְאֶל אֲדֹנָי אֶתְחַנָּן׃ מַה בֶּצַע בְּדָמִי בְּרִדְתִּי אֶל שָׁחַת הֲיוֹדְךָ עָפָר
הֲיַגִּיד אֲמִתֶּךָ׃ שְׁמַע יְיָ וְחָנֵּנִי יְיָ הֱיֵה עוֹזֵר לִי׃ הָפַכְתָּ מִסְפְּדִי
לְמָחוֹל לִי פִּתַּחְתָּ שַׂקִּי וַתְּאַזְּרֵנִי שִׂמְחָה׃ לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ כָבוֹד
וְלֹא יִדֹּם יְיָ אֱלֹהַי לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ׃

יְיָ מַלָּךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעֹלָם וָעֶד בס״ד׃

וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד׃
הוֹשִׁיעֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ מִן הַגּוֹיִם לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ לְהִשְׁתַּבֵּחַ
בְּתְהִלָּתֶךָ׃ בָּרוּךְ יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם וְאָמַר כָּל הָעָם
אָמֵן הַלְלוּיָהּ׃ כָּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ׃

לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹת מִזְמוֹר שִׁיר׃ אֱלֹהִים יְחָנֵּנוּ וִיבָרְכֵנוּ יָאֵר פָּנָיו אִתָּנוּ סֶלָה׃
לָדַעַת בָּאָרֶץ דַּרְכֶּךָ בְּכָל גּוֹיִם יְשׁוּעָתֶךָ׃ יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ
עַמִּים כֻּלָּם׃ יִשְׂמְחוּ וִירַנְּנוּ לְאֻמִּים כִּי תִשְׁפּוֹט עַמִּים מִישׁוֹר וּלְאֻמִּים
בָּאָרֶץ תַּנְחֵם סֶלָה׃ יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם׃ אֶרֶץ נָתְנָה
יְבוּלָהּ יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ׃ יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים וְיִירְאוּ אוֹתוֹ כָּל אַפְסֵי אָרֶץ׃

הֲרִינִי מְזַמֵּן אֶת פִּי לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבֵּחַ אֶת בּוֹרְאִי לְשֵׁם יְחוּד קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ עַל יְדֵי הַהוּא טְמִיר וְנֶעְלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל׃

בָּרוּךְ שֶׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם בָּרוּךְ הוּא בָּרוּךְ אוֹמֵר
וְעוֹשֶׂה בָּרוּךְ גּוֹזֵר וּמְקַיֵּם בָּרוּךְ עוֹשֶׂה
בְּרֵאשִׁית בָּרוּךְ מְרַחֵם עַל הָאָרֶץ בָּרוּךְ מְרַחֵם עַל
הַבְּרִיּוֹת בָּרוּךְ מְשַׁלֵּם שָׂכָר טוֹב לִירֵאָיו בָּרוּךְ חַי
לָעַד וְקַיָּם לָנֶצַח בָּרוּךְ פּוֹדֶה וּמַצִּיל בָּרוּךְ שְׁמוֹ׃
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הָאֵל הָאָב הָרַחֲמָן
הַמְהֻלָּל בְּפֶה עַמּוֹ מְשֻׁבָּח וּמְפֹאָר בִּלְשׁוֹן חֲסִידָיו
וַעֲבָדָיו וּבְשִׁירֵי דָוִד עַבְדֶּךָ נְהַלֶּלְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ

בְּשִׁבָחוֹת וּבְזִמִירוֹת וּנְגַדֶּלְךָ וּנְשַׁבֵּחֲךָ וּנְפָאֶרְךָ
וְנַמְלִיכְךָ וְנַזְכִּיר שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ אֱלֹהֵינוּ יָחִיד חֵי
הָעוֹלָמִים. מֶלֶךְ מְשֻׁבָּח וּמְפֹאָר עֲדֵי עַד שְׁמוֹ הַגָּדוֹל:
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ מְהֻלָּל בַּתִּשְׁבָּחוֹת:

מִזְמוֹר לְתוֹדָה הָרִיעוּ לַיְיָ כָּל הָאָרֶץ: עִבְדוּ אֶת יְיָ בְּשִׂמְחָה בֹּאוּ לְפָנָיו
בְּרִנָּנָה: דְּעוּ כִּי יְיָ הוּא אֱלֹהִים הוּא עָשָׂנוּ וְלוֹ וְלֹא כ' אֲנַחְנוּ עַמּוֹ
וְצֹאן מַרְעִיתוֹ: בֹּאוּ שְׁעָרָיו בְּתוֹדָה חֲצֵרוֹתָיו בִּתְהִלָּה הוֹדוּ לוֹ בָּרְכוּ שְׁמוֹ:
כִּי טוֹב יְיָ לְעוֹלָם חַסְדּוֹ וְעַד דֹּר וָדֹר אֱמוּנָתוֹ:

יְהִי כְבוֹד יְיָ לְעוֹלָם יִשְׂמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו: יְהִי שֵׁם יְיָ
מְבוֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ עַד
מְבוֹאוֹ מְהֻלָּל שֵׁם יְיָ: רָם עַל כָּל גּוֹיִם יְיָ עַל הַשָּׁמַיִם
כְּבוֹדוֹ: יְיָ שִׁמְךָ לְעוֹלָם יְיָ זִכְרְךָ לְדוֹר וָדוֹר: יְיָ בַּשָּׁמַיִם
הֵכִין כִּסְאוֹ וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה. יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם
וְתָגֵל הָאָרֶץ וְיֹאמְרוּ בַגּוֹיִם יְיָ מָלָךְ: יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ
יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: יְיָ מֶלֶךְ עוֹלָם וָעֶד אָבְדוּ גוֹיִם
מֵאַרְצוֹ: יְיָ הֵפִיר עֲצַת גּוֹיִם הֵנִיא מַחְשְׁבוֹת עַמִּים:
רַבּוֹת מַחֲשָׁבוֹת בְּלֶב אִישׁ וַעֲצַת יְיָ הִיא תָקוּם: עֲצַת
יְיָ לְעוֹלָם תַּעֲמוֹד מַחְשְׁבוֹת לִבּוֹ לְדוֹר וָדוֹר: כִּי הוּא
אָמַר וַיֶּהִי הוּא צִוָּה וַיַּעֲמֹד: כִּי בָחַר יְיָ בְּצִיּוֹן אִוָּה
לְמוֹשָׁב לוֹ: כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ יִשְׂרָאֵל לִסְגֻלָּתוֹ:
כִּי לֹא יִטּשׁ יְיָ עַמּוֹ וְנַחֲלָתוֹ לֹא יַעֲזוֹב: וְהוּא רַחוּם
יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר
כָּל חֲמָתוֹ: יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ:
אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶּלָה: אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ
אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְיָ אֱלֹהָיו: תְּהִלָּה לְדָוִד אֲרוֹמִמְךָ אֱלוֹהַי
הַמֶּלֶךְ וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכָל יוֹם אֲבָרְכֶךָּ וַאֲהַלְלָה
שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: גָּדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר: דּוֹר

לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ וּגְבוּרוֹתֶיךָ יַגִּידוּ: הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ וְדִבְרֵי
נִפְלְאוֹתֶיךָ אָשִׂיחָה: וֶעֱזוּז נוֹרְאוֹתֶיךָ יאמֵרוּ וּגְדֻלָּתְךָ אֲסַפְּרֶנָּה:
זֵכֶר רַב טוּבְךָ יַבִּיעוּ וְצִדְקָתְךָ יְרַנֵּנוּ: חַנּוּן וְרַחוּם יְיָ אֶרֶךְ אַפַּיִם
וּגְדָל חָסֶד: טוֹב יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְיָ כָּל
מַעֲשֶׂיךָ וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יאמֵרוּ וּגְבוּרָתְךָ
יְדַבֵּרוּ: לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרוֹתָיו וּכְבוֹד הֲדַר מַלְכוּתוֹ:
מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עוֹלָמִים וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר: סוֹמֵךְ
יְיָ לְכָל הַנּוֹפְלִים וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים: עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ
וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אָכְלָם בְּעִתּוֹ: פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל
חַי רָצוֹן: צַדִּיק יְיָ בְּכָל דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יְיָ לְכָל
קוֹרָאָיו לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶּאֱמֶת: רְצוֹן יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה וְאֶת שַׁוְעָתָם
יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יְיָ אֶת כָּל אֹהֲבָיו וְאֶת כָּל הָרְשָׁעִים יַשְׁמִיד:
תְּהִלַּת יְיָ יְדַבֶּר פִּי וִיבָרֵךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

הַלְלוּיָהּ הַלְלִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ: אְהַלְלָה יְיָ בְּחַיָּי אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי: אַל
תִּבְטְחוּ בִנְדִיבִים בְּבֶן אָדָם שֶׁאֵין לוֹ תְּשׁוּעָה: תֵּצֵא רוּחוֹ יָשָׁב
לְאַדְמָתוֹ בַּיּוֹם הַהוּא אָבְדוּ עֶשְׁתֹּנֹתָיו: אַשְׁרֵי שֶׁאֵל יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹ שִׂבְרוֹ עַל
יְיָ אֱלֹהָיו: עֹשֶׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ אֶת הַיָּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּם הַשֹּׁמֵר אֱמֶת
לְעוֹלָם: עֹשֶׂה מִשְׁפָּט לָעֲשׁוּקִים נֹתֵן לֶחֶם לָרְעֵבִים יְיָ מַתִּיר אֲסוּרִים: יְיָ פֹּקֵחַ
עִוְרִים יְיָ זֹקֵף כְּפוּפִים יְיָ אֹהֵב צַדִּיקִים: יְיָ שֹׁמֵר אֶת גֵּרִים יָתוֹם וְאַלְמָנָה
יְעוֹדֵד וְדֶרֶךְ רְשָׁעִים יְעַוֵּת: יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:
הַלְלוּיָהּ כִּי טוֹב זַמְּרָה אֱלֹהֵינוּ כִּי נָעִים נָאוָה תְהִלָּה: בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם יְיָ
נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס: הָרוֹפֵא לִשְׁבוּרֵי לֵב וּמְחַבֵּשׁ לְעַצְּבוֹתָם: מוֹנֶה
מִסְפָּר לַכּוֹכָבִים לְכֻלָּם שֵׁמוֹת יִקְרָא: גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כֹּחַ לִתְבוּנָתוֹ אֵין
מִסְפָּר: מְעוֹדֵד עֲנָוִים יְיָ מַשְׁפִּיל רְשָׁעִים עָדֵי אָרֶץ: עֱנוּ לַיְיָ בְּתוֹדָה זַמְּרוּ
לֵאלֹהֵינוּ בְכִנּוֹר: הַמְכַסֶּה שָׁמַיִם בְּעָבִים הַמֵּכִין לָאָרֶץ מָטָר הַמַּצְמִיחַ הָרִים
חָצִיר: נוֹתֵן לִבְהֵמָה לַחְמָהּ לִבְנֵי עֹרֵב אֲשֶׁר יִקְרָאוּ: לֹא בִגְבוּרַת הַסּוּס יֶחְפָּץ
לֹא בְשׁוֹקֵי הָאִישׁ יִרְצֶה: רוֹצֶה יְיָ אֶת יְרֵאָיו אֶת הַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ: שַׁבְּחִי
יְרוּשָׁלַיִם אֶת יְיָ הַלְלִי אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן: כִּי חִזַּק בְּרִיחֵי שְׁעָרָיִךְ בֵּרַךְ בָּנַיִךְ בְּקִרְבֵּךְ:
הַשָּׂם גְּבוּלֵךְ שָׁלוֹם חֵלֶב חִטִּים יַשְׂבִּיעֵךְ: הַשֹּׁלֵחַ אִמְרָתוֹ אָרֶץ עַד מְהֵרָה יָרוּץ
דְּבָרוֹ: הַנֹּתֵן שֶׁלֶג כַּצָּמֶר כְּפוֹר כְּאֵפֶר יְפַזֵּר: מַשְׁלִיךְ קַרְחוֹ כְפִתִּים לִפְנֵי קָרָתוֹ
מִי יַעֲמֹד: יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וְיַמְסֵם יַשֵּׁב רוּחוֹ יִזְלוּ מָיִם: מַגִּיד דְּבָרָיו לְיַעֲקֹב חֻקָּיו
וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל: לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים בַּל יְדָעוּם הַלְלוּיָהּ:

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶת יְיָ מִן הַשָּׁמַיִם הַלְלוּהוּ בַּמְּרוֹמִים: הַלְלוּהוּ כָּל מַלְאָכָיו
הַלְלוּהוּ כָּל צְבָאָיו: הַלְלוּהוּ שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ הַלְלוּהוּ כָּל כּוֹכְבֵי אוֹר:
הַלְלוּהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְהַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמָיִם: יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יְיָ כִּי הוּא
צִוָּה וְנִבְרָאוּ: וַיַּעֲמִידֵם לָעַד לְעוֹלָם חָק נָתַן וְלֹא יַעֲבֹר: הַלְלוּ אֶת יְיָ מִן
הָאָרֶץ תַּנִּינִים וְכָל תְּהֹמוֹת: אֵשׁ וּבָרָד שֶׁלֶג וְקִיטוֹר רוּחַ סְעָרָה עֹשָׂה דְבָרוֹ:
הָהָרִים וְכָל גְּבָעוֹת עֵץ פְּרִי וְכָל אֲרָזִים: הַחַיָּה וְכָל בְּהֵמָה רֶמֶשׂ וְצִפּוֹר כָּנָף:
מַלְכֵי אֶרֶץ וְכָל לְאֻמִּים שָׂרִים וְכָל שֹׁפְטֵי אָרֶץ: בַּחוּרִים וְגַם בְּתוּלוֹת זְקֵנִים
עִם נְעָרִים: יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יְיָ כִּי נִשְׂגָּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ הוֹדוֹ עַל אֶרֶץ וְשָׁמָיִם:
וַיָּרֶם קֶרֶן לְעַמּוֹ תְּהִלָּה לְכָל חֲסִידָיו לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַם קְרוֹבוֹ הַלְלוּיָהּ:

הַלְלוּיָהּ שִׁירוּ לַייָ שִׁיר חָדָשׁ תְּהִלָּתוֹ בִּקְהַל חֲסִידִים: יִשְׂמַח
יִשְׂרָאֵל בְּעֹשָׂיו בְּנֵי צִיּוֹן יָגִילוּ בְמַלְכָּם: יְהַלְלוּ שְׁמוֹ
בְמָחוֹל בְּתֹף וְכִנּוֹר יְזַמְּרוּ לוֹ: כִּי רוֹצֶה יְיָ בְּעַמּוֹ יְפָאֵר עֲנָוִים
בִּישׁוּעָה: יַעְלְזוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד יְרַנְּנוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם: רוֹמְמוֹת
אֵל בִּגְרוֹנָם וְחֶרֶב פִּיפִיּוֹת בְּיָדָם: לַעֲשׂוֹת נְקָמָה בַּגּוֹיִם תּוֹכֵחוֹת
בַּלְאֻמִּים: לֶאְסֹר מַלְכֵיהֶם בְּזִקִּים וְנִכְבְּדֵיהֶם בְּכַבְלֵי בַרְזֶל:
לַעֲשׂוֹת בָּהֶם מִשְׁפָּט כָּתוּב הָדָר הוּא לְכָל חֲסִידָיו הַלְלוּיָהּ:
הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל בְּקָדְשׁוֹ הַלְלוּהוּ בִּרְקִיעַ עֻזּוֹ: הַלְלוּהוּ בִּגְבוּרֹתָיו הַלְלוּהוּ
כְּרֹב גֻּדְלוֹ: הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בְּנֵבֶל וְכִנּוֹר: הַלְלוּהוּ
בְּתֹף וּמָחוֹל הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעֻגָב: הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי שָׁמַע הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי
תְרוּעָה: כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ: כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ:

בָּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: בָּרוּךְ יְיָ מִצִּיּוֹן שֹׁכֵן יְרוּשָׁלָיִם הַלְלוּיָהּ: בָּרוּךְ יְיָ
אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֹשֵׂה נִפְלָאוֹת לְבַדּוֹ: וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם
וְיִמָּלֵא כְבוֹדוֹ אֶת כָּל הָאָרֶץ אָמֵן וְאָמֵן:

וַיְבָרֶךְ דָּוִיד אֶת יְיָ לְעֵינֵי כָּל הַקָּהָל וַיֹּאמֶר דָּוִיד בָּרוּךְ אַתָּה
יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָבִינוּ מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם: לְךָ יְיָ הַגְּדֻלָּה
וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ לְךָ
יְיָ הַמַּמְלָכָה וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ: וְהָעֹשֶׁר וְהַכָּבוֹד מִלְּפָנֶיךָ
וְאַתָּה מוֹשֵׁל בַּכֹּל וּבְיָדְךָ כֹּחַ וּגְבוּרָה וּבְיָדְךָ לְגַדֵּל וּלְחַזֵּק לַכֹּל:
וְעַתָּה אֱלֹהֵינוּ מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ וּמְהַלְלִים לְשֵׁם תִּפְאַרְתֶּךָ:
וַיְבָרְכוּ שֵׁם כְּבוֹדֶךָ וּמְרוֹמְמִים עַל כָּל בְּרָכָה וּתְהִלָּה. אַתָּה הוּא
יְיָ לְבַדֶּךָ אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת הַשָּׁמַיִם שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְכָל צְבָאָם
הָאָרֶץ וְכָל אֲשֶׁר עָלֶיהָ הַיַּמִּים וְכָל אֲשֶׁר בָּהֶם וְאַתָּה מְחַיֶּה
אֶת כֻּלָּם וּצְבָא הַשָּׁמַיִם לְךָ מִשְׁתַּחֲוִים. אַתָּה הוּא יְיָ הָאֱלֹהִים

אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ בְּאַבְרָם וְהוֹצֵאתוֹ מֵאוּר כַּשְׂדִּים וְשַׂמְתָּ שְׁמוֹ
אַבְרָהָם. וּמָצָאתָ אֶת לְבָבוֹ נֶאֱמָן לְפָנֶיךָ:
וְכָרוֹת עִמּוֹ הַבְּרִית לָתֵת אֶת אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי הַחִתִּי הָאֱמֹרִי וְהַפְּרִזִּי וְהַיְבוּסִי
וְהַגִּרְגָּשִׁי לָתֵת לְזַרְעוֹ וַתָּקֶם אֶת דְּבָרֶיךָ כִּי צַדִּיק אָתָּה: וַתֵּרֶא אֶת
עֳנִי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם וְאֶת זַעֲקָתָם שָׁמַעְתָּ עַל יַם סוּף: וַתִּתֵּן אֹתוֹת וּמוֹפְתִים
בְּפַרְעֹה וּבְכָל עֲבָדָיו וּבְכָל עַם אַרְצוֹ כִּי יָדַעְתָּ כִּי הֵזִידוּ עֲלֵיהֶם וַתַּעַשׂ לְךָ
שֵׁם כְּהַיּוֹם הַזֶּה: וְהַיָּם בָּקַעְתָּ לִפְנֵיהֶם וַיַּעַבְרוּ בְתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבָּשָׁה וְאֶת
רוֹדְפֵיהֶם הִשְׁלַכְתָּ בִּמְצוֹלוֹת כְּמוֹ אֶבֶן בְּמַיִם עַזִּים:

וַיּוֹשַׁע יְיָ בַּיּוֹם הַהוּא אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּד מִצְרַיִם וַיַּרְא
יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְרַיִם מֵת עַל שְׂפַת הַיָּם: וַיַּרְא
יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְיָ בְּמִצְרַיִם וַיִּירְאוּ
הָעָם אֶת יְיָ וַיַּאֲמִינוּ בַּיְיָ וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ:

אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַיְיָ וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר
אָשִׁירָה לַיְיָ כִּי גָאֹה גָּאָה סוּס וְרֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם: עָזִּי וְזִמְרָת
יָהּ וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ אֱלֹהֵי אָבִי וַאֲרֹמְמֶנְהוּ: יְיָ
אִישׁ מִלְחָמָה יְיָ שְׁמוֹ: מַרְכְּבֹת פַּרְעֹה וְחֵילוֹ יָרָה בַיָּם וּמִבְחַר
שָׁלִשָׁיו טְבֻּעוּ בְיַם סוּף: תְּהֹמֹת יְכַסְיֻמוּ יָרְדוּ בִמְצוֹלֹת כְּמוֹ אָבֶן:
יְמִינְךָ יְיָ נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ יְמִינְךָ יְיָ תִּרְעַץ אוֹיֵב: וּבְרֹב גְּאוֹנְךָ תַּהֲרֹס
קָמֶיךָ תְּשַׁלַּח חֲרֹנְךָ יֹאכְלֵמוֹ כַּקַּשׁ: וּבְרוּחַ אַפֶּיךָ נֶעֶרְמוּ מַיִם
נִצְּבוּ כְמוֹ נֵד נוֹזְלִים קָפְאוּ תְהֹמֹת בְּלֶב יָם: אָמַר אוֹיֵב אֶרְדֹּף
אַשִּׂיג אֲחַלֵּק שָׁלָל תִּמְלָאֵמוֹ נַפְשִׁי אָרִיק חַרְבִּי תּוֹרִישֵׁמוֹ יָדִי:
נָשַׁפְתָּ בְרוּחֲךָ כִּסָּמוֹ יָם צָלְלוּ כַּעוֹפֶרֶת בְּמַיִם אַדִּירִים: מִי כָמֹכָה
בָּאֵלִם יְיָ מִי כָמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ נוֹרָא תְהִלֹּת עֹשֵׂה פֶלֶא:
נָטִיתָ יְמִינְךָ תִּבְלָעֵמוֹ אָרֶץ: נָחִיתָ בְחַסְדְּךָ עַם זוּ גָּאָלְתָּ נֵהַלְתָּ
בְעָזְּךָ אֶל נְוֵה קָדְשֶׁךָ: שָׁמְעוּ עַמִּים יִרְגָּזוּן חִיל אָחַז יֹשְׁבֵי פְלָשֶׁת:
אָז נִבְהֲלוּ אַלּוּפֵי אֱדוֹם אֵילֵי מוֹאָב יֹאחֲזֵמוֹ רָעַד נָמֹגוּ כֹּל יֹשְׁבֵי
כְנָעַן: תִּפֹּל עֲלֵיהֶם אֵימָתָה וָפַחַד בִּגְדֹל זְרוֹעֲךָ יִדְמוּ כָּאָבֶן
עַד יַעֲבֹר עַמְּךָ יְיָ עַד יַעֲבֹר עַם זוּ קָנִיתָ: תְּבִאֵמוֹ וְתִטָּעֵמוֹ בְּהַר
נַחֲלָתְךָ מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ פָּעַלְתָּ יְיָ מִקְדָּשׁ אֲדֹנָי כּוֹנְנוּ יָדֶיךָ: יְיָ
יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: יְיָ מַלְכוּתֵהּ קָאֵם לְעָלַם
וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא: כִּי בָא סוּס פַּרְעֹה בְּרִכְבּוֹ וּבְפָרָשָׁיו בַּיָּם וַיָּשֶׁב

יְיָ עֲלֵהֶם אֶת מֵי הַיָּם וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הָלְכוּ בַיַּבָּשָׁה בְּתוֹךְ הַיָּם:
כִּי לַיְיָ הַמְּלוּכָה וּמוֹשֵׁל בַּגּוֹיִם: וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים בְּהַר צִיּוֹן לִשְׁפֹּט
אֶת הַר עֵשָׂו וְהָיְתָה לַיְיָ הַמְּלוּכָה: וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ
בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד:
(וּבְתוֹרָתְךָ כָּתוּב לֵאמֹר שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד):

יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לָעַד מַלְכֵּנוּ הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל
וְהַקָּדוֹשׁ בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ. כִּי לְךָ נָאֶה יְיָ
אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שִׁיר וּשְׁבָחָה הַלֵּל וְזִמְרָה
עֹז וּמֶמְשָׁלָה נֶצַח גְּדֻלָּה וּגְבוּרָה תְּהִלָּה וְתִפְאֶרֶת
קְדֻשָּׁה וּמַלְכוּת: בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל
וְהַקָּדוֹשׁ וּמֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם אַתָּה אֵל: בָּרוּךְ אַתָּה
יְיָ אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וּמְהֻלָּל בַּתִּשְׁבָּחוֹת אֵל הַהוֹדָאוֹת אֲדוֹן
הַנִּפְלָאוֹת בּוֹרֵא כָּל הַנְּשָׁמוֹת רִבּוֹן כָּל הַמַּעֲשִׂים
הַבּוֹחֵר בְּשִׁירֵי זִמְרָה מֶלֶךְ יָחִיד אֵל חֵי הָעוֹלָמִים:

דער חזן זאגט חצי קדיש

חזן **בָּרְכוּ** אֶת יְיָ הַמְבֹרָךְ:

קהל וחזן בָּרוּךְ יְיָ הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ עֹשֶׂה שָׁלוֹם
וּבוֹרֵא אֶת הַכֹּל:

הַמֵּאִיר לָאָרֶץ וְלַדָּרִים עָלֶיהָ בְּרַחֲמִים: וּבְטוּבוֹ מְחַדֵּשׁ בְּכָל
יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית: מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ כֻּלָּם
בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ. הַמֶּלֶךְ הַמְרוֹמָם לְבַדּוֹ מֵאָז
הַמְשֻׁבָּח וְהַמְפֹאָר וְהַמִּתְנַשֵּׂא מִימוֹת עוֹלָם. אֱלֹהֵי עוֹלָם בְּרַחֲמֶיךָ
הָרַבִּים רַחֵם עָלֵינוּ אֲדוֹן עֻזֵּנוּ צוּר מִשְׂגַּבֵּנוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ מְשֻׂגָּב
בַּעֲדֵנוּ: אֵל בָּרוּךְ גְּדוֹל דֵּעָה. הֵכִין וּפָעַל זָהֳרֵי חַמָּה. טוֹב יָצַר
כָּבוֹד לְשִׁמוֹ. מְאוֹרוֹת נָתַן סְבִיבוֹת עֻזּוֹ. פִּנּוֹת צְבָאָיו קְדוֹשִׁים
רוֹמְמֵי שַׁדַּי. תָּמִיד מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל וְקִדְשָׁתוֹ. תִּתְבָּרַךְ יְיָ
אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל שֶׁבַח מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ. וְעַל מְאוֹרֵי אוֹר שֶׁעָשִׂיתָ
יְפָאֲרוּךָ סֶּלָה:

תִּתְבָּרַךְ לָנֶצַח צוּרֵנוּ מַלְכֵּנוּ וְגֹאֲלֵנוּ בּוֹרֵא קְדוֹשִׁים יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לָעַד מַלְכֵּנוּ:
יוֹצֵר מְשָׁרְתִים וַאֲשֶׁר מְשָׁרְתָיו כֻּלָּם עוֹמְדִים בְּרוּם עוֹלָם וּמַשְׁמִיעִים
בְּיִרְאָה יַחַד בְּקוֹל דִּבְרֵי אֱלֹהִים חַיִּים וּמֶלֶךְ עוֹלָם: כֻּלָּם אֲהוּבִים כֻּלָּם בְּרוּרִים
כֻּלָּם גִּבּוֹרִים כֻּלָּם קְדוֹשִׁים וְכֻלָּם עֹשִׂים בְּאֵימָה וּבְיִרְאָה רְצוֹן קוֹנֵיהֶם: וְכֻלָּם
פּוֹתְחִים אֶת פִּיהֶם בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה בְּשִׁירָה וּבְזִמְרָה וּמְבָרְכִין וּמְשַׁבְּחִין
וּמְפָאֲרִין וּמַעֲרִיצִין וּמַקְדִּישִׁין וּמַמְלִיכִין:

אֶת שֵׁם הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא קָדוֹשׁ הוּא: וְכֻלָּם מְקַבְּלִים עֲלֵיהֶם
עֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם זֶה מִזֶּה. וְנוֹתְנִים בְּאַהֲבָה רְשׁוּת זֶה לָזֶה לְהַקְדִּישׁ
לְיוֹצְרָם בְּנַחַת רוּחַ בְּשָׂפָה בְרוּרָה וּבְנָעִימָה קְדֻשָּׁה כֻּלָּם כְּאֶחָד עוֹנִים
בְּאֵימָה וְאוֹמְרִים בְּיִרְאָה:

קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ:

וְהָאוֹפַנִּים וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ בְּרַעַשׁ גָּדוֹל מִתְנַשְּׂאִים לְעֻמַּת שְׂרָפִים לְעֻמָּתָם
מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים: **בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ:**

לְאֵל בָּרוּךְ נְעִימוֹת יִתֵּנוּ. לְמֶלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם זְמִרוֹת יֹאמֵרוּ וְתִשְׁבָּחוֹת
יַשְׁמִיעוּ. כִּי הוּא לְבַדּוֹ מָרוֹם וְקָדוֹשׁ פּוֹעֵל גְּבוּרוֹת עֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת בַּעַל
מִלְחָמוֹת זוֹרֵעַ צְדָקוֹת מַצְמִיחַ יְשׁוּעוֹת בּוֹרֵא רְפוּאוֹת נוֹרָא תְהִלּוֹת אֲדוֹן
הַנִּפְלָאוֹת. הַמְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית. כְּאָמוּר לְעֹשֵׂה
אוֹרִים גְּדוֹלִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: וְהִתְקִין מְאוֹרוֹת מִשֻּׁחַט עוֹלָמוֹ אֲשֶׁר בָּרָא:
אוֹר חָדָשׁ עַל צִיּוֹן תָּאִיר וְנִזְכֶּה כֻּלָּנוּ מְהֵרָה לְאוֹרוֹ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת:

אַהֲבָה רַבָּה אֲהַבְתָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ חֶמְלָה גְדוֹלָה וִיתֵרָה חָמַלְתָּ עָלֵינוּ: אָבִינוּ
מַלְכֵּנוּ בַּעֲבוּר שִׁמְךָ הַגָּדוֹל וּבַעֲבוּר אֲבוֹתֵינוּ שֶׁבָּטְחוּ בְךָ וַתְּלַמְּדֵם
חֻקֵּי חַיִּים לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם כֵּן תְּחָנֵנוּ וּתְלַמְּדֵנוּ: אָבִינוּ אָב הָרַחֲמָן
הַמְרַחֵם רַחֵם נָא עָלֵינוּ וְתֵן בְּלִבֵּנוּ בִּינָה לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל לִשְׁמֹעַ לִלְמֹד וּלְלַמֵּד
לִשְׁמֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דִּבְרֵי תַלְמוּד תּוֹרָתֶךָ בְּאַהֲבָה: וְהָאֵר עֵינֵינוּ
בְּתוֹרָתֶךָ וְדַבֵּק לִבֵּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְיַחֵד לְבָבֵנוּ לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אֶת שְׁמֶךָ לְמַעַן
לֹא נֵבוֹשׁ וְלֹא נִכָּלֵם וְלֹא נִכָּשֵׁל לְעוֹלָם וָעֶד: כִּי בְשֵׁם קָדְשְׁךָ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר
וְהַנּוֹרָא בָּטָחְנוּ נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בִּישׁוּעָתֶךָ: וְרַחֲמֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וַחֲסָדֶיךָ הָרַבִּים
אַל יַעַזְבוּנוּ נֶצַח סֶלָה וָעֶד: מְהֵר וְהָבֵא עָלֵינוּ בְּרָכָה וְשָׁלוֹם מֵהָרָה מֵאַרְבַּע
כַּנְפוֹת הָאָרֶץ. וְשִׁבּוֹר עוֹל הַגּוֹיִם מֵעַל צַוָּארֵנוּ וְתוֹלִיכֵנוּ מְהֵרָה קוֹמְמִיוּת
לְאַרְצֵנוּ: כִּי אֵל פּוֹעֵל יְשׁוּעוֹת אָתָּה וּבָנוּ בָחַרְתָּ מִכָּל עַם וְלָשׁוֹן. וְקֵרַבְתָּנוּ
מַלְכֵּנוּ לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סֶלָה בֶּאֱמֶת וּבְאַהֲבָה לְהוֹדוֹת לְךָ וּלְיַחֶדְךָ בְּאַהֲבָה
וּלְאַהֲבָה אֶת שְׁמֶךָ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה:

יחיד אומר אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד:

גל"ש בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

וְאָהַבְתָּ אֵת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶךָ:
וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל
לְבָבֶךָ: וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ
בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדֶךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת
בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם עַל מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ:

וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה
אֶת יְיָ אֱלֹהֵיכֶם וּלְעָבְדוֹ בְּכָל לְבַבְכֶם וּבְכָל נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מְטַר אַרְצְכֶם
בְּעִתּוֹ יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ וְאָסַפְתָּ דְגָנֶךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ: וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשָׂדְךָ
לִבְהֶמְתֶּךָ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ: הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתֶּה לְבַבְכֶם וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם
אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְחָרָה אַף יְיָ בָּכֶם וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא
יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה
אֲשֶׁר יְיָ נֹתֵן לָכֶם: וְשַׂמְתֶּם אֶת דְּבָרַי אֵלֶּה עַל לְבַבְכֶם וְעַל נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם
אֹתָם לְאוֹת עַל יֶדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם: וְלִמַּדְתֶּם אֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם
לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּכְתַבְתָּם עַל
מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ:

לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְיָ לַאֲבֹתֵיכֶם לָתֵת
לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ:

וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם
צִיצִת עַל כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתְנוּ עַל צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת:
וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת יְיָ וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא
תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן תִּזְכְּרוּ
וַעֲשִׂיתֶם אֶת כָּל מִצְוֹתָי וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר
הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם:

אֱמֶת וְיַצִּיב וְנָכוֹן וְקַיָּם וְיָשָׁר וְנֶאֱמָן וְאָהוּב וְחָבִיב וְנֶחְמָד וְנָעִים
וְנוֹרָא וְאַדִּיר וּמְתֻקָּן וּמְקֻבָּל וְטוֹב וְיָפֶה הַדָּבָר הַזֶּה עָלֵינוּ
לְעוֹלָם וָעֶד. אֱמֶת אֱלֹהֵי עוֹלָם מַלְכֵּנוּ צוּר יַעֲקֹב מָגֵן יִשְׁעֵנוּ לְדֹר
וָדֹר הוּא קַיָּם וּשְׁמוֹ קַיָּם וְכִסְאוֹ נָכוֹן וּמַלְכוּתוֹ וֶאֱמוּנָתוֹ לָעַד
קַיֶּמֶת: וּדְבָרָיו חַיִּים וְקַיָּמִים נֶאֱמָנִים וְנֶחֱמָדִים לָעַד וּלְעוֹלְמֵי
עוֹלָמִים עַל אֲבוֹתֵינוּ וְעָלֵינוּ עַל בָּנֵינוּ וְעַל דּוֹרוֹתֵינוּ וְעַל כָּל
דּוֹרוֹת זֶרַע יִשְׂרָאֵל עַבָדֶיךָ:

עַל הָרִאשׁוֹנִים וְעַל הָאַחֲרוֹנִים דָּבָר טוֹב וְקַיָּם לָעוֹלָם וָעֶד. אֱמֶת וֶאֱמוּנָה
חֹק וְלֹא יַעֲבוֹר: אֱמֶת שְׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. מַלְכֵּנוּ
מֶלֶךְ אֲבוֹתֵינוּ. גּוֹאֲלֵנוּ גּוֹאֵל אֲבוֹתֵינוּ יוֹצְרֵנוּ צוּר יְשׁוּעָתֵנוּ פּוֹדֵנוּ וּמַצִּילֵנוּ
מֵעוֹלָם הוּא שְׁמֶךָ וְאֵין לָנוּ עוֹד אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ סֶלָה:

עֶזְרַת אֲבוֹתֵינוּ אַתָּה הוּא מֵעוֹלָם מָגֵן וּמוֹשִׁיעַ לָהֶם וְלִבְנֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם בְּכָל
דּוֹר וָדוֹר: בְּרוּם עוֹלָם מוֹשָׁבֶךָ וּמִשְׁפָּטֶיךָ וְצִדְקָתְךָ עַד אַפְסֵי אָרֶץ:
אַשְׁרֵי אִישׁ שֶׁיִּשְׁמַע לְמִצְוֹתֶיךָ וְתוֹרָתְךָ וּדְבָרְךָ יָשִׂים עַל לִבּוֹ: אֱמֶת אַתָּה
הוּא אָדוֹן לְעַמֶּךָ וּמֶלֶךְ גִּבּוֹר לָרִיב רִיבָם לְאָבוֹת וּבָנִים: אֱמֶת אַתָּה הוּא
רִאשׁוֹן וְאַתָּה הוּא אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ: אֱמֶת
מִמִּצְרַיִם גְּאַלְתָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וּמִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ: כָּל בְּכוֹרֵיהֶם הָרָגְתָּ
וּבְכוֹרְךָ יִשְׂרָאֵל גָּאָלְתָּ וְיַם סוּף לָהֶם בָּקָעְתָּ וְזֵדִים טִבַּעְתָּ וִידִידִים הֶעֱבַרְתָּ
וַיְכַסּוּ מַיִם צָרֵיהֶם אֶחָד מֵהֶם לֹא נוֹתָר: עַל זֹאת שִׁבְּחוּ אֲהוּבִים
וְרוֹמְמוּ אֵל וְנָתְנוּ יְדִידִים זְמִרוֹת שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְמֶלֶךְ
אֵל חַי וְקַיָּם: רָם וְנִשָּׂא גָּדוֹל וְנוֹרָא מַשְׁפִּיל גֵּאִים וְעַדֵי אָרֶץ וּמַגְבִּיהַּ שְׁפָלִים
וְעַדֵי מָרוֹם מוֹצִיא אֲסִירִים וּפוֹדֶה עֲנָוִים וְעוֹזֵר דַּלִּים הָעוֹנֶה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּעֵת
שַׁוְּעָם אֵלָיו: תְּהִלּוֹת לְאֵל עֶלְיוֹן גּוֹאֲלָם בָּרוּךְ הוּא וּמְבוֹרָךְ שְׁמוֹ. מֹשֶׁה וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל לְךָ עָנוּ שִׁירָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כֻלָּם:

מִי כָמֹכָה בָּאֵלִם יְיָ מִי כָּמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ נוֹרָא תְהִלֹּת עֹשֵׂה פֶלֶא:

שִׁירָה חֲדָשָׁה שִׁבְּחוּ גְאוּלִים לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל עַל שְׂפַת הַיָּם יַחַד
כֻּלָּם הוֹדוּ וְהִמְלִיכוּ וְאָמְרוּ: יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

צוּר יִשְׂרָאֵל קוּמָה בְּעֶזְרַת יִשְׂרָאֵל וּפְדֵה כִנְאֻמֶךָ יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל. וְגֹאֲלֵנוּ
גְּאָלֵנוּ יְיָ צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גָּאַל יִשְׂרָאֵל:

במנחה כִּי שֵׁם יְיָ אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ:
אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי
יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה
הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גּוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה: מֶלֶךְ
עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם:

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ: מוריד הטל

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים
וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר. מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת
וּמִי דוֹמֶה לָךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה: וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת
מֵתִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

בחזרת הש"ץ אומרים זה הקדושה

נְקַדִּישְׁךָ וְנַעֲרִיצְךָ כְּנוֹעַם שִׂיחַ סוֹד שַׂרְפֵי קוֹדֶשׁ הַמַּשַּׁלְּשִׁים לְךָ קְדוּשָׁה
כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר: קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ
יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: לְעֻמָּתָם מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים: בָּרוּךְ כְּבוֹד
יְיָ מִמְּקוֹמוֹ: וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר: יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן
לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה. כִּי אֵל מֶלֶךְ
גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת וּמְלַמֵּד לֶאֱנוֹשׁ בִּינָה:

חָנֵּנוּ מֵאִתְּךָ דֵּעָה בִּינָה וְהַשְׂכֵּל (חָכְמָה בִּינָה וָדָעַת). בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ חוֹנֵן הַדָּעַת:

הֲשִׁיבֵנוּ אָבִינוּ לְתוֹרָתֶךָ וְקָרְבֵנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ וְהַחֲזִירֵנוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה
לְפָנֶיךָ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָרוֹצֶה בִּתְשׁוּבָה:

סְלַח לָנוּ אָבִינוּ כִּי חָטָאנוּ מְחַל לָנוּ מַלְכֵּנוּ כִּי פָשָׁעְנוּ כִּי אֵל טוֹב וְסַלָּח
אָתָּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ חַנּוּן הַמַּרְבֶּה לִסְלוֹחַ:

רְאֵה נָא בְעָנְיֵנוּ וְרִיבָה רִיבֵנוּ וּגְאָלֵנוּ גְּאוּלָה שְׁלֵמָה מְהֵרָה לְמַעַן שְׁמֶךָ כִּי
אֵל גּוֹאֵל חָזָק אָתָּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל:

הכ"ץ אומר כאן עננו:

רְפָאֵינוּ יְיָ וְנֵרָפֵא הוֹשִׁיעֵנוּ וְנִוָּשֵׁעָה כִּי תְהִלָּתֵנוּ אָתָּה וְהַעֲלֵה (אַרוכָה
וּמַרְפֵּא לְכָל תַּחֲלוּאֵינוּ וּלְכָל מַכְאוֹבֵינוּ וּלְכָל מַכּוֹתֵינוּ) רְפוּאָה שְׁלֵמָה
לְכָל מַכּוֹתֵינוּ. כִּי אֵל מֶלֶךְ רוֹפֵא נֶאֱמָן וְרַחֲמָן אָתָּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ רוֹפֵא
חוֹלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

בָּרֵךְ עָלֵינוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת הַשָּׁנָה הַזֹּאת וְאֶת כָּל מִינֵי תְבוּאָתָהּ לְטוֹבָה
וְתֵן בְּרָכָה עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וְשַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבָהּ וּבָרֵךְ שְׁנָתֵנוּ כַּשָּׁנִים
הַטּוֹבוֹת לְבָרְכָה כִּי אֵל טוֹב וּמֵטִיב אָתָּה וּמְבָרֵךְ הַשָּׁנִים: בָּרוּךְ אַתָּה
יְיָ מְבָרֵךְ הַשָּׁנִים:

תְּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵרוּתֵנוּ וְשָׂא נֵס לְקַבֵּץ גָּלֻיּוֹתֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ יַחַד מְהֵרָה
מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ לְאַרְצֵנוּ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַבֵּץ נִדְחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

הָשִׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ כְּבָרִאשׁוֹנָה וְיוֹעֲצֵינוּ כְּבַתְּחִלָּה וְהָסֵר מִמֶּנּוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה
וּמְלוֹךְ עָלֵינוּ מְהֵרָה אַתָּה יְיָ לְבַדְּךָ בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים וְצַדְּקֵנוּ בְּצֶדֶק
וּבְמִשְׁפָּט: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ אוֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט:

וְלַמַּלְשִׁינִים אַל תְּהִי תִקְוָה וְכָל הָרִשְׁעָה כְּרֶגַע תֹּאבֵד וְכָל אוֹיְבֶיךָ מְהֵרָה
יִכָּרֵתוּ וְהַזֵּדִים מְהֵרָה תְעַקֵּר וּתְשַׁבֵּר וּתְמַגֵּר וּתְכַלֵּם וְתַשְׁפִּילֵם
וְתַכְנִיעֵם בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ שׁוֹבֵר אוֹיְבִים וּמַכְנִיעַ זֵדִים:

עַל הַצַּדִּיקִים וְעַל הַחֲסִידִים וְעַל זִקְנֵי שְׁאֵרִית עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל וְעַל פְּלֵיטַת
בֵּית סוֹפְרֵיהֶם וְעַל גֵּרֵי הַצֶּדֶק וְעָלֵינוּ יֶהֱמוּ נָא רַחֲמֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְתֵן
שָׂכָר טוֹב לְכָל הַבּוֹטְחִים בְּשִׁמְךָ בֶּאֱמֶת וְשִׂים חֶלְקֵנוּ עִמָּהֶם וּלְעוֹלָם לֹא
נֵבוֹשׁ כִּי בְךָ בָּטָחְנוּ וְעַל חַסְדְּךָ הַגָּדוֹל בֶּאֱמֶת נִשְׁעָנוּ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מִשְׁעָן
וּמִבְטָח לַצַּדִּיקִים:

וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים תָּשׁוּב וְתִשְׁכּוֹן בְּתוֹכָהּ כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ וּבְנֵה
אוֹתָהּ בְּקָרוֹב בְּיָמֵינוּ בִּנְיַן עוֹלָם וְכִסֵּא דָוִד עָבְרְךָ מְהֵרָה
לְתוֹכָהּ תָּכִין. למנחה אומרים כאן נחם בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ בּוֹנֵה יְרוּשָׁלָיִם:

נַחֵם יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת אֲבֵלֵי צִיּוֹן וְאֶת אֲבֵלֵי יְרוּשָׁלַיִם וְאֶת הָעִיר

הָאֲבֵלָה וְהַחֲרֵבָה וְהַבְּזוּיָה וְהַשּׁוֹמֵמָה . הָאֲבֵלָה מִבְּלִי בָנֶיהָ . וְהַחֲרֵבָה מִמְּעוֹנוֹתֶיהָ . וְהַבְּזוּיָה מִכְּבוֹדָהּ וְהַשּׁוֹמֵמָה מֵאֵין יוֹשֵׁב . וְהִיא יוֹשֶׁבֶת וְרֹאשָׁהּ חָפוּי כְּאִשָּׁה עֲקָרָה שֶׁלֹּא יָלָדָה . וַיִּבְלְעוּהָ לְגְיוֹנוֹת . וַיִּירָשׁוּהָ עוֹבְדֵי זָרִים . וַיָּטִילוּ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לֶחָרֶב . וַיַּהַרְגוּ בְּזָדוֹן חַסִידֵי עֶלְיוֹן . עַל כֵּן צִיּוֹן בְּמַר תִּבְכֶּה . וִירוּשָׁלַיִם תִּתֵּן קוֹלָהּ . לִבִּי לִבִּי עַל חַלְלֵיהֶם . מֵעַי מֵעַי עַל חַלְלֵיהֶם . כִּי אַתָּה יְיָ בָּאֵשׁ הִצַּתָּהּ . וּבָאֵשׁ אַתָּה עָתִיד לִבְנוֹתָהּ . כָּאָמוּר וַאֲנִי אֶהְיֶה לָהּ נְאֻם יְיָ חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב וְלִכָּבוֹד אֶהְיֶה בְּתוֹכָהּ : בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְנַחֵם צִיּוֹן וּבוֹנֶה יְרוּשָׁלָיִם :

אֶת צֶמַח דָּוִד עַבְדְּךָ מְהֵרָה תַצְמִיחַ וְקַרְנוֹ תָּרוּם בִּישׁוּעָתֶךָ כִּי לִישׁוּעָתְךָ קִוִּינוּ כָּל הַיּוֹם וּמַצְמִיחַ לִישׁוּעָה : בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מַצְמִיחַ קֶרֶן יְשׁוּעָה :

אָב הָרַחֲמָן שְׁמַע קוֹלֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ . כִּי אֵל שׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת וְתַחֲנוּנִים אָתָּה וּמִלְּפָנֶיךָ מַלְכֵּנוּ רֵיקָם אַל תְּשִׁיבֵנוּ . חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ וּשְׁמַע תְּפִלָּתֵנוּ :

כשחרית לומר הכ"ן עננו קודם רפאינו ותותם . וכמנחה לומרים סקסל קודם כי אתה ולויכ תותמין :

עַנֵּנוּ יְיָ עַנֵּנוּ בְּיוֹם צוֹם תַּעֲנִיתֵנוּ . כִּי בְצָרָה גְדוֹלָה אֲנָחְנוּ . אַל תֵּפֶן אֶל רִשְׁעֵנוּ וְאַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנּוּ . וְאַל תִּתְעַלַּם מִתְּחִנָּתֵנוּ . הֱיֵה נָא קָרוֹב לְשַׁוְעָתֵנוּ . יְהִי נָא חַסְדְּךָ לְנַחֲמֵנוּ . טֶרֶם נִקְרָא אֵלֶיךָ עֲנֵנוּ . כְּדָבָר שֶׁנֶּאֱמַר וְהָיָה טֶרֶם יִקְרָאוּ וַאֲנִי אֶעֱנֶה . עוֹד הֵם מְדַבְּרִים וַאֲנִי אֶשְׁמָע : כִּי אַתָּה יְיָ הָעוֹנֶה בְּעֵת צָרָה . פּוֹדֶה וּמַצִּיל בְּכָל עֵת צָרָה וְצוּקָה :

הש"ץ מסיים בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָעוֹנֶה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּעֵת צָרָה :

כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים . בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה :

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְהַתְפִּלָּתָם שְׁעֵה וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ :

וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים . בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן :

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר נוֹדֶה לְךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוּבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם . הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ :

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד :

וְכֹל חַיִּים יוֹדוּךָ סֶלָה וִיהַלְלוּ וִיבָרְכוּ אֶת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל בֶּאֱמֶת לְעוֹלָם כִּי טוֹב הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה הָאֵל הַטּוֹב: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

למנצח לם״ן אלהינו ואלהי אבותינו ברכנו בברכה המשלשת בתורה הכתובה על ידי משה עבדך האמורה מפי אהרן ובניו בהנים עם קדושך כאמור: יברכך יי וישמרך: יאר יי פניו אליך ויחנך: ישא יי פניו אליך וישם לך שלום:

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד (ויחד) בְּאוֹר פָּנֶיךָ כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְכָל טוֹב וְטוֹב יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ לְבָרְכֵנוּ וּלְבָרֵךְ אֶת כָּל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ בָּרוּךְ עוֹ וְשָׁלוֹם: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם:

אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה. פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וְאַחֲרֵי מִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי. וְכָל הַקָּמִים וְהַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחְשַׁבְתָּם. עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ. לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך: ושם נעבדך ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות: וערבת ליי מנחת יהודה וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות: תלי קדים

דיני תשעה באב

מען נעמט ארויס דיא ספר תורה און מען רופט אוף דריא מענטשין אוז מען לייענט אין פרשה ואתחנן כי תוליד בנים. אוז דער ישראל איז מפטיר אוז מען לייענט דיא הפטורה אסוף אסיפם:

סדר הוצאת ספר תורה

ווען מען נעמט ארום דיא ספר תורה זאגט מען דאס:

וַיְהִי בִּנְסֹעַ הָאָרֹן וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוּמָה יְיָ וְיָפֻצוּ אֹיְבֶיךָ וְיָנֻסוּ מְשַׂנְאֶיךָ מִפָּנֶיךָ: כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וּדְבַר יְיָ מִירוּשָׁלָם.

בָּרוּךְ שֶׁנָּתַן תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בִּקְדֻשָּׁתוֹ:

בְּרִיךְ שְׁמֵיהּ דְּמָרֵא עָלְמָא בְּרִיךְ כְּתָרֵךְ וְאַתְרֵךְ יְהֵא רְעוּתֵךְ עִם עַמֵּךְ יִשְׂרָאֵל לְעָלַם. וּפוּרְקַן יְמִינָךְ אַחֲזִי לְעַמֵּךְ בְּבֵית מַקְדְּשָׁךְ. וּלְאַמְטוּיֵי לָנָא מְטוּב נְהוֹרָךְ. וּלְקַבֵּל צְלוֹתָנָא בְּרַחֲמִין. יְהֵא רַעֲוָא קֳדָמָךְ דְּתוֹרִיךְ לָן חַיִּין בְּטִיבוּתָא וְלֶהֱוֵי אֲנָא פְּקִידָא בְּגוֹ צַדִּיקַיָּא לְמִרְחַם עָלַי וּלְמִנְטַר יָתִי וְיָת כָּל

דִּי לִי וְדִי לְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל . אַנְתְּ הוּא זַן לְכוֹלָּא וּמְפַרְנֵס לְכוֹלָּא אַנְתְּ הוּא
שַׁלִּיט עַל כּוֹלָּא אַנְתְּ הוּא דְּשַׁלִּיט עַל מַלְכַיָּא וּמַלְכוּתָא דִילָךְ הִיא . אֲנָא
עַבְדָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא . דַּסְגִידְנָא קַמֵּיהּ וּמְקַמֵּיהּ דְּיַקִּיר אוֹרַיְתֵהּ בְּכָל
עִדָּן וְעִדָּן . לָא עַל אֱנָשׁ רְחִיצְנָא וְלָא עַל בַּר אֱלָהִין סְמִיכְנָא אֶלָּא בֵּאלָהָא
דִּשְׁמַיָּא . דְּהוּא אֱלָהָא קְשׁוֹט . וְאוֹרַיְתֵיהּ קְשׁוֹט . וּנְבִיאוֹהִי קְשׁוֹט . וּמְסַגֵּא
לְמֶעְבַּד טַבְוָן וּקְשׁוֹט . בֵּיהּ אֲנָא רָחִיץ . וְלִשְׁמֵיהּ קַדִּישָׁא יַקִּירָא אֲנָא
אֵימַר תֻּשְׁבְּחָן . יְהֵא רַעֲוָא קֳדָמָךְ דְּתִפְתַּח לִבָּאי בְּאוֹרַיְתָא . וְתַשְׁלִים
מִשְׁאֲלִין דְּלִבָּאי וְלִבָּא דְכָל עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל לְטַב וּלְחַיִּין וְלִשְׂבָע :

חִן נַדְּלוּ לַיָּי אִתִּי וּנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו :

ווען דער חזן זאגט גדלו זאגט קהל דאס

לְךָ יְיָ הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ :
לְךָ יְיָ הַמַּמְלָכָה וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ : רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ
לַהֲדוֹם רַגְלָיו קָדוֹשׁ הוּא : רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר קָדְשׁוֹ כִּי קָדוֹשׁ
יְיָ אֱלֹהֵינוּ :

אָב הָרַחֲמִים הוּא יִרְחַם עַם עֲמוּסִים וְיִזְכּוֹר בְּרִית אֵיתָנִים וְיַצִּיל נַפְשׁוֹתֵינוּ
מִן הַשָּׁעוֹת הָרָעוֹת . וְיִגְעַר בְּיֵצֶר הָרָע מִן הַנְּשׁוּאִים וְיָחֹן אוֹתָנוּ
לִפְלֵיטַת עוֹלָמִים וִימַלֵּא מִשְׁאֲלוֹתֵינוּ בִּמְהָרָה טוֹבָה יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים :

קריאה לשחרית של תשעה באב

כִּי־תוֹלִיד בָּנִים וּבְנֵי בָנִים וְנוֹשַׁנְתֶּם בָּאָרֶץ וְהִשְׁחַתֶּם וַעֲשִׂיתֶם
פֶּסֶל תְּמוּנַת כֹּל וַעֲשִׂיתֶם הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה־אֱלֹהֶיךָ לְהַכְעִיסוֹ :
הַעִידֹתִי בָכֶם הַיּוֹם אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ כִּי־אָבֹד תֹּאבֵדוּן
מַהֵר מֵעַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים אֶת הַיַּרְדֵּן שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ
לֹא־תַאֲרִיכֻן יָמִים עָלֶיהָ כִּי הִשָּׁמֵד תִּשָּׁמֵדוּן : וְהֵפִיץ יְהוָה אֶתְכֶם
בָּעַמִּים וְנִשְׁאַרְתֶּם מְתֵי מִסְפָּר בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר יְנַהֵג יְהוָה אֶתְכֶם
שָׁמָּה : וַעֲבַדְתֶּם־שָׁם אֱלֹהִים מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם עֵץ וָאֶבֶן אֲשֶׁר
לֹא־יִרְאוּן וְלֹא יִשְׁמְעוּן וְלֹא יֹאכְלוּן וְלֹא יְרִיחֻן : וּבִקַּשְׁתֶּם מִשָּׁם
אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּמָצָאתָ כִּי תִדְרְשֶׁנּוּ בְּכָל־לְבָבְךָ וּבְכָל־נַפְשֶׁךָ :
לוּי בַּצַּר לְךָ וּמְצָאוּךָ כֹּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים וְשַׁבְתָּ
עַד־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַעְתָּ בְקֹלוֹ : כִּי אֵל רַחוּם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא
יַרְפְּךָ וְלֹא יַשְׁחִיתֶךָ וְלֹא יִשְׁכַּח אֶת־בְּרִית אֲבֹתֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
לָהֶם : כִּי שְׁאַל־נָא לְיָמִים רִאשֹׁנִים אֲשֶׁר־הָיוּ לְפָנֶיךָ לְמִן־הַיּוֹם
אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים ׀ אָדָם עַל־הָאָרֶץ וּלְמִקְצֵה הַשָּׁמַיִם וְעַד־קְצֵה

הַשָּׁמַיִם הֶנְהִיָּה כַּדָּבָר הַגָּדוֹל הַזֶּה אוֹ הֲנִשְׁמַע כָּמֹהוּ: הֲשָׁמַע
עָם קוֹל אֱלֹהִים מְדַבֵּר מִתּוֹךְ־הָאֵשׁ כַּאֲשֶׁר־שָׁמַעְתָּ אַתָּה וַיֶּחִי:
אוֹ הֲנִסָּה אֱלֹהִים לָבוֹא לָקַחַת לוֹ גוֹי מִקֶּרֶב גּוֹי בְּמַסֹּת בְּאֹתֹת
וּבְמוֹפְתִים וּבְמִלְחָמָה וּבְיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה וּבְמוֹרָאִים
גְּדֹלִים כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה לָכֶם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בְּמִצְרַיִם לְעֵינֶיךָ:
אַתָּה הָרְאֵתָ לָדַעַת כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד מִלְבַדּוֹ:
ישראל מִן־הַשָּׁמַיִם הִשְׁמִיעֲךָ אֶת־קֹלוֹ לְיַסְּרֶךָּ וְעַל־הָאָרֶץ הֶרְאֲךָ
אֶת־אִשּׁוֹ הַגְּדוֹלָה וּדְבָרָיו שָׁמַעְתָּ מִתּוֹךְ הָאֵשׁ: וְתַחַת כִּי אָהַב
אֶת־אֲבֹתֶיךָ וַיִּבְחַר בְּזַרְעוֹ אַחֲרָיו וַיּוֹצִיאֲךָ בְּפָנָיו בְּכֹחוֹ הַגָּדוֹל
מִמִּצְרָיִם: לְהוֹרִישׁ גּוֹיִם גְּדֹלִים וַעֲצֻמִים מִמְּךָ מִפָּנֶיךָ לַהֲבִיאֲךָ
לָתֵת־לְךָ אֶת־אַרְצָם נַחֲלָה כַּיּוֹם הַזֶּה: וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ
אֶל־לְבָבֶךָ כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ
מִתָּחַת אֵין עוֹד: וְשָׁמַרְתָּ אֶת־חֻקָּיו וְאֶת־מִצְוֹתָיו אֲשֶׁר אָנֹכִי
מְצַוְּךָ הַיּוֹם אֲשֶׁר יִיטַב לְךָ וּלְבָנֶיךָ אַחֲרֶיךָ וּלְמַעַן תַּאֲרִיךְ
יָמִים עַל־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ כָּל־הַיָּמִים: ח"ק.

ברכת ההפטרה

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר בחר בנביאים טובים ורצה בדבריהם הנאמרים באמת: ברוך אתה יי הבוחר בתורה ובמשה עבדו ובישראל עמו ובנביאי האמת וצדק:

הפטרה לתשעה באב (ירמיה סימן ז')

אָסֹף אַסִּיפֵם נְאֻם־יְהוָה אֵין עֲנָבִים בַּגֶּפֶן וְאֵין תְּאֵנִים בַּתְּאֵנָה
וְהֶעָלֶה נָבֵל וָאֶתֵּן לָהֶם יַעַבְרוּם: עַל־מָה אֲנַחְנוּ יֹשְׁבִים
הֵאָסְפוּ וְנָבוֹא אֶל־עָרֵי הַמִּבְצָר וְנִדְמָה־שָּׁם כִּי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
הֲדִמָּנוּ וַיַּשְׁקֵנוּ מֵי־רֹאשׁ כִּי חָטָאנוּ לַיהוָה: קַוֵּה לְשָׁלוֹם וְאֵין
טוֹב לְעֵת מַרְפֵּא וְהִנֵּה בְעָתָה: מִדָּן נִשְׁמַע נַחֲרַת סוּסָיו מִקּוֹל
מִצְהֲלוֹת אַבִּירָיו רָעְשָׁה כָּל־הָאָרֶץ וַיָּבוֹאוּ וַיֹּאכְלוּ אֶרֶץ וּמְלֹאָהּ
עִיר וְיֹשְׁבֵי בָהּ: כִּי הִנְנִי מְשַׁלֵּחַ בָּכֶם נְחָשִׁים צִפְעֹנִים אֲשֶׁר
אֵין־לָהֶם לָחַשׁ וְנִשְּׁכוּ אֶתְכֶם נְאֻם־יְהוָה: מַבְלִיגִיתִי עָלַי יָגוֹן
עָלַי לִבִּי דָוֶי: הִנֵּה־קוֹל שַׁוְעַת בַּת־עַמִּי מֵאֶרֶץ מֶרְחַקִּים הַיְהוָה
אֵין בְּצִיּוֹן אִם־מַלְכָּהּ אֵין בָּהּ מַדּוּעַ הִכְעִסוּנִי בִּפְסִלֵיהֶם

בְּהַבְלֵי נֵכָר׃ עָבַר קָצִיר כָּלָה קָיִץ וַאֲנַחְנוּ לֹא נוֹשָׁעְנוּ׃ עַל־
שֶׁבֶר בַּת־עַמִּי הָשְׁבַּרְתִּי קָדַרְתִּי שַׁמָּה הֶחֱזִקָתְנִי׃ הַצֳרִי אֵין
בְּגִלְעָד אִם־רֹפֵא אֵין שָׁם כִּי מַדּוּעַ לֹא עָלְתָה אֲרֻכַת בַּת־
עַמִּי׃ מִי־יִתֵּן רֹאשִׁי מַיִם וְעֵינִי מְקוֹר דִּמְעָה וְאֶבְכֶּה יוֹמָם וָלַיְלָה
אֵת חַלְלֵי בַת־עַמִּי׃ מִי־יִתְּנֵנִי בַמִּדְבָּר מְלוֹן אֹרְחִים וְאֶעֶזְבָה
אֶת־עַמִּי וְאֵלְכָה מֵאִתָּם כִּי כֻלָּם מְנָאֲפִים עֲצֶרֶת בְּגֹדִים׃ וַיִּדְרְכוּ
אֶת־לְשׁוֹנָם קַשְׁתָּם שֶׁקֶר וְלֹא לֶאֱמוּנָה גָּבְרוּ בָאָרֶץ כִּי מֵרָעָה
אֶל־רָעָה יָצָאוּ וְאֹתִי לֹא־יָדָעוּ נְאֻם־יְהוָה׃ אִישׁ מֵרֵעֵהוּ הִשָּׁמֵרוּ
וְעַל־כָּל־אָח אַל־תִּבְטָחוּ כִּי כָל־אָח עָקוֹב יַעֲקֹב וְכָל־רֵעַ רָכִיל
יַהֲלֹךְ׃ וְאִישׁ בְּרֵעֵהוּ יְהָתֵלּוּ וֶאֱמֶת לֹא יְדַבֵּרוּ לִמְּדוּ לְשׁוֹנָם
דַּבֶּר־שֶׁקֶר הַעֲוֹת נִלְאוּ׃ שִׁבְתְּךָ בְּתוֹךְ מִרְמָה בְּמִרְמָה מֵאֲנוּ
דַעַת־אוֹתִי נְאֻם־יְהוָה׃ לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת הִנְנִי צוֹרְפָם
וּבְחַנְתִּים כִּי־אֵיךְ אֶעֱשֶׂה מִפְּנֵי בַּת־עַמִּי׃ חֵץ שָׁחוּט קׄ
לְשׁוֹנָם מִרְמָה דִּבֶּר בְּפִיו שָׁלוֹם אֶת־רֵעֵהוּ יְדַבֵּר וּבְקִרְבּוֹ יָשִׂים
אָרְבּוֹ׃ הַעַל־אֵלֶּה לֹא־אֶפְקָד־בָּם נְאֻם־יְהוָה אִם בְּגוֹי אֲשֶׁר־
כָּזֶה לֹא תִתְנַקֵּם נַפְשִׁי׃ עַל־הֶהָרִים אֶשָּׂא בְכִי וָנֶהִי וְעַל־נְאוֹת
מִדְבָּר קִינָה כִּי נִצְתוּ מִבְּלִי־אִישׁ עוֹבֵר וְלֹא שָׁמְעוּ קוֹל מִקְנֶה
מֵעוֹף הַשָּׁמַיִם וְעַד־בְּהֵמָה נָדְדוּ הָלָכוּ׃ וְנָתַתִּי אֶת־יְרוּשָׁלַם
לְגַלִּים מְעוֹן תַּנִּים וְאֶת־עָרֵי יְהוּדָה אֶתֵּן שְׁמָמָה מִבְּלִי יוֹשֵׁב׃
מִי־הָאִישׁ הֶחָכָם וְיָבֶן אֶת־זֹאת וַאֲשֶׁר דִּבֶּר פִּי־יְהוָה אֵלָיו
וְיַגֶּדָהּ עַל־מָה אָבְדָה הָאָרֶץ נִצְתָה כַמִּדְבָּר מִבְּלִי עֹבֵר׃ וַיֹּאמֶר
יְהוָה עַל־עָזְבָם אֶת־תּוֹרָתִי אֲשֶׁר נָתַתִּי לִפְנֵיהֶם וְלֹא־שָׁמְעוּ
בְקוֹלִי וְלֹא־הָלְכוּ בָהּ׃ וַיֵּלְכוּ אַחֲרֵי שְׁרִרוּת לִבָּם וְאַחֲרֵי הַבְּעָלִים
אֲשֶׁר לִמְּדוּם אֲבוֹתָם׃ לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל הִנְנִי מַאֲכִילֵם אֶת־הָעָם הַזֶּה לַעֲנָה וְהִשְׁקִיתִים מֵי־רֹאשׁ׃
וַהֲפִיצוֹתִים בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ הֵמָּה וַאֲבוֹתָם וְשִׁלַּחְתִּי
אַחֲרֵיהֶם אֶת־הַחֶרֶב עַד כַּלּוֹתִי אוֹתָם׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
הִתְבּוֹנְנוּ וְקִרְאוּ לַמְקוֹנְנוֹת וּתְבוֹאֶינָה וְאֶל־הַחֲכָמוֹת שִׁלְחוּ
וָתָבוֹאֶנָה׃ וּתְמַהֵרְנָה וְתִשֶּׂנָה חסר א׳ עָלֵינוּ נֶהִי וְתֵרַדְנָה עֵינֵינוּ

דִּמְעָה וַעֲפַעֲפֵינוּ יְזוֹבוּ־מָיִם: כִּי קוֹל נְהִי נִשְׁמַע מִצִּיּוֹן אֵיךְ
שֻׁדָּדְנוּ בַּשְׁנוּ מְאֹד כִּי־עָזַבְנוּ אָרֶץ כִּי הִשְׁלִיכוּ מִשְׁכְּנוֹתֵינוּ:
כִּי־שִׁמְעָנָה נָשִׁים דְּבַר־יְהוָה וְתִקַּח אָזְנְכֶם דְּבַר־פִּיו וְלַמֵּדְנָה
בְנוֹתֵיכֶם נֶהִי וְאִשָּׁה רְעוּתָהּ קִינָה: כִּי־עָלָה מָוֶת בְּחַלּוֹנֵינוּ בָּא
בְּאַרְמְנוֹתֵינוּ לְהַכְרִית עוֹלֵל מִחוּץ בַּחוּרִים מֵרְחֹבוֹת: דַּבֵּר כֹּה
נְאֻם־יְהוָה וְנָפְלָה נִבְלַת הָאָדָם כְּדֹמֶן עַל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה וּכְעֹמֶיר
מֵאַחֲרֵי הַקּוֹצֵר וְאֵין מְאַסֵּף: כֹּה ו אָמַר יְהוָה אַל־יִתְהַלֵּל חָכָם
בְּחָכְמָתוֹ וְאַל־יִתְהַלֵּל הַגִּבּוֹר בִּגְבוּרָתוֹ אַל־יִתְהַלֵּל עָשִׁיר
בְּעָשְׁרוֹ: כִּי אִם־בְּזֹאת יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל הַשְׂכֵּל וְיָדֹעַ אוֹתִי כִּי
אֲנִי יְהוָה עֹשֶׂה חֶסֶד מִשְׁפָּט וּצְדָקָה בָּאָרֶץ כִּי־בְאֵלֶּה חָפַצְתִּי
נְאֻם־יְהוָה: המפטיר אומר הברכות

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם צור כל העולמים צדיק בכל הדורות האל הנאמן האומר ועושה המדבר ומקיים שכל דבריו אמת וצדק:

נאמן אתה הוא יי אלהינו ונאמנים דבריך ודבר אחד מדבריך אחור לא ישוב ריקם כי אל מלך נאמן ורחמן אתה: ברוך אתה יי האל הנאמן בכל דבריו:

רחם על ציון כי היא בית חיינו ולעלובת נפש תושיע במהרה בימינו: ברוך אתה יי משמח ציון בבניה:

שמחנו יי אלהינו באליהו הנביא עבדך ובמלכות בית דוד משיחך במהרה יבא ויגל לבנו על כסאו לא ישב זר ולא ינחלו עוד אחרים את כבודו. כי בשם קדשך נשבעת לו שלא יכבה נרו לעולם ועד: ברוך אתה יי מגן דוד:

חזן יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יְיָ כִּי נִשְׂגָּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ:

קהל הוֹדוֹ עַל אֶרֶץ וְשָׁמַיִם וַיָּרֶם קֶרֶן לְעַמּוֹ תְּהִלָּה לְכָל חֲסִידָיו לִבְנֵי
יִשְׂרָאֵל עַם קְרוֹבוֹ הַלְלוּיָהּ:

לדוד מזמור ליי הארץ ומלואה תבל וישבי בה: כי הוא על ימים יסדה ועל נהרות יכוננה: מי יעלה בהר יי ומי יקום במקום קדשו: נקי כפים ובר לבב אשר לא נשא לשוא נפשי ולא נשבע למרמה: ישא ברכה מאת יי וצדקה מאלהי ישעו: זה דור דורשיו מבקשי פניך יעקב סלה: שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד: מי זה מלך הכבוד יי עזוז וגבור יי גבור מלחמה: שאו שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד: מי הוא זה מלך הכבוד יי צבאות הוא מלך הכבוד סלה:

ווען מען שטעלט דיא ספר תורה אין היכל זאגט כען דאס

וּבְנוּחָהּ יֹאמַר שׁוּבָה יְיָ רִבְבוֹת אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל: קוּמָה יְיָ לִמְנוּחָתֶךָ אַתָּה
וַאֲרוֹן עֻזֶּךָ: כֹּהֲנֶיךָ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק וַחֲסִידֶיךָ יְרַנֵּנוּ: בַּעֲבוּר דָּוִד
עַבְדֶּךָ אַל תָּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ: כִּי לֶקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם תּוֹרָתִי אַל תַּעֲזֹבוּ:
עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ וְתוֹמְכֶיהָ מְאֻשָּׁר: דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי נוֹעַם וְכָל
נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם: הֲשִׁיבֵנוּ יְיָ אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם:

קינות לתשעה באב

שָׁבַת סורו מֶנִּי שִׁמְעוּנִי עוֹבְרֵי (נ״א עוֹבְרֵי).
סְחִי וּמָאוֹם הֶשִׁימוּנִי בְּעֶדְרֵי חֲבֵרַי.
סַכּוֹתָה מִשְׁבַּן מִפְּכוֹת דְּבִירִי. סַבּוֹתָ וְהוּבְלוּנִי
גְּבוּרַי. סָפְקוּ כַף וּמָעֲדוּ אֲבָרַי. כְּסִלָּה כָּל
אַבִּירַי: נָפְלָה עוֹדְנוּ בְּצוֹל דְּכוּיָה. עֵינִי
חִכְּתָה לַחֲזוֹן בֶּן בֶּרְכְיָה. עַד פְּלָאִי גִלְגֹּל

פירוש ע״ט

שָׁבַת סורו מֶנִּי עָם אִיז וָואַרְעֶן פַאר שְׁטָערְט דָאס בֵּית הַמִּקְדָּשׁ מייִנע בֶּעמְרִיבְּטִי הָאבֶּן מִיר גימאכְט הָערְן טוט אַייךְ אָפּ פּון מִיר דָאס הַייסְט דִיא כְּשֵׁרִים הָאבֶּען צוא אונְז גִישְׁרַיעֶן אז מִיר זָאלֶן זִיךְ פּון זִיי אָפּ קֶערִין וָואורום מִיר וֶועלֶן זִיי פַּר אום רַיינִיגֶען. פַּאר אום וְועְרְדִיקְיט אוג אַבְשֵׁיי הָאבֶּן זִיי מִיר נְמַאכְט צְווישֶׁן דִי שְׁטַאדְעם פּון מייִנע חֲבֵרִים. דוא הָאסְט בַּאדְעקְט דָעם אוֹיבְּערְשְׁטֶען מִשְׁכָּן פּון צוּ קוּקִין אוֹיף מַיין פַּאלְיִן דָם אִיז דָאס בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אֲדֶער פּון צוּ פַּר גֶעמֶן מַיינֶע רַייד וָום אִיךְ הָאב מִתְפַּלֵל גִיוֶוען פַּאר דִיר. דוא הָאסְט בַּאדְעקְט אז מַיין תְּפִלָּה זָאל צוא דִיר נִיט קוּמֶן מייִנע גְּבוּרִים זֶענֶן וָוארִין אִיבֶּר גְשְׁטַאנְדְקְט דָאס הַייסְט דָר שׁוֹנֵא הָאט זִייא מְנַצֵּחַ גִיוֶוען. זִייא הָאבֶּען גִיקְלַאפְּט מִיט זִייעֶרע הֶענְט אוג הָאבֶּן זִיךְ פַּאר וואונְדֶערְט אוף מַיין חוּרְבָּן מייִנע אֲבָרִים זֶענֶן צוא פַּאלִין אָדֶר צוּ בְּרָאכְן גִיוָוארֶן אז זִייא הָאבֶּען צוא מְרָאסְטֶען אַלֶי מייִנע גְּבוּרִים: נָפְלָה אוּנְזֶר צִירוּנג אִיז אַרַיין גִיפַאלֶן אִין דֶעם טִיפֶּען אָבְּגְרוּנְד מַיינֶע אוּגֶן הָאפֶּן צוּ דֶער נְבוּאָה וָום זְכַרְיָה דֶר זוּן פּון בֶּרְכְיָה הָט גְנָאגְט אז אִין יְרוּשָׁלַם וֶועלֶן נָאךְ זִיצֶן זְקֵנִים אוג זְקֵנוֹת. די נְבוּאָה אִיז בַּאהַאלְטֶען בִּיז דֶער צַייט וָאוּ הש״י וֶועט מִיר מָאכֶן אַוֶועלְבֶּע נִסִּים וִוי עֶר הָט גִיטָאן צוּ דִי יִשְׂרָאֵל

קינת יהודה

שָׁבַת סורו מֶנִּי שִׁמְעוּנִי עוֹבְרֵי וכו׳. למשל אֲנִבְּיר הָאט נְמָאכְט אַשְׁידוּךְ מִיט זַיין טָאכְטֶער. אוג עֶר הָאט גְענוּמֶען אִתָּהּ פּון אֲפֶּרעמְדֶּע שְׁטָאט אֲרוֹסְטֶען לַמְדָן מִיט זַייֶער שַׁייֶנע אוג גוטֶע מַעֲלוֹת נָאךְ דֶער חֲתוּנָה הָאט דֶער שְׁווֶער גֶענָאגְט צום אַייִדָם דוא בִּיסְט בַּייא מִיר זַייֶער פַּייֶער אוג אִיךְ הָאב דִיךְ לִיב אִיךְ וָואלְט גֶערִין דִיךְ נָעמֶען צוּ מִיר אִין שְׁטָאט נָאר וַויִיל בַּייא מִיר אִין שְׁטָאט זֶענֶן אַלֶע יונְגֶע מֶענְטְשֶׁען אַפְקוֹרְסִים. הָאב אִיךְ כּוֹדֶה טָאכְטֶער וֶועסְטוּ דִיךְ בַּהֲעפְטֶען מִיט זַיי. דְּרִיבֶּער בֶּעם אִיךְ דִיךְ דוא וָאלְסְט נִים רַייֶדֶען מִיט זַיי. אוג זָאלְסְט דִיךְ שְׁטָארְק דֶערְווייפֶּעֶרֶן פּון זַייא. דֶער אַיידָם הָאט צוא נְזָאגְט דָעם

חורבן בית המקדש

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן. רַבִּי יוֹחָנָן וָאנְט (מַאי דִכְתִיב) זִיךְ תָּמִיד דָאס אִיז גְמֵיינְט וֶועלְן עֶר וִויל שָׁפָּעם וָואס מַיינְט דָער פָּסוּק (אַשְׁרֵי אָדָם מָאן הֶרְאכְט עֶר וָואס דֶער פּון קָאן אַרוֹס קוּמֶען מִשְׁמֵד תָּמִיד) וואל דָעם שָׁעִנְטְשֶׁען וָום פַּארְכְט וָוארום וֶועלְן אַיין מֶענְטְש בַּאטְרַאכְט זִיךְ נִיש

חֲבוּיָה. עֵינִי מְעוֹלֶלֶת בִּיוָנִית נְכוּיָה. עָשָׂה
וְנִחַם וַיִּקְרָא לִבְכִיָּה. וְנָם עַל אֵלֶּה אֲנִי בוֹכִיָּה:
עַל פְּנֵי פְּרָת נִפְּצוּ חֲסִידֶיהָ. פְּלֵגֵי סוּף זָכְרָה
בְּעָרוּ יְסוֹדֶיהָ. פַּחַד חֵמָא שִׁילֹה תָּכַף סוֹדֶיהָ.
פָּצוּ חֲזִירֵי יַעַר אַיֵּה חֲסִידֶיהָ. פְּצוּ מַעֲשֶׂה
עֶרְיָה לְנִדֶּיהָ. פִּרְשָׂה צִיּוֹן בְּיָדֶיהָ: עַל הַר
צִיּוֹן צָדוּ שָׁאוּנִי מְדָנַי. צָפוּ עַל רָאשֵׁי צִיּוֹן

קינת יהודה

שְׁוֶוער עֶר זָאל אַז מָאהָן. עֶם אִיז אַוועקגענאנגן
אַקוּרָצַע צַיים אִיז דָר אֵייִדעם נִוָארָן אַפִּיקוּרים
מִים שֶׁלעכטָע מַעשִׂים אַז אַלֶע יִונגע מענטשען
פון שְׁמאל הָאבָּען זִיך דָערוַייסטערט פון אִים
אוּן מען הָאט מִים אִים נִים נוּואלט רֵייִדען.
וויא דָער שְׁוֶוער הָאט דָאם בֶּהערט הָאט עֶר
נוּאנט צוּם אֵיידִים אִיך וֶועל דִיך אַרויסקְרַייבּען
פון מַיין שְׁטוּב אוּב דוּא וֶועסט נִים פַּארבֶּעסערן
דַייִנע מַעשִׂים. דָר אֵיידִים אִיז אָבּער וַייטֶער

פירוש ע"ט

אין דֶער שְׁמאט גֶלֶגֶל. מַייִנע אויגֶן
טוּען וַוייֶנען וַוויל אִיך בִּין אֵיין
גִיזונְקֶן גִיזוּאהרן וּוי אִין לַיים נָאט הָט
גִימאן דֶעם חוּרְבָּן אוּן דֶר נָאךְ הָאט
עֶר כְּבָיכוֹל זִיך בַּארָאטין אוּן הָט אֶן
גִירופֶן צוּ וַוייֶנען אוּן צוּ קְלָאגֶן דֶער
נְבִיא הָט גִינָאגט עַל אֵלֶה אֲנִי בוֹכִיָה אוֹף
דֶעם רָאזִיגען טוּא אִיך וַוייֶנען. בַּייא

דֶעם טַייך פְּרָת זֶענען וּואהרן פַּאר שִׁפְּרַייט אִירֶע חֲסִידִים אוּן פִּיל הָאבּען
זִיך אַלַיין דֶר טְרונְקען אִין מִיטֶן דֶעם יַם גִידַענק דוּא נָאט וויא וַייא הָאבּן
גִיגְרָאבּין אִירֶע גְרונְטִין מִיינט מֶען דִיא נְרונְטִין פון יְרוּשָׁלַיִם. דִיא פָּארכְט
וּואם יִרְמְיָה הָאט וַיי גִישְׁמָראפְּט אוּן הָט גִימַאכְט פָּארכְטֶן וָום נָאט הָאט
גִימַאן צוּ דֶר שְׁמאט שִׁילה אִיבֶּר אִירי עֲבִירות אוּן וַיי הָאבּען זִיך נִיט גִינוּמֶן
קֵיין מוּסָר דָם הָאט וַיי גוֹרם גִיוֶוען אַז עֶרְדָאט גִיהַיילְט צוּא בְּרֶענְגֶן דִיא
בְּבָלִים צוּ נְרָאבּין אִירֶע גְרונְטִין. וואו זֶענֶן אִירֶע חֲסִידִים. וַיי הָאבּען גִירֶעט
מִיר הָאבּן גִיוֶועהן אוּן גְפוּנֶען אִין זַייֶער בֵּית הַמִּקְדָּש אִיין מַעֲשֶׂה פון עֲרָיות
דֶען וַיי הָאבּן דָאךְ דִי כְּרוּבִים גְמַאכְט בְּאהֶעפְט אִייֶנֶער צוּם אַנדֶערֶן דְרום
גִיהֶער מֶען וַיִיא צוּ פַּאר וָואנְדֶלין אוֹף דֶעם הָאט צִיון גִיבְּרָאכְן מִיט אִירֶע
הֶענְט: עַל הַר צִיּוֹן אוֹף דֶעם בַּארְג צִיון הָאבּען גִילוּועְרְט דִי בְּרומוּנְג פון
מַייִנֶע קְרִיגֶר דִיא מוּטְווִילִיגֶע הָאבּען גִימַאכְט שְׁווִימֶען וּואסֶער אוֹף מַיין

חורבן בית המקדש

קֶען פִּיל בַּייִ דֶער פון אַרוּם קוּמֶען דָאם בֵּית
הַמִּקְדָּש אִיז דוּרְך דֶעם חָרוּב נְווארֶען וָואם
אוּנְטֶער עֶלְטֶערֶן הָאבּען זִיך נִיט בַּאמְרָאכְט
גיוונארין

זְדוֹנַי. צָמַתּוּ בְנוֹב לַעֲמוֹד זְדוֹנַי. צוֹר נָצַרְתָּ
לְעוֹרֵר מְדָנַי. צָעַק עַמִּי בִּימֵי בֶן דִּינַי. צַדִּיק
הוּא יְיָ: אַתָּה קַלִּים הִכְבַּדְתָּ וּמֵעֲדֵי עֶרְמוֹנַי.
קֵרַבְתָּ בֹּא אֵלַי וַיַּחֲרִימוּנִי. קָרָאתִי לִיוֹשְׁבֵי
גִּבְעוֹן עוֹד הֵם זֵרְמוּנִי. קוֹלִי לְהַשְׁמִיעַ בַּעֲרָב
הִנְרִימוּנִי. קוּמִי עֲבוֹרִי בְּהָתֵל הֶעֱרִימוּנִי.

פירוש ע"ט

קאפ. מייִנע זינד פון דֶער שְׂטָאט נוב
הָט זיך גיקניפט צו דֶער מָאנֶן וָואס
אִיהְ הָאב דָאךְטין אוס גימַיטעט די
כֹּהֲנִים. אִיין היטונג הָאסְטוּ גיהיט
דִיא וָועלְכִיגע זינד צוּא דֶער וָועקֶן
מייִנע קְריגֶר אִין זִיעֶר טְרָעפונג פון
די טָעג אַז עֶם אִיז גיוֶוען אַגרוֹיסֶער
בְּרֶיה פון דִיא יִשְׂרָאֵל וָואס עֶר הָאט
גיהַיסִין בֶּן דִינַי אוּג הָאט גיוָואלְט
אַרוֹים זַיין פון דֶעם נָלוּת מִיט גְוַואלְד אוּג דֶער נָאךְ וָועגֶן זָויא דוּרְךְ דֶעם
גִישְׂטְרוֹיכִילְט גיוָואךְן הָט דֶעמְאלְט מַיין פָּאלְק גִישְׂרִיעֶן נָאט אִיז גֶרֶעכְט
דֶען דוּרְךְ מַייִנע מַעֲשִׂים אִיז דָם מִיר גיקוֹמֶען: אַתָּה דִיא כַּשְׂדִים וָואס
וָועגֶן גיוָועֶן גְרִינְג גִישְׂעצְט כְּלוֹמֶר מְבוּזֶה צְוַוישֶׁען אַלֶע אוּמוֹת הָאסְטוּ
זָייא אוֹף אוּנְז שָׁוֶועֶר גֶימַאכְט פון מַיין צֶירוּנְג הָאבֶּן זָיי מִיר גְמַאכְט נַאקְעט
דוּ הָאסְט גיגֶעהְנְט דֶעם נָאךְ יָאגֶער עֶר וָאל קוֹמֶען צוּא מִיר אוּג זָיי הָאבֶּען
מִיךְ פֶּר וויסְט. זָייא הָאבֶּען מִיךְ גוֹרֶם גיוָועֶן צוּ מַאכֶּן הֶערֶן מַיין קוֹל צוּ
דִיא עֶרְבִיים אוּג יִשְׁמָעֵאלִים כְּלוֹמֶר אִיבֶּעֶר זָייא הָאב אִיךְ גיבֶּעטֶען דִיא
יִשְׁמָעֵאלִים אוּג עֶרְבִיים זָיי וָאלֶען מִיר הֶעלְפֶּין אִיךְ הָאב גירוּפֶן צוּ דִי זִיצֶרֶן
פון גִבְעוֹן זָיי וָאלֶן מִיר הֶעלְפֶּן הָאבֶּן זָיי מִיךְ אוֹךְ פֶּאר דָארְבֶּן זָיי הָאבֶּן צוּ
מִיר גיוָואגְט שְׁטֶייא אוֹיף אוּג פָּארְט אִיבֶּר דוּרְךְ אוֹנְזֶר לַאנְד. מִיט גְשִׁפֶּעט
אוּג לִיסְט הָאבֶּן זָיי מִיךְ גיגַאנְגְט. זָיי הָאבֶּן צוּ אוּנְז אֶרוֹס גְטָרָאגֶען גְוַואלְצִיגִי
עָסְעְנְוַוארְג אוּג לָאגְלִין וָואס זָועגֶן גיוָועֶן אָן גיבְּלָאזִין מִיט וויִנְד אַזוֹ וָוי

קינת יהודה

גֶעאַנְגֶען אִין זַיין שָׁלָעכְטֶען וָועג. בִּיז דֶער
שְׁוֶועֶר הָאט אִים אֶרוֹסְגֶעפֶּרִיבֶּען מִיט שֶׁאנְדֶע
פון שְׂטָאט. אַז דֶער אֱיידֶעם הָאט נָאכְדֶעם
גִזְעהֶן וויא גָרוֹס זַיין צָרָה אִיז הָאט עֶר גְוַויינְט
אוֹף זִיךְ אַלֶיין אוּג הָאט גְזָאגְט וויא שֵׁיין אוּג
גְלִיקְלִיךְ בִּין אִיךְ גְוֶועֶן וֶועֶן אִיךְ הָאב מִיךְ
גֶשׂמְכְט מִיט דִי שְׂטָאט מֶענְשֶׁען צוּ רַייצֶן.
וִוי אוֹמְגְלִיקְלִיךְ בִּין אִיךְ הַיינְט וֶועֶן דִי מֶענְשֶׁן
פון שְׂטָאט שָׁעְטֶען זִיךְ מִיט מִיר צוּא רַייצֶן.
דָאס וָועלְכִיגע אִיז גְוֶועֶן בַּייא דִיא יידֶען וֶועֶן

חורבן בית המקדש

גְוָואלְט אוּג פון וֶועגֶן אֵיין הָאן מִיט אֵיין הֶנְן וָואגֶן אִיז חֲרוּב גְוָואלְט דִיא שְׂטָאט בִּיהַר
אִיז חֲרוּב גְוָואלְט דִיא חֲשׁוּבֶי שְׂטָאט סוּר דֶען אִין יְרוּשָׁלַיִם אִיז גְוֶועֶן אַיין מֶענְשׁ וָואס
מַלְכָּא. אוּג פון וָועגֶן אֵיין אָקס פון אַיין זַיין לִיב הָאבֶּער אִיז גְוֶועֶן קָמְצָא אוּג זַיין פַּייגֶע

קָרָאתִי לַמְאַהֲבַי הֵמָּה רִמּוּנִי: לָמָּה רוּחַ אַפִּינוּ לָטֶבַח שָׁמְרוּ. רָאִיתָ כִּי כְתַנּוּר עוֹרָם כָּמָרוּ. רָאִיתָ כִּי עָמֵל וְכַעַס בְּאוֹוִיךְ גָּמָרוּ. רַבְתָּ בְיַד יְחֻזְקֵאל לְנַקּוֹם כְּמוֹ מָרוּ. רְאֵה וְנַבְּחִידֵם מִגּוֹי אָמָרוּ. רְאֵה יְיָ כִּי צַר לִי מֵעַי חֲמַרְמָרוּ: הֲשִׁיבֵנוּ שִׁישׁי שִׁמַּע לְגוֹי צַאֲנִי. שִׁבְתָּם רְכוּם חֲצֵרִי לְהַדְבִּיאֵנִי. שִׁפְתֵי

קינת יהודה

הקב״ה האט זיך טיט ווייא מִחְתַּגֵּן גוּרין האט
ער זיי נָעגאנְגט ווייא וָאלין זיך גיט באהעפטין
מים עמון אוג מואב אוג ניט מים אַנדערע
פֶּעלקער. ווייא וָאלין ניט עסין אוג מרינקין
צוא וַאמין מים דיא פֶּעלקער. נָאכדעם האבין
דיא יודין אַוו פיל נָעזונדיגט או דיא פֶּעלקער
האבין זיך דערווייטערט פון דיא יודין. ביז
הקב״ה האט ווייא ארויסנעטריבין פון ארץ
ישׂראל האבין די יודין נעזהן וויא אוממגליקליך
ווייא זַענען גוואָרין. האבין ווייא אַנגעהויבין
צוא וַאגין (שבת). מיר איז פארשטערט גוואָרין
מין גופּס וואס איך האב נעהאט. וסדרו מני
שמעוני עוברי). אלע פֶּעלקער וואס זענען
נעמגנגין פארבי מיר האבין נעזאגט אייגער
צום אנדערין ווייא וָאלין אַוועקגיין פון מיר
אוג וָאלין זיך פרי מיר דערווייטערין. אוג
ווייא האבין דאס נעזאגט איך וָאל הערין. אוג
דורך דעם זענען אוף אונז נעקומין אלע
אומגליקין ביז הקב״ה ווועט אוף אונז
רחמנות האבין:

פירוש ע״ט

עם שמויט אין מדרש אומה איך
האב גירופן צו מיינע ליב האבר זיי
האבן כיך געמארט. וואורום האבן זיי
ניהיט צו שעכטין יאשדהו וואס ער
ווערט אן גירופן רוח אפינו דאיט דוא
האסט דאך גזעהן או זייער הויט איז
דער היצט או וויא איין אויבן דוא
האסט דאך גיזעהן או מידיקייט אוג
כעס האבן זיי גומר ניוון אין דיין
גילופטקייט דו האסט נימערט צוא
זאגין דורך יחזקאל הנביא או דוא
ווועסט זיך אן ווייא או נוקם זיין או
וויא זיי האבן דיך ווידר גישעענט
זעה נאט וויי עם איז מיר אינג מייני
גידערים ענין איין גישרופן השיבנו
קער מיך ווידר אוג לאו מיר הערין
דם וואורט (שישי ושמחו) או וויי דו

האסט גימאכט הערין צו דעם פאלק ואס האט מיך גימאכט אוים גיין פון
מיין לאנד האסטו איהם גימאכט הערין שישי. דיא בשדים האבן צוא
טראטין מיין הויז כדי זיי זאלן מיך מאכן ברעכן דיא לעפצין פון מיינע

חורבן בית המקדש

איז גזגון בר קמצא איין מאל הט דער מענטש
גימאכט איין סעודה אוג הט גשיקט זיין קנעכט
ער זאל אים רופין אויף דער סעודה זיין ליב

האבער קמצא אוג דר קנעכט האט ניט דעכט
דער הערט אוג האט גרופין בר קמצא אוג
ויא דער מענטש איז אריין גקומין אין שמוב

מְשׁוֹרֲרֵי דְּבִיר דָּמְמוּ לְהַדְאִיבֵנִי. שָׁמַעְתָּ
זְמוֹרוֹת אַף הֵבִין לְשַׁאטְאֵנִי. שָׁכְבוּ וְנָדוּ חָצִין
לְהַבְרִיאֵנִי. שָׁמְעוּ כִּי נֶאֱנָחָה אָנִי: כִּי תָם
חַקְתָּ בְּכֵם אוֹפַנֶּיךָ. תָּשִׁיב לָהֶם גְּמוֹל כְּאָז
חָזוֹת פָּנֶיךָ. תַּרְדּוֹף לְצַלְמוֹן יוֹעֲצֵי עַל צְפוּנֶיךָ.
תִּתֵּן לְהַבְהֵב נוֹתְצֵי פְּנִינֶיךָ. תִּקְרָא לְשַׁכְּרָם
כּוֹס תְּמוּם בְּפָנֶיךָ. תָּבֹא כָּל רָעָתָם לְפָנֶיךָ:
תָּבֹא אֶל צָר אֲשֶׁר כְּלָנוּ. לְמִבּוֹא חֲמַת בְּהֵמָה
נְהֲלָנוּ. עַד לַחֲלַח וְחָבוֹר הִגְלָנוּ. זָקֵן וּבָחוּר
וּבְתוּלָה כְּבָלָנוּ. רָם הַבֵּט נָא עַמְּךָ כְּלָנוּ.
זְכוֹר יְיָ מֶה הָיָה לָנוּ:

פירוש ע"ט

זינגערם וום האבן גיזונגן אין בית
המקדש האבן זיי גימאכט שוויינגען
צוא מאכן מיך טרוערין דוא האסט
גיהערט אז צוויי גין מיט צארן האסט
דו פיינט אן גיבריים צו אום קערין
מיך דיא ישראל ווענין גילענין אונ

חורבן בית המקדש

אוג האם גשונקן זיין פיינם בר קמצא ויצם
ביי דער סנדה האם ער צוא אים נאנם דוא
ביסם דאך מיין שוגא פון לאנג אן ואם
האסמו דא צוא מאן אויף מיין סנדה ששייא
אוף אוג גייא ארוים האם בר קמצא צוא אים
נאנם איך בעם דיך וייל איך בין גקומען מוא

מיר

זעגין גוועז פאר ואגילט דיא קליינע שטיינדליך איז גיוועז צוא מיין מאל
ציים ואורום זיי פלענין קנעטין זייער טייג אין דיא גרויבער אין דער ערד
פלענין זיך ארין קנעטין קליינע שטיינדליך אין דיא טייג דער נאך אז
זיי פלענין עסין דאם ברוים פלענן זיי זיך אוים ברעכין דר מיט די ציין. די
בבלים האבן גיהערט אז איך טוא זיפצין כי תם דען דיא צורה פון יעקב
ואם ער ועערט גירופען תם האסטו אוים ניקריצט אין דיין כסא הכבוד
אוג די עובדי כוכבים האבן גואלט אום מעקין דעם נאמען פון ישראל
זייא האבין אונז גיפירט מיט גרים צארין אין לאנד חמת ביז דעם לאנד
להלח וחבור האבין זייא אונז פאר מריבען אלטע לייט אוג בחורים אוג
בתולות האבין זייא גיבונדען מיט איינרגע קייטין רם הבט נא גאט דוא
ביסט דאך הויך דער הויבין לוג נון אוג ועה ואם זיי האבען אונז גיטאן

מיר נעמן דאך אלע דיין פאלק גדענק גאט ואם אין אונז גישעהען:

אֵיכָה אַצְתָּ בְאַפֶּךָ. לְאַבֵּד בְּיַד אֲדוֹמִים אֱמוּנֶךָ.
וְלֹא זָכַרְתָּ בְּרִית בֵּין הַבְּתָרִים אֲשֶׁר בֵּרַכְתָּ
לְבְחוּנֶיךָ. וּבְכֵן בְּפִטִינוּ. זְכוֹר יְיָ מֶה הָיָה לָנוּ: אֵיכָה
נָעַרְתָּ בְּנַעֲרָתֶךָ. לְגֹלוֹת בְּיַד גֵּאִים גְּאוּלֶךָ. וְלֹא זָכַרְתָּ
דְּלִיַּת דַּלּוּג דַּרְךְ אֲשֶׁר דָּלַגְתָּ לְדָגְלֶיךָ. וּבְכֵן דִּבַּרְנוּ.
זכור: אֵיכָה הַגְתָּ בְּהֶגְיוֹנֶךָ. לַהֲדוֹף בְּיַד הוֹלְלִים
הֲמוֹנֶיךָ. וְלֹא זָכַרְתָּ וְעוּד וֶתֶק וֶסֶת אֲשֶׁר וַעַדְתָּ
לְוַעְדֶיךָ. וּבְכֵן וְקוֹנַנּוּ. זכור: אֵיכָה זָנַחְתָּ בְּזַעְמֶךָ.
לְזַלְזֵל בְּיַד זָרִים זְבוּלֶךָ. וְלֹא זָכַרְתָּ חִתּוּן חֻקֵּי חוֹרֵב

חורבן בית המקדש

מיר דִי חֻרְבָּה נִיט אַן אִיךְ וָעל דִיר בַּאצָאלֶען
וָואם אַיךְ וָעל עָסִין אוּנ מְרִינֶקֶען עֶנְטְפֶּ־רְכֶּ
דָּער פָּעְנָטְשׁ אִיךְ וֵיל דִיךְ דָּא נִיט הָאבֶּען
זָאכְט דָּער בַּר קַמְצָא אִיךְ וָעל דִיר בַּאצָאלֶען
וִוי פִיל אֵיין הַאלְבֶּע סְשׂרָה מָרָעפְּט אַן לָאז
מִיךְ נִיצֶען זָאכְט עֶר אִיךְ וִוִיל דִיךְ נִיט. זָאכְט
עֶר אִיךְ וָעל דִיר נָעבֶּען וָואם דִי נַאבְצָע סְשׂרָה
מָרָעפְּט אַן מוּא מִיר דִיא חֻרְבָּה נִיט אַן הָאט
עֶר נִזָאכְט אִיךְ וִוִיל נִיט אוּנ הָאט אִים אַן
גנומען

פירוש ע"ט

אֵיכָה אַצְתָּ בְאַפֶּךָ וְויא אַזוֹיא הָאסְטוּ
גֶיהַיילְט מִיט דַיין גְרִים צָארְן
אוֹף דַיין בַאגְלוּבְט פָאלְק אוּנ דוּא
הָאסְט נִיט גִידֶענְקְט דֶעם בְּרִית וָוס
דוּ הָאסְט אוֹם דֶעֶר וְוִילְט צוּ דַיינֶע
גִיפְרוּבְטֶע דָם וֶעגֶן דִי אָבוֹת וָוס דוּא
הָאסְט וַיי גִיפְרוּבְט מִיט פִיל נִסְיוֹנוֹת
אוּנ וֶעגֶן אִין זַיי אַלֶע בַאשְׂטַאנֶען אוּנ
דָרוּם זָאגֶן מִיר זְכוֹר ה' גִידֶענְק נָאט וָואם עֶס אִיז גִישֶׁעהֶען צוּא אוּנְז:
אֵיכָה נָעַרְתָּ וְויא אַזוֹי הָאסְטוּ גִישְׂרַיִען מִיט דַיין גִישְׂרַיי צוּ פַּר טְרַייבֶּן דוּרְךְ
דִי הָאנְט פוּן דִיא בַּעֲלֵי גַאֲוָה טִיטוֹס לַיים דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל וָואם דוּ הָאסְט
זַיי אוֹים גִילַייזְט פוּן מְצָרַיִם אוּנ הָאסְט נִיט גִידֶענְקְט דָאם שְׁפְּרוּנְג
פוּן דֶעם וָועג וָוס דוּ בִּיסְט גִשְׁפְּרוּנְגֶן צוּ דַיינֶע שְׁבָטִים דָם מֵיינְט מֶען וָואם
פוּן חוֹרֵב בִּיז קָדֵשׁ בְּרֶנֶע אִיז גִיוֶוען עֶלֶף טָאג רַייז אוּנ דוּא הָאסְט דִיא
יִשְׂרָאֵל אִיבֶּר גִיפִירְט דֶעם וָועג אִין דְרַיי טָעג כְּדֵי זַיי א זָאלֶן גִיךְ קוּמֶן. קִיין
אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אוּנ דְרוּם הָאבֶּען מִיר גִירֶעט זְכוֹר. אֵיכָה הַגְתָּ וְויא הָאסְט דוּא
גִירֶעט מִיט דַיינֶע רַייד צוּ פַּאר שְׁטוֹסֶן דוּרְךְ דִיא הֶעגְט פוּן דִיא נַארִישֶׁע
כְּשָׂדִים דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל אוּנ הָאסְט נִיט גִידֶענְקְט דַיין שְׁטַארְק אִין
זַאמְלוּנְג דָם אִיז דָר בֵּית הַמִקְדָּשׁ וָום דוּא הָאסְט זִיךְ אַיין גִיזַאמְילְט דַיינֶע
צוּ דִי יִשְׂרָאֵל אוּנ דְרוּם קְלָאגֶען מִיר זְכוֹר. אֵיכָה זְנַחְתָּ וְויְ הָאסְטוּ פַּר לָאזֶען
מִיט דַיין צָארְן צוּ פַּר שְׁמֶעהֶען דַיין בֵּית הַמִקְדָּשׁ דוּרְךְ דִיא מוּטְוִויל־לִיגְע
כְּשָׂדִים אוּנ הָאסְט נִיט גִידֶענְקְט אִין דֶעם טָאג אַז דוּ הָאסְט גִיגֶעבֶּן דִיא

אֲשֶׁר חָמַקְתָּ לַחֲמוּלֶיךָ. וּבְכֵן חוּסוּ. זכור: אֵיכָה טָרַחְתָּ
בְּטָרְחֶךָ. לִטְרוֹחַ בְּיַד טוֹרְפִים טְלָאֶיךָ. וְלֹא זָכַרְתָּ
יְקַר יְדִידוּת יוֹשֶׁר אֲשֶׁר יִחַדְתָּ לְיוֹדְעֶיךָ. וּבְכֵן יַלְלוּ.
זכור: אֵיכָה כּוֹנַנְתָּ בְּכַעְסְךָ. לְכַלּוֹת בְּיַד כְּפִירִים כַּרְמֶךָ.
וְלֹא זָכַרְתָּ לֹא לִזְנוֹחַ לְעוֹלָם אֲשֶׁר לִמַּדְתָּ לְלִקּוּחֶיךָ.
וּבְכֵן לָהֲגוּ. זכור: אֵיכָה מִלַּלְתָּ בְּמוֹאֶסְךָ. לִמְחוֹת
בְּיַד מוֹנִים מְנַשְּׁאֶיךָ. וְלֹא זָכַרְתָּ נְשִׂיאַת נוֹצַת נֶשֶׁר
אֲשֶׁר נָשָׂאתָ לְנְשׂוּאֶיךָ. וּבְכֵן נָהִינוּ. זכור: אֵיכָה שַׁחְתָּ
בְּסַעֲרְךָ. לְסַגֵּר בְּיַד סֵעֲפִים סַהֲדֶיךָ. וְלֹא זָכַרְתָּ עוֹז

פירוש ע"ט

תּוֹרָה צוּ דִי יִשְׂרָאֵל אוֹיף דֶעם בַּארג סִינַי אוּן דֶעמָאלְט אִיז הקב"ה גְלַייךְ גִיוֶוען וִוי אֵיין חָתָן וָואם דוּ הָאסְט זֵיי אוֹים גִיקְרִיצְט צוּ דַיינֶע יִשְׂרָאֵל אוּן דְרוֹם וָאגֶן מִיר זִכּוֹר. אֵיכָה טָרַחְתָּ וִוי הָאסְט דִיךְ בַּאמִיט מִיט דַיין מִיא צוּ פַּאר צוּקִין דַיינֶע לֶעמֶער יִשְׂרָאֵל דוּרְךְ דִיא הַאנְט פוּן דִי בַּבְלִים אוּן הָאסְט נִיט גֶידֶענְקְט דֶעם וויירדִינְגען זְכוּת פוּן דֶר תּוֹרָה וָואם דוּא הָאסְט גִיאִיינִיגְט צוּ דִי יִשְׂרָאֵל וָואם קָאנְן וִויסְן דִיךְ אוּן דְרוֹם טָאנְן מִיר קְלָאגֶן זִכּוֹר. אֵיכָה כּוֹנַנְתָּ וִויא אַזוֹ הָאסְטוּ דִיךְ מְכַוֵּן גִיוֶוען מִיט דַיין צָארְן צוּ פַּר לֶעגְדִין דַיין וַויין נָארְטֶען דוּרְךְ דִיא הֶעגְט פוּן דִיא כַּשְׂדִים אוּן הָאסְט נִיט גִידֶענְקְט וָום דוּ הָאסְט גִילֶעריגְט צוּא דַיינֶע תַּלְמִידֵי חֲכָמִים אַז דוּ וָועסְט נִיט פַּאר לָאזִין דִי יִשְׂרָאֵל אוֹף אֵייבִּג אוּן דְרוֹם הָאבֶּען מִיר גִירֶעט אֶדֶער גִירוּפֶען זִכּוֹר. אֵיכָה מִלַּלְתָּ וִויא הָאסְטוּ גִירֶעט מִיט דַיין פַּר שְׁמָעהוֹנְג אוֹים צוּ מֶעקִין דוּרְךְ דִיא הַאנְט פוּן דִיא כַּשְׂדִים דִי יִשְׂרָאֵל וָום דֶער הוּיבֶּן צוּ נָאט בְּרוּךְ הוּא מִיט זַייֶער תְּפִלָּה אוּן הָאסְט נִיט גִידֶענְקְט דָאס וָואם דוּ הָאסְט גִיטְרָאגִין דִי יִשְׂרָאֵל אוֹיף דַיינֶע פְּלִיגֶעל אַזוֹ וִויא אֵיין אֶדְלֶער טָרָאגְט זַיינֶע קִינְדֶער אוּן דְרוֹם בְּרוּמֶען מִיר זִכּוֹר. אֵיכָה שַׁחְתָּ וִויא הָאסְטוּ גִירֶעט מִיט דַיין שְׁטוּרֶם צוּא אֵיבֶּער עֶנְטְפֶּערְן דִיא יִשְׂרָאֵל וָום זַייא זָאגִין עֲדוּת אוֹף דַיין אֱיינִיקִיים אִין הָאנְט פוּן דִי בַּבְלִים וָואם זַיי טָרַיבְּטֶן תָּמִיד בֶּיינֶע מַחְשָׁבוֹת אוּן דוּ הָאסְט נִיט גִידֶענְקְט דֶעם זְכוּת פוּן דֶעם תּוֹרָה

וואם

חורבן בית המקדש

גְנוּמֶען בַּייא דֶער הַאנְט אוּן הָאט אִים צֶרוּיס גִפִּירְט. הָאט בַּר קַמְצָא גְנָאנְט עֶס אִיז דָאךְ פִּיל חֲשׁוּבִי רַבָּנִים גְוֶעסֶען אוּן הָאבֶּען אִים נִיט גְוֶוועְרְט מִן הַסְּתָם אִיז זַייא נִיחָא בֶּיי זָאל מִיר אֵיין חֲרָפָּה אֶן פָּאן דְרוֹם וָועל אִיךְ בֵּיי זַיי צוּם קַיסֶר אוּן וֶועל אִיבֶּער זַייא אַלֶע אֵיין מְסִירָה נַעֲשֶׂה. אוּן אִיז נִיצְנְגֶען צוּם קַיסֶר אוּן זָאגְט דִיא יְהוּדִים הָאבֶּען אִין דִיר כּוֹפֵר גוּטֶן הָאט דֶער קַיסֶר גְנָאנְט וָועֶר זָאגְט עֶס מָאכְט אִיז דָאס

עֲדֵי עָדִיִּים אֲשֶׁר עִטַּרְתָּ לַעֲבָדֶיךָ. וּבְכֵן עָנִינוּ. זכור:
אֵיכָה פַּצְתָּ בְּפַחְדֶּךָ. לְפַגֵּר בְּיַד פָּרִיצִים פְּלִיאֶיךָ.
וְלֹא זָכַרְתָּ צַהֲלַת צְבִי צַדִּיק אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִצְבָאֶיךָ.
וּבְכֵן צָעַקְנוּ. זכור: אֵיכָה קָרָאתָ בִּקְרִיאָתֶךָ. לְקִנּוֹת
בְּיַד קָמִים קְרוּאֶיךָ. וְלֹא זָכַרְתָּ רֶגֶשׁ רֶכֶב רִבּוֹתַיִם
אֲשֶׁר רָצִיתָ לְרֵעֶיךָ. וּבְכֵן רָנַנּוּ. זכור: אֵיכָה שָׂאַפְתָּ
בְּשַׁאֲפֶךָ. לִשְׁלוֹת בְּיַד שׁוֹדְדִים שְׁלֵמֶיךָ. וְלֹא זָכַרְתָּ
תּוֹקֶף תַּלְתַּלֵּי תוֹאַר אֲשֶׁר תִּבַּנְתָּ לְתִמִּימֶיךָ. וּבְכֵן
תָּאַנְנוּ. זכור: תָּאַנְנוּ לִשְׁפוֹךְ דְּמָעוֹת בַּמַּיִם. עַל מֶה

חזרבן בית המקדש

דָּאם לִיגָען זָאגְט בַּר־קַמְצָא שִׁיק־קִין יְרוּשָׁלַיִם
אַיין־קַרְבָּן זַייא זָאלְען פּוּן דַיינֶעם וועגֶען מַקְרִיב
זַיין וועמְטוּ זָעהֶן אוּב זַיי וועלְען דָּאם מַקְרִיב
זַיין. הָאם דָּער־קֵיסֵר גִנוּמֶען אַיין־קָאלְב אוּנ
הָאם דָּאם גִשִׁיקְט מִים אִים אִיז עֶר גַנַאנְגֶען אוּנ
הָאם אִין־קָאלְב גְרַאבְט אַיין מוּם אִין דִיא לֶעפְצֶן
וָואם בַּייא אוּנְז הַייסְט דָּאם אַיין מוּם אוּנ מֶען
פָּאר דָּאם גִיט מַקְרִיב זַיין אוּנ בַּייא דִיא רוֹמֶיִם
הַייסְט דָּאם־קֵיסֵר מוּם גִיט אוּנ מֶען מֶעג דָּאם
מַקְרִיב זַיין אוּנ עֶר הָאם דָּאם דְּרוּם נָטָאן כְּדֵי
זַייא זָאלְען זִיךְ גִיט קֶעגֶען פָּאר עֶנְטְפֶּעלֶען פָּאר
דָּעם־קֵיסֵר אַז דָּם־קָאלְב הָאם אַיין מוּם גְהַאט
דְּרוּם הָאבֶּען זַייא דָּאם גִיט מַקְרִיב גְוֶעזֶן אוּנ

פירוש ע"ט

וָום זַיא וָועלְט אֶן גִירוּפֶן עוֹז אוּנ זַיא
אִיז דָּאם שֶׁעֶנְסְטֶע צִירוּנְג פּוּן דֶּער
וֶועלְט וָואם דוּ הָאסְט גִיקְרַייגְט צוּא
דַיינֶע קְנֶעכְט דִיא יִשְׂרָאֵל אוּנ דְּרוּם
הָאבֶּען מִיר גְקְלָאגְט וְכוֹר. אֵיכָה פַּצְתָּ
וַוי הָאסְטוּ גִיטָּעט מִיט דַיין פָּארְכְט
צוּ לָאזִין טִיטִין דוּרְךְ דִיא הָאנְט פּוּן
דִי בַּבְלִים דַייגִי יִשְׂרָאֵל וָום דוּ הָאסְט
זַייא גִיטָאן פִּיל וואוּנֶדֶר אוּנ הָאסְט
גִיט גִידֶעגְקְט דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אוּנ
יְרוּשָׁלַיִם וָום דוּ הָאסְט פַּאר בָּארְגֶען
צוּ דַיין הֶערְשָׁאפְט דָּאם וֶעגֶען דִיא יִשְׂרָאֵל אוּנ דְּרוּם הָאבֶּען מִיר גִישְׂרֶיעֶן
זכור. אֵיכָה קָרָאתָ וַויא הָאסְטוּ גִירוּפֶן מִיט דַיין רוּפּוּנְג צוּ פַּאר קוֹיפִין דִיא
יִשְׂרָאֵל וָום רוּפִין דִיךְ אִין דִי הֶענְט פּוּן דִי כְּשֵׁרִים אוּנ הָאסְט גִיט גִידֶעגְקְט
דִיא אֵייגְנַאמְלוּנְג פּוּן מַחֲנֶה שְׁכִינָה אָדֶר דִיא מַחֲנֶה לְוִיָה וָואם אִין אִיר
מַחֲנֶה אִיז גִיוֶוען צְוַוויי אוּנ צְוַואנְצִיג טוֹיזֶנְט מֶענְטְשֶׁען אוּנ דְּרוּם זֶענֶען
מִיר מְתַרֵעם אוּנ קְלָאגֶען זכור. אֵיכָה שָׂאַפְתָּ וַוי הָאסְטוּ גִימַאכְט פַּר דַארְבֶּן
מִיט דַיין פַּאר דַארְבּוּנְג צוּא אַוֶועק וַוארְפִין אוּנ צוּ פַּאר שְׁפְּרַייטֶן צְוַויֶשֶׁן
דִי הֶענְט פּוּן דִיא בַּבְלִים דִיא יִשְׂרָאֵל וָואם זֶענֶען נַאנְץ צוּ דִיר אוּנ הָאסְט
גִיט גִידֶעגְקְט אִין דֶעם שְׁטַארְקֵייט פּוּן דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וָואם דוּ הָאסְט
אֶן גִיבְּרַייט צוּ דִיא יִשְׂרָאֵל אוּנ דְּרוּם קְלָאגֶען מִיר זכור. תָּאַנְנוּ לִשְׁפוֹךְ מִיר
קְלָאגֶן צוּ פַּר גִיסִין מְרֵעֶרֶן אַוּ וויא וַואסְער פּוּן וֶועגְט וֶועגֶען זֶענֶען מִיר

בְּיוֹם זֶה נְשִׁבִּינוּ פַּעֲמַיִם. זָכְרִי בִּהְיוֹתִי בְּשַׁלְוָה יוֹשֶׁבֶת
בִּירוּשָׁלַיִם. רָגַנְתִּי וְעַתָּה אַאֲדֶה עַד חוּג שָׁמָיִם:
אַאֲדֶה עַד חוּג שָׁמָיִם. אַאֲלֶה אִתִּי שָׁמָיִם. אָאוֹר יוֹם מַחֲרִיבִי
פַּעֲמַיִם. אֶתְאוֹנַן מִי יִתֵּן רֹאשִׁי מַיִם: אַבְחִין בִּבְכִי
לַיִל מִדָּבָר. אֶבְחֲנָה לַיִל מְלֵיל וּמִדָּבָר מִמִּדָּבָר. אֲבַכֶּה אִתִּי
עוֹלַת מִדָּבָר. אֶשְׁאַג מִי יִתְּנֵנִי בַּמִּדְבָּר: אֶגְדַּע וְאֶנָּשֵׂל כְּנוֹקֵף
זַיִת. אֶגָּרֵת אִתִּי כָּל בְּנֵי בַיִת. אֶגְרוֹם שְׁיֹאמַר בַּעַל הַבַּיִת.
אַרְשֶׁה מִי יִתְּנֵנִי שָׁמִיר וָשַׁיִת: אַדְוֶה בְּכָל לֵב לְהַמְצִיאֵהוּ.

פירוש ע"ט

דָּעם טָאג גִיפֿאנְגִין גִיוָוארֶן צְווייא
מָאל אִין חוּרְבָּן בַּיִת רִאשׁוֹן אוּן אִין
חוּרְבָּן בַּיִת שֵׁנִי אִיךְ טוּא גִידֶנְקֶען
אַז אִיךְ בִּין גִיוֶעסֶן אִין יְרוּשָׁלַיִם
בְּשָׁלְוָה הָאבּ אִיךְ גִימוּרְמִילְט אוּן
אִיצוּנְד וָועל אִיךְ צוּא בְּרֶעכֶן מַיין
גִימִיט אוּן וֶועל קְלָאגֶן בִּיז מַיין קְלָאג
זָאל אַרוּף גִיין בִּיז דָּעם צִירְקִיל פּוּן
דָּעם הִימֶל:

אַאֲדֶה עַד חוּג שָׁמַיִם אִיךְ וֶועל מַאכֶן
קְלָאגֶן מִיט מִיר דָּעם הִימֶל

חורבן בית המקדש

אַז בַּר קַמְצָא אִיז גִקוֹמֶען מִים דָּעם קָאלְב
הָאבֶּען דִיא רַבָּנִים דָּאס גִוָּאלְט מְקָרִיב זַיין
כְּדֵי מֶען זָאל גִים דֶּער צָערְעָנֶען דָּעם קֵיסֶר הָאס
רַבִּי זְכַרְיָה גִזָאגְט לַיים וָועלֶען זָאגֶן אַיין
בְּהֵמָה מִים אַיין מוּם אִיז מֶען מְקָרִיב אוֹף דָּעם
מִזְבֵּחַ הָאבֶּען זַייא גִוָּאלְט דָּעם בַּר קַמְצָא
הַרֶּגֶנְן כְּדֵי שֶׁר זָאל גִים גַיין זָאגֶען דָּעם קֵיסֶר
אַז מֶען הָאט דָּאס קָאלְב גִים מְקָרִיב גִוֶּען דָּאס
רַבִּי זְכַרְיָה גִזָאגְט לַיים וָועלֶען זָאגֶען דֶּר וָאס
מַאכְט אַיין מוּם אִין בְּהֵמָה וָאס מֶען דָּארְף
זַיא מְקָרִיב זַיין דָּארְף מֶען אִים טַיישֶען אִיז דָּער
בַּר קַמְצָא גִנַאגֶען אוּן דָּאס קָאלְב וִוירְד
גִבְּראכְט צוּם קֵיסֶר אוּן דָּאס גִוִוּיזֶן דָּאס דִי

אֲדָעָה מִלִּין בָּם לְאַמְצָאתוֹ . אֶדְאַג אַיֵּה רוֹעֶה וְלוֹ אֶמְצָאֵהוּ .
אֲקַוְּנֵן מִי יִתֵּן יָדַעְתִּי וְאֶמְצָאֵהוּ : אֶהֱפְכָה וְאֶתְהַפְּכָה כְּאוֹפֶן
בְּמִלַּי . אֶהֱגֶה פָּנִים בְּפָנִים לְתַנּוֹת עֲמָלַי . אָהֳהוּ חֶרֶם וָסַהַר
מִלְּהַגִּיהַ לְמוֹלַי . אֶצְרַח מִי יִתֵּן אִפּוֹא וְיִכָּתְבוּן מִלַּי : אַרַח
מִשְׁפְּטִי גּוֹנְבִי עֲלִי . אוֹדִיעַ בִּבְצָעִי וּמַעֲלִי . אוּמְלָלוּ מַזָּלוֹת
בָּקָרְעִי מְעִילִי . אֶפְעֶה מִי יִתֵּן שׁוֹמֵעַ לִי : אָזְדָּה כְּהוּפְרָה

חורבן בית המקדש

יְהוּדִים הָאבֶּען אִין אִים כּוֹרֵד גְּוֶוען הָאט רַבִּי יוֹחָנָן גְּזָאגְט דָּם פְּרוּמְקֵיים אוּן דָּם נִידְעֶרְקֵיים פּוּן רַבִּי זְכַרְיָה הָאט חָרוּב גְּמַאכְט דָּעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וַיילְ עָר הָאט נִים גְּלָאזְט דָּאס קָאלְב בְּקְרִיב זַיין אוּן נִים דָּעם בַּר קַמְצָא הֶרְגֶּען אַזוֹ הָאט דָּער קֵיסֵר נִשְׁקְט דָּעם נִירוֹן קֵיסַר אוֹיף יְרוּשָׁלַיִם אוּן אַז עָר אִיז נְקוּמְען נָאהֶעְנְט פּוּן יְרוּשָׁלַיִם הָאט עָר גְּוָואלְט זַיין מַלְךְ פְּרוּבֶּען אוּן הָאט גְּשָׁאטֶען אַיין פַּייל־קִין מְדָרַשׁ הָאט וִיךְ דִי פַּייל

פירוש ע"ט

מוֹא וויסֶען רַייד פוּן גִיבְּעט מִיט זַיי שְׁטַאדְט צוּ בֶּעטְן אִים אִיךְ טוּ מִיךְ זָאגֶן וַיילְ נָאט הָאט מִיךְ פַּר לָאזִין אוּן קָאן אִים נִיט גִיפִּינְגען אִיךְ מוֹא קְלָאגְען וֶועֶר וָואלְט גֶעבְּן אִיךְ זָאל וויסֶן מִיט וָום אִיךְ קָאן אִים בַּאווִילִיגֶן אַז אִיךְ זָאל אִים גִיפִּינְגֶן עֶר זָאל וויֶרד מַאכֶן רוּעֶן זַיין שְׁכִינָה אוֹיף אוּנְז :

אֶהֱפְכָה אִיךְ וועל מִיךְ קֶעֶרְען מִיט מַיינִי רַייד פוּן אַלֵי זַייטִין אַזוֹי וויא אַרַאד אִיךְ וָועל רַיידְן מִיט הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא פָּנִים אֶל פָּנִים צוּ דֶּר צִייֶלֶן אִים מַיין מִידִיקייט טוּט קְלָאגְען אִיר זוּן מִיט דִיא לְבָנָה אוּן מַאכְט פִּינְצְטֶער אַייֶער לִיכְט פּוּן צוּא שַׁייֶנֶען קֶעגְען מִיר אִיךְ טוּא שְׁרַייֶען מִיט אַהוֹיךְ קוֹל וָועֶר וָואלְט גֶעבְּן אַז מַייֶנֶע רַייד זָאלֶן אוֹף גִישְׁרִיבֶּען וֶוערְן : ארח משפטי
אִיךְ וועל דֶּר צִייֶלֶן דִי וָועג פּוּן דִיא וָום הָאבֶּן גְּנוֹמֶען דִיא הֶעֶרצֶר פּוּן דִי בַּבְלִים צוּ טְרָאגְען בְּכּוּרִים אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אַרַיין דּוּרְךְ דֶּעֶר בְּלִי וָואס וִיא הַייסְט עֶלִי דֶּען דִי בַּבְלִים הָאבֶּען גוֹזֵר גִיוֶוען אַז מֶען זָאל נִיט בְּרֶענְגֶען קִיין בְּכּוּרִים אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אַרַיין וֶענֶען גִינַאנְגֶען דִיא פְּרוּמֶע לַייט אוּן הָאבֶּן גֶענוּמֶען קֶערְב מִיט בְּכּוּרִים אוּן הָאבֶּן פּוּן אוֹבֶּן אַרוֹיף גִילַייגְט דַאֶרֶץ פַּייגֶן אִין הָאבֶּן וַיי גִינוּמֶן אוֹיף דִיא סַוקְסֶלֶן אוּן אַז דִי שׁוֹמְרִים הָאבֶּן זַייא גֶיפֶּרְעגְט וואוּ הִין טְרָאגְט אִידֶר דָאס הָאבֶּן זַייא גִיאָנְט מִיר גַייֶען מַאכֶען דַאֶרֶץ פַּייגֶן. אִין דֶּעם וֶועג בִּין אִיךְ גִינַאנְגֶען אוּן הָאב גוֹנֵב לֶבְבוֹת גִיוֶוען אֲבֶּער נִיט אִין דֶּעם גִישְׁטַאלְט אוֹדִיעַ אִיךְ וָועל מוֹדִיעַ זַיין צוּ אַלֶע וָואס מִיר הָאט זִיךְ גִיטְרַאפֶּען אִיז דּוּרְךְ מַיינִי גְּזֵולוֹת אוּן עַוְלוֹת וָום אִיךְ הָאב גִיטָאן. דִי מַזָּלוֹת וֶענֶען פַּר שְׁנִיטֶען גִיוָוארֶן כְּלוֹמַר עֶם וֶענֶען גִימִינֶערְט גִיוָוארֶן פּוּן מִיר דִיא בְּרָכָה אַז עֶם אִיז צוּא רִיסִין גִיוָוארֶן מַיין מֶעִיל מִיט דֶּעם אֲפוֹד אִיךְ וָועל רַיידְן מִיט יְשׁוּב הַדַּעַת אוּן וָועל מַייֶנֶע רַייד מְסַדֵּר זַיין אִיטְלִיכְעם אוֹיף זַיין אוֹפֶן וֶועֶר וָואלְט גֶעבֶּן אַז נָאט זָאל מִיךְ צוּא הָעֶרֶן : אוֹדֶה כְּהוּפְרָה דִי יִשְׂרָאֵל וֶענֶען אַרוֹים גִינַאנְגֶען אוּם וִייֶעֶר לַאנְד גְּלַייךְ

הָאֲבִיוֹנָה. אָזְכְּרָה כִּי הָיִיתִי מְחַתָּנָה. אַזַּיִל פְּלָגִים כְּבִרְכָה
הָעֶלְיוֹנָה. אֶעֱגוֹר מִי יִתֵּן לִי אֶבְרֹ כַּיּוֹנָה: אָח נִפְשַׁע מִקְרֵית
עוֹז אֶל צוֹר. אָחוּז בְּלִי מַיִם בְּאַף לַעֲצוֹר. אָחַז קָמוֹת לְקָצוֹר
וְעוֹלְלוֹת לִבְצוֹר. אָשִׁיחָה מִי יוֹבִילֵנִי עִיר מָצוֹר: אֻמַּע אָהֳלֵי
אַפַּדְנִי בְּצַלְמָוֶת. אָמוּתָה וְאֶשְׁכּוֹנָה עַד חֲצַר מָוֶת. אֶטְפֹּל אֶת
הַמְחַפִּים לַמָּוֶת. אֲנֵהָה מִי גֶּבֶר יִחְיֶה וְלֹא יִרְאֶה מָוֶת: אֶיָּלוּתִי
לְעֶזְרָתִי תִּרַּתִּי חֲזוֹת. אֵימָתִי בְּכָל שָׁנָה אוֹמֶרֶת הִיא הַשָּׁנָה
הַזֹּאת. אֵיבַּע לַכֹּל כִּי מוֹדַעַת זֹאת. אִם לֹא כִּי יַד יְיָ עָשְׂתָה

פירוש ע"ט

וויא עָם אִיז פַּאר שְׁטָערְט גִיוָואלְדָן
דָם זְכוּת אָבוֹת וָום זַיי זְענָען גְלֵיכְען
צוא טוּיבֶּען אַז אִיהּ טוא .גִידְענְקֶען
אִין דֶעם טָאג פּוּן מַתַּן תּוֹרָה וָואס
דָר טָאג אִיז גִירוּפֶן גָוואלְדָן (יום חתונתי)
אַזוֹ טוּען רִיגְען מַייגָע אוּנְן וואסָער
וויא דִי בֶּעךְ אוּג וויִ דִי קְוואל בְּרוּנֶען
אִיהּ טוּ קְלָאגְען וָועֶר וָואלְט מִיר גָעבְּן
אִיהּ זָאל הָאבְּן פְּלִיגֶלְן וויִ אֵיין טוֹיב
וָואלְט אִיהּ מִיךְ דָעֶר וַוייטֶערְט פּוּן דֶעם יִשּׁוּב אִין דָעֶר מִדְבָּר אַרַיין:
אָח נִפְשַׁע דִי יִשְׂרָאֵל וָואס זַייא וָועֶרִין גִירוּפֶן אַחִים הָאבְּן אַוֶועק גִיטְרָאטֶען
פּוּן יְרוּשָׁלַיִם אוּג אִיהר גִיוָועלְטִיקֵייט אִיז גְגֶעבְּן גָוואלְדָן צוּ דִיא רוֹמִים דִיא
הָעֶרִין פּוּן יִשְׂרָאֵל זָענָען גִיוָואלְדָן אַזוֹ וויִ גְרִיבֶּר אָן וואסָער כְּלוּמֶר זַיי זָענָען
גִישְׁטָארְבֶּען פַּאר דָארְשְׁט דָען וַוייל זַיי הָאבְּן גִיזִינְדִיגְט הָאט נָאט מִיט
זַיין צָארְן אוֹף גְהאלְטָען דִי הִימֶלְען עָם זָאל נִיט גִיין קְיין רָעגְן . עֶר הָאט
בַּאגְרַייפְט דִי תְּבוּאָה צוּ פַּאר שְׁנִיטֶען גְרוֹסְע אוּג קְלֵיינֶע קִינְדֶער
פּוּן יִשְׂרָאֵל זָענָען פַּאר שְׁנִיטֶען גָוואלְדָן אִיהּ טוּ קְלָאגְען וָועֶר וָואלְט מִיךְ
גִיפִירְט אִין דֶר שְׁטָאט רוֹם: אֻמַּע אָהֳלֵי אִיהּ וָועל פְּלַאנְצֶן מַיִן גָּעֶעלְט צְווִישָׁען
דִי טוֹיטֶע וָועֶלְען חוּרְבָּן הַבַּיִת וָוארוּם וָום טוּיג מִיר דָאס לֶעְבִּן אִיהּ וָועל
שְׁווִעבְּן אוּג וָועל רוּעֶן אִין דֶעֶר מִדְבָּר וָואס דָארְטָען קָאן קְיין מֶענְטְש נִיט
לֶעְבֶּען וָועֶלְען חוּרְבָּן הַבַּיִת אִיהּ וָועל מִיךְ בַּאהַעפְטֶן צוּ דִי לַייט וָואס הָאבְּן
צוּם טוּיט אִיהּ טוּ זָאלְן וָועֶר אִיז דֶעֶר מַאן וָום זָאל לֶעְבֶּן אוּג זָאל נִיט זָעהֶן
דֶעם טוּיט וָועֶלְען חוּרְבָּן הַבַּיִת: אֵילְתִי לְעֶזְרָתִי מַיִן שְׁטָארְקֶער נָאט צוּא מַיִן
הִילְף הָאב אִיהּ גִיפָארְשְׁט צוּא זָעהֶן דִיא קִינְדֶער יִשְׂרָאֵל זָאלְן אַלֶע יָאר
דָאס אִיז דָאס דָאזִיגֶע יָאר אִיהּ וָועל מוֹדִיעַ זַיין צוּ אַלֶע אַז אִיהּ וויִיס דָאס
אִיז מִיר אוּם זִיסְט נִיט גִיקוּמֶען נָאר נָאט הָאט מִיר דָם אַלֶע גִימָאן פַּאר

חורבן בית המקדש

עַייל אוּם גְקֶעהְרְט אוּג אִיז גַּפָאלֶן קְיין יְרוּשָׁלַיִם
דָעֶר נָאךְ הָאט עָר נִשָּׂאטֶען קְיין מַעֲרָב אִיז
וויִדֶער דִיא עַייל גַּפָאלֶן קְיין יְרוּשָׁלַיִם אוֹף
וָועכְע וַייס עָר הָאט נִיוָוארְפֶן אַיין עַייל אִיז
זִיא אַלֶע גַּפָאלֶן קְיין יְרוּשָׁלַיִם הָאט עָר פַּאר
שְׁטָאנְען דָאס עָר וָועט דִיא שְׁטָאט אַיין
נֶעמֶען דֶעֶר נָאךְ הָאט עָר גִּפוּנֶען אַיין קָלֵיין
קִינְד זָאגט עָר צוּא אִים וָאג מִיר אַיין פָּסוּק
וָואס דוּא הָאסְט הַיינְט גְלֶעְרְנְט דָען עָר הָט
דוּרְךְ דֶעם אוֹךְ גְוואלְם זַיין מֶזֶל פְּרִיבֶּען וָואס

זֹאת: אֲבוֹךְ לָךְ רֹאשׁ יָיְ חֵילִי. אֲכָרַע לָךְ בֶּרֶךְ לְחַתֵּל מַחֲלִי.
אַכְתִּירֵךְ בְּשִׁיר מְשׁוֹרְרֵי מְחוֹלִי. אֲכוֹן מִי יִתֶּנֵךְ כְּאָח לִי: אַל
תִּשְׁפַּח צַעֲקַת אֲרִיאֵל. אֵלְיוֹ לֶאֱנוֹר יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל. אַלְפֵי
שְׁנָאן אֲשֶׁר סָסַר אֵל. לֵאמֹר מִי יִתֵּן מִצִּיּוֹן יְשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל:
יִשְׂרָאֵל מֵעֵת בִּדְרָכַי לֹא הָלָכוּ. עֲזָבוּנִי וַעֲזַבְתִּים וּפָנַי מֵהֶם
נֶהְפָּכוּ. רָגַנְתִּי וְהַלַלְתִּי וּמֵעַי וְלִבִּי נִשְׁפָּכוּ. אֵיכָה תִּפְאַרְתִּי
מֵרַאֲשׁוֹתַי הִשְׁלִיכוּ:

אֵיכָה תִּפְאַרְתִּי מֵרַאֲשׁוֹתַי הִשְׁלִיכוּ. וּכְנֶגֶד
כִּבְּא הַכָּבוֹד עָלֵם הִמְלִיכוּ. בְּחַלָּם

חורבן בית המקדש

פָּאר אַיִן פְּסוּק דָּאם קִינְד וָועט אִים זָאגֶן הָם
דָּאם קִינְד אִים גְּזָאגְט דָּעם פְּסוּק (וְנָתַתִּי אֶת
גְּקִמְתִּי בְּאָדֹם בְּיַד עַמִּי יִשְׂרָאֵל) דָּאם אִיז
מַיִּשׁ נָאם זָאגְט אִיךְ וָועל אַיִן גָּקָמָה טָאן
אִין אֱדוֹם דּוּרְךְ מַיִן פָּאלְק יִשְׂרָאֵל כְּלוּמַר אַז
אֱדוֹם וָועט דָּאם בֵּית הַמִּקְדָּש חָרוּב מַאכֶּן
אוּנ וָועט דִּיא יִשְׂרָאֵל אִין גָּלוּת הַאלְטֶּן וָועל
אִיךְ נָאט דָּער נָאךְ אִין זַייא אַיִן נָקָמָה טָאן
הָאט דָּער גִּירוֹן קִיסַר גְּזָאגְט נָאם וויל זַיין הוֹז
חָרוּב מַאכֶּן אוּנ וויל דָּער נָאךְ אַיִן נָקָמָה
טָאן אִין דֶּעם וָואם וָועט דָּאם חָרוּב מַאכֶּן
אַז אִיז עָר אֲוֶועק גְּלָאפֶּן אוּנ הָאט זִיךְ מְגַייר
גְּוָוען אִיז פּוּן אִים אֲרוֹם גְּקוֹמֶּן רַבִּי מֵאִיר

פירוש ע"ט

מַייֶנע זִיגְד: אֲכוֹךְ לְךָ אִיךְ וָועל בַּייגִין
מַיִן קָאפּ צוּ דִיר גָאט מַיִן שֶׁטַארְקֶר
אוּנ וָועל תְּשׁוּבָה טָאהֶן אִיךְ וָועל
קְנִיעָן קְנִיעָן צוּ דִיר מַייֶנע קְנִיעָן דוּ זָאלְסְט
מִיךְ הֵיילֶן פּוּן מַיִן קְרַאנְקְהֵייט אִיךְ
וָועל דִיךְ קְרֵיגֶן כִּיט דֶּעם שִׁיר פּוּן
דִי לְוִים מִיט דִי כְּלֵי שִׁיר וָועלֶן זַייא
זִינְגֶן אוֹף דִי קָרְבָּנוֹת אִיךְ וָועל מִיךְ
פְּלֵייסֶן צוּ בֶּעטֶן וָוער וָואלְט גְּעבֶּעטֶן
אַז נָאט זָאל זַיין צוּא אוּנוּ וויא יוֹסֵף
הַצַּדִּיק אִיז גְּוָוען צוּ זַייֶנע בְּרִידֶער:

אַל תִּשְׁבַּח דּוּא זָאלְסְט נִיט פַּאר גֶּעסִין דָּאם גְּשֶׁרִייא פּוּן דֶּעם בֵּית הַמִּקְדָּש
וָום עָר שְׁרַייט אוֹף זַיין פַּר וויסְטוּנְג. אוּנ בֶּעט צוּא נָאט עָר זָאל צוּ אִים אַיין
זַאמְלֶן דִי יִשְׂרָאֵל דִּיא מַלְאָכִים פּוּן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וָום נָאט הָט אִיבֶּר גְּעגֶבֶּערְט
צוּ זַיי הִיטֶן דִי מוּעֲרֶן פּוּן יְרוּשָׁלַיִם דִי טוּעֶן בֶּעטֶן צוּ נָאט אוּנְד זָאגֶן וָוער
וָואלְט גֶּעבֶּעטֶן פּוּן צִיּוֹן דִיא הִילְף פּוּן יִשְׂרָאֵל דָּא עֶנְטְפֶּערְט נָאט בְּרִיוּ
הוּא פּוּן דֶּר צַייט אַז דִי יִשְׂרָאֵל זָענֶן נִיט גְּגַאנְגֶן אִין מַיִן וָועג זַיי הָאבֶּען
מִיךְ פַּאר לָאזֶן הָאבְּ אִיךְ זַיי אוֹיךְ פַּאר לָאזֶן אוּנ מַיִן שְׁכִינָה אִיז פּוּן זַייא
אַוֶועק גְּקֶעמְט גְּוואָרֶן אִיךְ הָאבְּ גְּקְלָאגְט אוּנ מַייֶנע גְּדֶערִים אוּנ מַיִן
הַאר זָענֶן נָואךְ פַּאר נָאמֶן וַייל אִיךְ זָעה וויי דִי עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים הָאבֶּן מַיִן
שִׁייֶנְקוּיט דָם אִיז דֶּר בֵּית הַמִּקְדָּש פּוּן מַיִן קָאפּ אַרָאפּ גְּוואָרְפֶּן:

אֵיכָה תִּפְאַרְתִּי מֵרַאֲשׁוֹתַי אוּנ קֶעגֶן קָדְשֵׁי קָדָשִׁים הָאבֶּן דִּיא אַלְטֵי רוֹמִים
גְּשָׁטֶעלְט אֵיין צוּרָה אוּנ הָאבֶּן אִים גְּמַאכְט קִינִיגֶן אוּנ הָאבֶּן צוּ אִים
מַקְרִיב גָּנוּעֶן קָרְבָּנוֹת וַייל דִי יִשְׂרָאֵל הָאבֶּן פַּר שְׁוֶועכְט דִיא עֲצָה וָום מַייֶנע

תְּנַאי אֲשֶׁר חוֹזֵי נִמְלָכוּ. וְגַם אִם בְּחִקְּתַי
תֵּלֵכוּ: לָמָּה תָּרִיבוּ אֵלַי כֻּלְּכֶם. חָזְקוּ עָלַי
דִּבְרֵיכֶם. מְיֻדָּכֶם הָיְתָה זֹאת לָכֶם: בְּלַע
שׁוֹפְטֵי בְּמוֹעֲצוֹת עַוְתָּם. וּפָנִים הִסְתִּיר מֵהֶם
כְּשֶׁר עַוְתָּתָם. וַיּוֹמַר לְאָבֵק מִטְּרָם לְהַבְעִיתָם.
חֵלֶף וְנָתַתִּי גִּשְׁמֵיכֶם בְּעִתָּם: סְחִי וּמָאוֹס
שָׂמַנִי. כְּלָה בְאַפּוֹ וַיִּשְׁטְמֵנִי. נִחוּמָיו מְהֵרָה
יְשַׁעְשְׁעוּנִי: נָדַע רוּם קַרְנָם וְעִלּוֹמָם הִקְצִיר.
וּבְאִבְחַת חֶרֶב שַׁעֲרֵיהֶם הֵצִיר. מְזִי רָעָב עָשׁ
בַּקְּצִיר. תְּמוּר וְהִשִּׂיג לָכֶם דַּיִּשׁ אֶת בָּצִיר:

פירוש ע״ט

גְּבִיאִים הָאבֶן זַיי גְּרַאטֶן אַז זַיי וָאלֶן
תְּשׁוּבָה טָאן אוּנ הָאבֶן אַייךְ גִיזָאגְט
אַז וִוי אִין דֶּר הוֹרָה שְׁטַייט אוּב אִיר
וָועט גַיין אִין מַיין גִּנְעַץ וָועט אִיר
הָאבֶּן גוּטֶס אוּנ אוֹב גִיט וָועט
זַיין פַּר קֶעֲרְט: לָמָּה תְּרִיבוּ אֵלַי וָואהרוּם
קְרִיגְט אִיר זִיךְ מִיט מִיר וָואהרוּם
שְׁטַאהְרְקְט אִיהר אוֹף מִיר אַייעֲרֶע רַייד דוּרְךְ אַייעֲרֵי עֲבֵירוֹת אִיז דָּם דָּאזִיגִי
גְּוָואהְרְן צוּ אַייךְ: בְּלַע עֶר הָט פַּאר דָּארְבֶּען מַייגְט רִיכְטֶר מִיט דִּיא רַאט
וָום עֶר הָט פַּר קְרִימְט וַייעֲרָע גְּרַאנְקְען אוּנ זַיין פָּנִים הָאט עֶר פַּר בָּארְגֶן פּוּן
זַיי אַז עֶר הָט גְּלוּגְט וַייעֲרֵי אוּנְרֶעכְט אוּנ הָאט פַּר בִּיטֶן וַייעֶר רֶעגְן צוּ שְׁטוּב
צוּ דֶּער שְׁרֶעקְן זַיי אַנְשְׁטַאט וָואס עֶר הָאט גְּוָואגְט אִיךְ וָועל גֶעבֶּען אַייעֶר
רֶעגְּען אִין דֶּר צַייט קֶעהְרִיכְט אוּנ אַבֶּשַׁייליכְקַייט הָאט עֶר מִיר גְּמַאכְט
עֶר הָט מִיךְ פַּאר לֶעגְט מִיט זַיין גְּרִים צָארְן אוּנ הָט מִיךְ גְּהַאסְט. זַייגְע
טְרַייסְטֶן וָאל מִיךְ בַּאלְד דֶּר פְּרַייעֶן: גְּדִ עֶר הָאט פַּאר שְׁנִיטֶן דִי הוּיךְ פּוּן
אוּנְזֶער הֶעְרְשַׁאפְט אוּנ אוּנְזֶרֶע יוּנְגֶע טָעג הָאט עֶר פַּר שְׁנִיטֶן אוּנ מִיט דֶּעם
פְּאַרְכְט פּוּן דֶּער שְׁוֶוערְד הָאט עֶר בֶּעלֶאגֶערְט אוּנְזֶרֶע שְׁטֶעט גְּשְׁוָואלֶן
פַּר הוּנְגֶר וָעגֶן מִיר גְּוָואהְרְן אִין דֶּר צַייט פּוּן שְׁנִיט וָום אִיטְלִיכְער זָעט זִיךְ
בֶּעמָאלְט אָן מִיט תְּבוּאָה אַנְשְׁטַאט דִי בְּרָכָה עָם וָועט אַייךְ גְּרַייכֶען דָּם

דרעשן

חורבן בית המקדש

הָאט דֶּער־קֵיסֶר נְשִׁיקָט אַיין אַנְדֶּערְען עֶר דָּם
גִיהִיסֶען אַמְפֶּיאַנוּס אִיז עֶר גְּקוּמֶען אוּנ הָאט
בַּאלֶאגֶערְט דִיא שְׁטָאט דְּרַיי יָאר אוּנ הָאט
אִיר נִיס נְקֶעכְט סָאן אוּנ אִין יְרוּשָׁלַיִם וָעגֶען
גְּוֶוען דְּרַייא עֶשִׁירִים אֵייגֶער הָאט גְּהִיסֶען
בַּקְּרִיכֶען בֶּן נוּרִיוֹן דֶּער אַנְדֶּערֶער הָאט גְּהִיסֶען
בֶּן בַּלְבָּא שָׁבוּעַ דֶּער דְּרִיטֶער הָאט גְּהִיסֶען
בֶּן צִיצִית הַכְּסֶת אוּנ דָּאס אִיז נִיס נְוֶוען זַייעֶר

דֶּרֶךְ קַשְׁתּוֹ וְכִלָּה בְּחֵרֶץ. וְכַבַּרְזֶל עִפֵּל שִׁבְמִי
עֵרֶץ. פִּרְצַנִי שֹׁלֵשׁ עֶשְׂרֵה פֶּרֶץ. תַּחַת וָתַתִּי
שָׁלוֹם בָּאָרֶץ: הָיָה צוּרְכֶם וּמָעוֹזְכֶם וּמִשְׂגַּבְכֶם.
דָּפַךְ לְאַכְזָר וְנִלְחַם בָּכֶם. הַנּוֹצֵרְכֶם רְחַקְכֶם.
חוֹשַׁקְכֶם תְּעַבְכֶם. וְאֵיזֶה הַבְטָחַת וְרַדַּפְתֶּם
אֶת אוֹיְבֵיכֶם: וַיַּחֲמוֹס פְּנֵת צֶדֶק מְלֵאָה.
כִּי בְּמַשְׂכִּיוֹתָהּ מָצָא כָּל טוּמְאָה. וּמְכַבְּדֶיהָ
הֲוִילוּהָ כְּדָוָה מְטוּמְאָה. בְּשִׁנּוּי וְרָדְפוּ מִכֶּם
חֲמִשָּׁה מֵאָה: וָנַח עֲלִיוֹן קְרֵית מוֹעֲדֵיכֶם.

חורבן בית המקדש

דעכטע נעמען דער עשטער האט דרום
גהייסען נקדימון בן גוריון ווייל עם איז אים
נשׂואהען איין גם דאם דיא זון האט פון זיינם
ניעגען נשׂייגט לעגנער ויא זיא דארף דען
דיא ישׂראל פלעגען אוף ניין־קיין ירושלים
דרייא מאל אין יאר. אום פסח אוג אום
שבועות אוג אום סוכות איין מאל וענען די
ישׂראל אוף גנאנגען אוג האבען נים גהאט
קיין ויאסער צוא טרינקען איז גנאנגען דער
בוני בן גוריון צוא איין שדרה ויאס האט
נהאט צוועלף ברוגען ויאסער אוג האט צוא
אים

פירוש ע"ט

דרעשׂען מיט דם שניט: דרך־קשתו
ער הט גטרעטן זיין בויגן אוג הט פר
דארבען מיט פאר שנייד־וגנ אזו ווי
איינען הט ער גשׂטארקט די הימלן
דאם קיין רעגען אדר טויא זאל גימ
אראפ קומן די בכלים האבן דרייצן
בריה גיטאן אין די מוערן פון בית
המקדש פר הימען פון דם ום ער
הט אונו פאר זיכערט אוג איה ויועל
געבן פריד אין לאנד: היה צורכם די

רומים רייצען זיה מיט דיא ישׂראל אוג זאגן נאט איז געווען איער
שטארקר פעלגן ער איז פר קערט גוואהרן צו איער פיינד אוג שטרייט
מיט איה נאט איער היטער הט איה דר וייטערט איער גלוסטיגר נאט
איה פר אונווירדיגט אוג וי איז דם ום ער האט איה צו גזאגט דאם איר
וועט נאה זאגן איערע פיגד: ויחמוס פנת ער האט פר שניטען די שטאט
ירושלים ום זיא איז גווען פול מיט גרעכטיקייט דען אין איהרע חדרים
הט ער גפונען די אונרייניגע עבודת גילולים אוג די ום האבן זיי פריער
ערלה גיהאלטן האבן זייא דר נאה מבזה גווען אזו ויא איין אונריינגע
נדה פר עגדרט דר פון ואם ער האט אונו צו גזאגט או מיר ועלן גוט זיין
ועלן פנקה פון איה נאה נאגן הונדרט פון די עובדי גלולים. נאט האט פאר
פאגן דיא שטאט ירושלים ואם ער פלעגט זיה דרינן איין זאמלן אין איין

וְהָאֲבִיל שַׁעֲרֵי חִיל עֲמִידַת רַגְלֵיכֶם. מִי
בִקֵּשׁ זֹאת פְּץ וְהַגְלֵיכֶם. וְגָמַר אָמַר וּפָנִיתִי
אֲלֵיכֶם: חָשַׁב שְׁנוֹא אוֹם לְקַט בַּשׁוֹשָׁן.
וּמְחַלֵּב עוֹלְלֶיהָ אוֹתָהּ דְּשָׁן. קִיטּוֹר חָפְתָּה
הוֹעֲלָה בַּכְּבְשָׁן. וְשָׁאֲלוּ אַיֵּה דָּנָן תְּמוּר
וַאֲבַלְתֶּם יָשָׁן נוֹשָׁן: טָבְעוּ נִכְסֵי רוֹבְדֵי דוּכָנִי.
בְּגִיא חֲמַת בְּנִקְטַל מְכַהֲנִי. הֲרֵי בַּמָּה שָׁנִים
גְּלָה יְסוֹד מְכוֹנִי. וְסָע מִתּוֹכִי אִמַּר וְנַתַּתִּי
מִשְׁכָּנִי: יָשְׁבוּ מְבַכִּים מְנַאֵק מֵתֵיכֶם. בְּאַרְבַּע
מִיתוֹת הַפֵּיל מֵתֵיכֶם. חֶרֶב וָרָעָב וְחַיָּה וְדֶבֶר

פירוש ע"ט

רַגְל וְהָאֲבִיל שַׁעֲרֵי חִיל אוֹן הָאט פָאר
שְׁנִיטֶן אֶדֶר פַּר וּוִיסְט דִי טוֹעֶרן פּוּן
דֶעם גִידֶערִינְג מוֹעֶר וָואם עֶר הָאט
גֶהַיסֶען חִיל וָואם אוֹף דֶעם מוֹעֶר
פְלֶעגֶן צוּ שְׁטֵיין דִי הִיטֶר פּוּן דֶער
שְׁטָאט אוֹן אַז זִי הָאבֶּען גְמַאכְט
קָרְבָּנוֹת הָט עֶר גְזָאגְט וֶועֶר בַּאגֶערְט
דָם פּוּן אַיְיךְ דָעֶן דָם שֶׁעכְטוּנְג פּוּן
דִי רְשָׁעִים אִיז אוּנְווִירְדִיג אוֹן הָאט
אַיְיךְ פַּר טְרִיבֶּן אוֹן עֶם הָט זִיךְ אוֹיס גְלָאזֶן דָם וָום עֶר הָאט אוּנְז צוּ גְזָאגְט
אִיךְ וֶועל מִיךְ קֶערֶן צוּ אַיְיךְ גוּטֶם צוּא טָאן. נָאט הָט שׁוֹן לַאנְג גֶעטַרַאכְט
פַיְינְד צוּ הָאבֶּן דָם פָאלְק וָום זֶענֶען גִיגְלִיכֶן צוּ רוּיזֶען אוֹן דִי רוּמִים זֶענֶען
פֶּעט גְוואקְסֶען פּוּן דֶעם חֵלֶב אוֹן בְּלוּט פּוּן דִי קִינְדֶער פּוּן יִשְׂרָאֵל דָם דֶעמְפּוּנְג
פּוּן דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אִיז אוֹף גְנַאנְגֶן וּוִי פּוּן אֵיין קַאלְךְ אוֹיבֶּען וְשָׁאֲלוּ אַיֵּה דָּנָן
אוֹן זִי הָאבֶּן גְפֶּרֶעגְט וואוּ אִיז קָאקֶרן אַנְשְׁטַאט וָום נָאט הָט זִי פַּר וְיכֶערְט
אִיר וֶועט עֶסֶן נַאבְּן אֲלֶטֶע הֲבוּאָה אִיר זַיְיט גְזֶעסֶען אוֹן גְווַיינְט פּוּן דֶעם
גְשֶׁרֵי פּוּן אַייֶערֶע מַאנֶען מִיט פִּיר מִיתוֹת הָט נָאט גְמַאכְט פַּאלֶן אַייֶערִי
מַאנֶען שְׁווֶערְד אוֹן הוּנְגֶער אוֹן חַיוֹת רָעוֹת אוֹן מָארְד הָט אַיְיךְ פַּר דָארְבֶּען

חורבן בית המקדש

אִים גְנוּמֶט לַיְיא מִיר דִיא בְּרִיבֶּען וַואֶער בִּיז
אִין דָער צַיְיט אוּז וָען אַיְיךְ וָועל דִיר אִין
דָער צַיְיט קֵיין וַואֶסער גִים אָפּ גֶעבֶּען וָועל
אַיְיךְ דִיר פַּר אִיסְלִיכֶּען בְּרוּנֶען אַיין צֶיהֶענטֶן
נָאלְד גֶעבֶּען אוּז דִיא צַיְיט אִיז אוֹם גְנַאנְגֶען
אוּז קֵיין רָעגֶען אִיז נִיט גְנַאנְגֶען צוּא דָער
פְלֶעכֶּן דִיא בְּרִיבֶּען מִים וַואֶסער אִין דָער פְּרִיא
פּוּן דֶעם הִינֶטֶערְשְׁטֶען טָאג הָאט דָער שְׁרֶדֶר
צוּ אִים גִישִׁיקְט עֶר זָאל אִים דָאם גֶעלְט צוּ
שָׁפֶּעלִין אָדֶר וַואֶר הָט בּוּזִי גִיגֶענְגֶען דָר

מאנ

שְׁחַתְתֶּם. כְּמַר צַלְמֵי פֶּסֶל וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכְכֶם:
כָּלוּ לְשׁוֹד כְּרֻנַּע אֲהֲלֵיכֶם. וּבָכֶם נִשְׁבְּעוּ
מְהוֹלְלֵיכֶם. לְהֵיטִיבְכֶם נִשְׁפְּכוּ נַפְשׁוֹת עוֹלְלֵיכֶם.
בְּמוֹאַסְכֶם שִׂיחַ אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם: לְאִמּוֹתָם
כְּלֵכוּל אָנָּה שׁוּעוּ. וְצוּר לְמַלְּאָכָיו שָׂח מֶנִּי
שְׁעוּ. אֶרֶץ הַכַּרְמֶל הַבְּאֵרִים וְשׁוּעֲשָׁעוּ.
וְשָׁנְאוּ מוֹכִיחַ וְאִם לֹא תִשְׁמָעוּ: מָה אֶעְיֶדְךָ
יְשִׁישַׁיִךְ עִם גּוֹרַיִךְ בּוֹסָסוּ. אוֹמְרִים עַל סוּם
נָנוּם עַל בֵּן נָסוּ. נִלְאֵיתִי נְשׂוֹא עֲוֹנוֹתֵיכֶם

חורבן בית המקדש

פָּאג אִיז נָאךְ גָרוֹם עָם קָאן נָאךְ פִּיל רֵעכֶן גֶּיין
דָם יַיכֶּע בְּרוּגֶּען זָאלִין פִּיל וֶוערֶן הָאם דָער
שְׂרָה דֶּר פּוֹן גִילַאכְט אוּנ הָאט גִיזָאכְט דָאם
נַאנְצֶע יָאר אִיז קֵין רֵעכֶן נִים גִינַאנְגֶען אוּנ
הַיינְט וֶועם רֵעכֶענֶען אוּנ עֶר אִיז זַיי עֶר פַּרַיילִיךְ
גִיוֶוען עֶר הָאם גִיטִיינְט עֶר וֶועם גִיוִוים גֶעלְם
נָעכֶען אוּנ אִיז פַּאר שְׂטָרָה גִינַאנְגֶען אִין מִדְרָש
אַרַיין אוּנ דֶר צַדִּיק בּוֹנִי אִיז גִינַאנְגֶן אִין בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ אַרַיין אוּנ הָם זַיךְ אָן גִיטְאָן אַיין תְּלִית
אוּנ הָם תְּפִלָּה גִיטְאָן אוּנ הָם גִיזָאכְט רִבּוֹנִי שֶׁל
עוֹלָם עָם אִיז גִיוואוֹרֶען פַּר דִיר דָאם אִיךְ הָאב
דאם

פירוש ע"ט

דֶען נָאט הָט אַיִיךְ מַבְטִיחַ גְוֶוען אִיךְ
וֶועל מִיךְ אוֹפְהַאלְטֶן צְווִישֶׁן אַיִיךְ אוּנ
אִיצוּנְד הָאט עֶר זַיין נָאמֶן אֶפּ גְטָאן
פּוּן אַיִיךְ: כְּלִי לְשׁוּד אַייֶערֶע גְצֶעלְטֶן
זָענֶן פַּר לֶעֶנְד גְוָואךְן צוּ רוּב אַזוֹ וְוִי
אַיין אוֹיגֶן בְּלִיק אוּנ מִיט אַייִךְ הָאבֶּן
גִישְׁוואוֹרֶן אַייֶערֶע שִׁפְּעטֶער כְּלוּמֶר
וֶוען אַייֶנֶער הָט גְוואלְט שְׁוֶוערֶן עֶר
זָאל דִי זַאךְ נִיט טָאן הָט עֶר גִשְׁוואוֹרֶן
אוּנ גְוָואגְט אוֹב אִיךְ וֶועל דִי זַאךְ טָאן

וֶועל אִיךְ גְלַייךְ זַיין אַלְס דֶר יְהוּדִי אִין אַייֶער שׁוּוִים אִיז פַּר נָאמֶן גְוָואךְן
דָאם בְּלוּט פּוּן אַייֶערֶע קִינְדֶיעֶר וַוייל אִיר הָט פַּר מִיאוֹסְט דִי רַייד פּוּן גָאט
וָואם עֶר הָט גְוָואגְט אִיךְ בִּין אַייֶער גָאט. צוּא זַייֶער מוּטֶער הָאבֶּן זַייא
גְשַׁרִיגֶן וואוּ אִיז שֶׁפַּייז אוּנ דֶער בֶּשֶׁעפֶּער הָט גְטרוֹעֶרְט כְּבַיבוֹל אוֹף
דֶם חוּרְבָּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אִיךְ הָאב זַיי גִבְּראכְט קֵין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אוּנ זַייא
הָאבֶּן זִיךְ גְזֶעטִיפְּט פּוּן דֶם גוּטֶם פּוּן דֶר לַאנְד אוּנ זַיי הָאבֶּן פַּייגְד גְהַאט
מַייגֶע גְבִיאִים וָואם זַייא הָאבֶּן גְשִׁטְרָאפְט אוּנ הַתְרָאָה גִיטָאן מִיט
דֶר הוֹכָחָה וָואם זַיא הוּיבְט זִיךְ אָן (וְאִם לֹא תִשְׁמְעוּ): מָה אֶעִידֵךְ דַיגֶע אַלְטֶע
אוּנ יוּנְגֶע לַייט הָאבֶּן זַיי צוּ טְרָאטֶן אִיר הָאט גְוָואגְט צוּא דִיא גְבִיאִים מִיר
הָאבֶּן פֶּערְד וָום זָענֶן גְרַיינְג צוּ לוֹיפֶן וֶועלֶן מִיר לוֹיפֶן אוּנ יָאגֶן דִיא פַּייגְד
דְרוּם זָענֶן זַיי אַנְטְלַאפֶּן גְוָואךְן אַייֶערֵי זִינְד גִין אִיךְ מִיד צוּ מְדַאגֶּען וַוי אִין

שוערע

בְּהוֹעֲמָסוֹ. וַאֲסַרְכֶּם כְּנַמְתִּי אִם בְּחִקּוֹתַי תִּמְאָסוּ: נְבִיאַיִךְ תָּעוּ תַרְמִית שָׁוְא חֲזוֹת. וְאֶדְרוֹשׁ לְסִלּוֹחַ וּפַצְתִּי אֵי לְזֹאת. פְּתִיתִים וּכְנֶגְדִּי הֵשִׁיבוּ עַזּוּת. וְאָנַפְתִּי וְשַׂחְתִּי אַף אֲנִי אֶעֱשֶׂה זֹאת: סָפְקוּ חָרְקוּ שָׁרְקוּ מוֹנִי. מִבְּפָנִים וּמִבַּחוּץ לְהַצְמִית אֻמּוֹנִי. כִּי בְנֵי זְדִים חִלְּלוּ צִפּוֹנִי. לְרָעָה וְלֹא לְטוֹבָה נָם וְנָתַתִּי פָנַי: פָּצוּ זְדִים לְפָנַי מִי תְחַלָּה. עַם כֶּבֶד עָוֹן פָּקַד וַיְלָאָה. לֹא תְחַכּוּ עוֹד לְמוֹפֶת

פירוש ע"ט

שְׁוֵועֲרָע מַשָּׂא אַזוֹ ווִי אִיךְ הָאב גְּזָאגְט אוּב אִיר ווֶועט מַייְנֶע גְּוַעזֶען פֶּערַאכְטֶען ווֶעל אִיךְ אַייךְ שְׁטְרָאפֶען מִיט דֶער תּוֹכָחָה: נְבִיאַיִךְ תָּפוּ דַיינֶע פַאלְשֶׁע נְבִיאִים הָאבֶּן פַּר אִירְט אוּנ הָאבֶּן זַיי גֶענַארְט מִיט פַאלְשֶׁע נְבִיאוֹת אוּנ אִיךְ הָאב גָּאר שְׁטָאנְדִּיג ווִיל דוּרְךְ מַייְנֶע נְבִיאִים זַיי זָאלֶען הִשּׁוּבָה טָאן ווֶעל אִיךְ זַייא פַּר גֶעבֶּען אוּנ הָאב גְּזָאגְט טָאמֶר אוֹךְ צוּא דִי דָאוִיגֶע זָאל אִיךְ

חורבן בית המקדש

דָאס גִּיט נִיטָאן פּוּן מַיין כְּבוֹד ווֶעגֶען נָאר פּוּן דַיין כָּבוֹד ווֶעגֶן דִּיא יִשְׂרָאֵל ווָאס זֶענֶען עוֹלָה רֶגֶל־קִין יְרוּשָׁלַיִם ווָאלֶן הָאבֶּן צוּ פֶּרִינְקֶען אוֹ בְּאֵלְד אִיז גִיקוּמֶן אֵין גְּרוֹיסֶער ווָעגֶן דָאס אֲלֶע בְּרוּדֶער ווֶענֶן סוֹל גִיוֶוארֶן מִיט וַואסֶער אוּנ עֶס אִיז נָאךְ אִיבֶּערִיג גִיוֶוען אוּנ דָר שְׁרָרָה אִיז פּוּן דֶעם בָּאר אֲרוֹס גִיגַאנְגֶען אוּנ בּוֹנִי אִיז פּוּן דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אֲרוֹס גִיגַאנְגֶען אוּנ זִיךְ בְּאֶעֶנְגִיגְט הָט בּוֹנִי גְּוָאכְט צוּם שְׁרָרָה גִיכְ מִיר גֶעלֶט אֲרוֹס דָם אִיךְ הָאב דִיר פֶּער וַואסֶר גֶענֶעבֶּן ווִי אִיךְ הָאב כַּי דִיר גִינוּטְגֶען הָאט דָר שְׁרָרָה

גזאגט

פַּר גֶעבֶּען אִיךְ הָאב זַיי אִיבֶּר גִירֶעט אֲבֶּר זַיי הָאבֶּן קֶעגֶן מִיר גֶיעֶנְטְפֶּערְט מִיט עַזּוּת אַז זַיי ווִילֶן קִיין תְּשׁוּבָה נִיט טָאהֶן אוּנ אִיךְ הָאב גֶעצָארְנְט אוּנ הָאב גִירֶעט אִיךְ ווֶעל אוֹיךְ דָאס טָאן כְּלוֹמַר אִיךְ ווֶעל זַיי שְׁטְרָאפֶּן. מַייְנֶע רִייצֶער הָאבֶּן גִיקְלַאפְּט מִיט זַייעֶרֶע הֶעמְט אוּנ הָאבֶּן גְּקְרִיצְט מִיט זַייעֶרֶע צַיין אוּנ הָאבֶּן גִּשְׁמוּצֶערְט קֶעגֶן מִיר אִינֶעווַוייניג הָט פַּר צוּקְט דִי שְׁוֵועֲרְד פּוּן דִיא פְּרִיצִים אוּנ פּוּן אוֹסֶן ווַוייניג דִי שְׁוֵועֲרְד פּוּן דִיא רוֹמֵיִם צוּא פַּאר דַארְבֶּן מַייְנֶע צַדִּיקִים דֶעֶן דִיא בַּבְלֵיִם הָאבֶּן פַּר שְׁוֵועבְט מַיין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. גָּאט הָט גְּזָאגְט אִיךְ ווֶעל גֶעבֶּן מַיין פָּנִים צוּא אַייךְ אוֹף בַּייו אוּנ נִיט אוֹיךְ גוּטֶם דִי כְּשֵׁרִים הָאבֶּן גְּזָאגְט פַּאר ווָעמֶען ווֶעסְטוּ בֶּעטֶן דוּ פָאלְק וָום דוּ בִּיסְט בַּאשְׁווֶערְט מִיט זִינְד עֶר הָט גְּרֶעגְקְט דַייגֶע זִינְד אוּנ עֶר הָאט דִיךְ מִיר גְּמַאכְט אִיר וָאלְט נִיט הָאפֶּן אַז גָּאט ווֶעט אַייךְ נָאךְ טָאן וואוּנֶדֶער

וָפֶלָא. אָנַף וְנָסַע וְנָם וְאִם עַד אֵלֶה: עָשָׂה
וַיֶּרֶם קָדְקֹד בְּנֵי שָׁאוֹן. וְדָמִי שִׁבְרַנִי בְּנֵיא
צַמָּאוֹן. וּבְכָל שָׁנָה וְשָׁנָה הוֹסִיף יָגוֹן עַל אוֹן.
מֵעֵת כָּעַס וְנָם וְשָׁבַרְתִּי אֶת גְּאוֹן: צָעַק הוֹי
הוֹי וְאַשְׁפָּתוֹ הֵרִיק. מִפֶּה וּמִפֶּה הֵבִיא עָלַי
מַעֲרִיק. וּבְלַעֲנִי מָעוֹג שִׁנֵּי צָר הֶחֱרִיק. וְכִרָה
כִּחִי בְּנָאם וְתַם לָרִיק: קוּמִי דָפְקִי שַׁוְעִי אַל
דָּמִי. וּתְנִי כְאוֹב מֵאֶרֶץ קוֹלֵךְ וָדוֹמִי. מִי
רוֹשׁ הִשְׁקַנִי וְהִדְמִי. וְחָשַׁךְ הִדּוּכִי בְּנָאם וְאִם
תֵּלְכוּ עִמִּי: רְאֵה גּוֹרָל אִוִּיתָ הוֹשֵׁם לָרוֹעִים
לָעֵית. וְלִקְאַת מִדְבָּר הָיִיתִי דְמוּיַת. גּוֹלָה

חורבן בית המקדש

נַיְנָאנְט אִיךְ זַיִים נְיוּוִים דָם דָר רָעגִן אִיז נָאר
נַיְנַאנְנָען פּוּן דַיינְט וָועגִן אָבֶּער אִיךְ הָאב דִאךְ
אַיין טַעֲנָה דָם דוּ כּוּמְסְט מִיר דָאס נָעלְט נָעבִּין
דָען דִי זוּנְן אִיז שׁוִין לַאנְג אוּנְטֶער נְיַנַאנְנָן אוּ
דָאס זִיךְ שׁוִין דִיא צַיים אוּים נְיָלָאוּט אוּנ דָער
רָעגְן אִיז נְיַנַאנְנָען אִין מַיין רְשׁוּת אִיז דָר צַדִּיק
בּוּנִי וּוִידָר נְיַנַאנְנָן אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אוּנ דָאס
וּוִידָר תְּפִלָּה נְיטָאן. אוּנ דָם נְוָאנְט רְבִינוּ שֶׁל
עוֹלָם

נְמָערְט מְרוֹעֲר אוֹף פּוּן דֶער צַיים אָן אוּ עֶר דָם גְצָארִינְט אוּנ דָאס
נְוָאנְט אִיךְ וָועל צוּא בְּרֶעכָן אַיי עֶר הֶערְשָׁאפְט נָאט דָם נִישְׁרִיעֶן אוֹף דִי
יִשְׂרָאֵל וָם זֶענְן נְוָועֶן אִין חוּרְבָּן אוּנ זַיינְע פַיילָן דָאס עֶר אַוָועק נְוואֲרְפֶּן
בְּיו זַיין פּוּטֶר פָּאם אִיו נְבְּלִיבֶּן לַיידִיג פּוּן אַלֶע זַיטָען דָם נָאט נִיבְּרָאכְט
אוֹף מִיר רוֹבֶּערְם אוּנ מִיט דֶעם מַלְשִׁינוֹת וּואם זִיי הָאבֶּן אוֹף מִיר
מַלְשִׁין נְוָועֶן פָּאר דֶעם נִירוֹן קֵיסֶר אוּנ הָאבֶּן נְוָאנְט אִיךְ הָאב מוֹרֵד נְוועֶן
אִין אִים דָם עֶר זַיינְע צַיין נְקְרִיצְט כְּלוּמֶר כְּרוּנְ נְוָואֲרְן אוּנ דָם פָּאר לֶעְנְט
מַיין כַּח דּוֹרְךְ דִי רַייד וּואם נָאט דָאס נְיָוָאנְט אוּנ עֶם וָועט וָועֲרְן צוּ נֶעְנְצְט
אַייעֶר כַּח זֶעה נָאט וויא דָאם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אִיז פָּאר וִוסְט עֶר אִיז וָואֲרְן
נְמָאן צוּ וִוסְט אוּנ אִיךְ בִּין וָואֲרְן נְנְלִיבֶּען צוּא דִיא פּוּנְיֶל שְׁפַּייעֶר וָואם
וָואנְיקְט אִין מִדְבָּר אַזוּ הָאב אִיךְ אוֹךְ נְוָואנְיקְט אִין נָלוּת דִי פָּאר טְרִיבָּעְנְע

פירוש ע"ט

אוּנ צַייכֶן עֶר הָט נְיצָארִינְט אוּנ אִיו אַוָועק נְצוּנְן אוּנ הָט נְזָאנְט אִין דֶער תּוֹכָחָה וְאִם עַד אֵלֶה: עָשָׂה וַיֶּרֶם נָאט הָט דֶר הוּבֶּן דֶעם הוּבְט פּוּן דִי בַּבְלַיִים אוּנ מִיט מַיין בְּלוּט הָט עֶר מִיךְ נְמַאכְט נוּט אָן טְרִינְקֶן אִין דֶעם טָאל פּוּן דָארְשְׁט אוּנ אִיטְלִיכֶן יָאר הָט עֶר

כְּנוֹרִית וְסוּמְפֹּנְיָה גְּנוּזִית. בְּשָׁמְעִי וְהִשְׁלַחְתִּי בָּכֶם
אֶת חַיַּת: שָׁכְבוּ בְּעִלּוּף כְּתוֹא מִכְמָר וְאֵין
הוֹלֶה. הַמְּלֵאִים נַעַר וְאֵין מַרְפֵּא עוֹלֶה. דַּרְי
כַּמָּה שָׁנִים הֲמָמַנִי לְהִתְכַּלֵּה. אֲנוּשִׁים בְּוֹכוּחַ
וְאִם בְּאֵלֶּה: בְּצֵאת קוֹל מַאַרְמוֹנִי. בְּנֶהֱמַמְתִּי
בְּרִיב וְהָלַכְתִּי אַף אֲנִי: אַף אֲנִי לָכוּד בְּיוֹקֵשׁ
שִׁבְרוֹן. עֶרְבָה שִׁמְחָה וְהַשְׁבִּית חָרוֹן.
לָאָרֶץ אֵשֵׁב וְאֶהֱגֶה בְּנָרוֹן. אֵיכָה יָשְׁבָה
חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן:

פירוש ע"ט

וועד איך גיענעמט אוג וויי אָבקעראן
וועד איך גשעמט אוג דאם איז מיר
גקומן וויל איך האב גהערט ואם
שמייס אין דר הוכחה אז איר וועט
מיך ניט צו הערן ועל איך אן רייצן
אוף אייך דיא חיות פון דעם פעלד:
שכבו בעלוף זיי ועגן גלעגן פאר שמאכט
אין די נאסן אוג מיד אז וי אוויל דר
אקם ואם מען האפט אים אין דעם
נעץ אוג קייענד טוט אוף הייבן. זיי
ועגן פול מיט נשריא אדר גרים
צארן פון נאט אוג עם איז ניט פאר
האגדען קיין רפואה דרוף דען דער
צארן וום נאט האט אויף זיי גיהאט
ויפל יאר דם הט זיי פר טילונט צו

תורכן בית המקדש

שלם איך בעם דיר ניין דער ועלם דאם מיר
ועגען דיין פאלק אוג אז וי דו האסט מיר אין
גם גיטאן מים דעם דענן טוא מיר איין גם מים
דער וזנן אזו באלד איז נקומען איין ויונט אוג
דאם צו שפריים די ואלקנם אוג די וזנן האט
ווידר אן נהויבן צו שיינען אזו תם דר שדרה
ניזאט היונט קען איך דיך נים קאנן וויל די
וזנן שיונט דרום תם ער ניהיסין נקדימון דאם
איז פייש שיינן דם פון זיונט ועגען תם דיא
וזנן נישיונט אבער ניין דעבר נאמן איז ניועגן
בוני דר אנדערער דאט דרום ניהיסן בן כלבא
שבוע ווייל דער ום איז צו אים ארין ניגאנגען
הונגעריג וי איין הונט איז ער ארום ניגאנגען
זאט דען כלבא איז מיט ש נאם. דר דריטר תם דרום ניהיסין
בן ציצית הכפת וייל ניינ ציצית האבן זיך
אים נאך גישלעפט בין דר ערד איינר פון די

דריי

פר ליענדן אזו וי איך בין פאר טוכוילט גוואדן מיט דר קלה וום נאט האט
אונו גזאגט איך ועל אוך מיט איך ניין מיט גרים צאדן איך בין אוך
באצווינגן גוואדן מיט אזו אשטרוכלונג ואם איין שבור ועדט נשטרוכילט
אין ועג עם איז ואדן פר מישט דיא פרייד אונ מיט דעם וום נאט תם
תרוב גמאכט דם בית המקדש תם ער שטערט יין גרים צאדן אוף דער
ערד ועל איך מיך ועצען אוג ועל שרייען מיט איין קול:

אֵיכָה יָשְׁבָה חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן. וְדָמֵם רוֹן מִפִּי נוֹשְׁאֵי
אָרוֹן. וְנָעוּ מִמִּשְׁמְרוֹתָם כֹּהֲנִים בְּנֵי אַהֲרֹן.
כְּנִמְסַר הַבַּיִת בְּמִסְרְבֵי מָרוֹן: בְּכֹה תִבְכֶּה מְחֻמֶּשֶׁת
סְפָרִים. כְּנֶהֱרַג כֹּהֵן וְנָבִיא בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. וְעַל דָּמוֹ
נִשְׁחֲטוּ פָּרָחִים כִּצְפִירִים. וְנָדוּ כִּצִּפֳּרִים. כֹּהֲנֵי צִפּוֹרִים:
גָּלְתָה מֵאַרְצָהּ כַּלָּה מְקֻשָּׁטָה. בַּעֲוֹן מַעֲשְׂרוֹת וּשְׁמִטָּה.
וּבְאַרְבַּעַת שְׁפָטִים הוּשְׁפְּטָה. וּמֵעֲדָיָהּ הוּפְשָׁטָה.
מְשֻׁמֶּרֶת מִפְּשָׁטָה: דַּרְכֵי הֵיכָל שָׁמְמוּ כְּנִפְרָץ כּוֹתְלוֹ.

קינת יהודה

אֵיכָה יָשְׁבָה חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן וכו'. למשל
אַבְּיר הָאָט גִיהַאט אַשְׁלָעכָּטִין זוּהְן
אַמָאהל הָאט דֶער זוּהְן שָׁמַארְךְ דֶערצֶערִינְט
דָּעם פָּאטֶער אוּן דֶער פָּאטֶער הָאט אִים
אַרוֹסְגֶעשְׁרִיבֶּן פּוּן שְׁטוּב. אַנַאנְצִין טָאג אִיז
דֶער זוּהְן אַרוּמְגֶעאַנְגִין אִין נַאס עֶם אִיז
גֶעקוּמֶען פַארִין נַאכְט הָאט עֶר אֲנְגֶעהוֹבֶּן
טַרַאכְטֶין וואוּ עֶר דִי נַאכְט גֶעכְטִיגֶן.
הָאט עֶר זִיךְ דֶער מַאנְט דָא אִין שְׁטָאט אִיז
דָא אֵיגֶער וָואס אִיז אַגְרוֹסֶער שׂוֹנֵא צוּ זִין

פירוש ע"ט

אֵיכָה יָשְׁבָה חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן וְוִיא וֶעגָען
גֶעזֶעסֶן דִי יִשְׂרָאֵל וָום זַיי וֶעגֶן
גְלַייךְ גְוֶועזֶען צוּ אַיין רוּיז וָואס זִיא
וַואקְסְט אוֹף אַיין גְלַייכֶען פְּלַאץ וָום
אִיז תָּמִיד פַייכְט אוּן עֶם אִיז שְׁטִיל
גְוָוארֶען דָם גַאנְג פּוּן דִי כֹּהֲנִים וָום
פְלֶעגֶן טְרָאגֶן דֶעם אָרוֹן הַקּוֹדֶשׁ אוּן
דִי כֹּהֲנִים דִי קִינְדֶער פּוּן אַהֲרֹן וֶעגֶן
פַּר וָואגִילְט גְוָוארֶן פּוּן זַייעֶר הִיטוּנְג

וויל עֶם אִיז אִיבֶּר גֶעבְּלִיבְּן דָאס בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אִין דִיא הֶעגְט פּוּן
וֶעלְכֶע כֹּהֲנִים וָום הָאבֶּן גִיקְרִיגְט אוּן מוֹרֵד גְוֶועזֶען אָן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא:
בְּכֹה תִבְכֶּה זַייא הָאבֶּן גְוֶוויינְט דִי פִּינְף סְפָרִים פּוּן דֶער תּוֹרָה וויל עֶם אִיז
גַּהֲרַגְתְּ גְוָוארֶן וְכַרְיָה כֹּהֵן וְנָבִיא אוּם יוֹם הַכִּפּוּרִים אוּן אִיבֶּר זַיין בְּלוּט
בְּלוֹמֶר אִיבֶּר דֶעם וָואס דִיא יִשְׂרָאֵל הָאבֶּן דֶעם וְכַרְיָה גַהֲרַגְתְּ וֶעגֶן פִּיל
יוּנְגֶע קִינְדֶער גְקוֹלֶעט גְוָוארֶן וְוִי דִיא צִיקֶעלַאךְ אוּן דִיא כֹּהֲנִים פּוּן דֶעם
מִשְׁכָּר יְדֵעְיָה וֶעגֶן וָוארֶן גְוָואגִילְט אַזוֹ וְוִי פִּייגִיל דִיא גְצִירְטֶע כַּלָּה דָאס
וֶעגֶן דִי יִשְׂרָאֵל וֶעגֶן פַּר טְרִיבְּן גְוָוארֶן פּוּן זַייעֶר לַאנְד דּוּרְךְ דֶער עֲבֵרָה פּוּן
מַעֲשֵׂר אוּן שְׁמִיטָּה אוּן מִיט פִּיעֶר מִיהוֹת וֶעגֶן וְוִי גְמִישְׁפָּט גֶעוָוארֶן:
וּמֵעֲדָיָהּ הוּפְשָׁטָה אוּן פּוּן אִירְהָר צִירוּנְג אִיז זִיא וָוארֶן אָפּ גְצוֹגֶן דִי כֹּהֲנִים פּוּן
דֶעם מִשְׁמָר חָרוּם אִיז אָפּ גְצוֹיגֶן פּוּן אַלֶעם גוּטֶם: דַּרְכֵי הֵיכָל דִיא וֶעגֶן פּוּן

חורבן בית המקדש

דְרֵיי עֶשְׂרִים תָּם נָזָאגְט אִיךְ וֶעל דִיא נַאכְצִיג שָׁפַיִין מִים וַיין אוּג בּוּים אַייל. אוּג דָּרְדְרִיסֶּר
שְׁטָאט שְׁפַיִין מִים וַיין אוּג בֶּערְשְׁטֶין. דֶער תָּאט נִיזָאגְט אִיךְ וֶעל וַייא שְׁפַיזִין מִיט הָאלְץ.
אַנְדֶערֶר תָּם נָזָאגְט אִיךְ וֶעל דִי נַאנְצִיג שְׁטָאט הָאבֶּן דִי חֲכָמִים נִילוֹבְט צוּ דֶעם וָום תָּם גִיבֶּעבֶּן

האלץ

וְהַמְעִיל כְּנִקְרַע פְּתִילוֹ. הוֹרַד וְהוּשְׁפַּל מִתְּלוֹ. וְנָעָה
מִשְׁתִּילוֹ. כֹּהֵן עֲיָתָה לוֹ: הָיוּ אוֹיְבִים מַלְעִיבִים
בְּלוּחֵמֵי לֶחֶם. כְּבִטְּלוּ הֲלֹא פָרוֹס לָרָעֵב לַחֶם. וְהוֹרָעֲבוּ
וְהוּצְמְאוּ מִמַּיִם וּמִלֶּחֶם. כְּבִטְּלוּ שְׁתֵּי הַלֶּחֶם. מִבֵּית
לֶחֶם: וַיֵּצֵא הַהֲדָר אוֹם בַּכֶּסֶף נֶחְפָּת. וּתְמוּרוֹ אֵפֶר עַל
רֹאשָׁה חָפַת. וְנֵרוֹת נִכְבּוּ וּמְנוֹרָה נִכְפָּת. כְּפָשְׁעוּ
בְּלֶחֶם וּפַת. נִלְכְּדָה יוֹרְפַת: זָכְרָה יְמֵן אֲשֶׁר נַעֲשָׂה

פירוש ע"ט

דָּעם הֵיכָל וואו מָען פְּלֶעגְט דְּאַרְטֶן
הָמִיד זִינְגֶן אוֹף דֵיא קְרָבָּנוֹת אוּנ אַז
עָם אִיז צוּ בְּרָאכֶן גְּוָואָרֶן זַיינֶע וֶועגְט
אִיז שְׁטִיל גְּוָואָרֶן דָם גְּוַאנְג אוּנ דָאם
הֶעמְדֶל פוּן דָּעם כֹּהֵן גָּרוֹל וָום דְּרִינֶן
וֶענֶן גֶּוֶועזֶן גִילְדֶרנֶע גְּלֶעקְלִיךְ כְּדֵי אַז
עֶר פְּלֶעגְט גַיין אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אַרַיין
פְּלֶעגְט מָען צוּ הֶערֶן אוּנ אַז דִי בַּבְלִים
הָאבֶן צוּ רִיסֶען דָם הֶעמְדֶל אִיז עֶר

קינת יהודה

פָאסֶער. עֶר וֶועט אִים גֶעווִיס נֶעבֶּען אֶעצֶה
מִיט וָאס עֶר זָאל דֶערצֶערְענֶען זַיין פָאסֶער.
אוּנ פָאסֶער וֶועט עֶר אִים לֶאזֶען נֶעכְטִיגֶען דִי
נַאכְט בֵּיי זִיךְ. עֶר אִיז גֶעקוֹמֶען צוּם שׁוּנֵא
פוּן פָאסֶער. דָער שׁוּנֵא הָט נַהַאם פֶּערְנֶענְגֶען
צוּא זֶעהֶן אַז דֶער זוֹהֶן אִיז צוּקְרִיכְט מִיט זַיין
פָאסֶער אוּנ זִיכְט אִים צוּא דֶערצֶערְענֶען.
דֶער שׁוּנֵא הָאט גֶעוָאכְט צוּ אִים דוּא קֶענֶסט
דִיא נַאכְט בַּייא מִיר נֶעכְטִיגֶען. פָּארְגֶען
וֶועכְסט גַיין אִין נַאם וָועכְסט פָּרְעשֶׁעֶן דִיא

חורבן בית המקדש

הָאלְץ דֶען צוּ אֵיין מָאם וויִיט כוּ מֶען הָאבֶּן שְׁלִיסִיל פוּן הָאלְץ הָאם עֶר נִים נִיגְעבֶּן צוּא זַיין
פִיל כְּכְּסֶרֶךְ הָאלְץ אוּנ רַב חִסְדָּא הָאם אַלֶּע קֶנֶעכְם אוּנ דִי עֶשְׁירִים הָאבֶּן גִיהַאם צוּ שְׁפַּיִיזִין
וַיינְע שְׁלִיכְלֶען נִיגְעבֶּן צוּ זַיין קֶנֶעכְם נָאר דָּם דִי שְׁטָאם אַיין אוּנ צְוַואנְצְג יָאר אוּנ אִין שְׁטָאם

וְנִשְׁמַע הַשִּׁיבוּ. וְעַתָּה עֲנוֹת אֱמֶן לֹא אָבוּ. לַעֲנָה
וָרֹאשׁ שְׁבָעוּ וָרָווּ. וְהוּקְצוּ וְהוֹלָעֲבוּ. כֹּהֲנֵי עַיְלְבוּ:
חַטֵּא חָטְאָה וְאָמְרָה לֶאֱלִיל זֶה אֵל. וְהִלְעִיגָה וְתִעְתָּעָה
בְּחוּזֵי אֵל. עֲבוּר כֵּן הוּקְנָאָה בְּמַרְגִּיזֵי אֵל. וַיֵּצֵא
מִמְּעוֹן אֵל. כְּפַר עֻזִּיאֵל: טְמֵאָתָהּ הֲחֲנִיפָה תֵּבֵל.
וְנַעֲלָה רַב הַחוֹבֵל. וְעָנָן אֲבַק רַגְלָיו כְּאֵבֵל. וְאֵין
מִתְכַּרְבֵּל. בְּכֹהֲנֵי אַרְבֵּל: יָדוֹ פָּרַשׂ צָר בְּבֵית זְבוּל.
כִּי כְלָיָה חוֹבַתְתִּי כְּדוֹר הַמַּבּוּל. כְּסָאוֹ הַשִּׁית לְהַבּוּל
וְנִבּוּל. וַיֵּצֵא בְּכֶבֶל כָּבוּל. כֹּהֵן כָּבוּל: כָּל עַמָּהּ

קינת יהודה

אָרְעָמָע לַיִּים וָואם גַּיְיעָן פּוּן אַיין שְׁטָאם אִין
דַּיא אַנַדְעָרָע אוּנ בָּשָׂעֶן נְדָבוֹת וָעסְטוּ אוֹךְ
גַּיין מִים זַייא. עָם וָועם דִּיר קֵיין עָסָען
פָּעלָען. דָּעם וּוהֵן אִיז דִּיא עֵצָה גִּפָּעלָען. עֶר
וָועם גַּיין מִים זַיי. נָאר וַיילּ אִיךְ הָאב נִים
אַיין קָאשָׁעקָע צִים עָסָען קִיפָּען וָעל אִיךְ
דָּעְרוַוייל גַּיין אִין דִּיא שָׁטָאם אִין דִּי הַייעֶר.
עָם אִיז אַגְרוֹסָע שָׁטָאם אוּנ אִיךְ וָועל גַּיין פּוּן
אַיין שְׁטוּב אִין דִּי אַנַדְעָרָע וָועל אִיךְ הָאבֶּען
דָּעְרוַוייל צוּם עָסָען. עֶר הָאט אַווי גָעטָאהָן

פירוש ע״ט

דִּי יִשְׂרָאֵל הָאבֶּן גֶּעמַטפָּערְט גֶּעשָׂה
וְנִשְׁמַע אוּנ אַצוּנְד הָאבֶּען זַייא נִיט
גֶּווָאלְט מוּדָה זַיין צוּ דִּי רַייד פּוּן דִּיא
נְבִיאִים וָעם הָאבֶּן זַיי גִּישְׁטָרָאפְט מִיט
בִּימְעֶרְנֶם הָאבֶּן זַיי זַיךְ אֶן גּוֹעָם אוּנ
זַייא וֶועֶן אוֹם גְּרִיסֶן פּוּן זַייעֶר אֶרְט
אוּנ וֶועֶן פַּר שֶׁעמְט גּוֹוארֶן דִּי כֹּהֲנִים
פּוּן מִשְׁמָר הַקּוֹדֶשׁ דֶּם אִיז טַייטְש דָּארֶן
כְּלוֹמַר זַיי וֶועֶן אַלֶע גּוֹוען וַויא דִּיא
דָּעְרָנָך: חֵטְא חָטְאָה דִּי יִשְׂרָאֵל הָאבֶּן גֶּעזִינדִיגְט אוּנ הָאבֶּען גֶּזָאגְט צוּ דֶּער
עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים דֶּם אִיז אַגָאט אוּנ זַייא הָאבֶּן גִּשְׁפָּעט אוֹם דִּי נְבִיאִים פּוּן גָאט
דְּרוֹם אַזוֹ וֶועֶן זַיי דֶּר צָארִינְט גָּווארֶן דּוּרְךְ דִּי וָוס דֶּר צָארֶנֶען גָאט דֶּר מִשְׁמָר
יְחֶזְקֵאל וָוס הָאבֶּן גְּלַייקִינְט אִין דֶּער הוֹדָה וָוס זַיא וֶועֶרְט אֶן גְּרוּפֶן עוּזִיאֵל
אִיז אַרוֹם גֶּגַאנְגֶען פּוּן דִּי וואנוּנְג פּוּן גָאט: יָדוֹ פָּרַשׂ צָר עֶר הָט פַּר שְׁפְּרַייט
זַיין הָאנְט אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וָוארוֹם אִיךְ בִּין חַייב גָּווארֶן אַיין פַּאר דָּארְבּוּנְג
אַזוֹ וַויא דּוֹר הַמַּבּוּל נָאר גָאט הָאט גִּשְׁטִילְט זַיין גְּרִים צָארֶן מִיט דֶּעם
חוּרְבָּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ זַיין שְׁטוּל הָאט עֶר פַּאר וַויסְט צוּ וַויסְט צוּ גַּנַאי אוּנ
דֶּר מִשְׁמָר פּוּן שְׁכַנְיָה וָום זַיי וֶועֶרָען גְּרוּפֶן כֹּהֵן כְּבוּל זֶועֶן גַּנַאגְּעֶן מִיט
קֵייטֶן גְּבוּנְדֶן: כָּל עַמָּהּ נָאר אִיר פָּאלְק הָאבֶּען גְּקְלָאגְט אִיין קְלָאג וַוייל זַייא

חורבן בית המקדש

זָעֶן גִּיווֶען פִּיל שְׁלֶיכְטֶע לַיִּים הָאבֶּן דִּי חֲכָמִים גְּוָואלְט אוּנ הָאבֶּן גְּוָואגְט לָאמִיר בֵּיסֶר גַיין מִיט
גָאנְגֶען לָאמִיר אֲרוֹם גַיין פּוּן דֶּר שְׁטָאם צוּ שָׁלוֹם זַיי מְלַחְמָה הָאלְטֶן דִּי חֲכָמִים נִים גְּוָואלְט
מָאכִין מִים זַייא הָאבִּין דִּיא שְׁלֶעכְטֶע לַיִּים נִים דַּיין זַיי הָאבֶּן גְּוואוּסְט דָּם טָעֶן וָועם נִים בֶּגְלֶקֶן

קוֹנְנוּ קִינָה. כִּי הִכְעִיסוּ לְאֵל קַנָּא. בְּגוֹי נָבָל אוֹתָם
קִנֵּא. וְנָדְדָה מִקִּנָּהּ. מְשֻׁמֶּרֶת אֶלְקָנָה: לֹא לַמָּרוֹם
עַיִן צָפַת. וְכֶסֶף עַל חֶרֶשׁ חָפַת. וּבְחוּזּוּק מוֹסֵר הוֹרְפַת.
וְנֶהֱרַס וְנִלְכַּד. כֹּהֵן צָפַת: מִמָּרוֹם הִשְׁמִיעַ נִלְאֵיתִי
טְעוֹן. וְהִבְנִי בְּעִוָּרוֹן וּבְשִׁגָּעוֹן. וּפָקַד עָלַי עָוֹן נוֹב
וְגִבְעוֹן. וְנָעָה מִמָּעוֹן. מְשֻׁמֶּרֶת בֵּית כֹּהֵן מָעוֹן: נִשְׁכַּד
עוֹל עָוֹן וְנִכְאַב. כְּהוֹשַׁבְתִּי אֲנוֹנָה מִבְּלִי אָב. וְנִמְנַעְתִּי
מִלְצַפְצֵף בְּמִנִּים וְעָגָב. וְנִשְׁאָה עָלַי קִינָה מְשֻׁמֶּרֶת

פירוש ע"ט	קינת יהודה
הָאֵל דֶּר צְאֶרִינְט נָאט וָואס עֶר אִיז	עֶר איז נָעמַאכְט אין דִיא מַיִישֶׁר. דִיא
אִיין אֵל קַנָּא דָרום הָט זַיי נָאט דֶעֶר	מַעְנַטשְׁען וָואס הָאבֶּען אִים נִים נָעקֶענְט אוּנ
צֶאֶרִינְט מִיט אֵיין נַארִישׁ פָּאלְק אוּנ	הָאבֶּען גִּזעהֶן זַיין אֵיידעלְען פָּנִים הָאבֶּען אִים
דֶּר מְשֻׁמָּר אֶלְקָנָה אִיז פַּאר וָואגִילְט	נָעמֶענְטִיגְט אַשׁייְנְע נְדָבָה. אוּנ וָוער עֶס הָאט
גֶּוָואָרֶן פּוּן זַייֶער נֶעסְט זַיי הָאבֶּן נִיט	אִים נָעקֶענְט הָאט אִים נָאר נִים נָעמֶענְט זַיין
גֶהָאפְט צוּ גְאטָס הִילְף אוּנ הָאבֶּן זִיךְ	עֶר הָט פֶּערְשְׁטַאנְען נָעזוּנְדִיגְט
נָמַאכְט פְּרוּם אוּנ אִין הַאֲרְצֶן הָאבֶּן	צום פָּאטֶער אוּנ דֶער פָּאטֶער הָאט אִים
זַייא גִיהַאט אֲלֶערְלַייא פַּסְלָנוּת אַזוֹי	אַרוֹסְנֶעפִּרִיבֶּען. אַיידֶער עֶר אִיז אַרוֹסְנֶעאַנְגֶען
וַוי זִילְבֶּר וָואס אִיז בַּדֶעקְט אוֹף אֵיין	פּוּן שְׁמָאם הָאט עֶר נָעוּאגְט אִיךְ וֶועל אַרַיין
עֶרדֶענָע כֶּלִי אוּנ מִיט שְׁמֶארְקָע	נַיין צוּא מַיין פָּאטֶער אוֹךְ בָּעטֶן אַנְדָּבָה. עֶר
שְׁמֶארָאף הָאט מֶען זַיי שְׁלַאף גְמַאכְט אוּנ זַייא נֶעמֶען צוּ פִּירְט גֶּוָואָרֶן אוּנ	אִיז אַרַיין נָעקוּמֶען צום פָּאטֶער אִין שְׁמוּצ
בַּאצָווואוּנְגֶן גֶעוָואָרֶן דִי כֹּהֲנִים וָואס הָאבֶּען זַייא גְּזוּאגְט פַאלְשֶׁע נְבִיאוֹת:	אוּנ הָאט זִיךְ נָעשְׁטָעלְט צַייא דִיא מִיר. וִי

תרגום בית המקדש

מְרוֹם הִשְׁמִיעַ פּוּן דֶעם הֵיכָל הָאט מִיךְ נָאט לֶאזֶן הֶערֶן דוּרְךְ יְשַׁעְיָה הַנָּבִיא	מִתִּין גִּיין מַלְחָמָה חַאלְטֶן אוּנ עֶם אִיז גֶיוָואקֶרן
אִיךְ בִּין מִיד צוּא טְרַאגֶען וַייֶערֶע עֲבֵירוֹת אוּנ הָט גְּדַאכְט אוֹף מִיר דִיא	בְּרֶענְט דִי אִיצְרוֹת פּוּן וַויין אוּנ נְשְׁרְשֶׁטֶן כְּדֵי
זִינְד פּוּן נוֹב אוּנ גִּבְעוֹן אוּנ עֶס אִיז פַּאר וָואגִילְט גֶּוָואָרֶן פּוּן דֶעם בֵּית	אֵיין גְּרוֹיסֶער הִנְגֶער אִין שָׁמָאם. אֲבָא סִיקָא
הַמִּקְדָּשׁ דִיא כֹּהֲנִים פּוּן דֶעם מִשְׁמָר חוּפָה עֶם אִיז וָואגֶן פַּאר צַייכְנְט דֶּר	אִיז גְּוָואגֶן דֶּר עֶלְצְטֶר סון דִי שֶׁלְעכְטֶע לַיים וָום
נָאךְ פּוּן מַיינֶע זִינְד אוּנ עֶס אִיז מִיר וַויי אַז אִיךְ טוּא זִיצֶן מְרוֹעֲרִיג	
אֶן אֵיין פָּאטֶער כְּלוֹמַר אֶן הַקְּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וָואס עֶר אִיז דֶּר פָּאטֶר פּוּן	
דִיא יִשְׂרָאֵל רוּט נִיט צְוויישֶׁן מִיר אוּנ אִיךְ בִּין וָואגֶן פַּר מִיטֶן פּוּן צוּ שְׁפַּיילֶן	
מִיט שַׁאלְמַיינֶן אוּנ אֲרְגֶלְן אוּנ דֶּער מְשֻׁמָּר פּוּן יִשַּׁבָּב מְרַאגֶען אוֹיף מִיר	

יִשָּׁבֵב: סְלָה אַבִּירֵי מוֹרֵי הוֹרָיָה. וְלֹא נִזְכַּר לִי עֶקְדַת
מוֹרִיָּה. וּמֵרוֹב מֶרֶד וּמְרִיָּה. הוּצָּגָה עֵרוֹם וְעֶרְיָה.
מִשְׁמֶרֶת מַעֲרִיָּה: עַל גַּבֵּי חָרְשׁוּ חוֹרְשִׁים וְהָאֲרִיכוּ
מַעֲנִית. וְהֵרִיקוּ עָלַי חֶרֶב וַחֲנִית. וְהִרְבִּיתִי צוֹמוֹת
וְתַעֲנִית. וּמְצוּרַת תָּכְנִית. יָצְאָה יְוָנִית: פֶּרְשָׁה וְאֵין
יָד שׁוֹלֵחַ. כִּי לֹא הֶאֱמִינָה בְּהַשְׁגִּיחַ וְשָׁלוֹחַ. וְהוּשְׁבְּתָה
בְּרִית מֶלַח. וְאֵין שֹׁמֵן מִמְּלַח. בְּרֹאשׁ מַמְלָח: צַדִּיק
הוּא יְיָ כִּי פִּיהוּ מָרָת. וְעָרוּ עָרִי עַד הַיְסוֹד בָּהּ

קינת יהודה

דָּער פָּאטֶער הָאט אִים דֶּערְעָקֶן הָאט עֶר
גָּעשְׁרִיגֶן אויף אִים גַּיי צָרוֹם פּוּן מַיִן שְׁטוּב
דִּי שֶׁלֶכְטֶער וּוּהֶן. הָאט דָּער זוּהֶן גָּעוָאנְט
צוּם פָּאטֶער אֲבִיי דוּ הָאסְט מִיךְ צְרוֹטְגֶעשְׁרִיבֶּן
אוּג דוּא וּוִילְסְט מִיךְ גִּים קֶענֶען פָּאר אַוּהֶן
אֲבֶּער הָאב אוֹף מִיר רַחֲמָנוֹת אַוּי וּוִיא דוּא
הָאסְט רַחֲמָנוֹת אוֹף אַנְדֶּערֶע אָרעמֶע אוּג דוּ
קֶרֶענְסְט זַיִיא נָאר נִיט אוּב זַיִיא וְעֶנֶען גוּט
אָדֶער שֶׁלֶעכְט. אוּג גִּיב מִיר אַבְדָּה. דָּאס
וָעלְבִּינָע זָאגָן דִּיא יִידֶן אִין וִיעֶרֶע קִינוֹת

פירוש ע"ט

אֵיין קְלָאג: סְלָה אַבִּירֵי גָּאט הָאט צוּ
טְרָאסְטֶן מַיינֶע שְׂטַארְקֶע עֶלְטֶערְן וָום
זַיי הָאבֶּן הוֹרָאוֹת גְּסַפְּקוֹת אוּג עָם אִיז
נִיט וָוארֶן גְּדֶענְקְט צוּ מִיר דֶּר זְכוּת
פּוּן עֲקִידָה אוּג פּוּן וֶועגֶן פִּיל וּוִידֶער
שְׁפֶּענִיקְוִיט אִיז זַיא גִּבְּלִיבֶּען שְׂטַיין
נָאקֶעט דֶּר מְשָׁמֶר פּוּן בִּלְגָה זַיי הָאבֶּן
מִיט מִיר גְּאַרְבֶּט מִיט אַוּ אַשְׁוָועֶרֶע
אַרְבֶּעט אַז עָם אִיז גְּוָוען גְּלַייךְ וּוִיא

זַיי הָאבֶּן אוֹף מִיר גְּאַקֶּערְט אַקֶּערָן הָאבֶּן אוֹף מִיר אוּם גְּלֶעֶרְט אַשְׁוֶועֶרד
אוּג אַשְׁפִּיז אוּג אִיךְ הָאב גְּעמֶערְט אִין חוֹרְבָן צוּ פַּאסְטֶן גְּרוֹסֶע תַּעֲנִיתִים אוּג
פּוּן דֶּעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אִיז אַרוֹם גְּנַאנְגֶן דִּיא מְשָׁמֶרֶת אִימָרָא: פֵּרְשָׁה
דִּי יִשְׂרָאֵל הָאבֶּן פַּר שְׁפְּרַייט זַיי עֶרְע הֶעְנְט צוּ טָאן תְּפִלָּה צוּא נָאט אוּג
קֵיין הָאנְט אִיז נִיט גְּיוָוארֶן אוּיס גִּישְׁטְרֶעקְט צוּא הֶעלְפֶּן זַיי כְּלוֹמַר
זַיי עֶר תְּפִלָּה אִיז נִיט אָן גְּנוֹמֶן גְּוָוארֶן וַוייל זִיא הָט נִיט גְּגְלוּבְט אִין דִּי צְוַוייא
גְּבִיאִים וָואם זַיי פְּלֶעגְט הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא צוּ שִׁיקֶן אַלְע טָאג אוּג עָם אִיז
פַּאר שְׁטָערְט גְּוָוארֶן דִּיא כְּהוּנָה אוּג דִּיא עֲבוֹדָה וָואם עָם שְׂטַיים בַּיי זַיי
בְּרִית מִלַּח עוֹלָם אוּג עָם אִיז אוֹךְ נִיט פַּר הַאבֶּן קֵיין זַאלְב אַייל וָואם מָען
הָט דֶּר מִיט גְּוָואלְבְט דֶּעם כֹּהֵן גָּדוֹל: צַדִּיק הוּא ה' גָּאט אִיז גֶּרֶעכְט דֶּען אָן אִים
הָאבֶּן זַיי וִוידֶר גְּשָׁפֶּענִיגְט אוּג הָאבֶּען פַּר וִוסְט דִּי שָׂטָאט יְרוּשָׁלַיִם בִּיז דֶּר

חורבן בית המקדש

עֶנֶן גֵּיוֶוען אִין יְרוּשָׁלַיִם אוּג עֶר אִיז גְּוֶוען אֵיין עֶר וָאל צוּ אִים קוּמֶן בְּכֵיד דָּם קַיִן מֵינֶשׁ וָאל
וּוהֶן פּוּן דֶּר שְׁוֶוינְסֶער פּוּן רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי אַוּ דָּך פּוּן נִים וִיסִין אִיז דֶּר נְקוּמֶן דָּם רַבִּי יוֹחָנָן
דָּם רַבִּי יוֹחָנָן נָאךְ אִים גְּוָאגְט וָוו לַאגְט נָאךְ נָועם אִיר נִים לָאזָן
צוּ אִים גְּוָאגְט וָוו לַאגְט נָאךְ נָועם אִיר נִים לָאזָן

שלום

הוֹעֶרֶת. וּתְמוּר עָוִי וְזִמְרָת. קִינִים עָלֶיהָ נֶחֶרֶת.
וּבְקַצְוֵי אֶרֶץ נִזְרֶת נִצְרֶת: קָרָאתִי לְצוּרִי וְקוֹלִי לֹא
עָרֵב. וְקוֹנַנְתִּי בְּיֵעַר בַּעֲרָב. וְכָבָה נֵר הַהוֹלֵךְ בְּמַעֲרָב.
וְרֵיחוֹ לֹא עָרֵב. מַאֲכָלָהּ עָרֵב: רְאֵה כִּי הוֹסַעֲרְתִּי
כְּאֵנִיָּה. בְּתַאֲנִיָּה וַאֲנִיָּה. וּקְהָלִי כַּצֹּאן לַטָּבַח מְנוּיָה.
וְנָעָה מַחֲנוּיָה. מִגְדַּל נוּנְיָה: שָׁמְעוּ כִּי יָצָאתִי בַּשִּׁבְיָה.
וְנִשְׂרְפָה דַּת מָרוֹם שְׁבוּיָה. וְהוֹשַׁתִּי לְשַׁמָּה וַעֲרֻבוּבְיָה.
וּמֵהֶסְתֵּר חֲבוּיָה. נָדָה בֵּית רוֹבְיָה: שָׁמְעוּ כִּי נִזְהַמְתִּי

פירוש ע"ט

גרונד איז גוואָרן אַנגעפֿילט אוּן אוף דעם ארט וואו מיר זאָלן זיינען צוא גאָט איז אוף איר נעזר גוואָרן זיא זאָל זאָגן קינות אוּן אין די עקין פון דר וועלט איז וואָרן פאר שפּריט דער משמר פיצץ איך האב גרופן צו מיין באשעפער אוּן מיין קול איז ניט זים גוועזן איך האב גקלאגט אין דעם וואלד ערב דען די בעלים האבן זיי דערטו ארום גפירט זענען דארטן פיל אום גשטארבן אוּן עם איז פר לאשען גוואָרן דם מיטילחטע ליכט אין דר מנורה וום הט גהיימן גר מערבי אוּן דאס גישמאק פון קטורה פון דעם משמר פתחיה איז ניט גוועזן ים פר גאט: ראה כי עזה וויי איך בין וואָרן גישטוירעמט אזו ווי אשיש מיט איין גרוסע קלאג אוּן איין קלייגע קלאג אוּן מיין איין זאמלונג איז וואָרן אן גברייט צו דר שחיטה ווי די שאף אוּן דר משמר יכין ועגן וואָרן פֿר וואנילט פון ויער רואונג: שמעו כי יצאתי בשביה וויא האבן גהערט אז איך בין גנאנגן אין גפענקעניס אוּן ויא איז פאר ברענט גוואָרן די תורה וום וי איז גוועזן פון דעם היכל אוּן איך בין גיטאן גיוואָרן צו ויסטוּנג אוּן מישונג צווישין דיא בעלים אוּן פון בית המקדש וום זיא פלעגין דארטין זיין פאר בארגין אין דעם שאטן פון דר שכינה איז וואָרן פאר וואנילט דיא כהנים פון דעם משמר גמוּ: שמעו די בעלים האבן גהערט אז איך בין גצארינט גוואָרן מחמת איך בין פר אונרייניגט גוואָרן

קינת יהודה

פאר הקב"ה אמת מיר האבין פיל גיזונדינס צוא דיר בין דוא האסט אונז ארופגעשריבין פון דיין לאנד. פאר ווען זאלסטו איך אונז ניט רחמנות האבן אזו וויא דוא האסט רחמנות אוף אלע פעלקער אוּן דו פרעגסט נאר ניט ווענען זייא אוב זייא וונדיגין זיין. אוּן דם זאגט איך דיר מקונן אין דעם

באשעפער אוּן מיין קול איז ניט זים גוועזן איך האב גקלאגט אין דעם וואלד ערב דען די בעלים האבן זיי דערטו ארום גפירט ווענען דארטן פיל אום גשטארבן אוּן עם איז פר לאשען גוואָרן דם מיטילחטע ליכט אין דר מנורה וום הט גהיימן גר מערבי אוּן דאס גישמאק פון קטורה פון דעם משמר פתחיה איז ניט גוועזן ים פר גאט: ראה כי עזה וויי איך בין וואָרן גישטוירעמט אזו ווי אשיש מיט איין גרוסע קלאג אוּן איין קלייגע קלאג אוּן מיין איין זאמלונג איז וואָרן אן גברייט צו דר שחיטה ווי די שאף אוּן דר משמר יכין ועגן וואָרן פֿר וואנילט פון ויער רואונג: שמעו כי יצאתי בשביה וויא האבן גהערט אז איך בין גנאנגן אין גפענקעניס אוּן ויא איז פאר ברענט גוואָרן די תורה וום וי איז גוועזן פון דעם היכל אוּן איך בין גיטאן גיוואָרן צו ויסטוּנג אוּן מישונג צווישין דיא בעלים אוּן פון בית המקדש וום זיא פלעגין דארטין זיין פאר בארגין אין דעם שאטן פון דר שכינה איז וואָרן פאר וואנילט דיא כהנים פון דעם משמר גמוּ: שמעו די בעלים האבן גהערט אז איך בין גצארינט גוואָרן מחמת איך בין פר אונרייניגט גוואָרן

תורכן בית המקדש

שלום מאכין מיט דעם קיסר אוּן איר טייט די נאנצע וועלט אין הונגער ווייל קען הם ניט הם מיך הרגנן הם רבי יוחנן צו אים נואנט ניב מיר אין עצה וי אזו איך ואל קענן פון דר שטאם

בְּצַחֲנָה. וְסָתַם מֵנִי תְּחִנָּה. וְלֹא נָתַן לִי רַחֲמִים
וַחֲנִינָה. וּמִקְרִית הָנָה. נָעָה כְּפֵר יוֹחָנָה: תָּבֹא רָעַת
שָׁמוּנִי הַדָּמִין. וְשָׁתוּ שְׁעָרַי שׁוֹמֵמִין. וְהֵשִׁיב אָחוֹר
יָמִין. וּבַעוֹן פְּסִילִים נָעָה גְּנָתוֹן צַלְמִין: תָּבֹא תַמְרִיחַ.
וְחָשְׁכִי תְּזָרִיחַ. וְכַהֶשֶׁא עַצְמוֹתֵינוּ תַּפְרִיחַ. וְרִיחַ
נִיחוֹחֵינוּ כְּקֶדֶם תָּרִיחַ. וּמִשְׁלְחָנְךָ תַּאֲרִיחַ. שׁוּלֵי
חֲמַת אָרִיחַ. וַיְקוֹנֵן יִרְמְיָהוּ עַל יֹאשִׁיָּהוּ:

אֵיכָה אֵלִי קוֹנְנוּ מֵאֵלָיו. בֵּן שְׁמוֹנָה שָׁנָה הֵחֵל לִדְרוֹשׁ
מֵאֱלָהָיו. בְּנֵי חָם בְּעָבְרָם חָנוּ עָלָיו. וְלֹא הוּזְכַּר לוֹ
שִׁגּוּי מִפְּעָלָיו. גַּם בְּכָל מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר קָמוּ לִגְדוֹר. לֹא

קינת יהודה

קָפִּיטֵל עֶר דָערצַיילְט דִיא זִינד פּוּן דִיא יוּדָען
אוּנ זַיעֶר אוּמְגלִיק וָואס זַייא הָאט גִיטְרָאפֶען
וָואס הקב"ה הָאט זַייא אַרוֹסגִיטְרִיבֶּען פּוּן
אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אוּנ עֶר בָּעט בַּייא הקב"ה רַחֲמֵי
תְּזָרִיחַ). מַיין פִּינְסְטֶערְנִיש וְאַלְטְסוּ כַּאבֶּען
שַׁיינֶען. אוּנ וָאלְטְס צוּרִיק אוֹיפְּהֶאלְטֶען אֵבִית
הַמִּקְדָּשׁ אוּנ מִיר וָאלְטֶען מִקְרִיב זַיין פַּאר דִיר
קָרְבָּנוֹת. בְּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן:

פירוש ע"ט

אוּנ דִי הִימֶל וֶועֶלְט וָואֶרֶן צוּ גִימַאכְט
פּוּן צוּ הֶעֶרֶן מַיין גֶּבֶעט אוּנ הָט מִיר
נִיט גֶּגעבֶּן קֵיין דֶּר בַּארִימְקֵייט אוּנ
קֵיין חֵן אוּנ פּוּן יְרוּשָׁלַיִם וָואס זַיא
וֶוערֶט אֶן גִירוּפֶּין חֲנָה דָּוִד אִיז פַּאר
וָואגִילְט גִיוָואֹרֶן דִי כֹּהֲנִים פּוּן דֶעם
מִשְׁמָר בִּלְגָה: תָּבֹא עָם וָאל קוּמֶן דָם
בְּנֵיי פַּר דִיר וָום דִי בְּבַלְיִים הָאבֶּן מִיךְ גְמַאכְט צוּ שְׁטִיקֶער אוּנ מַיינֶע שְׁטֶעט
וַוייסְט אוּנ נָאט הָאט זַיין רֶעבְטֶע הַאנְט וַוידֶער גִיקֶערְט אַהִינְטֶר אוּנ
מַחֲמַת דִי זִינד וָום זַיי הָאבֶּן גִשְׁטֶעלְט אַיין צוּרָה אִין הֵיכָל דְרוֹם זֶעגֶן פַּאר
וָואגִילְט גָוואֹרֶען פּוּן דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ דִי כֹּהֲנִים פּוּן דֶעם כִּשְׁמָר דְלִי וָום
מֶען הָט אִים גִירוּפִּין צַלְמוֹן עָם וָאל וַוידֶער קוּמֶען דַיין שְׁכִינָה צוּ מִיר אוּנ
סַיין פִּינְסְטֶערְנִיש וָאלְסְטוּ דֶער לַייכְטֶען אוּנ אוֹ וַוייא גְרָאז וָאלֶען בְּלַיִין
אוּנְזֶרע קְנָעכְיל אוּנ דָאס גִישְׁמַאק פּוּן דִי קָרְבָּנוֹת וָאל דִיר אַנְגֶענֶעהֶם אוֹ
וַוי אִין דִי עֶרְשְׁטֶע טֶעג אוּנ פּוּן דַיין טִישׁ וְאלְסְטוּ וַוידֶר מַאכֶּען עֶסֶן דִיא
כֹּהֲנִים. אוּנ יִרְמְיָה הָאט גִיקְלָאגְט אוֹיף יֹאשִׁיָּהוּ הַמֶּלֶךְ:

אֵיכָה אֵלִי קוֹנְנוּ מֵאֵלָיו שְׁרַייט אוּנ קְלָאגְט וַוייל יֹאשִׁיָּהוּ הַמֶּלֶךְ אִיז גְהָרֶגְט גְוואֹרֶן
דוּרְךְ דִיא זִינד וָואס זַיין דוּר הָאבִּין גִימֶעלְט אָפּ גֶעטֶער אוֹיף דִיא

חורבן בית המקדש

אַרוּם זַיין צוּ דָעם קֵיסֶר פַּאמֶר וָועל אִיךְ עֶסֶעם וָועס גִיין צוּ דֶעם הוֹלֶה זַיין אוּנ דַיינֶע תַּלְמִידִים
קֶענֶן מַציל זַיין הָט אַבָּא סִיקְרָא צוּ אִים גְנָאגְם וָאלֶן אַרוּם דִיר שְׁטֶיין גְלַייךְ וִוי דוּ בִּיסְט גִיסֶם
טוּא אַוו מַאךְ דִיךְ קָראנְק אוּנ דִי נַאנְצֶע שְׁטָאט אוּנ עֶם פָּלַייש פּוּן מַיין נְבֵילָה אוּנ לַייג לֶעבִּין

קָם כְּמוֹהוּ מִימוֹת אֲבִיגְדוֹר. דָּבַק בּוֹ חֶמְאָה לֵיצָנֵי הַדּוֹר.
אֲשֶׁר קָמוּ אַחַר הַהֵלֶת לְסָדוֹר: הָאוֹכְלִים זֶרַע שִׁיחוֹר. כִּתְמוֹ
הַטּוֹב פְּחָמוּ מִשְּׁחוֹר. וַיְגַדֵּל עָוֹן וְהִשִּׁיב יָמִין אָחוֹר. וְעוֹד לֹא
שָׁלַח יָדוֹ מִן הַחָזוֹר: זַכּוּ אֲמָרָיו כְּנֶגֶם דַּת לְהָקִים. בְּצַע
אֲמָרְתוֹ בְּאָרוּר אֲשֶׁר לֹא יָקִים. חָשַׁךְ תָּאֳרוֹ כְּנַאֲצוּ רְחוֹקִים.
בְּבֶצַע מוֹאֲסֵי דַּת וְחֻקִּים: טוֹבִים רָעִים נִקְרְאוּ בְּשָׁלְחוֹ מַלְאָךְ.
מַה לִּי וָלָךְ הַיּוֹם לְתַלְאָךְ. יְדֵי עִם הָאָרֶץ דְּמִים בְּמָלְאָךְ.

פירוש ע"ט

צְוִוייא הַאלְבֶּע טִירִין פּוּן אִינְווייניג
אוּג וֶוען דִיא טִיר אִיז אוֹיף גִיעֶפִינְט
גִיוָוארִין הָאט מֶען נָאר נִיט גִיזֶעהַן
קֵיין שׁוּם זַאךְ אוּג אַז מֶען הָאט וַייא
פַּאר מַאכְט אִיז גִיוֶוען אַנאנְצָע צוּרָה
אִיז טַייטְש דִיא אֲדְווירְקִים כּוּן דֶער
טִיר אַז עֶר אִיז אַלְט גִיוֶוען אַכְט יָאר
הָאט עֶר אֶן גְהוּבִין פּוּן זִיךְ וֶועלְבֶּערְט
צוּ פָּארְשְׁטִין צוּ נָאט דֶער פַּרְעה נְכֹה

חודבן בית המקדש

דִיר עָם דָּאס שְׁטִינְקְט אַווֹא וָועס סָען מֵיינֶן דוּ
בִּיסְט גִישְׁטָארְבִּין וָועלֶן וַיי דִיךְ צַרוּס לָאזֶן סָען
זָאל דִיךְ צוּ קְבוּרָה בְּרֶעגְנֶען אוּג לָאז דִיךְ־קִין
אַנְדֶערְער נִיט קְרָאגֶן נָאר דַיינֶע תַּלְמִידִים כְּדֵי
סֶען זָאל נִיט וִוִיסֶן דָּס דוּ בִּיסְט לֶעבְּעדִיג רֶען
אֵיין לֶעבֶּעדִיגֶר אִיז גְרֵינְגֶער פּוּן אֵיין טוֹטֶן דָּס
רַבִּי יוֹחָנָן אַווֹא גִיטָאן אוּג זַייֶנע תַּלְמִידִים הָאבֶּן
אִים גִישָׁאנֶן אוּג אַז זַיי זָענֶן גְקוּמֶן צוּם טוֹיֶער
הָאבֶּן דִי שֶׁלְעכְטֶע לַייט אִים גְוָואלְט שְׁטֶעכֶן צוּ
פְּרוּבֶּן אוֹב עֶר לֶעבְּט נִיט דָּס אַבָּא סִיקְרָא גְוָואלְט

דיא

אִיז גִינַאנְגֶען מִלְחָמָה הָאלְטִין אִין שְׁטָאט בַּרְכְּמִיש הָט יאשִׁיָּהוּ אִים גִימ:
גְוָואלְט לָאזֶן דוּרְךְ גַיין זַיי לַאגְד הָט פַּרְעה מִיט אִים מִלְחָמָה גְהַאלְטֶען אוּג
הָאט אִים גְהַרְגָּת אוּג עֶם אִיז גִיט גְדֶעגְקְט גְוָוארְן זַייֶנע גְרוֹסֶע מַעֲשִׂים
טוֹבִים: גַּם בְּכָל אוֹיךְ דִיא מְלָכִים וָום זֶענֶן אוֹיף גְשְׁטַאנֶן צוּ פַּאר צַאמְען
דָּאס פָּאלְק פּוּן עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים אִיז גִיט גְוָועֶן אַווֹא אַמֶּלֶךְ אִיין צַדִיק וַיִיא
עֶר אִיז גְוָועֶן פּוּן מֹשֶׁה רַבֵּינוּ צַייטֶען אֶן עֶם הָט זִיךְ אֶן אִים בַּאהַעפְט דִי
זִיבְּד פּוּן דֶעם דּוֹר וָום הָאבֶּן גִשְׁטָעלְט דִי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים הִינֶטֶר דֶר טִיר דִיא
מִצְרִים וָום עֶסִין דִיא זָאמֶען פּוּן טַייךְ גִילּוּם הָאבֶּן זַיין פָּנִים וָום אִיז גְוָועֶן
פּוּן גִינַאנְגֶען שְׁוַוארְצֶער גְמַאכְט אַז קוּיל אוּג וַוייל עֶם אִיז וָוארֶען גְרוֹיס
דִי זִיבְּד פּוּן דֶעם דּוֹר דְרוֹם הָאט נָאךְ נִיט אוֹם גִיקֶערְט זַיין דֶעכְטֶע זַייֶנע הָאנְט
אַהִינְטֶער אוּג הָאט נָאךְ נִיט אוֹם גִיקֶערְט זַיין הָאנְט זַייֶנע רֵייד פּוּן
יאשִׁיָּהוּ זָענֶן גְוָועֶן לוֹיטֶער עֶר הָאט אַיין גְוַואמְילְט צוּ מְקַיֵּם זַיין דִי תּוֹרָה
עֶר הָט אוֹם גְלָאזֶן זַיין גְוִיכְטָה וָום עֶר הָט גְוָאגְט פַּאר פְּלוּכְט נָאל וָוערֶן דֶר
וָום וָועט גִיט מְקַיֵּם זַיין דִיא תּוֹרָה עֶם אִיז וָוארֶן פִּינְצְטֶער זַיין גְשְׁטַאלְט
וַוייל דִי וַוייטֶע דָּם מֵיינְט מֶען זַיין דוֹר הָאבֶּן דֶר צַארֶינְט גָאט וָואם וַוייא
הָאבֶּן פַּאר מִיאוֹסְתְּ דִי תּוֹרָה אוּג דִיא גְוָועֶן אִיז גְלַייךְ וִוי זַיי הָאבֶּן גְוַוזִילְט
צוּ נָאט כַּבְיָכוֹל: טוֹבִים רָעִים דִי בֵּייעֶן מִצְרִים זֶענֶן וָוארֶען קֶענֶן דֶעם אֶן
גְרוּפִין גוּטֶע וַוייל וַייא הָאבֶּן גְשִׁיקְט צוּ יאשִׁיָּהוּ אִשְׁלִיחַ וָום פַּר אַיין קְרִיג

תֵּעָנֵשׁ בִּבְצִעְיָ אֶת פְּנֵי פְלֵאָךְ: כִּלָּה הֲמוֹנֵי לֶכֶת אֵרַם נַהֲרַיִם.
לְמַעַן לֹא תַּעֲבוֹ חֶרֶב כָּל שֶׁהוּא בְּאֶפְרַיִם. וְלֹא שָׁמַע לַחוֹזֶה
לָשׁוּב אֲחוֹרַיִם. כִּי גְזֵרָה נִגְזְרָה לְסַכְסֵךְ מִצְרַיִם בְּמִצְרַיִם:
מְחַטֵּאת סְתִירַת מְזוּזוֹת. חֲזוֹן עַנְתוֹתִי הֶחְלִיפוּ לְבַזּוֹת. נָעוּ
עֲנָמִים לְחוּמוֹ לְהַבְזוֹת. וְלֹא הֵסֵב פָּנָיו וְסָפְדוּ עַל זֹאת: סוּרוּ
הֵעִידוּ עַד לֹא שְׁאִיָּה. וַיְמַאֲנוּ סוּר וּמָט יְסוֹד נְשִׂיָּה. פְּנֵי קָרֵב
כֶּקֶרֶב וְלֹא עֲלָתָה לוֹ רְטִיָּה. וַיּוֹרוּ הַמּוֹרִים לְמֶלֶךְ יְאשִׁיָּה:
עוֹדֶנּוּ עוֹצֵם עֵינָיו בְּגָוְיוֹ נוֹחֲצִים. חֵץ אַחַר חֵץ מוֹרִים וְלוֹחֲצִים.

חורבן בית המקדש — פריוש ע"ט

דִי שׁוּבְרֵי כּוֹבָּעִם וְעֶלֶן וָאנֶן זַיְיעֶר אַיְינִיגְעֶם רַבִּי — אִיז דָּעֶן פַּר הָאנְדֶן צְווּישֶׁן מִיר אוּנ
הָאבֶּן זַיי גְשָׁמָאכְט. הָאבֶּן זַיי אִים גְּוּואלְט שְׁמוּסֶן — צְווּישֶׁן דִיר וָם דוּ וְוִילְסְט מִיךְ נִיט
דֶם אַבָּא מִיקְרָא גְנָאנְט דִי שׁוּבְרֵי כּוֹבָּעִם וְעֶלֶן — לָאזֶן דוּרְךְ גַיין דַיין לַאנְד אַז אִיךְ
וָאנֶן זַיְיעֶר אַיְינִיגְעֶם רַבִּי הָאבֶּן זַיי גְשָׁמוּסֶן אַזוֹ — זָאל דִיךְ הַיינְט מִידֶן מִיט מִלְחָמָה דוּ
הָאבֶּן זַיי נִיצְפִּינְם דָעם פּוּעֶר אוּנ מֶען הָט אִים — וְוִילְסְט דֶר פִּילֶן דַיין לַאנְד מִיט בְּלוּט
אֲרוֹס נִיקְראָנֶן אוּנ אַז עֶר אִיז אֲרוֹס גְקוּמֶן אִיז — פּוּן דַיין פָּאלְק דֶעֶן אִיךְ גַייא מִלְחָמָה
עֶר נִיצְאָנְגֶען צוּם קֵיסֶר אוּנ זָאנְט צוּ אִים פְּרִיד

הָאלְטֶן מִיט כַּרְכְּמִישׁ דוּרְךְ נָאטֶם גְּבָאט דוּא וְוִעסְט גְשִׁטְרָאפְט וְוֶערֶן אַז
דוּ וְוִעסְט מִיךְ נִיט לָאזֶן גַיין מִלְחָמָה הָאלְטֶען מִיט כַּרְכְּמִישׁ: כִּלָּה אוּנ וַייל
יאשִׁיָּהוּ הָאט נִיט גְּוּואלְט לָאזֶן דוּרְךְ צִיהֶן פַּרְעה וַיין פָּאלְק צוּ גַיין קֵיין
אֶרֶם נַהֲרַיִם אוּם עֶם זָאל מְקוּיֵם וֶוערֶן דִיא בְּרָכָה דָאם קֵיין שְׁוֶוערְד
אֲפִּילוּ פּוּן פְּרִיד זָאל צִיהֶען דוּרְךְ זַיין לַאנְד אוּנ הָט נִיט גְפָאלְגְט דֶעם נָבִיא
יִרְמְיָה דֶר דָא הָט גְּוּואגְט דָם עֶר זָאל אִים יוּא לָאזֶן דוּרְךְ צִיהֶן דוּרְךְ לַאנְד
אֶפְרַיִם דֶעֶן עֶם אִיז אֵיין גְּזֵרָה פּוּן נָאט צוּ פַּר פִּירֶען מִצְרַיִם מִיט מִצְרַיִם דְרוּם
אִיז עֶר גְּוּואֹרֶען דֶעֶר שְׁלָאגֶן: מְחַטֵּאת פּוּן וֶוענֶן דִי וִינְד דִי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים
דִי זַיי הָאבֶּן פַּר בָּארְגֶן הִינְטֶר דִי טִירִין וִוי אוּבֶּען פַּאר מֶעלְט אִיז אוּנ
וַייל יאשִׁיָּהוּ הָט פַּר שְׁמֶעט אֶן דִיא נְבוּאָה פּוּן יִרְמְיָהוּ דָם עֶר הָט נְהַיסֶּן
דוּ זָאלְסְט לָאזֶן דוּרְךְ צִיהֶן דִי מִצְרִים אוּנ הָאט נִיט גְּוּואלְט אוּם וֶועגֶן פּוּן
דֶיעֶר שְׁטְרַייטִין דְרוּם אִיז יאשִׁיָּהוּ אוּם גְּיקוּמֶען אוּנ אוֹף דֶעם הָאבֶּן זַייא
גְּיהָאט צוּא קְלָאגֶן דֶעֶן וֶועֶן יאשִׁיָּהוּ וָואלְט נִיט אִים דֶר פּוּן גְּיוֶועגְט וָואר
עֶר פּוּן טוֹיט בְּאשִׁירְמְעט גְּיוָוארִין: סוּרוּ דִיא מִצְרִים הָאבִּין בַּאצַייגְט אָהֶן
יאשִׁיָּהוּ אוּנ זַיא הָאט אֶן גְּיפָאנְגֶן דִיא שְׁטַארְקֶע שְׁטְרַייט אִין דֶעֶר מִלְחָמָה
אוּנ עֶר הָאט נִיט גְּיוָואלְט אֶפּ קֶעֶרֶן אוּנ עֶר אִיז גְּיפָאלֶן דֶעֶר צְדִיק יאשִׁיָּהוּ
וָום אִיז גָּוֶוען דֶר גְּרוּנְד פּוּן דֶעֶר וֶועלְט אַז עֶר הָט גְּיגָעהְנְט פַּר דֶר מִלְחָמָה
הָאבֶּן דִי פַּיילֶן וָוארְפֶּר גְּיוָוארְפֶּן צוּ מֶלֶךְ יאשִׁיָּהוּ: עוּדֵנִי עֶר הָט נָאךְ פַּאר
מַאכְט דִי אוּיגֶן צוּ שְׁטַארְבֶּען הָאבִּן זַיי גְּיהַיילְט צוּ וָוארְפִּין פַּיילֶן אִין
זַיין גוּף אַיין פַּייל נָאךְ דֶר אַנְדֶערְעֶר הָאבֶּן זַייא גְּיוָוארְפִּין אוּנ גְּיצְווּואנְגֶען

צָדוּהוּ וְשָׁמוּהוּ כְּמַטָּרָה לַחִצִּים. וַיְזָרְקוּ בּוֹ שֶׁלֶשׁ מֵאוֹת חִצִּים:
קַלִּים הִטּוּ אַחֲרָיו אֶזּוֹן מוֹצָא פִּיהוּ. וְעַד מְצוּי נֶפֶשׁ מַעֲשָׂיו
הֶפִּיהוּ. רוּחַ שְׁפָתָיו הִפְצָה מִפִּיהוּ. צַדִּיק הוּא יְיָ כִּי מָרִיתִי
פִּיהוּ: שִׁישִׁי נוֹף כִּי קִנְּא זַעַם. לְשַׁלֵּם שְׁאוֹנָם בַּעֲוֹן בְּצָעָם.
תַּם בְּתֶם הַטּוֹב עַם זוּ בְּפָשְׁעָם. וַיִּקּוֹנֵן עָלָיו כָּל אֵיכָה יוֹעַם:
תָּם בְּמִקְרֶה אֶחָד כּוּם מְגֻדּוֹ לִשְׁתּוֹת. בְּמוֹעֵד שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה
כְּגָע הַקְּהָל לֶאֱתוֹת. תֵּלָה בְּעֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם מֵהֲרוֹם שָׁתוֹת.
כִּי סָפְדוּ לוֹ אֵיכָה בְּעֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת: אוֹתוֹת קִינוֹת
לְבָטָה מְחוֹלִי. עֵת כִּי שָׁכַחְתִּי מְחוֹלְלִי. זַמּוֹרָתִי כִּי לָעַד יַאֲהִילִי
רָשַׁעְתִּי וְנָסַעְתִּי וְנִפַּשׁ אָהֲלִי:

אָהֲלִי אֲשֶׁר תָּאַבְתָּ עַד לֹא בְּרֵאשִׁית עִם

פירוש ע"ט	חורבן בית המקדש
וַיְי הָאבֶן אִים גְּחַאפְּט אוּנ הָאבֶן אִים גִימַאכְט וְוִי אַיין צִיל צוּ דִי פַיילֶן אוּנ וַיְי הָאבִּין אִין אִים אַריין גִיוָואלְפִין דְרַייא הוּנְדֶערְט פַיילִין דִיא צַדִּיקִים הָאבֶן גִיגֵייגְט אִירֶע אוֹיעֶרְן צוּ הֶערֶן וָואם עֶר צִיהְט אוֹים פוּן זַיין מוּיל וָוארוּם וַיְי הָאבֶן גִיעֶהֶן שָׁאקֶלֶן מִיט דִי לִיפֶּן אוּנ בִּיז זַיין נְשָׁמָה אִיז אוֹס גְנַאנְגֶן הָט עֶר גֶרֶעְט אוּנ גְוִוייֶן זַיינֶע גוּטֶע מַעֲשִׂים דֶער אָטוּם פוּן זַיינֶע לִיפֶּן הָאט עֶר גֶרֶעְט מִיט זַיין מוּיל. נָאט אִיז גֶרֶעכְט וַוייל גֶעגֶן אִים הָאבּ אִיהְ וַוייֶדער גִשְׁפֶּענִיגְט: שִׁישִׁי פְּרֵייט אַיְיהְ מִצְרַיִם דָעֶן אִיר הָאט גִירֶעכִינְט אוּנ גִיצָארִינְט דָעם צָארִן פוּן נָאט צוּ בָאצָאלֶן צוּ זַיְיעֶרע בְּרוּמּוּנְג דוּרְךְ דִי זִינְד וָום זַיְי הָאבֶן גִינַוֶלְתְּ עֶם אִיז וָואריִן צוּ גֶענְצְט דָאם גִין נָאלְד דָאם אִיז יאשִׁיהוּ דוּרְךְ דִיא זִינְד פוּן דֶעם דָאוִוינֶן פָאלְק אוּנ אִיצוּנְד וָאלְין אַלֶע קְלָאגֶן אוֹף אִים אוּנ וָאגֶן אֵיכָה יוֹעַם מַיין טַאגְן אֲדֶר מַיינֶע כְּלִי זְמֶר זֶענֶען פַּר קֶערְט גִיוָוארֶן צוּ קִינוֹת אִין דֶער צַייט אַז אִיהְ הָאב פַּאר גֶעסְטֶן מַיין בַּאשֶׁעפֶער אִיהְ הָאב גִימַיינְט אַז אוֹיף אֵייבִּיג וָועט נָאט מִיר זַיין וויא אַיין גֶעזֶעלְט אִיהְ הָאב גִיזִינְדִיגְט בִּין אִיהְ וָואריִן פַּאר מְרִיבִּין אוּנ עֶם אִיז וָואריִן פַּאר לָאזִין אוּנ צוּא שְׁטוֹיסְן מַיין גִיצֶעלְט: אָהֲלִי אֲשֶׁר מַיין גִיצֶעלְט וָואם דוּא הָאסְט נָאךְ גִילוֹסְט אֵייךְ דִי וֶועלְט אִיז וָואריִן בַּאשָׁאפֶן אוּנ הָאסְט עֶם נָלַייהְ בַּאשָׁאפֶן מִיט דַיין	אוֹף דִיר מֶלֶךְ פְּרִיד אוֹף דִיר מֶלֶךְ הָט דָר קִיסֶר גִיזָאגְט צוּ רַבִּי יוֹחָנָן דוּ בִּיסְט צְווייא מָאל חַיָב מִיטָּה אַיין מָאל אִיךְ בִּין נִיט קִין מֶלֶךְ אוּנ דוּ רוּפְסְט מִיךְ מֶלֶךְ אַזוֹ שְׁפֶּעטְסְטוּ סִין מִיר דָאם אַנְדֶערְע וָועג אִיךְ בִּין יוֹא אַיין מֶלֶךְ וָוארוּם בִּיסְט בִּיז אַהֲער צוּ מִיר נִיט גִיקוּמֶן הָט רַבִּי יוֹחָנָן צוּ אִים גִיזָאגְט דוּ בִּיסְט גִיוִוִיס אַיין מֶלֶךְ דָעָן אִיךְ וַוייס דָס יְרוּשָׁלַיִם אוּנ דָער בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וָועט אִיבֶּער גִיעֶנְטְפָּערְט וָועְרִין אִין דֶיין הָאנְט אוּנ מִיר לָערְנֶן אָפּ פוּן אַיין פָּסוּק דָס דָר בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וָועט נָאר וָועְרִן אִיבֶּר גִיעֶנְטְפָּערְט אִין דָר הָאנְט פוּן

כְּסָא כָבוֹד לְצָרְפוֹ. לָמָּה לָנֶצַח שְׁדֹד בְּיַד
שׁוֹדְדִים. וְנִהְיֵיתָ כִּרוֹעָה בְּעִטְיָה וְרַעֲשְׁתָּ
וְרָנַנְתָּ. וְעַתָּה מַה לִּי פֹּה: אָהֳלִי אֲשֶׁר קוֹמַמְתָּ
לְאֵיתָנִי אֶרֶץ. בְּחֶרְדַת מִי אֵיפֹא. לָמָּה לָנֶצַח
צָמַת בְּיַד צָרִים. וְנִהְיֵיתָ כְּצִפּוֹר בּוֹדֵד עַל
גָּג מַר צוֹרְחַ. מַה לִּידִידִי פֹּה: אָהֳלִי אֲשֶׁר
פַּצְתָּ לְמַעֲנוֹ לְצִיר. וְאַתָּה עֲמוֹד עָמְדִי פֹּה.
לָמָּה לָנֶצַח עוֹרַעַר בְּיַד עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וְנִהְיֵיתָ
כְּשׁוֹנֵא וְצָר. וְאֵיה אִוּוי מוֹשֵׁב פֹּה: אָהֳלִי

חורבן בית המקדש

פּוּן אַיין מָלָךְ אַזוֹי וָועסְטוּ גִיוִיסִ אַיין מָקוֹם זַיין
אוּנ דָם וָוס דוּ וָאנְסְט וָוארוּם בִּין אִיךְ צוּ דִיר
פְּרִיעָר נִיט גְקוּמָען דִי שְׁלֶעכְטָע לַייט וָואס אַיין
דָר שְׁטָאט הָאבְּן מִיךְ נִיט גִילָאזְט גַיין הָט דָר
קַיסַר נָאזְט וַיין אַייגָר הָט אַיין פָּאס מִיט הָאנִיק
אוּנ אַיין שְׁלָאנְג אִיז אַרוּם אִיר אַרוּם גִיוִיקִיקְט
דָם דוֹיךְ אִים קָען מָען דָעם הָאנִיק נִיט נָעמָען
אָז צוּ בְּרָעכְט מָען דִי פָּאס צוּ נָעמָן דָעם הָאנִיק
אָז אוֹךְ וָואלְטְסְט גִידַארְפְּט דָעם טוֹער צוּ בְּרָעכָן
כדי

פירוש ע"ט

כִּסְא הַכָּבוֹד וָואהִין אִיז עָר גִיוָוען
פַּר וַוייסְט אַין הָאנְט פּוּן דִי בַּשְׂדִים
אוּנ דוּ בִּיסְט גְלַייךְ וִוי אַהֲיוְט וָואס
הָט פַּר לָאזְן זַייגְע שָׁאף אוּנ קְלָאגְט
אוֹיךְ זַיי וִוי אַיין אֵבֶל אוּנ דוּ הָאסְט
גִישְׁמוּרְעמְט אוּנ הָאסְט גְקְלָאגְט אוּנ
הָאסְט גִינָאגְט אוּנ אִיצוּנְד אַז דָאס
בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אִיז חָרוּב וָוס פַּר אַיין
אֶרְט אִיז מִיר נָאךְ אִיבֶּר גִבְּלִיבְּן אוֹף דֶר עֶרְד מַיין גִיצֶעלְט וָוס דוּ הָאסְט
אוֹיךְ גִירִיכְט צוּ מַייגָע אָבוֹת אוּנ הָאסְט גִיוִוינִין צוּא יִצְחָק דָעם חוּרְבָּן
אַז עָר הָט זִיךְ דָר שְׁרָאקְן אוּנ הָאט גִינָאגְט וָוער אִיז דֶר וָואס וָועט עָם
חָרוּב מַאכָּן וָוארוּם אִיז עָר פַּר דָארְבָּן אִין דִי הֶעגְט פּוּן דִי כְּשָׁדִים אוּנ דוּא
בִּיסְט גִינָוארֶן וִוי אַיין פּוּגִיל וָואס אִיז פַּר וָואגִילְט פּוּן זַיין גָעסְט אוּנ פְּלִיהְט
פּוּן אַיין דָאךְ צוּם אֲנְדֶערְן אַז אַבְרָהָם אָבִינוּ אִיז גְקוּמֶן אוּנ הָט גְזָעהָן דָאס
בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אִיז חָרוּב הָאט עָר גְקְלָאגְט מִיט אַבִּיטְעֶרֶע קְלָאג הָאט
מֶען גְשְׁרִיעָן וָוס טוּט מַיין לִיב הָאבֶּר דָא אִין הוּיז מַיין גִיצֶעלְט וָואס דוּא
הָאסְט דְרוֹף גִיבָּאטְן צוּא דֶעם שָׁלִיחַ מֹשֶׁה רַבֵּינוּ עָר וָאל הַיִּסְן מַאכָּן דֶעם
מִשְׁכָּן אוּנ דֶעם אוֹהֶל מוֹעֵד אוּנ דוּ אַלַיין בְּלַייבְּ דָא שְׁטִיין בַּייא מִיר פַּאר
וָואס אִיז עָר פַּאר וַוייסְט גִיוָוארִין אִין הָאנְד פּוּן דִיא רוֹמַיִים אוּנ דוּ בִּיסְט
גִיוָוארִין וִוי אַיין פַּייגְר אוּנ וואוּ אִיז דַייגְע דֶייד וָואס דוּ הָאסְט גִילוֹסְט צוּ
זִיצָן אִין צִיוֹן: אֲהֳלִי מַיין גִיצֶעלְט דֶעם אוֹהֶל מוֹעֵד וָואס דוּ הָאסְט אִים גִפִּירְט

אֲשֶׁר נָחִיתָ בְּעַנְנֵי הוֹד. לְזֹאת אֲשֶׁר יְשַׁנּוּ פֹּה
וְאֵינֶנּוּ פֹּה. לָמָּה לָנֶצַח מוֹאָס בְּיַד מוֹרְדִים.
וְנִהְיֵיתָ כְּגִבּוֹר לֹא יוּכַל לְהוֹשִׁיעַ. מַה לְּךָ פֹּה
וּמִי לְךָ פֹּה: אֲהָלִי אֲשֶׁר כּוֹנַנְתָּ מוּל מָכוֹן
לְשִׁבְתֵּךְ לְחוֹפֵף לְחָפְפוֹ. לָמָּה לָנֶצַח יוֹעֶה בְּיַד
יְהִירִים. וְנִהְיֵיתָ כְּמֵת בֶּחָלָל וְאֵין עוֹד נָבִיא.
וְנִמְתָּ הַאֵין פֹּה: אֲהָלִי אֲשֶׁר חָנִיתָ מֵאָז
בְּתָאָיו מִפֹּה וּמִפֹּה. לָמָּה לָנֶצַח זוֹנַח בְּיַד
זָרִים. וְנִהְיֵיתָ כְּוָתִיק יוֹצֵא חוּצָה. וְלֹא עָבַר
פֹּה: אֲהָלִי אֲשֶׁר הֵבַנְתָּ. לְהַשְׁלִיךְ בּוֹ לְפָנֶיךָ
גּוֹרָל פֹּה. לָמָּה לָנֶצַח דּוֹחֶה בְּיַד אֲחֵרִים.
וְנִהְיֵיתָ כְּגֵר בָּאָרֶץ. וְנִמְתָּ כִּי לֹא נָסוֹב עַד

פֿירוש ע"ט

אין דָּר מְדָבָּר מִיט דִי עֲנָנֵי כָּבוֹד פּון
וועגן דִי יִשְׂרָאֵל וָום עָם שְׁטַיִיט בַּיי
זַיי (אֲשֶׁר יְשַׁנּוּ פֹּה וַאֲשֶׁר אֵינֶנּוּ פֹּה) פַּר וָום
איז עֶר פַּר מִיאוֹסְתְּ גִיוָואָרן אין דִי
הֵעְנָד פּון דִי וִוידֶער שְׁפֶּעְנִיגְעֶר אוּנ
וָוארוּם הָאסְטוּ דֶּעְנְסְט מָאל נִיט
גֶהָאלְפֶן אוּנ דִי כְּשָׁרִים הָאבֶּן גְוואנְט
וָוער אִיז צוּ דִיר אוּנ אוֹיף וְועמֶען
הָאפְסְט דוּ: אֲהָלִי מַיין גִיצֶעלְט וָום דוּא הָאסְט גִירוּט פּון דֶּעְנְסְמָאלְט אִין
זַייגֶע חֲדָרִים פּון דֶּר זַייט אוּנ פּון דֶּער זַייט וָוארוּם אִיז עֶר פּון אוּנְז פַּאר
לָאזִין גִיוָואָרן אִין דִי הֵעְנָד פּון דִיא רוֹמַיִים אוּנ וָוארוּם בִּיסְטוּ גִיוָוען וְויא
אֵיין גִבּוֹר וָואס מֶען קוּמְט מִיט אִיהֶם צוּ שְׁטְרַייטֶן אֲנְטְלוֹפְט עֶר אַרוֹם אוֹף
דֶּער נַאס אוּנ עֶר אִיז נִיט אֲוועק גִינַאנְגֶען פּון דַּאנֶן: אֲהָלִי מַיין גֶצֶעלְט
וָום דוּ הָאסְט אָן גְגְרַייט צוּ וַואפֶן דְרִינֶן גוֹרָלוֹת וָוארוּם וָועֶן גְוואנְט וְויִ גְוואנְט פַּר
שְׁטוֹיסְן אִין דִי הֵעְנָד פּון דִי כַּשָׁרִים הָאסְט דוּ בִּיסְט וְויא אֵיין גֵּר אִין לַאנְד
אוּנ דוּ הָאסְט גְוואנְט דוּא וָועסְט נִיט אֲכַיין גִיין אִין יְרוּשָׁלַיִם פּון אוּבֶּן כִּיז

חורבן בית המקדש

כְּדֵי דוּ וָאלְסְט קֶענֶן אַרוֹס קוּמֶן דָּם רַבִּי יוֹחָנָן
שְׁמוּאֵל נִישְׁוורִינְגִין אוּנ דָּם נִיט נִיקֶענְט עֶנְטְפֶּעֶרְן
הָאט רַבִּי עֲקִיבָא נְוָאנְט עָם אִיז אִין רַבִּי יוֹחָנָן
מְקוֹרִים גִיוָוארִין דֶּער פְּסוּק (מְשִׁיב חֲכָמִים אָחוֹר
וְדַעְתָּם יְסַכֵּל) דָּם אִיז מַייסְט נָאט פַּר קֶערְט דִי
קְלוּגֶע הִינְטֶר זִיךְ אוּנ וַייֶער דֶּיעָה טוּט עֶר פַּאר
נַארִישֶׁען דֶּען וָוען עָם קוּמְט אוֹף דֶּעם מֶענְטֶשֶׁן
חֲלִילָה בֵּייֶ קֶען עֶר זִיךְ נִיט פַּר הִיטְן מִיט זַיין
חָכְמָה אַוּא אוֹיךְ הָאט רַבִּי יוֹחָנָן נִיט נִיקְאנְט

ענטפערן

בואו פה: אֱהָלי אֲשֶׁר בַּעֲוֹן בִּצְעִי. חָשְׁכוּ כּוֹכְבֵי נִשְׁפּוֹ. לָמָּה לָּנֶצַח אוּפַל בְּיַד אוּמוֹת. וְנִהְיֵיתָ כְּאַרְחַ בַּמָּלוֹן. וְעוֹד מִי לְךָ פֹּה: אָחוֹר וָקֶדֶם מְפֹה וּמִפֹּה. לְכָל דּוֹר וָדוֹר נוֹדַע קִצְפּוֹ וְחֶפְזּוֹ. עַל מֶה מִכָּל אוֹם שָׁת עָלַי כַּפּוֹ. זֹאת בַּעֲלִילֹ כִּי פִיד חָקוּק בְּכַפּוֹ. רְפוּאָתִי בְּטוּחָה כִּי רָגַע בְּאַפּוֹ. וְעַד עַתָּה אֵיכָה יָעִיב בְּאַפּוֹ: אֵי כֹּה אֹמֶר כּוֹרֵת לְאָב בְּפֶצַח. בְּבְרִית בֵּין הַבְּתָרִים כֹּה יִהְיֶה לָנֶצַח. וְהֵן עַתָּה בָּלְעוּ עֶצְמֵי בְּרֶצַח.

חורבן בית המקדש

עָנְמָפָּערִן דָּעם קֵיסַר דָּעֶן עֶר הָאט אִים גִיוָאלְט
עָנְמָפָּערָן פָּעֶן נָעמָט אֵיין צְוַואנְג אוּג פָּעֶן נָעמָט
אַרָאפּ דִי שְׁלַאנְג אוּג מֶען לָאזְט דִי פָּאם נַאנְץ
אַזוֹא הָאב אִיךְ גְוַואהְרְט אִיךְ נָאל דִי שְׁלָעכְטָע
לַיים אִיבֶּר קוּמֶן אוּג דִי שְׁפָּאם נָאל נַאנְץ בְּלַייבֶּן
אוּג אִיךְ וָועל מִיט דִיר שָׁלוֹם מַאכֶּן אוּג וִוי עֶר
הָט מִיט אִים אַוזוֹא גִיהָאלְטֶן אִין נְקוּטֶן אִין שְׁלִיתַ
פּוּן רוֹם אוּג נָאנְט דָּעֶר קֵיסַר אִיז גִישְׁפָּאנְטֶן אוּג

פירוש ע"ט

דִיא יִשְׂרָאֵל וָועלֶן אַכְּיין גַיין אִין
יְרוּשָׁלַיִם פּוּן דֶּר עֶרְד: אֱהָלִי אֲשֶׁר מַיין
גִיצֶעלְט וָום דּוּרְךְ דֶּר זִינְד פּוּן מַיינֶע
גְוֹלוֹת זָענֶן פַּר פִּינְסְטֶערְט גִיוָואהְרִין
דָם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אוּג דִי ת"ח וָואס
זִיי פְלֶעגֶן צוּ לַייכְטֶן אַוזוֹ וִוי דֶר מָאנְן
שְׁטֶערִין וָוארוּם אִיז פַּר פִּינְסְטֶערְט

גִיוָועזִין אוּג דוּא בִּיסְט גִיוָואהְרִין אַזוֹא וִוי אַנַאסְט אִין דֶר הַארְבֶּרִיג אוּג וָום הָאסְטוּ דֶעֶן נָאךְ פַּר אֵיין רוּאוּנְג דָּא אוֹף דֶעֶר עֶרְד: אָחוֹר דִי דוֹרוֹת וָואס זָענֶן גִיוָועזִין פַּאר דֶעם חוּרְבָּן אוּג דִיא וָום נָאךְ דֶעם חוּרְבָּן צוּ אִיטְלִיכֶן אִיז גִיוואוּסְט גִוָואהְרֶן זַיין צִירְנוּנְג דָם אִיז דֶעֶר חוּרְבָּן אוּג זַיין בְּאשְׁטִיוּנְג דָּאס הַיסְט אִיטְלִיכֶעֶר וִויים אוּג גְלוּבְט אַז עֶם וֶועט זַיין אי"ה דִי גְאוּלָה פַּר וָום הָטעֶר אוֹף מִיר גָטָאן זַיין שְׁלַאק מָעֶר אַיידֶער אוֹף אַלֶע עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים דָּאס דִיא זָאךְ אִיז אַנְפֶּלֶעקְט אַז דֶעֶר דָאט פּוּן מַיין בְּרָאךְ אִיז פּוּן לַאנְג אוֹים גִיקְרִיצְט גִיוָועזִין אִין דֶעֶר הָאנְט פּוּן הקב"ה אִיךְ הָאב גִימַיינְט אַז מַיין רְפוּאָה אִיז מִיר בְּטוּחַ אַז אִיךְ וֶועל גִיט זַיין אִין חוּרְבָּן וָוארוּם דֶּר צָארֶן פּוּן נָאט אִיז נָאךְ אַיין רֶגַע אוּג וָוארוּם הָאט עֶר מִיט זַיין גְרִים צָארִין גִימַאכְט פִּינְסְטֶערְט:

אֵי כֹּה אָמַר וואוּ אִיז דִיא וִיכְרַהַייט וָואס נָאט הָאט פַּאר שְׁנִיטֶן צוּ אַבְרָהָם אָבִינוּ מִיט דֶייד אִין דֶעם בְּרִית בֵּין הַבְּתָרִים הָט נָאט אִים גִהַייסֶן צַיילֶן דִי שְׁטֶערְן אוּג הָאט אִים גְוַואגְט אַזוֹ פִּיהֶל וָועלְען זַיין דַיינֶע קִינְדֶער אוּף

לָמָּה אֱלֹהִים זָנַחְתָּ לָנֶצַח: אֵי כֹה גָּשׁ כְּשֵׁה לְעוֹלָה
לְרַצּוֹתֶךָ. גִּלְבָה עַד כֹּה פְּתוּ בְּעִדּוֹתֶיךָ. וְהֵן עַתָּה
דָּקְרוּ כְּפֶלַח רַעְיָתֶךָ. יֶעֱשַׁן אַפְּךָ בְּצֹאן מַרְעִיתֶךָ:
אֵי כֹה הַבְטָחַת עֲקֻדִּים נְקֻדִּים בְּמַשּׁוּאוֹת. אִם כֹּה
יֹאמַר כֹּה יוּחַשׁ אוֹת. וְהֵן עַתָּה וִכַּחְתָּ עִיר מְלֵאָה
תְּשׁוּאוֹת. הָרִימָה פְּעָמֶיךָ לְמַשָּׁאוֹת: אֵי כֹה זָם
וְהָרַג מִצְרֵי בְּגַן נָעוּל בַּקֹּדֶשׁ. וַיִּפֶּן כֹּה וְכֹה חִתֵּם
בַּעֲדַת קֹדֶשׁ. וְהֵן עַתָּה חֻלְקָם אָכַל חֹדֶשׁ. כָּל הֵרַע
אוֹיֵב בַּקֹּדֶשׁ: אֵי כֹה טוֹב כְּשַׁחַ נָאוֹל עֲבָדֶיךָ. כֹּה

סידוש ע״ט

אֵייבֶּג אוּנ פַּאר וָם זֶעגָען וָואֶרן פַּר
דָּארבֶּן מַיינֶע בֶּייגֶר מִיט דֶר רִצִיחָה
וָם דִי כַּשְׁרִים הָאבֶּן גָּטָאן אוּנ וָוארום
הָאסְטוּ נָאט אוּנז פַּר לָאזֶן: אֵי כֹה נָש
וואוּ אִיז יִצְחָק וָם עֶר הָט נֶגעהָעגְט
צוּ דֶר עֲקֵידָה אַזוֹ וִוי אִיין לֶעמְל צוּ
בֶּווִילִיגֶן דִיךְ וֵייא הָאבֶּן גָּזָאגְט צוּא
זַייעֶרע קִנְדֶער (גִּלְבָה עַד כֹּה וְנִשְׁתַּחֲוֶה
וְנָשׁוּבָה אֲלֵיכֶם) זַיי זֶעגָען בֶּייאֵיר אִיבֶּער
גֶרעְטְ גָּוואֶרן אוּנ פַּאר וָואם אִיז דַייגֶע גֶזעלֶן גֶוועזִין גֶשְׁטָאכֶן אוּנ גֶשְׁפָּאלְטֶן
אוּנ וָוארום הָט גֶגֶרִיכְט דַיין צָארֶן אִין דַייגֶע גְלִיבֶּטע שָׁאף וויא אִיז דָאם
וָם דוּ הָאסְט פַּאר זִיכֶערְט צוּ יַעֲקֹב בֶּנבוֹאָה מִיט דִיא גְפִינְטֶעלְטֶע שָׁאף
אוּב לָבָן הָט אִים אַזוֹ גָּזָאגְט בְּלוֹמֶר אוֹב לָבָן הָאט אִים גִיזָאגְט זֶעלְכֶע שָׁאף
הָאב אִיךְ גְמֵיינְט אַזוֹ הָאט גָאט גָאיילְט אוּנ גָטָאן אַיין צַייכֶן אוּנ אַצוּנְד הָאסְטוּ
גַמַאכְט אִיבֶּר זַיגֶן דִי שְׁטָאט יְרוּשָׁלַיִם פּוּל מִיט מֶעְנטְשֶׁן. וואוּ אִיז דֶער זְכוּת
פּוּן מֹשֶׁה רַבֵּינוּ וָם עֶר הָאט גְטְרַאכְט אוּנ גֶזעהָן וָם דֶר מִצְרִי הָט גִיטָאן צוּ
דֶעם יִשְׂרָאֵל אוּנ עֶם אִיז פַּר בָּארְגֶען גָּוארֶן דִי זָאךְ צְווִישֶׁן דִיא יִשְׂרָאֵל אוּנ
עֶר הָאט זִיךְ גֶקֶערְט הִין אוּנ הֶער אוּנ הָאט גֶזעהָען אַז קִיין מִצְרִי זֶעט נִיט
אוּנ דָם אִיז פַּר חִתֻּמֶת אוּנ פַּר בָּארֶגֶן גִיוָוארִין צְווִישֶׁן דִי יִשְׂרָאֵל אוּנ פַּאר
וָם הָט דֶר פַּיינְד פַּאר דָארבִּין. זַייעֶר חֵלֶק אִין דֶעם חוֹדֶשׁ אָב אַלֵּין וָם דֶר
טִיטוּס הָאט גִיטָאן בֶּייז אִין דֶעם קָדְשֵׁי קָדָשִׁים: אֵי וואוּ אִיז מֹשֶׁה
רַבֵּינוּ וָם עֶר אִיז נִשְׁיקְט גָּוארֶן אוּס צוּ לַייגֶן דַייגֶע קְנֶעכְט נָאט הָט גָּזָאגְט

חורבן בית המקדש

דִי גְרוֹסְע לַיים פּוּן רוּם בַּאגֶערִין דִיךְ פַּאר אֵיין
קֵיסֶר הָט עֶר גִיהַאט אֶן גְטָאן אֵיין שׁוֹךְ אוּנ הָט
גְזָאלְט אֶן מָאן דֶעם אַנְדֶערְן הָט עֶר נִיט גְקֶענְט
אַרוֹף גֶיין הָט עֶר דֶעם שׁוֹךְ גִיזָאלְט אוֹס מָאן
הָט עֶר נִיט גְקֶענְט אֲרַאף הָט דֶער קֵיסֶר גָּזָאגְט
וָאס אִיז דָם הָט רַבִּי יוֹחָנָן גָּזָאגְט צוּם קֵיסֶר זַיי
דִיךְ נִיט מְצַעֲר דֶען דִיר אִיז אֵיין גוּטְע בְּשׂוֹרָה
גִיקוּמֶן אִיז דַיין בֵּיין פֶּיס גִיוָוארִין אַוּא וִי אִין
פָּסוּק שֶׁמַּייוּשַׁוּעָה מוֹבָה תְּבַשֵּׂר עֶצֶם) אֵיין גוּטְע
בְּשׂוֹרָה מַאכְט פָּעם דָעם בֵּיין זָאגְט דֶער קֵיסֶר

וום

תֹאמַר לְשַׁלַּח עָם לְעָבְדֶּךָ. וְהֵן עַתָּה יָשְׁבוּ בוֹגְדִים
בְּבֵית וְעוּדֶיךָ. שָׁאֲגוּ צוֹרְרֶיךָ בְּקֶרֶב מוֹעֲדֶיךָ: אֵי
כֹּה כְּרִיתוּת חֲדָשׁוֹת בְּרִיתוֹת. בְּכֹה אָמַר בַּחֲצוֹת
לַיְלָה בְּמוֹפְתֵי אוֹתוֹת. וְהֵן עַתָּה לוּחָקוּ בְּנַעֲלֵיהֶם
לֶאֱתוֹת. שָׁמוּ אוֹתוֹתָם אוֹתוֹת: אֵי כֹּה מִשְׁמַע
וּמִשֶּׁה עָלָה. כֹּה תֹאמַר לִנְוֹת בַּיִת מֶעֱלָה. וְהֵן עַד
עַתָּה לֹא שָׁבוּ בְּנֵי גוֹלָה. יְוַדַּע כְּמֵבִיא לְמַעֲלָה: אֵי
כֹּה שִׁיחַ שִׁשִּׁים אוֹתִיּוֹת הַקְּדוּמוֹת. כֹּה תְּבָרְכוּ
לְשִׁשִּׁים גְּבוֹרִים דּוֹמוֹת. וְהֵן עַתָּה עָתְקוּ רְדוּמוֹת.
בַּסְּבָךְ עֵץ כַּרְדֻּמוֹת: אֵי כֹּה פֶּץ לָקוֹב עָם וּבֵרַךְ עַם
קְדוֹשֶׁיךָ. בְּשׁוּב וְכֹה תְּדַבֵּר הוּמַר לְקְדוֹשֶׁיךָ. וְהֵן
עַתָּה צָרוּ עַל עִיר קָדְשֶׁךָ. שִׁלְחוּ בָאֵשׁ מִקְדָּשֶׁיךָ:
אֵי כֹּה קִיחַת לְוִים שְׁלֵמֶיךָ. כֹּה תַּעֲשֶׂה לָהֶם לְטַהֲרָם

חורבן בית המקדש

וָם וָאל אִיךְ פָאן דָם דָעֶר שִׂיךְ וָאל אַרָאפּ הָם
רַבִּי יוֹחָנָן גִיוָאנְט לָאז גִיין פַּר דִיר רַיין פַיִינְט וויִט
דָעֶר בֵּיין מָאנָעֶר וָעלְין דֶען אַוויא שָׁמַיִים אִין
פָּסוּק וָען אַיינָעֶר זָעהְט אֵיין שׁוּגָא פַר זִיךְ פָּאר
גַיין וָועלְם זַיין בֵּיין מָאנֶר הָאט דֶר קִיסֵר אַוו
גָפָאן אִיז אִים דָר שִׂיךְ אַרָאפּ הָם דֶר קִיסֵר צו
אִים גִיוָאנְט וָען דוּא בִּיסְט אַווי קְלֵיִן וָוארוּם
בִּיסְט צו מִיר פְרַיֶעֶר נִים גִיקוּמֶן הָט רַבִּי יוֹחָנָן
גִיוָאנְט אִיךְ הָאבּ דָאךְ דִיר גִיוָאנְט דָם אִיבֶּר דִי
שְׁלָעכְטָע הָאבּ אִיךְ נִים גִיקוּמֶן הָאט דָר
קִיסֵר

פירוש ע״ט

צוּ אִים אַוו וָאלְסְטוּ וָאגֶן צוּ פַּרְעה
עֶר וָאל שִׁיקִין דָם פָאלְק זַייא וָאלִין
דִינֶן מִיךְ דַיינְע פַיִינְד הָאבֶּן גִשְׁרִיעֶן
צְוִוישֶׁן דַיין אַיין וַאמְלוּנְג. וואוּ אִיז
דָר נַייעֶר בְּרִיתוּת בְּרִית וָום גָאט הָט
מִיט דִי יִשְׂרָאֵל כּוֹרֵת גְוִוען אוּנ מִיט
דִי מַכּוֹת בְּכוֹרוֹת וָום דָארְט שְׁטַייט
(כֹּה אָמַר ה׳ כַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה וכו׳) מִיט דִי
וואוּנְדֶר אוּנ צֵייכֶן אוּנ זַיי הָאבֶּן זִיךְ
אַיין גִיוַאמְלְט מִיט זַייעֶרע שִׂיךְ צוּ טְרַעטִין אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ זַייא הָאבִין
נִימַאכְט זַייעֶרע צֵייכֶנִם פַּאר צֵייכֶן.וואוּ אִיז וָום בְּלָעם הָרָשָׁע הָט גֶרֵעט
צוּ שִׁילְטֶן דִי יִשְׂרָאֵל אוּנ דֶר נָאךְ הָט עֶר זַייא גִיבְּענְשְׁט מִיט דֶעם וָואס נָאט
הָאט אִים גִיוָאנְט קֵעֶר וִוידֶר צוּ בָּלָק אוּנ אַוווי וָאלְסְטוּ רַייֶדֶן אִיז פַּר בִּיטֶן
גְוואוֹרֶן זַיין קְלָלָה צוּ בָּענְשֶׁן דַיינְע הֵיילִיגְע הָאבֶּן זַייא בַּאלַיידִינְט אוֹף
דַיין הֵיילִיגְע שְׁטָאט אוּנ זַייא הָאבֶּן פַּאר בֶּרֵעגְט אִין פַּייעֶר דַיין בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ.וואוּ אִיז דָאס וָום נָאט הָאט אָפּ גִישַׁייד דִי לְוִים דַייגְע נָאנְצֶע אוּנ
הָאט גְנָאנְט צוּא מֹשֶׁה אַוו וָאלְסְטוּ טָאן צוּא זַייא צוּ דַייגְעֶן צוּ דַיין בֵּית

לְבֵית עוֹלָמֶיךָ. וְהֵן עַתָּה רָעֲשׁוּ וְתִרְעִישׁוּ שָׁמֶיךָ
לָאָרֶץ חִלְּלוּ מִשְׁכַּן שְׁמֶךָ: אֵי כֹּה שִׁבְעַת שׁוֹפְרוֹת
עֶרֶץ. כֹּה תַעֲשֶׂה שֵׁשֶׁת יָמִים לְהַפִּיל חוֹמָה לָאָרֶץ.
וְהֵן עַתָּה שָׁעָרִים טָבְעוּ בָאָרֶץ. שָׁרְפוּ כָל מוֹעֲדֵי
אֵל בָּאָרֶץ: אֵי כֹּה תְּשׁוּעוֹת אֲסַמֵּי אוֹצָר. בְּכֹה אָמַר
אֲשֶׁר לַחוֹזִים נָצָר. וְהֵן עַתָּה תִּפְתְּחוּ פִּרְחֵי בַּחֲצַר.
עַד מָתַי אֱלֹהִים יְחָרֵף צָר:

אֵיכָה אֶת אֲשֶׁר כִּבֶּר עָשׂוּהוּ. תָּבַע מֻנִּי לְנִבּוֹת נְשִׁיחוּ. אֲשֶׁר
עַד לֹא שְׁחָקִים נִמְתָּחוּ. בְּשֶׁלִּי רָמַז הֱיוֹת אֶרֶץ תּוֹהוּ:
בְּלַע בְּאוֹת עַרְבִית וְשַׁחֲרִית. גֶּאֶה מַגִּיד מֵרֵאשִׁית אַחֲרִית.

פירוש ע"ט

חורבן בית המקדש

בָּנוּי וְחָרֵב וּבָנוּי בְּאַחֲרִית. וּמְחוֹבִי קַלְקַלְתּוֹ הָאַחֲרִית: הָאַחֲרִית
אִישׁוֹן חֹשֶׁךְ מְיֻדָּע. וְקַדְמוֹנִים חָזוּהוּ מְגֻדָּע. אָז לְרָאשֵׁי
הוֹרוֹת נִתּוּצוּ נוֹדָע. עַד לֹא עָשׂוּי קַרְנוֹתָיו גָּדַע: גָּדַע גּוֹבַהּ
קוֹמַת יְצִיר צָר. זֶה סֵפֶר לְפָנָיו הוּבְצָר. גָּלְמִי רָאוּ עֵינֶיךָ
הָפְצָר. כְּהֶעֱבִיר לְפָנָיו כָּל נֶעֱצָר: דָּרַךְ הוּחַךְ מִבֵּית הָאוֹצָר.
וְהָרְאָהוּ כִּי הַמַּצָּע קָצָר. דָּוָה לִבּוֹ כְּבָט בִּיאַת צָר. וַיְקוֹנֵן
עָלָיו אֵיכָה בְּאֵיכָה בְּעֵת צָר: צוּר הֶרְאָה לוֹ מַה שֶּׁהָיָה. נָתַן
קִיר נָטוּי וְגָדֵר הַהְחוּיָה. לְדוֹרוֹת לְמֵד נָהוֹת נָהִי נִהְיָה. עַל

חורבן בית המקדש

בַּבִּי צָדוֹק דָּעַן צוּ בַּבִּי צָדוֹק וָעָנְען דִי גִידְעִירִים
וָאָרָן אַיין נִישְׁרוּמְפִּין פּוּן וָועֶלְט פִּיל פַּאסְטֶן וָוָם
עֶר הָם גִיפַּאסְט דָם דָּר בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְאַל גִים
חָרוּב וָוערָן הָאט רַבִּי עֲקִיבָא גִיזָאגְט נָאט הָאט
אִים דָא אוֹךְ דָעם שִׂכְלָ צוּ גִינוּמֶן דָּעַן עֶר הָם
גִדאַרְפְּט צוּ בָּעטֶן דָם עֶר וָאל אוֹךְ יְרוּשָׁלַיִם קֵיין
כְּלָחָמָה גִים הָאלְפִין אָבֶער רַבִּי יוֹחָנָן הָט זִיךְ
גִטְרַאכְט וָעַן עֶר וָועט אַיין גְרוֹסְע זַאךְ אֶן כּוּיזֶן
וָועט עֶר אֶפִּילוּ אַיין קְלֵיינְע זַאךְ אוֹךְ גִים טָאן
וַיילְ עֶר וָועט בְּרוּגֶז וָועֶרָן אִיךְ וָועל בָּעטֶר אַיין
קְלֵיינְע זַאךְ אֶן מוּזִין אַז וָועט עֶר דָאס גִיזִיכְט
טָאן מֶרְתָא בַּת בַּייתוּס אִיז גִיוֶוען דִי רַייכְסְטָע
פּוּן יְרוּשָׁלַיִם הָאט זִיא גִיזָאגְט צוּ אִיר קִנְדְעלְע
גַייא אוֹף דָעם מַארְק אוּן קוֹף מִיר וַייסְע וָעטֶל

פירוש ע"ט

דָם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וָועט זַיין גְבוּיט אוּן
וָועט זַיין חָרוּב אוּן דֶר נָאךְ וָועט עֶם
וויידֶר זַיין גְבוּיט בִּמְהֵרָה אוּן עֶם אִיז
אוֹף מִיר גְשִׂרְיבֶּן אַז דּוּרְךְ מַייגְע וְיָדְ
אִיז דָם חָרוּב גִיוָואָרֶן. עֶר הָט אוֹיף
אוּנְז אוֹף גְשִׂרִיבֶּען חוּרְבָּן אוּן דֶעם
פִּינְסְטֶערְנִישׂ פּוּן חוּרְבָּן הָט עֶר אוּנְז
מוֹדִיעַ גְוָוען אוּן דִי אָבוֹת הָאבֶּן דֶעם
בֵּית הַמִּקְדָּשׁ גְוָועהָען פַּאר שְׁנִיטָען
דֶענְסְטְמָאל אִיז דֶר חוּרְבָּן גְיוואוֹסְט
גְוָוען צוּ אָדָם הָרִאשׁוֹן אַיידֶר דֶר בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ אִיז נָאךְ גְבוּיט גְוָוען הָט שׁוֹן

נָאט גוֹזֵר נְוָוען אַז זַיין הֶעְרְשָׁאפְט זָאל וָועֶרֶן פַּר שְׁנִיטֶן. נָאט הָאט פַּאר
שְׁנִיטֶן דִי הוּיךְ פּוּן אָדָם הָרִאשׁוֹן וָואם עֶר אִיז אוֹז גִיוָוען וִוי דֶר חָלָ פּוּן דֶר
וָועלְט אוּן הָט זַיין הוּיךְ נָאר גְמָאכְט הוּנְדֶערְט אַייֶלְן דֶער סֵפֶר פּוּן אֶלְע
דוֹרוֹת אִיז גִיוָוען פַּאר אִים אַנְפַּאלֶקט כְּלוֹמַר נָאט הָט אִים גְוִויזִין אִיטְלִיכֶן
דוֹר בִּיז דֶעם סוֹף פּוּן אַלְע דוֹרוֹת אוּן אַז עֶר הָט גִיזִינְדִיגְט אִיז עֶר פַּאר
שְׁטוֹסְען גְוָואֲרֶן פּוּן דֶעם נַן עֶדֶן אוּן הָאט אִים גִיוִויזִין אַז דָם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
וָועט חָרוּב וָועֶרֶן פּוּן וֶועגֶן וָום מְנַשֶּׁה הָאט גְשִׁטָעלְט אַיין צוּרָה אִין הֵיכָלְ עֶם
הָט אִים וִוייא גְטָאן זַיין הָארְץ אַז עֶר הָט גְוָעהָען וִוי דֶר שׁוֹנֵא וָועט אַרַיין
גַיין אִין הֵיכָלְ אוּן עֶר הָט אוֹף דֶער עֲלְבִּיגֶר צַייט גְקֶלְאגְט אִיכָה דָאס אִיז
אוֹתִיוֹת אֵיכָה. דֶער בַּאשָׁעפֶער הָאט דְרוּם גְוִויזִין אִים דֶעם חוּרְבָּן וָום וָועט
זַיין דֶר טִיטוֹס זָאל זִיךְ גִיט בַּאריֶמֶען עֶר הָט עֶם חָרוּב גְמָאכְט נָאר עֶר הָאט
צוּ שְׁטוֹסְען אַז אוֹאנְד וָאם זִיא אִיז שׁוֹן גְוָוען גִינַייגְט אַיין צוּ פַּאלֶן אוּן
אַז אַצָאם וָום זִיא אִיז שׁוֹן גְוָוען צוּ שְׁטוֹסְן עֶר הָט אוּנְז גְלֶעְרְנְט צוּ קְלָאגֶן
אֲנְרוּסְע קְלָאג אוּן אַקְלַייגְע קְלָאג אוֹף דֶעם בְּרַאךְ וָואם אִיז שׁוֹן לַאנְג

שֶׁבֶר אֲשֶׁר הָיָה: הָיָה הַנּוֹעָר מִמִּזְרָח. בֵּין בְּתָרִים אוֹרוֹ כְּזָרָח.
וְהֶרְאָהוּ אַרְבַּע מַלְכִיּוֹת בְּרֶדֶם וְצָרַח. כִּי טָבַע שַׁעַר הַמִּזְרָח:
וַיַּחֲמוֹם וַיִּנְצֹל זַרְהּ. וַיַּרְא הַשִּׁלְכַת נִזְרָהּ. וְאֵימָה נוֹפֶלֶת עָלָיו
כְּבִזְרָה. וְצִדְקִ מִדַּת הַדִּין כְּאָז רָאָה: רָאָה עֵרוֹם וְעֵרְיָה
וְנֶאֱנַח. וַיַּעֲקוֹדוֹ סוֹד זֶה פְּעָנַח. עָשְׁשָׁה מִכַּעַס עֵינוֹ וְלֹא נָח.
מֵרְאוֹת גִּזְעוֹ טוֹב זָנַח: זָנַח זוֹהַר תָּם בַּמַּחֲזֶה. כִּי לֹא הֶאֱמִין
בְּנֹאם זֶה. זָן עֵינוֹ בַּמָּקוֹם הַזֶּה. וְשָׁר שְׁמוֹמֹ וַיִּקּוֹנֵן אֵין זֶה:
חָשַׁב חֲשׁוּשׁ בְּעוֹלִים וְיוֹרְדִים. וַיָּבֶן כִּי בּוֹ יְהוּ רוֹדִים. חֲנִיכָיו

פירוש ע״ט

גִּגּוֹר גְּוֹאֲרֶן. עֶר אִיז גְּוֶוען אַבְרָהָם אָבִינוּ וָם נָאט הָאט אִים דֶּר וֶועקְט עֶר זָאל אַוועק גיין פון זַיין לַאנְד אַז זַיין לִיכְט הָט נִשַׁיינְט כְּלוּמַר עֶר הָט מִיט אִים כּוֹרֵת בְּרִית גְּוֶוען צְווישֶׁען דִּי שְׁטִיקֶר אוּנ עֶר הָט אִים גִיווִיזֶען בְּכָל מָדַי פְּרָם וָם דִּי יִשְׂרָאֵל וֶועלְן בַּיי זַיי פַּאר מְרִיבֶּן וֶועֶרֶן אוּנ עֶר הָאט גִישְׁרִיבֶּען אוּנ גְקְלָאגְט אוֹף דֶעם וָאם דִּי טוֹעֶרֶן פון דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ זֶעבֶּן אַיין גְּוּנְקֶן גְּוָואֲרֶן: וַיַּחֲמוֹם וַיִּנְצֹל זַרְהּ אוּנ וָם עֶר הָאט פַּאר שְׁנִיטֶן אוּנ אֶפּ גִיטָאן אֵיהֶר קְרוֹן אוּנ עֶר הָאט גְּזֶעהֶען וִוי עֶר וַואְרְפְט אֲרַאפּ אִיר קְרוֹן דָּאם הַיִּיסְט כֶּתֶר הוֹרָה. כֶּתֶר מַלְכוּת. כֶּתֶר כְּהוּנָה. אוּנ אַגְרוֹיסֶע פָּארְכְט אִיז אוֹף אִים גְּפַאלֶן אַז עֶר הָאט גְּזֶעהֶן זַיֶּער פַּר שְׁפְּרַיטוּנְג אוּנ אַז עֶר הָט דָּאם גִיזֶעהֶען הָאט עֶר גִימַאכְט נָאט גְּרֶעכְט אוּנ הָאט נִיט מְהֵרֶהֶר גְּוֶוען נָאךְ זַייֶעֶ מִדּוֹת. עֶר הָט גְּזֶעהֶן וִויא דִּי יִשְׂרָאֵל וֶועלְן זַיין אִין חוּרְבָּן נָאקֶט פּוּן מְצוֹת הָט עֶר דְּרוֹף גִיזִיפְצְט אוּנ דֶעם סוֹד הָאט עֶר אַנְפֶּלֶעקְט צוּ יִצְחָק אוֹף דֶּעם עֲקֵידָה אוּנ אִיבֶּער דֶעם צַעַר זֶעבֶּן גְּוָואֲרֶן זַייֶעֶ אוֹגֶן טוּנְקִיל אוּנ הָט נִיט גִירוּט וַויי עֶר הָט גְּזֶעהֶן זַיין גּוּטֶע זֶרַע אִיז פַּאר לָאזֶען: וַנַּח יַעֲקֹב אָבִינוּ הָאט גְּזֶעהֶן אֵיין גְּבוֹאָה אַז נָאט הָט פַּר לָאזֶן דִּי יִשְׂרָאֵל דֶעֶן עֶר הָאט גִיט גִיגְלוּבְט אָן דִּי רַייד כְּלוּמַר עֶר הָאט גְּאוּט דָּאם אִיז נִיט קֵיין גְּבוֹאָה דָּם אִיז אֵיין חֲלוֹם דֶּר נָאךְ אַז עֶר הָאט אָן גִשְׁפַּייְט זַייֶעֶ אוֹיגֶן אוֹף דֶעם אֶרְט כְּלוּמַר דֶּעֶר נָאךְ אַז עֶר הָאט גְּעוֶעהֶן בְּנָוֶוה דִּיא שְׁכִינָה אוּנ הָאט גְּקוּקְט זַיין פַּאר וַויסְטִיקֵייט פּוּן דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָט עֶר גִקְלָאגְט אוּנ הָט גְּאוּט דָּאם אִיז נִיט קֵיין חֲלוֹם נָאר אַרְעִבְּט חֲשׁוּשׁ עֶר הָאט גְּטְרַאכְט מֶען בְּדַארְף וֶעהֶן וָאם וֶועט זַיין דֶּער סוֹף פּוּן דִּי שָׁרִים וָם זֶעבֶּן אַרוֹף גְּנַאגְן אוֹף דֶעם לַייטֶער אוּנ הָאבֶּן אַרַאפּ גְּנִידֶּערְט אוּנ עֶר הָאט פַּאר שְׁטַאגֶן אַז זַייא וֶועלֶן אָן אִים גְּוֶועלְטִיגֶן דִּי קִינְדֶּר פּוּן גָאט פַּר וָאם

חורבן בית המקדש

מֶעל אַיידֶר עֶר אִיז גְקוּמֶען אוֹף דֶעם פַּארְק אִיז אַלְץ פַּר קוֹפְט גִיוָואֲרֶן אִיז עֶר גְקוּמֶן אוּנ זָאגְט. קִיין זַייֶעֶ זָעמֶל מֶעל אִיז נִיט דָּא. פְּרָאסְפֶּעֶ זַייֶעֶ מֶעל אִיז דָּא. הָט זַיא גָזָאגְט גַייא קוֹף. אַיידֶר עֶר אִיז גֶענַאנְגֶען הָט עֶר דִי זַייֶעֶ מֶעל אוֹף פַּר וָאסְט אִיז עֶר וַויידֶער גֶקוּמֶן אוּנ זָאגְט. קִיין זַייֶעֶ מֶעל אִיז שׁוֹין אוֹיךְ נִיט דָּא נאר

עַל מֶת בְּדִינוֹ חֲרֵדִים. וּמֵהֶם תָּבַע זְבוּל מוֹרְדִים: מוֹרְדִים
זְבוּל וּמַצְפּוּנָיו נִבְעוּ. וּמַסְמְרוֹת נֶעֱלִימוּ בְּקִרְקָעִיתוֹ קָבְעוּ
זִיו שְׁעָרָיו מֻגִּי מַה נִּתְבָּעוּ. וְהֵנָּם טְמוּנִים בָּאָרֶץ טִי טָבְעוּ:
טָבְעוּ מוֹרְדִים לֵידַע זְמָן. כִּי לְגַלּוֹת קֵץ אָב זְמָן. טוֹב מְשֻׁגֶּלֶת
לוֹ קֵץ מְזֻמָּן. הָשַׁע וְהִבְלִיג וְקֵץ כָּמֶן: יָשְׁבוּ וְשָׁאֲלוּ לְאָב
לֵידַע. זְמַן קֵץ הַפְּלָאוֹת מָתַי יִתְוַדַּע. יָקוּ לְיוֹם יְשׁוּעָה וְלֹא
נוֹדַע. עַד כִּי בְעִתּוֹ יוּחַשׁ וְיִתְוַדַּע: יְתְוַדַּע רָז לְבָם נִסְתַּכְּלוּ.
וַנִּכְסָה מֵהֶם וְלֹא יוּכָלוּ. רֵעֵיךְ מִקְנְאַת בֵּיתְךָ נֶאֱכָלוּ. וּבְיָגוֹן

חורבן בית המקדש

גְּרָאבְּע סָעל אִיז דָא. הָט זִיא גִיזָאגְט בֵּייא קוֹף.
אַיידֶר עָר אִיז עֶנְאנְגֶן הָט עָר דִי גְּרָאבְּע סָעל
אוֹךְ פַּר זָאמְט אִיז עָר גְּקוּמֶן אוּנ הָט גְּזָאגְט קִיין
גְּרָאבְּע סָעל אִיז אוֹךְ נִיט דָא עֶרְשְׁטֶן סָעל אִיז
דָא. הָט זִיא גְּזָאגְט בֵּייא קוֹף. אַיידֶר עָר אִיז
עֶנְאנְגֶן הָאט עָר דִי עֶרְשְׁטִין סָעל אוֹךְ פַּאר
זָאמְט הָט זִיא נָאךְ גִיט גִיהַאט אֶן גִיטָאן אִיבֶּע
שִׁיךְ אַוּ הָט זִיא גְּזָאגְט צוּ אִיר קֶנְעקְט אִיצְט

פירוש ע"ט

הָט נָאט אַוּוא דֶר שְׁרָאקְן זִיי דוּרְךְ
זַיין דִין אוּנ הָט גִּבְּרַאכְט אִין חוּרְבָּן
אוֹף זִייא אַלֶּכְע צָרוֹת וּמַכּוֹת תָּבַע
זְבוּל מוֹרְדִים אוּנ פוּן זִייא הָאט עָר
נָמַאכְט וָואס דִיא וַוייבֶער שְׁפֶּעניגֶער
הָאבֶּן חָרוּב גְּמַאכְט זַיין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ:
מוֹרְדִים זְבוּל דִי וַוייבֶער שְׁפֶּעניגֶער

הָאבֶּן אַנְפֶּלֶעקְט דָעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אוּנ זַיינֶע בְּאהֶעלְטֶענִישׁ אוּנ מִיט
דִי צָוועקְעם פוּן זַייעֶרע שִׁיךְ הָאבֶּען זַייא אַיין גִּשְׁטָאבֶּן אִין דֶעם עֶרְד פוּן
דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וָואס דִיא כֹּהֲנִים הָאבֶּען דָארְטִין גְּמוּזְט גַיין בְּאַרְפּוּם
דֶם לוּיטֶערְקַייט פוּן זַייֶנע טוֹעֲרֶן פַּאר וָום זֶענֶען זַיי פוּן מִיר גְּמָאכְט גְּוואוֹרֶן
אִין חוּרְבָּן אוּנ זַיי זֶענֶן דָאךְ בְּהַאלְטֶן אִין דֶעם עֶרְד זַייא זֶענֶען אַיין גְּוואקְסֶן
גְּוואוֹרֶן דִי וָום הָאבֶּן זִיךְ גְּמִיט צוּא וויסֶן דִי צַייט פוּן דֶר גְּאוּלָה זֶענֶען
זַיי אֵלֶע אַיין גְּוואקְסֶן כְּלוֹמַר אָבֶּער זַיי קֶאנֶען נִיט וויסֶן אוּנְזֶער פָּאטֶר
יַעֲקֹב אִיז גְּוואוֹרֶן אֶן גְּבְּרַייט צוּ מַגֵּלָה זַיין דֶעם קֵץ דֶעם גּוֹטֶער גָּאט אַז עֶר
הָאט אִים שׁוֹין אַנְטְפֶּלֶעקְט דֶעם קֵץ פוּן דֶעם גְּאוּלָה הָאט עֶר דִיא זַאךְ
אֲפִּ גִיטָאן פוּן אִים אוּנ הָט זִיךְ גְּשִׁטַארְקְט אוּנ הָט פַּר בְּאַרְגֶן פוּן אִים
דֶעם קֵץ: יָשְׁבוּ וְשָׁאֲלוּ לְאָב לֵידַע דִיא קִינְדֶער פוּן יַעֲקֹב זֶענֶען גְּוואסֶן אוּנ
הָאבֶּן גִּפְרֶעגְט צוּ זַייֶער פָּאטֶר עֶר זָאל זַיי מַאכֶּן וויסֶן דֶעם קֵץ דֶר פַּאר
הוֹלְיגֶער קֵץ וָועט וָועט גְּוואוּסְט וָועֶרֶן בְּדֵי מֶען זָאל קֶאנֶען הָאפֶּן צוּ דֶעם
טָאג פוּן הֵילְף אָבֶּער עֶר הָט שׁוֹין נִיט גְּוואוּסְט צוּ זָאגֶן זַיי בִּיז עָם וָועט
קוּמֶן דִי צַייט פוּן דֶר גְּאוּלָה וָועט עֶר גַּאַיילְט אוּנ אַנְפֶּלֶעקְט וָועֶרֶן זַייֶער
הָאֶרְץ הָט גֶּקוּקְט אַז עֶר וָועט זַיי מַאכֶּן וויסֶן דֶעם סוֹד פוּן דֶעם קֵץ אוּנ
עָם אִיז פַּאר הוֹלֶן גְּוואוֹרֶן פוּן זַייא אוּנ הָאבֶּן נִיט גֶּקֶאנְט וויסֶן דַיינֶע
גַיוֶעלְטֶן זֶענֶען שׁוֹן פַּר דָארְבֶּן גְּוואוֹרֶן זַייא צֶארְעֶנֶען אוֹיף דִי וָום הָאבֶּן זַייא
חָרוּב גְּמָאכְט דָם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אוּנ מִיט טְרוּעֲרֶקַייט אִיז זַייעֶר לֵעבֶּן פַּאר

חַיְתוֹ כָּלוּ: כָּלוּ כִּסְלֵי צִיר כְּשִׁבֵּר. וְגַם שִׁלַּח נָא בְּיַד תִּשְׁלָח.
כִּי מַה בֶּצַע לִי לְהִשְׁתַּכָּח. וְאַחֲרֵי גִּלְעָדִי יִשְׁלָח: לְאִמּוֹתָם
לְבִבוּ עוֹלְלֵי סוּף אֵיזֶה יוֹם הַכָּסוּף. לְפִּם הֻכְיַן לְשׁוֹרֵר מִסּוּף.
יֵי יִמְלוֹךְ בְּזֹרֵעַ חָשׁוּף: חָשׁוּף זְרוֹעוֹ בְּיַד רָמָה. וְנִגְלָה בִּימִין
רוֹמֵמָה. בָּנִים כְּשָׁרוּ חֻמָּה זְרוֹמָה. קָצָרָה נַפְשָׁם בְּגֵיא אֱדוֹם
לָדַעַת עַל מָה: מַה מָּצָאתָ עַוְלָתָה בִּי. כִּי בָגוֹד בָּגַדְתָּ בִּי.
מִמִּדְבָּר הֻמַּרְתָּ בִּי. וַעַד עַתָּה לֹא הֶאֱמַנְתָּ בִּי: נְבִיאַיִךְ נָטְעֵי
אֲבִיגְדוֹר. נִשְׁתַּבְּרוּ פְּרָצוֹת לְגִדּוֹר. נִגְלִיתִי בְיוֹם נָקָם לְסִדּוֹר.
וְלֹא קִדָּשׁוּ פָּרִיצֵי הַדּוֹר: הַדּוֹר יָזְמוּ דַּעַת סוֹד וְדָפְקוּ. הִשְׁבַּעְתִּי
אֶתְכֶם שָׁמְעוּ וּפָקְקוּ. יַחַד כְּשָׁמְעָם בֵּן נִתְמַקְמָקוּ. וְעַל בַּפַּיִם

פירוש ע"ט

לָעַנד גְּוָארֶן אוּג אוֹךְ דִי מַחְשָׁבוֹת פוּן
מִשֶּׁה רַבֵּינוּ אַז עֶר אִיז נִשְׁקֵט גְּוָארֶן
צוּא פַּרְעֹה אוּנ הָט גְּנָאנְט שִׁיק דוּרְךְ
וְועֶמֶן דוּא וְועְסְט שִׁיקֶן עֶר זָאל וַיֵּיא
אַרַיין פִּירֶן קִיין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְוארוּם
וְום וְועט מִיר אַרוּם קוּמֶען אִיךְ זָאל
גְּשִׁיקְט וְועֶרֶן אוּנ נָאךְ מִיר וְועט
גְּשִׁיקְט וְועֶרֶן יְהוֹשֻׁעַ עֶר זָאל וַי אַרַיין
בְּרֶענְגֶען קִיין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אוּג דִיא

חורבן בית המקדש

וַיֵּיל אִיךְ אַלַיין גַּיין וָעֶהֶן סָאכֶּר וָעל אִיךְ עֶפְּעס
קְרִיגֶן עֶסֶן אוּג וִוי וַיֵּיא אִיז גִּיבְאנְגֶען הֶם זִיךְ
בַּאהֶעפְּט צוּאָה פוּן אַיֶּין כְּהֵמָה אַיִן אֶרְע פִּיס
אִיז וַיא דֶר פוּן גִּישְׁטָאנֶרֶן וַיֵּיל וַיא אִיז וַיֵּיעֶר
אֵיידִיל נִיצוֹגֶן גִּיוָארֶן אוּג אַמֵּיל וָאנֶן וַיא אִיז
דָר פוּן נִים נִשְׁטָאנֶרֶן נָאר וַיא הָט אוֹיךְ נִגְעסֶן
דִי פֵּיג פוּן רַבִּי צָדוֹק אַוּוא אִיז וַיא דָער פוּן
גִישְׁטָאנֶרֶן דֶען רַבִּי צָדוֹק הֶם גִיוואוֹסְט דָם דָר
בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְועֶם חָרוּב וְועֶרֶן אַווי הֶאט עֶר
גִיפַאסְט פַּיְרְצִיג יָאר דָס דָר בֵּית הַמִּקְדָּשׁ זָאל
גִים

גְּהָעְרְט אִיז וָוארֶן צוּ נַאנְגֶען וַיֵּיעֶר הַאבֶּן גְּקְלַאפְּט אוּג הָאבֶּן גְּקְלַאפְּט אוֹךְ דִיא
טענער

סָפָקוּ: סָפְקוּ שָׁשׁוּ בָּאֵי הָאָרֶץ. כְּנָפְלוּ בְיָדָם מַלְכֵי אָרֶץ.
סִבְּרוּ כִּי יִשְׁעָם יֵרֵץ. וַעַל יָדָם יִתְפּוֹנֵן מְשׁוֹשׁ כָּל הָאָרֶץ: פָּצוּ
פִיהֶם חַג לַיֵּי בְּשִׁילֹה. דִּמּוּ כִּי לָעַד יִהְיֶה שָׁם מוֹשָׁלוֹ. פָּעֲלוּ
שֶׁקֶר וְהִשְׁיל וּ. עַד כִּי בָא שִׁילֹה: שִׁילֹה רִצָּה כַּחֲלָה מַעֲפֶה.
וְנִמְאַס כַּאֲשֶׁר בּוֹ נַעֲשָׂה. רָאוּ מַה עֲבֵרָה עוֹשָׂה. לְכֹל אֲשֶׁר
חָפֵץ עָשָׂה: עָשָׂה עִמִּי אוֹת בְּצַבְיוֹן. וּלְעִתּוֹ חָשׁ עָלַי קִשְׁיוֹן.
עִלַּפְתִּי בְּחוֹרֵב בְּצִיּוֹן. עַד אֲשֶׁר יוֹפִיעַ אֱלֹהִים מִצִּיּוֹן: צָעַק צִיּוֹן
אֵיךְ נָתָן. לָשׁוֹם עָלַי גּוֹי אֵיתָן. צָהֵל וְרַקַּע עַל הַמִּפְתָּן.

חורבן בית המקדש

גִים חָרוּב וְוֵעֶרֶן אוּנ וָעֶן עָר הָם גִיגָעסִין הָאט
מָעֶן פוּן אוֹסִין וַוייגִיג גִיוֶעהֶן וָוִם עָר הָם גֶגָעסֶן
אוּנ אַלָע נַאכָט וָעֶן עָר הָאט גִיוָאלְט אָן בַייסִין
הָם מָען אִים גִיבְּראכְט אִין פַייג הָאט עָר וִיא
אוֹם גִיזוּנְגִין אוּנ הָם וִיא דָר נָאךְ אַוועק גִיוָואךְסֶן
דִי פַייג. הָם מֶרְתָא גִיפוּנְגֶען אוּנ הָאט וִיא אוֹיךְ
גֶנָעסֶן פַּר גָרוֹס הוּנגֶר אוּנ אִיז דָר פוּן גשְׁטָארְבֶּן
פַּר מִיאוֹסְקִיים. אוּנ אַז וִיא הָם נָאלְט שְׁטַארְבֶּן
הָם וִיא נַהַייסִין נֶעמֶן אִיר נָאלֶד אוּנ וִילְבֶּר אוּנ
וַיארְפֶן אִין דִי נַאסִין אוּנ הָם גָזוּאגְט וָוִם דַארְף
אִיך

פירוש ע"ט

מֶעגְער פַּר גְרוֹסֶע צָרוֹת דִי יִשְׂרָאֵל
וָום וָעֶגֶן אַרַיין גֶגאנְגֶען. קִיין אֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל מִיט יְהוֹשֻׁעַ הָאבֶן גִיקְלֶאפְּט
אוּנ זִיךְ גִפְּרַייט אַז עֶם אִיז אִין זַיירִי
הָענְד נַפַּאלֶן דִיא אֵיין אוּנ דְרַייסִיג
אוֹמוֹת וִיא הָאבֶן גְהַאפְּט אַז וַיייער
הִילְף וּוּעט עֶר מַאכֶן לוֹפִין כְּלוֹמַר
זַיי הָאבֶן נְמַיינְט אַז אַיבִּיג וּוּעט זַיי
אַלֶץ גָאט הֶעלְפֶן: פְּנִי אִין פּוּפְּצֶן טָעג

אִין אָב הָאבֶן זַיי גֶעפִּינְט וַיייער מוֹל אוּנ הָאבֶן גְזוּאגְט הַיינְט אִיז אַפַּייער
טָאג פַּר גָאט אִין דֶעם מִשְׁכָּן שִׁילֹה וַוייל דֶעם טָאג הָאבֶן אוֹף גְהֶערְט צוּ
שְׁטַארְבֶּן דִי יִשְׂרָאֵל אִין דֶער מִדְבָּר זַיי הָאבֶן גְמַיינְט אַז צוּ אַיבִּיג וּוּעט
דָארְטָן זַיין זַיייער גְווַעלְטִיקִיים הָאבֶן זַיי גְווֶערְקְט פַאלְשְׁקִיים הָאט זַיי גָאט
אַוועק גֶוָואךְפֶן אוּנ דֶער מִשְׁכָּן שִׁילֹה אִיז חָרוּב גְווָואךְ בִּיז וַואנֶען דָר מֶלֶךְ
הַמָּשִׁיחַ וּוּעט קוּמֶען וּוּעט גָאט זַייא וִוידֶער אוּים בּוּיען אִיין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ:
שִׁילֹה גָאט אִיז מְרוּצָה גְווָואךְ אִין מִשְׁכָּן שִׁילֹה וַוייל דָם אִיז גְווָען דָאס
עֶרְשְׁטֶע רוּאוּנג פוּן דֶער שְׁכִינָה אִיז דָם אַז וִויא חַלָה אוּנ וַוייל זַיי זֶענֶן
גְטָאן גְווָואךְ עֲבֵירוֹת אִיז דָם אִים פַּר מְאוֹסְט גְווָואךְ זֶעהֶעט וָואם דִי זִינד
קָאן מַאכֶן גָאט וַוייזְט צוּא דִיא לַייט אַז דָאס וָואם עֶר וִוייל דָאס
טוּט עֶר: עָשָׂה עִמִּי אַז אִיךְ בִּין גְווָען בַּאוויליגְט צוּא אִים הָאט עֶר גְמַאכְט
צוּ מִיר וואונֶדֶר אוּנ צַייכֶן מִיט וויליגֶן אוּנ דֶער נָאךְ אַז שִׁילֹה אִיז חָרוּב
גְווָואךְ בִּין אִיךְ גְווָען צוּא צַייטִין אִין צַער מִיט הַארְטְקִיים אוּנ צוּא צַייטֶען
הָאב אִיךְ גִיהַאט מְנוּחָה אִיךְ בִּין מִיד גְווָואךְ אַז וִוי אַייגֶר שְׁטַייט אוֹף דָר
הַיץ הָם עֶר קַיין מְנוּחָה גִיט אַיין צוּא שְׁטַיין אוֹף אַיין אָרְט בִּיז גָאט וּוּעט
שַׁייגֶען פוּן צִיּוֹן לֶעתִיד לָבֹא: צָעַק צִיּוֹן צִיּוֹן הָט גִישְׁרִיעֶן וִוי אִיז דִי זַאךְ גְגַעבֶּן
גְווָארְן צוּ מָאן אִיבֶּר מִיר דִי שְׁטַארְקֶע פִּשְׁדִים עֶר הָאט גִישְׁרִיעֶן אוּנ גְטְרָאטֶן

וּבַחֻמָתוֹ חִתִּיתוֹ נָתָן: נָתַן בְּעִתּוּתוֹ עֵת הוֹבִילַנִי רוֹקְמִי. תַּרְתִּי
לָעַד בָּהּ לְקוֹמְמִי. בִּשְׁתִּי וְגַם נִכְלַמְתִּי כִּי בַּהֲקִימִי. וָבָחֲרִי
אַף נָם לִי קוּמִי: קוּמִי קָשַׁבְתִּי בְּהַזְנָחָה. קוּמִי וּלְכִי כִּי לֹא
אֵת הַמְנוּחָה. קַצְתִּי בְחַיַּי מֵאֲנָחָה. וְהִנַּשְׁתִּי וְלֹא עָרְבָה
מְנֻחָה: רְאֵה רוֹעַ נַפְשִׁי זְנוּחָה. מְשָׁלּוֹם וּמְשַׁלְוָה וּמֵהֲנָחָה.
רְטוּשָׁה בְּהָרֵי נָשֶׁף זְנוּחָה. נַם שָׁם לֹא נָחָה: נָחָה יָדוֹ בָּם וּבָהּ
נָכוּ. אֲנוּשִׁים עַל רֹאשָׁם כָּרָכְבוּ. נָעוּ עַל נַהֲרוֹת בָּבֶל כִּנְתַעֲכְבוּ.
וּכְעוֹלְלוּ עוֹלָלַי חוּצָה שָׁכְבוּ: שָׁכְבוּ שׁוֹבִים גֻּוָּם מְדֻקָּרִים.
כִּתְעוֹלְלִים בָּמוֹ כְּמוֹ בְקָרִים. שֶׁהֵם יָזוּבוּ מְדֻקָּרִים. וּמֵי פָּרָת

פירוש ע"ט

אוֹף מַיין שְׁוֶוער אוּנ מִיט זַיין גְּרִים
צָארֶן הָאט עֶר זַיין אַנגִסְט גְּנֶעבֶּן אוֹף
מִיר אִין דֶּר צַייט אַז מַיין בַּשָּׂפָער הָט
מִיךְ גְּפִירְט. קיין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הָט עֶר
גְּנֶעבֶּן זַיין דֶּר שְׁרֶעקְעניש אוֹף אַלֶע
עוֹבְרֵי כּוֹכָבִים אִיךְ הָאב גִיטַרַאכְט
אַז אִיךְ וֶועל צוּ אַייבִיג דָארְטֶן בְּלַייבֶּן
אוּנ דֶּר נָאךְ אַז אִיךְ הָאב גִישְׁטֶעלְט

חורבן בית המקדש

אִיךְ דָם נָאךְ דֶעם טוֹט אַז אִיז מְקוֹם נְוָארִין
דֶער פְּסוּק זַייֶער זִילְבֶּער אוּנ נָאלְד וָועלֶן זַייא
נַיאַרְפִּין אִין דִי נַאסְן אוּנ דֶר קֵיסֶר אִיז נִיצַאנְגֶן
קיין רוֹם אוּנ דָם גִישִׁיקְט סִימוּס הָרָשָׁע אוּנ אַז
עֶר אִיז נְקוֹטֵם דָם עֶר דִי שְׁטָאט אַיין גְנוֹמֶן אוּנ
דָם נִיזָאגְט וואס אִיז דֶר נָאם פּוּן יִשְׂרָאֵל וָואס
זַיי פֶּר וִיכֶּערן וִיךְ אִין אִים וָואוֹרוּם קוּמְט עֶר זַיי
נִים הֶעלְפֶּן אוּנ זָס הָאט סִימוּס גִיטָאן עֶר אִיז
אַרַיין גַנַאנְגֶן אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אִין קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים

וואס

אִיר צוּרָה אִין הֵיכָל בִּין אִיךְ וָואלְן פַּאר שָׁעמְט אוּנ מִיט צָארֶן הָאט עֶר מִיר
גְּנָאגְט שִׁמְטִי אוֹף פּוּן דַיין לַאנְד אוּנ גַיי אַרוֹס. אִיךְ הָאב פַּאר גוֹטֶן אַז נָאט
הָט נְנָאגְט שִׁמְטַייא אוֹף פּוּן דַיין לַאנְד אִיךְ וֶועל דִיךְ פַּר לָאזֶן שִׁמְטַי אוֹף אוּנ
גַיי אַרוֹס וָואוֹרוּם דוּ וֶועסְט דָא שׁוּין נִיט הָאבֶּען קיין מְנוּחָה אוֹךְ אִיז פַּאר
מִיאוֹסְתְּ מַיין לֶעבֶּן פּוּן וֶועגֶן זִיפְצֶען אוּנ אִיךְ הָאב גִינֶעהָנְט אוּנ הָאב
סַקְרִיב גְוֶוען קָרְבָּנוֹת אוּנ דַיא מְנָחָה אִיז נִיט זִים נוֹוען: רְאֵה זֶעה דָאס
בַּייזְקַייט וָום מַיין לַייב אִיז פַּר לָאזֶן פּוּן פְּרַייד אוּנ רוּא וַיא אִיז פַּאר צוּקְט
אִין דִי פִּינְסְטֶערֶע בֶּערְג אוּנ פַּאר לָאזֶן דָארְט טוֹט וַיא אוֹךְ נִיט רוֹעֶן זַיין
הָאנְד הָט עֶר גִימַאכְט רוֹעֶן אוֹף זַיי אוּנ דֶער מִיט וֶועגֶן זַייא אָפּ גֶעבְּרִיט
גְוָוארֶען אַז זַייא הָאבֶּען גִירִיטֶען אוֹף זַייעֶרֶע קֶעפּ אַז זַייא הָאבֶּן זִיךְ פַּאר
זַאמְט בַּיי דִי טַייכֶן פּוּן בָּבֶל הָאבֶּן זַיי דָארְטֶען גִישְׁרִיעֶן אוּנ גְוווינְט אוּנ אַז
וִוי זַיי הָאבֶּן גְוֶוערְקְט אַז וֶועגֶן זַייא גִיוֶוערְקְט גְוָוארֶן אוֹף דִי נָאסֶן וֶועגֶן
זַיי גְלֶעגֶן אַז דִי בַּבְלִים וָואס הָאבֶּן גִיפַאנְגֶן דִי יִשְׂרָאֵל וֶועגֶן גְלֶעגֶן בַּארוּט
הָאבֶּן זַיי גִישְׁטָאכֶן דִי גוּפִים פּוּן דַיא יִשְׂרָאֵל זַיי שְׁפָּעטֶן אוֹס זַיי גְלַייךְ וִוי
זַיי וָואלְטֶן גְוֶוען פִּיה אוּנ זַיי וֶועגֶן גִישְׁטָארְבֶּן פַּר הוּנְגֶער פּוּן וֶועגֶן וָואס
דַיא בַּבְלִים פְּלֶעגֶן בְּרָאטֶן פְּלַייש אוּנ פְּלֶעגֶן צוּ דִי יִשְׂרָאֵל נִיט גָעבֶּן פְּלֶעגְט
דֶר בִּים אַרַיין אִין זַייעֶר לַייב וֶועגֶן זַייא גְוָוארֶן גְשְׁוָואלֶען אוּנ זַייעֶר בּוּךְ

קָרְבִימוֹ דּוֹקְרִים : תִּקְרָא תוֹקֵף טֶבַח וּמֶסֶךְ לְמַבְקִירִים. קִיר עֵרָה מְקַרְקְרִים. וְכָל עַם וְלָשׁוֹן בָּם סוֹקְרִים. וַעֲלֵיהֶם מְקוֹנְנִים בְּנֵי צִיּוֹן הַיְקָרִים : הַיְקָרִים קוֹל בְּרָמָה הִשְׁמִיעוּ לְבִכְּה. עַל מַה זֶּה וְעַל מַה זֶּה הִקְרָנוּ כֹּה. יַחַד זֶה אוֹמֵר בְּכֹה וְזֶה אוֹמֵר בְּכֹה. רָגְנוּ לְהָמִיר לְשׁוֹן אֵיכָה בִּלְשׁוֹן אֵי כֹּה :

אֵיכָה אַשְׁפָּתוֹ פְּתוּחַ כְּקֶבֶר. וּלְרוֹדִי בְּאַף הוֹסִיף אֶבֶר. אֲנִי הַגֶּבֶר : אֵיכָה אֶשָּׂא עָוֹן הָג. וְחֹמֶם פִּי נִפָּלֵל לַהַג. אוֹתִי

קינת יהודה

אֵיכָה אַשְׁפָּתוֹ וכו׳ כְּלָה כַּעֲסוֹ וכו׳. דְּר יִלְקוּט שִׁבְרֵי בֶּם וְעֵץ נִבוּכַדְנֶצַּר אִיו נְקוּמָן טִים

זַיְיגְ מִילְיטָר אִין נְעָמֶן יְרוּשָׁלַיִם. הֶם עָר גְּקִינְגְט אִין נְעָמֶן יְרוּשָׁלַיִם אִין אַקְרָצְ צַיִים נָאר הִקְרֹ הֶם גְּשִׁשְׁאַרְקְט דָּאם כֹּחַ פּוּן דִי יוּדֶן וַיי זְאָלֶן קֶגֶנְן מִלְחָמָה נַאלְמֶן טִים נְבוּכַדְנֶצַּר דָּרַיי יָאהָר. טָאמֶר וֶועלֶן זַיי טָאהֶן הְשׁוּבָה אִין דִּיא

פֵּירוּשׁ ע״ט

פְלֶעגְט צוּ שְׁפּרוּנְגֶען וֶועהֶן אוּג דִּיא וַואסֶר פּוּן פְּרָת וּוָם דָּם אִיז שַׁארְפֶּע וַואסֶר הָאבֶּן צוּ שְׁנִיטֶן וַייְערִי גְדֶערִים אוּג אַלֶע הַיידֶען הָאבֶּן גִיקוּקְט אוּג גְוואוּנדֶערְט זִיךְ אוֹף דֶער מַפָּלָה פּוּן דִי יִשְׂרָאֵל אוּג אוֹף וַייא קְלָאגֶן דִּיא

טַייעֶרֶע קִינְדֶר פּוּן צִיּוֹן. דִּיא טַייעֶרֶע אָבוֹת אוּג אִמָּהוֹת הָאבֶּן גִימַאכְט הֶערֶן זַייעֶר קוֹל אִין הִימֶל צוּ וַייְנֶען וָואהְרוּם אִיז דָּם אַזוֹ אוּג פַּאר וָום הָאט זִיךְ אוּנְז אַנְגֶעלֶכֶם גְטְרָאפֶּן דֶער זָאגְט וַייל זַיי הָאבֶּן עוֹבֵר גְוועזֶן אוֹף דֶער תּוֹרָה וָואם מֶען הָט זַיי גִיבָאטֶן מִיט דֶעם וָואהְרְט כֹּה אוּג דֶער זָאגְט וַייל זַיי הָאבֶּן עוֹבֵר גְיוועזֶן אוֹף דִּיא רַייד פּוּן דִּיא נְבִיאִים וָואם הָאבֶּן זַייא גְשִׁטְרָאפְט מִיט כֹּה אָמַר ה׳ הָאבֶּן זַיי גְקְלָאגְט צוּ פַּאר בַּייטֶן דָּם וָואהְרְט אִי כֹּה דָּם אִיז טַייטְשׁ וואוּ וְעָנֶען דִּיא גוּטֶע וַאבֶּן וָום אִיז גְוָאגְט גְוואהְרֶן צוּ דִי יִשְׂרָאֵל מִיט דֶעם לָשׁוֹן כֹּה הָאבֶּן זַיי עֶם פַּאר בַּייטֶן בִּלְשׁוֹן אִי כֹּה מִיט דֶעם וָואהְרְט אֵיכָה :

אֵיכָה אַשְׁפָּתוֹ פְּתוּחַ כְּקֶבֶר וְוִיא אִיז דֶער פּוּטֶער פַּאם פּוּן דִּיא פַייעֶלֶען תָּמִיד אֶפֶּין צוּ וַואהְרֶן דִי פַייעֶלֶן פּוּן אִים אַזוֹ וְוִיא אֵיין קֶבֶר אִיז אֶפֶּן אוּג צוּ מַיין גְוועלְטִיגֶר הָאט עֶר גִימֶערְט פְלִיגְיל אוּג אַכְּפְרֶקְייט אִיךְ בִּין דֶער מֶענְטֶש וָום אִיךְ הָאב גְוועהֶן מַיין פַּיין: אֵיכָה אֶשָּׂא זָאט זָאגְט וַוי זָאל אִיךְ פַּאר גֶעבֶּען זִינְד פּוּן בְּטוּל תּוֹרָה אוּג דִיא יִשְׂרָאֵל זָאגֶען עֶם אִיז פַּאר שְׁלֶאפֶּען גִיוואהְרֶן מַיין מוֹל פּוּן צוּ רַיידֶן גִיבֶּעט מִ״ה הָאט עֶר גִפִּירְט אִין בָּבֶל אַרַיין :

חורבן בית המקדש

וָום קֵיינֶר הָט נִים גִיטָאהְט אֶהֱין אַרַיין גֵיין נָאר גִישְׁטָאהֶן טִים דֶר שְׁוֵיעֶרד אִין דֶעם פְּרוּכְת אִיז דָּר כֹּהֵן גָדוֹל אוּם יוֹם כִּפּוּר אוּג הָט גְנוּמֶן בְּלוּט הָט דֶר רָשָׁע נְמֵייגְט פּוּן אִים אַרוּם גַאנְגֶן בְּלוּט הָט דֶר רָשָׁע נְמֵייגְט סֵפֶר תּוֹרָה אוּג הָט אִיר פַּי שְׁפְּרֵייט אוֹף דֶר עֶרד עֶר הָט נִימַאכְט אֶת הָאט נִיטָאהְט נָאהְ הָט עֶר אוּג הָט אוֹף אִיר שְׁלֶעכְץ גִיטָאן דֶר נָאהְ הָט עֶר אוּז וַוי אַיין

נָהָג : אֵיכָה אָיִן זַעֲמוֹ לִשְׁפּוֹךְ . הָכִיל נִלְאֵיתִי
וָנָם שְׁפוֹךְ . אַךְ בִּי יָשׁוּב יַהֲפוֹךְ : זְכוֹר
אֶפְיַפְתִּי בְּשָׂרָב . וָנָם כִּי יִנָּטוּ צִלְלֵי עָרֶב .
וְהֵבֵאתִי עֲלֵיכֶם חָרֶב : בָּכֹה תִבְכֶּה בְּעֵת
כֹּל חָמְרִי . וּבְעָזְבִי אֹרַח יִפְרִי . בַּלָּה בְשָׂרִי
וְעוֹרִי : בְּלַע בַּיִת לָרוֹם מוּזָקָף . וְכַבַּרְזֶל סְבָכִי
נִקַּף . בָּנָה עָלַי וַיַּקַּף : בְּנֵי בִטְנִי לְאָכוֹל

פירוש ע״ט

אֵיכָה וִוי הָט עֶר גֶהַיילְט צוּ פַּר גִיסָן זַיין
צָארְן אוּנ הָאט גִיזָאגְט אִיךְ בִּין מִיר
צוּ לַייְדֶן דִיא זִיבְּד פּוֹן דוּ יִשְׂרָאֵל אוּנ
הָט גִיזָאגְט אִיךְ וָועל פַּר גִיסִן מַיין
גְרִים צָארְן אוֹף זַיי נָאר אִין מִיר טוּט
עֶר פַּר קֶעֶרְן זַיין שְׂלַאק : וְכוֹר גֶידֶענְק
וִוי עֶר הָט מִיךְ אַרוּם גְרִינְגִילְט וְוַען
אִיךְ הָאבּ דָארְטָן גִימַאכְט דָם עֶנְגְ
אוּנ דוּ הָאסְט מִיר זַיי מוֹחֵל גִיווֶען
אִין חוֹרֵב אוּנ עֶר הָט גִיזָאגְט אַז עָם
וָועט גַיינִין דִיא שְׁאטֶן פּוּן נָאווֶענְטָען כְּלוּמַר אַז אִיר וָועט אַמָאל וִינְדִיגֶען
וָועל אִיךְ אוֹף אַייךְ בְּרֶענְגֶן אַשׁוּוֶערְד אוּנ וָועל מִיךְ נוֹקֵם זַיין פַּאר דֶר עֶבֵירָה
אוֹךְ : בָּכֹה תִבְכֶּה אִיךְ טוּא וַוייְנֶען אִין דֶר צַייט אַז אִיךְ בִּין עֶרְווַייטֶערְט פּוּן
אַלֶעם גוּטֶם פּוּן בֵּית הַמִקְדָּשׁ אוּנ נְבוּאָה אוּנ אַז אִיךְ הָאבּ פַּאר לָאזְן דֶעם
וָועג פּוּן דִי נְבִיאִים וָואם זַיי הָאבֶּן מִיךְ גִשְׁטְרָאפְט אִיז פַּר דָארְבֶּן גְוָוארְן מַיין
פְלַייש אוּנ מַיין הוּיט . עָם אִיז פַּר דָארְבֶּן גְוָוארְן דָם בֵּית הַמִקְדָּשׁ וָואם
עֶר אִיז גְוֶוען הוּנְדֶערְט אַיילְען דִי הוּיךְ אוּנ אִירֶע צַוַייגְען וָום זֶענֶען אַזוֹ
שְׁטַארְק וִוי אַייזֶען דָם זֶענֶען דִי ת״ח זֶענֶן גִיוָוארְן פַּאר שְׁנִיטֶן עָם הָט גְבוּיט
אוֹף מִיר אוּנ הָאט מִיךְ אַרוּם גְרִינְגִילְט מִיט בִּיטֶערְקֵייט . מִשָּׁה רַבֵּינוּ הָט
מִיךְ גִילָאזְן הֶעֶרְן אִין דֶר הוֹכְחָה דִי קְלָלָה [וַאֲבִלֵּהֶם בְּשַׂר בְּנֵיכֶם] מִיךְ הָאט

קינת יהודה

צַייט . עָם זֶענֶן גְוֶוען בַּיי דִי יִתְרֹן נָאזְן שְׁטַארְקֶע
מֶענְטְשֶׁן וָום זַיי הָאבֶּן גֶעהַרְגָעט פִיל מֶענְטְשֶׁן פּוּן
דִי כַּשְׂדִים אַיין שְׁטַארְקֶר מֶענְטְש אִיז נָוְען עֶר
הָם נָעהַייסֶן אַבַּיקָא עֶר אִיז נָעשְׁטַאנָען אוֹף דִי
מָאהָעֶר וָום אַרוּם יְרוּשָׁלַיִם . וָען דִי עֶלְטֶר פּוּן
נְכוּכַדְנֶצַר הָאבֶּן גֶעוָוארְטֶן גְרוֹסֶע שְׁפַייזֶער אוֹף
דִי מָאהָעֶר הָם אַבִּיקָא גָעהַאפְט דִי כַּשְׂדִים אוּנ
הָם זַיי צוּרִיק גָעוָוארְפָן אוֹף דִי כַּשְׂדִים אוּנ הָם
גֶעהַרְגֶט פִיל פּוּן זַיי . אוּנ פִיל גְרוֹסֶע שְׁפַייזֶער
הָם עֶר אוֹף זַיי צוּרִיק גָעוָוארְפָן מִיט דִי פִיס .
אוּנ הקב״ה הָם נָעשִׁיקְט אַגְרוֹסִין וִוינְט אוּנ דָר

חורבן בית המקדש

קָארְב אוּנ הָם דְרִינֶן אַרַיין גִילַייגְט אַלֶע כֵּלִים
פּוּן דֶעם בֵּית הַמִקְדָּשׁ אוּנ הָם דָם גִילַייגְט אוֹף
אַיין שִׁיף אוּנ אִיז גִיפָארִין פּוּן אַיין שְׁטָאט צוּ
דָר אַנְדֶערְשֶׁר אוּנ הָם זִיךְ דָר מִיט בַּאדִימְט דָם
גִיזָאלְט דִי שִׁיף דָר מְרִינְקֶען הָם מִיטִים גִיזוּכְט

הִקְשִׁיבֵנִי. מִנִּיצָר אָחוֹר הֵשִׁיבֵנִי. בְּמַחֲשַׁכִּים
הוֹשִׁיבֵנִי: נַחֲלוֹתֵינוּ כְּנָטְשׁוּ בְּיַד לוֹחֲם. נָם
לֹא אָחוּם וְלֹא אֲרַחֵם. בְּשִׁבְרִי לָכֶם מַטֵּה
לֶחֶם: גָּלְתָה גְהוּצָה לַעֲטוֹת עֲדִי. מֻחְפָּה
לָגָלוּת בְּהִתְעַתְּדִי. גָּדַר בַּעֲדִי: גָּדַע גְּאוֹן
נָדִיב וָשׁוּעַ. וְהֵשִׁיב יְמִין אָחוֹר מִלְּהוֹשִׁיעַ. גַּם
כִּי אֶזְעַק וַאֲשַׁוֵּעַ: גַּם גָּבַר עָלַי פּוֹרְכִי. וּבְנַאֲקִי
סָתַם חַרְכִּי. גָּדַר דְּרָכַי: יְתוֹמִים גְּרוּשִׁים
מֵאֲחוּזוֹת. וְלֹא שָׁב אַפּוֹ בְּכָל זֹאת. וְאֹמַר
אִם בְּזֹאת: דַּרְכֵי דִּיקָּם לְהַאֲבִילִי. וּלְגָלוּת

קינת יהודה

וויינט דָם אִים אַרַאפְּגֶעוואַרְפֶן פּוּן דִי מָאהָער.
אוּנ עֶר אִיז גֶעהַרֶגֶט גִיוואָרִין. דַאמָאלְס זָענֶן דִי
בַּשְׂרִים נָעקוּמֶן נָאנְט צוּ דִי מָאהָער אוּנ הָאבֶּן
נָעוואלְט אוֹסהַאקֶן אֶשְׁטִיק מָאהָער אוּנ אַרַיין
קוּמֶן אִין יְרוּשָׁלַיִם. חֲנַמְאֵל דָר פְּיסֶר פּוּן דֶעם
נָבִיא יִרְמְיָה דָם אַרַאפְּגֶעבְּרִיינְגט פּוּן הִיכֶל מַלְאָכִים
אוּנ זַיי הָאבֶּן זִיךְ נָעשְׁטֶעלְט אוֹף דִי מָאהָער מִיט
אַלְע עֶרְלֶיי נֶעווֹער אִין דִיא הֶענְט. הָאבֶּן דִי
בַּשְׂרִים מוֹרָא נֶהָאט פַּר זַיי אוּנ זָענֶן אַנְטְלַאפֶן.
דָם הקב״ה גֶהַייסֶן דִי מַלְאָכִים זַיי״א נָאלֶן צוּרִיק
אַרוּפְגַיין אִין הִיכָל. וויי זַיי זָענֶן צוּרִיק נֶעקוּמֶען
אִין הִיכָל דָם הקב״ה גֶענֶבֶּן דִי מַלְאָכִים אַנְדֶרֶע
נָענֶן. חֲנַמְאֵל אִיז נָעקוּמֶן צוּ דִי מָאהָער אוּנ

פירוש ע״מ

דָר כְּאלְיִידֶינֶר אַהִינְטֶר אוּם גֶקֶערְט
אִין דֶער פִּינְסְטֶערְנֶעם הָאבֶּן זַיי מִיךְ
גִיזֶעצְט: נַחֲלוֹתֵינוּ אוּנְזֶער אַרְבּ אַז עֶס
אִיז פַּר לָאזְט גְוואָרֶן אִין דִי הֶענְט
פּוּן דֶעם וָום הָט מִיט מִיר מְלְחָמָה
גֶהַאלְטֶען הָט עֶר גִיוָאנְט אִיךְ וֶועל
מִיךְ נִיט עֶרְבַּארְמֶן אוּנ וֶועל מִיךְ נִיט
מְרַחֵם זַיין. יִשְׂרָאֵל וָום וָענֶן גְוועזֶן
אִין בָּבֶל וויי יְתוֹמִים וָענֶן פַּר טְרִיבֶּן
פּוּן זַייעֶרע עֶרְבֶּע אוּנ פּוּן דֶעסְטְווֶעגֶן
הָט עֶר מִיט דֶעם אַלֶּעם נִיט וויִדֶּער

גֶקֶערְט זַיין גְרִים צָארֶן אוּנ הָט גָאנְט וֶועט מִיט דֶעם דָאזִיגֶן
פָּארְט מִיךְ נִיט צוּ הֶערֶן וֶועל אִיךְ אַיִיךְ נָאךְ מֶער שְׁטְראָפֶן: דַרְכֵי דִי וֶועגֶן
פּוּן צִיוֹן וָום אִיךְ פְּלֶעג אִין זַיי גֶיין עוֹלָה רֶגֶל זַיין מִיט גְרוֹם פְּרַייד הָאט
עֶר פַּאר צָאמְט צוּ פַּאר דָארְבֶּן בָּבֶל הָט עֶר מִיךְ גְבוּנְדֶן

חורבן בית המקדש

אִיךְ זָעט דָם דֶר נָאם פּוּן דִי יְהוּדִים הָט מֶיעֶרער דָר מְרוּנֶקֶן אִין וַיאָטֶר אוּנ מִיךְ וויל עֶר אוֹךְ דֶר
קֶיין שְׁמַאכְקֶיים נִיט נָאר אוֹף דֶעם וַיאסְטֶער עֶר מְרוּנֶקֶן אִין וַיאסֶר אוֹיב עֶר אִיז שְׁמַארְק לָאז עֶר
הָט מִלְחָמָה גֶיהַאלְטֶן מִיט פַּרְעה הָאט עֶר אִים גַיין אוֹף דֶר מְרִיקֶעגֶש מִיט מִיר מִלְחָמָה הַאלְטֶן
דֶר מְרוּנֶקֶן אִין וַיאסֶר אוּנ מִיסְרָא הָט עֶר אוֹיךְ אַוו אִיז אַרוֹם גִינַאנְגֶען אִיין בַּת קוֹל פּוּן דֶעם

שֵׁשַׁךְ הוֹבִילִי. הֹב אֹרֵב הוּא לִי: דָּרַךְ הוֹחֵק
עַל בָּמוֹתַי לְהִשְׁתָּרֵר. שְׁעוּ מְנִי בִּבְכִי
אֲמָרֵר. דְּרָכַי סוֹרֵר: דָּבַק הוֹלְקִי וְצָדַנִי
בִּרְשָׁתוֹ. עָלַי לְלַמּוֹשׁ מַחֲרַשְׁתּוֹ. דָּרַךְ קַשְׁתּוֹ:
מִימִינוֹ דָּלַח וְנָם אֲשִׁימֵם. גִּיא גָּלוּת אֲטִילֵם
לְהַכְלִימֵם. וְהָלַכְתִּי עִמָּם: הוֹי הָהּ לְיוֹם
בִּכְיוֹתַי. וְצָרְבַת אֵשׁ כְּוִיוֹתַי. הֵבִיא בִּכְלִיוֹתַי:
הָיָה הוֹלֵךְ לְפָנַי מַזְעִימִי. וְכֻעְסִים דָּמִי

פירוש ע"ט

מִיט אַיְיגְענֶע קִיסְטֶען עֶר אִיז מִיר
גְלַיְיךְ וְוִי אֵיין בֶּעֶר וָוּם לוֹיערְט עֶר
הָט גִטְרַעפְטֶען דֶר טִיטוּם אוֹף מַיינֶע
הוֹךְ צוּ הֶעֶרְשֶׁען אִיבֶּר מִיר אוּג הָט
גִידְרִיקְט מִיךְ מִיט צָרוֹת קֶערְט אַיְיךְ
אָפּ פּוּן מִיר וָוּעל אִיךְ וַוייֶנֶען מִיט
בִּיטֶערְנֶעם מַיינֶע וָוּעגֶען זָאנֶען אָפּ
גֶקֶערְט אֲדֹנָי פַּר דָאריבְּט דֶער נָאךְ
יָאגֶ־ הָט זִיךְ בַּאהֶעפְט אוּג הָט מִיךְ
גִחַאפְּט אִין זַיין נָעץ אוֹף מִיר אוֹים
צוּא שַׁארְפֶּען זַיין שְׁוֶוערְד עֶר הָאט

גִיטֶרְעטֶן זַיין כוֹגֶן אוּגֶר וָואסֶר דָאם הַיסְט דֶעם רֶעגֶן הָט עֶר אוֹף גַהאלְטֶן
אוּג הָט גְזָאגְט אִיךְ וָוּעל אַייךְ פַּר וויסְטֶען אִין דֶעם טִיפֶּענֶעש פּוּן צָרוֹת
וָוּעל אִיךְ אַייךְ וַוארְפֶּען אוּג אִיךְ וָוּעל נִיין מִיט אַייךְ עֶם אִיז גָוּוען אַיין
קְלָאג צוּ דֶעם טָאג פּוּן מַיין וַוייֶנֶען אוּג פַּיינֶערְדִיגֶע פְּלָאג וֶענֶן גְוּואֹרֶן אוֹף
מַיין פָּנִים פּוּן וָוּעגֶן פִּיל טְרַעְרֶען עֶר הָט גִיבְּרַאכְט דִי פַּיילֶן אִין מַיינֶע נִירֶן
מַיין צֶערֶר אִיז גְנַאנְגֶען פַּר מִיר אוּג הָט מִיךְ גִפִּירְט מִיט אַיינֶערְנֶע קִיסְטֶען
אוּג אַז וָוי וִיסְטֶן זַיין הָאבֶּען זִיי מִיךְ גְמַאכְט מַיין בְּלוּט טְרִינְקֶען אִיךְ בִּין

קינת יהודה

הָט גְזוּכְט דִי מַלְאָכִים זֶענֶען נִיטָא. הָט עֶר זַיי
צוּרִיק גְטִרִיבְּן פּוּן הַיסְעל. הָאט מֶען אִים נִיט
גִיעֶנְפֶּירְט וַויֶיל דִי מַלְאָכִים הָאבֶּן גְהַייסֶן אַנְדֶערְע
גֶענֶמֶן הָט מֶען נִיט גְעשְׁוואסְט וָוּיסֶן הַמַּאל רוּפְט.
הָט חֲנַכְּאל בֶּעשְׁוואֹרֶן דָעם שֵׁר פּוּן דֶר וָועלְט
אוּג עֶר הָט אוּפְגֶעהוּבֶּן דִי נָאנְצֶע שְׁטָאט יְרוּשָׁלַיִם
אִין דֶרהַייךְ אוּג וִיא אִיז גֶעהַאנְגֶן אִין דֶרלִיפְטֶן.
הָאט הקב"ה אֲמֶרָעם גִיטָאהֶן אוֹף יְרוּשָׁלַיִם אִיז
וִיא צוּרִיק אֲרַאפּ אוֹף דִי עֶרד. אוּג דִי מַאהֶערֶן
וֶום אַרוּם יְרוּשָׁלַיִם זֶענֶן אֲרַיין אִין דִי עֶרד זֶענֶן
דִיא כְּשֵׁרִים אֲרַיין גְעקוּמֶען אִין יְרוּשָׁלַיִם. דִיא

חורבן בית המקדש

דִימִיל אוּג זָאגְט דָם אַייגִיקִיל פּוּן עֶשָׂו אִיךְ הָאב
אַיין קְלַיין כַּאשֶׁעֶנֶש. ש וֶום אִיז קְלֵעֶר פּוּן אַלֶע
בַּאשֶׁעֶנֶש דָם אִיז אִיין מִין פְּלִיג קוּם אוֹף דֶר
טְרִינְקֶענֶש אוּג מַאךְ מִיט אִיר מִלְחָמָה אַוּ אִיז

עֶר אַרוּם גְנַאנְגֶען אוֹף דֶר טְרִינְקֶענֶש אִיז אִים
דִי פְּלִיג אִין דֶר נָאז אֲרַיין גִיפְלִיגֶן אוּג הָט אִים
דָעם מוֹחַ וִיבִּין יָאר גִילֶעבֶּרט. אִיין מָאל אִיז
עֶר קִיר גִינַאנְגֶען פַּר אַיין שְׁאִיד הָאט דִי פְּלִיג

הִטְעִימִי . הָיִיתִי שְׂחוֹק לְכָל עַמִּי : הָאֹכְלִים
הֶקְדֵּשׁ פֶּסַח בְּלֵיל שְׁמוּרִים . הֶאֱכִילָם בְּכָפֶן
רָאשֵׁי חֲמוֹרִים . הִשְׁבִּיעַנִי בַמְּרוֹרִים : עַל
צַוָּארֵנוּ הִשְׂרִיג וְחִלַּל שָׁכֶם . וְנָם אֶפְקוֹד עַל
עֲוֹנוֹתֵיכֶם . וַאֲבַלֵּתֶם בְּשַׂר בְּנֵיכֶם : וַיֵּצֵא
וָקָרְקֹד סְפֵּח וְרָצִין . וְחִזֵּק מוֹסְרֵי בִּי וָאֶתְלוֹצָץ .
וַיְגָרֵם בֶּחָצִין : וַיַּחְמֹס וַיְנַצֵּל מֵעֲדָיו לְהַבְפִּישִׁי .
וּמְגוֹבָה לְתָהוֹם הִרְפִּישִׁי . וַתְּזַנַּח מִשְׁלוֹם

קינת יהודה

מִיכָאֵל אוּן גַבְרִיאֵל וַיי וָאלֶן אַרַאפְּגִין פַּרְבְּרֶיךְ
דָּעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ . וַוי דָּער מְקוֹנֵן זָאגְט (כְּלָה
כַּעַסוֹ וְהִצִּית לָהָבוֹ). הקב״ה הָט אוֹף מִיר אוֹיס
גָעלְאוֶן זַיין כַּעַס אוּן עֶר הָט אָנְגעצוּנְדָן אִין בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ זַיין פְלַאם פַּייֶער אָבֶּר הקב״ה פְּרַייסְט
דִּי יוּדֶן אוּן זָאגְט (אֲנִי ה׳ בָּאֵשׁ הִצַּתִּיהָ). אִיךְ הָאב
אָנְגעצוּנְדָן מִיט פַּייֶער דָּעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ (וּבָאֵשׁ
אֲנִי עָתִיד לִבְנוֹתָהּ). אוּן מִיט פַּייֶער וִועל אִיךְ
דָּעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ צוּרִיק אוֹף בָּאהָעֶן :

פירוש ע״ט

גָוואַרְען צוּא אַיין גִישְׁפֶּעט צוּ אַלֶע
הַיידֶען : הָאכְלִים הֶקְדֵּשׁ דִי יִשְׂרָאֵל וָום
פְלֶעגֶן עֶסֶן אוֹם פֶּסַח דָּעם קָרְבָּן פֶּסַח
דִי הָאבֶּן גֶגֶעסֶען אִין הוּנְגֶר דִי קֶעפּ
פוּן אַייְגֶלֶען אוּן זַאט גְמַאכְט מִיט
בִּיטֶערְנִישׁ . אוּנְזֶר זִינְד זַעֶנֶן גְפְלַאכְטֶן
אוֹף אוּנְזֶרֶע הֶעלְזֶער אוּן גָאט הָאט
גְמַאכְט פַּר שְׁוֶועבֶּן דָם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ

אוּן גָאט הָט גָזָאגְט אִיךְ וִועל גִדֶעגֶקֶן אַייֶערֶע זִינְד אוּן אִיר וֶועט עֶסֶן דָאם
פְלֵייש פוּן אַייֶערֶע קִינְדֶער . אוּן וַוייל דִי טֶעכְטֶר פוּן יְרוּשָׁלַיִם הָאבֶּען זִיךְ
בַּארִימְט מִיט זֶייֶער שֵׁיינְהֵייט אוּן הָאבֶּען גְזָאגְט וֶוען דִיא בַּבְלִים וֶועלֶען
קוּמֶען וְועלֶן זִיי אוּנְז עֶמֶן פַּר וַוייבֶּער אוּן דְרוּם אַז דִי בַּבְלִים זֶעֶנֶען גִיקוּמֶן
קֶיין יְרוּשָׁלַיִם הָאבֶּן זִיי זֵיי גְנוּמֶן הָט גָאט גִיבְּרַאכְט אוֹף זַייא צָרַעַת אוּן אַז
דִי בַּבְלִים הָאבֶּן דָם דֶר וֶעהֶן הָאבֶּן זִיי דִי וַוייבֶּר אַראָפּ גְוואַרְפֶּן דָאם רָאד
אִיז אִיבֶּר גַנַאנְגֶן זַייֶער מוֹחַ . הָט זַייא צוּא שְׁטוֹסֶען דָעם מוֹחַ . עֶר הָאט
גִישְׁמַארְקְט מַייֶנֶע יְסוּרִים . אִיךְ בִּין צוּ שְׁפָּאט גְוואַרְען צוּ אַלֶע הַיידֶען . עֶר הָט
צוּא בְּרָאכְט מַייֶנֶע צַיין מִיט דִיא קְלֵייֶנֶע שְׁטֵיינְדַלַאךְ . עֶר הָאט מִיךְ פַּאר
שְׁנִיטֶען אוּן הָט אָפּ גְמָאן דִי שְׁכִינָה פוּן מַיין צִירוּנְג בְּלוֹמֶר פוּן מַיין בֵּית

חורבן בית המקדש

גִיהָערְט דָעם קָלַאפּ פוּן דָעם הָאמֶר הָט וִיא זִיךְ וָאל פַּר אִים קְלַאפֶּן כְּדֵי דִי פְלִיט זָאל שְׁטִיל זַיין .
דָר שְׁרַאקְן אוּן אִיז שְׁמִיל גְבְּלִיבֶּן פוּן צוּ לְעֶרְען אַיין הַיידֶ אֵיין שְׁמִיד הָאט אֶלֶע טָאג פִיר
הָט מִיטוּם נַיְיאָנְט וָען עָם אִיז דָא אַיין הַיְלְף גִילְדֶן גִיבֶּעטֶן אָבֶּר אֵיין יְהוּדִי אֵיין שְׁמִיד הָט
אַוּ הָט עֶר אֶלֶע טָאג גִידוּנְגֶען אֵיין שְׁמִיד עֶר הָט עֶר נָאר נִיט נָעֶמֶן דָען עֶר הָט גְוואגְט עָם

נַפְשִׁי : וַיְנַדֵּל וְכָבֵד נַאֲק רִצְחִי . וּבְקִדְקְדֵי
עָלָה צְוָחִי . וָאֹמַר אָבַד נִצְחִי : מִצָּרִים וְכוּשׁ
שָׁח אֲשִׁיבָכֶם . וְאֶשְׁפּוֹטְכֶם כְּזִמּוֹתֵיכֶם .
וְהִשְׁמַדְתִּי אֶת בָּמוֹתֵיכֶם : זָכְרָה זֹאת כִּי
נִבְאַשׁ נִרְדִּי . וּלְכַלָּה פֶּן מִכָּבוֹד רִדִּי . זָכָר
עָנְיִי וּמְרוּדִי וְנָחַשׁ זְבוּל וְלֵב הִקְשִׁיחַ . וּבְהִתְעַבְּרוֹ
עִם מָשִׁיחַ . זָכוֹר תִּזְכּוֹר וְתָשׁוּחַ : זְכוּת זְקֵנַי
וּפָעָלָם אָבִיא . כִּי בְכֵן פָּרַץ נִתִּיבִי . זֹאת
אָשִׁיב אֶל לִבִּי : אֲבוֹתֵינוּ וְעֵקּוּ וְכָלוּ מִדֶּבָה .

פירוש ע"ט

הַמִּקְדָּשׁ צוּ מַאכֶן מִיךְ וְועלְגֶערן אִין בְּשָׁמִים כְּלוֹמֶר עֵם הָט זִיךְ אוֹם גַלָאוְט
אַש . פּוּן דֶעֶר הוֹךְ בִּיו אִין גְרוּנְד הָט דֶעֶר זְכוּת פּוּן קַבָּלַת הַתּוֹרָה אוּן
עֶר מִיךְ גִינִידֶערט אוּן אַיין גְרִיכְט צְוִוא דִיא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל הָאט עֶר
מַיִן לַיִב אִיו פַּר לָאוֶן פּוּן פְּרַיִיד : גִיזָאגְט נִידֶעֶר אַרָאפּ פּוּן דַיין כָּבוֹד :
עֵם אִיז גְרוֹים אוּן שְׁוֶוער גְוֶוען דָם זְכוֹר גֶדֶענְק נָאט מַיִן פַּיִין אוּן מַיִנִי
גִישְׁרֵיי פּוּן מַיִינִי הֲרוּגִים אִין יְרוּשָׁלַיִם שְׁלֶעק . עֶר הָט פַּר לָאוֶן דֶעם בֵּית
אִיבֶּר מַיִן קָאפּ אִיז גְנַאנְגֶן דָם גִשְׁרֵיי הַמִּקְדָּשׁ אוּן הָט הָארְט גְמַאכְט זַיִן
וָום הֶר מִדַּת הַדִּין הָט גִשְׁרִיעֶן אִיבֶּר הָארְץ עֶר וִויל זִיךְ נִיט עֶרבַּארְמֶען
מַיֶּיגֶע זִינְד אִיךְ הָאב גְנָאגְט מַיִן אִיבֶּער זַיֶּיגֶע קִינְדֶר אוּן אַז עֶר הָאט
שְׁטַארְקַיִים אִיז פַּר לָאוֶן גִיוָואלְן . גְטָאן צָארְעֶנְען אִיבֶּער יֹאשִׁיָהוּ הַמֶּלֶךְ
מְצָרִים אוּן כּוּשׁ הָאבֶּן גְנָאגְט צוּ דִי וָום עֶר אִיז גְוֶוען מְשִׁיחַ ה' אִיךְ טוּא
יְשְׂרָאֵל מִיר וֶועלֶן אַיִיךְ וִוידֶר קֶעֶרְען דָם גֶדֶענְקֶען אוּן מַיִן הָארְץ אִיז אִין
צוּ אוּנְז אוּן אִיךְ וֶועל אַיִיךְ מְשַׁפֶּטֶן מִיר אַיִין גִיבּוּיגִין : אֲבוֹתֵינוּ אוּנְזֶערֶע
וִוי אַיֶּיעֶרֶע בֵּייֶיגֶע מַחֲשָׁבוֹת אוּן אִיךְ עֶלְטֶערֶן הָאבֶּן גֶשְׂרִיעֶן אוּן זֶענֶען פַּר
וֶועל אַיִיךְ פַּר טִילִיגֶן אַיֶּיעֶרֶי בָּמוֹת : לֶעְנֶד גְוואלְן מַחֲמַת דֶעם וִינְד פּוּן
זָכְרָה זֹאת גֶדֶענְק דָם נָאט זַו עֶם אִיז לָשׁוֹן הָרָע אוּג נָאט הָט גֶרֶעט פּוּן
פַּאר מִיאוֹסְתִּ גְוואלְן מַיִן כִּינְטֶעל וֶועגֶן אוּנְזֶערֶע זִינְד וַויל זֵיי זֶענֶען

חורבן בית המקדש

אִיז דִיר גִינוּג דָאם דוּ וֶועהֶעסְט אַיִין נְקֵמָה אִין שְׁמִיל גְבִלִיבֶּן פַּר דֶעם קוֹל פּוּן הָאכְּעֶר בִּיו עֶר אִיז
דַיין פַּיינְט בִּיו דֶרַייסְט טָאב אִיז דִיא פְּלֶיג גְשְׁמָארְבֶּן דוּךְ דֶר חֲכָמִים הָאבֶּן גְנָאגְט
שְׁמִיל גְבִלִיבֶּן פַּר דֶעם קַיל פּוּן דֶעם הָאמֶער אוּג אַז עֶר אִיז גְשְׁמָארְבֶּן דָם מָעַן אִים דִי קָאפּ אוֹף
דֶר נָאךְ אִיז דִי פְּלֶיג נִיוואוּנְט גְוואלְן אוּג אִיז נִים נִיהָאקְט צוּ וָעהָעֶן וָום דְרִינֶן אִיז אַוּי הָאט מָעַן

וְשָׂח עַל רָעָתֵנוּ כִּי רַבָּה . וְנַתֹּתִי אֶת עָרֵיכֶם
חָרְבָּה : חֵטְא חָז כִּי בֶעָוֹן נִכְתָּמְנוּ . תְּמוּר
כִּי בְּצִחְיוֹן נִזְהָמְנוּ . חַסְדֵי יְיָ כִּי לֹא תָמְנוּ :
חָשַׁב חוֹרְשִׁי לְרַרְבֵּר יְקָרִים . וּמַר יִבְכְּיוּן
מַכָּתִי סוֹקְרִים . חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים : חָשַׁךְ חָזוֹן
מַגִּישִׁי אִשִּׁי . קִיר בְּעִוֵּר לָגַשְׁשִׁי . חֶלְקִי יְיָ
אָמְרָה נַפְשִׁי : יְבֻדִים חִפְּמוּנִי מִלְּגַדּוֹר פֶּרֶץ .
וְתוֹכָחוֹת קָשׁוֹת פָּץ בְּחֶרֶץ . וַהֲשְׁמוֹתִי אֲנִי אֶת
הָאָרֶץ : טְמֵאָתָה טָפְלָה וְנָטָה קָו . וְלֹא נָסוֹג
אָחוֹר מִקְוָיו . טוֹב יְיָ לְקַוָּיו : טָבְעוּ טִירוֹתַי וּפִי
צַר דָּמֶם . וְכָל עוֹבֵר עָלַי שָׂרַק וְשָׁמֵם . טוֹב

פירוש ע"ט

גְּוָעִין פִּיל אוּג אִיךְ וֶועל גְּעבֶּן אַיְיעֶרע צוּ פַּר שְׁנַיידֶן אוּנוּ אוּג אִיךְ וֶועל פַּר
שְׁמָעט וויסְט : חֵטְא ער הָט גְּוֶעהֶען וויסְטֶן דָאס לַאנְד : סְמְאתָה זיא הָט
אַז מִיר וֶענֶען פַּרפַּלֶעקְט מִיט וִינְד פַּר בַּאהֶעפְט אוּג דְּרוֹם הָט
דֶעם וָוס מִיר וֶענֶען גְּוֶעזֶען אִין דֶער נָאט גְּגֶייגְט אֵיין שְׁנוּר אוּג פּוּן
מִדְבָּר וָוס דָארְטֶן אִיז אֵיין דָארְשְׁטִיג דֶעמְט וֶועגֶען אִין דִי אַלֶע צָרוֹת וֶענֶען זִיי
אֶרְט הָאבֶּן מִיר זִיךְ פַּר מִיאוֹסְתְּ מִיט דָאךְ נִיט אַוֶועק גְּרוּקְט פּוּן זַיין
דֶעם עֶגֶל דְּרוֹם אִיז חָרוּב גְּוָואָרֶן הָאפְּוּנְג בְּלוֹמֶר פּוּן דֶעמְט וֶועגֶן
דָם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ דָם וֶועגֶן דִי גִינָאד הָאפֶּן זַיי צוּ אִים נָאט אִיז גוּט צוּא
פּוּן נָאט וָוס מִיר וֶענֶען נִיט צוּ גֶענֶצְט דִי וָוס הָאפֶּן צוּ אִים.מֵיינֶע פַּאלַאמְצֶן
אוּג פַּר לֶעְנֶד דוּרְךְ אוּנְזֶערֵי עֲבֵירוֹת : וֶענֶען אַיין גְּוּנְקֶען גְּוָואָרֶן אוּג דֶער
עֶבְדִים דִי בַּשְׂדִים הָאבֶּן מִיךְ פַּר צָאמְט טִימוּם הָט גְּמַאכְט שְׁטִיל שְׁוַוייגֶן
פּוּן צוּ פַּר צָאמְעֶן מַיין בְּרָאךְ אוּג מַיין מוּיל פּוּן וֶועגֶן פִּיל צָרוֹת אוּג
מִיט שְׁוֶוערֶע שְׁטְרָאף הָט עֶר גְּוָאגְט אִיטְלִיכְער וָוס פָּארְט דוּרְךְ מַיין

חורבן בית המקדש

גְּוֶעהֶען דִי פְלֶיג אוּג זִיא אִיז אַזוּ גְּרוֹס גְּוָואָרֶן וִוי הָט עֶר גְּוָאגְט אִים נָאךְ זַיין מוּט עֶר
אַיין טוּב פּוּן אַיין יָאר אוּג הָט גְּיוואוֹנֶען צְוַוייא בְּרֶעֶנֶען אוֹף אֵש אוּג מֵעֶן זָאל צוּ שְׁפָּרֶייטֶן דָם אֵש
פּוּנְט אוּג דָם טוֹל אִיז גְּוָואָרֶן פּוּן קוּפֶּער אוּג דִי אוֹף זִיבֶן יָמִים כְּדֵי דֶער נָאט פּוּן יְהוּדִים זָאל
נָעמֶן פּוּן אַיינֶן אוּג אַז טִימוּם הָט גְּוָאלְט שְׁטַארְבֶּן אִים נִים קָאנֶן גִיסְינֶן צוּ מְשַׁפֵּט אִים עֶם אִיז

וְיָחִיל וְדוֹמֶם: טוֹבִים טַפִּים נִבְלוּ בְּהוֹסְפִי
לָמְעוֹל. וּכְמַעֲלָלַי חָרָה בִי לְפָעוֹל. טוֹב לַגֶּבֶר
כִּי יִשָּׂא עוֹל: בְּנַפְשֵׁנוּ נָבִיא טֶרֶף נִכְרֶה. כִּי
כְמוֹ בָרַחַת וּבַמַּזְרֶה. נָם וְאֶתְכֶם אֱזְרֶה: יָדוֹ
יָרָה בִי אוֹר כִּסְדוֹם. וְעַל כֵּל אֵלֶּה הוֹנָאַתְנִי
בַּת אֱדוֹם. יֵשֵׁב בָּדָד וְיִדֹּם: יֵשְׁבוּ יְגוֹנִים בָּנַי
עֲלֵי חוֹפֵידוּ. כִּי כָבֵד עָלַי אַכְפֵּהוּ. יִתֵּן בֶּעָפָר
פִּידוּ: יְדֵי יוֹסְרֵי שָׁתוּ בִי מְחִי. וְקָשַׁבְתִּי מִפְּי
צַר שְׁחִי. יִתֵּן לַמַּכֵּהוּ לֶחִי: עוֹרְנוּ יוּעַם כְּחָרֵשׁ
בַּקֶּרֶץ. וּנְוִיוֹתֵינוּ שַׁמְנוּ בָּאָרֶץ. אָז תִּרְצָה

פירוש ע"ט

לַאנד דָר שְׁמוּצָערְט אוּנ פַּר וואוּנְדֶרְט מִיט אַיין וויִנְדְשׁוּיפֶּעל עֶר הָאט
זִיךְ אוֹף מַיינֶע צָרוֹת עֶם אִיז גוּט אַז גְנָאנְט אִיךְ וֶועל אַייךְ פַּר שְׁפְּרֵייטֶן
מֶען שְׁוַוייגְט אוּנ מֶען הָאפְּט צוּא צְוויִשֶׁן דִי בַּבְלִים: יְיִ זַיין הַאנְט הָט
נָאט: טוֹבִים דִי גוּטֶע קִינְדֶר וָואַרֶן אוֹף מִיר גְוָואַרְפֶּן פַּייֶער אַוּ וִוי אוֹף
פַּר דָארְבֶּן פוּן וֶועגֶן וָום אִיךְ הָאב קְדוֹם עֶר הָט גְמַאכְט אַז אִיךְ זַיץ
נִימֶערְט צוּא פֶּעלְשֶׁען אַן נָאט אוּנ אַלֶיין אִין חוּרְבָּן וִויא אַיין אֶבֶל אוּנ
פוּן וֶועגֶן מַיינֶע מַעֲשִׂים הָאט נָאט שְׁוַוייג: יְשִׁבוּ מַיינֶע קִינְדֶער זִיצִין
גְצָארִינְט אוֹף מִיר צוּא וֶועלְקֶן דִיא טְרוּעֶרִיג אִיבֶּער רָעם חוּרְבָּן בֵּית
צָרוֹת עֶם אִיז גוּט צוּ אַמֶּעְנְטֶש וָום הַמִּקְדָּש וָום אִיז גוּט אִיז גוּוען דִי חוּפָּה פוּן
עֶר טְרָאגְט רָעם זַיין צָארְן אִיז שְׁוַוער אוֹיף נָאט דֶען זַיין צָארְן אִיז שְׁוַוער אוֹיף
אִין זַיין יוֹגִינְט: בְּנַפְשֵׁנוּ מִיט אוּנְעֶרְע מִיר אוּן גְוָואַרְע מִיר אוּנְעֶרְע
סְכָּנוֹת נַפְשׁוֹת בְּרֶעְנְגֶען מִיר אוּנְעֶרְע אִיטְלִיכְער גֶעבֶּן זַיין מוֹל מִיט עֶרֶד
שְׁפֵּייז אוּנ עֶסֶן וָואַרֶן דֶען זֵיי וֶעגֶן אוּנ זְאל גִיט רֶעדֶן קֶעגֶן נָאט: עוֹרְנוּ
אַז וּ גִיט שְׁפְּרֵייט גְוָואַרֶן צְוויִשֶׁן דִיא אוּנְזֶער הוּט אִיז פַּר וִויסְט אוּנ פַּאר
הֵיידֶן אַז וִויא מֶען וְוֵייהֶט תְּבוּאָה דְארְט אַז וִויא אַיין שְׁארְבֶּן אוּנ

חורבן בית המקדש

נִיזְען אֵייגֶער וָום הָאט נְהַייסֶן אוּנְקְלוּם עֶר אִיז עֶר נִיזְאגְט דִי יִשְׂרָאֵל הָט אוּנְקְלוּם נִיזָאגְט זָאל
נְוָוען דָר זוּהֶן פוּן דָר שְׁוּעְסְטֶר פוּן טִיטוּס הָט אִיךְ טִיךְ מְגַייר זַיין אוּנ בְּאהַעפְּטֶן זִיךְ אִין זַיִיא
עֶר זִיךְ נִיזָאלְט מְגַייר זַיין הָאט עֶר צוּ טִיטוּס הָט טִיטוּס נִיזָאגְט דִי יִשְׂרָאֵל הָאבֶּן פִּיל מְצוֹת
גִיפְרָעגְט וָער אִיז חָשׁוּב אוֹף יֶענֶער וָועלְט הָט דוּ וָועסְט וַיי גִיט קֶעגֶן הַאלְטֶן טוּא אַז וַיי וַיי

מצער

הָאָרֶץ: כָּל כְּבוֹד תָּאֲרֵנוּ הוֹבָלָם. וְצוּר
אוֹרְחוֹתָיו חֶסֶד כֻּלָּם. כִּי לֹא יִזְנַח לְעוֹלָם:
כָּלִינוּ כְּמַעַט כִּי בִי נִלְחַם. וְעַל הָרָעָה הוּא
נִחַם. כִּי אִם הוֹגָה וְרִחַם: כְּלֵה כַעְסוֹ וְהִצִּית
לְהָבוֹ. וּבְתַכְלִית שִׁשָּׁה מְאוֹרֵי אוֹר כִּבּוֹ. כִּי
לֹא עִנָּה מִלִּבּוֹ: נָשִׂים כִּפְרוּעוֹת יוֹשְׁבוֹת
שְׁמָמָה. בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה מַזְכִּירוֹת אַשְׁמָה. כָּל
יְמֵי הַשְּׁמָמָה: לֹא אֲלֵיכֶם לוֹחֲצֵי גִילָיו. וְעַל בָּנָיו

פירוש ע"ט

אונזער רוקן האבן מיר נטאן ביינן — המקדש אונ אז נאט הט גזאגט צוא
בייו צו דער ערד ערנטט מאל ווירד — נבריאל נעם דר פיל דיינע הופענש
באווילגן דיא ערד אירע שמיטות — מיט גלייענדיגע קולן אונ וארף אוף
אונ יובלות ואם מיר האבן ניט — ירושלים הט נבריאל גהאלטן די קולן
נהאלטן: כל כבוד נאר דעם כבוד פון — אין זיין האנט זעקם יאר אונ דר נאך
אונזר נשמאלט איז וארן פר שעמט — ענגן וואלן פאר לאשן די ליכט פון די
אבר נאט דער באשעפער זיינע — ישראל מיט דעם חורבן בית המקדש
ענגן ענגן נאר גינאד דען ער ווענט — דען ער הט ניט נפיניגט מיט זיין
אונו גיט פר לאזן אוף אייביג: בזו — ווילן נאר פון ווענן די פיל זינד: נשים
זיי ענגן שיר פר דארבן נזואלן זייל — די ישראל ום ענגן שלאף ווי זייבר
נאט הט מיט מיר מלחמה גהאלטן — ויצן אלע יאר פאר וויסט ג"ייך אז
אונ ווער קאן מציל זיין פון זיין — אבלים אונ אלע יאר גידענקען זייא
האנד נאר אוף דעם בייו הט ער — ויערע וינד אונ דם טיען זיי אלע
זיך אליין באראטן דען אז ער — טענ פון ויערע פר ווים טוגנ: לא אליכם
מאכט טרוערינ אונ דר נאך בראט — ניט אוף אייך עובדי כוכבים ום איר
ער זיך מיט זיינע גרוסע גנאד: כלה — באצווינגט זיינע קינדער זאל קומען
ער הט פר לענט זיין כעס מיט דעם — ווי אוף מיר איז גקומן אונ אוף זיינע
ווא אוף מיר איז גקומן אונ אוף זיינע — קינדר הט ער גימאכט איבר פארן

חורבן בית המקדש

מצער ותשקטו ועשרן איין עלצטר או ווי אין פסוק — טיטוס ניזואגט מיט דעם ום איך האב אוף מיר
ששיים(הי צריה לראשו)די באליידינר פון ישראל — גפסקה מען ואמיילט אלע טאג איין מיין אש
ענן נוארן צו עלצטע הט אים אונקלוס גפרעגט — אונ מען באשאפט מיך אונ מען פר ברענט מיף
מים ום אין מען דיך דן אויף יענר ועלט האט — אונ מען צו שפרייט מיין אש אוף ויבין ימים

הֶעָבִיר גַּלָּיו. לְדַבֵּא תַּחַת רַגְלָיו: לְאִמּוֹתָם עֹת
כָּמְהוּ מִשְׁבָּר. יַעַן כִּי גָרוֹן פָּתְחוּ כְּקֶבֶר.
לְהַטּוֹת מִשְׁפַּט גָּבֶר: לֹא לִמְחוֹת פֶּן לְעַם
קְרוֹבוֹ. וְאֵיךְ מִתְעַר הוֹצִיא חַרְבּוֹ. לְעַוֹּת אָדָם
בְּרִיבוֹ: שָׂרִים לְכוֹדִים הוֹצִיא מִשְׁעָרִים. תֵּת
כִּתְאֵנִים הַשּׁוֹעָרִים. לְעוֹלֵל אֶת הַנִּשְׁאָרִים:
מְמָרוֹם מְגִלָּה כָּתַב וָנָהִי. קִינִים וָהֶגֶה וָהִי.
מִי זֶה אָמַר וַתְּהִי: מָה אֲעִידֵךְ מְאוּמָה
מִלְּהֲרָצָה. נְתוּנָה בְּיַד מֵרִיב וּמִתְנַצָּה. מִפִּי
עֶלְיוֹן לֹא תֵצֵא: מֵחַטֹּאת מַדִּיחֵי שָׁוְא אֲקוֹנֵן.

פירוש ע״ט

זַיְינֶע אִינְדֶן צוּ מַאכֶן שְׁטוֹסֶן אוּנְטֶר גְנוּמֶן אַזוֹ וִוי אֵיינְגֶעְרִיכְטֶע פַייגֶן צוּ
זַיְינֶע פְּנִים: לְאוֹמֹתָם צוּא זַייֶער מוּטֶער פַּר מִיאוּסֶן דִיא אִיבֶּערִיגֶע פוּן דֶעם
הָאבֶן דִי קִינְדֶר גִישְׁרִיעֶן אִין דֶר צַייט הֶימֶל אִיז וָואכֶן גִישְׁרִיבֶּען אֵיין קְלָאג
אַז זַיי הָאבֶן גְלוֹסְט שְׁפַּייז אוּנ דָם אִיז דְרִינֶען אִיז גִשְׁטַאנֶן קְלָאג אוּנ גְוַויין
דְרוֹם וַוייל זַייֶער מוֹל אִיז גְוָוען אָפְּין אוּנ בְּרוּמוּנְג וָוער קֶען זָאגֶן אוּנ עֶס
וִוי אֵיין קֶבֶר אוֹף צוּ עֶסֶען פְּרֶעמְדֶע זָאל אַזוֹ זַיין וִוי אַזוֹ עֶר הָט גְזָאגְט אַז
גוּטֶם צוּ אַוֶועק נֶיינֶן דֶעם מִשְׁפָּט פוּן אָנֶער גָאט בְּרוּךְ הוּא: מָה אֵעִידֵךְ וָואם
אַמֶּענְטְשֶׁן דָם וִוייל גָאט נִיט וָואם נִיט גָאט הָט זָאל אֵיךְ דִיךְ בַּאצֵייגֶן אֵיךְ זָאל דִיךְ
גָזָאגְט אַז עֶר וֶועט נִיט אוּם מֶעקֶן עֶפְּעס בַּאוִויליגֶן כְּלוּמֶר וֶועלְכֶע אוֹמָה
דִי יִשְׂרָאֵל עֶם קְרוֹבוֹ אוּנ וִוי הָט עֶר זַיין שׁוּעֲרֵד אוּם גְצוּגֶן פוּן זַיין שַׁייד
צוּ פַּר קְרִימֶן אַמֶּענְטְשֶׁן אִין זַיין קְרִיג דָם וִוייל גָאט נִיט: דִי הֶערֶן פוּן יִשְׂרָאֵל
הָאבֶן זַיי בַּאצוּואוּנֶגֶן אוּנ אַרוּם גְצוּגֶן זַיךְ אוּנ צַאנְקֶן זַיךְ מִיט אִיר. פוּן גָאט
פוּן דִי נַוֶועלְט פוּן יְרוּשָׁלַיִם עֶר הָט זַיי גַייט נִיט אַרוּם קֶיין שֵׂעכְטֶם: מְרַחֵאת

חורבן בית המקדש

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר זָאגְט זָהֳם וַויא אַיין גְרוֹסְע וִינְד אִיז גְהָאלְפֶּן אִין זַיין מְסִירָה אוּנ הָט פַּר וִויכְט זַיין
וָוען מֶען אִיז אַיינֶעם מְבַייש דָען זַייל מֶען הָט בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אוּנ הָאט פַּר בְּרֶענְט זַיין קְאלִיש
דָעם בַּר קַמְצָא מְבַייש גִיוֶוען אוּנ מֶען הָט אִים דְרוּם זָאל אַיינֶר דֶעם אַנְדֶערְן נִיט מְבַייש זַיין.
פוּן דֶר קְשָׁרָה אַרוּם גִיטְרִיבֶּן אַזוֹ הָט אִים נָאט אוּנ פוּן וָועלְן אַיין הָאן מִיט אַיין הוּן אִיז חָרוּב

מְנַחֲמִי כְּמֵיִן מִתְרוֹנֵן. מַה יִתְאוֹנֵן: בַּחוּרִים
מוֹטָטוּ כּוֹשֶׁל בִּי לָהָרֵב. וּשְׁכִינָה הוֹעֲלָה
מִקֶּרֶב. וְכָשְׁלוּ אִישׁ בְּאָחִיו כְּמִפְּנֵי חָרֶב:
נִשְׁכַּח נֶטֶל עוֹל פּוֹרְבֵינוּ. וַיִּתְעַב שֵׁי עוֹרְבֵינוּ.
נַחְפְּשָׂה דָּרְבֵינוּ: נְבִיאֶיךָ נִאֲצוּ לְקִרְוֹץ
עַפְעַפַּיִם. וְאִבְּזְרוּ עָלֵינוּ אֶרֶךְ אַפַּיִם. נְשָׂא
לְבָבֵנוּ אֶל כַּפָּיִם: נָעוּ וְנָדוּ רֹאשׁ בְּמַהֲמוֹרֵינוּ.
רְשָׁעִים מַפִּילִים בְּמִכְמוֹרֵינוּ. נַחֲנוּ פָּשַׁעְנוּ
וּמָרִינוּ: זְקֵנִים וְנִינָם לָרוֹב סְגוּמִים. אֲבָלוֹם

פֵּירוּשׁ ע״ט

פון וועגן די זינד פון דיא פֿאלֶשֶׁע אוּנְזֶר וועג אוּנ לָאמִיר תְּשׁוּבָה טָאן:
נְבִיאִים וְועל אִיךְ קְלָאגֶן מַיין נְבִיאֵיךְ דַיינִי נְבִיאִים הָאבֶּן דֶר צָארִינְט
מְרֵיסְטֶר אִיז וִוי אֵיינֶר דֶרעְבִילְט פון גָאט וָום וַיי הָאבֶּן צוּ וַיי גִיוואוּנְקֶן
וְועגֶן עֶר הָאט זִיךְ אָן גִיטְרוּנְקֶן מִיט מִיט זַיינֶרע כְּרֶעמֶן אוֹף פַּאלֶשְׁקִיים
וַיין וָום זָאל אִיךְ מֶער קְלָאגֶן אַז נָאר אוּנ הָאבֶּן גִימַאכְט אוֹף אוּנְז פַּר אֵיין
אוֹיף מַייגְע וְינְד: בַּחוּרִים דִיא יוּנְגֶע אַכְזָר נָאט בָּרוּךְ הוּא וָום עֶר אִיז אֵיין
קִינְדֶר וְעֶגֶן אַיין גִיבּוּגִין גְוָוארִין פון אֶרֶךְ אַפַּיִם מִיר וֶועלֶן אוֹיף הוּבְּין
זִייעֶר גְבוּרָה כְּדֵי צוּ מֶערִין אִין מִיר אוּנְזֶרֶע הֶעְנְט צוּ דִי הִימֶל אוּנ וֶועלֶן
שְׁטֶרוֹכְלוּנְג אוּנ דִי שְׁכִינָה הָט זִיךְ אָפּ תְּשׁוּבָה טָאן אַלֶע וָואס הָאבֶּן אוּנְז
גְטָאן פון צְווִישֶׁן אוּנְז אוּנ דְרוּם וֶועגֶן גִיעֶהֶן הָאבֶּן גְשָׁאקִילְט אוּנ גְוָואגִילְט
גְוָואלְן גְשָׁטְרוֹכִילְט אַיין מַאן אָן זַיין זִייעֶר קָאפּ אוֹף אוּנְזֶר גְרוּסֶן פַּאל דֵי
בְּרִידֶר גְלַייךְ אַז פַּר דֶר שְׁוֶועדִישׁ רָשָׁעִים וָום הָאבֶּן מִיךְ גְמַאכְט פַּאלֶן
עָם אִיז גְפִּינְטִילְט אוּנ אוֹף גְצַייכְנְט אִין דִי גְעֶזְץ דִי הָאבֶּן זִיךְ אַלַיין פַּאר
פַּר גָאט דֶעם יָאךְ פון אוּנְזֶרע זִינְד וּואוּנְדֶערְט אוֹף מַיין בְּרָאךְ אוּנ דָם
וָום וַיי הָאבֶּן צוּ בְּרָאכֶן אוּנְזֶר גוֹף אוּנ אִיז אֵלֶץ דְרוּם וַוייל מִיר הָאבֶּן
עֶר הָט פַּר אוּנְווִירְדִיגְט דִי קְרָבָּנוֹת גְזִינְדִיגְט אוּנ וויֶדֶר גִישֶׁפֶּעְנִיגְט קֶעגֶן
פון אוּנְזֶער אוּנְרֵיכְטוּנְג לָאמִיר זוכִין נָאט: זְקֵנִים דִיא אַלְטֶע אוּנ זִייעֶרע

חורכן בית המקדש

גְוָואלְן דִי שְׁטָאט סוּר מַלְכָּה דֶען עָם אִיז גְוָוקֶן זִיךְ מֶלְכָה אִיז הִינֶער אֵיין מָאל אִיז דוּרְךְ
אֵיין כְּעֶגֶנְט יָיי מָען הָאט גַּי דֶט אֵיין חָתָן מִים גִינַאגְגֶען אֵיין חֵיל פון רוּם אוּנ הָאבֶּן דִיא
אֵיין כַּלָּה אוּנְטֶר דֶער חוּפָּה הָט מֶען פַּאר וַיייא הִיכֶּער אַוּועק גִינוּמֶן אַוּו וָענֶן דִי יְהוּדִים אוֹיף
גָמָרָאגֶן אֵיין דָאן כִּים אֵיין הוּן צוּ נַיייוִין וַיי וַאלֶן וַיי אָן נִבָּאלֶן אוּנ הָאבֶּן וַיי גְשָׁלָאגֶן אִיז דָם דִיל

וְהֻשְׁתּוּם מָשָׁל בַּגּוֹיִם. כְּנָם וַאֲבַדְתֶּם בַּגּוֹיִם:
סְלָה שָׁמֵי קְטוֹרָה בְּאַף. וָאֶפְעַר פִּי וָאֶשְׁאַף.
סַבּוֹתָה בָאַף: סָפְקוּ שׁוֹטְנַי כַּף וָאֶשְׁתּוֹנָן.
וָאֶזְעַק חָמָם וָאֶתְאוֹנָן. סַבּוֹתָה בָּעָנָן: סוּרוּ
טָמֵא סָחוּ מֵאֲשִׁימֵנוּ. בְּהִנָּתֵן כַּבְרָזֶל שָׁמֵינוּ.
סְחִי וּמָאוֹם תְּשִׂימֵנוּ: שָׁבַת מְשׁוֹשׁ שִׂמְחַת
מְשׁוֹרְרִים. וְרוֹדְפֵי קַלּוּ מְנֻשָּׁרִים. לְאַבֵּד
הַנִּשְׁאָרִים: עַל אֵלֶּה עָשְׁקוּנוּ בְּחֻרוּפֵיהֶם.
וְהִנְדִּילוּ שְׁאוֹן גְּדוּפֵיהֶם. פָּצוּ עָלַי פִּיהֶם: פָּצוּ

פירוש ע"ט

קִינְדֶר אוּן אֵיינִיקְלַאךְ וָם וֶעֶנֶן גְּוֶעֶן — דוּ הָאסְט בַּאדֶעקְט מִיט דֶעם וָאלְקֶן
זִייעֶר פִּיל הָאבֶּן זִיי דִי בְּכָלַיִם פַּר — אוּנְזֶר תְּפִלָּה זָאל צוּ דִיר נִיט אַרוֹיף
דָארְבֶּן אוּן הָאבֶּן זִיי גְּמַאכְט פַּר אַיין — גַיין: סורו דִי בְּכָלַיִם הָאבֶּן אוּנְז גָּאנְט
מָשָׁל צְווִישֶׁן דִי הַיידֶן אַוו וְוִי עֶר הָט — קֶעֶר זִיךְ אַפּ פּוּן אוּנְז אִיר אוּנְרַייניגְקֵיט
גָּאנְט אוּן אִיר וְוֶעט פַּר לָאךְ וֶועֶרֶן — אַז עֶס אִיז גְּגֶעבֶּן גִיוָוארֶן אוּנְזֶערֶע
צְווִישֶׁן דִי הַיידֶן: סְלָה זַיא הָאבֶּן — הִימְלֶען זָאו וְוִי צַייֶן וְוִיא קוֹיט אוּן
גְּטְרֶעסֶן דִי פְּהַנִּים וָאם זַיא הָאבֶּן — אַבְּשֵׁיוְלִיכְקֵיט הָאסְט אוּנְז גְּמַאכְט:
מַקְטִיר גִיוֶוען קְטוֹרֶת אוּן אִיךְ הָאב — שָׁבַת עֶס אִיז פַּר שְׁטֶערְט גְּוואךְן דָם
גִיעֶפִּיכְט מַיין מוֹל אוּן הָאב גְּשְׁלוּנְגֶן — פְּרַייד אוּן עֶס אִיז פַּר וויסְט גְּוואךְן
דָעם פּוֹרֶעְגִיוֹת דוּ הָאסְט בַּאדֶעקְט — דִי לְוִים וָם פְּלֶעגֶן זִינְגֶען אִין בֵּית
מִיט גְּרִים צָארְן: פָּקְקוּ דִיא בְּכָלַיִם — הַמִּקְדָּשׁ אוּן דִי כֹּשְׁרִים זֶענֶן גְּרִינְגֶער
הָאבֶּן גְּקְלַאפְּט כִּיט זַייֶערֶע הֶעכְט — גְּוֶעֶן פּוּן אָרְלֶעְרֶם צוּ מַאכֶּן פַּר לִירֶן
אוּן מַיין הָארְץ אִיז וָוארֶן צוּ שְׁוַוִיטְזִין — דִי אִיבֶּר בְּלַייבּוּנְג: שי אִיבֶּר דִי זִינְד
אִין מִיר פּוּן וֶועֶן גִישְׁפָּעט וָם זַיא — הָאבֶּן אוּנְז דִי בַּבְלַיִם גִירוּפְּט מִיט
פְּלֶעגֶן אוֹף מִיר שְׁפֶּעטֶן אוּן אִיךְ הָאב — זַייֶער לֶעסְטֶרוּנְג אוּן עָם הָט גְּגַרַייכְט
גְּשְׁרִיעֶן אוֹף דִי רוֹב אוּן הָאב גְּקְלָאגְט — דָם בְּרוּמוּנְג פּוּן זַייֶער לֶעסְטֶערוּנְג זַיי

חורבן בית המקדש

נְקִיקֵי צוּם קֵיסַר אוּן הָאבֶּן גְּמַאכְט דִיא יְהוּדִים — שְׁפּוֹרוּנְג אִיךְ אַיין מַיל אוּן הָאם גִיהַרְגְּט אַלֶּע
הָאבֶּן אֶן דִיר מוֹדֶד גִיוֶוען אִיז דֶר קֵיסַר גְּקוֹמֶן — דָם וֶעֶגֶן גְּשְׁטָאנֶען אִין דֶם מַיל הָאם דֶר קֵיסַר
אִךְ זַי אִיז גְּוֶעֶן אֵיין מֶעְנְטְש צְווִישֶׁן דִי יְהוּדִים — גְּנוּמֶן דִי קְרֶן אוֹר הָאם דִיא גִילַיינְט אוֹךְ דֶער
עָם הָם נְהֵיקֶן בַּר דְרוֹמָה עֶר פֶּלֶעגְט נֶעבֶּן אֵיין — עֶדֶר אוּן הָם גְּיָאגְט רַבּוֹ שֶׁל עוֹלָם אֵיבּ דוּ

פָּעֲרוּ פֶה מִבְאֵר שַׁחַת. וְאִטְרוּ עָלַי בְּתוֹכַחַת.
פַּחַד וָפָחַת: פְּנֵי פָּאֵר חֻפַּת מְעוֹנִי. הִקְמִיל
וְהִקִּים מְעַנִּי. פַּלְגֵי מַיִם תֵּרַד עֵינִי: נָפְלָה
עֲטֶרֶת עִוּז מִשִּׁעְנָם. וְצָר בְּשִׁבְעָה דִינִים דָּנָם.
וְהִתְוַדּוּ אֶת עֲוֹנָם: פְּרִשָּׁה פּוּצָצָה אִוֵּי כִּי
סָגָרָה. תְּמוּר עִוֵּז מָתְנֵיהָ בְּשֵׂק הָגָרָה. עֵינִי
נִגְּרָה: עָשָׂה עֶבְרָתוֹ וַיֶּחֱרָה. וְעָרַךְ אֶת מָדוֹן
מְגָרָה. עַד יַשְׁקִיף וְיֵרָא: עוֹדֶנּוּ עָף כָּבוֹד
וְעָלָה. וְעָשָׂר מַסְעוֹת הוֹעָלָה. עֵינִי עוֹלְלָה:
עַל זֶה פָּסַק נוֹי נוֹעָמָם. וְשָׂח לֹא אֶעְזְבֵם בְּכַף

פירוש ע"ט

הָאֵבֶן גִּיעֶפִּינְט אוֹף אוּנְז וַייעֶר מוֹל:
פְּנֵי דִי שׁוֹנְהַיִים פּוּן דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
מַיין וואונונג הָט עֶר פַּר שְׁנִיטֶן אוּנ
הָט אוֹף גֶשְׁטֶעלְט מַיין פַּייניגֶר. בְּעִךְ
מִיט וַואסֶר טוט נִידֶּערֶן מַיינֶע אוּגֶן:
נֶפֶלָה עֶם אִיז אַרַאפּ גַּפַאלֶן דִי שְׁטַארְקִי
קְרוֹן פּוּן וַייעֶר אוּנְטֶער לֶעהֶנוּנְג אוּנ
נְבוּזַראדָן הָט זִי גִימִשְׁפְּט מִיט זַיבֶּן
עֶרְלֶיי דִינִים אוּנ זַייא טוֹעֶן מֶתְוֶדֶה
זַיין וַייעֶר וְנֶד זַיא הָט פַּר שְׁפְּרַייט
צִיון אִירֶע הֶענְד אוּנ הָט גְּוַאנְט וַויי
אִי צוּ מִיר וָוֹם אִךְ בִּין גְּוָוארֶן אִיבֶּר
גִיעֶנְטְפֶּערְט אִין דִיא הֶענְד פּוּן דִיא
בֶּבְלַיִים אַנְשְׁטַאט דֶעם וָואם אִירֶע
לֶעגֶן זָענֶן גִיוֶוען שְׁמֵארְק הָט זַיא
זִיךְ אֶן גִיגוּרְט מִיט אִיין זַאק מַיינֶע

חורבן בית המקדש

וויילְם אִיךְ זָאל אוּם קוּמֶען זָאלְטְמוּ טִיךְ נִים
אִיבֶּר עֶנְטְפֶּעֶרֶן מִיט מַיין פָּאלְק אִין דֶעד הַאוּפְּט
פּוּן אִין פָּעֶנְפְּשֶׁן אוּנ דָּר בַּר דְּרוּמָה הָאט זַיין

ע"ט

מוֹיל גִישְׁטְרוֹיכְלְם דֶענֶן עֶר הָאט גְּוָאנְט דִי נָאט
הָאסְט אוּנְז פַּר לָאוּם אוּת נַייְם אִין אוּנְדֶּעֶר
מְלָכוּת אַוּז אִיז עֶר נְגָאנְגֶן אִין בֵּית הַכַּפָּא אִיז

גקומן

זוֹעֲמָם . אַף אֲנִי אֵלֵךְ עִמָּם : צַדִּיק צָר צְעָדַי
לִסְפּוֹר . וּבְעַקַּלְתֵּי יוֹשֶׁר וָאֶכְפּוֹר . צוֹד צָדוּנִי
כַּצִּפּוֹר : צָעַק צוּרִי וְסֹכֵךְ מְעָבוֹר . וּבְחַלְלִי
עָרֵךְ לְשִׁבּוֹר . צָמְתוּ בַבּוֹר : צָדוּ צְעָדַי וְסָע
דּוֹרְשִׁי . וְכַעֲלוֹתָם עָלַי לְדוֹרְשִׁי . צָפוּ מַיִם עַל
רֹאשִׁי : עַל הַר צִיּוֹן צָבְאוּ לְהַכְרִיתִי . וְצוּר
שָׁח אֶחְמוֹל עַל שְׁאֵרִיתִי . וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי :
קָרָאתִי קִשּׁוּב חֶרְפַּת מוֹנַי . עַל הַלְּחִי מַכִּים
בָּנַי . קָרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ : קוֹמִי קְרָאִי כִּי לֹא יִכָּלֵם .
וְיִתְעַנְּגוּ לָרוֹב שָׁלוֹם . קוֹלִי שָׁמַעְתָּ אַל תַּעְלֵם :

פירוש ע"ט

הַשְׂנָחָה וֶועט אוֹךְ גֶיין מִיט זַיי אַין אַוֶועק נִיצוּגִין אוּנ אַז זַיי זָענֶן אוֹיף
גָלוּת : צַרִיק אַייְדָר אִיךְ הָאבּ גִזִינְדִיגְט גִיגַאנְגֶן אוֹף מִיר צוּ פָּארְשְׁטֶין מִיין
הָט גָאט ב"ה גִיבָּאטֶין מַייְנֶע טְרַיט בַּייז אִיז דָס גִיגְלֵיכֶן גְוֶוען גְלֵייךְ וִוי
צוּ צֶיילֶן אוּנ אַז אִיךְ הָאבּ אָבֶּר פַּר זַיי וָואלְטֶן גְמַאכְט שְׁוִוימֶען וַואסֶער
קְרִימְט דֶעם גְלֵייכֶען וֶועג אוּנ הָאבּ אוֹיף מִיין קָאפּ : עַל אוֹיף דֶעם בֵּארְג
אֶן נָאט גִילֵייקְט הָאבֶּן זַיי אַיין גִיזַאמִילְט חֲיָילוֹת צִיוֹן הָאבֶּן זַיי אַיין גִיזַאמִילְט
גִיחַאפְּט וִויא אֵיין פוּגְל : צָעַק מַיין צוּ פַּר שְׁנֵייֶדֶן מִיךְ אָבֶּער נָאט הָאט
בַּאשְׁעפְּעֶר הָט אִין הִימֶל גִישְׁרִיעֶן נָאךְ לַאנְג גְנָאגְט אִיךְ וֶועל זִיךְ דֶער
אוּנ הָאט פַּר מַאכְט דִי טוֹיעֲרִין פּוּן בֵּארְעמְן אוֹף מִיין אִיבֶּר בְּלֵיבּוּנְג אוּנ
הִימֶל אַז מַיין גְבֶּעט וָאל גִיט מְרוֹף אִיךְ וֶועל גְדֶיינְקֶן אָן מַיין זִיכֶערְהַיים:
גֶיין אוּנ וַוייל אִיךְ הָאבּ גִיטָאן פַּאר קָרָאתִי אִיךְ הָאבּ גִיטָאן פַּאר
שְׁוֶועֶבֶן זַיין הֵילִיגֶן נָאמֶן הָט עֶר אָן נָאט פַּר גָעם דִי לָעסְטְרוּנְג פּוּן דִיא
גִירִיכְט וַייָנֶע כְּלֵי מִלְחָמָה צוּ בְּרֶעכֶן כְּשָׁדִים אוֹף דִי קִין בְּאָקֶן הָאבֶּן זַיי
מִיךְ אוּנ מַיין לֶעבֶּן הָאבֶּן זַיי בְּהֶעפְּט גִישְׁלָאגֶען מַייְנֶע קִינְדֶער אִיךְ הָאבּ
אֵין גְרוּבּ : צָדוּ זַיי הָאבֶּן גִילוֹיעֶרְט נִירוֹפֶן דַיין נָאמֶען נָאט דִי כַּשְׂדִים
מַייְנֶע טְרִיט אוּנ מַיין פָּארְשְׁטֶר הָט הָאבֶּן מִיר פַּר בְּרֶעכְט אוּנ דוּא נָאט

חורבן בית המקדש

גִיקוּמֶן אֵיין שְׁלַאגְ אוּנ הָט אִים גְלָאזְט אֵיין גִיפָּט דְרוּם וָועל אִיךְ אִיצוּנְד דָך שְׁמָאם נִים פָּאן אוּנ
אֵין דִי גִיבֵּירִים אִיז עֶר גִשְׁמָארְבָּן אַוּ הָט דֶער אִיז פּוּן דָך שְׁמָאם אַוֶועק גַאנְגֶן אוּנ אַז דִיא
קֵיסֶר גִיזָאגְט זַייל נָאט הָט מִיר אֵיין גַם גִיטָאן יְהוּדִים הָאבֶּן גְעשְׁטֶר דָך קֵיסֶר אִיז אַוֶועק

גגאנגען

קַלִּים קִדַּחוּנִי וְעַלַּמְתָּ מֵרְאֵךְ. הָשֵׁב בַּגּוֹיִם מוֹרָאֵךְ. קָרַבְתָּ בְּיוֹם אֶקְרָאֵךְ: אַתָּה יְיָ קִין אַל תְּכַזֵּב. עַד מָתַי כְּחוֹרֵשׁ אֶעָזֵב. וְהָאָרֵץ תֶּעָזֵב: רְאֵה רוֹנִי מַכַּת אֱנוּשִׁי. וָאוֹמַר בְּהִנָּטְשִׁי בַּנֶּשִׁי. רַבְתָּ יְיָ רִיבִי נַפְשִׁי: רְאֵה רוֹב בְּעָתוֹתָי. הֲשִׁמּוֹתָ כָּל עֲדָתִי. רָאִיתָה יְיָ עַוָּתָתִי: רוּחַ רָפְתָה בִּי מְאֵימָתָם. לְבַלְעִי הֶעֱלוּ חֲמָתָם. רָאִיתָה כָּל נִקְמָתָם: לָמָּה בְרָחוֹק תַּעֲמוֹד בְּדַבְּרָם עָזוֹת. נַמְתָּ הַנְשַׁמָּה אוֹשִׁיב פְּרָזוֹת.

פירוש ע"ט

הָאסְט דִיךְ פַּר הוּלִין גְלַייךְ וְוִיא דִי דוּ הָאסְט פַּר וְוִיסְט נָאר מַיין גְמַיין
זָעסְט נָאר נִיט קֶעֶר אוּם אוֹף דֶעֶר דוּא הָאסְט גְזֵעהֶן נָאט מַיין פַּאר
וָועלְסְט דִיין פָּאךְסְט דוּ פְלֶעגְסְט צוּ קְרִימְטְקַייט: רוּחַ מַיין גְמִיט אִיז
גִינֶעהֶגְען אִין דֶעם טָאג וָום אִיךְ פְלֶעג שְׁלַאף גְוּואךְן אִין מִיר פּוּן וֶועגֶן זַייֶער
דִיר רוּפֶן: אַתָּה ה' אִיךְ וֶויים וואל אַז פָּארְסְט דִיא בַּשְׂדִים הָאבֶּען אוֹף
דוּ נָאט וָועסְט דִי גְאוּלָה נִיט פַּאר גְבּראכְט זַייֶער גְרִים צָארְן צוּ אַיין
לָאזֶן כְּלוֹמַר אִיךְ וֶויים אַז דוּ וָועסְט שְׁלַיגְגְען מִיךְ הָאסְט גְזֵעהֶן אֲלֶע
בְּוַודַאי בְּרֶעגְגְען דִי גְאוּלָה וִוי לַאנְג זַייֶערֶע גְקְמוּת: לָמָּה וָוארוּם בִּיסְטוּ
נָאךְ וָועל אִיךְ זַיין פַּר לָאזֶן וִוי אֵיין גִשְׂטַאנֶען פּוּן וַוייטֶען אַז זַיי דַיידֶן
נוּאלְד אוּג דִי עֶרד פּוּן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל קֶעגְען דִיר עַזוּת דוּ הָאסְט גְוָואגְט
וָועט אוֹךְ זַיין פַּאר לָאזֶן: רְאֵה רוֹנִי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וָום זִיא אִיז הַייבְט פַּר
זָעה דָם דֶר שְׁרֶעקְעגִיש פּוּן מַייגְע וֶויסְט וָועל אִיךְ בַּאוַועֶזֶן מִיט אֶפְּעגְע
שְׁטַאךְקֶע שְׁלֶעק וָועל אִיךְ זָאגֶן שְׁטֶעט כְּלוֹמַר זִי וָועט זַיין פַּר זִיכֶערְט
חָאסְט נָאט הָט מִיךְ פַּר לָאזֶן נִיט בַּדַארְפְען פּוּן פַייגְד אוּג וָועלֶן נִיט בַּדַארְפְען
פַּאר גֶעסוּגְג פּוּן דֶעסְט וָועגֶן טוּסְטוּ קֶיין מוּעֲרֶען אַרוּם דִיא שְׁטַאט אוּג
דֶאךְ פָּארְט קְרִיגֶן דִי קְרִיג פּוּן מַיין לַייב הָאסְט גְזָאגְט וֶוען אֲפִילוּ דִי יִשְׂרָאֵל
נָאט זָעה מַיין גְרוֹם דֶר שְׁרֶעקְעגִיש וָועלֶען זַיין אִין חוּרְבָּן וָועל אִיךְ זַיי

חורבן בית המקדש

נִנַאנֶען זָעֶן זַיי קְרַייֶלֶךְ גִיוָואךְן אוּג הָאבֶּן גְגֶעסֶן פִּינְגֶערְיל אִיז. הָט דֶר קֵיסֶר גְוָואגְט דִי יְהוּדִים אוּג גִיטְרוּנְקֶן אוּג הָאבֶּן פִּיל לִיכְט אָן גִיצִונְדִין שָׁפִּיטֶן פּוּן מִיר אוּג זְעֶן פְּרַיילֶעךְ אַז הָט עֶר בִּין מֶען הָט פַּר אַיין מַייל פּוּן דֶר שְׁטָאט גְקָאגְט זוֹךְ וִוידֶר אוּם גְקֶערְט צוּ דֶר שְׁטַאט דִי חֲכָמִים זָעהֶן דָאס בֶּתֶב וָואס אוֹיף דֶעם חוֹתָם פּוּן אַיין הָאבֶּן נְגָאגְט דְרַייא הוּנְדֶערְט פּוּינְט מָאן מִיט

בלויט

וְאַף גַּם זֹאת: שָׁמְעוּ שְׁנוֹקַשְׁתִּי בְּדַחְיְפָתָם.
וּבְיֶלֶק עָלָה עֵיפָתָם. שָׁמַעְתָּ חֶרְפָּתָם: שָׁכְבוּ
שׁוֹחֲחִים בְּנֵי מִיגוֹנָם. וְשׂוֹבְיהֶם נָאָה מְאֹד
וְאוֹנָם. שִׁפְתֵי קָמַי וְהֶגְיוֹנָם: שִׁישִׁי שׂוֹמֵיתִי
כִּי בִי יד מָטָה. מְשֻׁפֶּלֶת עַד שְׁאוֹל מָטָה.
שִׁבְתָּם וְקִימָתָם הַבִּיטָה: הֲשִׁיבֵנוּ שָׁלֵם שְׁלוֹם
שָׁנִים. וְתֹאמַר אֶפְדֵּם מְשֻׁאוֹנִים. וְזָכַרְתִּי לָהֶם
בְּרִית רִאשֹׁנִים: תָּבֹא תְּשׁוּר מְעַנֵּי לָאֱמוֹל.
הֵם שָׁגְבוּ חַיִל וְאוֹוֵךְ אָמוֹל. תָּשִׁיב לָהֶם גְּמוֹל:
תִּקְרָא תְגַלֶּה יוֹם כָּמוֹם בְּלֵב. וּמְחַפְּשֵׁי עוֹלוֹת
לְפָעוֹל מִלֵּב. תִּתֵּן לָהֶם מְגִנַּת־לֵב: תַּצִּילֵנִי

פירוש ע"ט

פָּארט ניט פַּר לָאזן שָׁמְעוּ זַיי הָאבֶּען וַוייל אין מִיר הָאט נָגיוּגט דִי הַאנְד
גְּהֶערְט אַז אִיךְ בִּין וְואךְ גְּשִׁטְרוֹכִילְט פּוּן הש"י. אִיךְ בִּין גְּנִידֶערְט בִּיז
דוּרְךְ זַייעֶר שְׁטוֹסָען אוּנ אַזוֹ וַויא דָעם אוֹנְטֶערְשְׁטֶען גְּרוּב זַייעֶר זִיצָען
אַהֵייסֶעריק וָום גַייט אוֹף אוּנ מַאכְט אוּנ אוֹף שְׁטַיין לוֹג נָאט אַז אִיךְ בִּין
פִּינְסְטֶר דָם לַאנְד אַזוֹ זָענֶן דִי הֵיידֶן אֶלְץ זַייעֶר שְׁפָּעטוּנְג: הֲשִׁיבֵנוּ קֵעֶר
אוֹף מִיר אוֹף גְּנַאנֶגֶן דוּ הָאסְט דָאךְ אוּנְז וויידֶר קֵיין יְרוּשָׁלַיִם בָּצָאל אוּנְז
גְּהֶערְט זַייעֶר לֶעְסְטֶרוּנְג מַיינֶע קִינְדֶר אַזוֹ פִּיל גוּטֶע יָאר וְויפִיל מִיר זָענֶן
זָענֶן גְּלֶעגֶן אַיין גִיבּוּרֶען פּוּן וֶועלְטֶן גְּוָוען אִין צָרוֹת אִיךְ וֶועל אַייךְ גְּדֶענְקֶן
זַייעֶר טְרוּעֶר. אוּנ דָם הֶערְשַׁאפְט פּוּן דִיא זִיכֶערְהַייט וְואם אִיךְ הָאב פַּאר
זַייעֶרע פַּאנְגֶּר טוּט זַייעֶר הֶערְשֶׁן דִי זִיכֶערְט דִי אָבוֹת: וְהֵימִיבָה אוּנ בַּגְיָמִיג
בְּייד פּוּן דִי לֶעפְּצֶן פּוּן דִי הֵיידֶן אוּנ צוּ אוּנְז אוּנ טָהוּעֶ אָב פּוּן אוּנְז דִיא
זַייעֶר שְׁפָּעטוּנְג אִיז נָאר פּוּן מִיר: מְרוֹיעֶרְקַייט פּוּן הָארְצֶען דוּ זָאלְסְט
שִׁישִׁי מַיינֶע רוּבֶּערְם הָאבֶּן זִיךְ גְּפְּרַיים שִׁיקֶן הַיילִינְדִיג דַיין הֵילְף עֶרְבַּארֶם

חורבן בית המקדש

בְּלוּזֶע שְׁוָוערְדֶן זָענֶן מִיט אַיין מָאל אִין דָער אוּנ גְשִׁפְּרוּנְגֶן אוּנ הָאבֶּן אֵייגֶער פּוּן אַנְדֶערֶן נִיט
שְׁפָּאם אֲרַיין גְיגַאנְגֶן אוּנ הָאבֶּן גְיהַרְגָּת דְרַיי גְיזוּאוֹסָם. אַזוֹי גְרוֹיס אִיז זַיא גְיוָוען. עָם שְׁמַיים
מָאל אוּנ דְרַיי נָעכְט אִין אִין זַייט שְׁפָּאם אוּנ אֵין פְּסוּק (בְּלַע ה' וְלֹא חָמַל אֵת כָּל נְאוֹת יַעֲקֹב)
אִין דָּר אַרְבָּעָר נַיט שְׁפָּאם הָאבֶּן זַיי נְמַאנְצָם דָם אִיז מַיינְשׁ נָאם דָם עֶר דָאךְ בָּאבֶּן אוּנ דָם זִיךְ

מְבוּקָּשַׁי בְּנֵי אָדָם. שׁוֹטְנִים לְהַפִּיל בְּלִי לְהַעֲמִידָם. תְּרַדּוֹף בְּאַף וְתַשְׁמִידֵם. כִּי תָמִיד דּוֹקְרִים וְשׁוֹחֲקִים. וּמִתּוֹרָתְךָ אָנוּ לֹא רוֹחֲקִים. הֲשִׁיבֵנוּ וְהוֹרֵנוּ אֵלֶּה הַחֲקִים:

זְכוֹר אֲשֶׁר עָשָׂה צַר בְּפָנִים. שָׂחַק חָרְבּוֹ וּבָא לְפָנַי וְלִפְנִים. נַחֲלָתֵנוּ בִּעֵת כְּטִמְּאָ לֶחֶם הַפָּנִים. וְגֶדֶר פָּרוֹכֶת בַּעֲלַת שְׁתֵּי פָנִים: יְתוֹמִים גִּעֵל בְּמָגֵן מְאָדָם. וַיְמַהֵד קָן כְּמַרְאֵה אַדַמְדָּם. מִימֵינוּ דָּלַח וְהִשְׁפִּיר חָצָיו מִדָּם. כְּיָצָא מִן הַבֵּית וְחַרְבּוֹ מְלֵאָה דָם: עַל הֲגוֹתוֹ הַוּוֹת גָּבֶר. וְנָטָה אֵל אֵל יָדוֹ

פירוש ע"ט

זיך אוף דיינע קינדער די וום האפען — איין גזונקען נעוארן צוויי טפחים אזוי
צו דיין היקף. מיר ערווייסערן זיך: וויא עם שטייט אין מדרש איכה:
ניט פון דיין תורה אונ דורך דעם — מימינו אונגערע וואסר הט ער גטרעטן
זכות קער אונז ווידער צוא דיר אונ — פלומר ער הט גהרגת אונגערע תלמידי
לערין אונז די סודות התורה וום מיר — חכמים וום זיי לערנן די תורה וואס
האבען פאר געסין: — זיא איז גינגליכן צו וואסר אונ הט אן
זכור אשר עשה גדענקנאט וום טיטוס — גזעט זיינע פיינען פון בלוט אז דער
הט נמאן אין בית המקדש — טיטוס איז ארוס גינאנגען פון דעם
ער האט אוס ניצונען זיין שווערד — בית המקדש הט ער גישטאכן דעם
אונ איז ניקומען אין קדשי קדשים — פרוכת איז איין גם גישעהען אז זיין
צריין אויר ארב דם איז ארץ ישראל — שווערד איז גוואקן פול מיט בלוט:
הט זיך דר שראקן אז דר טיטוס הט — על איבער דעם האט ער ניטראכט
מטמא גוזען דעם לחם הפנים אונ — נארעש דעון ער האט גמיינט אז ער
הם גישטאכן דעם פרוכת וום ער איז — האט זיך אליין גיהרגת אזו וויא עם
גוזען פון ביידע זייטן גלאכט: — שטייט אין מסכת גיטין (פ"ה) אונ ער
די ישראל הט ער דער שלאגען מיט — הט גנייגט זיין האנד צוא נאט צוא
איין בלוטיגע שפיז אונ הט נמאסטן — שטארקן זיך קעגן איר אונ הם גוואגט
מיט איין שנור דעם מוער פון — וועז נאט האט זיך גישטארקט
ירושלים אונ אלע מאג איז דר מוער — איבר דיא מצרים אונ די איבערגע

חורבן בית המקדש

ניט דר בארימט איבער אלע ואונגנג פון יעקב — נגאנגען פון מצרים אונ דריי שפטים זענן גוזען
דם מיינט מען יעקם הונדערט מיזינט שפטים — וום אין אירליכר אית גוזען טאפל ווי פון מצרים
הם יגאי המלך נהאט אונ אין אירליכר שפטים — איז ארום גינאנגען אונ זיי האבן גהיסן כפר
זקנים גוזען אזוי פיל יהודים ווי פיל עם איז ארום — סקנים אונ כפר שכלים אונ כפר דכריא אונ זיי

ענען

ע"ט

לְמוֹלוֹ לְנַבֵּר. מְצָרִים וְכָל לְאוֹם אִם בָּם גָּבַר. אֲנִי בְּתוֹךְ אִוּוּיו
אָרוּץ אֲלָיו בְּצַוָּאר: אֲבוֹתֵינוּ זָרָה כִּהֲכִנִיסוֹ בַּחוֹרִין אָבְלָה
אֵשׁ. וְזֶה זוֹנָה צוֹעָה הִכְנִים וְלֹא נִכְוָה בָּאֵשׁ. עֲבָדִים חֹתוּ
בְּתוֹכוֹ לַבַּת אֵשׁ. וְעַל מֶה בְּבֵית אֵשׁ. מְמָרוֹם שָׁלַח אֵשׁ:
בְּנַפְשֵׁנוּ טָבַעְנוּ כְּהוֹצִיא כְּלֵי שָׂרַת. וְשָׂמַם בָּאֲנִי שַׂיִט בָּם
לְהִשָּׂרַת. עוֹרְנוּ נָמַק כְּהַשְׁכִּיט מִשָּׂרַת. וְלֹא מָצָא תִּשְׁעִים
וּשְׁלֹשָׁה כְּלֵי שָׂרַת: נָשִׂים כְּשָׂרוּ כִּי בָא עָרִיץ. בְּקִרְקַע הַבַּיִת
נָעֲלָיו הֶחֱרִיץ. שָׂרִים לְפָתוּ כְּבוֹא פָּרִיץ. בְּבֵית קֹדֶשׁ הַקְּדָשִׁים
צַחֲנָתוֹ הִשְׁרִיץ: בַּחוּרִים מִבַּחוּץ צָנוּ מְחֻזָּקִים. וְתָרוּ כִּי יוּזַק
בְּשִׁשִּׁים רִבּוֹא מַזִּיקִים. זְקֵנִים נִבְעֲתוּ כְּהִרְשׁוּהוּ מְשֻׁחָקִים

פירוש ע"ט

הַיְדָן טוּ אִיךְ הַיְינְט אִין זַיין בֵּיהמ"ק — הַמִּקְדָּשׁ: נָשִׁים דִּי וַוייבֶּר אַז זַיי הָאבֶּן
צוּ אִים לוּפֶן מִיט אֵיין אוֹף גִּשְׁטָעלְטֶן — גִּיזֶעהֶן אַז דֶּר מִיטוּם אִיז גִּיקוּמֶן אִין
הַאלְז כְּלוּמֶר מִיט הֶערְשַׁאפְט אוּנ — בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אַרַיין אוּנ מִיט זַיינֶע
נֵאוָה: אֲבוֹתֵינוּ אוּנְזֶרֶע עֶלְטֶערֶן נָדָב — שִׂיךְ הָט עֶר גֶעכְערְט דִי עֶרד פּוּן
וַאֲבִיהוּ אַז זַיי הָאבֶּן אַרַיין גִּיבְּרַאכְט — דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָאבֶּן זַייא דְּרוֹיף
פְּרֶעמְדֶע פַּייֶער אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ — גִּיוווייגְט אוּנ גִּיקְלָאגְט דִי הֶערֶן הָאבֶּן
זַיי רַיין הָט זַיי פַּר בְּרֶענְט דָאס פַּייֶער — זַיךְ נְקִרְימְט אוּנ מְצַעֵר גֶוֶוען: בַּחוּרִים
פּוּן נָאט דִי כַּשְׁדִּים הָאבֶּן דְּרִינֶן אֶן — דִי יוּנְגֶע בַּחוּרִים הָאבֶּן זִיךְ פּוּן דְּרוֹסֶן
גִּיצוּנֶדֶן אַפְּלַאם פַּייֶער אוּנ פַּר וָואם — גִּישְׁטָעלְט אוּנ גִּישְׁטַארְקְט אוּנ הָאבֶּן
הָט נָאט גִּשִׁיקְט פּוּן דֶעם הִימֶל פַּייֶער — נִיט גִּיטְרַאכְט אַרַיין גַּיין אִינֶעוויינִיג
צוּ בְּרֶענֶען דָאם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. מִיר — אוּנ הָאבֶּן גִּיטְרַאכְט אַז וִויא בַּאלְד
הָאבֶּן בֶּעפֶר גִּינָוואלְט דֶער טְרוּנְקֶען — עֶר וָועט אַרַיין גַּיין אִין קְדֶשִׁים קָדָשִׁים
וָוערֶן אֵייגֶר מִיר הָאבֶּן גִּיזֶעהֶן אַז עֶר — וָועט עֶר נִיזוּק וָוערֶן מִיט זָעכְציג
הָט אוֹם גְּצוּגֶן דִי כְּלֵי שָׂרַת אוּנ הָאט — רִבּוֹא מַזִּיקִים דִּיא זְקֵנִים זֶענֶן נָואָרֶן
זַייא גִּיטָאן אִין אֵיין שִׁיף כְּדֵי צוּא — דֶער שְׂרָאֶקֶן אַז זַיי הָאבֶּן גְּזֶעהֶן אַז
בַּאַרַיכְטֶן זִיךְ דֶר מִיט אוּנְזֶרֶע הוּיט אִיז — מֶען הָט אִים גְּגֶעבֶּען רְשׁוּת פּוּן דִּיא
צוּ נַאנְגֶן אַז דֶר כֹּהֵן גָּדוֹל הָאט זִיךְ — הִימְלֶען נָאט ב"ה הָאט דֶעם מִיטוּם
גְּפֶעדֶערְט אוּנ הָט גִּיט גִּיפּוּנֶן דַּ"ייא — גְּלָאזְט מָאן זַיין וִויֶלֶען גַּלַייךְ וִויא עֶר
אוּנ בַּיבְּכוֹל גְּבוּנְדֶען אִין קֵייטֶען אוּנ — אִיז בְּבֵיכוֹל שְׁבוּיִים הָאבֶּן זַיי צוּ גוּף גִּינוּמֶען

חורבן בית המקדש

זָענֶען אַלֶע חֲרוּב גְּוואָרֶען. עֶם זָענֶען גְּיֶעשֶׁעהֶן — אוּנ הָט גִּיוווּנֶען אִין מַעֲשֶׂה אִיין
דְּרֵיי חֲכָמִים בַּיי אַנַאנְדֶר הָאבֶּן זַיי גְּנָאמְט וְוער — בָּחוּר הָט מְקַדֵּשׁ גִּיוֶען אִין כְּתוּלָה אוּנ זַיי זָענֶן
עֶם וויים עֶפֶּעם צוּ זָאגֶן פּוּן דֶער שֶׁמָּאס כְּפָר — בַּיידֶע גַּפַאנְגֶען גְּוואָרֶן צְווישֶׁן דִי שִׁבְדֵי כּוֹכָבִים
סַכְנָיָא דָר זָאל זָאגֶן הָט דֶר עֶרְשְׁטֶר אָן גִּיהוּבֶּן — אוּנ דִי שִׁבְדֵי כּוֹכָבִים הָאבֶּן זַיי צוּ גוּף גִּינוּמֶען

(נ״א מֵחֲזָקִים). עֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ וְהוּא אָסוּר בָּזְקִים: שָׁבַת סוּסֵן וַיָּבֹא אַדְמוֹן. וַיִּסַּב חוֹמָה וַיַּעֲוֹת הֲמוֹן. נָפְלָה עֻבְרָה עַל נִינֵי פְּצֵל חַח וְוִוּ וְעַרְמוֹן. עַד כִּי נִבַּשׁ מִדּוֹק אַרְמוֹן: עַל פְּתַח הַר הַבַּיִת הַחֵל לָבֹא. בְּיַד אַרְבָּעָה רָאשֵׁי מַפְסָרָיו לְהַחֲרִיבוֹ. עַל צַד מַעֲרָבִי לְזָכֶר הִשְׁרִיד בּוֹ. וְצָנַ אַחַר פָּתְלָנוּ וְלֹא רָב רִיבוֹ: אַתָּה קָצַפְתָּ וְהִרְשִׁיתָ לְפַנּוֹת. יְלָדִים אֲשֶׁר אֵין בָּהֶם כָּל מְאוּם מְשָׁם לְהַפְנוֹת. לָמָּה רָגְשׁוּ גוֹיִם וְלֹא שָׁעְתָּ אֶל הַמְנָחָה פְּנוֹת. וְשִׁלְּחוּם בְּאֶרֶץ עוּץ בְּשָׁלֹשׁ סְפִינוֹת: הֵשִׁיבֵנוּ שׁוּעוּ כְּבָאוּ

פירוש ע״ט

קָאן אִים נִיט פַּר וְוערין: שָׁבַת עֲם אִיז וַוייל דִיא שְׁכִינָה אִיז דָאךְ שָׁעֶן הָאט וָוארֶן פַּר שְׁטָעדט דָם מַלְכוּת בָּבֶל טִיטוּם גִיפִּרַעגְט דָעם הָער פַּר וָואס אִיז גְקוּמָען אַרְמוֹן דָאס אִיז טִיטוּם הָאסְטוּ דַיין זַיט נִיט חָרוּב גְמַאכְט אוּג הָאט אִים גְרִינגְלָט מִיט זַיינֶע אוּג הָאט אִים גְוואלְט דֶער פַּאר אוּם חֲיָלוֹת דָעם מוֹעֲר אוּג הָט פַּר וִוסְט יְרוּשָׁלַיִם מִיט דֶעם בְּרוּמוּנְג פוּן דִיא יִשְׂרָאֵל אִיז גְפָאלֶן אֵיין צָאךְ אוֹף דִי קִינְדָר פוּן יַעֲקֹב וָוס עֶר הָט גְשַׁיילְט בִּיא לָבָן שְׁטָעקִנִים פוּן קֶעסְטֶן אוּג בְּרוּךְ הוּא אִיז גְשְׁטַאנֶן הִינְטֶר אוּנְזֶר נִיחֶען הָאלְץ בִּיז עֶם אִיז פַּאר לָאזִין וַואנְד אוּג הָט וִיךְ נִיט גִיקְרִיגְט פַּאר גְוואלְט פוּן דֶעם הִימֶל דֶר הֵיכָל פוּן נָאט עֶר הָט אָן נְהוּבָען צוּ קוּמֶן אוֹף דֶר טִיר פוּן הַר הַבַּיִת הָט עֶר עֶם צוּא מַיילְט אִין דִיא הֶעְנְט פוּן זַיינֶע פִּיר הֲרֶן אַז זַיי זָאלֶן דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קִינְדָר וָום אִין אִיז נִיט פַּר הָאנְדֶן חָרוּב מַאכֶן אִיטְלִיכֶר הֶער זָאל חָרוּב מאכֶן אַיין זַיט אָבֶּר דֶר הָער וָום עֶר הָט אִיבֶּר גֶעְשְׁפָּארְט צוּ חָרוּב מַאכֶן דָעם כּוֹתֶל מַעֲרָבִי הָאט עֶר זִיא נִיט גְקָאנְט חָרוּב מַאכֶן עֶר הָט אַוועק גִישִׁיקְט קֵיין ל״אנְד נָגָר נְוואלְד מִן הַשָּׁמַיִם אַז דֶר כּוֹתֶל טִיטוּם הָט אַוועק גִישִׁיקְט קֵיין כְּתוּבָּה נִיט

חורבן בית המקדש

זַיי זָאלֶן מִיט אֲנַאנְדֶר וואוֹנֶען דָם זִיא צוּ אִים יְצֵר הָרַע בְּאצְווּוענְגֶן הָט נִיט אֶן נְרִירְט נְוָאנְט אִיךְ בֶּעס דִיךְ דִי זָאלְסְט אָן מִיר נִיס אָן אוּג דָר אֲנַדֶּערֶר הָט דֶער צַיילְט עֶם אִיז גִיוֶוען דִירְעֶן דֶען אִיךְ הָאב פוּן דִיר קֵיין כְּתוּבָּה נִיס אֵיין מַעֲשֶׂה דָם עֶם אִיז גְוועֶן פָּערְצִיג טָאם וִויין אַוּ בִּין אִיךְ צוּ דִיר אָסוּר הָאט דֶער בָּחוּר זַיין פַּאר אֵיין גִיקוּמֶן אֵיין טָאג אִיז נְעוָארֶן נַיין אוּנ

בְּנִבְכֵי יָם. וְשִׁתְּפוּ עַצְמָם יַחַד לִנְפּוֹל בַּיָּם. שִׁיר וְתִשְׁבָּחוֹת שׁוֹרְרוּ כְּבַעַל יָם. כִּי עָלַיִךְ הוֹרַגְנוּ בְּמִצּוּלוֹת יָם: כִּי תָהוֹמוֹת בָּאוּ עַד נַפְשָׁם. כָּל זֹאת בָּאַתְנוּ וְלֹא שְׁכַחֲנוּךְ חִדּוּ לְמַמָּשָׁן. תִּקְוָתָם נָתְנוּ לְמַשִּׁיב מִבָּשָׁן. וּבַת קוֹל נִשְׁמְעָה עוֹרָה לָמָּה תִישָׁן:

אִם תְּאַכַּלְנָה נָשִׁים פִּרְיָם עוֹלְלֵי טִפּוּחִים. אַלְלַי לִי:
אִם תְּבַשַּׁלְנָה נָשִׁים רַחֲמָנִיּוֹת יַלְדֵים הַמְּדוּדִים

פירוש ע"ט

טִיפֶּנִישׁ פּוּן דֶעם יַם הָאבֶּן זַיי גְשָׁרִיעֶן אוּנ גִיבְּעטֶן אַז זַיי זאָלֶן וִוידֶר קֶערִין צוּ חַיֵי עוֹלָם הַבָּא אוּנ הָאבֶּן אַלֶע אִין אַייגְעם חַבְרוּתָה גִימַאכְט דָאס זַיִיא זָאלֶן זִיךְ אַרַיין וַוארְפֶּען אִין יַם אוּנ הָאבֶּן גִיזוּנְגֶן שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת גַלַייךְ וַוי מֹשֶׁה מִיט דִי יִשְׂרָאֵל הָאבֶּן גִזוּנְגֶן אַז גָאט הָט זַיי גִמַאכְט טְרוּקִין דֶעם יַם אוּנ הָאבֶּן גָאט דֶען פּוּן דַיינְט וְועגִין וְעגֶן מִיר גִיהַרֶגְט גִיוָואָרֶן: כִּי דֶען זַיי זָענִין גְקוֹמֶן אִין דִי גְרוּנְדֶען פּוּן דֶעם יַם כִּיוּ זַייעֶר נְשָׁמָה אִיז זַיי אוּים גִיאַנְגֶען דָאס אַלֶץ הָאט אוּנְז בַּאגֶעגִינְט אוּנ מִיר הָאבֶּן דִיךְ נִיט פַּאר גֶעסֶען זַיי הָאבֶּן גִבֶּעטֶן צוּ גָאט עֶר זָאלְ זַיי אוּם צִיהֶען פּוּן דֶעם יַם זַייעֶר הָאפְנוּג הָאבֶּן זַיי גִגֶעבֶּן צוּ גָאט וָוִם עֶר הָט גִיוָואלְט אִיךְ זָועל וַוידֶר קֶערֶן צוּ דִי דָאזִיגֶע וָוִם וְועלֶן דֶער טְרוּנְקֶען אִין יַם אוֹיף קִידוּשׁ הַשֵּׁם אוּנ אַצוּגִד בֶּעטֶן מִיר נָאט דֶר וְועק דִיךְ וָואלְט זָאלְסְט דוּא כְּבָיכוֹל זַיין וִויא אַייגֶער וָואס שְׁלָאפְסְט:

אִם תְּאַכַּלְנָה נָשִׁים פִּרְיָם וָועֶן אִיךְ דֶער מַאן מִיךְ אִין דֶר צַייט אַז וַוייבֶּר הָאבֶּן גִיטָאן עֶסֶען זַייעֶרע קִינְדֶער וָואס זַייא הָאבֶּען דֶר צוּיגֶן אִין זַייעֶר שׁוּים אַלַי לִי וְועהֶ אִיז מִיר: אִם תְּבַשַּׁלְנָה וָועֶן אִיךְ דֶר מַאן זִיךְ אִין דֶער צַייט אַז דִי דֶר בַּארִימְדִיגְע וַוייבֶּער הָאבֶּן גְקוּכְט זַייעֶרע קִינְדֶר וָום זַיי הָאבֶּן אַלֶי טָעג אָפְּ גְמַאסְטֶן מִיט דִי פּוּסְטֶען אוּנ וָום זַיי הָאבֶּן אַלֶע טָאג צוּ גְוואקְסֶן הָאבֶּען

קינת יהודה

אִם תְּאַכַּלְנָה נָשִׁים פִּרְיָם וכו'. דָער יִלְקוּט שִׁרַייבְּט אַייגֶער הָט גָעהַאט פִּיר וּוהֶן. וָועֶן דִי כַּשְׂדִים הָאבֶּן בָּעלָאגֶערְט יְרוּשָׁלַיִם הָאט עֶר גָזָאגְט צוּ זַיין וַייב הָאסְט שֶׁפִּיס צוּ גָעבֶּן. הָט זַיא גָעָענְטְפְּט אִיךְ הָאב אַפִּיסוֹל בָּעהַלְ. הָט עֶר גָזָאגְט צוּ אִיר קָאךְ דָם בִּיסוֹל מְבַהֵל וְוִיכְלִין מִיר אֲלָע עְסִין. וִוי זַייא הָאבִּין אָפְּגִיגֶעסִין אִיז גָעבְּלִיבֶּן אַמָּראפִּין פּוּן דֶעם עֶסִין אִין מָאג אִיז גְקוּמֶן דֶר עֶלְטֶסֶר וּוהֶן אוּנ הָט אַרַיינְגֶעשְׁטָעקְט דִי הַאנְט אִין מָאג אוּנ הָאט מִיט דֶעם פִּינְגֶער גָעוּוֹאלְט אַרוּסְנֶעמֶן דֶעם מָראפִּין עֶסִין. הָט דֶר פָאטֶר אִים אַשְׁטוּם גָעמַאהְן אוּנ הָאט גָעוּוֹאלְט צוּ אִים גָעם נִיט אַיינְעק דֶעם מָראפִּין עֶסִין פּוּן דַיינֶע בְּרִידֶר. אַייֶדֶר זַיי הָאבִּין אָפְּגִיגֶעסֶן דָאס מָראפִּין עֶסֶן וָועֶן גָעקוּמֶן דִי כַּשְׂדִים אוּנ הָאבִּין

חורבן בית המקדש

דְרַייסְט מָאל פַּר אֵיין גִילְדֶן אוּ הָאבֶּן זַיי נָאךְ וָום זַיא אִיז גִיוָועֶן מְקוּדָּשׁ צוּ אֵיין מֶענְטְש הָט גִיוּזְכְט פַּר וָואסֶר אֵיין עֲבֵירָה עָם אִיז פַּייעֶרער זַיי דָם בֵּית דִין פַּר שְׁפִּייבְּט אִיז וִידֶר גִיוָוארִין גָוואךְ וָועֶן גִילָעגֶן אוּם יוֹם כִּפּוּר בַּיי אֵיין בְּתוּלָה פְּעַרצִיג מָאל פַּר אֵיין גִילְדֶן הָט דֶר דְרִיטֶר דֶר צַיילֶם אֵיין טַכָּשׁה עָם אִיז גִיוָועֶן אֵיין מֶענְטְש

טְפָחִים טְפָחִים. אללי לי: אִם תָּגוֹזָנָה פְּאַת רֹאשָׁם
וְתִקְשַׁרְנָה לְסוּסִים פּוֹרְחִים. אללי לי: אִם תִּדְבַּק לְשׁוֹן
יוֹנֵק לְחֵיךְ בְּצִמָּאוֹן צְחִיחִים. אללי לי: אִם תְּהוֹמֶינָה זוֹ
לְעֻמַּת זוֹ בּוֹאֵי וּנְבַשֵּׁל אֶת בָּנֵינוּ צוֹרְחִים. אללי לי: אִם
תְּוַעֲדָנָה זוֹ לְזוֹ תְּנִי בְנֵךְ וְהוּא חֲבוּי מְנַתֵּח נִתָּחִים.
אללי לי: אִם תְּזַמֶּינָה בְּשַׂר אָבוֹת לַבָּנִים בְּמַעֲרוֹת
וְשִׁיחִים. אללי לי: אִם תְּחוֹבַבְנָה בָּנוֹת אֶל חֵיק אִמּוֹתָם

קינת יהודה

זיי נעמאנגן. אוג האבן זיי געהרגעט. דר פאטר
איז נעגאנגן זיי זוכן הם ער נעפונען אלע לינגן
צוזאמען געהרגעט הט ער גענומן דעם פינגער פון
דעם עלצטן ווהן אוג הם אים גלייגם אוף זיין
אוג. אוג הם נוגמט דר פינגער צאל ארומנעמן
מיין איינ זייל איך האב דיך נים געלאזין נעמן
דם מראפן עמן ום איז ניעוען נרוס ווי צ איינ.
נאך הם נעשראפן אמוטער האט נעהאט דריי
זיהן אוג זיי זענן נינאנגן אין דר מלחמה טים
די בשדים. אוג זיא האט נעוואכט בייי נאכט
וועלן זיי קומן מהיים הונגריג פון די מלחמה.
אוג זיא הט נים נעהאט ום זיי צו נעבן עסין.
הם זיא ענומן איר קליינ קינד ום האט נאך
נעעזיכט אוג האט אים נעשאכטן אוג נעקאכט.
בייי נאכט זענן די דריי זיהן נעקומען פון דיא
מלחמה. הם די מוטער נעשמעקם פאר זיי דם

פירוש ע"ט

זייא אזו פיל נעלד נגעבן אין בית
המקדש אריין אזו איז ועהע צומיר:
אם תגוזנה ווען איך נידענק אין דער
צייט אז נבוכדנאצר הט גנומן דיא
סנהדרין אוג הט זיי צו נבונדן דיא
האר פון זייער קאפ צו די ווידלן פון
די פערד ום זיי לופן זייער ניך אוג
די פערד האבן זיי גישלעפט אזו איז
ועהע צומיר: אז איך נדענק אז עם
איז ווארן באהעפט די צונגן פון די
קלייגע קינדער צוא זייער גומען פון
ועגן גרוס דארשט: אם תועדנה ווען
איך נידענק אין דר צייט אז די זייבר
האבן זיך איין גזאמילט אייגע צו די

אנדערע אוג האבן גזאגט ניב דיין זון אוג לאמיר אים הינט עסען אזו ווי
מיר האבן בייעד גגעסען נעכטן מיין זון אוג ער איז גוועזן באהאלטען
טויטר היינט אוג צו שנידן אוף שטיקר ווארם זיא האט איהם גזאלט אליין
אוף עסען. ווען איך נדענק אין דער צייט אז עם איז גוועזן אן גבריט צו
די קינדר איז די היילן אוג אין דיא גריבער דאס פליש פון דעם טויטען
פאטר כדי זיי זאלן דם עסן. ווען איך נדענק אין דעם טאג אז די טעכטר
זענן ווארן גשוואלען פאר הונגער אוג זייער ביוך איז צו שפרונגען גוואר

חורבן בית המקדש

ום הם פיינט נהאט יין וייב אוג האט איר
נזאלט ם בעבן אוג זיא הם נהאט אין גרוסע
תיבה אוג ער הם ים נהאט צו בעבן אז הם
ער נימאכט איין גרוסע סעודה אוג האט פיל

מענטשין ניבעטן אוג הם זיי אן ניטרונקן אוג
האט זיי ניליינט איף דעם בעם וואו יין וייב
ליגם אוג הם נגומן דם וייטל פון איי אוג האט
גוואכן צווישן זיי אוג הם גיבראכט עדות אוג

נִתְפָּחִים. אללי לי: אִם תִּסְוְכְנָה רוּחוֹת עוֹלְלִים
בְּרַחוֹבוֹת קִרְיָה תִּפּוּחִים. אללי לי: אִם תְּיַקֵּרְנָה בְּשִׂכּוּל
רֶחֶם וְצִמּוּק שָׁדַיִם וְאִם עַל בָּנִים שָׂחִים. אללי לי: אִם
תִּכָּשַׁלְנָה שְׁמוֹנָה מֵאוֹת מָגִנִּים בָּעֲרַב אֲלוּחִים. אללי
לי: אִם תְּלוּחַטְנָה רוּחָם בְּמִינֵי מְלוּחִים וְנוֹדוֹת נְפוּחִים.
אללי לי: אִם תִּמְעַטְנָה מֵאֶלֶף מֵאָה וּמִמֵּאָה עֲשָׂרָה
עַד אֶחָד לְמַפָּחִים. אללי לי: אִם תְּנוֹסְנָה לְמָסָךְ הֵיכָל

פירוש ע"ט

אוֹף דִּיא שׁוּם פּוּן זַיֶּיעֶר מוּטֶר. וְוָען
אִיךְ גִידֶּענְק אִין דֶּעם טָאג אַז דִּיא
קְלֵיינֶע קִינְדֶּר זָענֶן גְּוֶוען פַּר שְׁפְּרֵייט
גִישְׁוָואלֶענֶער הֵייט אִין דִּיא גַאסֶען
פּוּן יְרוּשָׁלַיִם: אִם תְּיַקְּרְנָה וָוען אִיךְ
גִידֶּענְק אִין דֶּעם טָאג אַז דִּיא
וַוייבֶּער הָאבֶּען מַפִּיל גְּוֶוען פַּר גְּרוֹס
שְׁרֶעקְעְנִיש אוּנ זַייעֶר בְּרִיסְט וְעָנִין
גְּוָוארִין אַיין גִּשְׁרוּמְפֶּן אוּנ דִי מוּטֶער הָט גְּטָאן קְלָאגֶן אוֹף אֵירֶע קִינְדֶּער:
אִם תְּכֻשַּׁלְנָה וָוען אִיךְ גִּדֶּענְק אִין דֶּעם צַייט אַז אַכְט הוּנְדֶּערְט כֹּהֲנִים וָואס
זִיא הָאבֶּען גֶהַאט אִין זַייעֶרֶע הֶענְט גִילְדֶּערְנֶע שְׁפִּיזֶן הָאבֶּן זַיי זִיךְ דּוּרְךְ
גִשְׁלָאגֶן דּוּרְךְ דֶּעם חֵיל פּוּן נְבוּכַדְנֶצַּר אוּנ וָענִין גְּקוּמֶען צוּ דִי בְּנֵי יִשְׁמָעֵאל
אוּנ וָענִין דָּארְטֶן גִשְׁטַרוּכְיֶלְט גְּוָוארֶן: אִם תְּלוּחַטְנָה אוּנ אַז זַיי וָענִין גְּקוּמֶען
צוּ דִי בְּנֵי יִשְׁמָעֵאל הָאבֶּען דִּיא בְּנֵי יִשְׁמָעֵאל זַיי גֶּגעבֶּען עֶסִין גַאלְצֶענֶע
נַאכֶּען אוּנ אֶן גְּבָלָאוֶענֶע לָאגְלִין אוּנ דִי כֹּהֲנִים הָאבֶּען גְמַיינְט אַז דָּארְטֶן אִיז
פַּר הָאנְדֶן וַויין אָדֶער וַואסֶער הָאבֶּען זַיי גְּנוּמֶן דִי לָאגְלִין צוּם מוֹל טְרַיגֶּקֶן
אִיז דֶּר וַויְנְט אַרֵיין גֶגאנְגֶן אִין זַייעֶר מוֹל וְעָנִין זַייא גְּשִׁוָואלֶען גְּוָוארֶן אוּנ
וָענִין גְּשְׁטָארְבֶּן: אִם תְּמְעַטְנָה מֵאֶלֶף מֵאָה וּמֵמֵאָה עֲשָׂרָה וָוען אִיךְ גִדֶּענְק אַז
דִי יִשְׂרָאֵל וָענִין גְּמַיינֶערְט גְּוָוארֶן פּוּן טַוויְנְד בִּיז הוּנְדֶּערְט אוּנ פּוּן הוּנְדֶּערְט
בִּיז צֶעהֶן אוּנ בִּיז אַיינֶעם צוּא טְרוּעֶרְקֶייט: אִם תְּנוֹסְנָה וָוען אִיךְ
גִדֶּענְק אִין דֶּעם טָאג אַז עָם וָענִין גְּוָוארֶן אַנְטְלָאפֶּען אַכְצִיג טַוויְנְד יוּנְגֶי

קינת יהודה

עָסִין. הָאבֶּן זַיי דֶּרְקֶענְט אַז דָּם אִיז מֶענְטֶשֶׁן
פְֿלַיישׁ. אוּנ זַיי הָאבֶּין נָעפֶֿרֶענְט דִי מוֹטֶער וָיא
אִיז אוּנְגֶר קְלֵיינֶר בְּרוּדֶר. הָט דִי מוֹטֶער גֶיזָאגְט
אִיךְ הָאבּ אִים נֶעשֶׁאכֶּטֶן פּוּן אֵייֶרְפְּוָועֶגֶן אִיר
נָאלְט הָאבֶּן צוּ עָסִין אַז אִיר וָועט קוּמֶן פּוּן דִי
מִלְחָמָה אוּנ דָּם אִיז זַיין פְֿלַיישׁ. הָאבֶּן דִי בְּרִידֶּר
דָּם פְֿלַיישׁ נִיט גֶנֶעסֶן נָאר זַיי זֶענֶן אֲלֶע דָּרַיי
אֲרוֹיסְגֶענַאנְגֶן אוֹיף דֶּעם דַּאךְ אוּנ הָאבֶּין זִיךְ
אֲרַאפְּגֶעוָוארְפֶּן אוּנ נֶעשְׁטָארְבֶּן:

תורגמן בית המקדש

הָט זַיי דָּם גִיזוּיגֶן גְּלַיִיךְ וִוי זַיא הָאם מִיט זַייא
מְגַנָּה גִיזוּגֶן כְּדֵי זַיא נָאל נֶעמֶען הָם אֶן כְּתוּבָּה
אוּנ עֶר אִיז גִינַאנְגֶן צוּם בֵּית דִּין אוּנ הָאם דָּם
גִיזוּיגֶן אִיז גִיזוּגֶן צְוִוישֶׁן זַיי אִין זֶקֶן הָאם עֶר
גְּוַיְיסְט הָאם עֶר גִּיזָאגְט אִיךְ הָאבּ מִקַּבֵּל נְוֶעזֶן פּוּן מַיין רַבִּי דָּם
וַייסְט פּוּן אַיי וָעלְט הַאלְט וָען מָען הָאלְט דָּם
אַנְטְקֶענֶן דָּעם פַּייסְט אוּנ זָאל בַּיים אֲרַיין אִין
קְלֵיידֶר אַנְטְקֶענֶן דָּעם פַּייסְט הָאם מָען דָּעם

שְׁמוֹנִים אֶלֶף כֹּהֲנִים פְּרָחִים. אללי לי: אִם תִּשָּׂרֵפְנָה שָׁם כָּל אוֹתָם הַנְּפָשׁוֹת כְּקוֹצִים כְּסוּחִים. אללי לי: אִם תֵּעָרֵפְנָה עַל דַּם נְקִי שְׁמוֹנִים אֶלֶף כֹּהֲנִים מְשׁוּחִים. אללי לי: אִם תִּפַּחְנָה נְפָשׁוֹת מְדֻקָּרִים מֵרֵיחַ תְּנוּבוֹת שִׂיחִים. אללי לי: אִם תִּצָּבְרְנָה עַל אֶבֶן אַחַת תִּשְׁעָה קַבִּין מוֹחֵי יְלָדִים מוּנָּחִים. אללי לי: אִם תּוּקַעְנָה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת יוֹנְקִים עַל שׁוֹכָה אַחַת מְתוּחִים. אללי לי: אִם תֵּרָאֶינָה רְכוֹת וַעֲנוּגוֹת כְּבוּלוֹת עַל יַד רַב טַבָּחִים. אללי לי: אִם תִּשְׁכַּבְנָה בֵּין שִׁפְתַיִם בְּנוֹת נְדִיבִים מְשֻׁבָּחִים. אללי לי: אִם תִּתְעַכַּפְנָה הַבְּתוּלוֹת וְהַבַּחוּרִים בְּצָמָאוֹן צְחִיחִים. אללי לי: וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ לְמוּלָם מַרְעִים.

פירוש ר"ט

כֹּהֲנִים אִין הִיכָל אַרַיין: אִם תִּשָּׂרֵפְנָה תּוּמְעָנָה וָוען אִיךְ גֶּרֶעכְט אִין דֶּר צַייט וָוען אִיךְ גֶּרֶעכְט אִין דֶּר צַייט אַז עֶס וָעלְן זִיךְ גֶּהַאנְגֶען גָּוָואלְן דְּרַייא וָעלְן אִיךְ גֶּרֶעכְט אִין דֶּר צַייט אַז וַיי הוּנְדֶּרְט אַלֶע פֶּר בְּרֶעכְט גָּוָואלְן וַיינְגֶּרְטֶער קִינְדֶּער אוֹף אַזוֹ וִוי דַּארְטֶן דָּעָרְנֶער: אִם תֵּעָרֵפְנָה וָעלְן אִין צָוַוייג אוֹם גְּצוֹגֶן: אִם תֵּרָאֶינָה וָעלְן אִיךְ גֶּרֶעכְט אַז עֶס וָעלְן גְּהַרְגֶּת אִיךְ גֶּרֶעכְט אִין דֶּר צַייט אַז דִּי יוּנְגֶע גָּוָואלְן אַכְצִיג טוּוינְד גָּוָאלְדְּטִי כֹּהֲנִים וַוייכֶּער אוּג דִּי וָעלְכֶּע קִינְדֶּער אוֹף דֶּעם בְּלוּט פוּן וְכַרְיָה הַנָּבִיא: וָעלְן גָּוָואלְן גְּבוּנְדֶּען דוּרְךְ נְבוּזַרְאדָן: אִם תִּפַּחְנָה וָעלְן אִיךְ גֶּרֶעכְט קָן דִּי צַייט אִם וָעלְן אִיךְ גֶּרֶעכְט אִין דֶּר צַייט אַז אַז עֶס אִיז גָּוָואלְן גְּשָׁוואלְן דִּי לַייבֶּר דִּי טָעכְטֶר פוּן דִּי יִשְׂרָאֵל וָעלְן גְּלֶעגֶן פוּן דִּי יִשְׂרָאֵל פוּן דֶּעם רֵיחַ־פוּן דִּיא אִין דִּי וָוענְג אוּג מָען הָט וַיי מְאנְס פְּלַייש וָום דִּי כַּשְׂדִּים הָאבְּין גְּבְּרַאסְטֶן גָּוָואלְן: אִם תִּתְעַלַּפְנָה וָעלְן אִיךְ גֶּרֶעכְט אוֹף דֶּעם גָּרָאז: אִם תִּצָּבְרְנָה וָעלְן אִיךְ אִין דֶּר צַייט אַז וַיי וָעלְן מִיךְ גָּוָואלְן גֶּרֶעכְט אִין דֶּר צַייט אַז עֶס אִיז גְּהוּפְט דִּי כַּחוּרִים אוּג בְּתוּלוֹת פַּר דַּארְעָן גָּוָואלְן אוֹף אִיין שִׁטִּיין נִיין מָאס דָּארְשְׁט אִיז מִיר וָועהֶע: וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ מַארְךְ פוּן דִּי קְלֵייגֶע קִינְדֶּער: אִם אוּג דֶּר רוּחַ הַקֹּדֶשׁ טוּט אַנְטְקֶעגֶן

חורבן בית המקדש

לַיילֶעךְ גְּהַאלְטֶן אַנְטְקֶעגֶן דֶּעם פַייער אִיז דָּאס מִים דֶּר כְּהוּנָּה הָט אֵיינֶער גִיפְּרֶעסְט וָעלְן זִייא זָעלְן אַז פְּרוּם גָּוָואלְן וָוארוּם זָעלְן וַייא חָרוּ תַּארְט גָּוָואלְן אוּג אִיז אַרַאפּ גְּפַאלֶן אַזוֹ הָם מֶען אִים מַלְכוּת נִשְׁלָאגֶן נַייל עֶר זָאט גָּוָואלְט נַיין גָּוָואלְן הָאבֶּן זִי נְזָאגְט נַייל זִי הָאבֶּן נִיט רֶעכְט זַייג קְבִישׁ נַיין אוּג עֶר הָם אִיר גְּטוּזְט טָם נֶעבֶּן גִּימְרוּ־עֶרְט אִיךְ חוּרְבָּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. דֶּען זַיין

הוי עַל כָּל שִׁכְנֵי הָרָעִים. מַה שֶּׁהִקְרָאָם מוֹדִיעִים. וְאֶת אֲשֶׁר עָשׂוּ לֹא מוֹדִיעִים. אִם תֹּאכַלְנָה נָשִׁים פְּרָיָם מַשְׁמִיעִים. וְאִם יֵהָרֵג בְּמִקְדַּשׁ יְיָ כֹּהֵן וְנָבִיא לֹא מַשְׁמִיעִים:

וְאַתָּה אָמַרְתָּ הֵיטֵב אֵיטִיב עִמָּךְ. וְנִפְלִינוּ אֲנִי וְעַמָּךְ. וְלָמָּה בְּנֵי בְלִיַּעַל חִלְּלוּ שְׁמָךְ. וְלֹא שָׂפַרְתָּ עֲלֵיהֶם וַעֲמָךְ: אַתָּה גִּדַּלְתָּ וְרוֹמַמְתָּ בָּנִים לְהָנֵק. כַּאֲשֶׁר יִשָּׂא הָאוֹמֵן אֶת הַיּוֹנֵק. וְלָמָּה הוֹדָנִים דָּצוּ לְזוֹנֵק. וַאֲרִיֵה גוּרוֹתָיו לְחַנֵּק: אַתָּה הֵינַקְתָּ דְּבַשׁ מִסֶּלַע. וַתּוֹצִיא

פירוש ע"ט

זיי שׁטורמן בְּלוּמֶר עֶר עֶנטפֶּערט זיי — פּון די הֵיידֶן דָם דוּ זָאלְסְט מאכן
מיט רוּגזָה וויי נשׁרינגען אוֹף מַיינֶע — רוּעֶן די שְׁכִינָה צְוויישֶׁען אוּנז אוּנ
בֶּייזֶע שִׁכְנִים דָם זָענען גְמיינְט די בְּנֵי — וָואוֹרום הָאבֶּן די בְּשָׂרִים פַּר שָׁווֶעכְט
יִשְׂרָאֵל וָום עֶם הָט זִיךְ זיי גְמַראפֶּען — דַיין הֵילִינְען נָאמֶן אוּנ דוּ הָאסְט נִיט
זָענען זיי מודיע אוּנ וָום זיי הָאבֶּען — פַּר גָאסְען אוֹף זיי דיין צָארְן: אַתָּה
גְמַאן זָענֶן זיי נִיט מודיע: אִם וָום די — דוּ הָאסְט גְרוֹס גְמַאכְט אוּנ דֶר הוּבֶּן
וַייבֶּער הָאבֶּן גְנֶעסְען זיי עֶרע קִינְדֶער — די יִשְׂרָאֵל צוּ מַאכְען וַיינֶן זיי אֵיין
טוֹען זיי יוּא מַאכְען הֶערֶן אוּנ וָואס — לַאנְד וָום אִיז זָבַח חָלָב וּדְבָשׁ גְלַייךְ
זיי הָאבֶּען גְהַרְגְתְּ אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ — וויי די אַמְמֶע טָרָאגְט דָם קִינְד אוּנ
זְכַרְיָה וָום עֶר אִיז גְוֶוען אֵיין כֹּהֵן — וָואוֹרום הָאבֶּען זִיךְ די יִשְׂמָאלִים
אוּנ אַיין נָבִיא דָם מַאכְען זיי נִיט הֶערֶן: — גְפֶּרֵייט צוּ פַּר צוּקְעֶן די יִשְׂרָאֵל אוּנ
וְאַתָּה אָמַרְתְּ אוּנ דוּ נָאסְט הָאסְט דָאךְ — גְבוּדֶרֶנְצַר וָום עֶר אִיז גְגְלִיכֶּן גְוָואוֹרֶן
פַּר וַיכֶּעֶרְט צוּ יַעֲקֹב אָבִינוּ — צוּ אַלֶייבּ די יוּנְגֶע קִינְדֶער פּון דִיא
אִיךְ וֶועל מִיט דִיר בַּאגִיטִיגֶען אוּנ — יִשְׂרָאֵל צוּ דֶר וֶועֶרְגֶן: אַתָּה דוּ הָאסְט
מֹשֶׁה רַבֵּינוּ הָט דִיךְ גְבֶּעטֶן אַז דַיין — די יִשְׂרָאֵל גְמַאכְט זַייגֶן הָאנִיק אוֹם
פָּאלְק יִשְׂרָאֵל זָאלֶען זיין אָפּ גְשַׁייד — אַיין פֶּעלְזֶען אוּנ דוּ הָאסְט זיי אוֹם

תורגמן בית המקדש

פסוק שמיים זיי ויעלן פרייליך זיין די אלע נוס — אוּנ פּון וויינען אויף אקס פון איין וָאנען איז חרוב
מרועה אוף ירושלים אבער די וום מרועה נים — ניטוארן דיא שבאם בייהר דען זייער מכה איז
רעכט איף ירושלים די ועלן נים זוכה זיין צו — ניטען ווען בייי אייגעם איז גבארן ניטוארין איין
ווען אין דר שמחה ווען זיא ועם נבוים ועהן. — ווהן האט ער ניפלאנצט איין פעגען בוים זיין

נוֹזָלִים מִסְּלַע. וְלָמָּה שׁוֹפְטֵיהֶם נִשְׁמְטוּ בִידֵי סֶלַע. וְעוֹלְלֵיהֶם נִפְּצוּ אֶל הַסָּלַע: אַתָּה זָנַחְתָּ וַתִּמְאָס כָּל גּוֹי. לָקַחַת גּוֹי מִקֶּרֶב גּוֹי. וְלָמָּה חָשׁ וְעָלָה עַל אַרְצִי גּוֹי. וְאָמְרוּ לְכוּ וְנַכְחִידֵם מִגּוֹי: אַתָּה טִאטֵאתָ שְׁשִׁים וְשִׁמּוֹנִים. לְהָבִיא גּוֹי שׁוֹמֵר אֱמוּנִים. וְלָמָּה יָזְמוּ מוֹאָבִים וְעַמּוֹנִים. לְעַם זוּ בַּכְּרוּבִים מוֹנִים: אַתָּה כּוֹנַנְתָּ לָשֶׁבֶת הוֹדֶךָ. הַר זֶה קָנְתָה יְמִינֶךָ וְיָדֶךָ. וְלָמָּה לְאָחוֹר הֵשַׁבְתָּ יְמִין יָדֶךָ. וַתְּנַבֵּל כְּמֹא כְבוֹדֶךָ: אַתָּה מָרוֹם לְעוֹלָם יְיָ וְרֵאשׁוֹן. כּוֹנַנְתָּ מָרוֹם מֵרֵאשׁוֹן. וְלָמָּה נֹאזֶן רָשָׁע בְּפֶה וְלָשׁוֹן.

פירוש ע"ט

גְּצוֹגֶן רַיְנֶעְנְדִיגֶע וּאָסֶער אוֹם דֶעם
פֶּעלְקֶער אוּן וָוּאוּרוֹם זֶענֶן זַיי־עֶרְי שׁוֹפְטִים
גְּשָׁלָעפְּט גִיוָוארֶן אוֹף דִיא פֶּעלְקֶען
אוּן דֶעם מוֹחַ פּוּן זַייעֶרע קִינְדֶער
הָאט מֶען צוּא קְלַאפְּט גְלַייךְ וִויא
מֶען קְלַאפְּט אַיין שַׁארְבֶּען אוֹיף
אַיין פֶּעלְקֶען: אַתָּה זָנַחְתָּ דוּ הָאסְט פַּר
לָאזִין אוּן פַּר שְׁמַעהְט דִי מִצְרִים אוּן
הָאסְט גְנוּמֶן צוּ דִיר פַּר אַיין פָּאלְק
דִי קִינְדֶר יִשְׂרָאֵל אוּן וָוארוּם הָאבֶן
גְהַיילְט דִיא בַּשְׂדִים אוּן זֶענֶן אוֹף
גְנַאנְגֶען אוֹף מַיין לַאנְד אוּן הָאבֶען
גָנוֹמֶט גַייט אוּן מִיר וועלֶען פַּאר
מִילְיוֹן זַייא אוּן פַּאר מַיידֶען זַייא

פּוּן צוּ זַיין אַיין פָּאלְק: אַתָּה טִאטֵאתָ
דוּא הָאסְט אוּם גְקֶערְט אַלֶע דִיא
כְּנַעֲנִים אוּן הָאסְט זַיי פַּר טְרִיבֶּן פּוּן
אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל צוּ בְּרֶענְגֶען דָארְטֶן דִי
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוּן וָוארוּם הָאבֶן עַמּוֹן
וּמוֹאָב גְמַאכְט בַּייזֶע מַחְשָׁבוֹת צוּ
דֶעם פָּאלְק יִשְׂרָאֵל אוּן הָאבֶן גְנַארְט
אַז זַיי הָאבֶן זִיךְ גְמַאכְט דִי כְּרוּבִים
פַּאר אַיין עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים: אַתָּה דוּא
נָאט וָוּם דוּ בִּיסְט דֶר הוֹבֶן פּוּן אַייבִּיג
אוּן בִּיסְט עֶרְשְׁט פַּר דֶר וועלְט דוּא
הָאסְט בַּאשַׁאפֶן דָם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ צוּם
עֶרְשְׁטֶן פַּר דֶער וועלְט אוּן וָוארוּם

חורבן בית המקדש

דָּךְ אוּן וָוען בַּייא אַיינֶעם אִיז גְּבָארִין גְוָוארִין
אַיין גְּקָבָה הָט עָר גִיפְּלַאנְצְט אַיין מֶענֶען בִּיים
גַּמַאכְט אַיין מָאל אִיז דִירְךְ גִיפָּארֶן דָעם קִיסֶּר׳ס
מָאכְטֶר אִיז אִיר צוּ בָּרָאכְן גִיוָוארֶן דִי אֻמָּם פּוּן

עַד כִּי נָגַע צָר בְּאִישׁוֹן: אַתָּה שַׁשְׁתָּ לְטוֹב
עָלֵימוֹ. בְּשִׂיחַ תְּבִאֵמוֹ וְתִטָּעֵמוֹ. וְלָמָּה עָרִיץ
חֵרֶף וְאָמַר אֵי אֱלֹהֵימוֹ. אֲשֶׁר יֹאכַל חֵלֶב
זְבָחֵימוֹ: אַתָּה פּוֹרַרְתָּ בְעָזְּךָ יָם. וַתָּסֶךְ
בְּדָלָתַיִם יָם. וְלָמָּה צָלַלְתִּי עַד נִבְכֵי יָם.
וַיִּגְדַּל שִׁבְרֵי כַיָּם: וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת
קְדוֹשִׁים. בְּקֶרֶב יְשִׁישִׁים הַמְקוּדָּשִׁים. וְלָמָּה
רָגְשׁוּ גּוֹיִם עַם קְדֹשִׁים. וְהֶשִׁימוּ בֵּית קָדֶשׁ
הַקָּדָשִׁים: וְאַתָּה שְׁמַע אֱלֹהֵינוּ כִּי הָיִינוּ
חֶרְפָּה. וְסָכְתָּךְ בָּאֵשׁ נִשְׂרָפָה. וְלָמָּה תִּבְלַע

פירוש ע"ט

מוי"ל אוג מיט זיין צוּנג בּיז עֶר הָט דֶעם יַם אוג הָאסְט זֶייא פַּר שְׁלָאפֶן
חָרוּב נַמַאכְט דָס בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וָאם וויא מיט מִירָן אַז זֶייא זָאלֶן ניט גֶיין
עֶר הָט גְלַייכְט צוּ דִי יִשְׂרָאֵל אַזוֹ וויא אוֹף דִי יִשְׂרָאֵל אוג וָוארום בִּין אִיךְ
דָס שְׁוַואַרְץ אַפִּיל פוּן דֶעם אוֹיג: אַתָּה אַיין גְוונֶקְען אִין דִי טִיפֶּענִישׁ פוּן
דוּ הָאסְט זִיךְ גֶפַּרֶייט אוֹף דִי יִשְׂרָאֵל דֶעם יַם אוג וָוארום בִּין אִיךְ אַזוֹ גְרוֹם
צוּ גוּטֶן מִיט דִי רֶייד וָוס דוּ הָאסְט וָאיא אַתָּה אוג דוּ פְלֶעגְסְט זִיי פַּר שְׁלָאפֶן
נָאנְט דוּ וָועסְט זֶייא בְּרֶענֶען אוג וִיצֶן צְווישֶׁן דִי לוּיב פוּן דִי הֵיילִיגֶע פְּלַאנְצֶן אִין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אוג וָוארום
יִשְׂרָאֵל אוג וָוארום הָט מִיטוּם דִיךְ גֶלֶעסְטֶערְט אִין בֵּית אוג וָוארום הָאבֶן גְשִׁטוֹרֶעמְט דִיא
הַמִּקְדָּשׁ אוג הָאט גְנָאנְט וואוּ אִיז כַּשְׁרִים אוג הָאבֶן פַּאר וויסְט דֶעם
זַייֶער נָאט וָוארום הֶעלֶפְט עֶר זִיי נִיט: קְדֹשֵׁי קְדָשִׁים: וְאַתָּה אוג הֶער צוּ נָאט
אַתָּה דוּ הָאסְט נִשְׁפָּאלְטֶן מִיט דַיין אַז מִיר זֶענֶן גְוועזֶן שׁאנְד אוג דַיין
שְׁטַארְקייט דֶעם יַם פַּר דִי יִשְׂרָאֵל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אִיז פַּר בְּרֶענְט וָוארום
אוג אוֹף דִי מְצָרִים הָאסְטוּ בַּאדֶעקְט זֶאלֶן זַיין פַּר דָארְבֶּן דִי יִשְׂרָאֵל וָום זִיי

חורבן בית המקדש

דֶעם וָואנֶן הָט מֶען אוֹס נְהָאקְט אַיין מֶענֶען בּוֹם מַיט אַכְצִיג טוּזֶינְט הוּיפְּט לַיים וָואם אִיפְּלִיכָער
אוג מֶען הָט איר אַיין אַקְס נִימַאכְט וָענֶען דִיא דָס אוּנְטֶער זִיךְ נְהָאם פִּיל חַיל אוג הָאבֶן גְהַרְגֶּנְט
יְהוּדִים אוֹף זֵיי אֶן נְפַאלֶן אוג הָאבֶן זִיי גְשׁלָאגֶן מַאנֶן אוג וַיִיבֶּער אוג קִינְדֶר בִּיז דָס בְּלוּט דָס
וָענֶן זֵיי גְקוּמֶן צוּם קִיסֶר אוג הָאבֶן דָס אִים דֶר נִירוֹנֶן אִין יַם הַגָּדוֹל וָום עֶר אִיז נִוָּעֶן אַיין מַיִיל
צֶייטֶלט אַזוֹ אִיז עֶר נִיקְומֶן אוֹף דֶר שְׁטָאט בֶּיתֶר פוּן דֶר שְׁטָאט הָאבֶן נָאנְט עָם אִין

נַחֲלַת חֶפְצָה. תַּצְמִיחַ תְּרוּפָה וְעָלֵינוּ חוֹפְפָה:
וְאַתָּה צַדִּיק עַל כָּל הַבָּא. לְךָ יְיָ הַצְּדָקָה
וְנַצְדִּיקָךְ בְּחָכְמָה. וְלָמָּה נָהִינוּ וְלָנוּ הַדְּבָקָה. כִּי
כָל זֹאת בָּאַתְנוּ בְּחוֹבָה:

לְךָ יְיָ הַצְּדָקָה בְּאוֹתוֹת אֲשֶׁר הִפְלֵאתָ מֵאָז וַעַד עַתָּה. וְלָנוּ
בּוּשֶׁת הַפָּנִים בְּבְחִינָה אֲשֶׁר נִצְרַפְנוּ וְאוֹתָנוּ תַּעֲבֹתָ: לְךָ
יְיָ הַצְּדָקָה בְּגוֹי מִקֶּרֶב גּוֹי לָקַחַת בְּמַסּוֹת. וְלָנוּ בּוּשֶׁת הַפָּנִים
בְּדוֹפִי אֲשֶׁר נִמְצָא בָּנוּ כְּמַעֲשֵׂיהֶם עֲשׂוֹת: לְךָ יְיָ הַצְּדָקָה
בְּהָלְכוֹ אֱלֹהִים לִפְדּוֹת לוֹ לְעָם. וְלָנוּ בּוּשֶׁת הַפָּנִים בְּיַמְרוּ עַל
יָם בְּיַם סוּף גּוֹי בֶּאלֹהָיו בְּפָשְׁעָם: לְךָ יְיָ הַצְּדָקָה בְּזֵכֶר וְאַתֶּם

פירוש ע"ט

נָעֶנְן דַיין אַרְבּ מַאךְ שְׁפְּרָאצֶן צוּ אוּנְז אוּנְ דְרוּם הָאסְטוּ אוּנְז פַּר אוּנְוּרְדִינְט
אַיין רְפוּאָה אוּנְ זָאלְסְט בַּאשְׁיצֶן אוֹף לְךָ ה' דוּ בִּיסְט גֶּרעְכְט מִיט דֶעם וָוס
אוּנְז: וְאַתָּה אוּנְ דוּ נָאטְ בִּיסְט גֶּרעְכְט דוּ הָאסְט אוּנְז אוֹם גֶּצוּוּנְגֶן פּוּן מִצְרַיִם
אוֹף אַלֶּעמֶן וָוס אִיז אוּנְז צוּ אַנַאנְדֶר מִיט גְּרוֹסֶע נְסִים אוּנְ מִיר הָאבֶּן קַיין
גְּקוּמֶן צוּ דִיר נָאטְ אִיז דָס גֶּרעְכְטְקַיִיט זְכִיוֹת גֶּהַאט אוּנְ מִיר הָאבֶּן זִיךְ צוּ
אוּנְ מִיר וֶוילֶן דִיךְ גֶּרעְכְט מַאכֶן מִיט שֶׁעמֶן מִיט דֶעם זִינְד וָוס עֶס אִיז
לִיבְּשַׁאפְט אוּנְ וָוארוּם זָאלֶן מִיר גְּפוּנֶגֶן גְּוָוארֶן צְווִישֶׁן אוּנְז. וָוס מִיר
קְלָאגֶן אוּנְ צוּ אוּנְז אִיז דִי דַייד דָעֶן הָאבֶּן גְּטָאן אַוו וִוי דִי מִצְרִים: בְּהָלְכוֹ
דָאס אַלֶּץ אִיז אוּנְז גִיקוּמֶען פּוּן צוּ דִיר נָאטְ אִיז דִי רֶעכְט מִיט דֶעם
וְעֶנְן אוּנְזֶערע זִינְד: וָוס דוּ זְעלְבְסְט בִּיסְט גֶּנַאנְגֶען אוּנְ

לְךָ יְיָ הַצְּדָקָה צוּא דִיר נָאטְ אִיז דִיא הָאסְט אוּנְז גֶּלַיְיכְט פּוּן מִצְרַיִם
גֶּרעְכְטִיקַיִיט מִיט דִי צַיְיכֶן וָוס צוּ זִיךְ פַּר אִיין פָּאלְק אוּנְ מִיר הָאבֶּן
דוּ הָאסְט גָּווּאנְדֶערְט פּוּן דֶעְנְמָאלְט זִיךְ שֶׁעמֶן מִיט וָואס מִיר הָאבֶּן
בִּיז אַצוּנְד אוּנְ צוּא אוּנְז אִיז דָאס וְוִידֶר גֶּשֶׁפֶּעגְט קֶעגֶן דִיר אוֹף דֶעם
שׁ֫עמוּנְג פּוּן דֶעם פְּנִים מִיט דֶעם יָם סוּף מִיט דֶעם פֶּסֶל מִיכָה: בְּזֵכֶר
פְּרוּכוּנְג וָואס מִיר זֶעֶנְן גְּפְרוּבְט אוּנְ צוּ דִיר נָאטְ אִיז דִיא רֶעכְט אוֹ דוּא
גִּילַיְיטֶערְט גִיוָוארֶן צֶעהֶן מָאל אוּנְ הָאסְט אוּנְז גֶּעפִּינְט אַלֶּע זִיבֶן הִימֶלֶן
מִיר וָעֶנְן גִיט בַּאשְׁטַאנֶען אוֹף זַייא אוּנְ הָאסְט צוּ אוּנְז גְּאנְוּנְדִיגְט

חורבן בית המקדש

נְוָעֶן אַיין גְּרוֹסֶר טַייךְ אִיז עֶר גְּוָואן צְווִיי חֶלְקֶים פּוּן דִי הֲרוּגִים אִיז גְּלֶעגֶן רַבִּי חִייא וְאנְט אַיין
וַאסֶר אוּנְ אַיין חֵלֶק בְּלוּט פּוּן דִי הֲרוּגִים וָואס זָקֵן פּוּן יְרוּשָׁלַיִם הָט מִיר גְּוָאגְט דָס אִין אַיין טָאל
אִין בֵּיתֶר אוּנְ זִיבְּצִין יָאר הָאבֶּן זַיי דָאךְ נִיט הָט נְבוּזַרְאדָן גִיתַּגְדָּעְרְט צְווִיי הוּנְדֶעְרְט אוּנְ צְעהֶן
גִידַארְפְּט מִיסְטְעֶן זַייעֶרע טָעלֶדֶר וַייל דָם בְּלוּט מוֹיזִינְד מָאל צָעהָן מוֹיזִינְד מֶענְשֶׁען אוּנְ אִין

עֵדַי וַאֲנִי אֱלֹהִים. וְלָנוּ בוֹשֶׁת הַפָּנִים בְּחָרְפָנוּ יְיָ בְּסִין קוֹם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים: לְךָ יְיָ הַצְּדָקָה כְּמַעַם שֶׁהִטְעַמְתָּנוּ כְּצַפִּיחִית בְּדָבָשׁ. וְלָנוּ בוֹשֶׁת הַפָּנִים בְּיוֹם הִקְרַבְנוּ לְפָנָיו סֹלֶת וְשֶׁמֶן וּדְבָשׁ: לְךָ יְיָ הַצְּדָקָה בְּכִלְכּוּל מָן וּבְאֵר וַעֲמוּד עָנָן. וְלָנוּ בוֹשֶׁת הַפָּנִים בְּלֶחֶם הַקִּלּוּקַל אֲבוֹתֵינוּ בְּאָהֳלֵיהֶם בְּרָגְנָן: לְךָ יְיָ הַצְּדָקָה בַּמִּדְבָּר לֹא חָמַרְנוּ דָּבָר. וְלָנוּ בוֹשֶׁת הַפָּנִים בְּנָאצוֹת לָבָן וַחֲצֵרוֹת וְדִי זָהָב כְּמִדְבָּר: לְךָ יְיָ הַצְּדָקָה בְּסִיחוֹן וְעוֹג וְכָל מַמְלְכוֹת כְּנָעַן. וְלָנוּ בוֹשֶׁת הַפָּנִים בְּעָכָן אֲשֶׁר חָטָא בְּחֵרֶם בְּלִי מְצֹא מַעַן: לְךָ יְיָ הַצְּדָקָה בְּפוֹעַל אֲשֶׁר פָּעַלְתָּ

פירוש ע"ט

עֲדוּת אַז עָם אִיז גִיט פַּר הַאגֶּדֶן קִין אוֹף דֶעם מַן (וְנַפְשֵׁנוּ קָצָה בְּלֶחֶם נָאט חוּץ מִיר וָם אִיךְ בִּין אַיינֶער נָאט: הַקַּלּוֹקֵל): בְּמִדְבָּר צוּ דִיר נָאט אִיז דִי בְּחָרֶפְנוּ אוּג מִיר הָאבֶּן זִיךְ צוּ שִׁעמֶן הֶעכְּטִ מִיט דֶעם וָם מִיר הָאבֶּן גֶלֶעסְטֶערְט מִיט דֶעם וָם מִיר הָאבֶּן גֶלֶעסְטֶערְט מִדְּבָר קֵיין שׁוּם וַאךְ גִיט אֲפִּ גְנַאנְגֶען נָאט אוּג מִיר הָאבֶּן גְנָאגְט צוּ אַהֲרֹן אִין אוּג מִיר הָאבֶּן זִיךְ צוּא שָׁעמֶען דֶעם אֶרְט סִין שְׁטַייא אוֹף אוּג מַאךְ מִיט דֶעם וָם מִיר הָאבֶּן גְצַארְינְט אוּנְז אַיין אָפּ נָאט. בְּמַעַם צוּ דִיר נָאט קֶעגֶען נָאט מִיט דֶעם מַן אוּנ מִיט דֶר אִיז דִיא הֶעכְּטִ מִיט דֶעם וָאם דוּא קְרִיג פוּן קֹרַח אוּג מִיט דֶעם עֶגֶל אַזוֹ הָאסְט אוּנְז גֶגֶעבֶּן בִּין וָם זַיין טַעַם וִוי מֹשֶׁה רַבֵּינוּ הָט אוּנְז דָם גְנָאגְט אִיז גְוָוען וִויא גִפֶּרְעגְלֶט אִין הָאנְיג: אוּג הָט דֶר מִיט גְשִׁטְרָאפְט: בְּסִיחוֹן בְּיוֹם אוּג מִיר הָאבֶּן זִיךְ צוּ שָׁעמֶען אִין צוּ דִיר נָאט אִיז דִי הֶעכְּטִ מִיט דֶעם דֶעם טָאג וָאם מִיר הָאבֶּן מַקְרִיב וָם דוּ הָאסְט פַּר אוּנְז אוֹם גְהַרְגְּתְ גְוָוען אוּג עוֹג אוּג אַלֶּע מְלָכִים פוּן סִיחוֹן אוּג מִיר הָאבֶּן זִיךְ צוּ שָׁעמֶען אִיז דִי הֶעכְּטִ מִיט דֶעם וָם דוּ הָאסְט בְּנַעַן אוּג מִיר הָאבֶּן זִיךְ צוּ שָׁעמֶן אוּנְז גְשִׁפֵּייזְט מִיט דֶעם מַן אוּג הָאסְט מִיט דֶעם וָם עָכָן הָט גְפֶּעלְשְׁט אִין אוּנְז גֶגֶעבֶּן דֶעם בְּרוּנֶען מִיט וַואסֶר דֶעם חֵרֶם וָואם יְהוֹשֻׁעַ הָאט גְגֶעבֶּען אוּג דִיא וָואלְקִינְדִינֶע וַייל אוּג מִיר הָאבֶּן זִיךְ צוּ שָׁעמֶען מִיט דֶעם וָואם בְּפִּיעַל צוּ דִיר נָאט אִיז דִי הֶעכְּטִ מִיט אוּנְעֶרע עֶלְטֶערן הָאבֶּן גְמוּרְמִילְט דִי וְוערְקֶען הִילְף וָואם דוּא הָאסְט אִין זִיעֶרע גְצֶעלְטֶן אוּג הָאבֶּן גְזָאגְט גְוָוערְקְט צוּ דִיא יִשְׂרָאֵל מִיט דִיא

חורבן בית המקדש

יְרוּשָׁלַיִם הָט עָר גִיהַרְגְּנְט פִּיר אוּג נַייְנְצִיג טָאל אוּג וִוי וִבּוּרְאָדָן הָט גִיזוּנְהֶן דָם בְּלוּט וִוי עָם וִוסְ צָעהֶן סוֹזִינְט מֵעֲמְשֶׁן אוֹף אִין שְׁטֶיין בִּיז דָם אוּג הָערְט גִיט אוֹף הָט עָר גִיפֶּרְעגְט דִי יְהוּדִים בְּלוּט הָט גִרוּגֶן צוּ עָם בְּלוּט פוּן זְכַרְיָה הַנָּבִיא וָם פַּאר אִיין בְּלוּט אִיז דָאס וָואס עָם וִויל נִיט דָם דִי יִשְׂרָאֵל הָאבֶּן אִים גִהַרְגְּנְט אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שְׁוַוייגִין הָאבֶּן זַיי גִיזָאגְט דָם אִיז דָם בְּלוּט פוּן

בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר מוֹשִׁיעִים. וְלָנוּ בּוֹשֶׁת הַפָּנִים בְּצֵלֶם מִיכָה כִּי בוֹ אֲנַחְנוּ פוֹשְׁעִים: לְךָ יְיָ הַצְּדָקָה בְּקוּמַת שִׁילֹה וְנוֹב וְגִבְעוֹן וּבֵית עוֹלָמִים. וְלָנוּ בּוֹשֶׁת הַפָּנִים בְּרֶשַׁע שֶׁנִּמְצָא בָּנוּ שֶׁחָרְבוּ וּבָם אָנוּ נִכְלָמִים: לְךָ יְיָ הַצְּדָקָה בְּשִׁנֵּי חוּרְבָּנוֹת שֶׁחָרְבוּ בִּבְצִיעָנוּ וַאֲנַחְנוּ קַיָּמִים. וְלָנוּ בּוֹשֶׁת הַפָּנִים בְּשׁוּבֵנוּ אֵלֶיךָ בְּכָל לֵב שֶׁתָּשׁוּב אֵלֵינוּ בְּרַחֲמִים: לְךָ יְיָ הַצְּדָקָה בְּתִשַּׁע מֵאוֹת שָׁנָה שֶׁהָיְתָה שְׁנָאָה כִּבּוּשָׁה מִלְּהִשָּׁמַע. וְלָנוּ בּוֹשֶׁת הַפָּנִים כְּתָבַע אִישׁ הַמּוּדוֹת. הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ וּשְׁמָע:

הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ. לְתִפְלַּת מְנַאֶצֶת מִי לִי בַּשָּׁמַיִם.

פירוש ע"ט

פֶּערְצָעהען הֶעלְפֶּערם פּון יְהוֹשֻׁעַ בִּיז שְׁאוּל הַמֶּלֶךְ אוּן מִיט דָעם פֶּסֶל מִיכָה מִיר זָאגֶן זִיךְ דָעַן דּוּרְךְ אִים הָאבֶּן מִיר פּוֹשֵׁעַ גְּוֶוען אָן נָאט: בְּקוּמַת צוּ דִּיר נָאט אִיז דִי רֶעכְט מִיט דֶעם וָום דּוּ הָאסְט אוֹיף גִּשְׁטַעלְט דָעם מִשְׁכָּן שִׁילֹה אוּן נוֹב אוּן גִּבְעוֹן אוּן דָאם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אוּן הָאסְט דָארְטֶן אַלֶּץ גְּמַאכְט רוִּעַן דַּיין שְׁכִינָה אוּן מִיר הָאבֶּן זִיךְ צוּ שֶׁעמֶן מִיט דֶעם בֶּייז בִּיז חוּרְבָּן בֵּית שֵׁנִי אִיז אַלֶּץ גְּוֶוען וָום עֶם אִיז גִּפוּעֶן גְּוָואָרֶן אִין אוּנְז דִּי יִשְׂרָאֵל אוּן מִיר הָאבֶּן זִיךְ צוּ אוֹף דִּי עֶנְגֶן זַיי אַלֶּע חֲרוּב גְּוָואָרֶן אוּן דוּרְךְ זַיי עֶנְגִין מִיר פַּר שֶׁעמְט: צוּ דִּיר נָאט אִיז דָאם גֶּרֶעכְטִיקֵייט בְּשֵׁנִי מִיט דֶעם וָום דּוּ הָאסְט פַּאר וּוִיסְט בֶּייד בְּתֵּי מִקְדָּשׁוֹת דּוּרְךְ אוּנְזֶערֶע זִינְד אוּן מִיר לֶעבֶּן וְואוֹרוּם אַז עֶר וָואלְט גִּיט חֲרוּב גְּמַאכְט דִּיא בְּתֵּי מִקְדָּשׁוֹת וְואלְטֶן חָלִילָה דִּיא יִשְׂרָאֵל פַּאר לֶעגְט גְּוָואָרֶן דְּרוּם הָט עֶר גִּשְׁטִילְט זִיין צָארָן מִיט דִּיא חוּרְבָּנוֹת פּון דִּי בָּתֵּי מִקְדָּשׁוֹת אוּן מִיר הָאבֶּן זִיךְ דָעַן דּוּרְךְ אִים הָאבֶּן גְּטָאן צוּ טָאן צוּ נָאט מִיט דֶעם נַאכְצָען הָארְצֶען בְּדִי דוּ זָאלְסְט צוּ אוּנְז זִיךְ וּוִידֶער קֶערֶן מִיט עֶרבַּארְמְקֵייט: בְּתִשַּׁע צוּ דִּיר נָאט אִיז דִי רֶעכְט מִיט דִּי נַיין הוּנְדֶערְט יָאר פּון דִּי צַייט אַז שְׁלֹמֹה הָט גְּנוֹמֶן פּון מִצְרַיִם אַוּוייב בִּיז חוּרְבָּן בֵּית שֵׁנִי אִיז אַלֶּץ גְּוֶוען דִּי פַיינְדְשַׁאפְט פַּר בָּארְגֶן בַּיי נָאט אוֹף דִּי יִשְׂרָאֵל אוּן מִיר הָאבֶּן זִיךְ צוּ שֶׁעמֶן אַז דָעַנְיאל הָט גִּבְעטֶן אִין זִיבְּעציג יָאר אַרוּם נָאךְ דֶעם חוּרְבָּן אוֹף דֶעם בָּנְן בֵּית שֵׁנִי גַייג מַיין נָאט דַייגִי אוּעֶרֶן אוּג הֶער צוּ אוּנְזֶר גִּבְעט אָבֶּער דִּיא יִשְׂרָאֵל זֶענֶן דֶעמְאלְט נִיט רָאוּי גְּוֶוען צוּ דֶעם דְּרוּם גֶהֶערֶן מִיר זִיךְ צוּ שֶׁעמֶן:

הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ גַייג נָאט דַייגֶע אוּעֶרֶן צוּ דִּי וָום שָׁפֶּעטֶן אוּם מִיר אוּג

חורבן בית המקדש

דִּי קְרֻבָּנוֹת וָום עֶם אִיז פַּר נָאסְן גְּוָואָרֶן אוּג וְויל נְלַייךְ גְּוֶוען הָט עֶר גְּוָואגְט וָועם אִיר מִיר זָאגֶן נִיט זֶען הָאמֶ עֶר נִיכְטִיסִין בֶּרעגֶען בְּלוּט פּון דֶעם אֱמֶת אִיז דֶעכְט אוּג אִיבּ גִיט וָועל אִיךְ קָרְבָּנוֹת אוּג הָט דָּר צוּ גִּינְלַייכְט אִיז דֶם גִיט כַייסִין אַייֶער פָּלַייש מִיט אַייזֶערְנֶע קאמֶן הָאבֶּן

וּשְׁמַע שַׁאֲנַת צוֹרְרֶיךָ הָאֹמְרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוֹד שַׁעַר הַשָּׁמַיִם: הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ. לִרְגֹּשַׁת הַהוֹבֶרֶת עַל צַדִּיק עָתָק. וּשְׁמַע קוֹל שָׁאוֹן מֵעִיר בְּהֲמָה שְׁפוּכָה לְשַׁתֵּק: הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ. לְצִיר שְׁלַח וְנָם קוּמוּ וְנַקּוּמָה עָלֶיהָ לַמִּלְחָמָה. וּשְׁמַע פַּלָּצוּת הוֹמִים בָּא הָעֵת אִתּוֹ בְּבֵיתוֹ לְהִלָּחֲמָה: הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ. לְעָצוּ עֵצָה וְהָשְׁבוּ מְזִמָּה בַּל יוּכָלוּ. וּשְׁמַע שִׂיחַת נוֹעֲצוּ לֵב יַחְדָּו עָלֶיךָ עֲלוֹת נִסְתַּכְּלוּ: הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ. לְנַאֲצוּ וְשִׁלְחוּ בָאֵשׁ מִקְדָּשׁ מוֹרָא. וּשְׁמַע מְחָרְפֶיךָ מַדְמִימֵי תוֹדָה וְקוֹל זִמְרָה: הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ. לְלֵצִים לָצוֹן חָמְדוּ לָהֶם. וּשְׁמַע כָּל חֶרְפָּתָם

פירוש ע״ט

דֶּר צַאֲרַעֶנְ מִיךְ אוּנ זָאֶנְ מִי וָעֶר אוֹף אוּנ זָאֶמִיר אַלֶע בַּאנַאנֶדֶער גִיין
אִיז צוּ מִיר אִין הִימְעל. אוּנ הֶער דָם מִלְחָמָה הַאלְטֶן מִיט יְרוּשָׁלַיִם אוּנ פַּר
נְשָׁרַיי פוּן דִי בַּבְלַיִים וָם זַיי הָאבֶּן נֶעם דָם גָּאוּת אָדֶער דָם לֶעסְטֶערֶן
גְּוָאנְט פַּר וויסְט אוּנ צוּ גְרָאבְּט דָם פוּן דִי כְּשָׂדִים אָדֶער דָם צִיסְטֶערֶן וָם
בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וָואס עֶר שְׂטַייט קֶעגֶן מִיר פְּלֶעגֶן צִיסְטֶערֶן אַז זַייא הָאבֶּן
דֶעם שַׁעַר הַשָּׁמַיִם. גֵייג מַיין נָאט גְּוָאנְט עֶס אִיז גְקוּמֶן דִי צַייט אַז מִיר
דַיינִי אוֹעֶרֶן יְהַגֵּשׁ צוּ דֶעם שְׂטוֹרְעמֶן זָאלֶן מִיט נָאט שְׂטרַייטֶן אִין זַיין
פוּן דִי כְּשָׂדִים וָם זַיי הָאבֶּן גֶרֶעט הוּיז. גֵייג דִיךְ מַיין נָאט. לְנַאֲצוּ וֶועגֶן
אוֹף דִיר לֶיגֶן אוּנ פַּר נֶעם דָם קוֹל דִי כְּשָׂדִים וָם זַיי הָאבֶּן דֶר צַארִינְט
פוּן בְּרוּמוּנְג פוּן דֶער שְׂטָאט וָם זַיי דִיךְ אוּנ הָאבֶּן פַּר בְּרֶעגְט דָם בֵּית
הָאבֶּן גְּבְרוּמְט מִיט אִין פַּר נָאסֶעגֶם הַמִּקְדָּשׁ וָם אִיז גְוועזֶן פָארְטִיג אוּנ
צָארֶן פַּר נֶעם דָם לֶעסְטֶערוּנְג וָם זַיי פַּר נֶעם דָם לֶעסְטֶערוּנְג וָם זַיי הָאבֶּן
שְׁוַוייגֶען זַיי. גֵייג מַיין נָאט דִיינֶע שְׂטוֹיל גְּמַאכְט דָאס גַזאנְג פוּן דֶעם אוֹעֶרֶן. לְצִיר צוּ דֶעם וָם זַיי הָאבֶּן גְּשִׁיקְט שְׁלוּחִים אַיינֶער צוּם אַנדֶערֶן קְרִבָּן תּוֹדָה. גֵייג דִיךְ מַיין נָאט. אוּנ דִי שְׁלוּחִים הָאבֶּן גְּוָאנְט שְׂטַייט לְלֵצִים צוּ דֶעם גְּשַׁפֶּעט וָם דִי כְּשָׂדִים גְלוֹסְטֶן אַלֶץ צוּ שַׁפֶּעטֶן אוֹיִם זַיי אוּנ

חורבן בית המקדש

דִי יְהוּדִים גְּוָאנְט וָאס זָאלֶן מִיר לֶיקֶענֶען מִיר מִיר אִים נִיט נִיוואלְט לַיידֶן אוּנ הָאבֶּן אִים
הָאבֶּן גהַאט אַיין נָבִיא צַווישֶׁן אוּנְז וָם עֶר הָט גִיהַרְגָּנְט אוּנ עֶס אִיז שׁוֹן פִּיל יָארֶן דָם בְּלוּם וַויל
אוּנְז גְשִׁטְרָאפְט וַויל מִיר הָאבֶּן בֵּייז גְטָאן הָאבֶּן נִיט רֶעכְט. הָט גְבוּרָאכְט גְּוָאנְט אִיךְ וָועל דָאס

אֲשֶׁר חֻרְפוּךָ וְהַפֵּל אֵימָתְךָ עֲלֵיהֶם: הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ.
לְיָהֲרוּ וְהוֹצִיאוּ כְרוּבִים בְּרַחוּבוֹת מְחֻזָרִים. וּשְׁמַע
טַרְחוּת טְנוּפָם כְּהֶעֱלוּ עַל מִזְבַּחֲךָ חֲזִירִים: הַטֵּה
אֱלֹהַי אָזְנְךָ. לְחַלְּלוּ וְטַנְּפוּ בֵּית קָדֶשׁ הַקָּדָשִׁים.
וּשְׁמַע זֵדִים מְזָרְקִים לְמוּלְךָ מִילוֹת קְדוֹשִׁים: הַטֵּה
אֱלֹהַי אָזְנְךָ. לְלוֹעֲזִים מְעִיזִים מֵצַח לָכוּ וְנִלְחֲמָה אִתּוֹ
בְּבֵיתוֹ. וּשְׁמַע הֲוּוֹת הוֹלְלִים מְהַלְלִים כִּי אֵין הָאִישׁ
בְּבֵיתוֹ: הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ. לְרוֹבֶרֶת אֲנִי וַאֲפִסִי עוֹד.
וּשְׁמַע גְּדוּפֶיהָ וְחֻרוּפֶיהָ מִשְׁתַּחֲצַת עַד כְּמַאֲךָ עוֹד:

פירוש ע"ט

פַּר נָעִם נָאר וַיִיעֶרע לֶעמֶטֶערוּנג וָום
זַיי הָאבֶּן דִיךְ גְלֶעמֶטֶערט אוּן וַוארְף
דַיין פָּארְכֶּט אוֹף דִיא בַּשְׂדִים. נַיִיג
דִיךְ מַיין נָאט לְיָהֲרִי צוּ דִי הָאפְּעֶרְדִיגִי
עַמּוֹן וּמוֹאָב וָום זַיי הָאבֶּן אוֹם גְצוּגִין
דִי כְּרוּבִים אוּן הָאבֶּן זַיי אֲרוּם גְפִירְט
אִין דִי נַאסְען אוּן הָאבִּין גְנַאגְט מִיר
הָאבֶּן דָם גְשִׁטַעלְט אִין קָדְשֵׁי קָדָשִׁים
פַּר אֵיין עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים אוּן פַּר נָעם
וָום דִיא בַּשְׂדִים אוּן הָאבִּין גְנַאגְט מִיר
דָעם מִזְבֵּחַ מִיט דָעם וָואם זַיי הָאבֶּן
מְקַרִיב גְוֶוען אוֹף דַיין מִזְבֵּחַ חֲזִירִים
צוּ זַייעֲרַע עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים. נַיִיג דִיךְ
מַיין נָאט לְחַלְּלוּ וְוֶועלְן דָעם וָום זַייא
הָאבֶּן פַּר נָעם שְׁוֶוועכְט דַיין הַיילִיגְע הוּיז
אוּן פַּר נָעם דָם וָום דִי בַּשְׂדִים הָאבֶּן
זַיי הָאלְטֶן זִיךְ גְרוֹס אוּן הָאבֶּן גְנַאגְט
זַייא וֶוועט נָאךְ זִיצֶן אוֹף דַיין שְׁמוּל

גְנָוארְפֶּען קֶעגֶען דִיר אוּן הָאבֶּן צוּא
דִיר בַּאשֶׁעפְּט אַזוֹ גְנָאגְט דָא הָאסְטוּ
וָום רוּ הָאסְט אוֹם דִר וַוייל. נַייג דִיךְ
מַיין נָאט לְלוֹעֲזִים צוּא דִיא בַּשְׂדִים
לוֹעֲזִים וָואם זַייא הָאבֶּן אוֹם גְצוּגִין
גִירֶעט קֶעגֶען דִיר לָאמִיר גִיין אוּן
לָאמִיר שְׁטִרַייטִין מִיט אִים אִין זַיין
הוּז אוּן פַּאר נָעם זַייעֲרַע נַארִישֶׁע
גְדַאנְקֶן וָום זַיי הָאבֶּן גִישְׁפָּעט אוּן
בַּארִימְען זִיךְ אַז נָאט אִיז נִיט פַּאר
הָאנְדֶן אִין זַיין בֵּית הַמִקְדָּשׁ. נַייג דִיךְ
מַיין נָאט צוּ דָעם וָואם דִיא כַּשְׂדִים
הָאבֶּן גְנָאגְט אִיךְ בִּין נָאר שְׁטַארְק
אוּן חוּץ מִיר אִיז נִיט קֵיינֶר אוּן פַּאר
נָעם אִירֶע לֶעמֶטֶרֶן אוּן אִיר שָׁאנְדֶען
זַיי הָאלְטֶן זִיךְ גְרוֹס אוּן הָאבֶּן גְנָאגְט
בְּלוּט נָאךְ נִים גְנָוואלְט רִיכְטֶר . הָאסְט

חורבן בית המקדש

דֶּם בְּלוּט הָם נָאךְ דָם בְּלוּט נִים גְנָוואלְט רִיכְטֶר
הָם נִבְחַרְאָדֶן גִינוּמֶען דִי קִינְדֶער פּוּן דָעם רַבִּי
אוּן הָאט זַיי גִיהַרְגְט אוֹף דָעם בְּלוּט הָאט דָם
בְּלוּט נָאךְ נִים גְנָוואלְט רִיכְטֶר . הָאט נִכְוַורָאדֶן
גִיזָאגְט וְכָרְיָה אִיךְ הָאב שׁוֹן אַלֶע חֻשְׁבֵי מַסְיוֹ

הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ. לְבוֹזָה וּמַלְעֶגֶת מַה תּוֹחִילִי וְאֵינוֹ
נִבְנֶה. וּשְׁמַע בְּבִית מַסְפִּידִים וְקוֹרְאִים וּמְחַבִּים מָתַי
יִבָּנֶה: הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ. לְאוֹמְרִים עֲזַב וְשַׁבַּח וְנַטֵּשׁ
וְלָעַד שׁוֹמֵם. וּשְׁמַע אֲנַקָּתֵנוּ. וְקַבֵּא קִנְאָתֵנוּ. וְהָאֵר
פָּנֶיךָ עַל מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמֵם:

אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן אַדִּירֵי הַתּוֹרָה. בַּעֲלֵי תְרֵיסִין
בְּמִשְׁנָה וּבְגְמָרָא. גִּבּוֹרֵי כֹּחַ עֲמָלֵיהָ
בְּטַהֲרָה. דָּמָם נִשְׁפַּךְ וְנָשְׁתָּה גְּבוּרָה. הֵנָּם

פירוש ע״ט

גַייג דִיךְ מַיין נָאט וָועגֶן דִי פַּשׁדִים וָואס זַייא הָאבֶּן דִיךְ מְבַזֶּה גָווען אוּנ גִישְׁפּעט אוֹם מִיר וָוס טוֹסטוּ הָאפֶּן אוֹף דַיין בֵּית הַמִקְדָּשׁ אוּנ עֶר וָועלְט נִיט גִיבּוּיט אוּנ פַּר נָעם דָם גִיוָויין פּוּן דִי קְלָאגֶרם אוּנ דִי וָוס צוּ רַייסֶן זַייעֶרע קְלֵייִדֶער מַחֲמַת דֶעם קְלָאג וָוס זַיי קְלָאגֶען אוֹף דֶעם חוּרְבָּן אוּנ הָאפֶּען בְּלוֹמֶר זַייא קוּקֶן אֲרוֹם וָועֶן וָועט דֶר בֵּית הַמִקְדָּשׁ גבוּיט וָועֶרֶן. גַייג דִיךְ מַיין נָאט צוּ דִי וָוס הָאבֶּן גִיזָאגְט צוּ מִיר אַז אִיךְ בִּין וָואֶרֶן פַּאר לָאזֶן אוּנ פַּאר גָעסֶן אוּנ אוֹף אַייבִּיג וָועל אִיךְ זַיין פַּר וויסְט אוּנ פַּר גָעם אוּנזֶער גִישׁרַיי אוּב מַאךְ לַייכְטֶן דַיין שְׁכִינָה אוֹף דַיין בֵּית הַמִקְדָּשׁ וָואס עֶר אִיז הַייבְט פַּאר וויסְט:

אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן דִי תַּלְמִידֵי חֲכָמִים וָואס זֶענֶען שְׁטַארְק גָווען אִין דֶער תּוֹרָה אַז וָוי דִי טָעגֶען בּוּיסֶער זַיי זֶענֶן גְנָווען גְלַייךְ וויא מָען קְלֵייד זִיךְ אָן פַּאנְצִירֶען צוּא גַיין אַנְטְקֶעגֶען אַמְלְחָמָה אַזוֹ זֶענֶן זַייא אוֹךְ אָן גִיקְלֵייד גָווען אִין מִשְׁנָה אוּנ אִין גְמָרָא זַייא זֶענֶן שְׁטַארְק גִיוָוען מִיט דֶר קְרַאפְט פּוּן דֶר תּוֹרָה אִיר מִיה אִין דֶר תּוֹרָה אִיז גִיוָוען מִיט רַייגִיקֵייט זַייעֶר בְּלוֹט אִיז וָואֶרֶן פַּר נָאסֶן אוּנ עֶם אִיז אַוועק גִישְׁפְּרוּנְגֶען דִי שְׁטַארְקֵייט פּוּן דֶער

קינת יהודה

אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן אַדִּירֵי הַתּוֹרָה וכו׳. דֶר עִיקָּר וָוס מִיר הָאבֶּן צוּ וַיינֶן אוֹף דִי תְּנָאִים אוּנ צַדִּיקִים וָואס זֶענֶן גֶעהֶרֶגְט גִיוָואֶרֶן אִיז וַויינֶן זַייא אוּנ אוֹנְז. לְמָשָׁל עֶטְלִיכֶע סוֹחֲרִים זֶענֶן נְקוּמֶן אִין אַנְאַסְט הוּיז פַּארִין נַאכְט אוּנ הָאבֶּן גֶיהַייסֶן כֶּסֶן וָאלְווַי נָעבֶּן עֶסֶן. פִּישׁ. פְּלֵיישׁ. נָעקְאכְטְ פְּלֵיישׁ אוּנ נָעבְּרָאטֶענֶע פְּלֵיישׁ. וַיי הָאבֶּן גֶנֶעסֶן אַרַייכֶע מְשׁוּדָה. מִיט טַייעֶרע וַויין. עֶם אִיז גְוָואֶרֶן נַאכְט. הָאבֶּן זַיי גֶהַייסֶן מָען זָאל נָעבֶּן אַרוֹסְ שְׁטוּב וַיי וָאלֶן דָארְטֶן שְׁלָאפֶן אַלֶע צוּזַאמֶן. דֶר בַּעַל הַבַּיִת הָם גֶהַייסֶן מָען זָאל אַוו מָאכֶן. דֶערְוַויל אַיידֶער זַיי זֶענֶן גְנַאנְגֶען שְׁלָאפֶן אִיז אַרַייגְקוּמֶן אַ אֶרֶעם מַאן אֶפֶּרְעמֶדֶר.

חורבן בית המקדש

גְנָווען אוּנ דַיין בְּלוּם וִויל נָיט רוּיִן וִוילְסְטוּ אִיךְ הָאבֶּן נָאר אֵיין נֶפֶשׁ מֵטִית גְנָווען הָאסְט וַיי נָאסְ נָאל אֲבָל מֵטִית זַיין אִיז בַּאלְד דָם בְּלוּם גְבְּלִיבֶּן שְׁטִיל אַוו חָס וְשָׁלוֹם נָבְרַאדֶן גְמְרַאכְט דִי יִשְׂרָאֵל מְזִינְד נֶפֶשׁוֹת גִיהָרֶגֶט נָעל אִיךְ בְּוִודַאי דֶר פַּר

נשטראפט

קְדוֹשֵׁי הָרוּגֵי מַלְכוּת עֲשָׂרָה. וְעַל אֵלֶּה אֲנִי בּוֹכִיָּה וְעֵינִי נִגְרָה: זֹאת בְּזָכְרִי אֶזְעַק בְּמָרָה. חֶמְדַּת יִשְׂרָאֵל כְּלִי הַקֹּדֶשׁ נָזֵר וַעֲטָרָה. טְהוֹרֵי לֵב קְדוֹשִׁים מֵתוּ בְּמִיתָה חֲמוּרָה. יַדּוּ גּוֹרָל מִי רִאשׁוֹן לַחֶרֶב בְּרוּרָה. כְּנָפוֹל גּוֹרָל עַל רַבָּן שִׁמְעוֹן פָּשַׁט צַוָּארוֹ וּבָכָה כְּנִגּוּדָה גְּזֵרָה. לְרַבָּן שִׁמְעוֹן חָזַר הַהֶגְמוֹן לְהָרְגוֹ בְּנֶפֶשׁ נְצוּרָה. מְזֻרָע אַהֲרֹן שָׁאַל בְּבַקָּשָׁה לִבְכּוֹת

קינת יהודה

אוּנ טָם זִיךְ גְּעוּעְצָט אִין אַוִּיגֶקל עֶר הָאט אֲרוֹס גָּענוּמֶן פּוּן זַיין זָעקִיל אֶשְׁמַיקִיל מְרוֹקְעָנֶע בְּרִיס אוּנ טָם אֲרַיינְגָעבְּרַיינְגָט אֶקְוואַרְם וַאסָעֶר אוּנ טָם אָפְּגְנוּסֶן זַיין אֲרֶעמְטֶע סְטוּדָה. אוּנ טָם זִיךְ גְּלַיינָט שְׁלָאפֶן. דִי סוֹחֲרִים וְיֶנֶן אוֹיפְּנִשְׁטַאנֶן אִין טִיפֶן נָאכְט אוּנ וְיֶנֶן אַנְטְלָאפִין אוּנ הָאבִּין נִיט בְּצָאוֹהְלֶט פַּר וַיידֶער עָפֶּן אוּנ טְרִינְקֶען. אִין דֶּר פְּרִיה אִיז דֶּר בַּיִת הַבַּיִת אֲרַיין גְּנִקוֹמֶען אִין נַאכְט שְׁמוּב. עֶר זֶעהְט דִי סוֹחֲרִים וְיֶנֶן נִיטָא. עֶר הָט נָאר גָּעטְרָאפֶן דֶּעם אֲרָעם מַאן. עֶר הָט גָּעמֵיינְט אוֹיף דֶּעם אֲרָעם מַאן אַז עֶר אִיז אוֹיךְ אֵינֶער פּוּן דִי סוֹחֲרִים הָט עֶר דֶּעם אֲרָעם מַאן שֶׁגַּאנְג גְּשְׁלָאגֶן אוּנ מֶען הָט אִים אוֹיסְגִיפִירְט

פירוש ע"ט

הוֹרָה דִי הֵילִיגֶע צֵעהֶן ת"ח וָום זַיי זָענֶן וָואכֶן גִיהַרְגְּתְ וָועגֶן דֶּר אֲמוּנָה: וְעַל אֵלֶּה אֲנִי בּוֹכִיָה אוּנ אוֹף דִי דָאוִיגֶע טוּא אִיךְ וַויינֶען מַייגֶע אוֹיגֶן טוֹיגֶן גִיסֶען טְרֶעהֶן דָם אַז אִיךְ טוּ גִידֶענְקֶן טוּ אִיךְ שְׁרַייֶען מִיט בִּיטֶערְקֵייט דָם גְּלוֹסְטִיקֵייט פּוּן דִי יִשְׂרָאֵל דִי הֵילִיגִי כְּלִי דִי קְרוֹן פּוּן דִי יִשְׂרָאֵל דִי רֵייגֶע הֶעְרֶצֶר דִי הֵילִיגֶע זָעגֶן גְּטֵייט גְּוואכֶן מִיט אַשְׁוועֶרְן טוֹיט דִיא שְׁלוּחִים פּוּן דֶּעם מֶלֶךְ הָאבֶּן גְּוואכֶן עַל גּוֹרָל וָועֶר זָאל צוּם עֶרְשְׁטֶן זַיין אוֹיס דֶּר וַוייְלְט צוּ דֶּער שְׁוועֶרְד בָּלוֹמֶר וָועֶר זָאל צוּם עֶרְשְׁטֶן גִיהַרְגְּת וָועֶרֶן: כְּנָפוֹל גּוֹרָל אַז עֶם אִיז גְּפַאלֶען דֶּער גּוֹרָל אוֹף רַבָּן שִׁמְעוֹן הָאט עֶר אוֹם גְּשְׁטֶרֶקְט זַיין הַאלְז אוּנ הָאט גְּווייגְט אוֹף דֶּעם וְואם אִיז נְגַנֵּר גְּיוָואֶרֶן אַוּ אַגּוּדָה צוּא רַבָּן שִׁמְעוֹן הָט זִיךְ אוֹם גְּקֶערְט דֶּר הֶגְמוֹן צוּ הַרְגֶּענֶן אִים מִיט אַיין בַּייז הַאֶרְץ רַבִּי יִשְׁמָעֵאל כֹּהֵן גָּדוֹל וָואם עֶר אִיז גְּיוָוען פּוּן דִי קִינְדֶּר פּוּן אַהֲרֹן הָאט עֶר גִיבְּעטֶן דֶּעם הֶגְמוֹן מִיט אַיין גִיבֶּעט צוּ לָאזֶן אִים וַויינֶען אוֹף רַבִּי שִׁמְעוֹן וָום עֶר אִיז גְּוָוען פּוּן דִי קִינְדֶּר פּוּן דִיא

תורבן בית המקדש

גִישְׁמָרַאפְּט וָועֶרֶן אוּ הָם עֶר אִיין צָווֹאה אַהֲיִים הִינְדֶּעֶרְט בַּחוּרִים אוּנ פִּיר הִינְדֶּעֶרְט בְּתוּלוֹת יְרוּ נִישְׁרִיבֶּן אוּנ אִיז אַוֹיעְק גִילָאפִין אוּנ הָאט זִיךְ מָעֲנִיר אוּנ אִיז נִתְּאֶרֶן אַיין גַּר צֶדֶק. עָם אִיז נָוָוען אַיין מַעֲשֶׂה דָם כֶּם אִיז נִפַּאסְן נְוָואֶרֶן פִּיר וָואֶרֶן

עַל בֶּן הַגְּבִירָה. נָטַל רֹאשׁוֹ וּנְתָנוֹ עַל
אַרְכְּבוֹתָיו מְנוֹרָה הַטְּהוֹרָה. שָׁם עֵינָיו עַל
עֵינָיו וּפִיו עַל פִּיו בְּאַהֲבָה גְּמוּרָה. עָנָה וְאָמַר
פֶּה הַמְּתוּגְבָּר בַּתּוֹרָה. פִּתְאוֹם נִקְנְסָה עָלָיו
מִיתָה מְשׁוּנָּה וַחֲמוּרָה. צִוָּה לְהַפְשִׁיט אֶת
רֹאשׁוֹ בְּתַעַר הַשְּׁכִירָה. קָם בְּעוֹרוֹ אָמְרוּ
לְנַפְשֵׁךְ שְׁחִי וְנַעֲבוֹרָה: רָשָׁע הַפּוֹשֵׁט עֵת הַגִּיעַ

פירוש ע"ט

הֵעֲרִיכְטָע דָס אִיז לֵאָה אָדֶער עֶר אִיז
אַרוּם גִיקוּמֶן פּוּן דָּוִד הַמֶּלֶךְ הָט רַבִּי
יִשְׂמָעֵאל גִינוּמֶען דֶעם קָאפּ פּוּן רַבָּן
שִׁמְעוֹן אוּן אִים גִּגְעבֶּן אוֹף זַיין שׁוֹיס
אוּן הָט גִישְׁרִיעֶן דִי דִיינֶע מְנוֹרָה וָום
הָט גְלוֹיכְטֶן אִין דֶּר תּוֹרָה הָאט רַבִּי
יִשְׂמָעֵאל גִיטָאן זַיינֶע אוֹגִן אוֹף דִיא
אוֹיגֶן פּוּן רַבָּן שִׁמְעוֹן אוּן זַיין מוֹל
אוֹף דֶּם מוֹל פּוּן רַבָּן שִׁמְעוֹן מִיט
אַנַאנְץ לִיבְּשַׁאפְט עֶר הָאט גִישְׁרִיעֶן
אוּן הָט גְּזָאגְט דָאס מוֹל וָום הָט זִיךְ
גִּשְׁטַארְקְט אִין דֶּר תּוֹרָה וָאל פְּלוּצְלוּנְג
אוֹף אִים נְגַזֵּר וֶועְרֶן עֶר וָאל שְׁטַארְבֶּן
מִיט אַיין מִיתָה מְשׁוּנָּה אוּן מִיט אַיין הַארְבֶּען טוֹיט דִיא טָאכְטֶער פּוּן דֶּעם
קֵיסֶר הָט גִיבָּאסֶן מֶען וָאל אֶפּ צִיהֶען הוֹיט פּוּן דֶּעם קָאפּ פּוּן רַבִּי
יִשְׂמָעֵאל בְּדֵי זִיא וָאל קוּקֶן אִין זַיין שִׁיוִנֶהַייט מִיט אֵיין גְּרוֹיס אוּן שְׁאַרְף
מֶעסֶער עֶר הָאט מְקַיֵּים גְּוֶועזֶן אִין זַיין הוֹיט מֶען וָאגְט צוּ דֵיין לַייב בֵּייג זִיךְ
אַיין אוּן מִיר וֶועלֶן אוֹף דִיר אִיבֶּער פָּאהֶרֶען מִיט דִיא פֶּיס אַזוֹ הָאט רַבִּי
יִשְׂמָעֵאל זִיךְ גֶהַאלְטֶען מֶען וָאל אִים אֶפּ צִיהֶען דִי הוֹיט: רָשָׁע הַפּוֹשֵׁט דֶּר
רָשָׁע וָום הָט אִים אֶפּ גִיצוֹגֶן דִי הוֹט פּוּן קָאפּ עֶר הָאט גִיגְרֵייכְט צוּא דֶעם

קינת יהודה

אִין תְּפִיסָה. (אַפְּהָאנְג). אִין עֶמְלִיכְע פָּעג
שְׁפָּעטֶר הָם מֶען גֶערוּפֶען דֶעם אֲרוּם
מִשְׁפָּם. הָם עֶר גֶעֶרְעגְט דֶעם שׁוּפֶּם וָאג מִיר
וָום הָאבֶן דִי סוֹחֲרִים גֶעוִינְדִינְט. הָם דֶּר שׁוּפֶּם
גְּזָאגְט זַיי הָאבֶן גֶגֶעבֶּן מַייעֶרְע פִּישׁ אוּן מַייעֶרְע
פְּלַייש. אוּן הָאבֶן גֶעטְרוּנְקֶן מַייעֶרְן וַיין. אוּן
וָענֶן אַמְלָאפֶן אוּן הָאבֶן גִים בַּצָאהְלְט. הָם דֶּר
אֲרֶעם כַּאן אֲנֶגֶעהוּבֶן שְׁטַארְק צוּ וַיינֶן אוּן הָם
גֶּזָאגְט אַז לַאנְג וִוי אִיךְ לֶעבּ הָאבּ אִיךְ אֲפִילוּ
אַזֶעלְכְע מַייעֶרְע עֶסִינְוַוארְג נִים גִיזֶעהֶן. אִיךְ
הָאבּ קֵיין טָאל גֶעמֶן גִּבְרָאטֶענֶע פְּלַייש. אִיךְ
וַייס נָאר נִים דֶעם מַעם גֶעבְּרָאטֶענֶע פְּלַייש
אִיךְ הָאבּ קֵיין מָאהל אוֹף מַיין לֶעבֶן. קֵיין וַיין
גֶעמְרוּנְקֶן. אִיךְ הָאבּ אֲפִילוּ בִּיר נִים נְמְרוּנְקֶן.
פְּרֶעמְדֶע מֶענְטְשֶׁן וָום אִיךְ קֶען וַיי נָאר נִים הָאבֶן

תורכן בית המקדש

וַיאַרְפֶן אִין יַם וֶועלֶן מִיר הָאבֶן אֵיין חֵלֶק לְשָׁלֹם
הַבָּא הָם דֶּר עֶלְצְטֶר פּוּן דִי בַּחוּרִים גְּזָאגְט צוּ
וַיי עֶם שְׁמַייס אִין פָּסוּק (אָמַר ה' מִבָּשָׁן אָשִׁיב
אָשִׁיב מְמְצוּלוֹת יָם) נָאט הָם גְּזָאגְט אִיךְ וֶועל

אִים קֶערֶן דִי וָום וָועלֶן וָענֶן דֶּר פְּרוֹיקֶן אִין
מִיטֶן יַם אוּן וִוי דִי בְּתוּלוֹת הָאבֶן דָס דֶּר הֶערֶם
וָענֶן וַיי אַלֶע אִין יַם אַרַיין גִשְׁפְּרוּנְגֶען הָאבֶן דִי
בַּחוּרִים גְּזָאגְט וָען דִי בְּתוּלוֹת וָום וָענֶן דֶּר צוּ

באשאפֶן

לְמָקוֹם תְּפִלִּין מְצוֹת בָּרָה. צָעַק צְעָקָה וְנִזְדַּעְזְעָה עוֹלָם וְאֶרֶץ הִתְפּוֹרָרָה: מֵאַחֲרָיו הֵבִיאוּ אֶת רַבִּי עֲקִיבָא עוֹקֵר הָרִים וְטוֹחֲנָן זוֹ בְּזוֹ בְּסַבָּרָה. וְסָרְקוּ אֶת בְּשָׂרוֹ בְּמַסְרֵק שֶׁל בַּרְזֶל לְהַשְׁתַּבְּרָה. יָצְתָה נִשְׁמָתוֹ בְּאֶחָד וּבַת קוֹל אָמְרָה. אַשְׁרֶיךָ רַבִּי עֲקִיבָא גּוּפְךָ טָהוֹר בְּכָל מִינֵי טָהֳרָה: בֶּן בָּבָא רַבִּי יְהוּדָה אַחֲרָיו. הֵבִיאוּ בְּשִׁבְרוֹן לֵב וְאַזְהָרָה. נֶהֱרַג בֶּן שִׁבְעִים

קינת יהודה

גנעמן אוג נעמרונקן אוג מיך דם מען נישלאגן
אוג איינגישפארט אין תפיסה. די סוחרים האבן
נהערט אז מען דם דעם ארעם מאן נעשלאגן
אוג ער איז איינגישפארט אין גפיינקעניש. אוג
ער איז ווען זיי גישפארבן אין גפיינקעניש מיט
יסורים האבן זיי איך נוויינט אוף זיין אומגליק
אוג האבן חרטה געהאט אוף דם שלעכטם וום
זייא האבן געטאהן. אוג יעדר יאהר האבין
זיי אים בווויינט אין דעם מאג וום דר אומגליק
דם אים נעמראפן. דם ועלבינע ווי גיוען ביי

פירוש ע"ט

ארט וואו מען לייגט תפילין די מצוה
פון דעם באשעפר הט רבי ישמעאל
גישריען מיט גרוים גישרייא האט
גיציטערט די ווועלט אוג די ערד איז
צו ברעקלט גוואהרן. נאך אים הט
מען גיבראכט צו רבי עקיבא ווום ער
פלעגט מיט זיין פלפול אוג סברא
באשיידן אועלכע הלכות האראב אוג
גרוסע אוו ווי די בערג ופרקו אוג מען

הט גיקעמט אוג גריסן זיין פלייש מיט אייזערנע קאמען צו גליטט צוא
ברעכען וייא כלומר ער זאל דורך דעם גימטיט ווערן איז ארום גנאגן
זיין נשמה בשעת או ער האט גזאגט דאם וואהרט אחד אוג איין בת קול איז
אום גינאגען אום דעם היממל אוג הט גזאגט וואהל איז דיר רבי עקיבא
דיין גוף איז ריין מיט אלע מיני ריניקייט דאם היסט דוא ביסט אן
גברייט צוא עולם הבא אוג ווען ליידן קיין שום עונש: בן נאך
אים האבן זיי גבראכט צוא רבי יהודה בן בבא מיט איין צוא בראכען
הארץ אוג ווום צייט זיין לעבן איז ער שטענדיג גהיט גוועז פון צו טראכטן
עבירות ער איז גהרגת גוואהרן דורך פאר פלוכטע כשדים אוג ער איז

חורבן בית המקדש

באשאפן גיוואהרן ווען וייא דאך אין ים ארין
גשפרונגען אוף זיי ואנן דיא ישראל צו נאם (ע"י
עליך הוברנו כל היום) פון דיינט ווענן נים
נהרגת אלע מאג עם איז גוועז איין מעשה איין
אשה האט ניהאם ניבין ויהן אוג מען האט זיי

גפאנגן

שָׁנָה בִּידֵי אֱרוֹרָה. יוֹשֵׁב בְּתַעֲנִית הָיָה נָקִי
וְחָסִיד בְּמַלַּאכְתּוֹ לְמַהֲרָה: רַבִּי חֲנִינָא בֶּן
תְּרַדְיוֹן אַחֲרָיו מַקְהִיל קְהִלּוֹת בְּצִיּוֹן שָׁעָרָה.
יוֹשֵׁב וְדוֹרֵשׁ וְסֵפֶר תּוֹרָה עָמּוֹ. וְהִקִּיפוּהוּ
בְּחַבְלֵי זְמוֹרָה. אֶת הָאוֹר הִצִּיתוּ בָהֶם
וּכְרָכוּהוּ בְּסֵפֶר תּוֹרָה. סְפוּגִין שֶׁל צֶמֶר הִנִּיחוּ
עַל לִבּוֹ שֶׁלֹּא יָמוּת מְהֵרָה: חָסִיד רַבִּי יִשְׁבָּב
הַסּוֹפֵר הֻרְגוּהוּ עִם עֲמוֹרָה. זָרְקוּהוּ וְהִשְׁלִיכוּהוּ
לַכְּלָבִים וְלֹא הִקְבִּר בִּקְבוּרָה. יָצְתָה בַּת קוֹל

פירוש ע"ט

דֶּעְנְסְטָמָאל אַלְט גְּוֶעזְן זִיבְּעציג יָאר
עֶר אִיז דֶּעְנְסְטָמָאל גְּוֶעזְן יוֹשֵׁב
בְּתַעֲנִית אֵיין רַיינֶע אוּנ אֵיין חָסִיד
צוּ אַיילֶן אִין זַיין מְלָאכְה דָם מֵיינְט
מֶען מְלֶאכֶת ה': רַבִּי נָאךְ אִים הָאט
מֶען גִּבְראכְט רַבִּי חֲנִינָא בֶּן תְּרַדְיוֹן
עֶר הָט אֵיין נָאמֶיזְלִיכְּע אֵיין זַאמְלוּנְג
פוּן יִשְׂרָאֵל אִין דִּיא טוֹעֶרֶן וָוס זֶענֶן
גְּצַייכְּנְט מִיט הֲלָכוֹת פְּלוֹמֶר עֶר הָט

קינת יהודה

דִּי יוּדִין. דִּי אֲלֵג צַדִּיקִים הָאבִּין גֶּעזוּיזְט מִקְּדָם
גִּיוֶעזֶן אוּנ גֶּעמָאכְט וִוי דָּעָר פַּגָּא וָאגִט דָּעָר וָוס
וִויל לֶעבֶּן הוֹרָה וָאל עֶר עֶסֶן בְּרוֹט מִיט וָאלְץ
אוּנ וָאל מְרוּגְּקֶן וָואסֶר מִיט אֶסִּיג אוּנ שְׁלָאפֶן
אִיף דִי עֶרד אוּנ לֶעבֶּן מִיט צָרוֹת. אוּנ זַיי זֶענֶן
גֶּעפַּיינִיגְט גִּיוָואכֶן מִיט קְרוּיצֶ יסוּרִים בִּיז זַייא
זֶענֶן גֶּעשְׁטוֹרְבִּין. פַּר וָוָאס זִינְד? נִיט פַּאר
דִּי עֶרְשְׁטֶ. נָאר פַּר דִי זִינְד וָואס דִּי יוּדִין הָאבִּין
גֶּעטָאן. וִוי הָאבֶּן נֶעמֶן פְּלֶיישׁ אוּנ נָעמֶרְגֶּן
וַיין אוּנ הָאבֶּן מְזַנֶּה גִּיוֶעזֶן וְוִי דָּעָר נָבִיא

אַיין גַּזַאמְלִיכְּט לַייט אִין בֵּית הַמִּדְרָשׁ אַרַיין אוּנ הָט מִיט זַיי גְּלֶעְרִינְט עֶר
אִיז גִּעֶסֶן אוּנ הָט גִּידַרְשָׁת אוּנ דִּיא סֵפֶר תּוֹרָה אִיז גְּוֶעזֶן בַּיִיא אִים אוּנ
זַייא הָאבִּין אִים אַרוּם גְּרִינְגִּיכְּט מִיט דִי דַארֶע בִּיגְדְלִיךְ פּוּן וַיין טְרוּבֶּען
הָט דָּר הֶגְמוֹן אִין דִי בִּיגְדְלִיךְ דָּאס פַּייעֶר אָן גְּצוּנְדֶען אוּנ זַייא הָאבֶּן אִים
אַיין גֶּעוִויקְלְט אִין דֶּעָר סֵפֶר תּוֹרָה שֶׁוָואמֶן פּוּן וָואל גְּוַויקְט אִין וַאסֶר
הָאבֶּן זַיי גְּלַייגְט אוֹף זַיין הָארְץ כְּדֵי עֶר וָאל נִיט גִּיךְ שְׁמַארְבֶּען: דֶּר חָסִיד
רַבִּי יִשְׁבָּב הָאבֶּן אִים גַּהֲרֶגְט דָּאס שַׁאלְקְהָאסְטִיגְע פָּאלְק זַיי הָאבֶּן אִים
גְּוָוארְפֶּן פַּאר דִּיא הַיגְט אוּנ עֶר אִיז נִיט גְּקוּמֶן צוּ קְבוּרָה אִיז אַרוּם גַּגַאנְגֶן

חורבן בית המקדש

גְּפָאנְגֶן הָט מֶען גִּיבְּראכְט דָּעם עֶלְצְטֶן וּוהֶן מַר נִיט בּוּקֶן צוּ דֶּר בִּילְד
דָּעם קֵיסֶר. הָאט דֶּר קֵיסֶר צוּ אִים גְּוָואגְט בּוּק הָאט מֶען אִים אֲדוֹם גִּיצוֹגֶן אוּנ מֶען הָאט אִים
דִּיךְ צוּ דָּעם בִּילְד הָט עֶר גֶּעְנְטְשְׁרִט עֶס שְׁטִייט נְהַרְגָּה. דֶּר נָאךְ הָט מֶען גִּבְראכְט דָּעם אַנְדֶרֶן
אִין דָּר תּוֹרָה דָּם נָאט הָט גְּוָאגְט אִיךְ בִּין דַיין וּוהֶן מַר דָּעם קֵיסֶר הָט דָּר קֵיסֶר צוּ אִים גְּוָואגְט

עָלָיו שֶׁלֹּא הִנִּיחַ כְּלוּם מִתּוֹרַת מֹשֶׁה לְשָׁמְרָהּ.
וְאַחֲרָיו רַבִּי חוֹצְפִּית בְּיוֹם עֶבְרָהּ. עוֹף הַפּוֹרֵחַ
נִשְׂרַף בַּהֲבֶל פִּיו כְּבַמְּדוּרָה: צַדִּיק רַבִּי
אֶלְעָזָר בֶּן שַׁמּוּעַ בָּאַחֲרוֹנָה נֶהֱרַג בְּמַדְקִירָה.
יוֹם עֶרֶב שַׁבָּת הָיָה זְמַן קִדּוּשׁ וַיִּקְרָא.
חֶרֶב שָׁלְפוּ עָלָיו וְלֹא הִנִּיחוּהוּ בַּחַיִּים לְגוֹמְרָהּ.
יָצְתָה נִשְׁמָתוֹ בְּבָרְא אֱלֹהִים יוֹצֵר וְצָר צוֹרָהּ:
כָּהֲנָה וְכָהֲנָה הוֹסִיפוּ בְּנֵי עוֹלָה לַעֲנוֹת בְּנֶעֱרָהּ.

קינת יהודה

הוֹשַׁע וָאנט (אֲלֶה וְכֹחֵשׁ וְרָצוֹחַ וְגָנוֹב וְנָאוֹף
וְדָמִים בְּדָמִים נָגָעוּ). זַיי הָאבֶּן פַאלֶש גִשׁוואָרן
אוּג גְנָאנט לַיְגן אוּג מֶעְנֶטשֶׁן נִהַרְגָתָּ אוּג גִינַנְבָתָּ
אוּג מְזַנֶּה גִיוָוען]. נָעוויס הָאבּין דִיא צַדִּיקִים
נָעפֶּרֶעגט בַּיי הקב"ה. פַּר דִי מֶעְנֶטשֶׁן וָוָם הָאבֶּן
אַזוֹ פִיל גִזִינְדִיגט דַארְפֶּן מִיר גִשְׁטְרָאפְט וָוערֶן
מִיט אַוועלכָע גְרוֹסָע יִסּוּרִים? אוּג וַיַיל עֶם קֶען
זַיין אַז מִיר זָענֶן נָאךְ בִּיז הַיינְט אִין גָלוּת וָוענֶן
דִי צַדִּיקִים וָעם זָענֶן נָעשְׁטְרָאפְט גִיוָוארֶן וָועגֶן
אוּנְזֶערֶע עֲלָטֶערֶן. דַרְיבֶּר יַעֲדֶער יָאהר אַז עֶם

פירוש ע"ט

אַיין בַּת קוֹל אוּג הָאט אוֹף אִים
גְנָאנט אַז עֶר הָט נִיט אַוועק גְלָאזִין
קֵיין שׁוּם מִצְוָה פּוּן דֶר תּוֹרָה פּוּן צוּ
הַיטֶן זַיי כְּלוֹמַר עֶר הָט מְקַיֵּים גָווֶען
אַלֶע מִצְוֹת וָואס שְׁטֵייֶען אִין דֶער
תּוֹרָה: וְאַחֲרָיו אוּג נָאךְ אִים הָאבֶּן זַיי
גִיהַרְגָתָּ רַבִּי חוֹצְפִּית אִין דֶעם
צָאהְרְעגְדִיגֶן טָאג אִיין פוּגִיל וָום אִיז
גְפָלוּגֶן אִיבֶּר אִים בְּשָׁעַת אַז עֶר הָט
גְלֶעֶרְנְט אִיז פּוּן לוּפְט פּוּן זַיין מוּל פַאר בְּרֶעְנְט גְוואָרֶן גְלַיְיךְ וויא אִיין
פַייֶער: צַדִּיק דֶער צַדִּיק רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן שַׁמּוּעַ אִיז צוּם הֵינְטֶערְשְׁטִין גְהַרְגָתָּ
גְוואָרֶן מִיט אַיין שְׁטָאהְ כְּלוֹמַר מֶען הָאט אִים גֵיךְ גְהַרְגָתָּ עֶם אִיז דֶעְנְסְט
מָאל גְוווֶען דֶער טָאג פּוּן עֶרֶב שַׁבָּת עֶם אִיז גְוווֶען דִיא צַייט פּוּן קִדּוּשׁ
מַאכֶּען אוּג עֶר הָאט קִידּוּשׁ גְמַאכְט אוּג הָאט גְרוּפֶּן צוּ נָאט זַייא הָאבֶּן
אוֹף אִיהֶם אוֹם גְשְׁטֶרֶעקְט אַיין שְׁווֶערְד אוּג הָאבֶּן אִים נִיט גְלָאזֶן בַּייא דֶעם
לֶעבֶּן צוּ גוֹמֶר זַיין דֶעם קִידּוּשׁ נָאר אִין מִיטֶן הָאבֶּן זַיי אִים גְהַרְגָתָּ אִיז
אַרוֹם גְנַאנְגֶען זַיין נְשָׁמָה בַּייא דֶעם וָואט דֶר נָאט וָום בַּאשַׁאפְט דֶעם
מֶענְטשֶׁען אוּג מָאלְט אִים אוֹם דִיא צוּרָה: כְּהֵנָה נָאךְ אוּג נָאךְ אַז פִּיהל
הָאבֶּן גְמֶערְט דִי כְּשָׁרִים אוּג דִיא אַלְטֶע רוֹמִים צוּ פַייְנִינְג דִיא יִשְׂרָאל

חורבן בית המקדש

בוּךְ דִיךְ צוּ דֶר בִּילְד הָט עֶר גְנַאנְט עֶם שְׁטֵייֶם טָען אִים אוֹךְ אַרוֹם גִיצוּיגְן אוּג טָען הָאט וִיא
אִין דֶר תּוֹרָה דוּ וָאלְטְסְט נִיט הָאבֶּן קֵיין אַנְדֶערְן נְהַרְגָתָּ. דֶר נָאךְ הָט טָען נִיבְּרַאכְט דֶעם דְרִיטֶן
נָאט דְרוּם וִויל אִיךְ דַיין נָאט נִיט דִינֶען הָאט זוּהָן הָט דֶר קֵיסֶר צוּ אִים גְנַאנְט בוּךְ דִיךְ צוּ דֶר

בילד

בְּסִקְיָלָה שְׂרָפָה הֶרֶג וְחֶנֶק מִי יוּכַל לְשַׁעֲרָה.
נוֹתֶרֶת מִמֶּנָּה יֹאכְלוּ אֲרָיוֹת שֶׁהִפְזִירָה. חֲזֵה
הַתְּנוּפָה וְשׁוֹק הַתְּרוּמָה טָרְפוּ אַרְיֵה
וְהַכְּפִירָה. יֵיטִיב יְיָ וְלֹא יוֹסִיף עוֹד לְיַסְּרָה.
אַמֵּץ בְּרָכִים כּוֹשְׁלוֹת חֵלֶק יַעֲקֹב וּמוֹשִׁיעַ
בְּעֵת צָרָה. לְצֶדֶק יְמֹלוֹךְ מַלְכֵּךְ. יֹאמַר שָׁלְמוּ
יְמֵי אֶבְלֵךְ. לְאוֹרוֹ נִסַּע וְנֵלֵךְ׃

הַחֲרִישׁוּ מִמֶּנִּי וַאֲדַבְּרָה. וְיַעֲבוֹר עָלַי מָה. חָמַס אֶזְעַק וְשׁוֹד
לְךָ שׁוֹבֵן שָׁמַיְמָה. הֶצֵיקַתְנִי רוּחִי וְלֹא אוּכַל

פירוש ע"ט

מִט נָשֵׁי סְקִילָה אוּן שְׂרֶפָה אוּן
הֶרֶג וְחֶנֶק וָוער קָאן עֶס מְשַׁעֵר זַיין
דָּאם אִיבֶּערִיגְע פּוּן אִיר דָּאם מֵיינְט
מָען פּוּן דִי יִשְׂרָאֵל הָאבֶּען וַיי פַּאר
דָּארְבִּין דִיא אַלְטֶע רוֹמַיִים שֶׁה דִיא
יִשְׂרָאֵל וָום זָענֶן גְּלִיכֶן צוּ אֵיין פַּאר
שֶׁפְּרַיִיט שָׁאף דָּאם מֵיינְט מָען דִיא

קינת יהודה

קוּמָם דָּר מָאג תְּשִׁעָה בְּאָב וָאם אִיז דָּר יָאהר
צַיימ אוֹף חוּרְבָּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קְלָאגֶן מִיר אוּג
מִיר וַיינֶן אוֹף דִי צָדִיקִים וָואם זָענֶן גֶעהַרְגֶּת
גְּוָוארֶן וֶועֶגֶן דִיא וִינְד פּוּן אוּנְזֶירֶע עֶלְטֶערֶן זַיי
זָאלֶן מוֹחֵל זַיין אוֹף זַייעֶר בְּלוּט וָום אִיז פַּר גָּאסֶן
גְּוָוארֶן וָועט הקב"ה אֶפֶּטָאכֶן זַיין כַּעַס פּוּן אוּנְז
אוּג וָועט אוּנְז אוֹיסְלַייזֶן פּוּן גָּלוּת אוּג דָּר בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ וָועט צוּרִיק גֶּעבָּאהְט וָערִין׃

יִשְׂרָאֵל הָאבֶּען זַיי דִי לַייבֶּען אוּן דִיא לֶעמְפֶּערְטֶן פַּר צוּקְט. גָאט זָאל שׁוֹן
בַּאגִיטִיגֶן צוּ דִי יִשְׂרָאֵל אוּן זָאל שׁוֹן נִיט מֶערֶען צוּ שְׁטְרָאפֶּען זַייא: אַמֵּץ
שֶׁמַּארְק דִי קְנַיָּעֶן פּוּן דִי יִשְׂרָאֵל וָואם זַייא זֶענֶן גֶּשְׁטְרוֹכִיקְט גְּוָוארֶן אִין
חוּרְבָּן גָאט אִיז דֶּר חֵלֶק וָואם יַעֲקֹב הָאט זִיךְ אוֹם גְּקְלִיבֶּען אִים פַּר אֲנָאט
אוּג אִיז אֵיין הֶעלְפֶּער אִין דֶּער צַייט פּוּן אַצָּרָה עֶר וָועט זָאגֶן עֶס הָט זִיךְ
אוֹס גְּלָאזִין דִיא טַעג פּוּן דַיין קְלָאג צוּ זַיין לִיכְט וָועלֶען מִיר צִיהֶען אוּג
מִיר וָועלֶען גַיין׃

הַחֲרִישׁוּ מִמֶּנִּי וַאֲדַבְּרָה אַז הָאבֶּען אוּנְזֶערֶע עֶלְטֶערֶן בְּשַׁעַת חוּרְבָּן בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ גְּוָואגְט שְׁוָוייג שְׁטִיל פּוּן מִיר אוּג דוּ זָאלְסְט מִיר נִיט
מָערֶען צוּ טְרַייסְטֶען זִיךְ וָועל רַייֶרֶן מַיינֶע צָרוֹת אוּג לָאז אוֹף מִיר קוּמֶען
וָום עֶס וָועט קוּמֶען אַבִּי לָאזְט מִיךְ רֶעדֶן מַיינֶע צָרוֹת צוּ דִיר נָאט וָואם

תורבן בית המקדש

בִּילְד הָט עֶר נְוָואגְט עָט שְׁטַיים אִין דֶּער תּוֹרָה נֶען גִיבְּראכְט דֶעם פֶּערְטִין זוּהֶן הָט דָּר קֵיסַר
דִי זָאלְסְט דִיךְ נִים בִּיקֶן צוּ קֵיין אַנְדֶערְן נָאט צוּ אִים נְוָואגְט בּוּךְ דִיךְ צוּ דָּער בִּילְד הָאם שׁ
הָט מָען אִים בַּאלְד אוֹף נִיסַּיים. דָּר נָאךְ הָם נְוָואגְט עֶס שְׁטַיים אִין דֶּער תּוֹרָה דִי וָאם וָעט

שעכטין

אֲדוֹמָה. בַּיּוֹלֶדָה אֻפְעֶה אֶשְׁאַף וְאֶשּׁוֹמָה. מִסְפֵּד מַר אֶעֱשֶׂה
נַאֲקוֹנֵן בִּנְהִימָה. דִּבְרֵי שַׁאֲגוֹתַי יִתְּכוּ כְּיַמָּה. סִפְדִי עַל עֲדָתִי
אֲשֶׁר נִתְּנָה לְשַׁמָּה. אָרִיד בְּשִׂיחִי וְאָהֱמָה. וְקוֹל נְהִי אָרִימָה:
אֵיךְ שָׁבַת מָשׂוֹשׂ וְעַרְבָה שִׂמְחָה. כָּל פָּנִים פָּארוּר וְכָל רֹאשׁ
קָרְחָה. וְכָל זָקָן גְּדוּעָה וְעַל כָּל לֵב אֲנָחָה. מֵאָז נִתְעַוֵּרר גּוֹי
עַז דּוֹרֵשׁ שׁוּחָה. סֶלָה אַבִּירֵי הוֹגִי עוֹז מִבְטֶחָה. בְּתוּלוֹתַי
וּבַחוּרַי נָסַח בְּנִסְיחָה. בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת נִבְלָתָם כַּסּוּחָה.
עוֹלָלַי וְטַפַּי נֶחְשְׁבוּ כְּצֹאן טִבְחָה. אֵילִילָה עַל זֹאת וְדִמְעָתִי
עַל לֶחְיָה. הֶאָסְפוּ אֲלַי דְּווּיֵי צֹאן נִדָּחָה. לְהַרְבּוֹת הַבְכִי

פירוש ע"ט

רוֹעֵט אִין הַיְמָעל וְועלָן זַיי שְׁרַיִיעֶן אַלֶע בְּעֶרד זָענֶן אָפּ גְרִיסֶן אַזוֹ וויא
אוֹף דֶעם רוֹב וָום דִיא כַּשְׂדִים הָאבֶּן גִיטָאן מִיין אָטוֹם אִיז אַיינְג אֶדֶער
מַיין אָטוֹם הָט מִיךְ דֶער וועקְט אוֹג נָואֶרן זִיפְצֶן פּוּן דֶעמְסְט מָאל אִן אַז
אִיךְ קָאן נִיט שְׁווַייגֶן אַזוֹ וויא אִיין עֶמְהָאבֶּן זִיךְ דֶער וועקְט דִי שְׁטַארְקֶע
גִיווּנֶערֶן וועל אִיךְ שְׁרַייֶען אִיךְ כַּשְׂדִים הָט עֶר גִיפְּארְשְׁטֶן צוּ מַאכֶן
גְלוֹסְטֶן מִיךְ וְעל פַּאלֶן צו פַּר לִירֶן אוֹג פַּאלֶן מִיךְ אִין דִי גְרִיבֶּער. סֶלָה עֶר
הָט גִיטָאן טְרַעטֶן מַיינֶע תַּלְמִידֵי חֲכָמִים וָום וַיי טוּען רַייֶדן אִין דֶער
תּוֹרָה מַיינֶע בְּחוּרִים הָט עֶר פַּר שְׁנִיטִין מִיט אֵיין פַּר שְׁנַייֶדעֶנְעש אִין אַלֶע נַאסִין אוֹג
זַייֶער קֶערְפֶּער אִיז אַזוֹ וויי שְׁפֵּייעֶנְדִיג מַיינֶע קְלֵייֶנע אוֹג יוּנְגֶע קִינְדֶר זָענֶן
גְוָואֶרן גְרֶעכִינְט אַזוֹ וויי דִי גְשֶׁעכְטֵי שָׁאף: אֵילִילָה אִיךְ טוּא קְלָאגֶן אוֹיף
דֶעם דָאזִיגֶן אוֹג מַיינֶע טְרֶערֶן זָענֶן אוֹף דִי קִין בַּאקֶן זַאמִילְט מַיִין אִיךְ
גְוָואֶרן פַּר שְׁטֶעְרט דִיא פְרַייד אוֹג צוּ מִיר אִיר יִשְׂרָאֵל וָום אַייֶער הָארְץ
עָם אִיז וָואֶרן פַּר פִּינְסְטֶערט דִיא אִיז פּוֹל מִיט וויִיטָאג וָום אִיר וועֶרט
פְרַייד אַלֶע גְוִיכְטֶן זָענֶן שְׁוָואֶרץ אוֹג גְרוּפָּן (צאן נִדָּחָה) פַּר שְׁטוֹסְענֶע שָׁאף
אַלֶע קֶעפּ זָענֶן אָפּ גִיפְלִיקְט אוֹג צוּ מֶערֶן גְוויין אוֹג צוּא דֶער הוֹבֶּען

חורבן בית המקדש

שֶׁעכְטִין צוּ אַיין אַנְדֶערִין נָאט דֶער זָאל וועֶרִין צוּ אִים נְוָואנְט בּוּק דִיךְ הָט עֶר גְוָואנְט
פַּר וִיסְט אַזוֹ הָט מָען אִים אוֹךְ גִישְׁיים. הָאט עָם שְׁטַיים אִין דֶער תּוֹרָה הֶער צוּ יִשְׂרָאֵל נָאט
מָען גִיבְּראכְט דָעם פִּינְסְטִין וִיהֶן הָאט דָר קֵיסֶר אוּנְזֶער נָאט עֶר אִיז אַיין נָאט הָט כְּיֵן אִים אוֹךְ

וּלְהָרִים צִוָּחָה. הֵילִילוּ שָׁמַיִם וְזַעֲקִי אַדָּמָה: אֶרְאֶלִים צָאוּ וְצָעֲקוּ מָרָה. סְפוֹד תַּמְרוּר הֶאָגְדוּ בַּחֲבוּרָה. קוֹל כַּחוֹלָה צָרָה כְּמַבְכִּירָה. הִתְאוֹנְנוּ עַל עֲדַת שֶׁה פְּזוּרָה. עָלֵימוֹ כִּי נִגְזְרָה גְּזֵרָה. עָרֵי אַף וָזַעַם וְעֶבְרָה. וְנִתְוַעֲדוּ בִּפְרִישׁוּת וּבְטָהֳרָה. לְקַדֵּשׁ שֵׁם הַנָּדוֹל וְהַנּוֹרָא. וְאִישׁ אֶת אָחִיו חִזְּקוּ בְּעֶזְרָה. לְהַדְבֵּק בְּיִרְאָה טְהוֹרָה. בְּלִי כְּרוֹעַ לַעֲבוֹדָה זָרָה. וְלֹא חָסוּ גֶּבֶר וּגְבִירָה. עַל בָּנִים צְפִירַת תִּפְאָרָה. אֲבָל אָזְרוּ גְּבוּרָה יִתֵּרָה. לַהֲלוֹם רֹאשׁ וְלִקְרוֹעַ שֶׁדֶרָה. וְאֵלֵימוֹ דִּבְּרוּ בַּאֲמֵרָה. לֹא זָכִינוּ לְנַהֲלָכֶם לַתּוֹרָה. נַקְרִיבֶכֶם כְּעוֹלָה וְהַקְטָרָה. וְנִזְכֶּה עִמָּכֶם לְאוֹרָה. הַצְפוּנָה מֵעַיִן כָּל וַעֲלוּמָה.

פירוש ע"ט

גְּשָׁרִיי קְלָאגְט אִיר הֵימֶל אוֹג שְׁרַיי דֶעם פָּארְכְּטִיגָען אוֹג אַייגֶר הָט דָעם
דוּ עֶרד אִיךְ וֵועל קְלָאגֶן מִיט מַיינֶע אַנֶדֶערְען גְשָׁטַארְקְט מִיט הִילְף צוּא
רַייד אוֹג וֵועל בְּרוּמֶען אוֹג אַיין קוֹל בַּאהֶעפְטֶן זִיךְ אִין נָאט מִיט מַרַיין
פּוּן קְלָאג וֵועל אִיךְ דֶר הוֹבֶּן: אֶרְאֶלִים פָּארְכְּט אוֹג דִי זָכָרִים אוֹג נְקֵבוֹת פּוּן
אִיר מַלְאָכִים גַייט אוֹג שְׁרַייט מִיט דִי יִשְׂרָאֵל הָאבֶּן גַייט הַאט עַל
אַיין בִּיטֶער גְשְׁרַייא אַיין בִּיטֶערֶע אוֹף וַיֶיעֶרֶע וַיֶיעֶרֶע קְלָאג בִּינְט אִין אַיין חַבְרוּתָא כְּלוּמֶר
גְשָׁטַאלְטֶען הָאבֶּן גְלַייכְט וִוי דִיא זַאמִילְט אַיךְ אַלֶע אַיין אוֹג מַאכְט
מַלְאָכִים וָום פִּינְקְלֶן אֲדֶר אוֹף וַיֶיעֶרי אַבִּיטֶערי קְלָאג אוֹף דֶעם חוּרְבָּן בֵּית
קִינֶדֶער וָום זַיי זֶענֶן גוּוען וִויא אַיין הַמִּקְדָּשׁ אִיר זָאלְט שְׁרַיייֶן אַזוֹ וִויא
שַׁיינֶע קְרוֹן נָאר זַייא הָאבֶּן זִיךְ אָן אַיין גְּנוּיינֶערִין וָום זַיא הָט דָם עֶרְשְׁטִי
גְּנַגְרט מִיט גְרוֹסָע שְׁטַארְקַייט צוּא אָפּ קִינְד וָום אִירֶע חֶבְלֵי לֵידָה אִיז וַיֶיעֶר
שְׁנַייֶדֶן וַיֶיעֶר קְאפּ אוֹג צוּא פַּר שְׁנַייֶדֶן גְרוֹס קְלָאגְט אוֹף דִי יִשְׂרָאֵל וָום זַיי
וַיֶיעֶר שֶׁדֶרָה אוֹג צוּא דִי קִינֶדֶר הָאבֶּן וֶועֶרֶן גְרוּפֶּן שֶׁה פְּזוּרָה אוֹף זַיי קְלָאגְט
זַיֶיעֶרי פָּאטֶערֶם צוּא זַיי גְרֶעט מִיט עִם אִיז אוֹף זַייא אַיין גְּזֵירָה נְגְזַר
לֵיבֶּשַׁאפְט: וּא מִיר הָאבֶּען גַיט זוֹכָה וְאוֹרִין: בָּחֳרֵי מִיט גְרִים צְאָרֶן אוֹג
גְוֶועֶלְן מִיר אַייךְ מְגַדֵּל צוּ זַיין צוּ דֶר תּוֹרָה מִיט בַּעַם אוֹג זַייא הָאבֶּען זִיךְ אַיין
וְועֶלְן מִיר אַייךְ מַקְרִיב זַיין אַזוֹ וִוי נְוַאמְיֶלְט מִיט הַיילִיקַייט אוֹג מִיט
אַיין קָרְבָּן עוֹלָה אוֹג וִוי קְטוֹרֶת אוֹג דַייגִיקַייט: לְקַדֵּשׁ צוּא הַיילִיגֶן דֶעם
מִיר וֶועלֶן זוֹכֶה זַיין צוּ דֶעם לֵיכְט גִיאַהֲפֶּעֶרְטֶן נָאמֶען פּוּן אִים אוֹג פּוּן
פּוּן עוֹלָם הַבָּא וָום זַייא אִיז בַּאהַאלְטֶן

חורבן בית המקדש

נְפֶּיים. דֶר נָאךְ הָט מָען נִבְרַאכְט דֶעם וַעקְקְפֶּטֶן נָאט דַיין נָאט אִיז צְווישֶׁן דִיר אַיין שְׁטַארְקֶער
זוּהֶן הָט דֶר קֵיסֶר צוּ אִים גְּנָאנְט בּוּךְ דִיךְ צוּם אוֹג אַיין פָּארְכְּטִיגֶר דְרוּם וִויל אִיךְ דַיין נָאט נִיט
בְּיֶלְד הָט עֶר גְּנָאנְט עָם שָׁמַיים אִין דֶער תּוֹרָה דִינֶן הָט מָען אִים אוֹךְ נְפֶּיים. דֶער נָאךְ הָאט

אז הסכימו גדולים וקטנים. לקבל בהבה דין שולטן
מעונים. וזקנים דשנים ורענגים הם היו תחלה נדונים. ויצאו
לקראתם עזי פנים. ונהרגו המונים המונים. ונתערבו פדרים עם
פרשדונים. והאבות אשר היו רחמנים. נהפכו לאכזר
כיענים. והפיסו על אבות ועל בנים. ומי שגורל עלה לו
ראשונים. הוא נשחט בחלפות וסכינים. ובחורים עלי תולע
אמונים. הם לחכו עפר כתנינים. והכלות לבושות שנים.
מעלפות בזרועות חתנים. מנתחות בחרב וכידונים. זכרו
זאת קהל עדת נבונים. ואל תחשו מהרבות קינים. והסמידו
על חסידים והגונים. אשר צללו בדמים הזידונים. לזכר זאת
נפשי עגומה: אויד תורה תורה חגרי שק והתפלשי באפרים.
אבל יחיד עשי לך ומספד תמרורים. על תופשי משוטיך
ופורשי מכמורים. מלחיך וחובליך במים אדירים. עורבי
מערכך. מישרי הדורים. מפעניחי צפוניך ומנגני מסתורים.
מי יקצה בגבעות ומי יספת בהרים. ומי יפרק הויות ומי

פירוש ע"ט

פון אלע אוג ויא איז פר הולן: ניין אכזרים אוף זיי אזוי די יענים
וו דענמאלט האבן מסכים גוען נום זענן איזדר מרבר אוג האבן צווישן
זיך גורל גוארפן אוף די פאטערס אוג גרום אוג קליין מקבל צו ניין מיט
ליבשאפט דעם דין פון נאט אוג די אוף די קינדער ווער עם נאל פריער
אלטע לייט ום זענין גוען פעט אוג גיקוילעט ווערן אוג אוף דעם ואם
צוויי האפטיג די ענין צום ערשטן דר גורל איז גיפאלן צום ערשטן איז
גוארן גמשפט אוג די כשרים זענן ער ואחן גקולעט מיט דיא חלפים
ארום גנאנגן צו קענן זיי אוג פון די אוג מיסערם אוג די בחורים ואם
זענען גיצוגן גיוארן אוף גבהרגת גוארן: ונתערבו אוג עם איז גוארן צו מישט
די געצען מיט דעם מיסט ואם איז עדר אוו ווי שלאנגן אוג די בלות ום
גוען אין בוך אוג די פאטערס ום זענן גוען גוען אן גקלייט אין רוטן פאדים
זענן ניין ארום גוויקילט מיט דיא ארום פון די חתנים זענן זיי גוארן

חורבן בית המקדש

טען נבראכט דעם קלענסטין וואן דעם ויבעטין קיסר גזאנגט עם שמייט
דם דר קיסר צו אים גזאנגט מיין קינד ביק דיך נאט איז אין היכל פון אוגן אוג אוף דר עדר
צום בילד דם ער גזאנגט חס ושלום חאט דער פון אוגען אוג עם איז נים דא מער קיין נאט

יִתְּרֵץ שָׁבָרִים. מִי יַפְלִיא נְזִירוֹת וּמִי יַעֲרוֹךְ נְדָרִים. מִי יְשַׁדֵּד מַעֲמַקֶּיךָ וְחַתּוּ אַבָּרִים. וּמִי יְלַחֵם מִלְחַמְתֶּךָ וְיָשׁוּב לַשְּׁעָרִים. כְּלֵי מִלְחָמָה אָבְדוּ וְנָפְלוּ גִּבּוֹרִים: אַשְׁרֵיהֶם מַשְׁכִּילִים כָּרָקִיעַ זוֹהֲרִים. בְּמְנוּחוֹת שָׁלוֹם נָחוּ יְשָׁרִים. אוֹי וַאֲבוֹי שׁוֹד וָשֶׁבֶר לְנוֹתָרִים. לְמְדִינַת נֶפֶשׁ וַחֲבָלִים וְצִירִים. לְכִלְיוֹן עֵינַיִם צַלְמָוֶת וְלֹא סְדָרִים. עֶרֶב אָמְרִים מִי יִתֵּן צָפָרִים. וּבֹקֶר מְצַפִּים מִי יְגַלֶּה אוֹרִים. כִּמַּרְאֵה עֵינֵימוֹ אֲשֶׁר הֻמָּה שָׁרִים. מִחוּץ שִׁכְלָה חֶרֶב וְאֵימָה מֵחֲדָרִים. עַד מָתַי תַּבִּיט רוֹאֶה כָּל סְתָרִים. לַגֵּא לְתוֹרָתְךָ אֲשֶׁר שָׁרְפוּהָ זָרִים. קְלָאוּהָ פְּרָעוּהָ קָרָעוּהָ לְגֵזָרִים. כְּסִירִים סְבוּכִים הִגְדִּילוּ הַמְּדוּרִים. הַעַל אֵלֶּה תִּתְאַפַּק אֲדוֹן כָּל יְצוּרִים. תִּנָּקוֹם דַּם הַנְּשָׁפָךְ כַּמַּיִם הַמְּגָרִים. מְשׁוֹד עֲנִיִּים מֵאֲנָקַת סְעוּרִים. עַם שָׁבֵי פְּשַׁע לְעוֹנִים וּמְרוּרִים רְחָמָה. אוֹתָם בַּל תַּחֲרִימָה. קַרְנָם הַגְבִּיהַּ וְהָרִימָה: אָרִיד בְּשִׂיחִי וְאָהִימָה וְקוֹל נְהִי אָרִימָה:

וְאֶת נְוִי חַטָּאתִי הִשְׁמִימָה. וְדִמְעָתִי עַל לֶחְיִי אַזְרִימָה. וּבְיוֹם זֶה נְהִי נְהָיָה אָרִימָה. וְאָהִימָה מְיֻמִּים

פירוש ע"ט

צוּ שְׁנִיטְעֶן מִיט שְׁווֶערד אוּן שְׁפִּיזִין — אוּנ דָם אִיז אַלְץ פּוּן וועגֶן דִי זֶעהוּנג
אִין דָעם רוּאוּנג פּוּן פָּרִיד רוּעֶן דִיא — פּוּן זַיֶיעֶרָע אוֹיגֶן וָום זֶיי הָאבֶּן גֶעזֶהֶן
רַעכְט פַארטִיגֶע וויי אוּנ קְלָאג אוּנ — כְּלוֹמֶר מַחֲמַת זֶיי הָאבֶּן גֶעזֶהֶן פַּאר
רויב אוּנ בְּרָאךְ אִיז גֶיוועזֶן צוּ דִיא — זִיךְ גְרוּסֶע צָרות אִיךְ וועל קְלָאגֶן
וָום זֶענֶן אִיבֶּר גֶבְּלִיבֶּן אִין חוּרְבָּן צוּ — מִיט מַיינֶע רֵייד אוּנ וועל בְּרוּמֶן אוּנ
פַּר לֶעֶנְדוּנג פּוּן אוֹיגֶן צוּ פִּינְסְטֶערנֶש — אַקוֹל פּוּן קְלָאג וועל אִיךְ אוֹף הַיִיבֶּן:
וָום דָאךְט אִיז אַלְץ צוּ מִישְׁט אוּנ נִים — וְאֶת נְוִי אוּנ מַיין וואנוּנג דָם אִיז דָם
גִיסַדְרֹתִי צוּ אָבִינְט הָאבֶּן זֶיי גְנָאנְט — בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָט עֶם מַיינֶע זִינְד
וועֶר וָואלְט גִינְעבֶּן אַז עֶם זָאל שׁוּין — פַּר וויסְט אוּנ מַיינֶע מֵרֶערֶן טוּעֶן פַּר
זַיין פְּרִיה אוּנ צוּ מָארְגֶן הָאבֶּן זֶייא — פְּלֶייצֶן מַיינֶע קִין בַּאקֶן אוּנ אִין דָעם
גְהָאפְט וועֶר וועט אָפּ מָאן דִי לֶיכְט — מָאג פּוּן תִּשְׁעָה בְּאָב וועל אִיךְ דֶר
פּוּן מָאג אוּנ עֶם זָאל שׁוּין זַיין נַאכְט — הוּיבֶּן אַיין קְלָאג וֵאהִימָה אוּנ אִיךְ טוּא

חורבן בית המקדש

אוֹךְ הָאבֶּן מִיר נִשְׁטָארֶן דָם מִיר זָאלִין אִים נִים — קֶיין חִידוּש נִיט וָום זֶיי הָאבֶּן זִיךְ גִילָאזט אוּם
פַּר בַּייסֶן אוֹף אַיין אַנְדֶערֶן נָאט. קֹם דֶר־קִיסֶר — בְּרֶענֶגֶן אֲבֶער דוּ הָאסְט נָאךְ נִיט גִיהַאט־קֶיין
צוּ אִים נְגָאנְגֶן וָאס רַייצֶט בְּרִידֶער הָאבֶּן לָאנְג — גוּסְט אוּנ בִּיסְט נָאךְ נִיט לָאז דִיךְ מֶמִית
גְלָעבְּט אוּנ הָאבֶּן פִּיל גוּסְט שׁוּין נְהָאט אַוו אִיז — זַיין אוּנ מוּ מַיין וויילֶן אַוו וועל אִיךְ דִיר שָׁוֹל

יָמִימָה: אֵבֶל לֵב וְנִחוּם חָדַל חָדוֹל. וּמִכָּל בְּאֵב צִירִי נִבְהַל בָּדוֹל. עַל בֵּן וּבַת רַבִּי יִשְׁמָעֵאל כֹּהֵן גָּדוֹל. זְכָרָם יְקוֹד בְּלֶבָבִי אָשִׁימָה: ואהימה אֵת נִשְׁבּוּ וְנָפְלוּ לְשֶׁנֵי אֲדוֹנִים. וְהֵם שְׁכֵנִים וֶהֱלְעוּמַת זֶהֱחוֹנִים. וַיְסַפְּרוּ זֶה לָזֶה עֲנָיִנִים. זֶה אָמַר מִשְׁבֶּרֶת צִיּוֹנִים. שָׁבִיתִי שִׁפְחָה לִבּוּשַׁת שָׁנִים. כַּלְבָּנָה בְּזִיו וְקַלַּסְתֵּר פָּנִים וּבְתֹאַר כִּקְצִיעָה וְיָמִימָה: ואהימה רֵעֵהוּ סִפֵּר לוֹ בְּכִפְלַיִם. הֵן אֲנִי בָּא מִשְׁבִּי יְרוּשָׁלַיִם. שָׁבִיתִי עֶבֶד יָפֶה עֵינַיִם. כַּשֶּׁמֶשׁ בְּתָקְפּוֹ אֵת צָהֳרַיִם. בֹּאוּנְזוּגֶם וְנַהֲיָקָה בְּנוֹתַיִם.

פירוש ע"ט

קָלָאגן אָדֶר בְּרוּמֶן פּוּן יָאר צוּ יָאר: פּוּן רוּטֶן פָּאדִים אִיר לוֹטָערְקֵייט אוּנ
אֵבֶל אִיהּ טוּא בְּרוּמֶען מִיט טְרוֹעֲרִיג דָּאס גִישְׁטַאלְט פּוּן אִיר פָּנִים שַׁייגְט
הָאָרְץ אוּנ אֵיין טָהֲרַיסְט אִיז פַּר מִיטֶן אַז וְוִי דִיא לְבָנָה אוּנ אִין גִישְׁטַאלְט
פּוּן מִיר אוּנ מַיין וְוַייטָאג אִיז אָפּ אִיז זִיא אַזוֹ שַׁיין וְוִי דִי צְוַוייִ טָעכְטֶר
גִישַׁייד כְּלוּמֶר גְרֶעסֶר פּוּן אַלַע וַוייא פּוּן אַיוּב וָום אֵיינֶע הָט גְהַייסֶן קְצִיעָה
מָאג פּוּן דֶר וֶועלְט אוֹף דֶעם זוֹן אוּנ אוּנ אֵיינֶע הָאט גְהַייסֶן יָמִימָה: ווהו
דִיא טָאכְטֶער פּוּן רַבִּי יִשְׁמָעֵאל כֹּהֵן זַיין גְוֶועלֶן הָאט אִים נָאךְ מֶער דֶער
גָדוֹל וָואם זֶענֶן גַפָּאנְגֶן גְוָוארֶן זַייֶער צַייטְט פַּאר וָואר אִיהּ קוּם פּוּן דִיא
גִידֶעכְטְנִיס טוּא אִיהּ מַאכְן אִין מִיין גִיפֶּענְקֶענִיש פּוּן יְרוּשָׁלַיִם הָאב אִיהּ
הָאָרְץ אַזוֹ וְוִיא אִיין בְּרַאנְד: אֵת נִשְׁבּוּ גַפַּאנְגְט אַקֶנְעכְט וָום הָט זַייֶער שַׁייגֶע
אִין דֶר צַייט אוּ זַייא זֶענֶן גְפַּאנְגֶען אוֹנְגִין אַזוֹ וְוִיא דִיא זוֹן אִיז אִין זַיין
גָוָוארֶן אוּנ זֶענֶן אַרַיין גִיפַאלֶען צוּא שְׁטַאדְקַייט דָס אִיז דִי צַייט פּוּן מִיטֶן
צְוַוויי הָאָרְץ אוּנ דִי הָאָרְץ זֶענֶן גְוָואן טָאג אַזוֹ שַׁיין אִיז זַיין גִישְׁטַאלְט אוּנ
שְׁכֵנִים אַייֶנֶר קֶעגֶן דֶעם אַנְדֶרֶן הָאבֶן וְוִי דִי לְבָנָה אִין דִי צַייט וָום זִיא אִיז
זַיי גִירוּט אוּנ אַייֶנֶר פּוּן דִי פַּאנְגֶערְס נַאנְץ דָאס הַייסְט נָאךְ דִיא עֶרְשְׁטֶע
צוּ דֶעם אַנְדֶערְן הָאבֶן גְטָאן דֶער צְוַוויי: בא קוּמְט אוּנ צַייֶלֶן זַאכְן דֶר זָאגְט פּוּן דִי גְפֶּענְקְנִיש
לָאמִיר זַיי בַּיידֶע חֲתוּנָה מַאכְן כְּלוּמֶר פּוּן צִיוֹן הָאב אִיהּ גְפַּאנְגֶן אִיין שִׁפְחָה
וָום זִיא אִיז אָן גִיקְלַייְדְט אִין קְלַייְדֶר לָאז דַיין שִׁפְחָה נֶעמֶען מַיין קְנֶעכְט
וֶועלֶן מִיר זַיהּ צְוַוישֶׁן אַנַאנְדֶר טַיילֶן וֶועלֶן מִיר זַיהּ צְוַוישֶׁן אַנַאנְדֶר טַיילֶן

חורבן בית המקדש

גוּטֶם טָאן הָם דָס קִינְד נְוָאגְט עָם שְׁטֶיים נִשְׁרִיבֶּן וְעֶרְין הַיינְט לָעבְטְסוּ אוּנ טָאגְן שְׁטַארְבְּטְסוּ
נָאט וָועט קִינִינֶען בִּיז אַייבִיג אוּנ אִיר עוֹבְדֵי וָואם בִּיסְטוּ טִיט נָאר דַיין גוּטֶם אָבֶר נָאט אִיז
כּוֹכָבִים מִיט אַייֶער מְלוּכָה וֶועלֶן אַלַע פַּר שְׁטֶערְט בִּיז אַייבִיג הָם דָך קִיסֶר צוּ אִים גִינְאגְט זָעה וְוִי

בְּוֹלָדוֹת כְּמוֹ כוֹכְבֵי שָׁמַיִם. לְשַׁמַּע זֹאת תְּצַלְנָה אָזְנַיִם.
לְזֶכֶר זֹאת אָת מַדֵּי אַפְרִימָה: ואהימה כְּהִסְכִּימוּ עַל זֹאת
שְׁנֵיהֶם יַחַד. לָעֶרֶב זְוָגוּם בְּחֶדֶר אֶחָד. וְהָאֲדוֹנִים
מְבַחוּץ לְבָם כְּאֶחָד. וְהֵם בּוֹכִים בְּמַר נֶפֶשׁ וָפַחַד. עַד
בֹּקֶר בְּכִיתָם לֹא הִדְמִימָה: ואהימה זֶה יִסְפּוֹד בְּחִיל וּבְקִיר
לֵב יְמַסֶּה. נִין אַהֲרֹן אֵיךְ לְשִׁפְחָה יְהִי נוֹשֵׂא. וְהִיא גַּם
הִיא תְּיַלֵּל בְּתִגְרַת שׁוֹסֶה. בַּת יוֹכֶבֶד אֵיךְ לְעֶבֶד
תִּנָּשֵׂא. אוֹי כִּי זֹאת גָּזַר אוֹמֵר וְעֹשֶׂה. לָזֹאת יִבְכּוּ
עָשׁ וּכְסִיל וְכִימָה: ואהימה אוֹר בֹּקֶר זֶה אָת זֶה כְּהִכִּירוּ.

פירוש ע"ט

מִיט דִי קִינְדֶר וָום זַיי וֶועלֶן הָאבֶּן אוּנ גְהֶערְט זַייֶער גְוויין: וֶה יִסְפּוֹד דֶר זוּהֶן
זַיי וֶועלֶן בְּוודַאי אַוו שַׁיין זַיין וַוי דִיא הָאט גִיקְלָאגְט מִיט צַיטֶערְנִישׁ אוּנ
שְׁפֶּעֶרֶן פוּן דֶעם הִימֶל וֶוער עֶם טוּט זַיין הַאלְץ נַאנְגֶן דֶען עֶר הָט
דֶם הֶערִין טוּט שַׁאלֶן זַיינֶע אוֹיעֶרִין מוֹרָא גִיהַאט טָאמֶר וֶועט מֶען אִים
אוּנ אַז אִיךְ טוּא מִיךְ דֶם דֶר מַאנְען גַייטֶן עֶר זָאל זַיא דַוקָא נֶעמֶען אוּנ
טוּא אִיךְ צוּ רַייסֶען מַיינֶע קְלַיידֶר. עֶר הָאט גְמַיינְט זַיא אַיז אֵיין שִׁפְחָה
וַויא דִי צָווַיי הַארִין הָאבֶּן אוֹף דֶעם אוּנ זַיא טוּט אוֹךְ קְלָאגֶן אוֹיף דֶעם
מַסְכִּים גְיוֶוען אַז דִי שִׁפְחָה מִיט דֶעם הָאנְדֶל וָואס דִיא רוֹבֶּערִם הָאבֶּן דָא
עֶבֶד זָאלְן זִיךְ בִּיידֶע נֶעמֶען אוֹף דֶר גִימַאכְט אוּנ הָט גְזָאגְט דִיא טָאכְטֶר
נַאכְט הָאט מֶען זַייא בִּיידֶע אַרַיין פוּן יוֹכֶבֶד דֶם מוּטֶר פוּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן
גְבְרַאכְט אִין אֵיין חֶדֶר אַרַיין אוּנ דִי וויא זָאל זַיא גִינוּמֶען וֶועֶרֶן צוּא
הֶערִין זֶענֶן גְוֶוען פוּן אוּים וַויינִיג פוּן אַיין קְנֶעכְט וַוייא גִישְׁרִיעִן וָום נָאט
דֶעם חֶדֶר אוּנ זַייֶער הָארְץ אִיז גְוֶוען הָט דִיא גְוַויהְרָה גוֹוֶר גְוֶוען אוֹף דֶעם
נָאר אֵיינֶם כְּלוֹמֶר זַייא זֶענֶן בִּיידֶע דַאנְגֶן דַארְפֶּן אֲפִילוּ צוּ וַויינֶען דִיא
זַייֶער צוּ פְרִידֶן גִיוֶוען דֶר פוּן וָום זַיי מַזָּלוֹת פוּן דֶעם הִימֶל עָשׂ כְּסִיל וְכִימָה
נֶעמֶען זִיךְ אֵיינֶם דֶם אַנדֶערֶע אוּנ דִי אוּנ מַכָּל שֶׁכֵּן מֶענְטשֶׁן: אוֹר בֹּקֶר אוּנ
קִינְדֶר פוּן רַבִּי יִשְׁמָעֵאל הָאבֶּן גְוַויינְט אֵין דֶר פְּרִיה אַז זַיי הָאבֶּן זִיךְ אֵיינֶם
מִיט אֵיין בִּיטֶר לַייב אוּנ מִיט פָּארְכְט דָעם אַנדֶערֶן אוֹף דֶר עֶרד אוּנ בַּייג
בַּיז אִין דֶער פְּרִיה הָאט גִיט אוֹיף שֶׁמַאארְק גִיקְלָאגְט אוּנ גְוַויינְט זַיא

חורבן בית המקדש

דַיינֶע בְּרִידֶר לִיגֶן טוֹט פַּר דִיר בַּאטְרַאכְט דִיךְ דִיךְ אֶן נָאךְ דֶעם פִּינְגֶערְל כְּדֵי לַייט זָאלְן מַיינֶען
אוּנ טוּ מַיין וַוילֶן אִיךְ וֶועל נֶעמֶן אֵיין פִּינְגֶערִיל דוּ בּוּקְסְט דִיךְ צוּם בֵּילְד אוּנ בִּיסְט כְּקִיים מַיין
אוּנ זָאל אַרְאפּ וַוארְפֶן דֶער עֶרד אוּן בִּיג גְבְאט דֶם קִינְד גְוָואנְט וַויי גִשְׁרַיעִן אוֹף דִיד

הוֹי אָחִי וְהוֹי אָחוֹת הַגְּבִירוּ. וְנִתְדַּבְּקוּ יַחַד וְנִתְחַבָּרוּ.
עַד יָצְתָה נִשְׁמָתָם בְּנִשִּׁימָה: ואהימה לָזֹאת יִקּוֹנֵן יִרְמְיָהוּ
בְּשִׁאֲיָה. גְּזֹרָה זֹאת תָּמִיד אֲנִי בּוֹכְיָה. וּבִלְבָבִי יִקַּד יְקוֹד
וּכְוָיָה. עַל בֵּן וּבַת מִסְפַּד רַב אַרְעִימָה (נ״א אַעֲצִימָה):
אָרִיד בְּשִׁיחִי וְאָהִימָה וְקוֹל נָהִי אָרִימָה:

עַל חוּרְבַּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. כִּי הוּרַס וְכִי הוּדָּשׁ.
אֶסְפּוֹד בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה מִסְפֵּד חָדָשׁ. עַל
הַקֹּדֶשׁ וְעַל הַמִּקְדָּשׁ: תִּסְתֶּר לְאַלֵּם תַּרְשִׁישִׁים

קינת יהודה

עַל חוּרְבַּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ כִּי הוּרַס וכו׳. דָּר עִנְיָן
אִיז לְמָשָׁל אַגְרוֹפֶר גְּבִיר הָט גֶעהַט בַּעֲלֵי
מְלָאכוֹת מֵינֶן זָאל פָּאר אִים מָאהֶערִן אַגְרוֹיסִין
פַּאלַאץ וְוָס עָר זָאל זַיין דָּעָר שֶׁעֶנְסְטֶער פַּאלַאץ
אִין דִי גַאנְצֶע וועלְט. דָּר פַּאלַאץ אִיז פֶּערְטִיג
גְעוָארֶן עֶר אִיז גְעזֶען אוֹסְווַיינִיג אַזוֹ שַׁיין אַז פּוֹן
וַייטֶע לֶיעְנֶדֶר אִיז מֶען גְקוּמֶן זֶעהֶן דָּעם פַּאלַאץ.
אִין דֶעם פַּאלַאץ אִיז גִיזֶעסֶן פִּיל שְׁטוּבֶּן אִין דִי
שְׁטוּבֶּן זֶענֶן גִיזֶעסֶן מַיְיעֶרֶע כֶּלִים. וֶעדֶר מֶעבֶּעל
וָוס הָט גְעוֶעהֶן דֶעם פַּאלַאץ אוֹסְווַיינִיג הָאט עֶר
שְׁמֶארֶק גְּגלוֹסְט צוּ זֶעהֶן דֶעם פַּאלַאץ אִינְווַיינִיג.
עֶם אִיז אֲבֶּער נִיט עֶרְלוֹבְּט גִיזֶעסֶן אַרֵיין צוּ גֵיין
אִינְווַיינִיג. נָאר דִי מֶענְשֶׁן וָוס הָאבֶּן נַדַּארְפְּט
צוּם גְּבִיר מִיט אִים צוּ רַיידֶן אִיז גְעזֶעסֶן בֶּעזוּנְדֶערֶע
שְׁטוּבֶּן. אוּן דֶעם גְּבִיר אַלֵּיין הָם מֶען נָאר נִיט
קְלָאגֶען מִיט מֵיינֶע רֵייד אוּן וֶועל בְּרוּמֶן אוּן מַקוֹל פּוֹן בְּרוּמֶן אוּן קְלָאגֶן
וְועל אִיךְ דָּר הוֹיבֶּן:

עַל חוּרְבַּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אוֹף דֶעם חוּרְבַּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וָוס עֶר אִיז צוּ פִּירֶט אוּן
וָוס עֶר אִיז צוּ טִרֶעסְטֶן אוֹף דֶעם טוּא אִיךְ קְלָאגֶן אַלֶע יָאר אַנֵייע קְלָאג
אוֹף דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אוּן אוֹף דֶעם קָדְשֵׁי קָדָשִׁים דוּא הָאסְט זִיךְ פַּאר
בָּאהַלְטֶן אִין דֶעם טָאג פּוֹן דֶעם חוּרְבָּן כְּדֵי צוּ מַאכֶן שְׁוַוייגֶען דִי מַלְאָכִים פּוֹן
צוּ זָאגֶען שִׁירָה דָּעָן דֶעם טָאג פּוֹן דֶעם חוּרְבָּן הָאבֶּן דִי מַלְאָכִים קֵיין שִׁירָה

פירוש ע״ט

הָט גְּזָאגְט וַוייא אִיז מֵיין בְּרוּדֶר אוּן
עֶר הָט גְּזָאגְט וַוי אִיז מֵיין שְׁוֶועְסְטֶר
אוּן זַיי הָאבֶּן זִיךְ צוּ זַאמֶן גִינוּמֶן אוּן
הָאבֶּן זִיךְ בַּאהֶעפְט בִּיז דִי נְשָׁמָה פּוֹן
זַיי בֵּיידִי אִיז אִין אֵיינֶם אַרוֹם גְּגַאנְגֶן:
לָזֹאת יְקוֹנֵן אוֹף דֶעם הָט יִרְמְיָה גְּזֶעהֶן
בְּנְבוּאָה אוּן הָאט גְּקְלָאגְט מִיט פַּאר
וויסְטוּנְג אוּן הָאט גְּזָאגְט אוֹף דֶער
גְּזֵירָה וֶועל אִיךְ תָּמִיד וֵוייגֶן אוּן אִין
מֵיין הַאֶרְץ טוּט בְּרֶעגֶען וִוי אֵיין בְּרַאנְד
אוֹף דֶעם זוֹן אוּן דִיא טָאכְטֶער פּוֹן
רַבִּי יִשְׁמָעֵאל כֹּהֵן גָּדוֹל וֶועל אִיךְ
אַגְרוֹסָע קְלָאג שְׁטוּרֶעמֶען אִיךְ וֶועל

חורבן בית המקדש

קֵיסֶר דוּ נַאר דוּ וִוילְסְט הָאבִּין אִיךְ זָאל מִיךְ
בְּקֶן פּוֹן לַייטֶינְט וֶועגֶן דֶעם דוּ שֶׁעמְסְט דִיךְ פַּר
לַייטֶין אוּן וִויא זָאל אִיךְ מִיךְ נִיט שֶׁעמֶן אוּן

פָּארְכְטִין פַּר דֶעם מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ
בָּרוּךְ הוּא וָוס עֶר לֶעבְּט אֵייבִּיג אוּן עֶר אִיז דָּר
בַּאשֶׁעפֶער פּוּן דָּר גַאנְצֶר וָועלְט זָאגְט דָּר קֵיסֶר

מֵרוֹן. בְּוֹעֲזַעְתָּ עוֹלָם מִפְּנֵי חָרוֹן. כְּלֶהָטָה
הָאֵשׁ בֵּין שְׁנֵי בַדֵּי אָרוֹן: שְׁנֵי מְקֻדָּשִׁים אֲשֶׁר
בְּמַעֲלָה וּבְמַטָּה. זֶה עַל גַּב זֶה הוּאֲפָלוּ
בַּעֲלָטָה. וְנַמְתָּ אַחֲרִישׁ וְאֶתְאַפַּק וְאַבִּיטָה:
רָאשֵׁי הַבַּדִּים כְּנִגְנְזוּ מִבֵּין הַפָּרוֹכֶת. וְאַרְבַּע
גָּחָלִים בְּדִבּוּר מְהַלְּכוֹת. וְאַרְבָּעִים יְסוֹד עַד
תְּהוֹם מְלַחֲכוֹת: קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים מִבֵּית קֹדֶשׁ

פירוש ע"ט

ניט גְוָאנְט אַז דוּא הָאסְט גִימַאכְט
צִישְׁטֶערְן דִי וֶועלְט פּוּן וֶועגְן דֶעם גְרִים
צָארֶן וָואס דוּ הָאסְט אוֹף מִיר פָּאר
נָאכְן אַז עֶס הָט גִיבְּרֶענְט דָס פַּייֶער
צְווישָׁען דֶיא צְווייא שְׁטַאנְגֶן פּוּן דֶעם
אָרוֹן: שְׁנֵי דִי בֵּיידָע מְקֻדָּשִׁים וָואס
זֶענֶען גִיוֶוען אוֹיבֶּן אוּנְטֶן וָואס
אַיינֶם אִיז אוֹף דֶעם אַנְדֶערְן כְּלוּמַר
וָום דֶר אוֹיבֶּערְשְׁטֶר בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אִיז
קֶעגֶן דֶעם אוּנְטֶערְשְׁטֶן וְזֶענֶען וֶייא
פִּינְסְטֶר גְוָוארְן מִיט אֵין נָעכִּיל אוּנ
דוּ הָאסְט גְוָאנְט אִיךְ וֶועל שְׁוַוייגֶען
אוּנ וֶוער מִיךְ אוֹף הַאלְטֶען פּוּן צוּא
שְׁטְרָאפֶן דִי כַּשְׂרִים וָום טוּען דָס אוּנ
אִיךְ וֶועל אוֹיף דֶעם צַיימֶען לוּגְן:
רָאשֵׁי דִי עֶקְרִין פּוּן דִי שְׁטַאנְגֶן אַז זֶייא וְזֶענֶען בְּאהַאלְטֶן אוּנ קוּרְץ גִיוָוארְן
אִין דִיא טָעג פּוּן יאשִׁיָהוּ הַמֶּלֶךְ אוּנ פִּיר קוֹלֶען פּוּן פַּייֶער פּוּן דֶעם הֵיכָל
וְזֶענֶען אַרוּם גְנַאנְגֶען אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אִיטְלִיכֶר קוֹל דָס פַּאר בְּרֶענְט אִיין
מוֹיֶער אוּנ דִי פֶּערְצִיג גְרוּנְדָן וָוארוּם פִּיר גֶעמוֹערְטֶע וָועגְן וְזֶענֶען גְוָוען אִין
בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אוּנ אִיטְלִיכֶר מוֹיֶער הָט גֶהאט צֶעהֶן גְרוּנְדָען וְזֶענֶען וֵיי פַּאר
בְּרֶענְט גְוָוארְן בִּיז דֶעם אָפּ גְרוּנְד אַז הש"י אִיז גִבְּלִיבֶּען אַלֵּיין פּוּן דֶעם בֵּית

קינת יהודה

גְוֶעהֶן עֶר אִיז גְוָוען אִין אַלֶּעצְטֶע שְׁטוּב טָען הָם
נָאר גֶעֶרְעם מִיט נֵייגֶע בֶּעדִינְטֶע. דְרִיבֶּר הָאבֶּן
פְּרֶעמְדֶע מֶענְטֶשֶׁן נִים נָקענֶם וְזֶהֶן דִי שַׁיינְקִיים
פּוּן אֶלֶע שְׁטוּבֶּן. נָאר דִי בֶּעדִינְטֶע הָאבֶּן גְוָוהֶן
אִין וֶועלְטֶע שְׁטוּב וַוייטֶער וֶייא גֵייגֶן אִיז אַלֶּץ
שְׁוַוענֶער אוּנ שְׁוֶענֶער אוּנ וַיי הָאבֶּין גְוֶעהֶן דָאס
גְרוֹסֶע רֵייכְטְהוּם וָום אִין שְׁטוּבֶּין אִיז דָא.
אוּנ וַיינֶע קִינְדֶר הָאבֶּן דִיךְ אוֹיךְ עֶוואנְדֶערְט אוֹף
דִיא גְרוֹיסֶע רַייבֶּקִיים אוּנ אוֹצְרוֹת פּוּן וַיינֶר
פָּאטֶר. נָאר אֲרֶיין צוּ קוּמֶן אִין דִי לֶעצְטֶע שְׁטוּב
וָוא דֶער גְבִיר אַלֶּיין אִיז נִיטֶען אִיז נִים נִיטֶען
עֶרְלוֹבְּט אֲפִילוּ צוּ דִי קִינְדֶר. נָאר אִיין זוּכְן דֶר
עֶלְצְטֶער פּוּן אֶלֶע קִינְדֶר הָם גְמִיטְעם אֲרֶיין קוּמֶן
צוּם פָּאטֶר אִיין מָאהֶל אִין יָאנְר. עֶר הָם שׁוֹן
גְוֶעהֶן נָאךְ מָעהֶר דִי גְרוֹסֶע רַייבֶּקִיים פּוּן פָּאטֶר.
אֲסָאהֶל הָם נָעשְׁרָאפְּן עֶם אִיז פְּלוֹצְלוּנְג גְוָארִין
אֲנְרוֹסֶער פַּייֶער אוּנ הָם פַּרְבְּרֶענְט דֶעם נָאנְצִין
פַּאלַאץ מִים אֶלֶע אוֹצְרוֹת. יֶעדֶער מֶענֶש וָום

חורבן בית המקדש

אִיז דָען דָא אֵיין נָאט אוֹף דָר וֶועלְט. נָאנְט דָס
קִינְד דוּ שׁוֹפֶה וָען נִים אוּנְזֶער נָאט וִוי וָואלְט
גְוָוארְן בְּאשָׁאפְן דִי וֶועלְט בֵּיי דֵיין בִּילְד שְׁמַיים
נַעֲשֵׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ

כְּנִבְדַּד. שַׂחְתָּ וְהֵילַלְתָּ אָהֳלִי שְׁדַד. וְנַמְתָּ
אַכָּה כַּף עַל כַּף וְאֶשְׁאַג הֵידָד: צְפִירַת
תִּפְאַרְתֵּךְ כְּנִתְּנָה בְּיַד צָר. וְכָל כְּלֵי חֶמְדָּה
אַוִּי בֵּית הָאוֹצָר. וּלְךְ הַכֹּחַ וְהַגְּבוּרָה וְנָמוּ
עָצָר: פְּנֵי הַכִּכְּא אָז אָפָלוּ. וְגָבְהֵי שָׁמַיִם
לְקַדְרוּת הוּשְׁפָלוּ. יָכִין וּבוֹעַז לְהִשְׁתַּבֵּר
כְּנָפָלוּ. עֲשָׂרָה שְׁלָחָנוֹת אָז שׁוּלָּלוּ
וְלָעוֹרְבִים נָמוּ אַיֵּה אֲדוֹן אֵלּוּ. לְאוֹצָרוֹת

קינת יהודה

דָאס נְזָעקן דָעם פַּאלַאץ נָאר אוּיסְווַיינְג דָאס
נָעמְאכְט אַשָּׁאד אַוּויא אַשַּׁיינֶער פַּאלַאץ אִיז
פַּאר־בָּרַעמְט גְוָוארְן. אָבֶּר דִי בָּעדִינְגְט וָום דָאכְן
גִיזֶעהֶן דִי שַׁיינֶקִיים אוּן דִי רַיכֶּקִיים פּוּן דִיא
אִינְווַיינִיגְסְטֶע שְׁפּוּכֶּן הָאבִּין נָעהַוַיינְט אוּן נָעמַ־
רוּעֶרְט אוֹף דֶם שַׁיינֶקִיים וָום דֶר פַּיישֶׁר דֶם פַּר
בְּרֶעכְט. נָאךְ מֶער הָאבֶּן נָעוַוַיינְט דִי קִינְדֶער
אוּן דֶער עֶלְצְטֶר וּוֶען וָואס וַיי הָאבֶּן נְזֶעהֶן דִי

פירוש ע״ט

הַמִּקְדָּשׁ הָאסְטוּ גְזָאגְט אוּן הָאסְט
גִיקְלָאגְט מַיינֶע גְצֶעלְטֶן אִיז וָואךְ
גְרוּיבְט אוּן הָאסְט גְזָאגְט אִיךְ וֶועל
קְלַאפֶּן אַיין הָאנְט צוּ דֶר אַנְדֶערֶער
אַוּו וַוי דֶר סַדָּר אִיז פּוּן דִי וָום קְלָאגֶן
אוּן אִיךְ וֶועל שְׁרַייֶען אוּן קְלָאגֶן מִיט
אַיין הוֹיךְ קוֹל דִיא קְרוֹין פּוּן דַיין

שׁוּנְקַייט דָם אִיז דָם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אַז זַיא אִיז גְגַעבֶּן גְוָואךְן אִין דִיא הֶעְנְט
פּוּן טִיטוּם אוּן אַלֶּע גְלוֹסְטִיגֶע כֵּלִים פּוּן דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וָואס וֶועךְט
גִירוּפֶּען בֵּית הָאוֹצָר אוּן צוּא דִיר נָאט אִיז דָאךְ דָאס קְרַאפְּט אוּן דָם
שְׁטַאךְקַייט אוּן דִיא כַּשְׁדִים הָאבֶּן גְזָאגְט מִיר הָאבֶּן זִיךְ גְשִׁטַאךְקְט אוּן
מִיר הָאבֶּן מְבַטֵּל גִיוֶוען זַיין כֹּחַ וְהָא רַאיָה מִיר טוֹעֶן זִיךְ אִין זַיין בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ וָום מִיר וַוילֶן אוּן עֶר וֶועךְט אוּנְז גִיט: פְּנֵי דָאס אִיז דֶער הֵימֶל אִיז
דֶענְסְטְמֶאל גְוָוען פִּינְסְטֶער אוּן דִיא הוֹיךְ פּוּן דִיא הִימְלֶען וְעֶנֶען וָואךְן
גְנִידְעךְט צוּא שְׁוָואךְצְקַייט אִין דָעם טָאג אַז דִיא צְוַוייא זַיילֶען וְעֶנֶען
צוּא בְּרָאכְן גִיוָואךְן אוּן וְעֶנֶען גְפַאלֶן. דִי צֶעהֶן טִישֶׁן וָואס שְׁלְמֹה
הַמֶּלֶךְ הָאט גְמַאכְט וְעֶנֶען דֶענְסְט מֶאל גְרוּבְט גְוָואךְן אוּן צוּא זַייֶערֶע אֶן
רִיכְטֶערְם דָם וְעֶנֶען דִי כֹּהֲנִים הָאבֶּן דִי כַּשְׁדִים גְזָאגְט וואוּ אִיז דֶער הַאר
פּוּן דִי דָאזִיגֶע פַּר וָואס אִיז עֶר דָאס גִיט מַצִּיל פּוּן אוּנְז אוּן זַיי הָאבֶּן

הורבן בית המקדש

עֶר הָט הֶעְנְט אוּן קֶעֶן מִיט זַיי נִיט מָאן אֲבֶּער אִיז עֶר אַיךְ גִיט מַצִּיל פּוּן מַיין הָאנְט אַז וַוייא
בַּיי אוּנְז גָאט אִיז אַלֶץ פַּר קֶעֶרְט וָאנְט דֶער עֶר הָאט מַצִּיל גְוֶוען חֲנַנְיָה מִישָׁאֵל וַעֲזַרְיָה פּוּן
קֶעֶר וָען אַייֶער גָאט אִיז אַוּוי שְׁטַאךְק וּוארוּם דֶעם קָאלְךְ אוּנְז נְבוּכַדְנֶצַּר הָט זַייא אַריין

גְוואךְפֶן

שִׁנְעָר לְקִדֵּשִׁים כְּהוּנָּחָלוּ: שְׂרָפִים עוֹמְדִים
נָעוּ מִמַּעֲמַד. כְּנָהֲרְסוּ מְכוֹנוֹת מִתּוֹךְ מַחֲמַד.
וְזֵדִים קָרְאוּ יְמֵי הַשְׁמַד: נְחשֶׁת יָם וַעֲשָׂרָה
כִּיּוֹרוֹת. כְּנִמְסְרוּ לַבֶּל וְהֵמָּם שְׁבוּרוֹת. וּשְׁנֵי
הַמְּאוֹרוֹת מֵאָז קְדוּרוֹת: מַעֲשֵׂה הָאוֹפָנִים
אֲשֶׁר בַּמֶּרְכָּבָה. כְּהוּרְדוּ לָאָרֶץ זוֹהַר הָרָקִיעַ
כָּבָה. חוֹלֵשׁ עַל גּוֹיִם לְפָנַי כְּרוּבִים בָּא:

פירוש ע"ט

נַיְרשֶׁתְּ דִי בֵּלִים פון שְׁנָעָר אוּנ הָאבֶּן
גְּבְרַאכְט אִין דִי אוֹצְרוֹת פון בָּבֶל:
שְׂרָפִים דִי שְׁטֵייענְדִיגְע מַלְאָכִים זֶענֶן
פַאר וָואגִילְט גְוואלְדִיגְע פון זֵייעֶר
בַּאשְׁטַאנְד אז עֶם וֶענֶן צוּא פִּירְט
גְוואלְד פון דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ דִי פִּים
פון דִי הַאנְט פַאסֶען אוּנ דִי כְּשָׁרִים
הָאבֶּן דֶם גְרוּפֶּן דָם זֶענֶן דִי טָעג צוּ פַּר
טִילִיגֶן דֶעם קוּפֶּערנֶעם יָם וָואס
שְׁלמה הַמֶּלֶךְ הָט גְמַאכְט אוּנ דִיא
צֶעהֶן הָאנְד פַאסֶען אז זֵייא זֶענֶן
אִיבֶּער גֵיעֶנְטפֶּערְט גְוואלְדִיגְע אִין דִי
הֶעגְט פון גְבוּרַת כּוֹכָבִים בֶּל אוּנ

קינת יהודה

אוֹצְרוֹת פון זֵייעֶר פַאסְט וִוי רִיכְ עֶר אִיז גְזָעֶן
אוּנ אִיצְט זֶענֶן זֵיי גְיוָואלְן אֲרַעסְט לַיִים. וִוי דָּד
גְּבִיר הָם גֵיהֵערְט דָאס גְרוֹסְע וַויינֶען פון זַיינֶע
קִינְדֶר. הָם עֶר גְוַאנְט צוּ זֵיי מַיינֶע לִיבֶּע קִינְדֶר
אִיר וַוייסְט נָאר נִיט וִוי גְרוֹס אִיז דָער שָׁאדִיג
פון דִי שְׁרֵפָה. אִיר הָם נָאר גְזֵעהֶן דִי אִים־
וַויינִיגְסְטֶע אוֹצְרוֹת אֲבֶער דִי מַייעֶרְע בְּרִילְאנְטֶן
וָום זֶענֶן בֶּעהַאלְטֶן וָום קֶיינֶר הָאט זֵיי גִיוָועהֶן
וַוייסְט אִיר נָאר נִיט וִוי פִיל מִילָאנֶען וִוי זֶענֶן
וָועֶרְט גְוועזֶן. אוּנ דָם אִיז אַלֶּץ אִיצְט פַארְלָאנְ
גְוָאגֶן. דְרִיבֶּר נָאר אִיךְ הָאב צוּ וַויינֶן אוּנ צוּ
קְלָאגֶן אוֹף דִי שְׁרֵפָה. דָם וֶעלְכִיגְע בֶּעפֶּלֶן מִיר
בֵּיי אוּנְזֶר שְׁרֵפָה פון בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. מִיר וַויינֶן
אַז דִי שֶׁעֶנְסְטֶע שְׁטוּב פון דִי גַאנְצֶע וָועלְט אִיז
גְיוֶוען דָער בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. וִוי דִי גְמרא זאגְן
מְסֶכֶת סוֹטָה] וָאנְט אוּנְז פון דִי שַׁיינְקִיים פון

חורבן בית המקדש

גְוָואלְפִין. הָאט דָאס קִינְד גֵיכֶּנְטְפֶּערְט הֲנָנָה
מִישָׁאֵל וַעֲזַרְיָה וָענֶן פְּרוּם גְוָועזֶן אוּנ וָענֶן נִיט
הָיְיב גְוָועזֶן דֶעם פוּם. אוּנ נְבוּכַדְנֶצַּר אִיז אַיין

רָעכְטֶער מֶלֶךְ גְוָועזֶן דְרוּם הָם נָאס דִּיךְ אִים אַיין
גַם גִיטָאן אֲבֶער דוּ בְּיסְט נִיט וָואוִי דָּר צוּ אוּנ
מִיר וָענֶן הַיְיב דֶעם פוּם פון וָועלֶן אוֹנְגְעֶרֶע וִיבֶּר

לְוִיּוֹת הַמּוֹרֵד מֵעֵת הוֹרֵדוּ. וְהַטַּלִּים לִבְרָכָה
לֹא יָרֵדוּ. אֲנָשִׁים רָעִים עַל בָּמֶתֵי עָב דָּדוּ:
כָּל כְּלֵי כֶסֶף וּכְלֵי הַזָּהָב. קוֹצָצוּ וְשׁוֹסוּ מִבֵּית
הַלַּהַב. בְּצֵאת הֶהָדָר שָׁחֲחוּ עוֹזְרֵי רַהַב: יוֹם
אֲשֶׁר נִקְרָא מְהוּמָה וּמְבוּכָה. לַהֲקַת מַלְאָכִים
כְּאִשָּׁה מְצָרָה נְבוּכָה. דִּבּוּר פָּתַח וְעָנוּ אַחֲרָיו
אֵיכָה: טָמְסוּ עֲמוּנִים וּמוֹאֲבִים. וְהוֹצִיאוּ

קינת יהודה

בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. וְעַלְכָּר פַּרְעִמְדָר מֶעְנְמֶשׁ עָם אִיז נְקוּמֶן אִין יְרוּשָׁלַיִם הָם נִיט נָעְקֶעְנְט וַאם וְעֶרֶן קוֹקֶעְנְדִיג אוֹיף דִי שִׁיינֶקְיים פּוּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. נָאר אִינְווַיינִיג אַרַיין נַיין אִיז נִיט גְּווֹען עֶרְלוֹבְט צוּ פָּרְעִמְדָע מֶעְנְמֶשְׁען [וְיט יְדִין]. נָאר יְהוּדִין [וְישְׂרָאֵלִים] הָאבֶּען נָעמֶעְנְט אַרַיין נַיין אִין דִיא פַּרְשַׁמְעַט שְׁטוּבִין [עֲזָרַת נָשִׁים עֶזְרַת יִשְׂרָאֵל] פּוּן דָּארְטַיין הָאבֶּן וַיי נָעְקֶעְנְט זְעהֶן דִי כֹּהֲנִים. אוּג יָעדֶר יוֹם טוֹב הָם מֶען אוֹיפְגֶעהוֹבֶּן דֶעם פָּרוֹכֶת פּוּן הֵיכָל אוּג אֶלֶע יוֹדֶן הָאבֶּן גֶעזְעהֶן פּוּן וַייטֶן דֶעם נָאלְדֶענֶעם מִזְבֵּחַ דֶעם מִישׁ מִיט דֶעם לֶחֶם הַפָּנִים אוּג דִיא מְנוֹרָה. אוּג עָם אִיז אוֹיךְ וַייא נָעקוּמֶן אַנְרוֹעָ הַיילִיגְקֵיים. פּוּן דִי נִסִּים וָואס

פירוש ע"ט

הַקְּדֻשִּׁים אֲרַיין: לְוִיּוֹת דָּם בַּהֲעָפְטוּנְג פּוּן דִיא בְּרוּבִים וָום וֶעֶנְגִין גְּוֹוען גֶּשְׁלַאגֶן אוֹף גְּלֵדֶערְנֶע כְּלֶעךְ פּוּן דֶר צַייט אַז וַיי זֶענֶן צוּ בְּרָאכְטֶן גְּוֹואךְן אוּג אֲרַאפּ גֶּפַאלֶן אוֹף דֶר עֶרְד אוּג דִי טוֹי הָם גִיט גְּנִידֶרְט צוּ בֶּעְנְטְשׁוּנְג דִי בֶּייוֶע בַּשְׂדִים הָאבֶּן גְּוועלְטִיגְט אוֹף דִי הוּךְ פּוּן דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ: כָּל אֶלֶע זִילְבֶּערְנֶע אוּג גִילְדֶערְנֶע כְּלִים הָאבֶּען זַיי: אָפּ גְּהַאקְט אוּג גְּרוּבְט דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וָום דִיא שְׁכִינָה הָט דָּארְטֶען גְּרוּט וָואס זַיא וֶוערְט אֶן גְּרוּפֶען אֵשׁ אֹכְלָה. אַז עֶם אִיז אֲרוֹם גְּנַאנְגֶען דָּם שַׁיינְהַייט דָּאס מֵיינְט מֶען דִיא שְׁכִינָה אִיז אֲרוֹם גְּנַאנְגֶן פּוּן דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אוּג דָּאס בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אִיז חָרוּב גְּוואךְן זֶענֶן גְּוואךְן גְּבוּגֶן דָּם מֵיינְט מֶען דִיא מַלְאָכִי הַשָּׁרֵת דֶען פְּרֶיעֶר הָאבֶּן זַיי גְּהַאט אִיטְלִיכֶר מַלְאָךְ וֶעקֶם פְּלִיגֶלֶן אוּג נָאךְ דֶעם חוּרְבָּן הָאבֶּען זַייא נִיט מֶעֶר אַז פִּיר פְּלִיגֶלֶן: יוֹם דֶעֶר טָאג פּוּן דֶעם חוּרְבָּן וָום עֶר וֶוערְט גְּרוּפֶן דֶעֶר טָאג פּוּן פֶּר טוּמְלוּנְג אוּג פַּאר אִירְט דִי מַחֲנֶה פּוּן דִי מַלְאָכִים הָאבֶּען נָשְׂרִינֶן אַז וַוי אֵיין אִשָּׁה וָואס שְׁרֵייט אִין דֶעֶר צַייט אַז זַיא גְּווֹינְט שְׁווֶער דָּם קִינְד הָט אֶן גְּהוֹבֶּן צוּ קְלָאגֶן אוּג דִי מַלְאָכִים הָאבֶּען גֶיעֶנְטְפֶּערְט נָאךְ אֵיהָם אֵיכָה: פָּסוּ עַמּוֹן וּמוֹאָב הָאבֶּען גְּהֵיילְט אוּג זָאבֶּן אוֹם גְּצוּגֶען דִיא

חורבן בית המקדש

וָען דוּ וֶועסְט אוּנְז נִיט מְיֵינֶן אִיז פַּר הָאנְדֶן פִּיל אוּנְזֶר בְּלוּם אוּז בְּאלְד הָם דֶר קֵיסֶר אִים גְּהֵייסֶן שְׁלוּחִים צוּ נָאם וָום קָאנֶן אוּנְז כְּמִיט נַיין אָכֶר הַרְגֶּנֶן הָם דִי מוּטֶר גָּואנֶם צוּם קֵיסֶר נִיב מִיר נָאם וָועס זִיךְ לְמוּף אִין דִיר נוֹקם וַיין פּוּן וָענֶן מַיין קִינְד לָאם אִיךְ אִים הָאלְטֶן אוּג קְרִישֶׁן פַּר

הַכְּרוּבִים . וּבְלִיבָה הָיוּ אוֹתָם מְסַבְּבִים .
הִנֵּה כְּכָל הַגּוֹיִם בֵּית יְהוּדָה חֲשׁוּבִים : חֵיל
שַׂרְפֵי הַקֹּדֶשׁ הָלַךְ מִגְדָּלָתוֹ . וְאֵל אַדִּיר שְׁמוֹ
לֹא אָבָה תְּהִלָּתוֹ . לְגַלִּים הוֹשַׁם בֵּית תִּפְלָּתוֹ :
זַמְּרִי שַׂחַק הֶחֱשׁוּ מִנּוֹעַם . וְנָם מַה לָּכֶם פֹּה
אֵין הַיּוֹם טַעַם . מַה תְּקַלְּסוּן לַמֶּלֶךְ בְּשָׁעַת
הַוַּעַם : וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם עַל מִשְׁמְרוֹתָם
נִשְׁחָטִים . וְעַל מַחֲלְקוֹתָם שַׁעֲטַת
אַסְטַרְדְיוֹטִים . וְנָמוּ אַיֵּה מֶלֶךְ אָסוּר בָּרְהָטִים :

פירוש ע"ט

כְּרוּבִים אוּנ אִין אַקאַרְב הָאבֶּן זַיי דִי
כְּרוּבִים אַרַיין גְּנוּמֶן אוּנ זֶענֶן אַרוּם
גְּנַאנְגֶען צוּוא אַלֶּע כַּשְׁדִּים אוּנ הָאבֶּן
גְּזָאגְט זֶעט נוּן אַז דִי יִשְׂרָאֵל דִיגֶען
אוֹךְ עֲבוֹדַת פּוֹכָבִים אַזוֹ וויא אַלֶּע
כַּשְׁדִּים דָם חֵיל פוּן דִי מַלְאָכִים פוּן
דֶעם הִימֶעל הָט נָאט פַּר בִּיטֶען פוּן
זַיין גְּדוֹלָה אוּנ נָאט וָם זַיין נָאמֶן אִיז
אַדִּיר הָאט עֶר נִיט גְּוואלְט אַז מֶען זָאל אִים לוֹבֶּן כְּלוּמַר שִׁירָה זָאגֶן אַז דִיא
אִינְדֶען דָאם זֶענֶן דִי כַּשְׁדִּים זֶענֶן גְּווארֶען נְטָאן אִין זַיין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ :
זַמְּרִי דָאם גְּזָאגְט פוּן דִי מַלְאָכִים זֶענֶן גְּווארֶען שְׁטֵיל פוּן צוּ זִיכֶן דִי תּוֹרָה
אוּנ הָט גְּזָאגְט וָם וויל אִיר הַיינְט הָאבֶּן עֶס אִיז הַיינְט נִיט דֶער טָאג פוּן
צוּ זָאגֶן וָם זָאלְט אִיר לוֹבֶּן אִין דֶער צַייט אַז אִיךְ בִּין צָאריגְדִיג אוּנ דִיא
כֹּהֲנִים אוּנ דִיא לְוִים וָערֶן גְּקוֹלְעט אוּף זַייעֶר מִשְׁמָר אוּנ אוּף דֶעם אָרְט
וואוּ דִי כֹּהֲנִים הָאבֶּן זִיךְ גְּטַיילְט מִיט דִי קָרְבָּנוֹת דָארְטֶן זֶענֶן גְּשְׁטַאנֶען
דָם בְּרוּמוּנְג פוּן דִי הַאנְט הָאבֶּן גְּזָאגְט וואוּ אִיז אֵיינֶר מֶלֶךְ וָאוּם עֶר
אִיז גְּוֶען תָּמִיד אִין בהמ"ק אַזוֹ וויא אֵיינֶר אִיז אָן גְּבוּנְדֶן אָן דִי בְּרֶעטֶער :

קינת יהודה

אין דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ איז נִפְאַקֶן גְּוָארֶן הָאבֶּן
דִי כֹּהֲנִים אוּנ אַלֶּע יִידֶן גְּזָעהֶן אַז דִי שְׁכִינָה איז
אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ . אוּנ אַז דֶער כֹּהֵן גָּדוֹל איז
אַלֶּע יוֹם כִּפּוּר אַרַיין גֶעאַנְגֶן אִין קָדְשֵׁי קָדָשִׁים
אוּנ הָט גֶעטָאהֶן וִוי הַקב"ה הָט נְכָאטֶן הָט זַיין
תְּפִלָּה אַראָפְגֶעבְּרַייגְט פַּאר דִיא יִודִין אִיצְרוֹת
פַּרְנָסָה . אָבֶּר אַז דֶר בַּיִת הַמִּקְדָּשׁ איז פַּר בְּרֶענְט
נְטָאן הָאבֶּן אַלֶּע מֶענְטֶשֶׁן גֶעוווינְט . דִי פְּעלֶקֶר
הָאבֶּן גֶעוווינְט וָם אַזוֹ אַשֶׁייגֶר פַּאלַאץ איז פַּר

חורבן בית המקדש

זַיין פוּט הָט מָען אִיר דָם קִינְד גֶענֶעבֶּן הָט וִיא
גְּזָאגְט צוּם קֵיסַר אִיךְ בֶּעט דִיךְ לָאז בֶּעטֶן מִיךְ
פְּרֶיעֶר שַׁייטֶן הָט עֶר גְּזָאגְט אִיךְ טָאר דָם נִיט

מָאן דֶען עֶס שְׁמֵייסֶן אִין דֶער תּוֹרָה אִיין כּוֹשֵׁר
מִיט אֵיין זוּקֶן זָאלְסְטוּ נִיט קוֹלֶן אִין אֵיין מְאנ
הָט דִי מוֹטֶר צוּ אִים גְּזָאגְט דוּ שׁ"טָה הָאסְטוּ

הַכֵּלִים וְהַמְשַׁמְּשִׁים בְּשִׁבְי הוֹלְכִים. וְהַשָּׁרִים
וְהַסְּגָנִים בְּכֶבֶל מְשׁוּכִים. וּתְמוֹר בַּדִּים שַׁק
חָגְרוּ מַלְאָכִים: דִּין לָבִיא וּפָקַח עֵינָיו. וְהִנֵּה
מִיכָאֵל מְהַלֵּךְ לְפָנָיו. וְשָׂרִים הוֹלְכִים
כְּעֲבָדִים חָזוּ הֲמוֹנָיו: גַּאֲוָה עָטָה וְכִבָּה
הַמְּנוֹרָה. וְנָטָה יָדוֹ אֶל אֵל הַמּוֹרָא. וַיַּחֲשֹׁךְ:
אוֹר עוֹטָה אוֹרָה: בְּשַׁאֲגוֹ כְּאֲרִי בְּדִבִּיר בֶּל.

קינת יהודה

בָּרְעָנָט גְּוֹאָרָן. דִּי יִדֶּן הָאבֶּן בָּעְוַיְינָט אוֹף דִּי
הַיילִיגְקַיים פּוּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. דִּי כֹּהֲנִים הָאבִּין
גְּוַיְינָט אוֹף דִּי נְסִים פּוּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. דָּר כֹּהֵן
גָּדוֹל הָט בָּעְוַיְינָט אוֹף דִּי אוֹצָרוֹת בְּרָכוֹת וָאמ
אִיז צוּגָעגוּמֶן גְּוָאָרָן פּוּן דִּי יִדֶּן. אוּנ הקב"ה
בֶּחֱכוֹל הָט מֹעֵר בָּעְוַיְינָט וִוי אֶלֶע מֶענְטֶשֶׁן. וִוי
דָּר מדרש זָאגְט דָּר מַלְאָךְ מְסַפֵּרְן אִיז גְּקוּמֶן
פַֿר הקב"ה אוּנ הָט גָּעזָאגְט רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם וַויין
דוּ נִיט נָאר אִיךְ וָועל וַויינֶן. הָט הקב"ה גְּזָאגְט
צוּ מְסַפֵּרְן אוֹב דוּ וָועסְט מִיךְ נִיט לָאזֶן וַוייגֶן
וָועל אִיךְ נִיין אוֹף אַווֹי אַרְט וִוּם דוּ מָארְסְט
נִיט קוּמֶען אוּנ אִיךְ וָועל דָּארִפִּין וַוייגֶן. נָיין
הקב"ה אַלֵּיין הָט גָּעווֹאסְט וָום דִּי יִדֶּן הָאבֶּן
פַֿארְלָארֶן פּוּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. דְּרִיבֶּר יָעדֶר יָאהְר
אִין דָּעם פָֿאג פּוּן יָאהְר צַייט וָום דָּעם פָֿאג אִיז
גְּיוֶוען דִּי שְׁרָפָה פּוּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וָאנָן מִיר דִּי
קִינָה עַל חוּרְבָּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וכו':

פירוש ע"ט

הַכֵּלִים דִּי כְּלֵי שָׁרַת פּוּן דָּעם בהמ"ק
זָענֶן גְּנַאנְגֶן אִין גְּפַֿענְקְנִיש אוּנ דִּי
הָארֶן פּוּן דִּי יִשְׂרָאֵל זָענֶן גְּוָוארֶן
גְּבוּנְדֶן מִיט אַייזֶערְנֶע קֵייטֶן אוּנ דִּי
מַלְאָכִים הָאבֶּן זִיךְ אֶן גְּקְלֵייד זָעק אוֹף
דָּעם אָרְט וואוּ זִיי זָענֶן גְּוֶוען בֶּקְלֵייד
מִיט לַיינֶן: דָּן נְבוּכַדְנֶצַר וָום עֶר אִיז
גְּגָלִיכֶן צוּ אַלֶעמְפֶֿרְט הָט זִיךְ גְּפֶֿרַייט
אוּנ הָט גִּיעפֶֿינְט זַייעֶר אוֹנְן הָט עֶר
גְּזֶעהֶען אוּנ נוּן דָּר מַלְאָךְ מִיכָאֵל גַייט
פַֿר אִים אוּנ פַֿר בְּרֶענְט דָּאם בהמ"ק
כְּדֵי דֶּר נְבוּכַדְנֶצַר זָאל זִיךְ נִיט גְּרוֹם
הַאלְטֶן אוּנ זַיין פָֿאלְק הָאבֶּן גְּזֶעהֶען
וִוי שָׂרִים פּוּן דָּעם הִימֶל גַייעֶן מִיט
דִּי יִשְׂרָאֵל אִין בָּבֶל אַרַיין מִיט גַּאנְזָה

חוּרבן בית המקדש

דָּעַן מָער קִיין עֲבִירָה נִיט נְפָֿאן אוּנ קֵען הָאמ
הָט גִּיבּוֹט אוּנ הָט זַיין זוּקְן יִצְחָק
עֶר הָט גְּיוָואלְט שְׁעכְטֶן אוֹף אִים אוּנ אִיךְ הָאב גִּיבּוֹיט
זִיבֶּן מִזְבְּחוֹת אוּנ הָאב וִיבִּין זִיקֶן מְקָרִיב גְּוֶוען.

בָּרַח הוֹדִי וּכְעַל מֵת מִתְאַבֵּל . פִּקְדוֹן הָרוּחוֹת
בּוֹ בַּלַּיְלָה לֹא קִבֵּל : אָמַר לַמַּשְׁחִיתִים חָמָתִי
הִתְבְּתִי . אֶת יְדִידוּת נַפְשִׁי בְּכַף אוֹיְבֶיהָ
נָתַתִּי . עָזַבְתִּי אֶת בֵּיתִי וְאֶת נַחֲלָתִי נָטַשְׁתִּי :
מִי יִתֵּן רֹאשִׁי מַיִם וְעֵינִי מְקוֹר נוֹזְלַי . וְאֶבְכֶּה כָּל יְמוֹתַי וְלֵילַי '
אֶת חַלְלֵי מַפֵּי וְעוֹלָלַי . וִישִׁישֵׁי קְהָלַי . וְאַתֶּם עֲנוּ אֲבוֹי אוֹי
וְאַלַּלַי . וּבְכִי בָּכֹה בֶּכֶה רַב וְהֶרֶב . עַל בֵּית יִשְׂרָאֵל וְעַל עַם
יְיָ כִּי נָפְלוּ בֶחָרֶב : וְדִמּוּעַ תִּדְמַע עֵינִי וְאַלְכָּה לִי שְׁדֵה בוֹכִים .

פירוש ע"ט

גְּוֹואֶרְעֶן בְּלוּמֶר עֶר הָאט אָפּ גְטָאן
זַיין שְׁכִינָה פּוּן דֶעם בהמ"ק אוּנ הָט
גְטְרוּיעֶרְט גְלַייךְ וִויא מֶען טְרוּיעֶרְט
אוֹף אַיין טוֹיטֶן דִּיא נְשָׁמוֹת פּוּן דִּיא
לַיימֶן וָום זֶענֶן אַלֶע נַאכְט בַּאהַאלְטֶן
בַּיי נָאכְט הָט עֶר דִּיא נַאכְט זַייא נִיט
גְוָואלְט מְקַבֵּל זַיין : אָפֵּי עֶר הָאט
גְוָואכְט צוּ דִי וֶועקְס מַלְאָכִים וָום הָאבֶּן
פַּאר דָאךְבֶּען יְרוּשָׁלַיִם אִיךְ הָאב פַּר
נָאסְן מַיין נָרִים צָאהֶרֶן דָאם גְלַיכְטֶע
פָּאלְק פּוּן מַיין לַייב הָאב אִיךְ גְנֶעמֶן אִין דִּיא הֶעכְט פּוּן דִּיא כְּשָׁדִים אִיךְ
הָאב פַּר לָאזֶען מַיין הוּיז אוּנ מַיין אַרְבּ טַיילְ דָם וֶועֶן דִי יִשְׂרָאֵל הָאב אִיךְ
פַּאר לָאזֶען :

קינת יהודה

מִי יִתֵּן רֹאשִׁי מַיִם וְעֵינִי וכו' . דֶּער מְקוֹנֶן
קְלָאגְט אִין דִּי קִינָה אִיךְ דִּי תַּלְמִידֵי חֲכָמִים
וְיִאם זֶענֶן נֶעהֶרְנְטְ נְוָוארֶן וֶעלֶן דֶער חוּרְבָּן אִיז
נְוִוסְן אוּנ נָאךְ דֶעם חוּרְבָּן . וַיילְ עֶם הָט אוּנְז
נֶעטְרָאפֶן וִוי עֶם אִיז אַמָאהְל נֶעוָואלֶן אַנְדְרוֹיסֶער
נְבִיר עֶר הָט נֶעהַאט אַנְדְרוֹיסְט בַּאהַאלְטֶן
הָט אִין אִיר נֶעמַאכְט אַוֹעלְכֶע סְחוֹרָה וָום מֶען
הָט נִיט נֶעקֶנְט נָאךְ מַאכֶן אַוֹעלְכֶע סְחוֹרָה אִין
דֶעם נַאצֶען לַאנְד . אוּנ אִין נַאם הָט עֶר גְהַאט
אַנְדְרוֹיסְט קְרָאם מִיט סְחוֹרָה פּוּן זַיין פַּאבְּרִיק
אַפָּאהְל הָאם נֶעטְרָאפֶן אוֹ דִי פַּאבְּרִיק אִיז אִין

מַיין רֹאשׁ מַיִם וְוָער וְואלְט גְנֶעבֶּען אַז מַיין קָאפּ וָאלְ זַיין פּוּל וַואסֶער אוּנ
מַייגֶע אוֹיגֶן וָאלֶן רִינֶן טְרֶערֶן וְוִיא פּוּן אַקְוַואלְ אוּנ אִיךְ וָאלְ וֵוייגֶן אַלֶע
טָעג אוּנ נֶעכְט אוֹף דִי דֶר שְׁלָאגֶענֶע פּוּן מַיין קְלֵיין גְוֵונְד אוּנ מַייגֶע יוּנְגֶע
קִינְדֶער אוּנ אוֹף מַיין אֵיין וַאמְלוּנְג פּוּן אַלְטֶע לַיים וָום זֶענֶן גַהֲרְגְתְּ גְוָוארֶן
אוּנ אִיר וָאלְט מִיר עֶנְטְפֶּרֶן אֲבוֹי אוֹי וַאלַי : וּבְכִי בָּכֹה אוּנ אִיר וָאלְט וֵוייגֶן
אִיין גְרוֹם גְיוֵוין אוּנ כְּיל אוֹף דֶעם הוּיז גְוִינְד פּוּן דִּיא יִשְׂרָאֵל אוּנ אוֹף
דֶעם פָּאלְק פּוּן גָאט וָואם זַיי זֶענֶן גְפַאלֶן כְּלוֹמֶר גַהֲרְגְתְּ גְוָוארֶן מִיט דֶער
שְׁווֶערְד : וְדִמְעָ תִּדְמַע עֵינִי וְאַלְכָּה לִי שְׁדֵה בוֹכִים .

חורבן בית המקדש

עֶר אִיז נָאר גְפָרוּכְט גְוָוארֶן אוּנ אִיךְ הָאב דִי גְוֶועֶן אוּנ טָען הָט דָם קִינְד גְיַסְיים אִיז דִי
בְּכֹכֶשׁ גְטָאן . דִי חֲכָמִים זָאגֶן דָם וְיבָעְטְ קִינְד מוּסְטֶער אַרוּף זֶיגֶאנְגֶען אוֹף אִיין דַאךְ אוּנ זִיז
אִיז נָאר צֶוועלְף יָאר מִיט וֶועֶם חֲרָשִׁים אַלְט אַרָאפּ גְפַאלֶן אוּנ אִיז גְשְׁמָארְבֶּען אִין אִיין בַּת

וְאַבְכֶּה עִמִּי מָרִי לְבַב הַנְּבוֹכִים. עַל בְּתוּלוֹת הַיָּפוֹת וְיָלָדִים
דְּרַכִּים. בְּסִפְרֵיהֶם נִכְרָכִים וְלָטֶבַח נִמְשָׁכִים. אָדְמוּ עֶצֶם
מִפְּנִינִים סַפִּירִים וְנוֹפְכִים. כְּמוֹ טִיט חוּצוֹת נִדָּשִׁים וְנִשְׁלָכִים.
סוּרוּ טָמֵא קָרְאוּ לָמוֹ מְלָכְכֵב. על בית ישראל ועל עם יי כי נפלו בחרב:
וְתֵרַד עֵינִי דִּמְעָה וְאֵילִילָה וְאָנוּדָה. וְלִבִּי וַלַּחֲגוֹר שַׂק אֶקְרָא
לְהַסְפִּידָה. מִפִּי יִקְרָה וְזָהָב חֲמוּדָה. פְּנִימָה כְּבוּדָה כְּבוֹד כָּל
כְּלִי חֶמְדָּה. רְאִיתִיהָ קְרוּעָה שְׁכוּלָה וְנַלְמוּדָה. הַתּוֹרָה וְהַמִּקְרָא
וְהַמִּשְׁנָה וְאַגָּדָה. עֲנוּ וְקוֹנְנוּ זֹאת לְהַגִּידָה. אֵי תּוֹרָה תַּלְמִיד
וְתַלְמוּדָה. הֲלֹא הַמָּקוֹם מֵאֵין יוֹשֵׁב חָרֵב. על בית ישראל ועל עם

קינת יהודה

נאָנָץ פֿאַרבֿרענט וואָרן מיט אַש כּאשׁענען.
דער מענטש איז נוּוען ווייַער פֿרושׂריג אונ איז
געגאַנגן אין נאָם. האָם אים בּעזונט יין חבר
אונ זאָגט צו אים וום ביזמו אזו פֿרועריג. ביזמ
עפּעס ניט געזונד? זאָגט דער נבֿיר איך בין
נעזונד. וום דען ביזמו פֿרושׂרג. פֿרנסה האָסטו
דאָך. איך בין איצט געגאַנגן געבן דיין קראָם
האב איך ניטהלע דו האָסט אפּוהלע קראָם מיט
סחורה. הם דר נבֿיר נזאָגט דו האָסט דען ניט

פירוש ע"ט

דעם פּעלד וום מען קאן דאָרט ווינען
וויפיל איך ווייל אונ קיין מענטשן איז
דאָרט ניט פֿר האנדן זיי זאָלען מיך
פֿר מיידן פון צו ווינען אונ ווער מאכן
ווינען מיט מיר די ביטערע הערצער
וום זיי זענען פֿר אירט מחמת ביטרקייט
אונ ווער מיט זיי ווינען אוף די שיינע
בתולות אוף די יונגע קינדר וום זענען

וואָרען איין גוויקילט אין זיערע ספֿרים וום זיי האבן דרינגען גלעריט
אונ זענען גוואָרן נצונן צו שעכטען זיי זיער נישטאלט איז גוון רוטר
אז גינגאלד אונ שענער פון רובן אונ שמאראגד זענען זיי וואָרן נטרעטען
אונ גוואָרפֿן אוף דיא נאָסען אזו ווא לייט סודי פּמא דיא כשדים האבען
גרופֿען צו זייא קער זיך אוועק דוא אונריינער פון צוא גינעהנען צ אונז:
וחרד מיינע אויגן טונען נידרען טרערן איך ווער קלאגן אונ ווער מיך פֿאר
וואגלען אונ צוא גווין אונ אן צוא גורטן איין זאק ווער איך רופֿען צוא
קלאגן די תורה וום זיא איז טייערער אז גינגאלד אונ איז גלוסטיגער אז
נאלד איר כבוד איז מער פון דיא עהרע פון אלע געליבטע כלים האב
איך גזעהן זיא איז צו ריסן דורך דיא העגט פון די כשדים פֿר וואָרפֿן אונ
פֿר ויסט די הורה אונ מקרא אונ משנה אונ יעדה שריט אונ קלאגט
דאם צו זאגען וואו איז דיא תורה אונ וואו זענן די לערער אונ די וום האבן
זיי נמאכט לערנן פֿר וואר די שטאט ירושלים איז דאך פֿאר ויסט קיינער

חורבן בית המקדש

קול גקומען פון דעם הימל אונ הם ניזאגט דיא קעס פון דיא הרזנים פון בית אונ ניין מאס
מיר מיט אירע קינדר ועט זיך פֿרייען לעולם ניהערן הם מען נפון אוף איין שפיין פון בית
הבא (אמר רבי יוחנן) רבי יוחנן הם גזאגט (אמר שמואל) שמואל הם גזאגט פיר הונדערם
פערציג מאס תפילין האסט מען ניפונן אוף די מיט איין אונ אכציג שולין איז נוען אין בית

וְעַמְּךָ נִמְלָט כָּל הַנִּמָּצֵא כָּתוּב בַּסֵּפֶר: וְעַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ הַצִּילֵנוּ נָא מִיָּדָם וְיֵדְעוּ כָּל מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ כִּי אַתָּה יְיָ אֱלֹהִים לְבַדֶּךָ. וְעַל כֵּן נָתְנוּ כָּל אוֹיְבֵינוּ עָלֵינוּ חֶרְפָּה וְקָלוֹן וְכָל שׂוֹנְאֵינוּ בָּזְזוּ לָהֶם בִּזָּה וְשָׁלָל. וְהִנֵּה הַיּוֹם הַזֶּה כְּיוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר הִגִּיעַ עָלֵינוּ לְרָעָה וְלִשְׁמָמָה וְלִבְזָיוֹן וְלִקְלָלָה וְלִמְאֵרָה וְלִתְלָאוֹת וְלִצְרוֹת וְלִיגוֹן וְלִדְאָבוֹן וְלִבְכִי וְלִנְהִי וְלִמְסִפֵּד וְלִקְרִיעַת בְּגָדִים וְלִשְׁבִיָּה וְלִגְלוּת וְלִכְלִמָּה וְלִכְלָיוֹן וְלִבְהָלָה וְלִפְחָדִים וְלִרְעָדָה וְלִזְוָעָה וְלִמְהוּמָה וְלִשְׁאוֹן וְלִרְעָשׁ וְלִרְתֵת וְלִצְמָרִים וְלִקְדָחוֹת וְלִשְׁחִין וְלִגְרָדִים וְלִשְׁבָרִים וְלִמְכוֹת וְלִפְצָעִים וְלִחְבּוּרוֹת וְלִמְגֵפוֹת וְלִמְחִצּוֹת וְלִמְדוֹן וְלִמְרִיבוֹת וְלִמְלָחָמוֹת וְלִמְהוּמוֹת וְלִמְרוּדִים וְלִמְרִידוֹת וְלִמְרִירוּת וְלִמְרוֹרוֹת וְלִמְרוֹרִים וְלִמְרוֹרִיּוֹת וְלִמְרוֹרִיּוֹתָם וְלִמְרוֹרִיּוֹתֵיהֶם וְלִמְרוֹרִיּוֹתֵיכֶם וְלִמְרוֹרִיּוֹתֵינוּ וְלִמְרוֹרִיּוֹתֵיכֶן וְלִמְרוֹרִיּוֹתֵיהֶן

גְּאוֹנֵי אֶרֶץ וּנְקִיֵּי טָהֳרָה. פַּעֲמַיִם קִדְּשׁוּ שֵׁם הַמְיוּחָד בְּמוֹרָא!
בְּעֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה בַּחוֹדֶשׁ זִיו לְטַהֲרָה. וּבַחוֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי בִּקְרִיאַת
הַלֵּל לְשׁוּרָה. הִשְׁלִימוּ נַפְשָׁם בְּאַהֲבָה קְשׁוּרָה. אָהִימָה עֲלֵיהֶם
בְּבֶכִי וְלֵל לְחַשְּׂרָה. כְּלוּלֵי כֶתֶר עַל רֹאשָׁם לְעַטְּרָה. וְעַל אַדִּירֵי
קָהָל מַגְּנָצָא הֲדוּרָה. מְנֻשָּׂרִים קַלּוּ מֵאֲרָיוֹת לְהִתְגַּבְּרָה.
הִשְׁלִימוּ נַפְשָׁם עַל יְחוּד שֵׁם הַנּוֹרָא. וַעֲלֵיהֶם זַעֲקַת שֶׁבֶר
אֶשָּׁעֲרָה. עַל שְׁנֵי מְקֻדָּשַׁי יְסוֹדָם כְּהַיּוֹם עוּרְעָרָה. וְעַל חָרְבוֹת
מִעַט מִקְדָּשַׁי וּמִדְרָשַׁי הַתּוֹרָה. בַּחוֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי בַּשְּׁלִישִׁי נוֹסַף
לְרַאֲבוֹן וּמְאֵרָה. הַחוֹדֶשׁ אֲשֶׁר נֶהְפַּךְ לְיָגוֹן וְצָרָה. בְּיוֹם מַתַּן

קינת יהודה

תּוֹרָה אוּ מִצְוֹת וְיוֹא עֶם אִיז גִיטְוָען. אָבֶּר אַז
יְרוּשָׁלַיִם אִיז פַּאר־בֶּרעטְעם גִיוְוארֶן אוּ עֶם אִיז
גְוָוארֶן וויסְט. אוּ דִי צַדִּיקִים מִיט דִי תַּלְמִידֵי
חֲכָמִים זָענֶן נֶעהַרגֶעט גִיוְוארֶן. וְועם דִיא תּוֹרָה
פַּארגֶעסֶן וְועֶרֶן. וִי אַזוֹיא וְועלֶען צוּרִיק אוֹיף־
גִישְׁטֶעלְט וֶועֶרֶן דִי יִשְׂרָאֵל פָאלְק. דְּרִיבֶּער
וָאגט דָער מְקוֹנֵן הַלָּזֶאי וָואלְט גִיוְוען אִין מֵיין
קָאפּ אֲפִּילּוּ וָואס וָואלְטֶן מֵיינֶע אוֹיגֶן נֶעוֶוייגְט
מִיט שְׁרֶעקֶן מָאג אוּ נַאכְט וְועֶן דָם פָאלְק יוּדֶן
אוּ וְועֶן דִי צַדִּיקִים אוּ תַּלְמִידִים חֲכָמִים וָואס
זָענֶן נֶעהַרגֶעט גִוָארֶן אוּ וְועֶן דִי תּוֹרָה וָואס
וְועט נִיט זַיין וְועֶר עֶם זָאל זִיא לֶערֶנֶן אוּ וְועֶן
דִי שְׁמָאס יְרוּשָׁלַיִם אוּ דָער בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וָואס
זָענֶן פַּארבֶּרעגְט גְיוְוארֶן:

סירוש ע"ט

אוּ אוֹם דֶּר וַוייְלְטָע דִי גְאוֹנִים פוּן
דָארְטִין אוּ דִי הֵייעֶ צַדִּיקִים צְווִיי
מָאל הָאבֶּן זִיי גֶיהַיילְט זַיין אֵיינְצִינֶן
נָאמֶען מִיט פָארְכְט אֵיין מָאל אִין
דֶרֶייא אוּ צְוואַנְצִיג מָאג אִין אִיר
וּבַחוֹדֶשׁ אוּ דָאס אַנְדֶערֶע מָאל אוֹם
רֹאשׁ חוֹדֶשׁ סִיוָן אִין דֶר צַייט אַז קָהָל
זָאגָן הַלֵּל זִיי הָאבֶּן זִיךְ מוֹסֵר נֶפֶשׁ
גְוָוען זַייעֶר לַייב מִיט אֵיין אָן נְקִנִיפְּטֶן
לִיבְשאפְט אִיךְ וְועל בְּרוּמֶן מִיט אִיין
גִיוְוויין אֵיין קְלָאג צוּ מָערִין עֶם אִיז
גְוָוען גִיקְרֵיינְט זַייעֶר קָאפּ מִיט אֵיין

קְרוֹן פוּן דֶּר תּוֹרָה אוּ אוֹף דִי אֵיין וַאמְלוּנג פוּן דֶער שְׁמָאס מְגַנְצָא וַייא
זָענֶן גְוָוען גְרֵינְגֶער פוּן אְדְלֶערְם אוּ שְׁמֵאקֶר פוּן דִי לַייבֶּן צוּ שְׁמֵאקֶן
זִיךְ אִין דֶּר תּוֹרָה זִי הָאבֶּן זִיךְ מוֹסֵר נֶפֶשׁ גְוָוען אוֹף דֶעם אֵיינְצִינֶן נָאמֶען
דֶעם פָארְכְטִיגֶען וַעֲלֶהֶם אוּ אוֹף וַייא וְועל אִיךְ שְׁרֵייעֶן אֵיין גִישְׁרֵייא פוּן
בְּרֶעכֶעגְש אוֹף מַייגֶע צְווִיי מִקְדָּשִׁים וָום וַייעֶר גְרוּנְד אִיז הַייגְט פַּאר וויסְט
אוּ צוּ בְּרָאכֶן אוּ אוֹף דִי פַּאר וויסְטוּנג פוּן דִי שׁוּלִין אוּ בָּתֵּי מִדְרָשִׁים וָום
זִי וֶועֶרֶן אָן גְרוּפֶן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ מֵעַט בַּחוֹדֶשׁ אִין דֶעם דְרִיסְטֶן חוֹדֶשׁ דָאס אִיז
סִיוָן אִין דֶעם דְרִיסְטֶן מָאג אִין חוֹדֶשׁ וָואס אִיז מִיר וָוארֶן נְמַיינֶערְט צוּ וַייסְטָאג
אוּ פְלוּכוּנג דֶּר חוֹדֶשׁ וָואס עֶר אִיז פַּאר קֶערְט גְוָוארֶן צוּ טְרוּעֶר אוּ צָרוֹת
אִין דֶעם טאג פוּן שְׁבוּעוֹת וָואס דֶעמְסְט מָאל אִיז גֶעמֶען גְוָוארֶן דִי תּוֹרָה הָאב

חורבן בית המקדש

זִי אֵיין גִיוִיסְקִילְט אִין וַייעֶרֶע סְפָרִים אוּ הָאס
זִי מִיט דִי סְפָרִים פַּר בָּרֶענְט עֶס אִיז גְוָוען אֵיין
מַעֲשֶׂה דָם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חֲנַנְיָא אִיז גִיקוּמֶן אִין

דָּת שִׁבַּרְתִּי לְהִתְאַשָּׁרָה. וּבְיוֹם נְתִינָתָהּ כְּמוֹ כֵן אָז חָזְרָה.
עָלְתָה לָהּ לַמָּרוֹם לִמְקוֹם מְדוּרָהּ. עִם תִּיקָהּ וְנַרְתֵּקָהּ וְהַדּוֹרָשָׁהּ
וְחוֹקְרָהּ. לוֹמְדֶיהָ וְשׁוֹנֶיהָ בְּאִישׁוֹן כְּמוֹ בְאוֹרָהּ. שִׂימוּ נָא עַל
לְבַבְכֶם מִסְפַּד מַר לְקוֹשְׁרָהּ. כִּי שָׁקוּלָה הֲרִיגָתָם לְהִתְאַבֵּל
וּלְהִתְעַפְּרָהּ. כְּשׁוֹרֶפֶת בֵּית אֱלֹהֵינוּ הָאוֹלָם וְהַבִּירָה. וְכִי אֵין
לְהוֹסִיף מוֹעֵד שֶׁבֶר וְתַבְעֵרָה. וְאֵין לַהֲקָדִים זוֹלָתִי לְאַחֲרָהּ. תַּחַת
כֵּן הַיּוֹם לְוַיְתִי אֲעוֹרֲרָה. וְאֶסְפְּדָה וְאֵילִילָה וְאֶבְכֶּה בְּנֶפֶשׁ
מָרָה. וַאֲנַחְתִּי כָּבְדָה מִבּוֹקֶר וְעַד עֶרֶב. על בית ישראל ועל עם יי
כי נפלה בחרב: וְעַל אֵלֶּה אֲנִי בוֹכִיָּה וְלִבִּי נוֹהֵם נֶהִימוֹת. וְאֶקְרָא
לְמְקוֹנְנוֹת וְאֶל הַחֲכָמוֹת. אֵלַי וְאֵילִיָּה כְּלָם הוֹמוֹת. הֵישׁ מַכְאוֹב

פירוש ע"ט

אִיךְ גֵיהָאפְט גִישְׁטַארְקְט צוּ וֶועֲרֶן יְרוּשָׁלַיִם אִיז פַּר בְּרֶעְנְט גָנוּאָרֶן דְרוּם
כְּלוֹמָר אִיךְ הָאבּ גְמֵיינְט אַז דִי גְזֵירָה הָאט מֶען נִיט קוֹבֵּעַ גְנוּעֶן דָעם טָאג
נָעט בָּטֵל וֶועֲרֶן בְּזְכוּת הַתּוֹרָה אוּנ וָום זֵיי זֶענֶען גֵיהַרְגְּט גְנוּאָרֶן פַּאר
אִין דָעם טָאג וָואם וִיא אִיז גֵיגֶעבֶּן אַקְלָאגְט טָאג נָאר וַויֵיל מֶען גֵיהֵער
גְנוּאָרֶן אִיז אוֹךְ אַזוֹ גְוֶועֶן כְּלוֹמָר אִיז נִיט צוּ מֶעֲרֶן צוּ מַאכֶן אִיין בַּאזוּנְדֶרֶן
אוֹךְ גֵיוֶועֶן דִי גְזֵירָה דָעְנְסְטָמָאל הָט טָאג קְלָאגֶן אוֹף דִיא בְּרָאךְ אוּנ אוֹף
זִיךְ דִיא תּוֹרָה וַויֶרְעֶר גְקֶעֶרְט זִיא אִיז דֶעם אוֹסְרָאהְמוּנְג אוּנ קֵיין טָאג פּוּן
אוֹף גְנַאגֶנְג אוֹף דֶעם הֵימֶל אוֹף דֶעם פּוּרְעָנְיוּת טָאר מֶען נִיט פְּעֶרְעֶרֶן נָאר
אָרְט פּוּן אִיר אַלְטֶע וואוּנְג מִיט צוּא שְׁפֶּעטִיגֶן דְרוּם וַויֵיל מֶען טָאר
אִיר פּוּטֶר פָּאם דָם מֵיינְט מֶען דִיא נִיט מֶעֲרֶן קֵיין בַּאזוּנְדֶרֶן קְלָאג טָאג
תַּלְמִידֵי חֲכָמִים אוּנ דִיא וָום הָאבֶּען וֶועל אִיךְ הַיינְט אוּם תִּשְׁעָה בְּאָב
זִיא גְדַרְשֶׁת אוּנ גִיפָּארְשְׁט זִיא מִיט מֵיין קְלָאג דָר וֶועֶקֶן אִיךְ וֶועל קְלָאגֶן
דִי וָום הָאבֶּן זִיא גְלֶעֶרִינְט בֵּיי נַאכְט אוּנ וֶועל וַויֶינֶן מִיט בִּיטֶר גְמִיט:
אַזוֹ וִוי בֵּיי טָאג טוּט נוּן אוֹף אַיירֶע הֶערצֶר אֵיין בִּיטֶרֶע קְלָאג צוּ קֶניפֶּען
דֶען עֶם אִיז גִיגְלִיכֶען וַויֶער הֲרִיגָה דְרוֹף צוּ קְלָאגֶן אוּנ אוֹף צוּ בְּרֶעְנֶענֶען
אֶרֶד אוֹף דֶעם קָאפּ אַזוֹ וִויא מֶען רוּפֶּען צוּא דִיא קְלָאגֶערִם אוּנ צוּ דִיא
גֶהֶער צוּא קְלָאגֶען אוֹף אוּנְזֶער בֵּית קְלוּגֶע קְלַיינֶע קְלָאג אוּנ גְרוֹסֶע קְלָאג
הַמִּקְדָּשׁ אוּנ דָר אוֹלָם אוּנ דִי שְׁטָאט וָאלֶן אַלֶע בְּרוּמֶן אִיז דָעֶן גְוֶועזֶן אַיין

תורבן בית המקדש

טִיר פּוּן דָר תְּשִׁיסָה אוּנ הָאט גְוָואכְט דָעם פָּסוּק רוֹבֶּער. הֵם דָאס קִינְד גְעֶנְטֶפֶערְם (הֲלֹא ה' זוּ
(מִי נָתַן לִמְשִׁיסָה יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל לִבְוּזִים) וָועֶר חָמָאנוּ לוֹ וְלֹא אָבוּ בְּדַרְכָּיו הָלוֹךְ) פַּר וָואר נָאכְט
הָאט גִיגֶעבֶּן צוּ אַיין רוּיִ יַעֲקֹב אוּנ יִשְׂרָאֵל צוּ הָם דָם גְמָאן וַויֵיל טִיר הָאבֶּן צוּ אִים גִיזִינְדִיגְט

לְמַכְאוֹבִי לְדַמּוֹת. מְחוֹץ תְּשַׁכֵּל חֶרֶב וּמֵחֲדָרִים אֵימוֹת. חָלָל חַלְלֵי חֶרֶב מוּטָלִים עֲרוּמִים וַעֲרֻמּוֹת. נִבְלָתָם כְּפוּחָה לְחַיַּת אֶרֶץ וְלַבְּהֵמוֹת. יוֹנֵק עִם אִישׁ שֵׂיבָה עֲלָמִים וַעֲלָכוֹת. מְתַעְתְּעִים בָּמוֹ מוֹנֵי וּמַרְבִּים כְּלִמּוֹת. אִי אֱלֹהֵימוֹ אָמְרוּ צוּר חָסָיוּ בּוֹ עַד מוֹת. יָבֹא וְיוֹשִׁיעַ וְיַחֲזִיר נְשָׁמוֹת. חֶסִין יָהּ מִי כָמוֹךָ נוֹשֵׂא אֲלוּמּוֹת. תֻּחֲשֶׁה וְתִתְאַפַּק וְלֹא תַחֲגוֹר חֲמוֹת. בְּאָמוֹר אֲלֵי מַלְעִינֵי אִם אֱלֹהִים הוּא יָרֵב. על בית ישראל ועל עם יי כי נפלו בחרב: עֵינִי עֵינִי יוֹרָדָה מַיִם כִּי נֶהְפַּךְ לְאֵבֶל מְשׁוֹרֵר. וְעָגְבִי לְקוֹל בּוֹכִים מְלָהֲפִיג וּלְקָרֵר. מִי יָנוּד לִי וּמִי מַחֲזִיק לְתִתְעוֹרֵר. חֻמָּה בִּי יָצָאָה וָסַעַר מִתְגּוֹרֵר. אֲכָלַנִי הֲמָמַנִי הַצַּר הַצּוֹרֵר. שְׁבַר עַצְמוֹתַי זוֹרֵר וּמְפָרֵר. סְלָה כָּל אַבִּירַי הַטְבּוּר וְהַשָּׁרֵר. רְטֵיָה וּמָזוֹר אֵין לְבָרֵר.

פירוש ע"ט

וַוייטָאג צוא גְלַייכְן צו מִין וַוייטָאג — אִיז דֶען גְלַייךְ צו דִיר דוּ פֶּערְטָרַאגְסְט
פון דְרוֹסָן הָט פַאר־צוּקְט דִי שְׁוֶועֶרד — בִּינְד מִיט זִינְד: תֻּחֲשֶׁה דוּא הָאסְט
פוּן שׁוֹנָא אוֹג פוּן אִינְעְווייניג אִין דִי — גְשְׁוווּינְג דוּ הָאסְט זִיךְ אוֹף גְהַאלְטָען
הַייזֶר טוּט זַיין פָאר־כְט פוּן דֶעם טוּט — אוֹג הָאסְט זִיךְ נִיט אֶן גְנוּמְט מִיט
מַייגְ דֶר שְׁלָאגְען וָאם וָענְן וָאר — גְרִים צָארְן אוֹף דֶעם וָום דִי בַּשְׂדִים
דֶער שְׁלָאגְען מִיט דֶעם שְׁוֶועֶרד וַייא — זָאגְן צוּ מִיר אוֹב עֶר אִיז אַיין נָאט
לֵיגְן נַאקְעט זַייעֶרע לַייבֶּר וְענְן פַּאר — לָאז עֶר זִיךְ קְרִיגְן מִיט אוּנְז פַּר זַיין
שִׁנְיטֶן גְנוֹאדְן צוּ דִי חַיות אוֹג צוּ דִי — פָאלְק: זַייני מַייגְע אוֹגְן טוֹגְן גִידֶעדְן
בְּהֵמוֹת דִיא יוּנְגְע קִינְדֶער מִיט דִיא — טְרֶעדְן וִוי וַואסֶער דֶען מַיין גְזַאנְג
אַלְטֶע לַייט דִי יוּנְגְן אוֹג דִי מִיידְן זַיי — אִיז גְנוֹאדְן פַּר קֶערְט צוּ קְלָאג וַוער
הָאבְּן גְשָׁפְּעט פוּן זַיי דִי כַּשְׂדִים אוֹג — וָועט וָאגְלָן פוּן זַיין אָרְט צוּא גַיין
זַיי הָאבְּן גִימֶערְט שַׁאנְד זַייא הָאבְּען — מִיךְ טְרַייסְטָען אוֹג וָועֶר זִיךְ
גְזָאגְט וואוּ אִיז זַייעֶר נָאט דֶער — שְׁטַארְקְען צוּ דֶר וָועקְן טְרַייסְט דֶר
בַּאשֶׁעפֶּר וָום זַיי בַּאשִׁיצְען זִיךְ אִין — צָארְן פוּן נָאט אִיז אוֹף מִיר אַרוּם
אִים בִּיז אִין זַיין טוּיט בְּלוּמֶר זַייא — גְנַאנְגְען אוֹג זַיין שְׁטוּרְעם אִיז אוֹף
לָאזְן זִיךְ טַייטְן פוּן זַייְנְט וָועְן לָאז — מִיר גְוָואדְן אַיין גְזַאמִילְט: סְלָה עֶר
עֶר קוּמְען אוֹג לָאז הֶעלְפְּען אוֹג זָאל — הָט גְטָראסְטָען אַלְע מַייגְע שְׁטַארְקְע
וִויבֶּער קֶערְן דִי נְשָׁמוֹת פוּן דִי דֶער — אוֹף אִיר נָאפִּיל דָם מַייְנְט מֶען דִיא
שְׁלָאגְען דוּ שְׁטַארְקְסְטֶר נָאט וָועֶר — סַנְהֶדְרִין וָום פָּלָעגְן צוּא זִיצָען אִין

חורבן בית המקדש

אוג יִשְׂרָאל הָאבְּן נִיט גְוָואלְט הֶערְן זַיין תּוֹרָה — שָׁווֶער אִיךְ דָם אִיךְ וָועל פוּן דַאנְען נִיט אַוועק
הָט רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ גְוָואכְט אִיךְ בִּין בְּשׁוּחִי אַז דָאס — גַיין בִּיז אִיךְ וָועל אִים אוֹס לַיינֶן פַאר וַויא פִיל
קִינְד וָועט שָׁאלוֹת פֶּסָקְנֶן צְווישְׁן יִשְׂרָאֵל דָאס — גְעלְט כֶּיסֶן וָועט וָעלֶן פַּר אִים אוג עֶם אִיז נִיט

מַכָּתִי אֲנוּשָׁה בְּאֵין מַתְעִיל וּמְזוֹרָר. עַל כֵּן אָמַרְתִּי שְׁעוּ מֶנִּי אֲמָרַר. בִּבְכִי דִמְעָתִי עַל לֶחְיִי לְצָרֵב. עַל בֵּית יִשְׂרָאֵל וְעַל עַם יְיָ כִּי נָפְלוּ בָחָרֵב:

אָז בַּהֲלוֹךְ יְרֵמְיָהוּ עַל קִבְרֵי אָבוֹת. וְגַם עֲצָמוֹת חֲבִיבוֹת. מָה אַתֶּם שׁוֹכְבוֹת. בְּנֵיכֶם גָּלוּ וּבְתֵּיהֶם חֳרֵבוֹת. וְאֵיזֶה זְכוּת אֲבוֹת בְּאֶרֶץ תַּלְאוּבוֹת: נְעוּ כְּלָם בְּקִינִים. עַל חֶסְרוֹן בָּנִים. הוֹבִבוּ בְּקוֹל תַּחֲנוּנִים. פְּנֵי שׁוֹכֵן מְעוֹנִים. וְאֵיזֶה הַבְטָחַת וְזָכַרְתִּי לָהֶם בְּרִית רִאשׁוֹנִים: הֵם הֵמִירוּ כְּבוֹדִי בְּתוֹדוּ. וְלֹא

פירוש ע"ט

מִיטֶן פּוּן דֶעם לַאנְד אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל קֶריִן גְּוֵיאֶרֶן זַיי הָאבֶן זַיי צוּ שָׁמָאכֶן מִיט
פְּלֶאסְטֶר אוּן קֶריִן פּוּלְוֶוער קֶען מָען שְׁוֶוערֶן וואוּ אִיז דֶר זְכוּת פּוּן דִיא
גִיט צוּ קְלוּבֶּען צוּ דֶר קֶרַעפְט מַייגְע עֶלְטֶערְן וָוס הָאבֶּן מְקַבֵּל גְּוֶוען דִיא
שְׁלֶעק זֶענִין אַזוֹ בֵּייז וָוס צוּ זַיי אִיז תּוֹרָה אִין דֶער מִדְבָּר וָואס אִיז אֵין
גִיט פַּר הָאנְדֶען קֶריִן שׁוּם הֶיילוּנְג: דַאר אוּן דָאנְדֶען זָענְען זַיי אַלֶע אִין גְּאנְט: גָּא הָאבֶּן
עַל בֵּן דְרוּם הָאב אִיךְ גְּאנְט לָאזְט קֶלָאג אוֹף דֶעם וָוס זַיי הָאבֶּן גִיט דֶר
אָפּ פּוּן מִיר אִיךְ וֶועל בִּיטֶערְן מִיט וואוּסְט זַייעֶרע קִינְדֶער אֶרֶץ
גְּוַויין מַייגְע טְרֶערֶן וָאלְן מַאכֶן מַייגִי בַּאקֶן אַיין גְּשְׂרוּמְפֶּען פּוּן וֶועגֶן פִּיל
גְּוַויין: על בית ישראל וכו'

אָז בַּהֲלוֹךְ יְרֵמְיָהוּ אִין דֶעם טָאג פּוּן חוּרְבָּן אַז יִרְמְיָה אִיז גְּגַאנְגֶן אוֹף
דִי קְבָרִים פּוּן דִי אָבוֹת אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב אוּן מֹשֶׁה רַבֵּינוּ אוּן הָט גָאנְט אִיר גְּלֵיבְטֶע בֵּייגֶר וָוס טוּט אִיר לִיגֶן אַיינֶע קִינֶדֶר זֶענִין פֶּאר טְרִיבֶּען
גְּוֶוען אִיךְ וֶועל זַייא גְּדֶעגֶקְען דֶעם בְּרִית וָוס אִיךְ הָאב כּוֹרֵת גְּוֶוען מִיט דִי עֶרְשְׁטֶע: הֵם זַיי הָאבֶּן פַּר בִּיטֶען מִין בְּבוֹד מִיט אַיינְטְלֶיכְקִיט זַיי הָאבֶּן

חורבן בית המקדש

נְעוּ קִין לַאנְגֶע צַייט דֶר נָאךְ בִּיז דָאס קִינְד רַבִּי יִשְׂכָאל כֹּהֵן גָּדוֹל וְזֶען גְּפַאנְגֶן גְּוואָרֶן צוּ
הָאס שְׁאוֹת גִיפֶּסְקִיט צְווישֶׁן יִשְׂרָאֵל עֶר אִיז צְווַויי כּוֹהֲנִים אֵיין כָּאל וְעֶען דִי צְווַייא הָאבֶּן זִיךְ
גְּיוֶוען רַבִּי יִשְׂכָאל בֶּן אֱלִישָׁע. עֶס אִיז גְּיוֶוען צוּ נוֹיךְ גְּקוּמֶן דָס אֵייגֶר גְּאנְט אִיךְ הָאב אֵיין
אַיין מַעֲשֶׂה דָס דָר וואהן אוּן דִי מְאכְטֶער פּוּן קָנְעכְט וָם וֶיין גְּלֵייכֶן גִיפִינְט זִיךְ גִיט אִין דָש

פָּחֲדוּ וְלֹא רָהוּ. וַאֲעָלִים עֵינַי מֵהֶם וְלֹא שָׁבוּ
וְלֹא נָהוּ. וְאֵיךְ אֶתְאַפַּק עַל אֲמִירַת לֹא הוּא:
זָעַק אַב הֲמוֹן בַּעֲבוּרָם. וְחִנֵּן פְּנֵי אֵל רָם.
חִנָּם נָסִיתִי עֶשֶׂר בְּחִינוֹת עֲבוּרָם. וְהֵן חָזִיתִי
שִׁבְרָם. וְאַיֵּה הַבְטָחַת אַל תִּירָא אַבְרָם: טָעוּ
לְהוֹרוֹת בַּעֲבוֹדוֹת זָרוֹת. יָעֲצוּ לַחֲצוֹב בְּאֵרוֹת
בְּאֵרוֹת נִשְׁבָּרוֹת. וְאֵיךְ אֶתְאַפַּק עַל בְּטוֹל
עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת: כֹּה צָוַח יִצְחָק פְּנֵי שׁוֹכֵן
שַׁחַק. לַשָּׁוְא בִּי טָבַח הוֹחַק. וְהֵן זַרְעִי נִשְׁחַק
וְנִמְחַק. וְאַיֵּה הַבְטָחַת וְאֶת בְּרִיתִי אָקִים אֶת

פירוש ע"ט

זיך ניט גפֿארכטן פֿר מיר איך האב מוֹעה גיוון אוג האבֿען טורה היתר
פֿר הולן מייגע אוגן פון זיי זיי האבֿן גוון. עצה גהאלטֿען
קיין תשובֿה ניט גטאן זיי האבֿן ניט צו גראבֿן בראכענער ברגן אוג
גקלאגט אוף די עבֿירות אוג וויי ואל ווי ואל איך מיך איין האלטֿן ניט צו
שטראפֿן ויי אוף דעם ום זיי האבֿן מבטל גוון די עשרת הדברות: כא
אזו הט גשריגען יצחק פֿר גאט ום ער הויעט אין הימל אום זיסט האסטו
גשריבן אין דיין תורה אז איך האב מיך איבר גיענטפֿערט צו די שחיטה
פון דיינט ויעגען אוג איצונד יענין מייגע קינדר צו שטוסין אדער צוא
ריבען אוג אפֿ גמעקט אוג וואו איז דם פֿר זיכערונג דו זאלסט
זיך ניט פֿארכטֿען אברם. האט אים צו גנאגט דאם מיין ברית ויעל איך

חורבן בית המקדש

נאנצר ולעלט זאגט דר אנדערר איך האב איין קינדר אזו האבין זיי בי נאכט צו גוף גפירט
דינסט ואס איר גלייכין איז ניט דא אין דער זיי אין איין פינצטערן קאמר אוג זיי האבין ניט
נאנצר ולעלט האבין זיי נוואנט לאמיר זיי צו גיוואוסט דם זיי זענן שוועסטר אוג ברידער אזו
נוף קינדין ועלין מיר זיך צו סיילין מים דיא האט ער זיך גיוועצט אין איין וינקיל אוג האט

יִצְחָק: מָרוּ בִּירְמְיָה. וְטִמְּאוּ הַר הַמּוֹרִיָּה.
נִלְאֵיתִי נְשׂוֹא גְּעָיָה. עוֹלָה לִי מִנְּשִׁיָּה. וְאֵיךְ
אֶתְאַפַּק עַל הֲרִינַת זְכַרְיָה: סָח יְיַד בְּתֶלֶךְ.
דְּמָעוֹת כְּתַנִּין זוֹלֵךְ. עוֹלָלַי אֲשֶׁר טִפַּחְתִּי
בְּעֶלֶךְ. וְאֵיךְ גָּזוּ מֶנִּי בְּחֶלֶךְ. וְאֵיךְ הוּפְרַע מֶנִּי
דָּמִים בְּדָמִים כַּמָּה אֶלֶף: פֵּין רוֹעֶה נֶאֱמָן.
כָּפוּשׁ בְּאֶפֶר וּמוֹרָמָן. צֹאן אֲשֶׁר בְּחֵיקִי
הוֹאֲמָן. אֵיךְ גָּזוּ בְּלֹא זְמָן. וְאַיֵּה הַבְטָחַת כִּי
לֹא אַלְמָן: קוֹל בְּכִי לֵאָה מְתוֹפֶפֶת עַל

פירוש ע"ט

בַּאשְׁטֶעטִיגְען מִיט יִצְחָק: הָט גָאט פּוּן מִיר מִיט פַּאר שְׁנַיידוּנג
גִיעֶנטֶפֶּערְט מָרוּ זִייא הָאבֶּען וִירְמְיָה אוּג אוֹיז אַזוֹ אִיז הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא
גְשִׁפֶּענִיגְט אִין דִי שְׁטְרָאף פּוּן יִרְמְיָה פּוּן מִיר בַּאצָאלְט גְוָואלְד פִּיל טוּוִינְד
אוּג זַיי הָאבֶּן מְטַמֵּא גְוָועֶן דָעם בֵּית מְעֶנְטְשֶׁען פַּאר דָעם בְּלוּט פּוּן זְכַרְיָה
הַמִּקְדָּשׁ אִיךְ בִּין מִיד גְוָואלְד כְּבֵיכוֹל הָט גְאָגְט כּשֶׁה רַבֵּינוּ עֶר אִיז גְוָועֶן
פּוּן צוּ לַיידֶען דָאס גְשָׁרֵייא פּוּן דָעם גְעהֵילְפְט אִין אַש אוּג אִין מִיסְט דִיא
מִדַּת הַדִּין וָוִיל אִיז אוֹף גְגַאנְגֶען צוּא שְׁאָף וָוִיל זֶענֶען גְוָואלְד אִין מַיין
מִיר פּוּן דֶר עֶרד אוּג וִויא וָאל אִיךְ שׁוֹוִים וִוי אַזוֹ זֶענֶען זִייא פַּאר שְׁנִיטֶען
מִיךְ אוֹף הַאלְטֶן אוֹף דָעם וָוִיל זִייא גְוָואלְד אִין דָם
הָאבֶּן גְהַרְגֶּת וְכַרְיָה הַנָּבִיא: סָח הָט פַּר וִיכְערוּנְג וָוִיל דוּ הָאסְט גְוָאגְט צוּ
גֶרֶעט יַעֲקֹב אָבִינוּ וָוִיל עֶר אִיז אוֹף יִרְמְיָה אַז דִיא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִיז גִיט
גְצוֹגֶן גְוָואלְד פּוּן דֶר יוּגִינְט אִין מִיט וִויא אַיין אַלְמָנָה וָואס אִיר מַאן אִיז
דֶר תּוֹרָה טְרֶעטִין הָאבֶּן זַיינֶע אוֹגֶען גְשְׁמָאלְבֶּען נָאר וִויא אִיר מַאן אִיז
גְרוּבֶּן אַזוֹ וִוי שְׁכֵאנְגֶען וָוִיל גִיייֶען אוֹף נְגַאנְגֶען קֵיין מְדִינוֹת הַיָּם אוּג וָועט
דֶר עֶרד אוּג זָאגְט מַייְנֶע קִינְדֶר וָוִיל זִיךְ וִוידֶר קֶערֶן צוּ אִיר: קוֹל בְּכִי דָאס
אִיךְ הָאב דֶר צוֹגֶען מִיט גְרוֹס מִיה קוֹל פּוּן דָעם גְוויין פּוּן לֵאָה זִיא הָט
וִויא זֶענִין זִייא פַּאר שְׁנִיטֶען גְוָואלְד גְקַלַּאפְּט מִיט דִיא הֶעְנְד אוֹף אִיר

חורבן בית המקדש

גִיוִוייְנְט אוּג הָט גִיזָאגְט אִיךְ בִּין אַיין כֹּהֵן פּוּן אוּג הָאס גִיזָאגְט אִיךְ בִּין דִיא
לוּטָער כְּהָנִים גְדוֹלִים אוּג וָאל נָעמֶן אַיין שִׁפָּחָה מָאכְטָער פּוּן אַיין כֹּהֵן גָדוֹל וִוי וָאל אִיךְ וָועֶרֶן
אוּג זִיא הָט זִיךְ גְעֶעצְט אִין דָעם אַלְטָען נְטוּמֶן צוּ אַיין קְנֶעכְט אוּג זַיי הָאבֶּן גְוויינְט דִי

לְבָבְיָה. רָהֵל אֲחוֹתָהּ מְבַכָּה עַל בָּנֶיהָ. וְזָלְפָה מַכָּה פָּנֶיהָ. בְּלֵהָה מְקוֹנֶנֶת בִּשְׁתֵּי יָדֶיהָ: שׁוּבוּ תְמִימִים לִמְנוּחַתְכֶם. מַלֵּא אֲמַלֵּא כָּל מִשְׁאֲלוֹתֵיכֶם. שִׁלַּחְתִּי בְכֶלָּה לְמַעַנְכֶם. הֲנֶנִי מְשׁוֹבֵב גָּלוּת בְּנֵיכֶם:

אָז בִּמְלֹאת סֶפֶק יָפָה כְּתִרְצָה. הֵן אֶרְאֶלְּם צָעֲקוּ חוּצָה. בֶּן חִלְקִיָּהוּ מֵאַרְמוֹן כְּיָצָא. אִשָּׁה יְפַת תּוֹאַר מְנוּוֶלֶת מָצָא: גּוֹזְרֵנִי עָלַיִךְ בְּשֵׁם אֱלֹהִים וְאָדָם. אִם שֵׁד לַשַּׁדִּים אַתְּ אוֹ לִבְנֵי אָדָם. דְּמוּת יָפְיֵךְ כְּבָשָׁר וָדָם. פַּחֲדֵךְ וְיִרְאָתֵךְ כְּמַלְאָכִים לְבַדָּם: הֵן לֹא שֵׁד

פירוש ע"ט

הַאַרְצָען אִיר שְׁוועסְטֶר רָחֵל ווייְנט
אוֹף אִירֶע קִינְדֶר וְלָפָה שְׁלָאגְט זִיךְ
אִין אִיר פָּנִים בִּלְהָה קְלָאגְט אוּנ
קְלָאפְּט מִיט אִירֶע בֵּיידֶע הֶענְד. הָט
דִי שְׁכִינָה זֵיי גֶעמְפֶּערְט: שׁוּבוּ קֶערְט
וַוידֶר אִיר צַדִּיקִים צוּ אַייֶער רוּה דָר
פִּילֶן וְועל אִיךְ אַיךְ דָער פִּילֶען אַלֶע
אַייֶערֶע גִיבְּעט אִיךְ בִּין פּוּן אַייֶערְט
וָועגֶן גְשִׂיקְט גְוָואָרֶן מִיט דִי יִשְׂרָאֵל
אִין בָּבֶל אִיךְ וְועל וַוידֶער קֶערֶען
אַייֶערֶע קִינְדֶר אוּנ וָועל זֵיי אוֹס לֵייזֶן:
אָז בִּמְלֹאת סֶפֶק דָם זֶעלְבִּיגֶע מָאל אָז
עֶס אִיז וָואָרֶן פּוֹל דִי מָאס מִיט
דִי זִינְד פּוּן דִי יִשְׂרָאֵל וָום זֵיי וָועֶרֶן
גְרוֹפֶּן וָפָה הָאבֶּן דִי מַלְאָכִים גְשָׂרֶיעֶן
אוּנ גְוַוייְנְט אוֹף דָעם חוּרְבָּן בֵּית

חורבן בית המקדש

נַאנְצֶע נַאכְט אוּנ אָז עֶס אִיז טָאג גְוָואָרֶן הָאבֶּן דִי נְשָׁמָה אוֹיס גֶיגַאנְגֶען אוֹיף זֵיי הָאט יִרְמְיָהוּ
זֵיי זִיךְ דָר זֶעהֶן אוּנ הָאבֶּן זִיךְ דָער קֶעגְט דָאס גְקְלָאגְט אוּנ הָט גְזָאגְט דְרוֹף מִיא אִיךְ וַוייְנֶען
זֵיי זֶענֶן שְׁוועסְטֶר אוּנ בְּרִידֶר הָאבֶּן זֵיי אֶן נְהוּבֶּן מַייְנֶע אוֹגֶין מִיזֶן רַיְנֶן וַואסֶר. עֶס אִיז גְוָען אִיין
צוּ וַוייְנֶן אוּנ צוּ שְׁרַייֶען בִּיז עֶס אִיז זֵיי בֵּיידֶע מַעֲשָׂה דָם אַייגֶע הָט גְנָעמֶן צֵיין אוּיג אוֹף דָעם

אֲנִי וְלֹא גוֹלֶם פַּחַת. יְדוּעָה הָיִיתִי בְּשׁוּבָה וְנַחַת. הֵן לְאֶחָד אֲנִי וְלִשְׁלֹשָׁה וְשִׁשִּׁים וְאַחַת. וְלִשְׁנַיִם עָשָׂר וְלִשְׁבְעִים וְאַחַת: זֶה הָאֶחָד אַבְרָהָם הָיָה. וּבֵין הַשְּׁלֹשָׁה אָבוֹת שְׁלִישִׁיָּה. חוֹק שְׁנַיִם עָשָׂר הֵן הֵן שִׁבְטֵי יָהּ. וְשִׁשִּׁים רִבּוֹא וְשִׁבְעִים וְאֶחָד סַנְהֶדְרֵי יָהּ: טַעֲמִי הַקְשִׁיבִי וַעֲשִׂי תְּשׁוּבָה. יַעַן הֱיוֹתֵךְ כָּל כָּךְ חֲשׁוּבָה. יָפָה לָךְ בְּעֶלְיָן וְלִשְׁמוֹחַ בְּטוֹבָה. וְלֹא לְקָרֵא עוֹד בַּת הַשּׁוֹבָבָה: כִּי אֵיךְ אֶשְׁמַח וְקוֹלִי מָה אָרִים. הֵן עוֹלָלַי נִתְּנוּ בְּיַד צָרִים. לָקוּ נְבִיאַי וְדָמָם מְנָרִים. גָּלוּ מְלָכַי וְשָׂרַי וְכֹהֲנַי וַחֲרֵי הֵם בְּקוֹלָרִים: מְלוֹן מִקְדָּשִׁי

פירוש ע"ט

גוף וָום עֶר אִיז מְכוּוָה אִיךְ בִּין וואל פַֿאר נָעם אוג גִיב מִיר דְרוֹף אַיין בַּאקֶעמְט גִיוֶוען מִיט נַחַת אוג רוה עֶנְטפֶֿעֶר דְרום וַוייל דוא בִּיסְט אַוו פַּר וָואר אִיךְ בִּין צוּ אַייגְעם אוג צוא חֲשׁוּב אִיז גוּט צִיא דִיר דוא זָאלְסְט דְרַיי אוג צוּ אֵיין אוג זֶעכְצִיג אוג צוּ זִיךְ פְֿרַיייֶען מִיט דִי מַלְאָכִים אוג זָאלְסְט צְוֶועלְף אוג צוּ אַייגְע אוג זִיבֶּעצִיג. דְרַיא נְשָׁמוֹת פוּן צַדִּיקִים אוג זָאלְסְט אִיז זִיא מְפוֹרָשׁ: זֶה הָאֶחָד דֶער אַייגְנֶר נִיט מֶער גְרוּפֶֿן וֶועֶרֶן פַֿאר טְרִייסֶעגְע אִיז גְוֶוען אַבְרָהָם אָבִינוּ אוג צְוַוישֶׁן כְּלוּמַר עֶם אִיז פַּר דִיר נִיט שַׁיין דוא דִי דְרַייא אָבוֹת אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב זָאלְסְט פַּר טְרִיבֶּן וֶועֶרֶן כְּבֵיכוֹל אַיִן הָאב אִיךְ גְוֶועלְטִיגְט אָדֶר דוּרְךְ דֶר חוּרְבָּן אַרַיין. עֶנְטפֶֿעֶר דִיא שְׁכִינָה: שְׁבוּעָה וָום אִיךְ הָאב מִיט זַיי פּוּרְת כִּי אֵיךְ אֶשְׁבַּח דָעַן וַויא זָאל אִיךְ מִיךְ בְּרִית גְוֶועֶן בִּין אִיךְ צוא זַיי גְקְנִיפְט פְֿרַייֶען אוג וַויא זָאל אִיךְ אוֹף הֵייבֶן מַיין קוֹל פַּר וָואר מַייגְע מִיטֶר־יֶיגֶן גְעְבֶּן גְוֶועֶן אִין דְרַייֶען אִיז דָאךְ שְׁטַארְק, דָאם וָום אִיךְ הָאב גְוָאגְט אִיךְ בִּין צוא צְוֶועלְף דָאם זֶעגְעֶן דִיא גְוָואלְד אוג זַייעֶר בְּלוּט אִיז גְרוּגְעֶן עֶם זֶעגְעֶן פַּר טְרִיבֶּעֶן גְוָואלְדְן מַייגְע הָאלְן אוג זֶעכְצִיג רְבוֹא כֹּשְׁדִים מַייגְע נְבִיאִים זֶעגְעֶן גְשְׁלָאגְן יְשָׂרָאל אוג אַייגְן אוג זִיבֶּעצִיג סַנְהֶדְרִין. וָאגְט יִרְמְיָה צוּ דֶר שְׁכִינָה. מַייגְע רַייד וַייא זֶעגְעֶן אִין חוּרְבָּן גְבוּנְדֶעֶן מִיט

חורבן בית המקדש

וַייב פוּן זַיין רַבִּי וָום הָאם אִים גִיקְלֶירְגְט אַיין צוּ אִים גְזָאגְט שִׁיק דַיין וַייב צוּ מִיר אַהֲיים וָועל כְּלָאטְע אַיין טָאל הָאם זַיין רַבִּי גִידַארְפְט גָעלְט אִיךְ דִיר שִׁיקֶן גָעלְט הָם עֶר גִישִׁיקְט זַיין וַייב הָאם עֶר אִים גִבָּעטֶן עֶר זָאל אִים לַייֶען הָם עֶר אַוו אִים גִיהַאלְטֶן דְרַיי טָאג אִיז

בַּעֲוֹנִי נָדָד. דּוֹדִי מֵאָז נָדַד וַיּוּדָד. נוֹעַם אָהֳלִי בְּעַל כָּרְחִי שֻׁדָּד. רַבְּתִי עָם אֵיכָה יָשְׁבָה בָדָד: שָׂחָה הָאִשָּׁה לְנָבִיא יִרְמְיָה. סַח לֵאלֹהַיִךְ בְּעַד מַכַּת סוֹעָרָה עֻנְיָה. עַד יַעֲנֶה אֵל וְיֹאמַר דַּיָּה. וַיְצִילֵנִי מֵחֶרֶב וְשִׁבְיָה: פְּלֵל תְּחִנָּה לִפְנֵי קוֹנוֹ. מָלֵא רַחֲמִים רַחֵם כְּאָב עַל בְּנוֹ. צָעַק מַה לְּאָב שֶׁהִגְלָה בְּנוֹ. וְגַם אוֹי לַבֵּן שֶׁעַל שֻׁלְחָן אָב אֵינוֹ: קוּם לָךְ יִרְמְיָה לָמָּה תֶּחֱשֶׁה. לֵךְ קְרָא לָאָבוֹת וְאַהֲרֹן וּמֹשֶׁה. רוֹעִים יָבוֹאוּ קִינָה לְהָנַשֵּׂא. כִּי זְאֵבֵי עֶרֶב טָרְפוּ אֶת הַשֶּׂה: שׁוֹאֵג הָיָה יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא עַל מַכְפֵּלָה נוֹהֵם כְּלָבִיא. תְּנוּ קוֹל בְּבָכִי

פירוש ע"ט

אייֶרנֶע קייטן די הַארבֶּערג פון מיין זַיין זון יִרְמְיָה הָאט גישְׁרִיעֶן וויא בֵּית הַמִּקְדָּשׁ איז וָואר פַּר וָואגילָט אִיז דֶעם פָאטֶער וָם עֶר פַּר מְרַייבְּט פון וָועגָן מַייגָע וַינְד מַיין זִים גִיצֶעלָט זַיין זון אוֹג וַוייא אִיז צוּ דֶעם זון וָום אִיז וָואר גָרוֹבְּט אִיבֶּר מַיין דַאנְק דִי אִיז גָוואלְן פַּר טְרִיבֶּן פון דֶעם טִישׁ גְרוֹסְע שְׁטָאט יְרוּשָׁלַיִם וָום אִין אִיר פון זַיין פָאטֶער אַזוֹ הָט נָאט גְוואגְט אִיז גְוועזֶן פִיל פָאלְק וִוי אִיז וִיא הַייגְט צוּ יִרְמְיָה שְׁטַייא אוֹף וְוארוּם נִבְּלִיבֶּן זִיצֶן אַלֵּיין: שָׂחָה הָט גְרֶעט דִי שְׁוַוייגְסְטוּ פון צוּ קְלָאגֶן גייא רוּף דוּ שְׁכִינָה צוּ יִרְמְיָה הַנָּבִיא טוּא תְּפִלָּה צוּ דִי אָבוֹת אוֹג צוּ דִי רוֹעִים מֹשֶׁה צוּ דיין נָאט פון וְועגֶן דֶעם שְׁלָאק אוֹג אַהֲרֹן לָאזֶן זִיי קוּמֶען קְלָאגֶן אוֹף פון דֶעם אָרְימֶען פָאלְק יִשְׂרָאֵל וָואס צוּ הוּבֶּען אוֹג צוּ דֶר וֶועקְן וָוארוּם דִי פַּר צוּקְטָע וֶועלְף דָם זֶענְען דִיא וֶועט עֶנְטְפֶּרֶן אוֹג וֶועט זָאגֶן עֶם אִיז כַּשְׁרִים הָאבֶּן פַּר צוּקְט דָם לֶיבֶּעלָע גָנוּג צוּ דִי צָרוֹת פון דִי יִשְׂרָאֵל: פְּגֹל דָם זֶענְען דִי יִשְׂרָאֵל: שׁוֹאֵג הָט יִרְמְיָה יִרְמְיָה הָאט גָטָאן תְּפִלָּה פַּאר זַיין הַנָּבִיא גְשׁרִיגֶען אוֹף דֶער מְעֶרֶת בַּשֶּׂעפֶּר דֶר נָאט וָואס אִיז פוּל מִיט הַמַּכְפֵּלָה הָט עֶר גְשׁרִיגֶן וויא אֵיין דֶר בֶּאריְמְקֶייט דֶר בֶּאריְעם זִיךְ אִיבֶּר לֶעמֶפֶּעְרְט אִיר גְלוּסְטִיגְע אָבוֹת גִיט דִיא יִשְׂרָאֵל וויא אִיין פָאטֶער אִיבֶּר אַיֶיעֶר קוֹל מִיט וַוייגֶן אַיֶיעֶרע קִינְדֶר

חורבן בית המקדש

זַיין רַבִּי צוּ אִים גְקוּמֶן אוֹג הָאט אִים גִיפֶּרֶעגְט בִּיזֶנֶה גוּוֶען אוֹף דֶעם וָועג הָם זַיין רַבִּי צוּ אִים וּוא אִיז מַיין וַוייב וָום אִיךְ הָאב צוּ דִיר גְשִׁיקְט נְאָאגְט וָום נָאל אִיךְ טָאן מִיט אִיר הָם עֶר נְאָאגְט הָם עֶר נְאָאגְט אִיךְ הָאב זִיא אַבֶּער אַהֲיים גְשִׁיקְט וִילְסְטוּ מִיךְ פָאלְגֶן גִיב אִיר נָם נְאָאגְט דֶער רַבִּי נֶאר אִיךְ הָאב נִיטָא גְעוֶוארֶן דָם וִיא הָם מִיט בַּחוּרִים זִיא הָאט אֵיין גְרוֹסָע קְרוּבָּה אִיךְ הָאב אִיר נִים

אֲבוֹת הַצָּבִי. תָּעוּ בְנֵיכֶם וַהֲרֵי הֵם בַּשִּׁבְי: וְאִם כְּאָדָם עָבְרוּ בְרִית. אַיֵּה זְכוּת בְּרוֹתֵי בְרִית: מָה אֶעֱשֶׂה לָכֶם בָּנַי. גְּזֵרָה הִיא מִלְּפָנַי: שָׁמֵם מִקְדָּשׁ מִבְּלִי בָּאֵי מוֹעֵד. עַל כִּי יְדִידִים נִתְּנוּ לְהַמְעֵד. תְּשִׁיבֵם כְּמֵאָז סוֹמֵךְ וְסוֹעֵד. תְּרַחֵם צִיּוֹן כִּי בָא מוֹעֵד:

אֵיךְ תְּנַחֲמוּנִי הֶבֶל. וְכִנּוֹרִי נֶהְפַּךְ לְאֵבֶל. בְּנַחֲלַת חֶבֶל. כָּבֵד עָלַי עוֹל סֵבֶל. וְאֵיךְ אֶנָּחֵם: בְּזֶה יוֹם בְּכָל שָׁנָה. עִדַּן עָלַי שְׁנָה. וְהִנְנִי עֲנוּמָה וַעֲגוּנָה. יוֹתֵר מֵאֶלֶף שָׁנָה. ואיך אנחם: גָּבַר חָרוֹן. וְנִגְנַז אָרוֹן. בְּמִשְׁנֵה שִׁבְרוֹן. בִּמְסָרְבֵי מָרוֹן. ואיך אנחם: הֵירָתִי חֲרָבָה. וְעֶדְרִי נִשְׁבָּה. וְרַבַּת אֲהָלִיבָה. בָּדָד יָשָׁבָה.

פירוש ע"ט

וְעִנְיַן פַּאר אִירְט אוּנְ עֲנְיַן אִין גְּפֶּעְנְקְעְנִישׁ: וְאִם עֲנְיַן דִּי אָבוֹת גְּקוּמֶן אוּנְ הָאבֶּען גְּשִׁרִיגְען אוּבְ דִּי יִשְׂרָאֵל הָאבֶּען גְּזִינְדִיגְט אַזוֹ וִוי דֶּר שְׁטֵייגֶר אִיז פוּן מֶענְטְשֶׁן וָום זַיי הָאבֶּען אִיין יֵצֶר הָרָע וואוּ אִיז דֶּר זְכוּת פוּן דֶּעם זִיכְערְהַייט וָום דוּ הָאסְט מִיט אוּנְז פַּר שְׁנֵיטֶן. הָט נָאט זַיי גֶיעְנְטֶפֶּערְט: סָה וָואם זָאל אִיךְ אַיִךְ טָאן מֵיינֶע קִינְדֶּר דָם אִיז אִין גְּזֵרָה פוּן פַּר מִיר דָם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אִיז פַּר וויסְט וַויל דִּי יִשְׂרָאֵל הָאבֶּען נִיט גְּוָואלְט גֵיין אוּנְ דֶּר אֲרוֹן אִיז בַּאהַאלְטֶן גְּוָוארְען אוּנְ דוּרְךְ דֶּעם וָום דִּי יִשְׂרָאֵל וֶענֶן גְּוָוען וויידֶר שְׁפֶּענִיג קֶענֶן נָאט וֶענֶן זַיי גְּוָוארֶן צְווִויי מָאל צוּ בְּרָאכֶן דָם דוּ הָאסְט זַיי אוּם גְּצוּגֶן אוּם מְצָרַיִם דָם בְּעִטֶּען מִיר פוּן דִיר נָאט וָום דוּ בִיסְט אִיין אוּנְטֶר לֶעהֶר דוּ זָאלְסְט זִיךְ עֲרַבְאַרְמֶען אִיבֶּר צִיּוֹן כִּי בָא מוֹעֵד

חורבן בית המקדש

צוּ גֶיבֶּן הָט עֶר גְּוָואנְט אִיךְ דָעל דִיר לַיְיעֶן הָט עֶר גְּנוּמֶן פַּר אִיין וַויְיב דֶּר נָאךְ דִּי הָתוּבָה אוּנְ וִוי בַּאלְד זַיין רַבִּי הָאט אִיר גָט

ואיך אנחם: הוֹעַל אֲרִיֵה מִסְּבְכּוֹ. עַל אֲרִיאֵל וְהִסְבִּיכוּ. וְהֻגְלָה מִסִּפּוֹ. מְנֻחָתוֹ וְנִסְכּוֹ. ואיך אנחם: וְהָרֵג הֲמוֹנִים. מְשׁוּחֵי שְׁמָנִים. בְּאוּוֵי נְמָנִים. פְּרִחֵי כֹהֲנִים. אֲלָפִים שְׁמוֹנִים. ואיך אנחם: זְנֻבָּם כְּאוּוִי וְהִדְבִּיא. בַּעֲזָרַת הַמַּלְבִּיא. אֲרִיוֵךְ כְּמוֹ לָבִיא. עַל דַּם כֹּהֵן וָנָבִיא. ואיך אנחם: חָרַשׁ לְמַשּׁוּאוֹת. עִיר מְלֵאָה תְּשׁוּאוֹת. וּבָתֵּי סוֹפְרִים וּמִשְׁנָיוֹת. יוֹתֵר מֵאַרְבַּע מֵאוֹת. ואיך אנחם: טָמָה מָדַי. לְאַבֵּד חֲמוּדַי. וּמָשְׁלָה בְּמַחֲמַדַּי. בְּקָרְעִי מַדַּי. ואיך אנחם: יָעֲצָה לְחַנֵּק. בְּנֵי גוּר מְזַנֵּק. בְּפֶה אֶחָד לְשַׁנֵּק. זָקֵן וְיָשִׁישׁ עוֹלֵל וְיוֹנֵק. ואיך אנחם: כָּבְדָה שְׁלִישִׁית. עַל קוֹדֶשׁ רִאשִׁית. בְּשִׁצֵּף חֲרִישִׁית. בָּתָה לְהָשִׁית. ואיך אנחם: לָחֲצָה לְחַכֵּק. בְּנֵי חָלָק

פירוש ע"ט

אַלְיֵין אָן דִי יִשְׂרָאֵל: הויבל גבוכדנצר בְּתֵּי כְּנֶסְיוֹת אוּן בָּתֵּי מִדְרָשׁוֹת וָואס אִיז אוֹף גְּנַאנְגֶן פּוּן זַיין בֶּעסְט אוֹף מֵעַן פְּלֶעגְט דָארטִין לֶערְנֶען הַט עֶר דָעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אוּן הָאט אִים פַּר חָרוּב גְּמַאכְט מֵעַר פּוּן פִּיר הוּנְדֶערְט וִיסְט אוּן הָאט הַט פַּר טְרִיבֶּן דִי כֹּהֲנִים הָמָן הָרָשָׁע הַט גְּהַיילְט צוּ מַאכְען וָם פְּלֶעגְען מְקָרֵיב זַיין קָרְבָּנוֹת אוּן פַּר לְיֶרְען מַיינֶע גְּלוֹסְטִינֶע אוּן הָאט נְסָכִים אוּן הַט גְּהַרֶגֶת הוּפְען וַויִים גְּוֶועלְטִיגְט אִין מַיין גְּלוֹסְטִינֶן צְדִיק כֹּהֲנִים וָם זֶענֶן גְּוֶועֶן גְּוַאלְבְּט מִיט כָּרְדֵי אַז מָרְדֵי הַט צוּ רִיכְטֶן דִי שֵׁמֶן הַמִּשְׁחָה וָואס זַיי זֶענֶן גְּוֶעצְט קְלֵיידֶר זַיי הָאבֶּן גְּרָאטֶן דִי עַמְלֵקִים גְּוֶועֶן אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אוֹף דִיא צוּ דֶר וֶועלְטְ יִשְׂרָאֵל אוּן צוּם מֵיינְסְטֶן דֶעם שְׁבֶּט דָן וַויי"ל דֶר עֶנְן הַט עֶר הַט זַיי גְּהַרֶגֶת צוּם הֵינְטֶערְשְׁטֶן זַיי פּוֹלְט גְּוֶועֶן וַויי"ל צְוַויְשֶׁען זַיי אִיז אִין דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אוּן הָאט גְּוֶועֶן דֶר פֶּסֶל מִיכָה אוּן דֶער שֶׁבֶּט וָועלְט אַן גְּרוּפֶן דָן גּוֹר אַרְיֵה יוֹנֵק גְּמַאכְט רִיכֶּען זַיי עֶר בְּלוּט: בְּעוֹרֶת אִין דִי עֲזָרָה וָם פַּר דֶעם הֵיכָל נְבוּכַדְנֶצַּר (מִן הַבָּשָׁן) מִיט אֵיין עֵצָה אִיז גְּוֶועֶן אוּן נְבוּזַרְאדָן הָאבֶּן דָם אֵלֶץ גְּהַרֶגֶת בַּיי זַיי צוּ פַּאר צוּקְען אַלְט אוּן יוּנג מִיט פַּר בְּלוּט פּוּן זְבָרִיָה וָם עֶר אִיז גְּוֶועֶן אִין כֹּהֵן אוּן נָבִיא: חָרַשׁ טוּרְנוּסְרוּפוּס הָרָשָׁע הָאט צוּא מִיר גְּוָואלְט מַאכְן: לָחֲצָה זַיי הָאבֶּן מִיר בַּאצְוואוּנְגֶען אוּן הָאבֶּן גְּוָואלְט מַאכְן אַז זַיי זָאלְטֶן אִיר שְׁטָאט יְרוּשָׁלַיִם וָם זַיא אִיז פּוֹל גְּוֶועֶן מִיט קְרִיגֶּרִי פּוּן דֶעם פָּאלְק יִשְׂרָאֵל אוּן

חורבן בית המקדש

נְהָאט צוּ בַּאצָאלֶן הַט עֶר אִים גְּיוָאנְט וְיֶען דוּ הָאסְט נִיט הַט עֶר גְּוָאנְט אִיךְ הָאב נִיט הַט אָפּ מֵיין נָעלְט הַט עֶר גְּוָאנְט אִיךְ הָאב נִיט הַט טוּמוּ בַּיי מִיר דֶינֶען דוּ זָאלְסְט מִיר דָם נָעלְט

וְחוֹלֵק. שֶׁאֵין לָכֶם חֵלֶק. בְּשֵׁם אִישׁ הוֹלֵק. ואיך אנחם: מֶרְדָּה אֱדוֹם. עֲדוּשַׁת אָדוֹם. וְאָצָה בְזָדוֹן. לְאַבֵּד כֵּס וַהֲדוֹם. ואיך אנחם: נוֹעֲדוּ עִם אַדְמוֹן. מוֹאָב וַעֲמוֹן. לְהַשְׁבִּית אָמוֹן. וּלְהַחֲרִיב אַרְמוֹן. ואיך אנחם: סְלָה כָל אַבִּירַי. וְעֶדְרֵי חֲבֵרַי. וְהוּבְלָנוּ גְבוּרַי. לְעֵין כֹּל עוֹבְרַי. ואיך אנחם: עָיְפָה נַפְשִׁי לְהוֹרְגִים. לְמִסְפַּר הַהֲרוּגִים. כְּאַיָל עוֹרְגִים. וְעָלֶיךָ נֶהֱרָגִים. ואיך אנחם: פְּלָצוּ בְיוֹם קָרָב. בְּמִזְרָח וּבְמַעֲרָב. עַל דָּמָם מְעוּרָב. קָהָל וְעַם רָב. ואיך אנחם: צָרוֹת עַל צָרוֹת. זוּ מִזּוּ מְצִירוֹת. גְּדוֹלוֹת וּבְצוּרוֹת. אֲרוּכוֹת וְלֹא קְצָרוֹת. ואיך אנחם: קָשְׁרוּ צִנָּתָם. וְחָנְרוּ חֲנִיתָם. וְאָסְפוּ מַחֲנוֹתָם. וְהֶאֱרִיכוּ לְמַעֲנִיתָם. ואיך אנחם: רַבּוֹת אֲנָחוֹתַי. וַעֲצוּמוֹת קִינוֹתַי. רַבּוּ נַהֲמוֹתַי. וְאַתָּה יְיָ עַד מָתַי. ואיך אנחם: שָׁמַעְתָּ חֶרְפָּתָם. חֵרְפוּנִי בִּשְׂפָתָם. שִׁבְתָּם וְקִימָתָם. אֲנִי מַנְגִּינָתָם. ואיך אנחם: תִּקְוָתְכֶם אֵיפֹא. מַה לָּכֶם פֹּה. חָרָה אַפּוֹ.

פירוש ע"ט

גְּרוּפֶן אִישׁ חֶלֶק אוּנ צְוּוִישֶׁען הקב"ה — פּוּן וֶועגֶען דֶעם קְלָאג פּוּן דִּיא דֶעד
וָום עֶר וֶועֶרט גְּרוּפֶן חוּלֵק וַיי"ל עֶר — שְׁלָאגֶעגֶע וָום זַיי שְׁרַיִיעֶן אַוּו וַוי דִי
הָט צוּ טַיילְט דִי גְּבוּלוֹת פּוּן דִי וֶועלְט — הֵינְדֶען: פּוּלְצוּ בְיוֹם קָרָב אוּנ פּוּן דַיין
אוּנ הָאבֶּן גְּוואלְט מִיר זָאלֶן זָאגֶן אַז — הַיילִיגֶן נָאמֶן וֶועגֶען וֶועֶרן זַייא דֶעד
מִיר הָאבֶּן חַס וְשָׁלוֹם קֵיין חֵלֶק נִיט — שְׁלָאגֶען דִי יִשְׂרָאֵל וֶעגֶן גְּוואלְט וֶועֶרן דֶעד
אִין נָאט עַמּוֹן וּמוֹאָב הָאבֶּן זִיךְ מַיין — שְׁרֵאקֶן פּוּן וֶועגֶן דֶר מְלְחָמָה דֶעם פּוּן
גְּזָאמִילְט צוּ מַאכֶן פַּאר שְׁטֶעֶרֶן דִיא — מְוֹרָא אוּנ מְעֶרֶב אִין דֶעד נָאגְצַיט
תּוֹרָה אוּנ חָרוּב מַאכֶן דֶעם בֵּית — וֶועלְט אִיז פַּר נָאסֶן דָם בְּלוּט פּוּן פֵּיל
הַמִּקְדָּש. עֶר הָאט צוּא טְרָאטֶן אַלֶע — פָּאלְק יִשְׂרָאֵל. דִיא בַּשְׂדִים הָאבֶּן
מַיינֶע שְׁטֶארְקֶע אוּנ מַיינֶע הַלְמִידִי — גְּקְנִיפְט וַיי"עֶרֶע פַּאנְצִיֶּרן אוּנ הָאבֶּן
חֲכָמִים אוּנ מַיינֶע גְּבוּרִים זֶענֶן אִיבֶּר — אָן גְּגוּרט זַיי"עֶרֶע שְׁפִיזִין אוּנ הָאבֶּן
גִּשְׁטֶארְקְט גְּוואלְן פַּר דִי אוּיגֶן פּוּן — אַיין גְּזָאמִילְט זַיי"עֶרֶע מַחֲנוֹת אוּנ
אַלֶע וָום זֶענֶן בַּייא מִיר אִיבֶּר גְּפָאלֶן — הָאבֶּן דֶער לֶעגֶערְט אוֹף מִיר דֶעם
עֶם אִיז וָואלֶן מִיד מַיין לַייב פּוּן צוּא — שְׁנוּר פּוּן דֶעם אֶקֶער כְּלוּמֶר זַייא
לַיידֶן דֶעם גְּרוֹסֶן צַער אִין דִיא מֶעג — הָאבֶּן אוֹף מִיר גְּוואלְפֶן זַיי"עֶרֶי שְׁוֶועֶרי
פּוּן חוּרְבָּן פּוּן וֶועגֶען דִיא פִּיל דֶער — אַרְבֶּעט וָואם צוּא בְּרֶעכְט דֶעם גּוּף
שְׁלָאגֶערֶם וָואם הָאבֶּן מִיר גְּגֶרַייכְט — זַיי"עֶרֶע זִיצוּנג אוּנ זַיי"עֶר אוֹף שְׁטַיין

חורבן בית המקדש

אָפּ אַרְבֶּעטֶן הָט עֶר נִיבּוּט בַּיי אִים דִינֶען אַוּו — הָאט זַיי דִי בֶּעכֶער וַויין אָן נִינָאסֶן אִיז אִים דִי
אִיז עֶר נִיטְכֶּן מִים זַיין וַייב אוּנ הָט נְגֶעסֶן אוּנ — טְרֶינֶען נִיבָאלֶן אִין דִי בֶּעכֶער וַויין דָם מָאל אִיז
גִּיקְרוּנְקֶן אוּנ עֶר הָט פַּר זַיי נִיבּוּט שְׁטַיין אוּנ — אָן גְּחַתְמְתָּ גְּוואלְן דָם יְרוּשָׁלַיִם זָאל חֻרוּב וָועֶרן

וְאֵין עוֹד לְרַפֹּא. ואיך אנחם: תְּשׁוּבוֹתֵיכֶם נְשָׁאָרָה מַעַל. הוֹנוֹנִי עוֹבְדֵי הַבַּעַל. עַד יַשְׁקִיף מִמַּעַל. מוֹרִיד שְׁאוֹל וַיַּעַל. וְאָז אֲנָחֵם:

אָמַרְתִּי שְׁעוּ מִנִּי בְּבְכִי אֲמָרֵר. מַר נַפְשִׁי וְרוּחִי אֶקָּרֵר. עִם לְוְיָתָן הָעֲתִידִים לֶעוֹרֵר. בְּבְכִי יַעֲזֹר עֲלֵי יְגוֹנֵךְ. בַּת עַמִּי הִתְאַבְּכִי בְּגִינֵךְ. אַל תִּתְּנִי פוּגַת לָךְ. וְאַל תְּדֹם בַּת עֵינֵךְ: גְּעִי בְּבְכִיָּה מְעֻטֶּרֶת בַּעֲלִיזוֹת. הָיִית מְקֻדֶּם וְהִנָּךְ לְבוּזוֹת. אֵיכָה נִהְיְתָה הָרָעָה הַזֹּאת: דָּמִי אַל תִּתְּנִי פְּלֵטָה הַנִּשְׁאָרָה. הָרִימִי קוֹל וְזַעֲקִי מָרָה. כִּי שֶׁבֶר עַל שֶׁבֶר נִקְרָא: הֵן לְאֻמִּים עֵת נִקְּבָנוּ. חַי עָלֶיךָ כְּרוֹת בְּרִית כְּחָפָּנוּ. עַל עַמְּךָ יַעֲרִימוּ סוֹד וְיִתְיָעֲצוּ:

קינת יהודה

אָמַרְתִּי שְׁעוּ מִנִּי בְּבְכִי אֲמָרֵר וכו׳. דֶּער מקונן דֶּער צַיילט ווִי דִי שׂוֹנְאִים הָאבֶּן מִיט אוּנז גֶּמַאכְט אֲנְדֶערְש ווִי מֹשֶׁה רַבֵּינוּ הָאט בֵּיי ווֵי גֶּבעטֶן. ווִי דֶר מדרש זָאגְט ווֶען הקב״ה הָאט גֶּזאָגְט צוּ יִרְמְיָה עֶר זָאל גֶּיין אִיפְּווֹיקֶן דִי אָבוֹת אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב אוּן בִּשְׂה. אוּן אֲלֶע וֶענֶען גֶּעקוּקְט אִין יְרוּשָׁלַיִם אוּן הָאבֶּן גֶּיוֶינְט דֶעם חוּרְבָּן אוּן הָאבֶּן גֶּעוֵויינְט. אוּן הקב״ה טִיט דִי מַלְאָכִים הָאבֶּן אוֹךְ גְּווֵויינְט אוּן

פירוש ע״ט

בִּין אִיךְ גְּווֹעזִין אַלֶּץ וֶיעֶר שְׁפֶּעטוּנג: אָמַרְתִּי שְׁעוּ מִנִּי בְּבְכִי אֲמָרֵר אִיךְ וֶועל וֶוייגֶען מִיט בִּיטֶערְנִשׂ מִיין לֵייב אִיז בִּיטֶער אוּן מַיין גְּמִיט וֶועל אִיךְ מִיט דֶעם קִילִין אִיךְ וֶועל מִיךְ בַּאהֶעפְטֶען מִיט אַזעלְכַע לֵייט וְואם זֶענֶען אֶן גִיבְּרִייט תָּמִיד צוּא קֶלָאגֶען אִיינְגֶער דֶעם אַנדֶערֶן וֶועט הֶעלְפֶען וְוייגֶען אוֹיף דַיין טְרוּעֶרקִיים. דוּא וָאלְסְט נִיט גֶעבֶּען אַיין אוֹף הֶערוּנְג צוּ דִיר פוּן צוּא וְוייגֶען אוּן עֶם זָאל נִיט שְׁטִיל שְׁוַוייגֶען דַיינֶע אוֹגֶען פוּן צוּא וְוייגֶן שְׁרַיי מִיט גְּוַוין דֶען פַּר צִייטֶן בִּיסְטוּ גְּוֹוען גֶּקְרַיינְט מִיט פְּרַייד אוּן הַיינְט בִּיסְטוּ גְּוֹוארֶן צוּ שַׁאנְד וְוִיא אַזוֹ אִיז גִישְׁעהֶן דִי דַאוּיגֶע בֵּיין: דָּמִי אַל תִּתְּנִי דוּ אַנְטֶרִינֶער זָאלְסְט נִיט גֶעבֶּן קֵיין אוֹף הֶערוּנְג הַייב אוֹיף דַיין קוֹל אוּן שְׁרַיי בִּיטֶער דֶען אֵיין בְּרָאךְ אוֹף דֶעם אַנדֶרֶן אִיז וָואךְ גְּרוּפֶּן אוֹף דִיר

חורבן בית המקדש

נָאט זָאל נֶעבֶּן דָאס מִיר זָאלֶן וּוכֶּה זַיין דָאס יְרוּשָׁלַיִם וָואךְ גְּוֹוארֶן בְּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן. עֶס שְׁטֵייט אִין פְּסוּק (אֵלֶּה אֶזְכְּרָה וְאֶשְׁפְּכָה עָלַי נַפְשִׁי) דָּס טוּא אִיךְ גֶּידֶיינְקֶן אוּן טוּא אַך

וְנִבְלוּ מְזִמּוֹת נְמוֹת אֲשׁוּרִי לְמַעוֹד. מִדְאָגָה
וּמִפַּחַד לְרַעוֹד. אָמְרוּ לָכוּ וְנַכְחִידֵם מִגּוֹי וְלֹא
יִזָּכֵר שֵׁם יִשְׂרָאֵל עוֹד: וְאֵת הִשְׁמִיעוּ בְּנֵי
מְקוֹרָאָיו. לוּ נִיחַל אִם יִקְטְלֵנוּ נַעֲרִין לְמוֹרָאָיו.
הֵכִין יָיָ זֶבַח הִקְדִּישׁ קְרוּאָיו: הַלְלִי אָז הִרְבּוּ
וְהָרְגוּ טוּבִי. יִסְּרוּנִי קָשׁוֹת צָרַי וְאוֹיְבַי.
הַמַּכּוֹת הָאֵלֶּה הֵכִּיתִי בֵּית מְאַהֲבַי: טוֹב
וּמֵטִיב הַבֵּט בְּצָרוֹתֵינוּ. הַשְׁמִידוּ גִּבּוֹרֵי
בְּהֶתֶךְ מֵאַרְצֵנוּ. כָּל נֵתַח טוֹב יָרֵךְ וְכָתֵף
וְכָל מַשְׁמַנֵּינוּ: יַחַד לַטֶּבַח הוּבְלוּ כִּטְלָאִים
וּגְדָיִים. בָּנוֹת מְחַמָּבוֹת מְשֻׁבָּצוֹת עַדִי עֲדָיִים.

פֵּירוּשׁ ע"ט

אוּנ הָאבֶּן מִיר נַמַאכְט צִיטֶעֶרן מִיט
פְּארכְט פּוּן דֶעם טוט זִיי הָאבֶּן גְּוָאנְט
לָאמֶר גִּין אוּנ לָאמֶר זִיי פַּר טִילִיגְען
פּוּן צוּ זַיין אֵיין פָּאלְק אוּנ עֶם וְאל נִיט
וְוֶעֶרְען גֶדַאכְט דֶּר נָאמֶן פּוּן יִשְׂרָאֵל
הַם וְשָׁלוֹם דָּם הָאבֶּן גְּמַאכְט הֶעֶרְן דִי
קִינְדֶר יִשְׂרָאֵל וָואם זִיי וְוֶעֶרְן גְּרוֹפֶּן
אוֹף זַיין נָאמֶען וְוֶען זִייא וֶוֶעלֶן אוּנְז

קינת יהודה

דִי יִידֶן וֶעֶלֶן שׁוֹין גֶּהֶיין פַּארְטְרִיבֶּן בִּיז דִי פַּייְכֶן
פּוּן בָּבֶל. הֶם מֹשֶׁה נָעוּאכְט צוּ יְרֶבְיָה קוּם מִיט
מִיר אִיךְ וֶויל גִּיין צוּ דִי יִידֶן הֶם יְהוֹדִיתָה נָוָאנְט
לֶיגֶן קֶגֶן מִיט גִּיין וַיֶיל דֶער נַאנְצֶער וֶועג אִיז
בֶּעלַיידִיגְט מִיט נְהַרְגֶתֶה יִידִין. הֶם מֹשֶׁה גְּוָאנְט
מִיר טוּיזֶן גִּיין. וִוי דִי יִידִין הָאבֶּן גִּיוֶואהְן פּוּן
נַייִיסִין מֹשֶׁה גַיים אִיז גִיוָארֶן בַּיי זִיי אֲנְרִייסְע
שְׁכִידָה זִיי הָאבֶּן גֶעמַיינְט מֹשֶׁה אִיז גֶעקוֹמֶן זִיי
אוֹיסְלַיינְן פּוּן דִיא כַּשְׂדִים. וִוי מֹשֶׁה הָאם זַייא

חורבן בית המקדש

גִּיסִין אִיךְ מִיר מַיין לַייב דָּאם מַיינְט מֶען דִיא
יִשְׂרָאֵל נָאגֶן צוּ נָאם רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אִיךְ מוּא

גִידַיינְקֶען דָּם נוּמֶם אוּנ שָׁלוֹם וָואם אִיךְ הָאנ
גִיהַאם אוּנ אִיצוּנְד הָאסְט דִיךְ פּוּן אוּנְז דָּש

גְּמוּלֵי מֵחָלָב עֲתִיקֵי מִשָּׁדַיִם: כְּבַשׁ הָאָב
רַחֲמָיו לָזֶבַח. יִלְדֵי הַשְּׁלִים כְּכָרִים לַטֶּבַח.
הֵכִין לְבָנָיו מַטְבֵּחַ: לְאִמּוֹתָם נוֹאֲמִים הִנְנוּ
נִשְׁחָטִים וְנִטְבָּחִים. כְּהִקָּדִישׁוּם לַטֶּבַח
וְהַתִּיקוּם לָאֲבָחִים. נָשִׁים פְּרִים עוֹלְלֵי
טִפּוּחִים: מִי יִשְׁמַע וְלֹא יִדְמַע. הַבֵּן נִשְׁחָט
וְהָאָב קוֹרֵא אֶת שְׁמַע. מִי רָאָה כָזֹאת וּמִי
שָׁמַע: נְוַת בֵּית הַדָּפָה בְּתוּלַת בַּת יְהוּדָה.
צָוְארָה פָּשְׁטָה וּמַאֲכֶלֶת הַשְׁחִיזָה וְחִדְּדָה. עַיִן

קינת יהודה

ניעמפֿערם איך קען זייך ניט אויסלייגן פון די
בשׂרים אוג ער הם זיך נעזעגנעט מיט זיי אוג
איז צוריק נעגאנגן איז ניוואלן בייַ די יודין דם
וויינען אוג קלאגין נאך נרעסער פון פריער. וי
משה איז צוריק נעקומען צו אברהם יצחק יעקב
האבן וייא אים נעפרעגט וואס טוהען אונזערע
קינדר. אוג משה הם זיי נזאגט פיל יודן זענן
נעהרגעט ניקוואלן פיל זענן נעבונדין מיט קייטין
די העגט אוף אינסטן. פיל ביימן נאקעט אוג

פירוש ע"ט

גנורט מיט מעשים טובים. די קלייני
קינדר וואס זענן אנטוויינט מיט זיי אוג
פון דר מילך אוג די וום זענן נוואלן
פר רוקט פון דר ברוסט. דר פאטר
וום האט איין גוטין זון האט ער קיין
רחמניות ניהאט צוא שעכטען זייע
קינדר האט ער צו נצוילט אזו וויא
שאף צו דר שחיטה ער הט ניבריט

צוא זייע קינדר איין שעכטונג: לאמיהם נואכים צו זייער מוטער האבן
זייא נזאגט מיר וואלן נקולעט אוג נישעכט אז זייא האבן זי אן נבריט
אוג פר רוקט צו דר שחיטה אוג דם האבן נטאן וייבר זייערע קינדר וואס
זי האבן נאך ער צוגן אין זייער שום. ווער קאן הערן זעלבע וואבן אוג
זאל ניט וויינן דער זון ווערט נקולעט אוג דר פאטער לייענט קריאת
שמע פאר ער ברכה וואס מען מאכט אויף ער שחיטה פלעגט
ער זאגן שמע ישראל וכו' ווער האט אזעלבעם געהערט אדער
נזעהן די קינדר ישראל וואס זייא זענין גוון דיא וואונונג פון הקדוש
ברוך הוא דען ער פלעגט תמיד מאכן רגען די שכינה אוף זי האבן
זי אום גשרעקט זייער האלו צוא דר שחיטה אוג דעם שוועדר האבן

חורבן בית המקדש

וייטערם דרום טוא איך וויינען אוג זאג ווער
זאל מיך בעבן צוו וי איך בין פריער ניוען דם
דר [illegible] צוויישן אונז נישטאנן אוג
די [illegible] יין שכינה צווישן אונז

רָאֲתָה וַתְּעִידָהּ: סְגֻפָּה הָאֵם וּפְרָחָה רוּחָהּ.
וְנַפְשָׁהּ הִשְׁלִימָה לַטֶּבַח אֲרוּחָה כְּאָרְחָה. אֵם
הַבָּנִים שְׂמֵחָה: עָלְצוּ הַבָּנוֹת כְּנוֹסוֹת
וַאֲרוּסוֹת. לְאַבְחַת הֶרֶב לְקַדֵּם דְּצוֹת וְשָׁשׂוֹת.
דָּמָם עַל צְחִיחַ סָלַע לְבִלְתִּי הִכָּסוֹת: פּוֹנָה
הָאָב בִּבְכִי וְיִלָּלָה. עַצְמוֹ עַל חַרְבּוֹ לְדַקּוֹר
וּלְהַפִּילָה. וְהוּא מִתְגּוֹלֵל בַּדָּם בְּתוֹךְ הַמְּסִלָּה:
צְדָקָה דִּינָהּ פּוֹרְיָה כְּהַקְרִיבָה עֻנָּפֶיהָ. וּתְמוֹר
מִזֶּרֶק דַּם קִבְלָה בְּכִנָּפֶיהָ. תִּתְנַפֵּחַ תִּפָּרֵשׂ

פירוש ע"ט

דִּי בַּעְדִים גְּשָׁארְפְּט אוּן גְּשְׁלַיְיפְּט
נָאט הָט דָאס גְּוֶעהֶען אוּן עֶר וְוִעט
עֲדוּת זָאגֶן לָעָתִיד לָבֹא דִּי מוּטֶר הָט
זִיךְ גַּפַיְינִיגְט בֵּיז אִיר נֶשֶׁמָה אִיז
אַרוֹם גַּנַאנְגִין אוּן אִיר לַייְב הָט זִיא
צוּ גְּנִיצְט צוּ דֶר שְׁחִיטָה גְּלַייְךְ וְוִיא
זִיא הָט גְּגֶעסֶן אַיין גּוּטֵע סְעוּדָה אוּן דִּי מוּטֶר מִיט דִּי קִינְדֶער יָעְנִין גְּוָעֶן
פְּרֵייְלִיךְ: עָלְצוּ דִּיא גְּנוֹמֶעְנֶע טֶעכְטֶער אוּן דִּי כַּלּוֹת הָאבֶּן זִיךְ גֶּפְרֵייְט צוּ
דֶעם שֶׁעכְטוּנְג פּוּן דֶעם שְׁוִוערְד צוּ פֶּערְעֶרְעֶן זִיךְ הָאבֶּן זֵיי זִיךְ גֶּפְרֵייְט
זַייֶער בְּלוּט זָאל זַיין אוֹף דֶעם גַּלַאטֶן שְׁטֵיין עֶס זָאל נִיט וְוֶערֶן צוּ גְּדֶעקְט
נָאר עֶס זָאל אַלֶץ גְּזֶעהֶען וְוֶערֶן פַּר הַקְּדוּשׁ בָּרוּךְ הוּא: פּוֹנָה דֶער פָאטֶער
קֶערְט זִיךְ מִיט גְּוַויין אוּן קְלָאגְט עֶר זָאל זִיךְ אַלַיין אַרוֹף נוֹאכְּפֶן אוֹף דֶר
שְׁוִוערְד אוּן צוּ שְׁטֶעכְן זִיךְ אוּן עֶר הָט זִיךְ גְּוִוילְּגֶערְט אִין בְּלוּט צָוויישֶׁען
דִּי שְׁטֶעג: צְדָקָה דִּי יְשָׁרָאל וְוִם זֶענֶען גְּנְלִיכְן צוּ גֶּפֶּן פּוֹרְיָה הָאבְּין אוֹף זִיךְ
גְּמַאכְט גְּרֶעכְט דֶעם דִּין פּוּן נָאט אַז וִיא הָאט מַקְרִיב גְּוֶעזֶן אִירֶע צָוויי זֶענֶען
כְּלוּטֶר אַז עֶס זֶענֶען גְּוָארֶן גְּשֶׁעכְט וַיְיטֶערְע קִינְדֶער אוּן אֶן שְׁטָאט וָואס
מֶען פְּלֶעגְט מְקַבֵּל זַיין דָם בְּלוּט פּוּן דֶעם קָרְבָּן צוּא שְׁפֶּרֶענְגֶען אוֹף דֶעם
מִזְבֵּחַ הָט דִּי אִשָּׁה גְּנוֹמֶעְן דָאס בְּלוּט פּוּן אִיר קִינְד אִין אִיר קְלֵייד וְיִא הָט

קינת יהודה

בָּארָוועם אוֹיף דִּי שְׁפִּיצְיגְע שְׁטֵיינֶר שָׁאס לִיגֶּען
אוֹיף דֶּעם וֵיעג אוּן טָרָאגֶען אוֹף זִיךְ זֶעק מִיט
זַאמֶד. הָאס מֹשֶׁה גָּיוָאגְט צוּ דִּיא בַּשָּׁדִים אִיךְ
בַּשְׁווֶער־זַייךְ אִיר וָאלְט נִיט הַרְגֶּענֶן דִּי יוּדֶן מִיט
אוֹמְדֶעְר־בַּאַרְעמְונְג. אִיר וָאלְט נִיט פַּאַרְלָאנְגֶרן
דִּי יוּדֶן. אִיר וָאלְט נִיט הַרְגֶּענֶן דָעם וּוֶען נָאבְּין
פָּאטֶר אוּן נִיט אַפָּאטְכֶּר נֶעבֶּן דִּי מוּטֶער. אֲבָר

תורבן בית המקדש

אוּן אַלֶע פֶּעלְקֶער הָאבֶּן מִיךְ גִּילוּיבְט אוּן וֶעֶן מִיר בַּאלְד נִישְׁטָאפְּערְט אוּן אִיצוּנְד בִּין אִיךְ שׁל
אִיךְ הָאב תְּפִלָּה נִיטָאן מַיינֶע וִינְד הָאסְטוּ טִים בּוּשָׁה אוּן חֲרָפָה נָאךְ מֶער הָאב אִיךְ צַעֲר

כַּפָּיָה: קוֹרוֹתַי מִי יָנוּד שׁוֹד וְשֶׁבֶר יִשְׁתָּרֵג.
מַחֲמַד עֵינִי כְּנִמְסַר לְחֶרֶב וּלְהֶרֶג. אִם כְּהֶרֶג
הֲרוּגָיו הוֹרָג: רַעְיוֹנַי נִבְהָלוּ וַאֲהַוָּתְנִי פֻּרְצוֹת
וְשֶׁבֶר. בְּאַחַת נִמְצָא הַכָּתוּב בּוֹ תִּקְוָה וְשֶׁבֶר.
כִּי זֶה לְבַדּוֹ יָבֹא לְיָרְבְּעָם אֶל קָבֶר: שָׁלֵם
נִמְצָא בְּכָל פָּעֳלוֹ. נַפְשׁוֹ לַטֹּבַח הִשְׁלִים
מִפַּחַד חֵילוֹ. וְגַם קְבוּרָה לֹא הָיְתָה לוֹ: תַּתִּי
לִבִּי מְצֹא תּוֹכֶן עִנְיָנָיו. יָדַעְתִּי אֲנִי צֶדֶק וְיוֹשֶׁר
דִּינָיו. וְטוֹב הוּא לְיִרְאֵי הָאֱלֹהִים שֶׁיִּרְאוּ
מִקְּפָנָיו: קְדוֹשָׁיו לֹא יַאֲמִין הַשָּׁלֵם עֲוֹנוֹתָם

קינת יהודה

דִּיא כַּשְׁדִּים הָאבֶּן נִים אוּז גֶּעפָאקְן. זַיי הָאבּין
נָעלַיְיגִם דָעם קִינְד בַּיי דִי מִשְׁעָר אִיף דִי הֵעִנְט
אוּז הָאבֶּן גֶעוָאגְט דָעם פָאטֶּער אוּז הָאבֶּן אִים
גָענַיְיט עָר מוּז שָׁעִנְקטִין זַיין קִינְד. דֶער פָאטֶּר
אוּז דִי מוּטֶּר הָאבֶּן גֶעהַלְשְׁט פּוּן צַעַר אוּז וֶינֶן
גִשְׁמָארבֶּן אוּז נָאךְ פִיל רְצִיחוֹת וָוָס דִי כַּשְׁדִּים
הָאבֶּן גֶעפָאהָן צוּ דִי יִודִין וויי עָם וָועְרְט דָערְ־
צַיילְט אִין דִי קִינָה:

פירוש ע"ט

גִקְרֵעכְצָעט אוּז גִבְּראכֶן אִירֶע הֶעגְד:
קוֹרוֹתַי אוֹף מַייגֶע אַלֶע טְרֶעפּוּנְג וֶוער
הָט דֶען גְוואגִילְט פּוּן זַיין אֶרְט צוּא
קוּמֶען טְרַייסְטֶען מִיךְ דִיא רוּב אִיז
גְווארֶן גְפַלָאכְטֶען אִין אַייגֶעם אוּן
וָענִין אוֹף מִיר גִיקוּמֶן דָם גְלוּסְטוּנְג
פּוּן מַיין אוּג דָם וֶענִין דִי תַּלְמִידֵי

חֲכָמִים אַז זַיי וָענִין אִיבֶּר נֶיעַנְטפֶּערְט גְווארֶן צוּ וויסְט אוּג צוּא הֲרִיגָה אִיז
דֶען נָאךְ גְוועֶן אַזוֹ אַיין הֲרִיגָה אִין דֶר גַאנְצֶר וֶועלְט וויי דִי הֲרִיגָה וָום
אִיז גְשֶׁעהֶען בְּשָׁעַת חוּרְבָּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ יאשִׁיהוּ הַמֶּלֶךְ וָואם עֶר אִיז
גֶעפּוּנֶען גְוועֶן נַאנְץ אִין אַלֶע זַיינֶע מַעֲשִׂים אוּג הָט זַיין לַייב אֶן גִבְּרַייט
צוּ שֶׁעִבְטֶען פּוּן דָעם שִׁטַארְקִין גָאט וֶועגֶן פּוּן זַיין הַיילִגֶן נָאמֶן וֶועגֶן אוּג
זַיין גוּף אִיז נִיט גְקוּמֶען צוּא קְבוּרָה: תַּתִּי אִיךְ הָאב גִגְעבֶּען מַיין הָארְץ צוּ
גְפִיגֶען דָם אֶן בְּרַייטוּנְג פּוּן זַיינֶע אַבֶּן כְּלוּמֶר אִיךְ וָאל וויסֶן וויי דָם קוּמְט
וויים אִיךְ אַז זַיינֶע דִינִים וָענֶען גֶרֶעכְט אוּג מִיט יוֹשֶׁר אוּג עָם וָועט זַיין גוּט
צוּ דִי וָוס פִּארְכְטֶען זִיךְ פַּר גָאט: קְדוֹשָׁיו גָאט גְלוּיבְט נִיט אִין זַיינֶע
צַדִּיקִים אוּג בַּאצָאלְט וַיֵיא אוֹף דֶער וֶועלְט פַּאר זַיינֶע עֲבֵירוֹת אוּג אִת

חורבן בית המקדש

וָען אִיךְ גֵייא פִּיר פַּאר דָעם הוּיז וואו דִי וֶרֶע
טֶן אַבְרָהָם אָבִינוּ פָלֶעגֶן דִרִינֶען בְּקָרִיב זַיין
קָרְבָּנוֹת אוּג דִיא כֹּהֲנִים אוּג לֵוִים הָאבֶּן דִיךְ
דָרִינֶן גִילוּבְט טִיט גִיזַאנְג אוּג טִיט אִרְגֶלֶךְ אוּג

לְשַׁעֲרָה. סְמָן טוֹב לְאָדָם שֶׁלֹּא נִסְפַּד וְנִקְבַּר
כַּשּׁוּרָה. בְּיוֹם עֶבְרָה לֹא יִירָא: לְזֹאת יֵחָרֵד
לִבִּי וְתַר בְּחַלְחָלָה. גִּבּוֹרֵי נִרְעֲשׁוּ וְנִבְנְעוּ
לְהַשְׁפִּילָה. כְּנָפוֹל לִפְנֵי בְּנֵי עַוְלָה: וְעַד מָתַי
תִּהְיֶה כְּגִבּוֹר לֹא יוּכַל לְהוֹשִׁיעַ. נִקְמַת דַּם
עֲבָדֶיךָ תּוֹדִיעַ. אֵל נְקָמוֹת יְיָ אֵל נְקָמוֹת
הוֹפִיעַ: נְקוֹם נִקְמָתִי מֵאֵת מְעַנַּי. עֵת נְקָמָה
הִיא לָדוֹן דִּינַי. אֵל קַנָּא וְנוֹקֵם יְיָ: יְיָ כְּגִבּוֹר
יֵצֵא יְדֵי חוֹבָךְ פְּרַע. שׁוֹבֵר כְּתוֹב שְׁטַר חוֹב
תִּקְרַע. שְׁבוֹר גֹּזַר דִּינֵנוּ הָרַע: מְמָרוֹם כְּהִסִּיק
אֵשׁ בְּמַעֲזֵבָה וְתִקְרָה. חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב
שׁוֹמִירָה וּבֵית דִּירָה. שַׁלֵּם יְשַׁלֵּם הַמַּבְעִיר
אֶת הַבְּעֵרָה: וּכְעַל גְּמוּלוֹת נָא שַׁלֵּם. כִּי אֵל
גְּמֻלוֹת יְיָ שַׁלֵּם וְיַשְׁלֵם: הַעַל כֵּן נִקְרֵאתָ אִישׁ
מִלְחָמָה. צָרֶיךָ לְכַלּוֹת וּבָהֶם לְהִנָּקֵמָה. נִקֹּם

פירוש ע"ט

מִיט זַיי מְרַקְדֵּק אֲפִילּוּ כְּחוּט הַשַּׁעֲרָה — אוּנ נָאר נִיט אֲדֶעָר
עֶם אִיז גוּטֶער סִימָן צוּא אַיין — עֶר שְׁטֶרָאפְט אִים וַוייניג אוֹף יֶענֶער
מָעְנְטְשֶׁן וָוס עֶר וָועֶרט נִיכְט בַּקְלָאגְט — וֶועלְט אָדֶער עֶר גִיט אִים דָעֶר פַּאר
אוּנ בַּאגְרָאבֶּן אַזוֹ וִוי צוּ אִים גֶהֶער — מֶער שְׁבַר אוֹף עוֹלָם הַבָּא: לְזֹאת אוֹף
וָועט עֶר זִיךְ נִיט פָּארְכְטָען אִין דָעם — דָעם דָאזִיגֶען טוּט זִיךְ שְׁרֶעקִין מִיין
צָארְנִדִיגֶען מָאג כְּלוֹמַר דֶער מִיט — הָארְץ אוּנ שְׁפָּרִינגֶען מִיט צִיטֶערְנִיש
בַּאצָאלְט אִים נָאט פַּאר דִי עֲבֵירוֹת — דָם מִיינֶע גִבּוֹרִים וָענִין גִיוָואלְן צוּא

תורבן בית המקדש

מִיט הָארָן אוּנ אִיצוּנְד אִיז דָם חָרוּב דָם בֵּיקְלָן — זַייא הָאבִּין מִיךְ אַרָאפּ נִיפִירְם פּוּן דָעם גוּטִין
אוּנ אַלֶע חַיּוֹת לוֹפְן דְרִינְן אָבֶּער וָום זָאל אִיךְ — וָועג צוּ דֶעם בַּייזִין וָועג עֶם שְׁמֵייס אִין פָּנִים
מָאן מֵיינֶע זִינְד הָאבִּין דָאם גִימַאכְט אוּנ דִיא — יְשַׁעְיָה (וַיִּקְרָא ה' אֱלֹהִים צְבָאוֹת בַּיּוֹם הַהוּא
פָאלְשָׁע נְבִיאִים וָאם וָענָען צְווישֶׁן מִיר גִיוָענָן — לְבָכִי וּלְמִסְפֵּד) דָם אִיז מַייקֵשׁ נָאט הָאם גִרוּיפָן

יי וּבַעַל חֲמָה: קַנֵּא לִשְׁמֶךָ עֲבוּרֶךָ הָאֵל.
וּלְדַם עֲבָדֶיךָ הַשָּׁפוּךְ וּלְחָרְבוֹת אֲרִיאֵל. וּנְקוֹם
נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: טִפֵּי דָמָם אַחַת לְאַחַת
מְנוּיוֹת. וְיֵז נִצְחָם עַל בְּגָדֶיךָ וּבְפוּרְפָּרְךָ הָיוֹת.
יָדִין בַּגּוֹיִם מָלֵא גְוִיוֹת: נִלְאֵיתִי נְשֹׂא אֶת כָּל
הַתְּלָאָה. מַהֵר גְּאָלָתִי וְתָחִישׁ הַמַּרְאָה. כִּי
יוֹם נָקָם בְּלִבִּי וּשְׁנַת גְּאוּלַי בָּאָה:

מְעוֹנֵי שָׁמַיִם. שְׂחָקִים יְזַבְּלוּךְ. מְלֵאִים מֵהוֹדֶךָ. וְהֵם
לֹא יְכַלְכְּלוּךְ. וְאַף כִּי הַבַּיִת: מַה טּוֹב וּמַה
נָּעִים. שִׁבְתְּךָ עִם רֵעִים. בְּכַנְפֵי צַעֲצוּעִים. יַעַן הָיָה
עִם לָבָבְךָ לִבְנוֹת הַבַּיִת: נָאוֹר אַהֲבָתְךָ הֶרְאֵיתָ
לְעַמֶּךָ. כִּי הֵם נַחֲלָתֶךָ. וְלִידַע כִּי שִׁמְךָ נִקְרָא עַל

פירוש ע"ט

שְׁטוֹקָ אוּג אוּנְמֶעֶר מֶעְנִיג צוּ וָועֶרֶן — דַיין שְׁכִינָה אִיז נִוְעֶסְען מִיט דִיא
גִידֶערִיג. אוּג דָם יָאר פּוּן מַיין דֶעֶר — יִשְׂרָאֵל אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְואם דוּא
לַייזוּנְג אִיז גְקוּמֶען זָאלְסְט אַלַיין — הָאסְט גְרוּעֶט צְווִישֶׁן דִי פְּלִיגִיל פּוּן
מַקְיִים זַיין דִי נְבוּאָה: — דִי כְּרוּבִים דְרוּם וַוייל עֶם אִיז גְווֶען

מְעוֹנֵי שָׁמַיִם דִיא וואונְגְג פּוּן דִיא — מִיט דַיין הָאָרֶץ צוּ רוּעֶן צְווִישֶׁן דִיא
הוּמְלֶן וֶעגֶן דַיין הַאֲרְבֶּעְרִיג — יִשְׂרָאֵל דְרוּם הָאסְטוּ אוּנְז גְבָאטֶן צוּ
זַיי וֶעגֶן פּוּל פּוּן דַיין שַׁיינְהַייט אוּג — בּוֹעֶן אַיין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ: נָאוֹר דוּא
זַיי קָאנֶן דִיךְ נִיט דֶר הַאלְטֶן כְּלוּמֶר — פָארְטִיגְער גָאט דוּ הָאסְט גְווִיזֶען
אַלֶע דִי הוּמְלֶן וֶעגֶן קְלֶיין פַּר דִיר — דַיין לִיבְשאפְט צוּ דַיין פָאלְק וַוייל
אִיז שׁוֹן אַפְּלְ שֶׁבֶּן דָם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ — זַיי וֶעגֶן דַיין אַרְב טַייל אוּג הָאסְט
אִיז בְּעֶדְאַי קְלֶיין פַּר דַיין כָּבוֹד — גְמַאכְט וויסֶן אַז דַיין נָאמֶן אִיז גְווֶען
יִתְבָּרַךְ: מַה וָוס פַּר אֵיין גוּטְס אוּג — גְרוּפֶּן־אוֹפְּרֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ דִי כְּשֵׁרִים
וָום פַּר אַיין זִיסְקֵייט אִיז גְוָועֶן אַז — פְּלֶעגֶן אוֹךְ אַהֲרֹן קוּמֶן צוּ בָּעטֶן נָאט

הוּדְבֶן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ

אִין דֶעם פָּאל צוּ גִיוויין אוּג צוּ קְלָאג דֶען אִין — דְרֵיינֶען דְרוּם קֶען דֶער שׁוֹנֵא דָער צוּא נָאר
דֶער צַיים וָואם נָאם הָאם בַּאגֶערְט זַיין הוּיז — נִים טָאן דְרוּם וֶעל אִיךְ מַיינֶע אֶידִינֶע דֶער פּוּן
חָרוּב מַאכֶּן הָאם עֶר גִיוואגְט וַוייל אִיךְ בִּין — אַוועק טָאן אוּג וֶעל שָׁמָּרִין דָאם אִיךְ זָאל

הַבַּיִת: נָכְרִים שָׁם בָּאוּ. וַעֲמִים הַר יִקְרָאוּ. וְאוֹתוֹתָיו
רָאוּ. לְמַעַן יִרְאוּ כְּבוֹד יְיָ עַל הַבַּיִת: חָטָאַי כִּי
עָצְמוּ. אֲכָלַתְנִי קִנְאָה. וְעָרָה צָר הַיְסוֹד. שָׁמַנִי
שׁוֹאָה. וְנָתַן אֶת הַבַּיִת: חֲמוּדֵי אוֹצְרֵיהֶם. הֵבִיאוּ
בְּהֵיכָלֵיהֶם. מִלְאוּ כְרֵסֵיהֶם. וְצִוָּה הַכֹּהֵן וּפִנּוּ אֶת
הַבַּיִת: מַרוּעַ נִתְּכָה. וְחֻמָּה לֹא שָׁכְכָה. עַל מַה זֶּה
עָשָׂה צוּרֵנוּ כָּכָה. לָאָרֶץ הַזֹּאת וְלַבַּיִת: מְקוֹם כְּהֲנֵי
נִגְּשׁוּ. וְשָׁם יִתְקַדָּשׁוּ. וְהֵן כָּעֵת רָפְסוּ. הֲמוֹן גּוֹיִם
רָגְשׁוּ. נָסַבּוּ עַל הַבַּיִת: בַּת קוֹל הִיא עוֹנָה. מַה
תִּתְמַהּוּ פֶּגַע סֶמֶל הַקִּנְאָה הֲבֵאתֶם. וּכְנֶגַע נִרְאָה לִי
בַּבַּיִת: רְבִיצַת עוֹלָם מִלֵּא. שׁוֹכֵן בְּהֵיכָלוֹ. הֲתַעֲשׂוּ

פירוש ע"ט

אוג פִּיל פְּלֶענג זיך אַיין זַאמְלֶען צוּם כֵּלִים פון בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אוג מֶען זָאל
הַר הַבַּיִת אוג זַייֶנֶע צַייכֶן הָאבֶּן זַייא זַייא פִּירִין אִין בָּבֶל אֲרַיין: מַדּוּעַ נִתְּכָה
גְּזֶעהֶען כְּלוּמֶר פְּלֶענְטְט זַייֶער תִּפְלָה וָוארום אִיז וָואלְט פַּר גָּאנְץ דֶר צָארְן
אוֹךְ דָאךְטָן צוּ הֶעלֶן דְרוּם זַיי זָאלֶען פּוּן גָאט אוג דֶר צָארְן אִיז נִיט גְיוואךְן
זֶעהֶען אַז דֶר כָּבוֹד פון גָאט אִיז אוֹיף שְׁטִיל פַּר וָום הָט עָם אוּנְזֶר בַּאשֶׁעפֶּר
דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ: חֲמוּדֵי אַז מַיינֶע אַזוֹ גְטָאן צוּ דֶעם דָאוִיגֶן לַאנְד אוג
זִינְד הָאבֶּן זַיךְ גִישְׁטַארְקְט הָט מִיךְ צוּ דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ: מְקוֹם כְּהֲנֵי אוֹף
פַּאר דָאךְבֶּן דֶער פֶּסֶל בֶּל וָואם אִיךְ דֶעם אָרְט וואו מַיינֶע כֹּהֲנִים פְּלֶענֶן
הָאב נִשְׁטֶעלְט אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אוג זַיי הַיילִיגֶן אוג פַּר וָום הָאבֶּן דָאךְטָן
נְבוּזַראדָן הָאט צוּ גְרָאבֶּן דֶעם גְרוּנְד גְטֶרֶעטֶן דָם בְּרוּמוּנְג פון דִי כְּשׁוּרִים
פון בֵּית הַמִּקְדָּשׁ עֶר הָט מִיר גְמַאכְט הָאבֶּן דָאךְטָן נִשְׁטוֹרְעמְט זַיי הָאבֶּן
וַויסְט אוג הָט צוּ שְׁטוּיסֶן דָאם בֵּית אַרוּם גִירִינְגִילְט דָם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ:
הַמִּקְדָּשׁ: חֲמוּדֵי אוֹצְרֵיהֶם דָם גְלוֹסְטִיקֶייט בַּת קוֹל אֵיין בַּת הָט גֶעְנְטֶעְרְט
פון דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָאבֶּען זַייא וָום טוּט אִיר זִיךְ פַּר וואוּנְדֶערְן אוֹף
גִבְּרַאכְט אִין זַייֶער הַיכָל זַיי הָאבֶּן דֶר דֶעם בַּאגֶעגֶענִישׁ וָום אִיז אַיִךְ נְקוּמָן
פִּילְט זַייֶער בּוּיךְ אוג נָאט הָאט גוֹזֵר אַיין עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים הָאט אִיר אַרַיין
נָווען אַז מֶען זָאל אוֹס רָאמֶען אַלֶע גִבְּרַאכְט אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ: רְבִיצַת

חורבן בית המקדש

דְרוּיף קֶיין הַשְׁנָחָה נִיט הָאבֶּען בִּיז עֶם וֶוירְט בַּייא זַיין רֶעגֶענְט הָאט אִין דֶער צַייט זָענֶען
חָרוּב וָוערֶען אַזוֹי הָאט נָאט דְרוּיף גִישְׁוָואוֶרן גִיגַאנְגֶען דִיא שׁוֹנְאִים אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אֲרַיין

צָרָה לוֹ. עִוֵּר וּפִסֵּחַ לֹא יָבֹא אֶל הַבָּיִת: יַעַן הִשְׁחַתֶּם
מִצְאוּנְכֶם רָעוֹת. חֲלַל הַמִּקְדָּשׁ וְהִנֵּה מִגְרָעוֹת.
נָתַן לַבַּיִת: קָדוֹשׁ יִתְעַשֵּׁת. אֱמֶת לָנוּ בִּשֶׁת. יִשְׁלַח
תַּחְבוּשֶׁת. וְחֻטְּא אַל יָשֶׁת. וְהִטֵּא אֶת הַבָּיִת: בְּמָקוֹר
הַנִּפְתָּח וּמַעֲלֶה עַל שָׂפָה. מְבַכֵּר לְחַדָּשָׁיו. וְעָלֵהוּ
לִתְרוּפָה. מִתַּחַת מִפְתַּן הַבַּיִת: הֲמוֹל עִיר הַחֲרֵבָה.
תְּמוּר מוֹנֵךְ שְׁבִיבָהּ. חוֹמַת אֵשׁ סוֹבְבָהּ. לְכָבוֹד
תִּהְיֶה בָּהּ. אֶל דְּבִיר הַבָּיִת: זְרֵה וְהַעֲבֵר טוּמְאָה.
מִבֵּיתֵךְ מַלְכִּי. אֲלִיל כְּלִיל תַּחֲלוּף. וְתִקְרָא אָנֹכִי

פירוש ע"ט

גאט וָום זַיין כָּבוד אִיז פּוּל דִי גַאנְצֶע בַּיִת הַמִּקְדָּשׁ: בְּמָקוֹר הַנִּפְתָּח מִיט דֶעם
וֶועלְט עֶר הָאט גרוּט אִין זַיין הֵיכָל קְנוֹאל וום וֶועט גֶעפִּינְט וֶוערֶן לֶעתִיד
דֶעם אִיר הָט גִּטאן מַאכֶן אִיין גְּזֶעלֶן לָכֵא אוּנְטֶר דֶר שְׁוֶועל פּוּן דֶעם בַּיִת
צוּ אִים אוּנ עֶר הָט דָאךְ גִיזְאגְט אִיין הַמִּקְדָּשׁ אוּנ פּוּן דֶעם קְנוֹאל וֶועט
בְּלִיבֶּען אוּנ אִיין הֵימֶלְעדִיגֶער דָאם וֶוערֶן מַגְרוֹסֶער טַייךְ אוּנ אוֹף וַייגֶע
מִיגְט מֶען אִיין עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים זָאל בְּרֶעגֶעם וֶועט אוֹף גֶיין אוּנ שְׁפָּרָאצֶן
גִיט קוּמֶען אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אַרֵיין גוּטֶע פֵּירוֹת אוּנ צוּ אִיין חוּדֶשׁ וְועלֶן
דְרוּם וָום אִיר הָאט פַּר דָאךְבֶּן הָאט זִי צַייטִיג וֶוערֶן אִינ וַייעֶרֶע בְּלֶעטֶר
אַיךְ גְּגְרַייכְט בֵּייו דֶער בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וֶועלֶן זַיין צוּ אַלֶערלֵייא רְפוּאוֹת אוּנ
אִיז וָואֶרֶן פַּר שְׁוֶועכְט דְרוּם הָאט עֶר דֶר קְנוֹאל וֶועט אַרוֹם גִיין פּוּן אוּנְטֶר
גְּגְעבֶּען אִין מִינֶערוּנְג צוּם בַּיִת דֶער שְׁוֶועל פּוּן דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.
הַמִּקְדָּשׁ אוּנ דִי שְׁכִינָה הָאט זִיךְ אִיבֶּר דֶער פַּר וִויסְטָע עֶרְבַּארֶעם זִיךְ אִיבֶּר דֶער פַּר
גְּמַאן פּוּן אַייךְ: קָדוֹשׁ יִתְעַשֵּׁת דוּא שְׁטָאט יְרוּשָׁלַיִם אוּנ פַּר דֶעם פְּלַאם
הֵיילִיגֶער נָאט זָאלְסְט אוֹף אוּנְז פַּייעֶר וָואם הָט פַּר בְּרֶענְט דָאם בֵּית
טְבַאכְטֶן צוּ גוּטֶן דָאם אִיז אֱמֶת אַז הַמִּקְדָּשׁ אוּנ דָאם הוּז פּוּן דֶעם מֶלֶךְ
מִיר שְׁעֶמֶען זִיךְ אִיבֶּר אוּנְזֶרֶע וִינְד רִינְגִיל זִיא אַרוּם מִיט אַפַּייעֶרדִיגֶען
עֶר זָאל שִׁיקֶן צוּ אוּנְז אִיין פְּלַאסְטֶר מוֹעֶר אוּנ צוּא כָּבוד זָאלְסְטוּ זַיין אִין
אַ־פּוּאה אוּנ דִיא וִינְד זָאלְסְטוּ אוֹף אִיר אוּנ צוּא דֶעם פַּאלִיץ פּוּן דֶעם
אוּנְז גִיט טָאן אוּנ זָאלְסְט רַייגִינְגֶן דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. אוּנ דוּא זָאלְסְט אִים

חורבן בית המקדש

אוּנ הָאבֶּן עֶם פַּאר בְּרֶענְט אַוּוא הָאט גָאט אוּנ גֶעל וּוידֶער גִיין אִיךְ דֶעם חֵימֶל אִין מַיין
גִיזָאגְט אִיצוּנְד הָאב אִיךְ גִיט קֵיין וואוּנְג עֶרְשָׁטֶען וואוּנְג אִין דֶער צַייט הָאם גָאט
אוֹיךְ דֶער עֶרֶד אִיךְ וֶועל אֶפּ פָּאן מַיין שְׁכִינָה גְיָאגְט וָואם הָאב אִיךְ גְּטָאן גְלָאזְט

פְּנִיתִי הַבָּיִת: קַדֵּשׁ בֵּית מְעוֹנַי. וְתָשׁוּב לְמְלוֹנַי.
וְנִקְבְּצוּ לְגִיוֹנַי. וְהִנֵּה כְבוֹד יְיָ. בָּא אֶל הַבָּיִת:
אֵשׁ תּוּקַד בְּקִרְבִּי בְּהַעֲלוֹתִי עַל לִבִּי. בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם: קִינִים
אָעִירָה. לְמַעַן אַזְכִּירָה. בְּצֵאתִי מִירוּשָׁלַיִם: אָז יָשִׁיר
מֹשֶׁה. שִׁיר לֹא יַגָּשֶׁה. בצאתי ממצרים: וַיְקוֹנֵן יִרְמְיָה. וְהָהָה נָהִי
נְהִיָּה. בצאתי מירושלים: בֵּיתִי הִתְכּוֹנָן. וְשָׁכַן הֶעָנָן. בצאתי ממצרים:
וַחֲמַת אֵל שָׁכְנָה. עָלַי כַּעֲנָנָה. בצאתי מירושלים: גַּלִּי יָם רָמוּ.

פירוש ע"ש

רוּפֶן אִיךְ הָאב אוֹם גְּראָמְט דָם בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ: קַדֵּשׁ בְּרֵייט אִן דָם הוּיז פּוּן
מַיִן וואוּנוּנְג אוּנ זָאלְסְט דַיין שְׁכִינָה
וויידֶר קֶעֲרֶען צוּא מַיִן הַארְבֶּרִיג אוּנ
זָאל וְיעֶרֶען אַיִן גְּזַאמִילְט מַיינֶע
חֲיָילוֹת אוּנ דֶער כָּבוֹד פּוּן גָּאט זָאל
קוּמֶען אִין דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אַרַיין:
אֵשׁ תּוּקַד פַֿייֶער טוּט בְּרֶענֶען אִין מִיר
אַז אִיךְ טוּא אוֹף בְּרֶענֶען אוֹף
מַיִן הַארְץ דִי שִׂמְחָה וָום צוּ מִיר אִיז
גְּווֹאוֹרֶן אִין מַיִן טַאן אוֹים גַיין פּוּן
מִצְרַיִם: קִינִים אֶעִירָה קְלָאג וֶוֶעל אִיךְ
דָּר וְעֶקֶן דְּרוּם אִיךְ זָאל גְּדֶעגֶקֶן אִין
מַיִן טַאן אוֹם גַיין פּוּן יְרוּשָׁלַיִם אִין
בְּכֶל אַרַיין: אָז יָשִׁיר כּשֶׁה דָעֶנְסְמָאלְט
הָט מֹשֶׁה גְּוונֶנְג אוּנ דֶר זְכוּת פּוּן דֶר
שִׁירָה זָאל גִיט פַּר גֶעבֶּן וֶוֶעֶרן אוּנ דִי
שִׁירָה הָאב אִיךְ גִיוונֶנְגֶען אִין מַיִן טַאן אוֹים גַיין אוֹים מִצְרַיִם: וַיְקוֹנֵן יִרְמְיָה.
וְהָהָה נָהִי אוּנ יִרְמְיָה הָאט גְּקְלָאגְט אוּנ הָאט גְּבְרוּמְט אוּנ גְּקְלָאגְט אַז אִיךְ בִּין
אוֹם גְּנַאנְגֶען אוֹם יְרוּשָׁלַיִם: בֵּיתִי הוּז דָם אִיז דֶער מִשְׁכָּן אִיז גְּווֹאן אַן
גְּבְרַייט אוּנ דֶר עָנָן הָאט אוֹף אִים גְּרוּט אִן מַיִן טַאהַן אוֹם גַיין פּוּן
מִצְרַיִם: וַחֲמַת אוּנ דֶער צָארֶן פּוּן גָּאט הָט גְּרוֹעֶט אוֹף מִיר וְוִי אֵיין וָואלְקֶן
אִן מַיִן טַאן אוֹם גַיין פּוּן יְרוּשָׁלַיִם: גַּלִּי אוּנ דִי וָואלֶן פּוּן יַם הָאבֶן זִיךְ דֶער

קינת יהודה

אֵשׁ תּוּקַד בְּקִרְבִּי בְּהַעֲלוֹתִי עַל לִבִּי וכו׳
לְמֹשֶׁל אַנְבִּיר הָם נְעהָאם אֶבֶן יָחִיד. דָם
קִינְד אִיז גִיוֶוֹן וַיִיעֶר פַֿייֶער בַּייא זַיין פָּאטֶער.
דֶרְבֶּיעֶר הָם דֶר פָּאטֶר גִיעֶהֶן עָם זָאל דֶעם קִינְד
נִים פֶּעלֶן פּוּן אַלֶעם נוּטְצֶן. אוּנ וַייל דֶר גְּבִיר
אִיז גוֹוֶען אַרוּפְֿגֶטָאהָן אוּנ אַנְעלֶערוּנְג מֶענְטֶש
מִים אַלֶע נוּטְצֶ מִדּוֹת הָם עָר נָעמְיאלְט דֶר קִינְד
זָאל אוֹיךְ זַיין אַוּי הָם עָר זִינוּטֶן פּוּן זַיינֶעטְוֶעגֶן
צְווִיי נוּטְצ לֶעהֶרֶער. אַייֶער זָאל מִים אִים לֶעֶרְנֶן
הַלָּה אִיז חָכְמָה דֶער אַנְדֶערֶער זָאל מִים אִים
לֶערְנֶן נוּטְצ מִדּוֹת דִיא צְוַייא לֶעֶרֶער הָאבֶן
גֶעמַאכְט וָום דֶר פָּאטֶר הָם זַיי גֶעבאטֶן. אוּנ דָם
קִינְד הָם זִיךְ גֶעפִירְט וִוי מַקְנִיד אַמָאהל בֶּעסֶר
אַמָאהל עֶרְגֶער. מִים דֶערצַייהֶם זָענֶן דִי צְווַייא
לֶעהֶרֶער אַלֶם גִיוואהרֶן צוּם שְׁמַארְבֶּן. אַייֶער אִיז
גִישְׁמַארְבֶּן הָם עָר גְּבַאטֶן דָעם קִינְד וִוי אֵיידֶער עָר אִיז
גִשְׁמַארְבֶּן הָם עָר גְּבַאטֶן דָעם קִינְד וִוי אֵיידֶער עָר אִיז
זִיךְ פִּירֶן אִין זַיין נַאטְצֶן לֶעבֶן אוּנ הָם אִים אֶלֶץ
אַייפְּגֶעשְׁרִיבֶּן אִין אַבּוּךְ. וִוי עֶר זָאל זִיךְ פִּירֶן
גֶענֶען זַיין פָּאטֶר אוּנ גָענֶען מֶענְטֶשֶׁן אוּנ דָאט

תורגם בית המקדש

רוּפֶן מַיין שְׁכִינָה אוֹיף דֶער עֶרְדּ פּוּן וֶוֶענֶן אַוֵּיא עֶרְל אִיךְ חֹיז זַיין צוּא גִישְׁמַיסְט אִין דִיא
יִשְׂרָאֵל אוּנ אִיטְוֶוֹנְד הָאבֶּן וַיִיא גִיוֶוֹנְדֶוֹיקֶם הָאב אוֹיגֶן פּוּן דִיא פֶּעלֶקֶער אִין דֶר צַייט אִיז
אִיךְ גִיבוּקְט וִוּעֶר גֶיין אִין מַיין יֶרְשָׁטֶן אֶרְט גִיקוֹמֶען דָעם כַּלָּאךְ מְשַׁמְרוֹן אוּנ אִיז גִיפַאלֶן

וְכַחֹמָה קָמוּ. בצאתי ממצרים: זְרוֹנִים שָׁטָפוּ. וַעַל רֹאשִׁי צָפוּ. בצאתי מירושלים: דָּגָן שָׁבַיִם. וּמְצוּר יָזוּבוּ מַיִם. בצאתי ממצרים: לַעֲנָה וּמְרוֹרִים. וּמַיִם הַמָּרִים. בצאתי מירושלים: הַשָּׁכֵם וְהַעֲרֵב. סְבִיבוֹת הַר חוֹרֵב. בצאתי ממצרים: קוֹרֵא אֶל אֵבֶל. עַל נַהֲרוֹת בָּבֶל. בצאתי מירושלים: וּמַרְאֵה כְּבוֹד יְיָ. כְּאֵשׁ אוֹכֶלֶת לְפָנָי. בצאתי ממצרים: וְחֶרֶב לְטוֹשָׁה. וּלְטֶבַח נְטוֹשָׁה. בצאתי מירושלים: זֶבַח וּמִנְחָה. וְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה. בצאתי ממצרים: סְגוֹבַת אֶל לְקוֹחָה. כְּצֹאן לְטִבְחָה. בצאתי מירושלים: חַגִּים וְשַׁבָּתוֹת. וּמוֹפְתִים

קינת יהודה

אִים גֶּעבָּאטֶן עֶר זָאל אַלֶּע סָאנ לְיידֶנֶן דֶעם בּוך
עֶר זָאל אַלֶץ קֶענֶן גֶעדֶיינְקֶען אוֹיסגְרַיינִיג. דֶער
לֶעהרֶער אִיז נִישְׁטָאהרְבָּן דָם קִינד דָם דֶעם בּוך
אוֹיפְּעֶר גֶעלֶיגֶם אוֹנ עֶר הָאט אִיהְ בַּהֲעפְּט מִים
שְׁלֶעכְטֶע חֲבֵרִים. אוֹנ הָט אִיהְ גֶעטוֹהְן צוּ הַאלְט
בִּיז עֶר אִיז קְרַאנְק גִיוְואהְרְן. דֶער פָּאטֶר הָאט
גֶעוִיסְן אַדַאקְטָאר. דֶר דָאקְטָאר הָאט גֶעזָאגְט
דָּעם דַארְף אִים כַּאטְן אֵיין אֶפֶּעלְצִין. אוֹנ נַיילְ
אִיהְ וַיילְ אַז דוּ אוֹנ דַיינֶע אֶלְטֶע שְׁטוּב מֶיסְטֶשְׁן
זָאמֶן אִיר גוּט הֶערְצִינֶע מֶענְטְשֶׁן אוֹנ אִיר וֶיבּ
נִים קֶענֶן שְׁטֶיין נָעבֶּן דִי אֶפֶּעלְצִין. אוֹנ אִיהְ
סוּ הָאבֶּן אֶסֶענְטְשׁ וִוִּם זָאל מִיר הֶילְפֶן בֵּיי דִי
אֶפֶּעלְצִין אוֹנ נָאהְ דִי אֶפֶּעלְצִין אִיהְ
נָעבֶּן אִים זִיצֶן אֶסֶענְטְשׁ וִוִּם זָאל אִים נִים גֶּעבֶּן
וָואס עֶר וִוִּל וָעלֶן. אֶפִילוּ עֶר וִוִּל וֶיינֶן.

פירוש ע"ט

הוּבֶּן אַוו וִוי דִי מוֹעֲרֶען זָענֶן וַיינ
גְשְׁטַאנֶען אִין מַיין טָאן אוֹם גַיין פּוּן
מִצְרַיִם: וְדוֹנִים דִי מוּטְוִוילִיגִי כַּשְׁרִים
הָאבֶּן מִיהְ פַּר פְּלֶייצְט אוֹנ אִיבֶּר מַיין
קָאפּ הָאבֶּן זִיי גְמַאכְט פַּר פְּלֶייצֶן דִי
וַואסֶער אִין מַיין טָאן אוֹם גַיין פּוּן
יְרוּשָׁלַיִם: דְּגַן עֶר הָט גְנֶעבֶּן מַן פּוּן
הִימֶל אוֹנ אוֹם דֶעם פֶּעלְקֶען הָט
גְרוּנֶען וַואסֶר אִין מַיין אוֹם גַיין פּוּן
מִצְרַיִם: לַעֲנָה וְוֶערְמוּט אוֹנ בִּיטֶערֶן
קְרַייטְיכֶר הָאב אִיהְ גֶעגֶעסְן אוֹנ פַּר
בִּיטֶערְט וַואסֶר הָאב אִיהְ גְטְרוּנְקֶן
אִין מַיין אוֹם גַיין פּוּן יְרוּשָׁלַיִם:
הַשְׁכֵּם צוּ אָבִינְט אוֹנ מָארְגֶען הָאב אִיהְ אַרוֹם גְרִינְגִילְט דֶעם הַר סִינַי אִין
מַיין אוֹם גַיין פּוּן מִצְרַיִם: קוֹרֵא אִיהְ הָאב גְרוּפֶן צוּ אַקְלָאג אוֹף דִי טַייכֶן
פּוּן בָּבֶל אִין מַיין אוֹם גַיין פּוּן יְרוּשָׁלַיִם: וּמַרְאֵה אוֹנ דָאם גִישְׁטַאלְט פּוּן דֶער
הֵייליגֶער שְׁכִינָה אִיז וִויא אֵיין בְּרֶענֶענְדִיגֶר פַּייעֶר פַּאר מִיר גְנַאנְגֶען
אִין מַיין אוֹם גַיין פּוּן מִצְרַיִם: וְחֶרֶב אוֹנ אֵיין אוֹם גְשְׁלַייפְּטַע שְׁוֶוערְד אוֹנ
צוּ שֶׁעבְטֶן בִּין אִיהְ גְוואהְרְן פַּר שְׁטוּטֶן אֶרְעֶר פַּאר לָאזֶן אִין מַיין אוֹם גַיין פּוּן
יְרוּשָׁלַיִם: זֶבַח שֶׁעבְטוּנְג פּוּן קְרָבָנוֹת אוֹנ מִנְחָה אוֹנ דֶר שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה אִיז
גְוואהְן אִין מַיין אוֹם גַיין פּוּן מִצְרַיִם: סְגוֹבַת דָאם גְלִיבְּטַע פָּאלְק פּוּן נָאט אִיז
גְוואהְרְן גְנוּמֶען אַוו וִוי שְׁאף צוּ דֶער שְׁחִיטָה אִין מַיין אוֹם גַיין פּוּן יְרוּשָׁלַיִם:
חַגִּים שַׁבָּתוֹת אוֹנ יו"ט צוּ אוֹנ וואונְדֶער אוֹנ צֵייכֶן אִיז גְוואהְן אִין מַיין אוֹם גַיין

חורבן בית המקדש

פַּאר נָאט אוֹנ זָאט רְבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם לָאז כִּיךְ וֶעהֶן דָאם דִּירְעָן גִישָׁאן אַוּא
וֶיינֶען הָאט נָאט גִישְׁפָּארְט צוּ דִיא כַּלָּאכִים וֶעגֶען וֶיא גְיַנאנְגֶען אוֹנ יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא אִיז
קוֹמֶם מִיר וָעלֶן גַיין אִין מַיין הוּיז אוֹנ וָעלֶן גִינַאנְגֶען מִים זַיי אוֹנ וִויא נָאט הָאט דָאם בֵּית

המקדש

וְאוֹתוֹת. בצאתי ממצרים: תַּעֲנִית וְאֵבֶל. וְרִדּוּף הַהֶבֶל. בצאתי מירושלים:
טוֹבוּ אֹהָלִים. לְאַרְבָּעָה דְגָלִים. בצאתי ממצרים: וְאָהֳלֵי יִשְׁמְעֵאלִים.
וּמַחֲנוֹת עֲרָלִים. בצאתי מירושלים: יוֹבֵל וּשְׁמִטָּה. וְאֶרֶץ שׁוֹקֶטָה.
בצאתי ממצרים: מָכוּר לַצְּמִיתוּת. וְקָרוֹת וְכָתוֹת. בצאתי מירושלים:
כַּפּוֹרֶת וְאָרוֹן. וְאַבְנֵי זִכָּרוֹן. בצאתי ממצרים: וְאַבְנֵי הַקֶּלַע. וּכְלֵי
הַבַּלַע. בצאתי מירושלים: לְוִים וַאֲהָרוֹנִים. וְשִׁבְעִים זְקֵנִים. בצאתי
ממצרים: נוֹגְשִׁים וּמוֹנִים. וּמוֹכְרִים וְקוֹנִים. בצאתי מירושלים: מִשֶּׁה

פירוש ע"ש

פון מִצְרַיִם: תַּעֲנִית פַּאסְטֶן אוּן קְלָאג
אִין מַיִין אוֹם גַיין פּוּן יְרוּשָׁלַיִם: טוּבוּ
עֶם זָענֶן גְוֶועזֶן גוּט דִי גְצֶעלְטֶן פּוּן דִי
יִשְׂרָאֵל צוּ פִּיר דָגְלִים אִין מַיִין אוֹם
גַיין פּוּן מִצְרַיִם: וְאָהֳלֵי אוֹן דִי גְצֶעלְטֶן
פּוּן דִי יִשְׁמְעֵאלִים אִין מַיִין אוֹם גַיין
פּוּן יְרוּשָׁלַיִם: יוֹבֵל עֶם הָט נוֹהֵג גְוֶועזֶן
יוֹבְלוֹת וּשְׁמִיטוֹת אוּן דִי עֶרֶד הָאט
גְרוּעֶט אִין מַיִין אוֹם גַיין פּוּן מִצְרַיִם:
מָכוּר דָם אִיז גְוֶוארֶן פַּר קוֹפְט צוּא
אֵייבִיג כְּלוֹמָר יוֹבֵל אִיז בָּטֵל גְוֶוארֶן
אוּן אִיז גְוֶוארֶן פַּר שְׁנִיטֶען אוּן צוּא
שְׁטוֹלֶן אִין מַיִין אוֹם גַיין פּוּן יְרוּשָׁלַיִם:
כַּפּוֹרֶת דֶר כַּפּוֹרֶת אוּן דֶר אָרוֹן אוּן דִי
שְׁטֵייֶנֶר פּוּן דֶעם חוֹשֶׁן וּם זַיי וֶועֶרֶן
זָען גְרוּפֶען אַבְנֵי זִכָּרוֹן אִיז דָאס אַלֶץ
גְוֶוען אִין מַיִין אוֹם גַיין פּוּן מִצְרַיִם:
וְאַבְנֵי אוּן דִי שְׁלַיידֶר שְׁטֵייֶנֶר אוּן דִי
כְּלֵי מִלְחָמָה אִיז גְוֶוען אִין מַיִין אוֹם
גַיין פּוּן יְרוּשָׁלַיִם: לְוִים לְוִים אוּן
כֹּהֲנִים אוּן זִיבְעַציג זְקֵנִים זֶענֶן גְוֶוען אִין מַיִין אוֹם גַיין פּוּן מִצְרַיִם: נוֹגְשִׂים
צְווִינְגֶערְם אוּן פַּר קוּיפֶער אוּן הוּבְט לַייט אִיז גְוֶוען אִין מַיִין אוֹם גַיין פּוּן
יְרוּשָׁלַיִם: מִשֶּׁה מֹשֶׁה הָאט אוֹנְז גְשִׁפַּייזְט דָעז אִין זַיין זְכוּת אִיז גְוֶוען

קינת יהודה

אוּן פֶּען דַארְף אִים מַאכֶן אַפֶּאטְרוּנְקֶנִים וָום דָם
אִיז גְרוֹיסְע שְׁטֶערְצִין. אוּן צוּא דֶם כּוֹ כֶּן
הָאבֶּן אֶשְׁתַּארְקִין מְעַנְטְש מִים רְצִיחָה. דְרִיבֶּר
מוּזְמוּ בְּרֵיינְגֶען אַהֶער אַזוּ אֶמֶינְטְש. זְאגְט דֶר
פָּאסְטֶער צוּם דָאקְטָאר פָּאמֶער הָאסְטוּ אַזוֹיא
אֶמֶינְטְש. זְאגְט דֶר דָאקְטָאר אִיךְ הָאב אַזוֹיא
אֶמֶינְטְש. אִיךְ וֶועל אִים מִים בְּרֵיינְגֶען. וִוי דֶר
דָאקְטָאר הָט אֶנְגֶעהוּבֶּן מַאכֶן דִי אֶפֶּעראַצְיֶע הָט
עֶר גְעהַיסְיסְן דָעם פָּאמֶער עֶר זָאל אֲרוֹיסְגֶיין פּוּן
שְׁטוּבּ. אוּן דֶר דָאקְטָאר מִים זַיין מֶעְנֶעְטְש הָאבֶּן
אֶנְגֶעהוּבֶּן פֶּיינִיגֶן דָאס קִינְד. דֶר פָּאפֶּער אִיז
גְעשְׁטַאנֶען אוֹף דִי נַאס אוּן הָט נִיהֶערְם וִוי דָם
קִינְד שַׁרַיים עֶר הָט נִוַויינְט צוּ זַאכֶן מִים זַיינֶע
שְׁטוּבּ מֶעְנֶעְטְש. עֶר הָט אִים אֶבֶּער נִיט גְקֶענְט
הֶעלְפֶן. עֶרְשְׁטֶנְס הָט עֶר אִים אַלֶיין נִיגְעבֶּן
אִין דֶעם דָאקְטָארְס הַאנְט צְווַייסְטוּנְם הָאט עֶר
נָעוּואסְט אַז דָם וֶועט זַיין דִי רְפוּאָה זַיינֶע. אוּן
דָם דְרִיסְע אִיז עֶר אַלֶיין שׁוֹלְדִיג. פַּר וָום הָט
עֶר נִיס גְעהִיס צוּ פָּאטֶן וִוי זַיין לֶעהְרֶער הָאט
אִים גְבָאטֶן. דֶר קִינְד הָט זִיךְ אוֹיךְ דֶערְמַאנְט
אִין דִי נוּסָע צַיים וִוי נוּט אִים אִיז גִיוֶוען וִוען
זַיינֶע צְווַיי לֶעהְרֶער זָענֶן שְׁפַּעְנְדִיג נָעבֶּן אִים גְוֶוען
אוּן עֶר אִיז גְוֶוען גָעזוּנְד נַיְינְעֶן אוּן גְעמְרוּנְקֶן
דָם בָּעסְטֶע. אוּן הַיינְט אִיז עֶר קְרַאנְק מֶען נִיס

חורבן בית המקדש

בַּמִּקְדָּשׁ דֶער וָעהֶען הָאס עֶר גִיוָואנְט דָאס אִיז
בֵּיידַאי מַיין הוֹיז אוּן דִי שׁוֹנְאִים הָאבֶּן דְרִינֶען
גִיוָואלְט קֶערֶן וָואס זַייא הָאבֶּען גִיוָואלְט וּואו וָענֶען
מֶיינֶע כֹּהֲנִים הוּא וָענֶען מֶיינֶע פְּרַיינְד אָבֶּער
צוּ מֶיינֶע רַייד דָער נָאךְ הָאס נָאס גִיוָואנְט צוּ
יִרְמְיָהוּ אִיךְ בִּין תַּיינְט גְלַייךְ וִויא אֵיינֶער וָאס

יַרְעָנוּ. וְאַהֲרֹן יָנַחֲנוּ. בצאתי ממצרים: נְבוּכַדְנֶצַּר. וְאַנְדְרֹנִוקוּם קִיסַר. בצאתי מירושלים: נַעֲרוּךְ מִלְחָמָה. וַיָּשֶׂם שָׁמָּה. בצאתי ממצרים: רָחַק מִמֶּנּוּ. וְהִנֵּה אֵינֶנּוּ. בצאתי מירושלים: סִתְרֵי פָרוֹכֶת. וְסִדְרֵי מַעֲרֶכֶת. בצאתי ממצרים: חֻמָּה נָתֻכָת. וְעֲלֵי סוֹכֶכֶת. בצאתי מירושלים: עוֹלָה וּזְבָחִים. וְאֵשׁ נִיחוֹחִים. בצאתי ממצרים: בְּחֹרֵב מְדוֹקָרִים. בְּנֵי צִיּוֹן הַיְקָרִים. בצאתי מירושלים: פַּאֲרֵי מְגֻבָּעוֹת. לְכָבוֹד נִקְקָעוֹת. בצאתי ממצרים: שְׁרִיקוֹת וּתְרוּעוֹת. וְקוֹלוֹת וּזְוָעוֹת. בצאתי מירושלים: צִיץ הַזָּהָב. וְהַמְּשֻׁל וְרַהַב. בצאתי ממצרים: הוֹשַׁלַּךְ

קינת יהודה

אים נים עָמָן אוג נים קְרִינְקָן אוג צְוֵיי רִיצְחִים שְׁפִיַּיגֶן נְעבֶּן אִים אִיר פַּיינִיגֶן אִים מִיט גְרוֹיסְע יְסוּרִים. אוּ הָאט בַּיֵּיא דִיא וֵועלְט אִיר דִי יִידִין. מִיר זָענֶן גְוֹוען בַּיי אוּנְזֶער רַייכֶן פָאטֶר הקב"ה וִיי אַיינְצִיגֶר וּוהֶן [בְּנִי בְכוֹרִי יִשְׂרָאֵל] הקב"ה הָט אוּנְז אַרוֹסְגענוּמֶן מִיט פִיל גְרוֹסֶם מִיט נָאלְד אוּג זִילְבֶּר אוּג הָם נְעגְרוּמֶן צוּ אוּנְז צְווִיי לֶעהְרֶר מֹשֶׁה אוּג אַהֲרֹן מֹשֶׁה הָט מִיט אוּנְז גְעלֶעגְרוּמֶט תּוֹרָה אַהֲרֹן הָט אוּנְז גְעגְרוּמֶט זַיין מִדָּה. אֹהֵב שָׁלוֹם וְאוֹהֵב אֶת הַבְּרִיּוֹת מִיר זָאלֶן לִיב הָאבֶן אַלֶע מֶענְטְשֶׁן אוּג זַיין מִיט פְרִידֶן מִיט אַלֶע מֶענְטְשֶׁן. יְהֹוָה הָאבֶן זִיךְ גְעפִירְט אַמָאהְל נִיט אַמָאהְל שֶׁלְכֶם. בִּיז אַהֲרֹן אִיז גְעשְׁטָארְבֶּן. אוּג אִיידֶר מֹשֶׁה אִיז גְעשְׁטָארְבֶּן הָאט עֶר זַיי גְעצָאהְלְט וִיי זַיי זָאלֶן זִיךְ פִירֶן נָעבֶן הקב"ה אוּג מִיט פָּעְנְטְשֶׁן. עֶר הָם אַלֶן גְשִׁרִיבֶּן אִין דִי תּוֹרָה אוּג הָם זַיי גְעבֶּן דִי תּוֹרָה זַיי זָאלֶן זִיא שְׁטֶענְדִיג לֶעְרֶן. דִי יְהֹוָה הָאבֶן זִיךְ בְּהָעפְט צוּ דִי כֹּהֲנִים. אוּג הָאבֶן דִי תּוֹרָה אַרוֹיסְ גְלֵיבְט. אוּג זַיי עֶרְע נָשָׁמוֹת זָענֶן קְרָאנְק גְוָוארֶן פוּן דִי פִיל עֲבֵירוֹת. הָם הקב"ת גְערוּפֶן צוּ זַיי אַדְאקְטָאר גְוּבוּכַדְנֶצַּר

פירוש ע"ט

דֶּעֶר מַן אוּג אַהֲרֹן הָאט אוּנְז גְפִירְט וָוארוּם דוּרְךְ זַיין זְכוּת זָענֶן גְוָוען דִי עֲנָנֵי כָּבוֹד אִין מַיִן אוּם גַיין פוּן מִצְרַיִם: נְבוּכַדְנֶצַּר הָט מִיךְ פַּר פִּירְט אִין דֶעם עֶרְשְׁטֶן חוּרְבָּן אוּג אַנְדְרֹנִוקוּס קֵיסַר אִין דֶעם אַנְדֶערֶן חוּרְבָּן אִין מַיִן אוּם גַיין פוּן יְרוּשָׁלַיִם: נַעֲרוּךְ מִיר הָאבֶּען אֶן גְרִיכְט אִיין מִלְחָמָה אוּג נָאט אִיז דָארְטֶן גְוָוען צוּ הֶעלְפֶן אִין מַיִן אוּם גַיין פוּן מִצְרַיִם: רָחַק נָאט הָט זִיךְ דֶר וַוייטֶערְט פוּן אוּנְז אוּג עֶר אִיז נִיט דָא בַּיי אוּנְז אִין מַיִן אוּם גַיין פוּן יְרוּשָׁלַיִם: עוֹלוֹת בְּרָאנְד אָפְּפֶער אוּג שְׁעֹכֶט אָפְּפֶער אוּג זָענֶן פִּטְוָוענִיג פַיִיעֶר אָפְּפֶער אִין מַיִן אוּם גַיין פוּן מִצְרַיִם: דִיא טַיִיעֶרְע קִינְדֶר פוּן צִיּוֹן זָענֶן גְוָוען גְשָׁאכְטֶען מִיט שְׁוָוערְדֶן אִין מַיִן אוּם גַיין פוּן יְרוּשָׁלַיִם: דִי שִׁיינְע הִיטְלֶן וָום דִיא כֹּהֲנִים זָענֶן גְנַאנְגֶן אוּג זִיא זָענֶן גְזֶעצְט גְוָוארֶן צוּ כְּבוֹד אִין מַיִן אוּם גַיין פוּן מִצְרַיִם: שְׁמוּצְעֶרֶן אוּג שַׁאלְעֶן אוּג שְׁרַיִיעֶן אוּג פָארְכְט אִין מַיִן אוּם גַיין פוּן יְרוּשָׁלַיִם: דִי נִילְדֶעְנְע בְּלֶעהְ אוּג דִיא גְוָולְטִיקְיִיט אוּג שְׁטַארְקִיִּים אִין מַיִן אוּם גַיין פוּן מִצְרַיִם: עִם אִיז גְוָוארֶן גְוָוארֶפֶען דִי קְרוֹן פוּן מַלְכוּת

חורבן בית המקדש

הָאט אִיין זוּהֶן גִיהַאט אוּג הָאט אִים אִין חוּפָּה וְוִייסְטאג דָעֶר פוּן אַזוֹיא בִּין אִיךְ גִיקוֹמֶען פוּן נִיסָאכְט אוּג דָעֶר וּוהֶן אִיז גִישְׁטָארְבֶּן אִין דֶעֶר מַיִן זוּהֶן יִשְׂרָאֵל אוּג נָאט הָאט גִיזָאגְט צוּ חֻפָּה אִין נִיט פַּאר הָאנְדֶן קִין גְרֶעסֶערֶר יְרוּשָׁלַיִם. גַייא רוּף מִיר אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב אוּג

הַגֵּזֶר. וְאָפֵם הָעֵזֶר. בצאתי מירושלים: קְדֻשָּׁה וּנְבוּאָה. וּכְבוֹד יְיָ נִרְאָה. בצאתי ממצרים: נְגִינָאלָה וּמוֹרָאָה. וְרוּחַ הַטּוּמְאָה. בצאתי מירושלים: רְנָה וִישׁוּעָה. וַחֲצוֹצְרוֹת הַתְּרוּעָה. בצאתי ממצרים: זַעֲקַת עוֹלָל. וַאֲנָקַת חָלָל. בצאתי מירושלים: שְׁלְחָן וּמְנוֹרָה. וְכָלִיל וּקְטוֹרָה. בצאתי ממצרים: אֱלִיל וְתוֹעֵבָה. וּפֶסֶל וּמַסֵּכָה. בצאתי מירושלים: תּוֹרָה וּתְעוּדָה. וּכְלֵי הַחֶמְדָּה. בצאתי ממצרים: שָׁשׁוֹן וְשִׂמְחָה. וְנָם יָגוֹן וַאֲנָחָה. בְּשׁוּבִי לִירוּשָׁלַיִם:

אֶצְבְּעוֹתַי שָׁפְלוּ. וְאָשִׁיוֹתַי נָפְלוּ. אוֹיָה: בְּנֵי צִיּוֹן נָגְלוּ. וְכָל אוֹיְבֵי שָׁלוּ.

פירוש ע"ט

יִשְׂרָאֵל אוּנ עֶם הָט זִיךְ פַּר לָעְנָט דִי הִילְף פּוּן גָאט צוּ דִי יִשְׂרָאֵל אִין מַיִן אוֹם גֵיין פּוּן יְרוּשָׁלַיִם. דָם הֵילְפִיקְייט אוּנ דִי נְבוּאָה אוּנ דָר כָּבוֹד פּוּן גָאט אִיז גְנוֹאָרְן גְנָעהָעַן צוּ מִיר אִין מַיִן אוֹם גֵיין פּוּן כִּצְרַיִם. אִיךְ בִּין גְנוֹאָרְן פַּר אוֹם וְוֶעלְכֶע אִין מַיִן אוֹם גֵיין פּוּן יְרוּשָׁלַיִם. גְיוַאנְג אוּנ הִילְף אוּנ טְרוּמְיטָעטן פּוּן שַׁאלְעָן אִיז גְנוֹעָן צוּא מִיר אִין מַיִן אוֹם גֵיין פּוּן מִצְרַיִם: וְעַקּת דָם גִישְׁרַייא פּוּן דִיא יוּנְגֶע קִינְדֶר אוּנ דָם גִשְׁרַייא פּוּן דִי דָר שְׁלָאגְעָנֶע אִין מַיִן אוֹם גֵיין פּוּן יְרוּשָׁלַיִם: שֻׁלְחָן וּמְנוֹרָה דָר שֻׁלְחָן אוּנ דִי מְנוֹרָה אוּנ דִי עוֹלוֹת אוּנ קְטוֹרֶת אִיז גְנוֹעָן אִין מַיִן אוֹם גֵיין פּוּן מִצְרַיִם גִיבְטֶם אוּנ אוּנְוִוירְדִיקְייט אִבּ גֶעטָעָר אוּנ בִּילְדֶער אוּנ מַיִן אוֹם גֶעהָעַן פּוּן יְרוּשָׁלַיִם: תּוֹרָה וּתְעוּדָה דִי תּוֹרָה אוּנ דִיא גְלוֹסְטִיגְע כֵּלִים פּוּן דֶעם מִשְׁכָּן זָעְנָען גִינוֹעָן אִין מַיִן אוֹם גֵיין פּוּן מִצְרַיִם: שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה פְּרֵייד וְוֶעט זַיִן אוּנ עֶם וָוֶעט אֲוֶועק פּוּן מִיר מְרוֹעֲרְקַייט אוּנ זִיפְצָעָן דָאם וָוֶעט זַיִן לָעָהִיד לָבָא אַז אִיךְ וֶועל זִיךְ וִוידֶער קֶערֶן קֵיין יְרוּשָׁלַיִם:

אֶצְבְּעוֹתַי שָׁפְלוּ וְאָשִׁיוֹתַי נָפְלוּ זָעְנָען גִינוֹעָן הֶעְנְד וְוֶעגְן גִינוֹאָרְן גִידְערִיג כְּלוּמָר

קינת יהודה

עָר זָאל זַיי אֲנְהַיְיבֶּן פִּיינְקֶן נְבוּכַדְנֶצַּר הָם גְנוּמֶן טִים זִיךְ זַיין שֵׂר נְבוּזַרְאֲדָן וְהָם עֶר הָם נִפֵּיגִינְקֶם דִי יוּדֶן אוּנ הָאט גֶעשָׁאכְטֶן פּוּן זַיי טַיְיעְנְדֶער [אוֹף דִי בְּלוּם פּוּן נָבִיא זְכַרְיָה]. אוּנ מֶען הָם זַיי אֲרַמְרִיבֶּן פּוּן זַיי עֶר לַאנְד הִינְעְרִיגְע דָאְרְשְׁטִינְע נַאקֶטֶע בָּארְוָועסְדִיגְע. זַיי הָאבֶּן אֲרוֹיסְגֶעשְׁרִיבֶּן כְּבָיָכוֹל הקב"ה פּוּן יְרוּשָׁלַיִם פּוּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אוּנ הקב"ה אִיז אֲרֵיךְ אִין הִימְעל עָר הָם גִיהֶערְט דָם שְׁרַייעֶן פּוּן דִי יוּדֶן עָר הָם נֶעווִויינְט אוּנ אֶלֶע מַלְאָכִים הָאבֶּן נֶעווִויינְט אוּנ הקב"ה הָם נְאָגְט (מה אֵישָׁה לָכֶם כִּי) זַייעֶר קִינְדֶר וָוֶס קֶען אִיךְ אֵיצְט הֶעלְפֶן אִיר זָעְנְט אֵיךְ אַיין שׁוֹלְדִיג. אוּנ דִי יִידֶן אַיין הָאבֶּן נֶעוָואגְט וִוי גוּט אִיז גִיוֶועֶן וֶעֶן מֹשֶׁה טִים אַהֲרֹן הָאבֶּן אוּנְז נֶעפִּירְט וִוי שֶׁלִיכְט אִיז אוּנְז הַייְנְט אַז נְבוּכַדְנֶצַּר אוּנ אַנְדְרֵיאנוּס פִּירְט אוּנְז. נָאר וַיילְ דִי תּוֹרָה כּוֹן מֹשֶׁה רַבֵּינוּ אִיז כַּיי אוּנְז גֶעבְלִיבֶּן וֶועלֶן מִיר זַיא אִיצְט לָעְרְנֶען דָאם וָוֶעט מֶאכֶן תְּשׁוּבָה וֶועלֶן מִיר אִיהּ צוּרִיק קוּמֶן אִין יְרוּשָׁלַיִם:

תורבן בית המקדש

מֹשֶׁה לָאוּן זַיי אִיהּ שֶׁטִיין פּוּן זַייעֶר קִבְרִים אוּנ לָאוּן נִייגְען דָען זַיא הָאבֶּן פִּיל צוּ נִייגְען

אוי מה היה לנו: בית ועזרות. ביום אף נגרות. אויה: פני שרים ושרות. כמו שולי קדרות. אוי מה היה לנו: גולת הבותרת. כנבל נשברת. אויה: עטרת תפארת. לארץ נגררת. אוי מה היה לנו: דרכי עיר אבלות. ויחדלו הקולות. אויה: ארחות הפלולות. חשכות ואפלות. אוי מה היה לנו: היכל וכותליו. מעי המו עליו. אויה: ועל שולחן וכליו. ומעיל על שולין. אוי מה היה לנו: ווי העמודים. ביד בני העבדים. אויה: והקף רובדים. רבים ונכבדים. אוי מה היה לנו: זבחים ומנחות.

פירוש ע"ט

מיר האבן אראפ גניידערט פון אונזר — דרכי די ווענען פון ציון ווענען פר ויסט
גדולה די גרונטן פון מיין בית המקדש — אונ קלאנגן עם איז ווארן פר מיטן דם
ווענען איין גיפאלן דיא קינדר פון ציון — גיוואנג פון דיא לוים דיא גמראטענע
ווענען פר טריבן גוואלן די כשדים ווענען — ווענען ווענען פר פינסטערט: היכל מייני
גזעסן בשלוה ווייא איז אונז אזו מיר — גדערים טוען ברומן אוף דעם היכל
דר מאנן זיך ום צו אונז איז גשעהען — מיט זייע ווענט ואם זיי ווענן חרוב
דם בית המקדש אונ די עזרות ווענן — אוף דעם שלחן מיט זיין גפעם אונ
גוואלן פאר ויסט אין דעם טאג פון — אוף דעם מעיל מיט זיינע גלינקלין
צאהן דאם פנים פון די שרים ושרות — טוא איך קלאגן ווי העמידים די העקלין
ווענן אזו שוואנץ אזו ויא דיא זיטן — פון די זיילן ווענן אין די הענד פון די
פון די טעפ דיא זיילן פון דעם בית — כשדים אויך דיא שטיינעדינע באנק
המקדש ווענן גוואלן צו בראכען אזו — ום די זקני ב"ד ווענען דרוף גוענן:
ווי די ערדעני קריג די שיינע קרוין — די זבחים אונ מנחות ווענן פ־ שטערט
איז גשלאפט גוואלן אוף דער ערד: — אונ פאר ויסט די שיינהייט פון דיא

חורבן בית המקדש

איבער זייערע קינדער האם ירמיה גיוואנט איך — אונ זאג בן עמרם שמיי אויף אונ פאטע דיינע
ווייס נים ווא משה איז באגראבן האם נאם — שאף דען דיא פיינט האבן זיי איין כישופנגען
צו אים נזאגט נייא שמעל דיך בייא דעם ירדן — אווי באלד איז ירמיה נינאנגען אין דשר הגיל

לְמַשּׁוּאוֹת וּמַדְּחוֹת. אוֹיָה: הַדַּר מִזְבְּחוֹת.
בְּיָגוֹן וַאֲנָחוֹת. אוי מה היה לנו: חִיל וְהַסּוֹרֵג.
לְחֶרֶב וּלְהֶרֶג. אוֹיָה: בְּנִין הַנֶּאֱרָג. נִדַּשׁ
בְּמוֹרָג. אוי מה היה לנו: טְלָאִים מְבֻקָּרִים. מֻנּוּ
נֶעְדָּרִים. אוֹיָה: וְטַבָּעוֹת סְדוּרִים. וְנִנְסִין
הַהֲדוּרִים. אוי מה היה לנו: יוֹפִי נִבְרֶכֶת. אֵיכָה
נֶהְפֶּכֶת. אוֹיָה: וְנֶפֶן וּפָרוֹכֶת. וּמְנֹחַת מְרֻבֶּכֶת.
אוי מה היה לנו: כִּיוֹר עִם כַּנּוֹ. הֻתְעַיף בּוֹ וְאֵינוֹ.
אוֹיָה: הַנֵּר עִם שַׁמְּנוֹ. לְקַח מִמְּעוֹנוֹ. אוי מה
היה לנו: לֶחֶם הַפָּנִים. שְׁאוּ עָלָיו קִינִים. אוֹיָה:
וְטוּרֵי רִמּוֹנִים. לְמִרְמָס נִתּוּנִים. אוי מה היה לנו:
מְנוֹרָה הַטְּהוֹרָה. אוֹרָהּ נֶעְדָּרָה. אוֹיָה:

פירוש ע"ט

מִזְבְּחוֹת | עֶנְיָן אֵין טַרְעֶרְן אוּ וִיפְּצָן: | גְּהָאנְגֶען דִי בְּהֵמָה נָאךְ דֶעם שָׁעִכְטֶן
דִּי הוֹיכָע מוֹעֶר פּוּן דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ | אוּ מֶען הָט אִיר אָפּ גְצוּוִינְגֶן דִי פֶּעל:
וָואס זִיא הָאט גְהֵייסֶען חִיל אוּ דִיא | דֶר שַׁיינֶר קְוואל בְּרוּנֶן פּוּן דֶר עֲוָרָה
נִיְיעֶרִיגְע מוֹעֶר וָום הָט גְהֵיסֶן סוֹרֵג | ווִי אִיר עֶר גְּוָואכְן חָרוּב אוּ פַּר קֶעְרָט
זֶענְן צוּ וִוסְט אוּ צוּ בְּרָאכְען דָאס | דֶער גִילְדֶערְנֶע וַויין שְׁטָאק וָואס אִיז
נְבָאיי פּוּן דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אִיז | גְּוֶוען אוֹף דֶר טִיר פּוּן דֶעם הֵיכָל דֶר
נְוָואךְ צוּא טְרַעסֶען מִיט דֶעם דְרֶעשׁ | פָּרוֹכֶת אוּ גְּפֶרְעגְילְטֶע מִנְחָה זֶענְן
בֶּיגְיגִיל: טְלָאִים מְבֻקָּרִים דִי שָׁאף וָואס | זַיי אַלֶּע הַיינְט גִיט פַּר הָאנְדֶן דָם לִיכְט
מֶען הָט בּוֹדֶק גְּוֶוען זַייא זָאלֶען קֵיין | מִיט זַיין אַיי"ל אִיז צָאוֶוען גְּוִיכְטֶן גְּוָואךְ
מוּם הָאבֶּן זַיי זָאלֶן כָּשֵׁר זַיין אוֹף אֵיין | פּוּן זַיין וואוּנוּנְג. אוֹף דֶעם לֶחֶם הַפָּנִים
קְרָבָּן דִי פֶּעלֶן פּוּן מִיר אוֹךְ דִי רִינְגֶן | וָואס עֶר אִיז גִיטָא הַייבְט אוֹף אִיין
וָום זֶענְן גְּוֶוען מַיין גִיזֶעצְט אוּ דִיא | קְלָאג אוּ דִי צַיילֶן פּוּן דִי גִילְדֶערְנֶע
קוּרְצַע זַיילֶן וָום אוֹף וַיי הָט מֶען אוֹף | מִיל גְּרוּמֶן זֶענְן צוּ טְרָאטֶן. דִי לִיכְט

חורבן בית המקדש

יְוואוּ דִי אָבוֹת לַיְינְן אוּ הָאט גִיזָאגְט אִיר אָבוֹת | פַּאר נָאט הָאבֶּן דִי אָבוֹת אִים גִיפֶּרְעגְט וָואס
שְׁפַּיים אוֹיף אִיר זַיים וָואךְ־ין בַּאגֶעגְט צוּ קוּמֶן | אִיז הַיינְט טָעג וְויא אַלֶע כָּאל הָאט עֶר גְּזָאגְט

וּמַגֵּרָפָה יְקָרָה. נְטוּלָה וַחֲסֵרָה. אוי מה היה לנו:
נוֹי יַם הַנְּחוֹשֶׁת. לָעוֹבְדִים לַבּוּשֶׁת. אוֹיָה:
וּמַעֲשֵׂה הָרֶשֶׁת. וְחַלּוֹת מַרְחֶשֶׁת. אוי מה היה לנו:
סְלָתוֹת וּנְסָכִים. מְנוּ נֶחְשָׁכִים. אוֹיָה: וּבוּעַז
וְגַם יָכִין. לָאָרֶץ נִשְׁלָכִים. אוי מה היה לנו: עַל
מַחְתָּה וּמִזְרָק. אוֵיב שֵׁן חָרַק. אוֹיָה: מָנִי גַּם
כּוֹז זָרָק. וְאֶת חַרְבּוֹ הִבְרַק. אוי מה היה לנו:
פִּשְׁפְּשִׁים וּשְׁעָרִים. אַרְצָה נִגָּרִים. אוֹיָה:
הַתְּמִים וְהָאוּרִים. אֵיכָה נִסְתָּרִים. אוי מה היה לנו:
צְפִירַת מַעֲטָפוֹת. בְּאֵיבָה נֶהְדָּפוֹת. אוֹיָה:
לְשָׁכוֹת הַיָּפוֹת. וּבֵית הַחֲלָפוֹת. אוי מה היה לנו:

פירוש ע"ט

פון דֶּר מְנוֹרָה אִיז אָפּ גִּטָּאן גְּוָואָרֶן — גַּהַיְסָן מִיר וָום מְעַן הָט דְּרִינֶן צַרְיִין
אוּנ דִּי וִוירְדִינֶע כְּלֵי זֶמֶר וָואם הָאט — גִּיטָאן דֶּעם אַשׁ פון דֶּעם מִזְבֵּחַ אוּנ
גַּהַיְסָן מֶגְרִיפָּה אִיז אַוֶועק גְּנוּמֶן אוּנ — דָּאם גִּילְדֶערְנֶר קְרוּג וָום הָט גַּהַיְסָן
זִיא גַּייט אָפּ. דָּם שַׁיינֶהַייט פון דֶּעם — כּוֹז הָאט דֶּער נְבוּזַראדָן גְּוָוארְפֶּן
קוּפֶּערְנֶעם יַם דָּם אִיז בַּיי דִּיא וָואם — אוּנ זַיין שְׁווֶערְד הָאט עֶר גְּשְׁלַייפְט
דִּינֶען עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים אוּנ דִּי וָועְרְק — אוּנ גִּישַׁארְפְּט. דִּי קְלֵיינֶע חֲדָרִים אוּנ
פון דִּי גֶּעץ אוּנ דִּי גִּפֶּרְעגִילְטֶע קוּכֶן — דִּי טוֹעֶרֶן זֶענֶן גִּישְׁלֶעפְּט גְּוָוארֶן אויף
סְלָתוֹת וּנְסָכִים דָּם וֶעמִיל מֶעל צוּ מְנְחוֹת — דֶּר עֶרְד דִּי אוּרִים וְהוּמִים זֶענֶן גְּוָוארֶן
אוּנ אִיר גִּיסוּנְג דִּי אַלֶע זֶענֶן פון מִיר — פַּאר בָּארְגֶען פון מִיר: צְפִירַת מַעֲטָפוֹת
פַּר מִיטֶן אוּנ דִּי צְוִויי זַיילֶן יָכִין וּבוֹעַז — דִּי קְרוֹן וָואם דִּי כֹּהֲנִים פְּלֶעגֶן זִיךְ
זֶענֶן גְּוָוארְפֶּן גְּוָוארֶן צוּ דֶּר עֶרְד אוֹף — מִיט זַיי אַרוּם וְוִיקְלֶן דֶּעם קָאפּ זֶענֶן
דָּעם פַּייעֶר פַּאן אוּנ דָּעם שְׁפְּרֶענְג — פַּר שְׁטוֹסֶן גְּוָוארֶן מִיט פַּיינְדְשַׁאפְט
בָּעקִין הָט גְּבוּזַראדָן גִּיקְרִיצְט זַיינֶע — דִּי שַׁיינֶע חֲדָרִים אוּנ דִּי עֶרְטֶער וואו
צַיין דִּיא גִּילְדֶערְנֶע כְּלֵי וָואם הָאט — מֶען פְּלֶעגְט בַּאהַאלְטֶען דִּיא שֶׁעכְט

חורבן בית המקדש

אִיךְ וֵויס נִים דָּעֶן עֶר הָאט טוֹרָא נִיהַאט וֵייא — רֶעכְט גִּישְׁמַרְאפְּט וֵייא זָאלֶן נִים וַיְנְדִינֶן דֶּעֶר
צוּ זָאגֶן כְּדֵי וַיי זָאלֶן אִים נִים זָאגֶן דוּ בִּיסְט — נָאךְ אִיז יִרְמְיָה פּוּן דָּארְטֶן גִּיגַאנְגֶען אוּנ הָאם
דָּאךְ זַייעֶר גָּבִיא גִּיוָוען וָוארוּם הָאסְטוּ וַיי נִים — זִיךְ גִּישְׁטֶעלְט בַּייא דָּעם בָּארְטֶן פּוּן דֶּעם יַרְדֶּן

קִיר מָגֵן עֵרָה. וְקִרְקַר הֲדָרָה. אוֹיָה: וְזָרְקוּ הַמָּרָה. וְשָׁרְפוּ הַבִּירָה. אוי מה היה לנו: סְבוּכִים בְּצָרוֹת. רָאשֵׁי מִשְׁמָרוֹת. אוֹיָה: וְשָׂרֵי הָעֲשָׂרוֹת. בְּיַד בַּעֲלֵי חֲטוֹטְרוֹת. אוי מה היה לנו: שַׁעַר בַּת רַבִּים. לְוַאֲבֵי עֲרָבִים. אוֹיָה: לְקֻחוּ הַכְּרוּבִים. תְּפִים וַאֲבוּבִים. אוי מה היה לנו: תָּאִים הַנָּאִים. לְבָנִים הַשְּׁנוּאִים. אוֹיָה: בַּפָּז מְסֻלָּאִים. לְחוֹלְדוֹת הַסְּנָאִים. אוי מה היה לנו: בָּנִים הַיְקָרִים. בַּחֲרֻבוֹת נִדְקָרִים. אוֹיָה: לְוִים הַמְשׁוֹרְרִים. וְכֹהֲנִים מַקְטִירִים. אוי מה

פירוש ע"ט

מֵעסָעֶר וָעִנין צוּ בְּרָאבֶּן: קִיר דִיא פון דִי כַּשְׁדִים וָם וָעִנין אַזוֹ וִוי דִיא
בַּבְלַיִים הָאבֶּן בַּהֶעפְט וַיעֶרְע שְׁפִּיזִין וָועלְף פון דֶר מִדְבָּר וַיי הָאבֶּן גנוּמֶן
אִין דִי מוֹעֶרֶן פון יְרוּשָׁלַיִם אוּג הָאבֶּן דִי כְּרוּבִים אוּג דִי פוֹקֶען אוּג דִיא
דִי מוֹעֶר צוּ פִּירט אוּג דִי וָאם וָעִנין פַּייפְּלִיךְ: תָּאִים דִי שַׁיינֶע חֲדָרִים וָעִנֶן
אַרוֹס גֶגאנְגֶען פון דֶער שְׁטָאט וָעִנין איבֶּער גֶיעֶנטפֶּערט גָוואֶרן צוּ דִיא
גְלָאפֶּן אוֹף בֶּערג אוּג הָאבֶּן גֶשׁרִיגֶן בַּשְׁדִים וָם גָאט הָט זַיי פַּייגְט דִיא
אוּג גְוַוייגְט אוּג דִיא בַּבְלַיִים הָאבֶּן קִינֶדֶער וָאם וָעִנין גָוָועֶן שַׁיין אוּג
אוֹף זַיי גָוואֶרפֶּן אַיין גִיפְט אוּג הָאבֶּן גְלוּבְּטֶר פון גִינְגָאלְד אִיז זַיעֶר פָּנִים
פַּר בְּרֶענְט דִי שְׁטָאט. דִי הַייבְט לַייט גְלַייךְ צוּ דִי וִוילְיךְ וָם וָעֶרֶן דֶער
פון דִי מִשְׁמָרוֹת וָעִנין פַּר שְׁלָאסֶן אִין צוּגֶן צְווישֶׁן דֶערֶנֶר דִי סַייעֶרְע קִינֶדֶר
בְּכָל אוּג דִי הָארֶן וָאם וָעִנין גָוָועֶן וָעִנין גֶשְׁטָאבֶּן מִיט שְׁווערֶדֶן אוּג דִי
אִיבֶּר צֶעהֶען וָעִנין אִין דִי הֶענְד פון לְוִים וָאם הָאבֶּן גְוּוּנֶגֶן אִיבֶּער דִיא
דִי רוֹצְחִים וָם זַיי שְׁלָאגֶן אַלֶץ דִיא קָרְבָּנוֹת אוּג דִי כֹּהֲנִים וָאם הָאבֶּען
גַפַּאנְגֶענְע: שַׁיר דִי שְׁטָאט יְרוּשָׁלַיִם מַקְטִיר גָוָועֶן קְטוֹרֶת דִי קִינֶדֶר אוּג
אִיז גָוָארֶן פַּר צוּקְט אִין דִיא הֶענְד בַּחוּרִים דִי וָעִנין גֶהַרְגָּת גָוָארֶן מִיט

חורבן בית המקדש

אוּג שְׁרַיִים כֹּשֶׁה בֶּן עַמְרָם שְׁמַייא אוֹיף עֶם אִיז הַייבְט מֶער וִויא אֵיין אַנְדֶער פָּאל הָאם יִרְמְיָה
דִיא צַייט דָאם דוּא בִּיסְט וָארֶן בַּאֲשֶׁרְם צוּא גִיזָאגְט אִיךְ וִויֶיס נִיט דָעֶן עֶר הָאם אִים אוֹיךְ
קְטָנֶן פַּאר גָאט הָאם כֹּשֶׁה גִיזָאגְט וָאם אִיז נִיט גִיגַאנְגֶען צוּ דִיא

היה לנו: רוֹבִים וּפָרָחִים. לְחִצִּים וּשְׁלָחִים. אוֹיָה:
בְּכוֹרוֹת וְטִפּוּחִים. בְּיָגוֹן נֶאֱנָחִים. אוי מה היה לנו:
וּמַפְתְּחוֹת זָרְקוּ. בְּשׁוּרָם כִּי לָקוּ. אוֹיָה: בְּעָוֹן
נִמְקוּ. וְכַפִּים סָפְקוּ. אוי מה היה לנו: כַּפּוֹת
וְזִיכִים. מֵנוּ נִפְסָקִים. אוֹיָה: וּבָנַי נֶאֱנָקִים.
בְּאֶרֶץ מֶרְחַקִּים. אוי מה היה לנו: חַי חוֹבוֹ גָּבָה.
וְצִיץ טָהוֹר נִשְׂבָּה. אוֹיָה: נֵר מַעֲרָב כָּבָה.
וְשִׁמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה. אוי מה היה לנו: זְדִים
בְּנֵי עֲדִינָה. עַל בְּנֵי מִי מָנָה. אוֹיָה: פְּאֵר
בִּגְדֵי כְהֻנָּה. בְּיָדָם נִתְּנָה. אוי מה היה לנו:
קְטוֹרֶת נֶעֱדֶרֶת. וְאָרוֹן וְכַפּוֹרֶת. אוֹיָה: תִּכֵּן

פירוש ע"ט

כַּייֶלן אוּנ שְׁוועֶרד דִי בְּכוֹרִים אוּנ דִי נִיט בַּיי אוּנְז אוּנ מַייְנֶע קִינְדֶר זִיפְצִן
יוּנְגֶע קִינְדֶר וָם וועֶרֶן נָאךְ דֶר צוּגְן אוּנ וַוייטֶע לֶעבֶּעדִיגֶר
אִין שׁוֹס פּוּן זַייֶער מוּטֶר זִיפְצִין מִיט נָאט הָאט זַיין חוֹב אוֹף גְמַאהְנְט
מְרוּעֶ־קַייט: וּמַפְתְּחוֹת אוּנ דִי נַבָּאִים כְּלוֹמֶר עֶד הָט זַיי גִשׁטַראפְט פַּר דֶעם
פּוּן דֶעם הֵיכָל אַז זַיי הָאבֶּן גְוֶעהֶען וָום זַיי הָאבֶּן גִוֶועזִיגְט קֶעגֶן אִים אוּנ
אַז זַיי וועֶרֶן גִשׁלָאגֶן אוּנ דָם הֵיכָל דֶר רַייגֶר בְּלֶעךְ אִיז גִפַאנְגֶען גְוָואֶרן
וועֶרט בַּצוואוּנְגֶן הָאבֶּן זַיי גְנוּמֶן דִי דָם לֵיכְט פּוּן מַעֲרָב וָום פְּלֶעגְט תָּמִיד
שְׁלִיסִל פּוּן דֵיעֶם הֵיכָל אוּנ הָאבֶּען צוּ בְּרֶענֶן אִיז דָאם הַייְנְט פַּר לָאשֶׁען
אַרוּף גְוָואֶרפֶּן צוּם הֵימֶל אִיז גְקוּמֶן גְוָואֶרן אוּנ דִי שִׂמְחָה פּוּן נְסוּךְ הַמַּיִם
אֵיין הָאנְט פּוּן דֶעם הֵימֶל אוּנ דָט זַיי אִיז פַּר שְׁטֶעֶרט גְוָואֶרן זַיי הָאבֶּן זִיךְ
צוּ גְנוּמֶן דוּרְךְ דֶר זִינְד זַיי עֶענֶן זַיי גְוָואֶרן גְשׁטַארְקְט אוֹף דִי יִשְׂרָאֵל וָום בַּיי זַיי
צוּ גַאנְגֶן אוּנ כִּיס דִי הֶעְנְט הָאבֶּן זַיי שְׁטִיס מִי מָנָה וכו': פְּאֵר דִי שַׁייְנֶהַייט פּוּן
גְקְלָאפְט: כַּפּוֹת דִיא לֶעפֶּל אוּנ דִיא דִי בִּגְדֵי כְּהוּנָּה אִיז גְוָואֶרן גֶעבֶּען אִין
זָזוֹרְלִיךְ פּוּן דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וֶעגִין זַייֶער הָאנְד: קְטוֹרֶת דִי קְטוֹרֶת אוּנ דֶר

חורבן בית המקדש

מַלְאָכִים אוּנ זָאגְט צוּ זַייא אִיר דִינֶער פּוּן נָאט גִיזָאגְט דוּ וַוייסְט דָעֶן נִיט אַז דָם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
וַוייסְט אִיר נִיט וָאם אִיךְ בִּין הַייסְט וָואֶרֶן אִיז חֲרוּב גְוָואֶרן אוּנ דִיא יִשְׂרָאֵל וֶעגֶן פַּאר
בַּאנֶעמְט פַּאר נָאט הָאבֶּן דִיא מַלְאָכִים אִים סְרִיבֶּן גְוָואֶרן אַוויא הָאט מֹשֶׁה אֶן גִיהוּיבֶּן

בַּזֶּרֶת. תְּקַבֵּץ נִפְזֶרֶת. יְשׁוּעָה תִּהְיֶה לָּנוּ:
אֶבֶל אֲעוֹרֵר. אֲנִינוּת אֲגָרֵר. אוֹיָה לִי: בִּבְכִי אֲמָרֵר.
בַּחֲמַת צוֹרֵר. דְּרָכַי סוֹרֵר. אַלְלַי לִי: גָּלוּת
אָרַךְ. וְלִבִּי הֵרַךְ. אויה לי: דָּרַךְ וּפָרַךְ. נָחַנִי נַחְשָׁרָךְ.
וְצֵידוּ חָרַךְ. אללי לי: הַמְעַט מַבְאִישַׁי. חִלְּלוּ מִקְדָּשַׁי.
אויה לי: וְהֵם בָּזוּ קָדָשַׁי. הֶחֱלוּ מִמִּקְדָּשַׁי. וְזִלְזְלוּ
קָדוֹשַׁי. אללי לי: זְמַן שְׁנַת תַּתְּנ"וּ. בְּי"א לְמַחֲזוֹר
רְנ"וּ. אויה לי: חֲיָלוֹת זְיָנוּ. מִקְוֹמָם פָּנוּ. כָּאַרְבֶּה נִמְנוּ.
אללי לי: טֶרֶף בְּקִשּׁוּ. וְעָלַי הִקְשׁוּ. אויה לי: יִרְאָתָם
קִשְׁקְשׁוּ. וְאוֹתוֹת הִקִּישׁוּ. וְאוֹתִי עִקְּשׁוּ. אללי לי:
כּוֹפֵר מָאָסוּ. וּנְפָשׁוֹת חָמָסוּ. אויה לי: לְוִיִּי בּוֹסָסוּ.
כֹּהֲנַי בּוֹשָׁסוּ. צְנוּעַי אָנָסוּ. אללי לי: מְתֵי חֶרֶב מְהָדְמִים.
בְּאַפָּם דָּמִים. אויה לי: נִבְלַת תְּמִימִים. בְּלִי מוּמִים.
הָיוּ שׁוֹמְמִים. אללי לי: סָהוּב וְהַשְׁלֵךְ. עֵרוֹם לְלַכְלֵךְ.
אויה לי: עוֹבְרֵי בְּכָל פֶּלֶךְ. חֵיל יָרֵב מֶלֶךְ. וְרָדוּ בְּפֶלֶךְ.
אללי לי: פְּרִיעָה וּפְרִימָה. עַל תּוֹרָה תְּמִימָה. אויה לי:
צָר בְּיָד רָמָה. הַמְסַכֵּן תְּרוּמָה. נָם לְהַחֲרִימָה. אללי לי:
קוֹל בָּתֵּי כְנֵסִיוֹת. וּבָתֵּי תוּשִׁיוֹת. אויה לי: רַחֲמָנִיוֹת.
בִּידֵיהֶן נְקִיוֹת. זִבְחֵי רְאִיוֹת. אללי לי: שְׁרָמִים וְעוֹלוֹת.
חֲתָנִים וְכַלּוֹת. אויה לי: תּוֹדוֹת וּבְלִילוֹת. בַּחוּרִים

פירוש ע"ט

אָרון אוּנ דֶר בֵּפוּרֶת גֶיט מִיר אֶפּ וָרֶה וָאלְסטוּ צִיין וָאטָן אוּנְזֶער פָּר
דוּ גָאט וָום דוּ הָאסְט בֵּאשָׁאפֶן דִיא שְׁפְּרֵייטוּנְג אוּנ דֶעמָאלְט וָועט זַיין
הִימֶל מִיט דֶעם פִּינְגֶער וָום הֵייסְט הִילְף צוּ אוּנְז:

חורבן בית המקדש

צוּ שְׁרֵייֶן אוּנ צוּ וַוייְנֶן בִּיז עֶר אִיז גִיקוֹמֶן אֵין דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אוּנ זֶיא וְעֶנֶן גִינַאנֶגֶן
צוּ דִי אָבוֹת הָאבֶּן דִיא אָבוֹת אוֹיךְ אָן גִידוּבֶּן פּוּן אֵיין טוּיעֶר צוּם אֲנֶדֶערִין אוּנ שְׁרֵייֶן אוּנ
צוּ שְׁרֵייֶן אוּנ צוּ וַוייְנֶן בִּיז זֶיא וְעֶנֶן גִיקוֹמֶן דַיְיטְן גְלַיְיךְ וִיא אֶיינֶער וָאס אֵיין טַת לִיקְט

וּבְתוּלוֹת . וְטוּבֵי קְהִלּוֹת . אללי לי : אַחִים גַּם יַחַד .
נִשְׁפַּךְ דָּמָם כְּאֶחָד . אויה לי : בֵּן אַחְיוֹת בְּפַחַד . בְּיִרְאַת
שָׁם הַמְיוּחָד . לַטֶּבַח לְהֶאָחַד . אללי לי : הוֹגֵי מִלְּחֲמוֹת
סֵפֶר . נֶשֶׁף וָצֶפֶר . אויה לי : חֵיךְ אִמְרֵי שֶׁפֶר . מָלֵא חָצֵן
וָאֹפֶר . וַאֲיֵה שׁוֹקֵל וְסוֹפֵר . אללי לי : הֲהָיִתָה זֹאת מֵאָז .
עָלָה עַם עָז . אויה לי : לְהַשְׁמִיד הוֹעָז . וְאֹסֵף עַם נוֹעָז .
אָרַם וְלוֹעָז . אללי לי : בִּקֵּשׁ עִקֵּר . רַק לַעֲקוֹר וּלְעַקֵּר .
אויה לי : יָזַם הַזָּר לְעַקֵּר . וְלֹא לְגָרֵם לַבֶּקֶר . אללי לי :
כְּמַקֵּים הַבְּרִית . לְוֵי הוֹתִיר שְׁאֵרִית . בְּגֵיא נָבְרִית . כְּשֶׁר
שַׁעֲרוּרִית . יְדִידַת עִבְרִית . רַחַם מֵהַבְרִית . וְיֵשׁ תִּקְוָה
לְאַחֲרִית : לוֹבֵשׁ נָקָמָה . עוֹרָה וְקוֹמָה . הָרִים שִׁפְלֵי
קוֹמָה . יָדִין גּוֹיוֹת רִקְמָה : וּשְׁכִינָה קָמָה עַל מְקוֹמָה :
יוֹם אַכְפִּי הִכְבַּדְתִּי . וַיִּכְפְּלוּ עֲוֹנִי . בְּשָׁלְחִי יָד בְּדַם נָבִיא בַּחֲצַר
אֵל מִקְדַּשׁ יְיָ וְלֹא כִפַּתְהוּ אֲדָמָה עַד בֹּא חֶרֶב מוֹנִי .
וְלֹא שָׁקַט עֲדֵי הַקֵּם דַּם הַנָּבִיא זְכַרְיָה . וַיֵּרֶב בְּבַת יְהוּדָה
תַּאֲנִיָּה וַאֲנִיָּה : הָיָה הוֹלֵךְ וְסוֹעֵר . עַד בֹּא רַב טַבָּחִים . וּבָא

פירוש ע"ט

יוֹם אַכְפִּי הִכְבַּדְתִּי דָעם טָאג אַז אִיךְ בִּין כְּלוּמָר זַיין בְּלוּט אִיז נִיט גְּנוּאָרן אַיין
נִיְיוּאָרן אִין אִים גְּנִיעֶרְט אוּנ גִּישְׁלוּנְגֶן אִין דֶר עֶרֶד נָאר עֶם הָאט
אַיין גְּבוּנְגֶן אִיז גְּוָאלְד אוֹף גְּוָאטֶן בִּיז עֶם אִיז גְּקוּמֶן דִי שְׁוֶוערד
מִיר עֶם זָענֶן גְּוָאלְד גִיטְאפִּילְט אוֹף פּוּן מַיינֶע רִייצֶרם דָם זָענֶן דִי כַּשְׁדִים
מִיר מַיינֶע זִינד וַוייל אִיךְ הָאב אוֹם אוּנ דִיא שְׁוֶוערד אִיז נִיט גִישְׁטִילְט
נִישְׁטָאקְט מַיין הָאנְט אִין דָעם גְּוָאלְד בִּיז עֶם אִיז וָוארֶן גֶרֶעכִינְט
בְּלוּט פּוּן זְכַרְיָה הַנָּבִיא אוּנ עֶר אִיז דָם בְּלוּט פּוּן זְכַרְיָה הַנָּבִיא עֶר הָאט
גִיקוּמֶן אִין דָעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אַרַיין גִימֶערְט אִין דֶר שְׁטָאט יְהוּדָה אַיין
מִיךְ שְׁטָראפְן הָאב אִיךְ אִים נִיט גְּהַרְגְּתְ גְּרוֹסֶע קְלָאג אוּנ אַיין קְלַיינֶע קְלָאג :
אוּנ דִי עֶרֶד הָט אִים נִיט צוּ גֶדֶעקְט הָיָה הוֹלֵךְ וְסוֹעֵר דָאם בְּלוּט אִיז אוֹף

מורבן בית המקדש

פָּאר אִים אוּנ נָאט הָאט נִישְׁרֵיעֶן אוּנ הָאט דָאר אוּנ שִׁים אֵשׁ אוֹיף זַיין קָאפּ אוּנ קְלָאגְט
נִיָאגְט וַוייא אִין דָער צַיים אִיז גִיקוּמֶן אַבְרָהָם אוּנ זָאגְט פָּאר נָאט וָואוּרום בִּין אִיךְ וָואוּרן פַּר
אֲבִינוּ מאר נָאט אוּנ וַוייְנְט אוּנ רַייסְט זִיךְ זַיינֶע עֶנְדֶערְט מִין אַלֶע פְּעלְקֶר וָואס אִיךְ בִּין גִיקוּמֶן

אֶל מִקְדַּשׁ יְיָ וּמְצָא דָמִים רוֹתְחִים. וַיַּשְׁאֵל בְּעֶבְוּר זֶה. הַכֹּהֲנִים הַזּוֹבְחִים. וַיַּעֲנוּהוּ כִּי זֶה הוּא. דַּם קָרְבַּן הַזְּבָחִים. וַיַּנַּהּ בְּדַם פָּרִים וְדַם אֵילִים וְדַם מְחִים. וְגַם זָבַח זֶבַח רַב. לַחֲקוֹר מֶה הָיָה. וירב בבת יהודה תאניה ואניה: וּבָבֶל זֹאת לֹא שָׁקַט. וְעוֹדוֹ כַּיָּם נִגְרָשׁ. וַיִּבַּקֵּשׁ הַדָּבָר וַיִּמָּצֵא מְפוֹרָשׁ. כִּי הוּא דַּם אִישׁ הָאֱלֹהִים עַל לֹא חָמָס שׁוֹרָשׁ. וַיֹּאמֶר נְבוּזַרְאֲדָן. גַּם דָּמוֹ הִנֵּה נִדְרָשׁ. אִסְפוּ לִי הַכֹּהֲנִים. וְהוֹצִיאוּם מִבֵּית יָהּ. כִּי לֹא אֶשְׁקוֹט. עַד יִשְׁקוֹט. דַּם הַנָּבִיא זְכַרְיָה. וירב בבת יהודה תאנית ואניה: דָּקַר יְשִׁישִׁים לְמֵאוֹת וּבַחוּרִים לְרִבּוֹאוֹת. וַיּוֹרֶד לָטֶבַח כֹּהֲנֵי יְיָ צְבָאוֹת. וְאֵין שֹׁקֵט לְדַם נָבִיא וַיְהִי לְמוּפֶת וְאוֹת. וְהַבָּנִים נִשְׁחָטִים. וְעֵינֵי אָבוֹת רוֹאוֹת. וְאִמּוֹתָם לָטֶבַח. גַּם

פירוש ע"ט

גנאנגן אוג הָט גִּזאָטן בִּיז נבוזַראַדן דֶעם אֱמֶת אַז דָאס אִיז דָם בְּלוּט פון
איז נקוּמֶן אוג עֶר איז נקוּמֶן אין בֵּית אַגְעטלִיכֶן מַאנָוום עֶר איז וָואַרֶן אום
הַמִּקְדָּשׁ מַרַיין אוג הָט נְפוּנֶן אַז דָאס גרַיסֶען אָן שׁוּלְד פְּלוּמֶר מִיר הָאבֶּען
בְּלוּט הָאט גיזאטן הָט עֶר גיפֿרַעגט אִים גהרגת אוּם זָאנסט הָט נבוזַראַדן
צוּ דִי כֹּהֲנִים וָום פַּר אֵיין בְּלוּט וִיט גִזאגט זַיין כְּלוּט זָאל אוֹךְ וֶוערֶען
דָם הָאבֶּן זַיי אִים גענטפֿערט אַז דָם גפֿארשט: אִכּוּפּוּלִי זַאכְּוילְט מִיר אַיין דִי
אִיז בְּלוּט פון קָרְבָּנוֹת הָאט עֶר כֹּהֲנִים אוג ציט זַייא אום פון נָאטֶם
גְּפָרוּבְט מִיט בְּלוּט פון אֶקְסֶען אוג הוּ דֶען אִיךְ וֶועל נִיט רוֹעֶן בִּיז דָאס
וְוידֶער אוג פֶּעטֶע שָׁאף אוג הָאט כְּלוּט פון זַכַרְיָה הַנָּבִיא וָועט רוֹעֶן
גִישֶׁעכְט פִּיל אַנדֶערֶע שֶׁעכטוּנג צוּ הָאט עֶר גִשְׁמָאכֶען אַלֶטַע לַייט פִּיל
פָּארשְׁטֶען אוּב עֶס וֶועט גְלַייךְ זַיין הוּנגֶערט אוג יונגֶע לַייט פִּיל מָאל
מִיט דֶעם בְּלוּט אוג עֶס איז נִיט גְלַייךְ צֶעהֶן טוֹיזֶנט אוג דִי כֹּהֲנִים פון גָאט
גוּוען אוג עֶר הָאט גמֶערט אִין דֶער הָט עֶר גְנִידֶערט צוּ שֶׁעכְטֶן אוג דָם
שְׁטָאט יְהוּדָה קְלָאג. אוג מִיט דֶעם בְּלוּט פון זַכַרְיָה הָט נִיט גרוֹעט
אַלֶץ אִיז דָאס בְּלוּט נִיט גישְׁטִילְט אוג דָם אִיז גְוָוען וואוּנֶדער
גְוָוארֶען אוג עֶס הָט נָאךְ גִשְׁטוּרמְט אוג אִיין צֶייכֶן אוג דִי קִינדֶר וֶענֶן
אַזוֹ וויא דֶער יַם עֶס אִיז גְוָוארֶען גְוָוארֶען גִשָׁאכְטֶען אוג דִי פְּאטֶערֶם
נְזוּכְט דִי זַאךְ עֶר הָאט גְפוּנֶן בַּשְׁייד הָאבֶּן דָם גִזעהֶן אוג זִייעֶרֶע מוּטֶערֶם
כְּלוּמֶר זַייא הָאבֶּען אִים דֶער צֶייגְלט וֶענֶען אוֹךְ גְקוּמֶן נָאךְ זַיי צוּ וֶועֶרֶען

תרגום בית המקדש

צוּ דֶער שַׁאנד אוג פַּאר שֶׁעמוּנג אוג אַז דִיא גִיזָאגְט צוּא נָאם דִיא וִיכְטִיג וָואם דוּא הָאסְט
מַלְאָכִים הָאבֶּן אִים דֶער זָאהֶן הָאבֶּן זַייא אָן גִיזָאכְט דָאס יִשְׂרָאֵל זָאלֶן אוֹיף גַיין אום רָגֶל
גִיהוּנֶן צוּא קָלָאגֶן שורות זַייט אוג הָאסְט קַיין יְרוּשָׁלַיִם וויא הָאסְט זַייא הָרוּב גיזָאכְט

אַחֲרִיתָם בָּאוֹת. וְאוֹמַר לְנַפְשִׁי זֶה חַטָּאתֵךְ וְזֶה פְּרִיָּהּ. ויהי בבית יהודה תאניה ואניה: הוֹסִיף לַהֲרוֹג נָשִׁים עִם יוֹנְקֵי שָׁדַיִם. וְדָם עוֹלֶה בְּיֵינֵיהֶם. כְּדַם יְאוֹר מִצְרַיִם. עֲדֵי נָשָׂא נְבוּזַרְאֲדָן לִבּוֹ לַשָּׁמַיִם. וַיֹּאמֶר הַאִין דַּי בִּבְנוֹת יְרוּשָׁלַיִם. הֲכָלָה אַתָּה עוֹשֶׂה לִשְׁאֵרִית הַשִּׁבְיָה. וַיֶּרֶב בְּבַת יְהוּדָה תַּאֲנִיָּה וַאֲנִיָּה:

שְׁכֵרַת וְלֹא מִיַּיִן הַשְׁלִיכִי תִּפְיֵךְ. קָרְחִי נָא וְגִזִּי וְהַשְׁחִיתִי אַפְיֵךְ. שְׂאִי עַל שְׁפָיִם קִינָה וְסִבִּי אֲגַפֵּיךְ. וְצַעֲקִי לְפָנַי יְיָ עַל חוֹרֵב סְפֵיךְ. עַל חוֹרֵב סְפֵיךְ. עַל נֶפֶשׁ עוֹלָלַיִךְ. שְׂאִי אֵלַיו כַּפַּיִךְ: אֵיכָה בָּא צַר וְאוֹיֵב בְּצִיּוֹן עִיר מַמְלָכָת. אֵיכָה רָגֵל זֵדִים אַדְמַת קֹדֶשׁ דּוֹרֶכֶת. בְּבוֹאָם מָצָאוּ כֹּהֲנִים שׁוֹמְרֵי

פירוש ע"ט

גִּשְׁעֶכְט אוּן אִיךְ הָאבּ גִיזָאגְט צוּ זִיךְ נוֹיִין נַוארְף אַראפּ דַיין צִירוּנְג רַיים אַלַיין דָּם אִיז דִי וִינְד :זוּג דָּם אִיז דֶר דִיר אוֹם דִי הָאר אוּן שֶׁער זַיי אֶפְּ הַייבּ שָׁבֶר דֶר פַּאר הָאט עֶר גְמֶעכְט צוּא אוֹף אוֹף דִי בֶּערג אַקְלָאג אוּן רִינְגֶל הַרְגֶּנְן וַוייבֶּר מִיט זַייגֶעבַּנְדִיגֶע קִינְדֶר אוּן דָם בְּלוּט אִיז גְנָאנְגֶן צְווִישֶׁן זַיי פַּר גָאט אוֹף דֶעם וויסְטוּנְג פּוּן דִיא אֶזוֹ וויא דָאם בְּלוּט פּוּן דֶעם טַייךְ בַּיי שְׁטִידְלֶעךְ כְּלוּמֶר וָום דִי טוּערֶען מְצָרַיִם בִּיז גְבוּזַראֲדָן הָט אוֹף גְהוּבֶן פּוּן דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וָום אִיז חָרוּב גַיין הָארְץ צוּ נָאט אִין הִימֶל אוּן הָט גְזָאגְט אִיז דֶען גִיט גְנוּג צָרוֹת אִין דִי קִינְדֶר פּוּן יְרוּשָׁלַיִם וּוילְסְטוּ דֶען טָאן אֵיין פַּאר דַארְבּוּנְג אִין דִיא יִשְׂרָאֵל וָואם וֶעגֶען אִיבֶּער גְבְּלִיבֶּן פּוּן דֶעם גִיפֶּעגְקֶעגֶעש:

שְׁכֵרַת דִיא יִשְׂרָאֵל וֶעגֶן אֶן גְטְרוּנְקֶן פּוּן פִּיל צָרוֹת אָבֶּר גִיט פּוּן הַמִּקְדָּשׁ אַרַיין הָאבֶּן זַיי גְפּוּנֶעגֶן דִיא כְּשֵׁדִים אוֹף דִיא עֶרֶד פּוּן דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אִין זַיי עֶר קוּמֶען אִין בֵּית דִי אוֹם דָער וַוילְטָע הַיילִיגֶע שְׁטָאט יְרוּשָׁלַיִם.

חורבן בית המקדש

אוּן וויא דָאסְטוּ פַּאר שְׁוָועכְט דִי הַבְטָחָה וָאם נַאנְצֶער וֶועלְט דָאם דִי בִּיסְט דֶער בַּאשֶׁעפֶער דוּ הָאסְט מַבְטִיחַ נִיוֶועזֶן צוּ אַבְרָהָם אִיבִינוּ וָואם דִי אוֹם דָער וֶועלְט אוּן וויא הָאסְטוּ פַּאר שָׁעמְט עֶר הָאט דִיךְ נִימָאכְט דָער קֶעגֶען אוֹף דֶער דִי אוֹם דָער וַוילְטָע הַיילִיגֶע שְׁטָאט יְרוּשָׁלַיִם.

הַמַּעֲרֶכֶת. וְעַל מִשְׁמְרוֹתָם עָמְדוּ וְלֹא עָזְבוּ
הַמְּלָאכֶת. עַד אֲשֶׁר שְׁפַךְ דָּמָם כְּמֵימֵי
הַמַּהְפֶּכֶת. וּבָא עָרֵל וְטָמֵא מִבֵּית לַפָּרוֹכֶת.
לַמָּקוֹם אֲשֶׁר כֹּהֵן גָּדוֹל יֵרֵא שָׁם לָלֶכֶת.
וְהֶחֱרִיבוּ סְפֵּיךְ וְחַלּוֹנֵי שְׁקוּפַיִךְ: וּצְעָקִי קוֹל
יִלֲלַת בַּת צִיּוֹן מֵרָחוֹק נִשְׁמַעַת. תְּזַעֲק וַעֲקַת
חֶשְׁבּוֹן תִּבְכֶּה בְכִי מִפְעַת. אֲהָהּ כִּי כֹּום
שָׂתִיתִי וּמָצִיתִי קִבַּעַת. אֲכָלוּנִי אֲרָיוֹת
חַהוּדֵי מַלְתַּעַת. בַּת בָּבֶל הַשְּׁדוּדָה וּבַת
הַמְּרֻשַּׁעַת. מַה תִּתְאוֹנְנִי צִיּוֹן וְחַטָּאתֵךְ

פירוש ע"ט

זַהֲנִים וָום הָאבֶּן גְּהִיט דָם אָן רִיכְטוּנְג
זוֹן דִי קָרְבָּנוֹת אוּג אוֹף זַיֶּיעֶר מִשְׁמָר
וָעֲנָען זַיי גִּבְּלִיבֶּן שְׁמַיין אוּג הָאבֶּען
גִּיט פַּר לָאוִין זַיֶּיעֶר דִינְסְט בִּיז זַיֶּיעֶר
בְּלוּט אִיז גְּוָואכֶן פַּאר גָאסֶן אַזוֹ וויא
דִי וַואסֶר פּוֹן מְצָרִים וָום וָעֲנָן גְּוָואכֶן
פַּאר קֶעֶרְט צוּא בְּלוּט אוּג דֶער אוּם
רַייֶנֶר מִיטוּם אִיז גְּקוּמֶן פּוֹן אֵיגֶנְוַוייניג
פּוֹן דֶעם פְּרוּכָה אוֹף דֶעם אָרְט וִוי דֶר
כֹּהֵן גָּדוֹל טָט זִיךְ גַּפְּארְכְטֶן צוּ גַיין
אוּג זַיי הָאבֶּן פַּר וַויסְט דַיינֶע בַּייא
שְׁטִירְלֶען פּוֹן דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אוּג
דִי פֶּענְסְטֶער פּוֹן דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
וָום זַייא וָעֲנָען גָּוֶוען פּוֹן אֵיגֶנְוַוייניג:
שְׁמָאל אוּג פּוֹן אוֹסְוַוייניג בְּרַייט: קוֹל

תורגמן בית המקדש

הָאט נָאט גִּיוָואגְט צוּ דִיא מַלְאָכִים וָואס
קָלָאגְט אִיר אוֹ שׁוּרוֹת וַיים הָאבְּן דִי מַלְאָכִים
גִּיוָואגְט פּוּן וָעֲנָען דַיין לִיבְּן פְּרַיינְד אַבְרָהָם
וָאם אִיז גִּיקוּמֶן אִין דַיין הוּיז אוּג קְלָאגְט אוּג

וויינְט הָאט נָאט גִּיוָואגְט פּוּן דֶעם מָאנ אִין וָאם
מַיין לִיבְּער פְרַיינְד אַבְרָהָם אִיז גִּישְׁטָארְבֶּן אִיז
עֶר נִים גִּיוּסְט אִין מַיין הוּיז אוּג וָאם וִיל עֶר
אִיצוּנְד אִין מַיין הוּיז הָאט אַבְרָהָם גִּיוָואגְט פַּאר

נוֹדַעַת. עַל רוֹב עֲוֹנֵךְ נָלָה עַמֵּךְ מִבְּלִי דַעַת.
עַל עָזְבֵךְ צוּפַיִךְ וְשָׁמְעֵךְ קוֹל תְּרָפַיִךְ: וצעקי
אַל תִּשְׂמְחִי אוֹיַבְתִּי. עַל שֶׁבֶר קַרְנִי. כִּי
נָפַלְתִּי קַמְתִּי וַיְ עֲזָרְנִי. הִנֵּה יַאסְפֻנִי אֵלַי
אֲשֶׁר פְּזָרְנִי. וְיִנָּאֲלֻנִי מִמֵּךְ צוּרִי אֲשֶׁר מְכָרָנִי.
וְגַם עָלַיִךְ תַּעֲבָר כּוֹס אֲשֶׁר עֵבָרָנִי. וְאָז
בְּסַלְעִי סְעִפַיִךְ. אֲנַפֵּץ אֶת מַפַּיִךְ: וצעקי
צִיּוֹן הֲלֹא תִשְׁאֲלִי לְשָׁלוֹם אֲסִירַיִךְ. דּוֹרְשִׁי שְׁלוֹמֵךְ
וְהֵם יֶתֶר עֲדָרַיִךְ: מִיָּם וּמִזְרָח וּמִצָּפוֹן וְתֵימָן.

קינת יהודה

צִיּוֹן הֲלֹא תִשְׁאֲלִי לְשָׁלוֹם אֲסִירַיִךְ וכו'. למשל
אֲמָלֶךָ הֶם גֶהַאט אַבֶּן יְחִיד. וָום אִיז גְוֶועֶן
אַרוֹפְּעֶר חָכָם אוּן הָט זַייעֶר גוּט גְלָעֶרְנְט פִּיל
שְׁפְּרַאכֶן פּוּן פֶּערְשִׁידֶענֶע מְדִינוֹת. דֶם אִיז אִבֶּר
בַּיי דֶעם מֶלֶךְ גִיתִּין וַיינִיג עֶר הָאט גֶעוּאלְט
עֶר זָאל קֶענֶן זַיין דֶר נְרֶעסְטֶער חָכָם אִין דֶער
וֶועלְט. דֶר מֶלֶךְ הָט אֲבֶּער נִיטְהֶען צוּ דָא אִין
זַיין שְׁטָאט וְוועט עֶר נִיט קֶענֶן לֶעֶרְנֶען דִיא
חָכְמוֹת. וַיְיל עֶם קוּמֶען צוּ אִים שְׁטֶענְדִיג דִי
שָׂרִים פּוּן דִי מְלוּכָה נֶעֶרַאלִין פַאלְקְאוּנְטֶעם
אוּן פַאדְרֶיינֶען מִים אִים דִי צַייט. אוּן פִּירֶען
אִים מִים זִיךְ צוּ זַייעֶרע פֶּערְנֶענְטֶנִם. דֶרְיבֶּער
אִיז בַּיי דֶעם כֶּלֶךְ נֶעבְּלִיבֶּן עֶר זָאל אִים אַוֶועק
שִׁיקֶן אִין אַדַארְף. דֶר מֶלֶךְ הָט גֶעשִׁיקְט בַּעֲלֵי
מְלָאכוֹת מִים אַבְּאהַמֶּיסְטֶער טַעַן זָאל אִין דֶעם
דַארְף מַאהֶערֶן אַרוֹפְּן פַאלַאץ אַשֶׁיינֶעם עֶם זָאל
זַיין אוֹיפְהִנוּנְג פַּר דֶעם פְּרִינְץ אוּן אוֹיפְהִנוּנְג
פַּר דֶעם מֶלֶךְ אַז עֶר וְועט אֲמָאהָל וָועלֶן קוּמֶען

פּירוּש ע"ט

גְוָואהֶרֶן דַיין פָאלְק אוּן וַויי זָאל הָאבֶּן
גִיט גְלֶעבֶּן זַייעֶר הָארְץ צוּ וַויסֶן נָאט
ב"ה אוּן וַויי דוּ הָאסְט פַּר לָאזֶן דִי
רֶייד פּוּן דַיינֶע נְבִיאִים אוּן הָאסְט פַּר
נוּמֶען דֶם קוֹל פּוּן דִי נְבִיאֵי עֲבוֹדַת
כּוֹכָבִים אוּם זָאנְסְט הָאסְטוּ בָּבֶל זִיךְ
גִיטָאן פְּרַייֶען אוֹף דֶעם בְּרֶאךְ פּוּן
מַיין הֶעֶרְשַׁאפְט וָואהְרוּם אִיךְ בִּין
גְפַאלֶען וָועל אִיךְ וִוידֶר אוֹף שְׁטַיין
אוּן גָאט וְועט מִיר הֶעלְפֶּען נוּן עֶר
וְועט מִיךְ אַיין זַאמְלֶען צוּ זִיךְ דֶער
אַלְמֶעכְטִיגֶער גָאט וָואם הָאט מִיךְ
פַּר שְׁפְּרַייט:

צִיּוֹן הֲלֹא תִשְׁאֲלִי דִי שְׁטָאט צִיּוֹן דוּא
גֶהֶערְסְט צוּ פַארְשְׁטֶין אִין דֶעם
פְּרִיד פּוּן דִי יִשְׂרָאֵל וָום זֶענֶן גְבוּנְדֶן נָוועזִין אִין בָּבֶל וָואהְרוּם זַיי פָּארְשְׁטֶין
דָאךְ תָּמִיד דַיין פְּרִיד אוּן זַייא זֶענֶען דָאךְ דָאם אִיבֶּער בְּלַייבּוּנְג פּוּן דַיין
סְטַאדְט אָדֶר דַיין הֶעֶרְשַׁאפְט. פּוּן מַעֲרָב אוּן מִזְרַח אוּן צָפוֹן אוּן דָרוֹם

תורבן בית המקדש

נָאם וָואהְרוּם הָאסְטוּ פַּאר פְּרִיבְּן מַיינֶע קִינְדֶער מִים אַלֶעְרְלַייא מִיתוֹת מְשׁוּנוֹת אוּן דוּא הָאסְט
אוּן הָאסְט זַייא אִיבֶּער גַיי־נֶעמֶען אִין דִי הֵעֶנֶם פַּאר וויסְט דָאם אָרְט וָואם אִיךְ הָאב דָארְטִין
סִין דִיא צַייט מִידִין אוּן זַייא הָאבֶּן זִי גִישַׁיים מַיין זוּהָן פַּאר אַיין קָרְבָּן גִיבְּראכְט הָאט נָאם

גענטפערט

שָׁלוֹם רָחוֹק וְקָרוֹב. שְׁאִי מִכָּל עֲבָרַיִךְ: וּשְׁלוֹם אֲסִיר
תִּקְוָה. נוֹתֵן דְּמָעָיו כְּטַל חֶרְמוֹן. וְנִכְסַף לְרִדְתָּם עַל
הָרָרַיִךְ: לִבְכּוֹת עֲנוּתֵךְ אֲנִי תַנִּים. וְעֵת אֶחְלוֹם שִׁיבַת
שְׁבוּתֵךְ. אֲנִי כִנּוֹר לְשִׁירַיִךְ: לִבִּי לְבֵית אֵל. וְלִפְנֵי אֵל
מְאוֹד יֶהֱמֶה. וּלְמַחֲנַיִם וְכָל נִגְעֵי טַהֲרַיִךְ: שָׁם
הַשְּׁכִינָה שְׁכוּנָה לָךְ. וְיוֹצְרֵךְ פָּתַח לְמוּל שַׁעֲרֵי שַׁחַק
שָׁעָרַיִךְ. וּכְבוֹד יְיָ לְבַד הָיָה מְאוֹרֵךְ. וְאֵין סַהַר וָשֶׁמֶשׁ

פירוש ע"ט

טָרַאגְט פְֿרִיד פּוּן כָּל יִשְׂרָאֵל וּם זַיי
וָעֶנְען פַֿאר שְׁפְֿרַייט פּוּן נָאהֶענְטֶען
אוּנ וַוייטֶן טָרַאגּ שָׁלוֹם צוּ דִי יִשְׂרָאֵל
וּם זָעֶנְען פַֿר שְׁפְֿרַייט פּוּן אַלֶע דַיינֶע
זַייטֶען: וּשְׁלוֹם אוּנ נֶעם פְֿרִיד פּוּן דִי
יִשְׂרָאֵל וָאוּם זֶענֶן גְבוּנְדֶן גְוֶועזֶן אִין
כָּבֶל אוּנ הָאפְֿען צוּ דֶער גְאוּלָה דִיא
יִשְׂרָאֵל וּם גִיבֶּן טֶרֶהֶרֶן אַוּ פִֿיל וַוי
טוֹיא אוּנ גְלוֹסְטֶן אַז זַיי זָאלֶן גִידֶעֶנְקֶן
אוֹף דַיינֶע בֶּערְג צוּ וַוייזֶען אוֹף דֶר
גִידֶערַיקַייט פּוּן צִיוֹן בִּין אִיךְ גְלַייךְ
אַזוֹ וַויא אַשְׁלַאנְג וָואם זַיין קוֹל אִיז
וַויא אֵיין קְלָאג אוּנ אַז גָאט וָועט
וַוידֶר קֶערֶן דַיין וַוילְדִיקַייט אִין דֶר

צַייט פּוּן דֶער גְאוּלָה וָועט בַּיי זַיי זַיין גְלַייךְ וַוי עֶם אִיז גְוֶועזֶן עֶפְּעס אַחְלוֹם
אִיךְ וָועל שְׁפִֿילֶן אוֹף אֵין פִֿידֶל צוּא דַיין גְזַאנְג מַיין הַאֶרְץ טוּט בְּרוּמֶען
פַֿאר גָאט אוּנ טוּט קְלָאגֶען אוֹף דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּש אוּנ אוֹף דִיא צְוַוייא
מַחֲנוֹת מַחֲנֶה שְׁכִינָה אוּנ מַחֲנֶה לְוִיָה אוּנ אוֹף אַלֶע דַיינִיקַייט פּוּן נִגְעִים
וָואם אִיז בָּטֵל. אִין דִיר צִיוֹן טוּט רוֹעֶן דִי שְׁכִינָה אוּנ דַיין בַּאשֶׁעפֶֿער הָאט
גְעפִֿינְט קֶעגֶן דִיר צִיוֹן זַיינֶע טוֹערֶן פּוּן דֶעם הִימְעל דָאם אַלֶע תְּפִלּוֹת
גַייט דָארְט אַרוּם אַרוֹיף אוּנ דֶער כְּבוֹד פּוּן גָאט אַלֶיין אִיז גְוֶועזֶן דַיין
לִיכְט יְרוּשָׁלַיִם וְאֵין סַהַר וָשֶׁמֶשׁ אוּנ נִיט אִיבֶּער גִיעֶנְטפֶֿערְט אוּנְטֶער קֵין מַזָּל

קינת יהודה

אין דָארְף. וֶיען דָם אַלֶץ אִיז פֶֿערְטִיג גִיוָוארְן
אִיז גְפָאהְרֶן דֶר פְֿרִינְץ מִיט זַיינֶע לֶעהְרֶעְרס אִין
דָעם דָארְף. דִי פַֿאהְרֶען פּוּן דָארְף זָענֶן אִיצְט
גְלִיקְלִיךְ גִיוָוארֶן מִיט כְּבוֹד אוּנ מִיט גְעלְט.
וַויל דֶר כֶּלֶךְ אַלֶיין אֶלֶע וָאךְ קוּמֶן אוֹף
אֵיין מָאל אִין דָארְף. אוּנ אַלֶע מָאל אֶלֶע שָׁעָה
פְֿלִיגֶן קוּקֶן גְרוֹסֶע שָׁרִים פּוּן מַלְךְ אוּנ בָּעְדִינְגֶט.
מֶען פְֿלֶיגְט קוּמֶען אוּנ אַזָּעק פָֿארֶן. אַז עֶס אִיז
גִיוֶוען אֶיזֶם מוֹר פְֿלֶעגֶן קוּמֶען אַזוֹי פִֿיל שָׂרִים
אִין דָעם דָארְף אַז עֶס אִיז פַֿאר זַיי קֵיין אָרְט
גִיוֶוען צוּ עֶנְטְשְׁטֶיגֶן. אִין דָעם דָארְף אִיז שִׁין גָעֶזֶן
אַזוֹי פִֿיל פַֿאלַאצִין עֶס אִיז שׁוֹין נִיט גִיוֶוען צוּ
דֶערְקֶענֶן אַז דָם אִיז אֶמְאהָל גִיוֶוען אֲדַרְף.
אוּנ וַויל דֶר פְֿרִינְץ דָם נַהֲאם אַזוֹי פִֿיל גוּטֶס
מִיט אַזוֹי פִֿיל כְּבוֹד אִיז עֶר בַּיי זִיךְ גָרוֹס גְוֶוארֶן
אוּנ דָם שְׁמֵארְק נָעוִינְדִיגְט צוּם פָֿאטֶער. דֶער

חורבן בית המקדש

גִיעֶנְטפֶֿערְט וֶיא הָאבֶּן גִיוִינְדִיגְט אוּנ הָאבֶּן
עוֹבֶר גִיוֶוען אוֹיף כָּל הַתּוֹרָה אוּנ אוֹיף דָעם
נָאצֶען (א"ב) הָאט אַבְרָהָם נָיאגְט רִבּוֹנוֹ שֶׁל
עוֹלָם וֶועֶר וֶועט עֲדוּת זָאגֶן אוֹיף יִשְׂרָאֵל דָאם
וַיא הָאבֶּן דָאם עוֹבֶר גִיוֶוען הָאט נָאט נִיטְאגְט
דִיא תוֹרָה וָאל קוּמֶען אוּנ וָאל עֲדוּת זָאגֶן אַז

וְכוֹכָבִים מְאוֹרֶיךָ: אֶבְחַר לְנַפְשִׁי לְהִשְׁתַּפֵּךְ. בְּמָקוֹם
אֲשֶׁר רוּחַ אֱלֹהִים שְׁפוּכָה עַל בְּחִירֶיךָ: אַתְּ בֵּית
מְלוּכָה. וְאַתְּ כִּסֵּא כָּבוֹד אֵל. וְאֵיךְ יָשְׁבוּ עֲבָדִים עֲלֵי
כִסְאוֹת גְּבִירֶיךָ: מִי יִתְּנֵנִי מְשׁוֹטֵט. בְּמָקוֹמוֹת אֲשֶׁר
נִגְלוּ אֱלֹהִים לְחוֹזֶיךָ וְצִירֶיךָ: מִי יַעֲשֶׂה לִי כְּנָפַיִם
וְאֶרְחִיק נְדוֹד. אָנִיד לִבְתָרִי לְבָבִי בֵּין בְּתָרֶיךָ: אָפוֹל
לְאַפֵּי עֲלֵי אַרְצֵךְ. וְאֶרְצֶה אַבָּנֶיךָ לִמְאֹד וַאֲחוֹנֵן אֶת
עֲפָרֶיךָ: אַתְּ כִּי בְעָמְדִי עֲלֵי קִבְרוֹת אֲבוֹתַי. וְאָשִׂיתוֹמֵם
עֲלֵי חֶבְרוֹן. מִבְחַר קְבָרֶיךָ: הַר הָעֲבָרִים וְהוֹר הָהָר.
אֲשֶׁר שָׁם שְׁנֵי אוֹרִים גְּדוֹלִים מְאוֹרֶיךָ וּמוֹרֶיךָ: חַיֵּי
נְשָׁמוֹת אֲוִיר אַרְצֵךְ. וּמְמוֹר דְּרוֹר אַבְקַת עֲפָרֵךְ.
וְנוֹפֶת צוּף נָהָרֶיךָ: יִנְעַם לְנַפְשִׁי הָלוֹךְ עָרוֹם וְיָחֵף. עֲלֵי
חָרְבוֹת שְׁמָמָה. אֲשֶׁר הָיָה דְּבִירֶיךָ: בְּמָקוֹם אֲרוֹנֵךְ

קינת יהודה

פָּאטֶער דָּס גֶעזָאגְט פַֿר אַוו פִּיל גוּטְס וָוס אִיךְ
הָאב דִּיר גֶעטָאהָן הָאסְטוּ גֶעקְענְט זִינְדִּיגֶען צוּ
מִיר אוּנ מִיךְ פַֿארְלִיקְענֶן פַֿר אַפָּאטֶער וֶועל אִיךְ
דִּיר זַיִּין מַיין שְׁטָראָף. דֶּר פָּאטֶער דָּס גֶהַייסְן
מֶען זָאל פַֿארְבֶּ־עֶנֶען אַלֶע פַֿאלַאצִין פּוּן דָּארְף
אוּנ וִוי דִּי שׁוּנְאִים פּוּן דָּעם מֶלֶךְ הָאבֶּן גֶהֶערְט
וָוס דֶּר מֶלֶךְ דָּס גָעטָאהָן צוּ זַיִּן וְוהִן הָאבֶּן וִוי
דָּעם זְוהִן גֶעפַֿאנֶענֶן אוּנ הָאבֶּן אִים גֶעפַֿיינְט
אוּנ פַֿארְטְרִיבֶּן אִין אַוויסְטָע לַאנְד. אִיצְט מְרוֹעֲרֶן
בֵּייְדֶע. דֶּער דָּארְף מְרוֹיעֲרְט וָוס פּוּן אִים אִיז
אוֹועק גֶענוּמֶן נִיוּואָרן זַיִּן שֵׁיינְקִיים אוּנ עֶר בֶּעְט
בֵּי דֶּם פְֿרִינְץ עֶר זָאל בֶּעטֶן זַיִּן פָּאטֶער דָּעם
מֶלֶךְ עֶר זָאל אִים מִיחֵל זַיִּן זַיינְע זִינְד אוּנ זָאל

פֵּירוּש ע"ט

אוּנ נִיט דִּיא זוּן אָדֶער דִּיא לְבָנָה
אוּנ דִּי שְׁטֶערֶן זְאָלֶען לִיכְט. אִיךְ
הָאב צוּ מִיר אוֹם דֶּער וִוייְלְט צוּ פַֿר
גִּיסֶן מַיין תְּפִלָּה אִין דֶּעם אֶרְט וָוס
דִּי נְבוּאָה פּוּן נָאט אִיז גְּוֶוען פַֿר גָאסְן
כְּלוֹמַר עֶר הָט גְרוֹיעט אוֹף דֶּייְנֶע דֶּר
וִוייְלְטִי נְבִיאִים אוּנ דָּם אֶרְט אִיז אֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל. דֶּען דִּי שְׁכִינָה רוֹעֶט נִיט אוֹף
אִים אִין חוּצָה לָאָרֶץ בְּיוּ זִיא הָאט
אוֹף אִים צוּם עֶרְשְׁטֶן גְּרוֹעט אִין אֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל. דוּ בִּיסְט דָּם הוּז פּוּן קִינִיגְרֵייךְ

וְאַתְּ דוּ בִּיסְט דִּיא שְׁטוּל פּוּן גָאטְס כָּבוֹד אוּנ וִוי זְעֶנֶען גֶּוֶוען דִּי כִּשְׁדִּים
אוֹף דִּיא שְׁטוּל פּוּן דַּייְנֶע הֶערֶן צִיוֹן וָואם זִיא אִיז נִיוֶוען בָּעְקֶרֵייְנְט מִיט

חורבן בית המקדש

אִיז גִיקוּמֶען דִּיא תּוֹרָה אוּנ הָאם נִיוָואלְט עֲרוּת זָאגְן וִוי שְׁמְסוֹ
זָאגְן הָאם אַבְרָהָם צוּ אִיר נִיוָואנְט מַיין לִיבְּע דֶּיךְ נִיט פַֿאר מַיינֶע קִינְדֶער גִידַיינְק אִין דֶּעם
פָּאכְטֶער דוּ וִוילְסְט עֲרוּת זָאגְן אוֹיךְ יִשְׂרָאֵל פָּאג וָואם מֶען הָאם דִּיךְ גִינֶענְטִין הָאם דִּיךְ נָאם

ארום.

אֲשֶׁר נִגְנַז וּבִמְקוֹם כְּרוּבַיִךְ . אֲשֶׁר שָׁכְנוּ חַדְרֵי
חֲדָרַיִךְ : אֲגוֹז וַאֲשַׁלִּיךְ פְּאֵר גֶּזֶר וְאֶקּוֹב זְמַן . הִלֵּל
בְּאֶרֶץ בָּבֶל אֶת נְזִירַיִךְ : אֵיךְ יֶעֱרַב לִי אָכוֹל וְשָׁתוֹת
בְּעֵת אֶחֱזֶה . כִּי יִסְחֲבוּ הַכְּלָבִים אֶת כְּפִירַיִךְ : אוֹ אֵיךְ
מְאוֹר יוֹם יְהִי מָתוֹק לְעֵינַי . בְּעוֹד אֶרְאֶה בְּפִי עוֹרְבִים
פְּגָרֵי בְשָׂרַיִךְ : כּוֹס הַיְגוֹנִים לְאַט . הַרְפִּי מְעַט . כִּי
כְבָר מָלְאוּ כְסָלַי וְנַפְשִׁי מִמְּרוֹרַיִךְ : עֵת אֶזְכְּרָה אֲהָלָה
אֶשְׁתֶּה חֲמָרֵךְ . וְאֶזְכּוֹר אָהֳלִיבָה . וְאֶמְצֶה אֶת שְׁמָרַיִךְ :
צִיּוֹן כְּלֵילַת יוֹפִי . אַהֲבָה וְחֵן עוֹרְרִי לְמִאַד . וּבְךְ
נִקְשְׁרוּ נַפְשׁוֹת חֲבֵרַיִךְ : הֵם הַשְּׂמֵחִים לְשַׁלְוָתֵךְ .
וְהַכְּאֵבִים עַל שׁוֹמְמוּתֵךְ . וּבוֹכִים עַל שְׁבָרַיִךְ : מִבּוֹר
שִׁבִּי שׁוֹאֲפִים נֶגְדֵּךְ . וּמִשְׁתַּחֲוִים אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ . עֲלֵי
נוֹבַח שְׁעָרַיִךְ : עֶדְרֵי הֲמוֹנֵךְ . אֲשֶׁר גָּלוּ וְנִתְפַּזְּרוּ מֵהַר
לְגִבְעָה וְלֹא שָׁכְחוּ גְּדֵרַיִךְ : הַמַּחֲזִיקִים בְּשׁוּלַיִךְ

פירוש ע"ט

שַׁיינקייט דֶּר וועלט דייגע לֵיבשאפט
אוג דייגע לַייטזעליקייט אוג אין דיר
זענען אן גקניפט די לַייבר פון דייגע
גוטלַן די וואס פֿרייען זיך צוא דיין
שלָוה אונ האבן וויטאג אוף דיין פּר
וויסטונג : ובוכים אוג ווייגן אוף דיין
ברָאך פון וויסטען האבן זיי גגלוסט
צו קֶערן דיר זיי בוקן זיך איטלִיכער
מענטש פון זיין אָרט צו דייגע טוערן
דיא הערשאפט פון דיין פאלק ישׂראל וום זיי זענין פּר טרייבן גוואלן אוג
צו שַׁייד גוואלן פון בארג צום טאל אונ זיי האבן ניט פּאר געסן דיין הורה
וואס זיא איז וויא אין צאהם צום מענטשן : המחזיקים וום זיי שטארקן

קינת יהודה

אים צוריק ברייגגען אין דם דָאךְ . אוג זאל
צוריק אופבאהיטן דם דאךְ טיש זיין שייבקייט
וויא עם איז גיווען פריער . דער פרינץ אליין
בידאשערט דיא שיינקייט פון דאךְ אוג וואלט
גערן וויא טים פליגיל צוריק אין דם דאךְ
אריין גענקמן . דם זעלבייגע זאגט דער מקונן
אין די קינה ער שטעלט אונז די זאך אזוי וויי
ציון רעט טים די יודן אוג די גנעדיגע איר.
ווען הקב"ה הם ארום גענומן די יודן פון מצרים
אוג ער האט זיי ניגעבן די תורה האט הקב"ה

תורבן בית המקדש

ארום ניטמאגין צוא אײַ פעלקער אוג קייגער
האבין דיך ניט בקבל זיין ביז מיינע
האט דיך ניט ניוואלט מקבל זיין אויך עדות זאגן אין
קינדער ועקין גיקומן צום בארג סיני אוג
זייערע צרות אזוי באלד האט זיך דיא תורה

וּמִתְאַמְּצִים לַעֲלוֹת. וְלֶאֱחוֹז בְּסַנְסִנֵּי תְמָרֶיךָ: שְׁגֵעַ
וּפַתְרוֹם. הֲיַעַרְכוּךָ בְּגַדְלָם. וְאִם הֶבְלָם יַדְמוּ לְתוּמֶיךָ
וְאוּרֶיךָ: אֶל מִי יַדְמוּ מְשִׁיחֶיךָ וְאֶל מִי נְבִיאֶיךָ. וְאֶל
מִי לְוִיֶּיךָ וְשִׁירֶיךָ: יְשַׁנֶּה וַיַּחֲלוֹף כָּל לֵיל כָּל מַמְלְכוֹת
הָאֱלִילִים. חָסְנְךָ לְעוֹלָם לְדוֹר וָדוֹר גְּוִירֶיךָ: אִוָּה
לְמוֹשָׁב אֱלֹהֶיךָ. וַאֲשְׁרֵי אֱנוֹשׁ יִבְחַר וְיִקְרַב וְיִשְׁכֹּן
בַּחֲצֵרֶיךָ: אַשְׁרֵי מְחַכֶּה וַיַּגִּיעַ וְיִרְאֶה עֲלוֹת אוֹרֶךָ.
וְיִבָּקְעוּ עָלָיו שְׁחָרֶיךָ: לְרָאוֹת בְּטוּבַת בְּחִירֶיךָ.
לַעֲלוֹת בְּשִׂמְחָתֶךָ. בְּשׁוּבְךָ אֶלֵי קַדְמוּת נְעוּרֶיךָ:

קינת יהודה

נְעוּמְכֶם פַּאר דִּי יוּדִין אַרְזְהִינְען אָרְט זַיי זָאלִין
דָּארְטֶן קְעֶנֶן לֶערְנֶן תּוֹרָה אוּן טָאקֶן אַלָּע מִצְוֹת.
הֶם הקב״ה אוֹיסְגֶעקְלִיבֶּן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אוּן צִיּוֹן.
טָעֶן הָאט אִין צִיּוֹן גֶעבָּאכְט אַשִׁינְעם פַּאלַאץ
„דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ״ אוּן נָאךְ פִּיל פַּאלַאצֶן. בִּיז
צִיּוֹן אִיז נִיטָארִין „בְּלִילַת יוֹפִי״. דִּיא שְׁענְסְטֶע
שְׁטָאט אִין דֶר וֶעלְט. אַלֶע גַאסֶן וֶענֶן גִיטִין
פִּיל טִיט יוּדִין אוּן פּוֹן פֶּרֶשְׁדֶע פֶּעלְקֶר פֶּלֶעגְט
טָעֶן קוּמֶן זָענֶן דִּי שִׁיקְזַיִם פּוֹן יְרוּשָׁלַיִם. אִין
יְרוּשָׁלַיִם אִיז גִיטִין דֶר מֶלֶךְ דֶר כֹּחֵן גָּדוֹל אוּן
נָאךְ מוֹשְׁנֶעדֶר כֹּהֲנִים לְוִיִּם. צוּ יָעֲרְעִר יוֹם טוֹב
אִיז צִיּוֹן גִיטִין פּוּהְל טִיט יוּדֶן. דֶר מֶלֶךְ מַלְכֵי
הַמְּלָכִים הקב״ה פֶּלֶעגְט קוּמֶן אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.

פירוש ע״ט

זִיךְ אִין דַיין זוֹם אוּן שְׁטַארְקֶען זִיךְ
אוֹף צוּ גִיין אוּן בַּאגְרַייפֶּן אֶן דִּיא
צְוַוייגֶן פּוּן דַייגְע טִיטְלֶן: שִׁגְעֹר בָּבֶל
אוּן מְצָרַיִם קֶעגֶן דֶען זִיךְ שַׁאצֶן טִיט
זַייעֶר גְרוֹסְקֵייט וְועט זִיךְ דֶען גְרַייכֶן
צוּ דַייגְע אוֹרִים וְתוּמִים צוּא וֶועֶן
זַענִין גְלַייךְ דַייגְע לְוִים וָום הָאבֶּן
גִוּוִנֶּגֶן דֶעם שִׁיר אִיבֶּער דֶעם קָרְבָּן
דַיין שְׁטַארְקֵייט צִיּוֹן אִיז צוּ אִיבִּיג.
צוּ אִיבִּיג אִיז דַיין הֶערְשַׁאפְט דַיין
גָאט הָט גְלוֹסְט צוּ זִיצֶן אִין דִיר אוּג

וואל דֶעם מֶענְטשֶׁן וָום עֶר דֶר וַוייְלְט זִיךְ צוּ קֶלֶעבֶּן דְרַיגֶען אוּג גְנֶעהֶעגְט
צוּ רוּען אִין דַיין הוֹף וואל דֶעם וָאם הָאפְט דְרוֹף אוּג וואל דֶעם וָום וֶועט
גָרַייכֶן אוּג וֶועט זֶעהֶען דָם אוֹף גִיין פּוּן דַיין לִיכְט אוּג דִיא לִיכְט פּוּן דִיא
מָארְגֶען שְׁטֶעֶרֶן וֶועט אוֹף אִים צוּא שְׁפָּאלְטֶן וֶועֶרֶן בְּלוֹמֶר עֶם וֶועט אוֹף
אִים זַייעֶר שַׁיינֶן דַיין לִיכְט צוּ זֶעהֶען אִין רֶעם גוּטְקֵייט פּוּן דַייגְע אוֹם דֶער
וַוייְלְטָע אוּג אוֹף צוּא גִיין אוּג פְּרַייעֶן זִיךְ אִין דַיין פְּרַייד אַז דוּא וֶועסְט
וַוידֶר קֶעֶרֶן צוּ מִיר וַוידֶר אַזוֹ וַוי דוּא בִּיסְט בֵּיי מִיר גְוֶועֶן אִין דַייגְער יוּגֶענְט
בְּלוֹמֶר דִיא שְׁכִינָה זָאל וַוידֶער רוּעֶן אוֹף אוּנְז אַזוֹ וַויא פְּרִיעֶר:

חורבן בית המקדש

נִישְׁטָעלְם אוֹיף אִיין זַייט אוּג הָם נִיט גִיטָאלְם (א״ב) אוּג זָאלִין עֲדוּת זָאגִין אַזוֹי בַּאלְד זָענֶן
עֲדוּת זָאגִין הָאט זָענֶן גִיטָאנְם צוּ אַבְרָהָם לָאגִין נִיקוֹטֶן דִיא אוֹתִיוֹת אוּג הָאבִּין גִיטָאלְם עֲדוּת
קְטָנֶן דִי צְוַוייא אוּג צְוַואנְצִיג אוֹתִיוֹת פּוּן דֶעם זָאגִין אִיז נִיקוֹטֶן צוּם עֶרְשְׁטֶן דִי (א) אוּג הָם

צִיּוֹן קְחִי כָּל צָרַי גִּלָּעַד לְצִירַיִךְ . אֵין דַּי . לְמַעַן כַּיָּם גָּדְלוּ שִׁבְרַיִךְ : אֶרֶץ צְבִי אַתְּ בְּתוֹךְ גּוֹיִם נָתוּנָה . וּמִן עֵדֶן מְקוֹם כָּל יָקָר יָצְאוּ נְהָרַיִךְ : וַיְהִי לְאוֹת . נַעֲמָן דָּחַץ בְּשָׂרוֹ בְּמֵי יַרְדֵּן אֲזַי נֶאֱסַף אַף כִּי מְהוֹרַיִךְ : אַף לֹא יִסְלֶה עֵפֶר אַרְצֵךְ בְּזָהָב וּפָז . יָקָר כְּמוֹ יַהֲלוֹם מַחְצַב הֲרָרַיִךְ : כָּל תַּעֲנוּגִים בְּבֹא בוֹסְרֵךְ . לֹא קָהֲתָה הַשֵּׁן וְאוּלָם כְּצוּף מָתְקוּ מְרוֹרַיִךְ : פְּרֵךְ לְמַרְפֵּא . וְכָל עֲלֵה תְעָלֶה . הֲלֹא כִּיעֶרֶת הַדֹּבֶשׁ הָיוּ יְעָרַיִךְ : עִם הַפִּתָּנִים בְּרִית כָּרַתּוּ כְּתַיִךְ וְאֵין שָׂטָן . אֲבָל הָשְׁלְמוּ לָהֶם כְּפִירַיִךְ : בְּךְ כָּל בְּהֵמָה

פירוש ע״ט

ציון קחי וען דו וועסט געמען אלע
דם געווירץ פון גלעד צו דיין בראך
וייטאג איז ניט גנוג וויל דיין ברא
איז אזו גרום ווי דער ים : ארץ דיא
גלוסטיגע לאנד ווי ביסטו גוואָרען
גגעבען צווישן די בבלים . פון דעם
גן עדן דאם ארט פון אלע דיא
ווירדיקיים איז אום גנאנגען דייגע
בעך אוג עס איז גוואָרן צו איין צייכן
נעמן הט זיך גוואשן זיין לייב אין די
וואסער פון דעם ירדן איז ער ריין
גוואָרן פון דעם צרעת אוג מכל שכן
דייגע רייגע ישראל : אף אוך איז ניט

צו שאצן די ערד פון דיין לאנד מיט נאלד אוג גינגאלד דם אוסהאקן פון דייני
בערג איז אזו ווירדיג ווי פֿערל מוטער דייני אונציטיגע פיינגן מאכט ניט
הייליג דיא ציין אוג פאר ווער דייגע ביסערע פירות זענען אזו ויא זיסע
טראפֿן : פרך דייגע פירות זענען צו רפואות אוג אפילו אלע בלעטער
הייגן אוך פאר ווער דייגע ועלדער זענען פול מיט האניק : עם מיט דיא
שלאנגען האבען דייגע מאגן בורת ברית גווען אוג די שלאנגן הארגעגען
קיינעם ניט אוג די לעמפערטן האבען פריד גהאט מיט זיי דם מיינט מען
קיין מאל הט אין ירושלים ניט מזיק גווען איין מענטשען ניט קיין שלאנג
אדער חיות רעות אין דיר ציון זענען אפילו בהמות אוג עופות קלוג גווען

קינת יהודה

דר כבוד פון ציון אוג דער כבוד פון די יודין
איז גיזוגן ווייטער גרוס אוף דר ועלט . נאר פון
פיל גוטם האבין יודן גמוינדיגט צו הקב״ה אוג
הקב״ה איז בייז גוואָרען אוף די יודין אוג הם
געהייסן פארברענען דעם בית המקדש אוג אלע
פאלאצין פון ציון אוג ציון איז גיוואָרן ווסט .
אוג די יודין הם מען ארוסגעפֿרייבן פון ציון .
איצם טרויערן בייד . ציון פרויערם אוף איר
שיינקיים ווס איז בייי איר אונעק גענומן גוואָרן .
אוג די יודן טרויערן אוף ווייער גוטם ווס זענען
פון איר פארטריבן גיוואָרן . ציון בעם די יודן
ווי זאלן מאכן ועם ווייא הקב״ה צוריק
ברינגען צו ציון צו ווייער גוטם אוג ציון ועם
צוריק געבאהם ווערין אוג ועם צוריק קומען
צוא איר כבוד :

חורבן בית המקדש

גיוואלט עדות זאגין האם אברהם צוא איר
גיואגט (א) דו ביסט דם ערשטע אות פון אלע
אתיות אוג ווילסט עדות זאגין אוף מיינע
אכזי האם ריך קיינער ניט גיוואלט קבקבל זיין
נאר דיא ישראל אוג איצונד ווילסטו אוף זיי

(ו) וואם נאם האם דיא תורה גיעבין אוף דעם
באארט סיני אוג האם אן גידויבין מיט דער (א)

עדות

וְעוֹף חָכְמוּ. עֲדֵי כַּחֲמוֹר הָיָה לְפָנִים. לְבֶן יָאִיר חֲמוֹרַיִךְ: בָּךְ
אֶל יְבַהוּ וְאֵין בִּלְתּוֹ. וַיֵּצֵא שִׁמֵךְ עַד כִּי אֱלֹהִים אֱמֶת נוֹדַע
בְּשִׁירַיִךְ: מַה טּוֹב וְנָעִים. בְּבֹא שִׁבְטֵי בְנֵי יַעֲקֹב שָׁלֹשׁ פְּעָמִים
בְּכָל שָׁנָה בְּשַׁעֲרַיִךְ: בָּךְ סוֹד הַתְּעוּדָה וְסוֹד חָכְמוֹת. וּבָאוּ
בְנֵי קֶדֶם וְחַכְמֵי שְׁבָא לִכְתוֹב סְפָרַיִךְ: שׁוֹטְרִים בְּכָל הַגְּבוּל.
שׁוֹפְטִים בְּכָל עִיר וָעִיר. זִקְנֵי אֱמֶת הֵם וְאֵין מוֹרֶה כְּמוֹרַיִךְ:
מֶלֶךְ בְּקִרְבֵּךְ. וּבָךְ שָׂרֵי חֲיָלִים בְּכָל נֶשֶׁק. וְעַל כָּל לְאוֹם גָּבְרוּ
גְּבִירַיִךְ: בִּימֵי בְחוּרוֹת. הָיוֹת קֹדֶשׁ לָאֵל נִבְחָרוּ. וּבְנֵי נְבִיאִים
בְּנֵי אֵל חַי נָעֲרַיִךְ: בָּךְ הַתְּקוּפָה עֲלֵי כַן הָאֱמֶת נִשְׁקָלָה.
תּוֹכֵן שְׁנוֹת הוֹר וָדוֹר בְּשִׁנֵּי אֲדָרַיִךְ: מוֹלַד לְבָנָה כְּפִי אָרְכֵּךְ
וְהַמַּחֲזֶה שׁוֹמֶה לְרָחְבֵּךְ. וּבָהּ הֶרְאֵית סְתָרַיִךְ: נִרְאֶה בְּהַבְזִיו
כְּסִילֵךְ בָּךְ יַעֲלֶה. כִּי שְׁאָר כָּל הַחֲדָשִׁים לִבַּד זֶה בַּחֲדָרַיִךְ:
אַיֵּה דְּבִירֵךְ מְקוֹם אָרוֹן. וְאַיֵּה הַדַּד הֵיכָל וְהַמִּזְבֵּחוֹת. וְאַיֵּה
חֲצֵרַיִךְ: אַיֵּה מְשִׁיחֵךְ. בְּעֵד עַמֵּךְ יְכַפֵּר. וּמֶה הָיָה לִילָדֵי קְהָת.
וְאַיֵּה נְזִירַיִךְ: אֵיפֹה נְבִיאִים בְּנֵי עֲלִיּוֹן וְכָל יוֹעֲצַיִךְ אָבָדוּ.
וְהָלְכוּ שִׁבְיִ מַלְכֵּךְ וְשָׂרַיִךְ: הָיִית יְפֵה נוֹף וְרֹאשׁ עֲפָרוֹת תֵּבֵל.
בְּרוֹשֵׁךְ לְנֶגֶם. חֻטְאֵךְ סְחָפֵךְ. הֲלֹא קָצַר קְצִירַיִךְ: אֶרֶץ מְאָסֵךְ
וּמֵי נֶכְרִים שְׁטָפוּךְ. וְכָל רוּחַ הֲפִיצֵךְ. וְאֵשׁ בָּעֲרָה בְעָרַיִךְ:
מָרִית בְּצוּרֵךְ. אֲשֶׁר מִצָּר נָצָרֵךְ. וְאָז זָרִים עָכְרוּךְ. וְאַתְּ הָיִית

פירוש ע"ט

אַיִן עֲדוּת אִיז דָּר צוּ כְּלוֹמַר אַרְאָיָה — בַּאוואוּסְט אִין דַּיִן גְּוַאנְג וָום דוּא
אִיז פּוּן דֶעם אַיְיזֶל פּוּן ר' פִּינְחָס דָּר — הָאסְט גְּוונְגֶן אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וָום
זוּן פּוּן יָאִיר אַזוֹ וויא דִי גְמָרָא דָּעֶר — פַּאר אַיִן גוּטְקַיְיט אוּנ זִים עִם אִיז
צַיְיטְ פַּמָה וְאֵכֶן דָּר פּוּן: דְּךְ אִין דִּיר — גְּוֶעזֶן אַז עִם וְעֶנֶן נְקוּמֶן דִי יִשְׂרָאֵל
אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אִיז נָאט אַלַיְין אוּנ דוּ — דְּרַיְיא מָאל אִין יָאר אִין דַּיִן בֵּית
וְיצְט נִיט אוּנְטֶער קֵיין שׁוּם שׂר אַזוֹ — הַמִּקְדָּשׁ אַרַיִן אוּנ דֶעְנְמָאלְט הָאבֶּן
וּוִי אַנְדֶעֶרְע לֶעְנֶדֶר אוּנ דַּיִן שָׁם אִיז — דִּיךְ דִּיא בְּבַלַיִים בַּאטְרִיבְט אוּנ דוּא
אוּם גְּמָאנְגֶן צְוּוישֶׁן דִי פְּעלְקֶר בִּיז דָּר — בִּיסְט אַלַיְין גְּוֶעזֶן אִין דַּיִן בַּאטְרִיבֶּן
וְוָאר הָאפְּטִיגְעֶר נָאט אִיז גְּוָוארֶען — כְּלוֹמַר דוּ הָאסְט דִיר עִם אַלַיְין גֶרֶם

חורבן בית המקדש

עֲדוּת זָאגִין אַוויא הָאט זִיךְ דַיא (א) גִישְׁטַלְט — גִיזָאגְט כַּיִין פַאכְטֶער דוּא וַוילְסְט עֲדוּת זָאגִין
אויף אַיין זַיִים אוּנ הָאט נִיט גִיזָאלְט עֲדוּת — אויף יִשְׂרָאֵל גִידִינְק אִין דֶעָר תּוֹרָה וָאס זִיא
זָאגִין. דֶעָר זָאךְ אִיז גִיקוּמֶען דַיא (בירת) אוּנ — הַיִּבְּט זִיךְ אָן מִיט אִין (בירת) בְּרֵאשִׁית. הָאט
הָאט גִיזָאלְט עֲדוּת זָאגִין הָאט אַבְרָהָם צוּ אִיר — זִיא קִיינֶעֶר נִיט גָּווָאלְט מְקַבֵּל זַיִן נָאר יִשְׂרָאֵל

בְּעוֹכְרַיִךְ: אֵל תֶּאֱמִירָךְ עֲדֵי נִקְרֵאת אֲרִיאֵל. וְאֵיךְ עָבַר בְּנָוֵךְ אֲרִי טוֹרֵף עֲדָרֵיךְ: שׁוּבִי לְאֵל בּוֹעֲלֵךְ. אַל תִּתְּנִי לוֹ דָּמִי עַד שׁוּב כְּבוֹדוֹ. עַד יִבְנֶה גְּדֵרַיִךְ: נַפְשִׁי מְאֹד נִכְסְפָה לִרְאוֹת בְּזִיו זָהֳרֵךְ שָׁלוֹם יְהִי לָךְ וְרוֹב שָׁלוֹם לְעוֹזְרַיִךְ:

צִיּוֹן עֲטֶרֶת צְבִי שִׁמְחַת הֲמוֹנַיִךְ. שָׁלוֹם כְּנָהָר קְחִי מֵאֵת אֲדוֹנַיִךְ: אֵילֵי שְׁחָקִים אֲשֶׁר שׁוֹמְרִים לַחוֹמוֹת וְחֵל לַיְלָה וְיוֹם יִדְרְשׁוּן. שָׁלוֹם לְמַחֲנַיִךְ: גַּם הַנְּפוּצִים בְּכָל אַרְבַּע

פירוש ע"ט

גְּוֶעֶן דוּרְךְ דַיְינֶע וְיִנְד: אֵל דֶּעְנְמָאלְט אַז גָאט הָט דִיךְ גְלוֹבְט בִּיסְטוּ גְּוָארֶן גְּרוּפְּעֶן אֲרִיאֵל פּוּן וֶועֶגֶן וַוייל דָאס פַּייֶער הָט גְּנֵידֶערְט אוֹף דֶעם מְזַבֵּחַ אִין דֶעם גְשְׁטַאלְט פּוּן אִיין לַייב אוּנ וְוִי אִיז אִיבֶּר גְּפָארֶן אִין דַיין וואוּנְגְּנְג דֶר לַייב נְבוּכַדְנֶצַר וָואם עֶר הָט פַּר צוּקְט דַיין הֶעֶרְשַׁאפְט: שׁוּבִי קֶעֶר וְוִידֶער צוּ גָאט דַיין הֶעֶר דוּ זָאלְסְט גִיט גֶעבֶּן צוּ אִים קֵיין אוֹף הֶערוּנְג כְּלוּמֶר דוּ זָאלְסְט גִיט צוּ אוֹף הֶערֶן פּוּן צוּ בֶּעטֶן בִּיז עֶר וֶועט וִוידֶער קֶערֶן זַיין כְּבוֹד אִין דֶר שְׁמָאט צִיוֹן אוּנ בִּיז וַואנֶען עֶר וֶועט אוֹף בּוֹען דַייְנֶע מוֹעֲרֶן: נַפְשִׁי מַיין זֶעהֶלֶע טוּט וַוייֶער גְלוּסְטֶען צוּ זֶעהֶן אִין דֶעם לוֹטֶערְקֵייט פּוּן דַיין גְלַאנְץ פְּרִיד זָאל זַיין צוּ דִיר אוּנ פִּיל פְּרֵייד צוּ דַייְנֶע הֶעלְפֶּערְם:

צִיוֹן עֲטֶרֶת דוּא גְלוֹסְטִינְג קְרוֹן דִי פְּרֵייד פּוּן דַיין בְּרוֹמוּנְג דָם וֶועֶגֶן יִשְׂרָאֵל נָעם פּוּן דַיין הֶעֶר אַזוּ פִּיל פְּרֵייד וְוִיא אֵיין טַייךְ: אֵילֵי דִיא מַלְאָכִים פּוּן דֶעם הִימֶל וָוס זַיי פְּלֶעגֶן צוּ הִיטֶן דַייְנֶע מוֹעֲרֶן טוּעֶן זַיי פָּארְשְׁטֶען טָאג אוּנ נַאכְט פְּרִיד צוּא דַייְנֶע שָׁארֶן: גַּם הַנְּפוּצִים אוֹךְ דִיא יִשְׂרָאֵל וָואם

קינת יהודה

צִיּוֹן עֲטֶרֶת צְבִי שִׁמְחַת הֲמוֹנַיִךְ. למשל עם אִיז נוּרְען אַנְרוּיִסְער מֶדְךְ עֶר הָט גְקְרִינְגְט אוֹף פִּיל מְדִינוֹת אוּנ פִּיל אִינְזֶלְען. אִין אַלֶע מְדִינוֹת זֶענֶן נוּרְען גְרוֹסֶע שָׁרִים [גְוִיבֶּערְנַאטָארֶן] וָום הָאבֶּן גְפִירְט דִי עֶנְגְלִים פּוּן דִי מְדִינָה. אוּנ גֶעוֶעהְלִין כִּיס דִיא מִילִיטֶער פּוּן מֶלֶךְ זֶענֶן גִיוֶוען אִין יֶעדֶר מְדִינָה אוּנ אוֹף יֶעדֶר אִינְזֶל. אַמָאהָל הָט דֶר מֶלֶךְ גֶעהַייסְן מֶען זָאל בָּאהֶען אַנְרִיכְטֶן פַּאלַאץ. אוּנ אוֹף דִיא וֶוייְז פּוּן פַּאלַאץ זָאל זַיין נָמָאהְלִם אַלֶע לֶענֶדֶר אוּנ אַלֶע אִינְזֶלְען. אוּנ דִי גוּבֶּערְנַאטָארִין אוּנ גֶעוֶעהְלִין פּוּן דִיא לֶענֶדֶר. אוֹף אֵיין וַואנֶם אִיז גִיוֶוען גָמָאהְלִם דִי צִיטָרָה פּוּן מֶלֶךְ כִּיס דִי קְרוֹיְן אוֹף זַיין קָאפּ. וֶוען דֶר מֶלֶךְ אִיז אַרַיין גְקוּמֶן אִין דֶעם פַּאלַאץ. אוּנ עֶר הָט גִיזֶעהֶן דִי לֶענֶדֶר כִּיס דִי אִינְזֶלְען אוּנ דִי שָׁרִים גָמָאהְלִם אוֹיף דִי וַואנֶם אוּנ עֶר קוּינְגְט אוֹף עֶר נָעהַאם פּוּן דֶעם גְרוֹיסֶע פֶּערְגְנִינְגְן. אַמָאהָל הָאבֶּן דִי כְּדִינוֹת גָמָאכְט

קְצָוֹת. וְהֵם הוֹרְשֵׁי שְׁלוֹמֵךְ. בְּנוֹתַיִךְ וּבָנַיִךְ:
שׁוֹכְנֵי קְבָרִים מְחֻבִּים וּמְצַפִּים לְיוֹם יְשׁוּעָתֵךְ.
וְאָז יִצְמְחוּ יְחִיו יְשֵׁנַיִךְ: וַאֲנִי בְּשָׁאֲלִי שְׁלוֹמֵךְ
אֶקְרָא קוֹל בְּרֹאשׁ הָרִים. וְאֶדְמֶה לְעוֹף עַל
רַעֲנָנַיִךְ: שָׁלוֹם לְצִיּוֹן נְוֵה צֶדֶק. וְשָׁלוֹם עָלַי
חֵילֵךְ וְחוֹמוֹת יְקַר אַבְנֵי פְנִינַיִךְ: שָׁלוֹם לָאָרֶץ
צְבִי. שָׁלוֹם לְכָל הַגְּבוּל גִּלְעָד וְשׁוֹמְרוֹן. וְכָל
יֶתֶר שְׁבָנַיִךְ: צִיּוֹן לְפָנִים הֲלֹא הָיִית יְפַת
מַרְאֶה. אֵיךְ נֶהְפַּכְתְּ לִשְׁחוֹר תָּאָרֵךְ וּפָנַיִךְ:

קינת יהודה

אַרְעוּעלוצֵיי אוּן הָאבֶּן אַרָאפּ זֵיעוּאַרְפֶּן פּוּן זִיךְ
זַיין מְלוּכָה. הָט רַר מֶלֶךְ זֵיעהיִיסֶן מָשִׁן וָאל צוּ
וואַרְפֶּן דֶעם פַּאלַאץ אוּן פַּארְבְּרֶענֶען. כְּשֶׁן הָט
אִים נֶעשְׁפָּרעכְט פַּאר וָאס אִיז בֵּייז אוֹף דֶעם
פַּאלַאץ. הָאט עֶר זִיעמֶנפַּארְטֶט מַיין נַאכְּאָר פַּאר־
נֶענֶענֶען פּוּן דֶעם פַּאלַאץ אִיז נִיעֶען וַויִיל אִיךְ
הָאב נִיעֶהָן מִיינֶע אֶלְע מִדּוֹת אוּן אִיבֶּלֶען וָוס
אִיךְ בִּין אֲמֶלֶךְ אוֹיךְ יֵיי. אָז יֵיי הָאבֶּן אַרָאפּ
נֶעוואַרְפֶּן פּוּן זִיךְ מַיין מְלוּכָה. וְוִען אִיךְ וֶועל
עֶהָן דֶעם פַּאלַאץ וֶועל אִיךְ הָאבֶּן נְרוֹיס צַעַר.
דְּרֵיבֶּער הָאב אִיךְ נִיהַיסֶן דֶעם פַּאלַאץ פַּאר
בְּרֶענֶען. אִיךְ זָאל הָאט אֶלְץ פַּארְנֶעסֶן. דָּאם
זֶעלְבִּיגֶע אִיז נִוועֶן בֵּייז דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. מִיר
וויסֶן דֶער מִדְרָשׁ זָאגט [רשׁי בראשׁית]

פירוש ע"ט

זֶענֶען פַּר שְׁפָּרֵייט אוֹף אַלֶע פִּיר עֶקְן
אוּן זֵיי זֶענֶן וּום פָּארְשִׁטֶן דֵיין פְּרִיד
פּוּן דֵייגֶע טַעכְטֶר אוּן פּוּן דַיגֶע זוּן:
שׁוּכְנֵי דִיא טוֹטֶע וָואם רוֹעֶן אִין דִיא
קְבָרִים זֵיי הָאבֶּן אוּן וַוארְטֶן צוּ דֶעם
טָאג פּוּן דֵיין הִילְף אוּן דֶעמְאלְט
וֶועלֶן זֵיי שְׁפְּרֶאצֶן אוּן וֶועלֶן לֶעבֶּן
דַיגֶע מֵתִים אוּן אִיךְ אִין מַיין
פָּארְשְׁטֶן דֵיין פְּרֵייד וֶועל אִיךְ רוֹפֶּען
מִיט הוֹיךְ קוֹל אוֹף דִי שְׁפִּיצֶן פּוּן דִי
בֶּערג אוּן וֶועל מִיךְ גְלַייכֶן צוּ אֵיין
פּוּגֶל אוֹף דַיגֶע צַוויגֶען שָׁלוֹם פְּרִיד

צוּ צִיּוֹן דוּא גְרֶעבְטֶע וואנוּגְ אוּן פְּרִיד אוֹף דַיגֶע קִלַיגֶע מוֹעֲרֶן אוּן גְרוֹסֶע
מוֹעֲרֶן דַיגֶע שְׁטֵיגֶר וָואם זֶענֶן אַיין גְּוַעצְט אִין דַיגֶע מוֹעֲרֶן זֶענֶן מַיעֲרֶר
פּוּן גוּטֶע שְׁטֵיגֶער: שָׁלוֹם פְּרִיד צוּא דַיין גְּלוֹסְטִיגֶען לַאנְד פְּרִיד צוּא אַלֶע
גִימַארְקֶען פּוּן גִּלְעָד אוּן שׁוֹמְרוֹן אוּן גְאהֶר דַיגֶע אִיבֶּערִגֶע שְׁבָנִים. צִיּוֹן
דוּא בִּיסְט דָאךְ פְּרִיעֶר גְּוֶען אִיין שִׁין גִּישְׁטַאלְט וויא זֶענֶען זֵיא פַּאר
עֶנְדֶערְט גְּוָוארֶן צוּ זַיין שְׁוָארְץ דַיין גִּשְׁטַאלְט אוּן דַיין פָּנִים. דוּא בִּיסְט

הורבן בית המקדש

וויא יִשְׂרָאֵל וָאם זֶענֶן מְקֻיָּם מִצְוֹת צִיצִית
זָאלְסְט דִיר מַאכֶּן צִיצִית אַוויא בְּאלֶה הָאפּ
זִיךְ דִיא (גימל) נִישְׁטֶעלְט אוֹיף אִין זַיי אִיז
הָאם נִים גִיוואלְט עֲדוּת זָאגֶן. אוּן אֵז דִיז

אנדערע

בְּבָנוֹת מְלָכִים יְקָר עָמִית תְּהִלָּה. וְאֵיךְ שַׁק
תַּחְגֹּרִי עַל חֲלָצַיִךְ וּמָתְנַיִךְ: לַחְמִי אֲנָחָה בְּעֵת
תַּעֲדִי אֵפֶר תַּחַת פְּאֵר. אֶפְעָה וְאֶשְׁתָּה יְגוֹנִי
עֲלֵי יְגוֹנַיִךְ: קוּמִי וְנִשָּׂא נְהִי. נִבְכֶּה דְּמָעוֹת
כַּיָּם. יְזֹלוּ נְהָרוֹת. לְמִן עֵינַי לְעֵינַיִךְ: עַל
אַלְמְנוּתֵךְ אֲשֶׁר הָלַךְ יְדִידֵךְ. וְהוּא הֶחֱרִיב
דְּבִירוֹ וְכָל סִתְרֵי צְפוּנַיִךְ: עֵת אֶרְאֶה יָפְיֵךְ
אֶקְרָא מְשׁוֹרְרִים בְּשִׁיר. עֵת אֶחֱזֶה עָנְיֵךְ

פּירוּש ע"ט

גְּווען אַרום גְּווִיקְלְט מִיט לוּיבּוּנג
אוּג וְוִירְדִיקְייט אַזוֹ וַוי דִי טַעְכְטֶער
פּון מְלָכִים וְוִיא זָאלְסְטוּ הַיינְט אָן
גּוֹרְטֶן אַיין זַאק אוֹיף דַיינֶע לֶענְדֶער:
לַחְמִי אַנְשְׁטַאט וואוֹ אִיךְ זָאל עְסִין
בְּרוֹיט טוֹ אִיךְ זִיפְצֶן אִין דֶר צַייט אַז
אִיךְ דֶערְמַאן מִיךְ אַז דוּא צִירְסְט אִין
אַשׁ אִין דֶעם אֶרְט פּון דַיין שֵׁיינְהַיים
אִיךְ וֶועל קְלָאגֶן אוּג שְׁרַייעֶן אוּג
וֶועל בְּרִינְגֶן דֶעם כּוֹס פּון מַיין טְרוּי-
עֶרְקַייט אוֹף דַיין טְרוּעֶרְקַייט. שְׁטַייא
אוֹף אוּג מִיר וֶועלֶן טְרַאגֶן אַיין קְלָאג
מִיר וֶועלֶן וַוייגֶן מִיט אַזוֹ פִּיל טְרֶעֲרֶן
וַוי דֶער יַם עֶס זָאל רִינֶען בֶּעךְ וַויים
טְרֶעֲהֶרֶן פּון מַייגֶע אוֹגֶן צוּ דַייגֶע אוֹיגֶן. אוֹף דֶעם וָם דוּ בִּיסְט גְּוואָרֶן
אַיין אַלְמָנָה וֶועל אִיךְ וַוייגֶן וואס דַיין גִּילִיבְּטֶער אִיז אַוועק גַּנַאנְגֶן אוּג
עֶר הָאט תְּרוּב גְּמַאכְט נַיין פַּאלַיעִן אוּג נָאר דַיין פַּאר בְּאֶרְגֶענֶעש. אַין
דֶר צַייט אַז אִיךְ הָאב גְּוֶעהֶען דַיין שֵׁיינְהַיים פַּלֶעג אִיךְ צוּ רוּפֶן דִי לְוִים
וַוי זָאלֶן וִינְגֶען אוֹף דֶעם דּוּבֶן אוּג אַצוּנְד דִיא צַייט וָם אִיךְ וֶעה דַיין

קינת יהודה

בְּרֵאשִׁית בְּשָׁבִיל רִאשׁוֹת. הִקִּיפָה חֶסֶד בַּשֵּׁאפֶן
דִי וֶועלְט וֶועגֶן דִי הִילְרָה אוּג וָועגֶן דִי יוּדֶן.
עֶר חָם אוֹפְּגֶענוּמֶן אַזָּאלֶי מִים דִי וֶועלְט אוּיב
דִי יוּדֶן וֶועלֶן הִיפֶּן דִי הוֹרָה וֶועלֶן זַיי דָר הַאלְטֶן
דִי וֶועלְט אוּג אוּיב זַיי וֶועלֶן נִיט הִיפֶּן דִי תּוֹרָה
וֶועט דִי וֶועלְט צוּרִיק וויסְט וֶוערֶן. זָענֶן דִיא
יוּדֶן מִים דִי תּוֹרָה דִי גַאנְצֶע וֶועלְט. דְּרִיבֶּער
חָם הִקִּיפָה גְּנוּיסֶן מֶען זָאל בָּאקֶן אַבִּית הַמִּקְדָּשׁ.
אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אִיז נִישְׁטַאנֶען דֶר נָאלְדֶענֶער
כִּיבֶּר צוּ הַיבֶּלֶן אוֹף אִים קְטוֹרֶת. דֶער רוּיךְ
פּון דִי קְטוֹרֶת חָם נֶעוועֶזֶן אַז דֶר לִיפְּט פּון דֶר
וֶועלְט אִיז בַּשׁאפֶן גְּיוואָרֶן וֶועגֶן דִי יוּדֶן. דֶר
מִישׁ מִים דֶעם לֶחֶם הַפָּנִים חָם בֶּיטֶייטֶן אַז דִי
בְּרָכָה קוּמְט אוֹף דֶער וֶועלְט וֶועגֶן דִי יוּדֶן.
דִי מְנוֹרָה הָאט נֶעוועֶזֶן אַז דִי חָכְמָה אוֹף דֶער
וֶועלְט קוּמְט וֶועגֶן יוּדֶן. אִין קָדְשֵׁי קָדָשִׁים אִיז

חורבן בית המקדש

אַנדֶערֶע אוֹתִיוֹת הָאבֶן דָאס דֶער וֶועהֶען וויא
אַבְרָהָם הָאט וַויא נִיטאכְט שְׁווייגֶן הָאבֶן זַיי
זִיךְ נִישְׁטָמט אוּג הָאבֶן נִיט נִיטאלְט גֶין עֲדוּת
זָאנֶען. צוּויא בַּאלְד הָאט אַבְרָהָם אָן גִיהוּיבֶן
צוּ זָאנֶען פַּאר גָאט רַבּוֹ שֶׁל עוֹלָם צוּ הוּנְדֶערְט
יָאר הָאסְטוּ נִיר אַיין זוֹהֶן נַעֲקֶעבֶן אוּג אַז עֶר

אֶקְרָא מְקוֹנְנַיִךְ: אֶבְחַר לְקָאַת וְקִפּוֹד יִשְׁכְּנוּ
בָךְ. וְאוֹי לִי אִם אֱדוֹם וַעֲרַב קִנְנוּ בְּקִנַּיִךְ:
עִיר הַמְּלוּכָה לְדָוִד וּשְׁלֹמֹה בְּנוּ הָיִית בְּנוּיָה.
וְהֵם קֶדֶם מְכוֹנְנַיִךְ: אַתְּ הִיא לְמִקְדָּשׁ לָאֵל.
אַתְּ הִיא מְנוּחָה לְצוּר. אַתְּ הִיא אֲשֶׁר יוֹם
בְּיוֹם יָרַד לְגִנַּיִךְ: שָׁם שִׁלְחָן וּמְנוֹרָה. וַאֲרוֹן
הַבְּרִית. אֵל בֵּין שַׁדַּי אַהֲבָה. לֵן בְּמְלוֹנַיִךְ:
עַל מִזְבְּחֵךְ עָמְדוּ כֹהֲנִים מְשָׁרְתִים. בְּמוֹ זֶבַח
וְעוֹלָה לְכַפֵּר עַל עֲוֹנַיִךְ: רֹאשׁ הַכְּהוּנָה אֲשֶׁר

קינת יהודה

גְּיוֹנְען דִּי תּוֹרָה מִט דִּי כְּרוּבִים אוּג דִּי שְׁכִינָה.
אוּג הַקְבָּ"ה הָט נָעהַיְיסֶן שָׁטֶעלֶן דָּעם מִקְדָּשׁ אִין
צִיּוֹן. דָּאְרָט וָאל נַיִן דָּר אָרְט פוּן יִרְדֶּן הָט זַיי
זָעגָען דָּעָר עִיקָּר מְלוּכָה פוּן הַקְבָּ"ה. אִין צִיּוֹן
וָאל נַיִן דָּר מֶלֶךְ. דָּר כֹּחַ גָּדוֹל. דִּי מַנְהִירִין.
נְבִיאִים. וְעַן הַקְבָּ"ה אִיז נָעקוֹמֶן אִין צִיּוֹן אִין
בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אִיז גְּיוֹנְען בְּבִיכוֹל זַיִן פֶּערְנַעגְיגְען
זַייעֶר נָרוּס. חַייל דּוּרְךְ צִיּוֹן אוּג דּוּרְךְ דָּעם
בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אוּג דּוּרְךְ דִּי יוֹרְן הָט מֶען גְּוואסְט
אַז עֶר אִיז דָּעָר מֶלֶךְ פוּן דָּר וָועלְט אוּג עֶר הָט
זִיא בַּשאפֶן. דֶּרְיבֶּר אַז דִּי יוֹרְן הָאבֶּן גְּזִינְדִיגְט
אוּג הָאבֶּן נָעלַייקְנְט אִין דִּיא תּוֹרָה אוּג אִין
הַקְבָּ"ה. הָט הַקְבָּ"ה נָעהַייסֶן חָרֵב מַאכֶן צִיּוֹן
גָּנִג חָרֵב מַאכֶן דָּעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. עָם וָאל נִיט

פירוש ע"ט

פַּיִין וָועל אִיךְ רוּפֶן צוּ דַיינֶע קְלָאגֶעדִים
אֲבֹחַר אִיךְ וָואלְט בֶּעמֶר אוֹם דֶּר וַוייל
אַז דִּי אַיילֶן אוּג פְּלַעדֶער מַייז זָאלֶן
רוּעֶן אִין דַיין לַאנְד אוּג וַוי אִיז צוּא
מִיר אַז דִּי כּשְׁדִים הָאבֶּן זִיךְ גְּנֶעמְט
אִין דַיין נֶעמְט דִּיא שְׁטָאט יְרוּשָׁלַיִם
אִיז וָואלֶן גְּבוּט צוּ דָּוִד אוּג צוּא זַיין
זון שְׁלֹמֹה אוּג זַיי זָעגָן פְּרַייעֶר גְּוועזֶן
אֶן גְּבַּרַייט צוּ דֶּעָר שְׁטָאט יְרוּשָׁלַיִם:
דוּ בִּיסְט גְּוועזֶן דִּיא שְׁטָאט פוּן דֶּעם
מִקְדָּשׁ צוּ זָאט דוּא בִּיסְט גְּוועזֶן דִּיא
רוּאוּגְ צוּם בַּאשֶׁעפֶּער כְּלוֹמַר דָּאְרְט

הָאט גִּירוּעט דִּיא שְׁכִינָה דוּא בִּיסְט דָם וָואם נָאט פְלֶעגְט אַלֶע טָאג נִידֶּעֶרֶן
צוּ דַיין גָּאְרְטָען דָּאם הַייסְט אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אַרַיין צוּא מְקַבֵּל זַיין דִּיא
קָרְבָּנוֹת אָדֶר צוּ מֶנֶן זַיין אוֹף דִּיר: שָׁם דָּאְרְטָען אִיז גְּוועזֶן דֶּעָר שֻׁלְחָן אוּג
דִּי מְנוֹרָה אוּג דֶּר אָרוֹן. צְוווישֶׁן דִּיא צְוווייא שְׁטַאנְגֶען פוּן דֶּעם אָרוֹן הָאט
נָאט אִיבֶּעֶר גֶּעכְטִיגְט אִין דַיין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. אוֹף דַיין מִזְבֵּחַ זָעגָן גְּשְׁטַאנֶן
דִּי כֹּהֲנִים מִט זָבָחִים אוּג עוֹלוֹת צוּ פַּר גָּעבֶּן אוֹף דַיינֶע זִיבְּד דֶּעָר כֹּהֵן גָּדוֹל

חורבן בית המקדש

אִיז אַלְט גְּיוֹנְען זִיבְּין אוּג דְּרַייסִיג יָאר הָאסְט אוּג הָאב אִים אַלַיין גְּיבִּינְדִין זָאלְסְט דִּיר דָּאם
מִיר גְּיוָאגְט אִיךְ וָאל אִים שְׁעכְטִין פַּאר אַיין גִּים גִּידִיינְקְען אוּג וָאלְסְט דִיךְ גִּים דָּר בַּארַייטֶן
קָרְבָּן אוּג אִיךְ הָאב אַיין גְּהַאלְטֶן מַיין הַחֲמָנוּת אִיבֶּעֶר מַיינֶע קִינְדֶּער. דֶּר נָאךְ הָאט יִצְחָק אָן

גיתזיכן

אָפוּד לְבוּשֵׁי יְקָר. נִשְׁמַע בְּשׁוּלֵי מְעִיל קוֹל
פַּעֲמוֹנֶיךָ: אַחַת בַּשָּׁנָה פְּנִים הָלַךְ לְחַדְרֵי
דְבִיר. הֵבִיא קְטֹרֶת מְלֹא קֻמְצוֹ וְחָפְנֶיךָ:
קְדָה וְקִנָּה. וְכָל רָאשֵׁי בְשָׂמִים. עֲדֵי עִיר
הַתְּמָרִים. בְּבֹאֲרִיחַ סַמָּנֶיךָ: אַף הַלְוִים אֲשֶׁר
שׁוֹמְרִים שְׁעָרִים. וְגַם הַמְשׁוֹרְרִים שִׁיר בְּפֶה
עִם כָּל רְנָנֶיךָ: נְגִדֵּם בְּנֵי מַעֲמָד עוֹרְכִים
תְּפִלָּה. וְלוֹ יַעֲלֶה הֲמוֹנֶךָ בְּכָל פַּעֲמֵי זְמַנֶּיךָ:
בָּךְ הַנְּבִיאִים. הֲלֹא הָיוּ בְּסוֹד אֵל וּבָךְ חָכְמֵי

פירוש ע"ט

וואם ער איז גענוען אן גיצירט מיט
ווירדינג קלייד עם פלעגט גהערט
ווערן דם קול פון די גלעקלין וואם
זענען גווען אין דיא זוימען פון דעם
העמדיל פון כהן גדול. איין מאל אין
יאר דאם איז יום הכפורים האט ער
גימאגט גיין אין קדשי קדשים אריין ער האט גיבראכט איין פולין הויפען
קטורת קדה וקנה צימרונג אוג אלע הייבט גווירצן בין ירחו האט גנרייכט
דער ריח פון די קרייטיכער פון דעם קטורת אוך די לוים ום האבן גהימ
די טוערן אוג ויי האבן געפינט דעם גרוסען טויער הט מען דם קול
גהערט אין ירחו אוג אוך דיא לוים וואם האבן גיזונגען איבר דעם שיר
מיט דעם מול אוג מיט אלע כלי זמר האט מען אוך גהערט אין ירחו: נגדם
קענן די לוים וענען גווען דיא ישראל וואם וענען גישמאנען אויף וייער
שמאנד אוג האבן תפלה גמאן אוג דיא ישראל פלעגן עולה רגל זין
דרייא מאהל אין יאר אין דיר ציון וענין גווען די גביאים ום וענין גווען
מיט די דאט פון נאט אוג אין דיר וענין גווען וואם האבן גקאנט דיא

קינת יהודה

שמיין פאר זייגע אוינין דער חורבן פון דער
ווילם. דריבר ואגט דר מקונן (ציון עשרת
צבי) ציון איז גיווין צשיינע קרין כביכול פון
הקב"ה. דורך די שמאם ציון איז גיווין נרוים
דער כבוד פון הקב"ה אוף די באנצע ווילם.
(שמחת המזנך) אוג זיא איז גיוון די פרייד
פון יהן:

חורבן בית המקדש

גיהויבין אוג האט גיזאגט רבונו של עולם אז
מיין פאטער האט מיך גיוואלט פאר איין קרבן
בגיינגען האב איך פון דיינם ועגין מיך אוף
נישמרעקם צו שעכטין אוג דו ווילסט

תְּכוּנָה. וּבָךְ שִׁבְעִים זְקֵנֶיךָ: אַרְצֵךְ מְלֵאָה
בְּמוֹ עֶשֶׂר קְדֻשׁוֹת. וְכָל מַעֲשַׂר תְּרוּמָה וְגַם
מִבְחַר דְּגָנֶיךָ: עַתָּה שִׁמָּמָה כְּלִי בָנִים וּבְנוֹת.
וְאָן מַלְכֵּךְ נְבִיאֶיךָ לְוִיֶּיךָ וְכֹהֲנֶיךָ: מָתַי יְשׁוּבוּן
וְיָבוֹאוּ בְּתוֹךְ אָהֳלֶךָ. הַמִּתְאַוִּים שְׁבוֹן תַּחַת
עֲנָנֶיךָ: לְבִי יְאַוֶּה לְחַבֵּק בְּזֵרוֹעוֹת עֲפַר אַרְצֵךְ.
וְאֶחְשׁוֹק בְּפִי נַשֵּׁק אֲבָנֶיךָ: לוּ אֶרְאֶךָּ בִּהְיוֹת
נִבְנֵית בְּנַפְךָ וָפוּךְ. יְרָאוּ לְצָפוֹן וְיָם גּוֹבַהּ
קַרְנֶיךָ: אֶבְסוֹף וְאֶחְמוֹד לְנֶחָמָה. וְתִשְׁמַעְנָה
דְּבָרַי מְבַשֵּׂר בְּקוֹל. אָזְנַי וְאָזְנֶיךָ: הִתְעוֹרְרִי
לִקְרַאת דּוֹדֵךְ וְהִתְנַעֲרִי מִן הָאֲדָמָה בְּשׁוּבוֹ
אֶל מְעוֹנֶיךָ:

פירוש ע"ט

חָכְמָה פוּן תְּכוּנָה אוּנ אִין דִּיר וֶעְנִין גְּלוֹסְטֶן צוּ הַאלְטֶן מִיט מַיִן אָרוּם דִּי
גְּוֶעֶן דִּי וִיבֶּעצִיג זֶקֶנִים: אַרְצְךָ דַיִן עֶרְד פוּן דַיִן לַאנְד אוּנ טוּט גְּלוֹסְטֶען
לַאנְד אִיז פוּל מִיט צֶעהֶען הַיילִיקְייט צוּ קִישֶׁן מִיטֶן מוּל דַיינֶע שְׁטֵיינֶר: וְי
אַוּ וִוי זַייא וֶעְנִין אוֹם גְּרֶעְסִינְט אִין הַלַּוַאי וְאַל אִיךְ וֶעהֶען דִיךְ אַז דוּא
מְסַכְּתָ כְּלִים דַּאס אִיז תְּרוּמָה אוּנ וֶועסְט זַיין גְּבוּיט מִיט גוּטֶע שְׁטֵיינֶר
מַעֲשֵׂר וכו' אוּנ אַלֶע דִי מַעֲשֵׂר אוּנ עֶם וְאַל גְּוֶעהֶען וֶועֶרְן צוּא צְפוֹן אוּנ
תְּרוּמָה אוּנ אוֹךְ דָם בֶּעסְטֶע פוּן דַיִן מַעֲרָב דִיא הַיִיךְ פוּן דַיִן הֶערְשַׁאפְט
קָארְן: עֶשֶׂה אִיצוּנְד בִּיסְטוּ פַּר וִויסְט אִיךְ טוּא גְּלוֹסְטֶן צוּ דֶר גְּאוּלָה אוּנ
אָן זוֹן אוּנ אָן טֶעכְטֶר אוּנ וואוּ אִיז עֶם וְאַל הֶערֶן מַיינֶע אוֹעֶרֶן אוּנ דַיינִי
דַיינֶע נְבִיאִים אוּנ דַיינֶע לְוִיִם אוּנ אוֹעֶרֶן דִי רַייד פוּן דֶעם מְבַשֵּׂר וָואס
דַיינֶע כֹּהֲנִים וֶועֶן וֶועלְן זַיי זִיךְ וִוידֶר עֶר וֶועט וְאֶגֶן דִי בְּשׂוֹרָה מִיט אַהוּךְ
קֶערֶן אוּנ וֶועלְן קוּמֶן אִין דַיִין גְּצֶעלְט קוֹל: דֶר וֶועק דִיךְ אַקֶעגֶן דַיִין פְּרַיינְד
אַרַיין וָם זַיי גְּלוֹסְטֶן צוּ רוּעֶן אוּנְטֶר אוּנ טְרַייסְל זִיךְ אָפּ פוּן דֶער עֶרְד אוּנ
דַיינֶע וָואלְקֶן: לִבִּי מַיִן הָאַרְץ טוּט קֶער זִיךְ וִוידֶער צוּא דַיִן וואוּנוּנְג:

חורבן בית המקדש

מִיר דָאס נִיט גִידַיינְקֶען אוּנ וִוילְסְט דִיךְ נִיט דָער בַּארְסָען אִיבֶּער מַיינֶע קִינְדֶער. דֶר נָאךְ

צִיּוֹן תִּקּוֹנְנִי עָלַי בֵּיתֵךְ אֲשֶׁר נִשְׂרַף. צָרְחִי בְּמֹרָר
עָלַי שְׁמָמוֹת גְּפָנַיִךְ: צִיּוֹן תְּעוֹרְרִי כְּאַלְמָנָה אֲשֶׁר
הָיְתָה לָמַס לְכָל עוֹבְרִים מֻרוֹב עֲוֹנַיִךְ: עַל הַגְּבָעוֹת
שְׂאִי קִינָה וְתַמְרוּר. וְגַם נְהִי בְּקוֹל רָם אֲשֶׁר הֻכּוּ
הֲמוֹנַיִךְ: אֵיכָה לְמוֹאָב בְּנֵי צִיּוֹן בְּאַף חוֹלְלוּ עַל רוֹב
גְּאוֹנֵךְ. וְקִרְאִי אֶל מְקוֹנְנַיִךְ: הֵילֵל וְקִינָה שְׂאִי צִיּוֹן
בְּמַר וְנַהִי. וּבְכִי שְׁמָמוֹת עָלַי שְׁמָמוֹת מְעוֹנַיִךְ: קוֹנְנִי
וְאַל תִּדְמִי קוֹלֵךְ בְּבִכִי שְׂאִי. דֶּבֶר וְחֶרֶב אֲשֶׁר שָׁלַח
לְמַחֲנַיִךְ: צָדוּ כְצִפּוֹר וְאֵין עוֹזֵר לָנֶגְדּוֹ. אֲשֶׁר פָּרְשׂוּ
רְשָׁתוֹת לְגַלּוֹת אֶת קְלוֹנַיִךְ: וְאֵיךְ הִשְׁלִיךְ תִּפְאֶרֶת
יִשְׂרָאֵל. וְלֹא זָכַר שְׁבוּעָה אֲשֶׁר כָּרַת לְאוֹמְנַיִךְ: קוֹלֵךְ

פירוש ע"ט

צִיּוֹן תִּקּוֹנְנִי קְלָאג אוֹיף דַיִין בֵּית — בְּרוּמוּנג אוּנ וַויין מִיט פַּר וַויסְטַיקְייט
הַמִּקְדָּשׁ וָום עֶר אִיז פַּר בְּרֶענְט — אוֹף דֶעם פַּר וַויסְטוּנג פּוּן דַיִין בֵּית
נָוואָרן שְׂרֵייא מִיט בִּיטֶערְנֶעם אוֹף — הַמִּקְדָּשׁ קְלָאג אוּנ שְׁוַוייג נִיט שְׁמִיל
דֶעם פַּאר וַויסְטוּנג פּוּן דַיִין וַויין — דַיִין קוֹל הַייב אוֹף מִיט גָּוואַלְט אִיבֶּר
שְׁמָאק.צִיּוֹן קְלָאג וַוי אֵיין אַלְמָנָה וָום — דֶעם מָאנְד אוּנ שְׁוֶועְרֶד וָואס אִיז
זִיא אִיז גָּוואָרן צוּ צִינְס צוּ אַלֶע וָום — גְּשִׂיקְט גָּוואָרן אִין דַיינֶע שָׁארְן: צְדִי
זֶענְען אִיבֶּר גְּפָארֶן צוּ גֶוועלְטִיגֶן אִין — זִיי הָאבֶּן דִי יִשְׂרָאֵל גְּתָאפְּט אַזוֹ וַויא
דִיר פּוּן וֶועגֶען דַיינֶע פֶּיל זִינְד אוֹף — מֶען הָאפְּט אִיין פּוּגְל אוּנ עֶם אִיז
דִי הוֹכְע בְּעֶרְג הַייב אוֹף קְלָאג אוּנ — נִיט גָּוואָלְט קֵיין הִילְף צוּ אַנְטְקֶעגֶן וָום
בִּיטֶער גָּוויין אוּנ בְּרוּם מִיט אַהוֹךְ — זִיא הָאבֶּן מִיט אַלֶע וָועגֶן צוּא
קוֹל אוֹף דֶעם וָום וֶענֶן נִשְׁלָאגֶן דַיינֶע — אַנְטְפֶּלֶעקְן דַיין שַׁאנְד: וַאֲוֵי וַוי הָט
יִשְׂרָאֵל: אֵיכָה וַוי וֶענֶן דִי קִינְדֶר פּוּן — עֶר אַראפּ גָּוואָרְפֶן דִי שַׁיינְהַייט פּוּן
צִיּוֹן גָּוואָרֶן פַּר שְׁווֶעְכְט צוּא עַמּוֹן — דִי יִשְׂרָאֵל אוּנ הָט נִיט נַדאכְט דִיא
וּמוֹאָב אִיבֶּר דַיין גְּרוֹס נַאֲוָה אוּנ רוּף — שְׁבוּעָה וָום עֶר הָט פַּר שְׁנִיטֶן צוּ דִי
צוּ דַיינֶע קְלָאגֶערִם קְלָאג הַייב אוֹף — אָבוֹת דַיין קוֹל הַייב אוֹף אַזוֹ וַוי דָם
צִיּוֹן מִיט בִּיטֶערְקַייט אוּנ מִיט — קוֹל פּוּן דִי יוּנְגֶע שְׁמֶרְסֶען וָום זַייא

חורבן בית המקדש

הָאט יַעֲקֹב אָן גִיהִיבְּן אוּנ הָאט גְּיָאגְט רְבוּנוֹ — אִים אַוועק גִינאַנְגֶן הָאט מִיךְ בַּאגֶענְטִם מַיין
שֶׁל עוֹלָם צְווַאנְצִיג יָאר הָאב אִיךְ גִידִינְט בַּייא — בְּרוּדֶער עֵשָׂו הָרַשָׁע אוּנ הָאט מִיךְ גִיוואלְט
לָגֶן פּוּן וָעגְן מַיינֶע קִינְדֶר אוּנ אַז אִיךְ בִּין פּוּן — הַרְגֶּנְן מִיט מַיינֶע קִינְדֶער הָאב אִיךְ מַיין לֶעבְּן

בְּקוֹל נַהֲמַת יְעָנִים. נְאוֹת יַעֲקֹב בְּכִי וְקִינָה שְׂאִי.
עַל רוֹב תְּלוּנַיִךְ: גָּזִי נִזְרֵךְ וְהַשְׁלִיכִי לְרֹאשֵׁךְ עֲלִי
אֶרֶץ. וְשַׂק תַּקְשָׁרִי עָצְרִי בְּמָתְנַיִךְ: קוֹנְנִי בְּפֶשַׁע.
וְאַל תִּתְּנִי מְנוּחָה וְקוֹנְנֵךְ אָל שְׂפָיִם שְׂאִי מֵרוֹב
מְעַנַּיִךְ: אֶרֶץ צְבִי צְבָאוֹת קִינָה וּנְהִי תְּעוֹרְרִי עַל
שְׂפָיִם. הֲלֹא תַּחַת שְׁשׁוֹנַיִךְ: קוֹנְנוּ מְלָכִים. וְהֵילִילוּ
קְצִינִים וְכָל יוֹשְׁבֵי מַעֲרָב וּמִזְרָח. עַל שִׁמְלוֹנַיִךְ:
פִּשְׁטִי מְעִילֵךְ וְהַשְׁלִיכִי לָאָרֶץ. וְחָגְרִי שַׂק וְגַם תֶּהֱמִי
תַּחַת סְרִינַיִךְ: בָּחוּר וְזָקֵן וְגַם עוֹלֵל וְיוֹנֵק. שְׂאוּ
תַמְרוּר נֶפֶשׁ. לְעֵינֵי כָּל זְקֵנַיִךְ: צִיּוֹן שׁוֹשַׁנֵּךְ הֲלֹא
עָבַר כְּקוֹץ עֲלֵי מַיִם. וְנֶהֱפְכוּ מֵרוֹב זְדוֹנַיִךְ: חָשְׁכוּ

פירוש ע"ט

שְׂרִיטָן מִיט אַהוֹךְ אוּנ אַבִיטָר קוֹל דוּ וִיצֶערִם פּוּן מִזְרָח אוּנ מַעֲרָב אוֹף
וואוּנוּנְג פּוּן יַעֲקֹב הוּב אוֹף אֵיין דָעם בֵּית הַמִקְדָש וָוס הָט אוֹף דִיר
גְוַויין אוּנ אֵיין קְלָאג אוֹף דַיין גְרוֹס מִגִין גְוֶוען וְוִיא אֵיין קְלֵייד. צִיא אָפּ
מוּרְמֶלְען: גָּזִי רַיִים אוֹם דַיינֶע הָאר דַיין קְלֵייד אוּנ וַואְרְף עֶם אוֹף דָער
וַואְרְף דַיין קָאפּ אוֹף דָר עֶרְד קְלֵייד עֶרְד אוּנ גוּרְט אָן אֵיין זַאק אוּנ אוֹךְ
אָן אַיין זַאק אוּנ בַּאהֶעפְט אִים צוּא זַאלְסְטוּ בְּרוּמֶען אַנְשְׁטַאט וָוס דוּא
דַיינֶע לֶענְדִין קְלָאג אוֹף דָעם וָואס פְּלֶעגְסְט אָן טָאן וַיידֶעגֶע קְלֵיידֶער
דַיינֶע לִיב הָאבֶּערִם הָאבֶּען אִין דִיר גוּרְט אָן אַיין זַאק: בָּחוּר יוּנְגֶע אוּנ
פּוּשֵׁע גְוַויען אוּנ זַאלְסְט נִיט גְעבֶּען אַלְטֶע אוּנ אוֹךְ קְלֵיינֶע קִינְדֶער אוּנ
קֵיין רוּא דַיין קְלָאג הֵייב אוֹף אוֹף דִיא זַייגֶענְדִינֶע קִינְדֶער הֵייבְט אוֹף אַיין
בֶּערְג אֲדֶער אוֹף דִיא בֶּעךְ פּוּן וָועלְכֶע בִּיטֶערְקֵייט צוּ אַייֶער לֵייב פַּאר דִיא
דַיינֶע פִּיל עֲבֵירוֹת: אֶרֶץ דָם גְלוֹסְטִינְגִי אוֹגֶן פּוּן דַיינֶע עֶלְטֶערִין: צִיּוֹן שׁוֹשַׁנֵּךְ
לַאנְד יִשְׂרָאֵל קְלָאג אוּנ בְּרוּמוּנְג דָר דַיינֶע רוּוֶען וֶענֶען אִיבֶּר גְפָאלֶן אוֹף
וָועלְכֶע צוּ דִיא בֶּעךְ אֲדֶער דִי בֶּערְג פַּר דִי וַואסֶערְן אוּנ וֶענֶען גְוַואלֶען פַּאר
דַיין פְּרֵייד וָואס דוּ הָאסְט אִין דִיא קָערְט צוּ דֶערְנֶער וָועגֶן דַיין פִּיל
עֶרְשְׁטֶע טָעג גֶהַאט וָאלְסְטוּ הַייְנְט זִינְד: חָשְׁכוּ עֶם וֶענֶען גְוַואלֶען פִּינְסְטֶער
קְלָאגֶן קְלָאגְט אִיר הֶערִין אוּנ אַלֶע דִי לִיכְט אוּנ דִי הִימֶלֶן דָם אִיז דִי זוֹן

חורבן בית המקדש

אַיין נִישְׁטֶעלְט פּוּן וָועגִין מַיינֶע קִינְדֶער אוּנ חָשְׁכוּ פּוּן וַיידֶערְ פַּיינְט אַוֹיא וְוִיא שָׁאךְ וָואס
דַיינֶע וָועגֶן נַיִיא אִיבֶּער גִיגֶענְשְׁטֶעלְט אִין דִיא טָעג וְוִיל לִיכְטִין אוּנ אִיךְ הָאב נַיִיא דָער צוּגִיגְן

מְאוּרוֹת וְגַם שְׂחָקִים. וְכָל דֶּרֶךְ מְאֹד נֶחְשַׁךְ. סָתוּם
לְפָנַיִךְ: כִּי הַשְׂחָקִים מְאֹד זוֹרוּ וְאָסְפוּ לְאוֹרָם. לְפָנֶיךָ
כָּל שָׁאוֹן. עַל רוֹב יְגוֹנַיִךְ: צִיּוֹן בְּשׂוֹפָר תִּקַּע. עַל
הַר וְגֶבַע דְּאִי. צָרְחִי בְּמַר וּבְכִי. עַל מוֹת סָרָנַיִךְ:
שִׁלְחוּ שְׁלָלֵךְ בָּאֵשׁ. צִיּוֹן לְמִרְמָם. הֲלֹא טָבְעוּ שְׁעָרַיִךְ
בְּתוֹךְ אֶרֶץ אֲדָנַיִךְ: הִנֵּה לְמִרְמָם נְתוּנָה בַּת יְהוּדָה.
וְאֵין מֵשִׁיב לְנַפְשָׁהּ. עֲלֵי שִׁמְמוֹת שְׁמָנַיִךְ: צִיּוֹן בְּמַר
תִּבְכִּי מֵאַיִן מְנַחֵם. אֲשֶׁר רָחַק מְאֹד מִקְרוֹב נַחֵם
בְּחוֹנַיִךְ: קוֹלֵךְ בְּקוֹל יָם וְגַם תַּנִּין וַיַּעֲנֶה. וְקוֹל נָהִי
וּבְכִי אֲשֶׁר תַּחַת סְלוֹנַיִךְ: צִיּוֹן לַמָּרוֹם שְׂאִי עֵינַיִךְ.

פירוש ע"ט

אוּן דִיא לָבָנָה אוּן אַלֶּע וָועֶלְט זָענֶן עֶם אִיז נִיט פַּר הַאנְדֶן קֶיין קְוִויקוּנְג
זַייֶער פִּינְסְטֶר גְוָואָרֶן זַיי זָענֶן גְוָואָרֶן צוּ אִיר לַייב אוֹף דֶעם פַּר וּוִיסְטוּנְג
פַּר שְׁטָאפְּט פַּר דִיר: כִּי דָעָן דִי הִימֶלְן פּוּן דַיינִי פֶּעטֶר דָם הַיסְט דִי בֶּעסְטִי
זָענֶן גְוָואָרֶן זַייֶער וּוִי פְּרֶעמְד צוּ דִי פּוּן דִי יִשְׂרָאֵל הָאבֶּן זַיי פַּר וּוִיסְט:
זִיצֶערְם פּוּן דֶעם לַאנְד וַוייל זַיי הָאבֶּן צִיּוֹן זָאלְסְט וּוייֶנֶן מִיט
אַיין גְטָאן זַייֶער לִיכְט פַּר דִי אוֹגֶן פּוּן בִּיטֶערְקֵייט אוּן זָאלְסְט דִיךְ נִיט
אַלֵּי הַיידֶן אִיבֶּר דַיין פִּיל טְרוּעֶרְקֵייט לָאזֶן טְרַייסְטֶן וָום גָאט הָט זִיךְ פּוּן
בְּלָאזְט מִיט שׁוֹפָר אוֹף דִי הוֹבֶע בְּעֶרְג דִיר הַיינְט מֶער דֶר וַוייטֶערְט אֵייֶדֶר
הִילֶע דִיךְ אַיין אִין אַש אוּן שְׂרֵייא עֶר אִיז גְוִיסְן פְּרַייֶער נָאהִינְט צוּ דִיר
מִיט אַבִּיטֶער גְשֶׂרֵיי אוֹף דֶעם טוֹט טְרַייסְט דַיינֶע גְּפְרוּבְטֶע יִשְׂרָאֵל. דַיין
פּוּן דַייֶנֶע הֶעֶרֶן דִי פַּיינְט הָאבֶּן פַּאר קוֹל הַייב אוֹף צִיּוֹן אַוּו וּוִי דָאס קוֹל
בְּרֶעְנְט דַיין זַאק רוֹב מִיט בַּייֶער צִיּוֹן פּוּן דַיינֶע אוּג רַוּאִיגְן אוּג מַאךְ הֶעֶרְצֶן
אִיז גְוָואָרֶן צוּא טְרָאטֶן. פַּאר וָואר אַיין קוֹל פּוּן בְּרוּמוּנְג אוּג גְוִויין דָם
עֶם זָענֶן גְוָואָרֶן דַייֶנֶע טוֹעֶרְן אוּג אִיז פַּר דֶעם וַוייל דוּ הָאסְט וּוִידֶער
דַייֶנֶע שְׁוֶועֶר אַיין גְזוּנְקֶען אִין דֶר גְשַׁפֶּענִיגְט נָאט אוּג בִּיסְט גְוָואָרֶן וּוִי
עֶרֶד: הִנֵּה דִיא שְׁטָאט יְהוּדָה אִיז דֶערְנֶער: צִיּוֹן לַמָּרוֹם הַייב אוֹף דַייֶנֶע
גְוָואָרֶן גְגֶעבֶּן צוּ אַיין טְרֶעטְוִוגְג אוּג אוֹגֶן צוּם הִימֶל אוּג אוֹף זֶעה אוּג

חורבן בית המקדש

אוּג ח' נָאט זָאלְסְט דָאס מִיר נִיט גִידַייְנְקֶען אוּג אוּג הָאט גִיזָאגְט רְבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם בִּין אִיךְ דָעָן
זָאלְסְט דִיךְ נִיט דָעָר בַּארִימֶען אִיבֶּער מַייֶנֶע נִיט גִיווֶען אַיין וָואר הָאסְטִיגְר פַּאסְטוּךְ אִיבֶּער
קִינְדֶער. דָעָר נָאךְ הָאט מֹשֶׁה אָן גִיהוּיבְן יִשְׂרָאֵל פָּערְצִיג יָאר אוּג בִּין קָאר זַייא נִילָאפְן

וְגַם תְּרֵאִי סְפָדִי וְהֵילִילִי. עֲלֵי עָזְבֵךְ תּוֹאֲנַיִךְ: צִיּוֹן תְּקוֹנְנִי עֲלֵי אָבוֹת וְשַׁאֲלִי מְכוֹן בֵּיתֵךְ. וְגַם עֶזְרֵךְ. חוֹסֶן קְצִינַיִךְ: אֵל הַמְּעָרָה לְכִי. צָרְחִי בְּמַר וּבְכִי. עַנּוּ בָנַיִךְ וּבְנוֹתַיִךְ וְנִינַיִךְ: שָׂרָה כִּשְׁמְעָה לְקוֹלֵךְ. גַּם מְבַכָּה עֲלֵי בָּנִים אֲשֶׁר נִשְׁבּוּ אֶל כָּל שְׁכֵנַיִךְ: רָחֵל וְלֵאָה בְּכוּ. בְּלֵהָה וְזִלְפָּה הֲלֹא קוֹנְנוּ. וְקִרְאוּ בְּקוֹל. מְחִי בְּפָנַיִךְ: כִּי הָאֱלֹהִים הֲלֹא לָנֶצַח וְלֹא יִזְנַח. כִּי תִקְוָה הִיא וְרוֹב שָׁלוֹם לְבָנַיִךְ:

צִיּוֹן יְדִידוּת יְדִיד צָעִיר לְשָׁרַיִךְ. שָׁכְנָתְ כְּתִפָּיו בְּרוֹב עֲנָוֹת הֲדָרַיִךְ: צִיּוֹן הֲדַר כָּל חֲדַר מִטּוֹת. וְכָל מִשְׁכָּב הוֹדִים יְדִידֵךְ בְּבֹא חַדְרֵי חֲדָרַיִךְ: צִיּוֹן בְּרוּכָה בְּרָכָה עֶלְיוֹנָה עֲלֵי רֹאשֵׁךְ. לְמוּלֵךְ מְחַטָּבִים שְׁעָרַיִךְ: צִיּוֹן יְרֻשַּׁת זְאֵב עָרֵב. שְׁבִי פְּאֵרֵךְ בַּעֲדֵי עֲדָיִים. עֲדֵי עָלוּ כְתָרַיִךְ: יָפִית בְּרוֹב הוֹן וְהֵן

פירוש ע"ט

קְלָאג אוֹף דָעם וָוס עָס הָט דִיךְ פַּר אוֹג דַיינֶע טֶעכטֶער אוֹג דַיינֶע
לָאזן דַיינֶע הֶערשַׁאפְט וָוס אִיטְלִיכֶר אִיינִיקְלִיךְ: שָׂרָה שְׁרָה אַז זִיא הָאט
מֶענטֶש אִיז גֶעזָאגְט אִין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל גֶהערְט דַיין קוֹל הָט זִיא אוֹף גָעווֵיינְט
אוּנְטֶער זַיין וויין שְׁטָאק אוֹג אוּנְטֶר אוֹף דִי קִינְדֶר וָואם וַיי וֶעגִין גָעוֹארֶן
זַיין פַּיִיג כְּלוּמֶר וַיִיא הָאבֶּען גֶהאט גִּפַאנְגֶן צוּ אַלֶע דַיינֶע שְׁכֵנִים: רָחֵל
גָרוֹם גוֹטֶם: צִיּוֹן הֶקִינְנִי קְלָאג אוֹג רָחֵל אוֹג לֵאָה וַוייְנְט פַּר וָואר קְלָאגְט
רוּף צוּ דִי אָבוֹת בֶּעט פּוּן וַיי אַז וַיי אוֹג רוּפְט מִיט אֲהוֹךְ קוֹל אוֹג טוּט
וָאלֶבֶּעטֶן גָאט אוֹף דַיין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ תְּפִלָּה צוּ גָאט כִּיט אַייֶער פָּנִים: כִּי
אוֹג דוּ אַלֶיין טוּא אוֹף תְּפִלָּה צוּ גָאט דֶען גָאט אִיז דָאךְ אֵיין אִיבֶּיגֶר גָאט
וָוס עֶר אִיז דַיין הֶעלְפֶער אוֹג דֶער אוֹג עֶר פַּר לָאזט נִיט אוֹף אַייבִּיג: כִּי
שְׁטַארְקֶער פּוּן דַיינֶע הֶערֶן: אֶ אוֹף תִּקְוָה הִיא וְרוֹב שָׁלוֹם לְבָנַיִךְ. דְרוֹם
דֶר מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה פּוּן דִי אָבוֹת גַיי אִיז אוּנְטֶר הָאפְנוּנג אֵיין הֶעכְטֶע
שְׁרֵיי מִיט בִּיטֶערְקֵיט אוֹג גְוַוייְן וָוס הָאפְנוּנג אוֹג פְּרִיד וָוֶעט עֶר גָעבֶּען
דִי כַּשְׁדִים הָאבֶּן גְּפַיינִיגְט דַיינֶע זוֹן צוּא דַיינֶע קִינְדֶער:

חורבן בית המקדש

אֵין דֶער מִדְבָּר מִיט נָאר בַּיין כֹּחַ אוֹג אַז עָס קוּמְען אוֹג אִיצוּנְד אַז וַיִיא וָעֶנֶען שִׁין פַּאר
אִז גִיקוּמֶן דִיא צַייט וַיִיא וָאלֶן זַיין אֵין דֶעם סְרִיבִּין גִיוָואהרין הָאסְטוּ נָאךְ כִּיר גִישִׁיקְט אִיךְ
בַּיילִיגֶן בֵּיגֶר הָאסְטוּ אוֹף דִיר גִיזוּכְט אִיךְ וָאל וַוייְנֶען אוֹג קְלָאגֶן. אֵין דֶער צַייט הָאט
שֶׁהָאבֶּן אֵין דֶער מִדְבָּר אוֹג וָאל אַהֵין נִיט מֹשֶׁה גִיזָאגְט צוּא יְהוֹשֻׁעַ קוּם מִיט קוּם אִיךְ

רָבִית בְּדֵעוֹת. וְהֵן מְזַקְנֵי צוֹעֲנִים. חָכְמוּ נָעֲרַיִךְ: הָיִית יְפֵה מִכֹּלָּ. נָאוָה בְּכָל מַהֲלָל. עָלִית וְשָׁבִית שְׁלַל. מַלְכֵי מְגוּרַיִךְ: בָּךְ בְּרוָחָה אֲנוּשׁ לָן מִבְּלִי חֵטְא. בָּךְ כְּפֹר בְּקָרְבָּן תָּמִיד מְכַפְּרַיִךְ: יְסַדְתְּ בְּזִיו לְפָאֵר. חָרְבַת בְּתוֹךְ אָב בְּאַךְ אֶשְׁאַף לְזֹאת אֶשְׁאַב. מֵימֵי תַּמְרוּרַיִךְ: נִרְאוּ בְּעִוְרֵךְ פְּנֵי קוֹנֶה. בְּנֵי מַחֲנֶה רְצוֹן לְשׁוֹכְנִי סְנֶה. בְּשִׁנֵּי חֲצֵרַיִךְ: עוֹשֵׁי מְלַאכְתֵּךְ בְּחוּט. הִתְעַשְּׁרוּ בְּרֹכוּשׁ כָּל הוֹן יָקָר נִמְצָא. לְקַהַל עֲשִׁירַיִךְ: נִבְחַר מְקוֹמֵךְ לְצוּר בָּהַר בְּאוֹם בְּחוּרָיו. בָּחַר בְּמוֹצָאֵךְ. וּבַכֹּהֲנִים בְּחִירַיִךְ: בָּךְ דָּר בְּגִיל נֶהְדָּר. אַדִּרֵךְ בְּכָל הוֹד וָדוּר. עֶרְכֵּךְ בְּבָא לַעֲדוֹר. עֲדָרֵי חֲבֵרַיִךְ: עָלָה גְּבוּלֵךְ דְּבִיר צָלַע יְבוּס. לֹא לְעֵין עֵיטָם. לְבִלְתִּי שְׁאֵת כִּתְפוֹת דְּבִירַיִךְ: קָרָא יָיָ שְׁמֵךְ עַל שֵׁם שְׁנֵי כֹהֲנִים. דָּוִד מְצָאֵךְ בְּחִיל בְּשִׂדֵה יְעָרַיִךְ: בָּנָה מְעוֹנֵךְ בְּנוֹ. וַיַּחֲנֵכְ שֵׁם בְּשֵׁם אָבִיו אֲשֶׁר קִדְּמוֹ. נָחֲתַם בְּשִׁירַיִךְ: וּבְמַחְשְׁבוֹת בּוֹרְאֵךְ עָלִית. בְּמֵרֹם בְּרֹא תִבֵּל. וְשַׁחַק וְעוֹלָם עַל עֶפְרַיִךְ: וּבְמֵי מְרִיבָה בְּיוֹם זַעַם. אֲזַי טָהֳרָה אַרְצֵךְ. וְלֹא גוּשְׁמָה בְּכִלּוֹת יְצוּרַיִךְ: יָרַד בְּעִתּוֹ מְטַר אַרְצֵךְ. זְמַן לַיְלָה בָּא לְבָרְכָה. וְטַל לָן בְּקִצְיֵרַיִךְ: הָיִית לְשִׁית חוּג יְסוֹד. מִמֵּךְ תְּעוּדָה וְסוֹד קְדוֹשׁ יָרַחְתְּ לְפִי עֲדִים מַעֲבָרַיִךְ: בָּנִים וּבָנוֹת תְּשׁוּקָה. בַּשּׁוּק שׁוֹקְקוּ. שָׁחֲקוּ וְהִשְׁתַּקְשְׁקוּ בַּסָּךְ עוֹבְרַיִךְ: בְּחַג פֶּסַח נִפְלָאוּ. פּוּרִים בַּפֶּה סָלָאוּ. טַל אוֹר וְחֵן נִמְלָאוּ. זַכּוּ נְזִירַיִךְ: אֵיךְ אֶשְׁמְחָה עוֹד בְּחַג. אֵיךְ אֶעֱלוֹז עוֹד בְּפוּר. עַד כִּי יְבוֹאוּן. יְמֵי שָׁשׁוֹן לְפוּרַיִךְ: אַרְצֵךְ חֲמוּדָה מְאֹד לֹא נֶחְמָדָה. בַּעֲלוֹת בָּנִים חֲמוּדִים. לְבֵית מַחְמַד מְגוּרַיִךְ: נַעֲלָה עֲנַן הַקְּטֹרֶת. מִמְּקוֹם מְקֻדָּשׁ יָצָא מְקוֹמוֹ. עֲשַׁן אֵשׁ מְנַחְיַרַיִךְ: בִּקְרוֹב מְרֵעִים בָּעִיר שִׁלְּחוּ בְּכַרְמֵךְ בְּעִיר. עֵרוּ וְעוֹרְרוּ. בְּעִיר וְקַדִּישׁ בְּעָרַיִךְ: בְּרֹזֶל בְּלִי נִשְׁמַע קוֹלוֹ בְּעֵת נִבְנֵית. אֵיךְ חֲרְבוֹת צוּרִים. בָּךְ תָּקְעוּ מְצִירַיִךְ: עַל זֹאת בְּשַׂק עוֹבְרִים [illegible]. אֲבָל בּוֹטְחִים כִּי יִשְׂמְחוּ

תורבן בית המקדש

עֲיָל וַייא פּוּן דָּעם נָלוּת אַרוּם נָעֲמָען אוֹג. הָאם מִשֶׁה נִיצָאנֶט פּוּן דָּעסָם וועגִן וועלִין מִיר
וָעֲל וַיהֶמֶן וועבר עָם וועם וַייא פּוּן מַיִן הָאנְט. נֵיין צוויא אִיז נִינאנְגֶען מִשֶׁה אוֹג יִרְמְיָה אוֹג
אַרוּם נָעֲמָען הָאם יִרְמְיָה גִיזָאגְט בֶּטֶן קָאן נִיט. אַז וַייא וָעֲנָען גִיקוּמֶען צוּם סַייךְ פּוּן כָּבֵל הָאבֶּן
גֵיין וַיילְט סַיל קָרוּנִים לִיגֶן אוֹיף דָּעם וועג. דִי יִשְׂרָאֵל דָּער עָנְטָען מִשֶׁה הָאבֶּן וַייא נִיצָאנֶט

אַחֲרֵי חִתּוּךְ בְּתָרֶיךָ: לֵב מְדֻוֶּה יַחֲלֶה. לְתַאֲוָה יִכְלֶה. יִישַׁן עַדֵי יַעֲלֶה. עַמּוּד שַׁחֲרֶיךָ: יֶלֶל לְקוֹלִי. אֱלִי אֵיךְ תִּתְאַפָּקִי. הֲלֹא קָרָא לְשַׁק וּבְכִי. אַלּוּף נְעוּרֶיךָ: אָקוּם חֲצוֹת לַיְלָה. עַל מִשְׁמְרוֹת מַאֲפֵל. לְשָׁמוֹר לְאוֹר יְאֻתָּה בֶּקֶר לְשִׁמְרֶיךָ: אָז תִּמְצְאִי צוּף דְּבַשׁ. אָז לֹא תִקּוֹנְנִי בְּרֹאשׁ. כִּי תִתְפּוֹנְנִי בְּרֹאשׁ הָרִים הָרָרֶיךָ: יָבֹא כְּבוֹד הַלְּבָנוֹן לָךְ וְתִתְלַבְּנִי כְּבְנֵי עֲדָרִים. בְּנֵי אֶדֶר גְּדָרֶיךָ: עוּרִי וְהִתְנַעֲרִי עֶרֶךְ יַעַר נוֹעָרִים. נַעֲר יָתוֹ אוֹת. לְעֵץ יַעַר יָעָרֶיךָ: צִיּוֹן לְצִיּוֹן וָאוֹת. עוֹז עוֹד תִּהְיִי וּלְגַם עַמִּים. וְתִגְבַּהְנָה רַגְלַי מִכַּשְׁרֶיךָ: נַצְּלִי עֲדֵי הֶעָנִי. וּתְנִי לְבוּשֵׁךְ שָׁנִי. תּוֹלָע כְּבֵלָה עֲדִי. לְקִשּׁוּר קִשּׁוּרֶיךָ: אַל תֹּאמְרִי לִי. אֲשֶׁר זָקְנָתְ הָיוֹתֵךְ לְאִישׁ. עוֹד תִּתְעַדְּנִי חֲלוֹץ הַשַּׁד לְגוּרֶיךָ: תִּלְדִי בְּנֵי שַׁעֲשׁוּעַיִךְ בְּעֵת עֲדָנָה. תִּתְחַדְּשִׁי בִּנְעוּרִים כְּנִשְׁרֶיךָ: יַסֵּה לְטוֹב יְצָרֵךְ צוּר יוֹצְרֵךְ יְצָרֶךָ. תִּהְיִי נְצוּרָה. כְּעִיר חִבְּרָה לְמוֹרֶיךָ: וְנַאֲלַ בְּעוֹז מִשְׁבִי. לְהָשִׁיב לְאֶרֶץ הַצְּבִי. וִיהִי עִטֶּרֶת צְבִי לִשְׁאָר עֲדָרֶיךָ:

שַׁאֲלִי שְׁרוּפָה בָּאֵשׁ. לְשָׁלוֹם אֲבֵלַיִךְ. הַמִּתְאַוִּים שְׁבוֹן. בַּחֲצַר זְבוּלַיִךְ: הַשּׁוֹאֲפִים בַּעֲפַר אֶרֶץ. וְהַכּוֹאֲבִים הַמִּשְׁתּוֹמְמִים. עֲלֵי מוֹקֵד גְּלִילַיִךְ: הוֹלְכִים

קינת יהודה

אִיצְט דָאַרְצַיילְט דָאר מקונן וָוס אִין
ציון אִיז אֶלְץ גַיוֶוען אוּן וָואס יִידִין
הָאבֶּן פַּאר לָאנְגֶן דוּרְך זַייעֶרע זִינְד בֵּיז וַיי
וֶועלֶן פָּאן תְּשׁוּבָה:

שַׁאֲלִי שְׁרוּפָה בָּאֵשׁ וכו'. דָאר מקונן דָאצַייְלְט
דָעם אוּמְגְלִיק פון ציון אוּן דָעם אוּמְגְלִיק
פון יִידִין אִינ בְּעִקְלָאבְּט אוּן בֶּעוויינְט וָואס דִיא

פירוש ע"ט

שַׁאֲלִי שְׁרוּפָה דוּ תּוֹרָה וָוס דוּ בִּיסְט
וָואנְדֶן פַּר בְּרֶענְט אִין פַּייֶער
דוּרְךְ דִי מַחֲיְבֵי בַּיִת הַמִּקְדָּשׁ פְּרֶענְ
אִין דֶעם פְּרִיד פון דִי יִשְׂרָאֵל וָוס זַיי
קָלָאגֶן אוֹף דֶעם וָוס זַיי גְלוֹסְטֶען צוּ
רוּעֶן אִין דַיינֶע הַארְבְּרִינְגֶן דָם אִיז דִי

בָּתֵּי כְּנֵסִיוֹת אוּן בָּתֵּי מִדְרָשׁוֹת וָואס זַייא גְלוֹסְטֶען צוּ בַּאשְׁטוּיבֶּען זִיךְ מִיט שְׁטוּיב פון דֶער עֶרד אוּן וָואס זַייא וַוייטִינֶען זִיךְ אוֹף דֶעם בְּראנְד פון

חורבן בית המקדש

אַיינֶער צום אַנְדֶערִין מְשָׁה אִיז אוֹיף גִישְׁטַאנֶען
פון זַיין קֶבֶר עֶר וָועט אוּנְז אִים לַייְטֶען פון
אִינְוַוענְדִיג בַּאלַיידִינְר. אִיז נִיקוּמָן אַיין בַּת קוֹל
פון דֶעם הִימֶל אוּן הָט נִיזָאגְט עֶם אִיז אַזוֹיא
אַיין גְזֵירָה פַּר מִיר עֶם קָאן אִי עֶרְש נִיט זַיין.
דָאס מְשָׁה נִיזָאגְט צוּא יִשְׂרָאֵל בַּיינֶע לִיבֶּע

חֻשְׁכִים וְאֵין נוֹגַהּ. וְקוֹוִים לְאוֹר יוֹמָם. אֲשֶׁר
יְזֻרַח עֲלֵיהֶם וְעָלַיִךְ: וּשְׁלוֹם אֱנוֹשׁ נֶאֱנָח
בּוֹכֶה בְּלֵב נִשְׁבָּר. תָּמִיד מְקוֹנֵן עֲלֵי צִירֵי
חֶבְלַיִךְ: וְיִתְאוֹנֵן כְּתַנִּים וּבְנוֹת יַעֲנָה. וְיִקְרָא
מִסְפֵּד מַר בְּגָלָלַיִךְ: אֵיכָה נְתוּנָה בְּאֵשׁ
אוֹכְלָה. תֵּאָכֵל בְּאֵשׁ בָּשָׂר. וְלֹא נִכְוּוּ זָרִים
בְּגַחֲלַיִךְ: עַד אָן עֲדִינָה תֶּהִי שׁוֹכְנָה בְּרוֹב
הַשְׁקֵט. וּפְנֵי פְרָחַי הֲלֹא כִסּוּ חֲרוֹלַיִךְ: תֵּשֵׁב

פירוש ע"ט

דַיינֶע גְוויקְוילְטֶע יְרִיעוֹת. זַיא זָענֶן
נַגאנְגֶן אִין דֶעם פִּינְסְטֶערֶן גָלוּת אוּנ
הָאבֶּען קֵין לִיכְט נִיט נִיהַאט אוּנ
הָאפֶּן צוּ דֶר לִיכְט פוּן דֶר גְאוּלָה וָוס
עָם וָועט שַיינֶן אוֹף זַיי אוּנ אוֹף דִיר:
וּשְׁלוֹם אֱנוֹשׁ אוּנ פְּרִיעֶע דִיא פְּרִיד פוּן
דֶעם מְעַנְטְשֶׁן וָוס עֶר זִיפְצְט וָוס עֶר
וַוייְנְט מִיט אֵיין צוּא בְּרָאבֶּען הָאבֶּן
אוֹף דִי שְׁמֶערצֶן פוּן דַיין וַוייְטָאג:
אוּנ קְלָאגְט אַזוֹ וַוי דִי שְׁלָאנֶגֶן אוּנ
שְׁטְרוֹסְען וָוס זַיי שְׁרַייֶען מִיט בִּיטֶער
גְשְׁרַיי אוּנ עֶר רוּפְט בִּיטֶערֶע קְלָאג
פוּן דַיינֶע וָועגֶן: אֵיכָה נְתוּנָה וַויא
נְשִׁיהָעט אַזוֹ אַזאך דִי תּוֹרָה וָוס זַיא
אִיז גֶגעבֶּן גְוואָרֶן דוּרְך גָאט וָוס עֶר
אִיז פַּייעֶר וָוס פַּאר בְּרֶענְט פַּייעֶר וָאל זַיא פַּאר בְּרֶענְט וָועֶרֶן דוּרְך דֶעם
פַּייעֶר פוּן אֲמֶעְנְטְשֶׁן אוּנ דִי כְּשָׁרִים זֶענֶן נִיט אֲפִּ גִיבְּרִיט גְוואָרֶן אִין דַיינִי
קוּילֶן. אוּנ דָאם פָּנִים פוּן מַיינֶע יוּנגֶע קִינְדֶר זֶענֶן צוּ גְדֶעקְט מִיט דֶערְגֶער
אַזוֹ הָאבֶּן גְאָגְט דִי יִשְׂרָאֵל דֶעמְט מָאל צוּ דִי מַחֲרִיבִי הַמִּקְדָּשׁ: תֵּשֵׁב דוּא

קינת יהודה

פְּלֶלְקֶער הָאבֶּן פַארְבְּרֶענְט דִיא סִפְרֵי תּוֹרוֹת.
מִיר זָאלֶן אִונְז דֶערְמַאנֶען אַז דִי אַלֶע דְרַייא
זַאכֶן אִיז אֵיין זַאך אַסַבָּה צוּ דִי אַנְדֶערֶע. אֵיין
אוֹמְגְלִיק הָאט גֶעבְּרַיינְגְט דֶם אַנְדֶערֶע אוֹמְגְלִיק
לְמָשָׁל עֶם אִיז גִיוֶוען אַגְבִּיר וָוס עֶר הָאט אִין
דֶר יוּגֶענְד־קִין קִינְדֶר גֶעהַאט. צוּ זַיין עֶלְטֶער
אִיז אִים גִיבְּאָרִין גִיוָוארִין אַזוֹכֶן. פַּאר שְׁפַּייזֶן
כְּדֵי וִויא גְרוֹס דִיא לִיבְשַׁאפְט פוּן דֶעם אַלְמֶען
פַּאסֶער אִיז גְוואָרֶן צוּ זַיין אֵיינְצִינֶען וּוּנְק וָוס עֶר
הָט גֶעֶרְעכְנְט עֶר וֶועט מֶער קִין קִינְדֶר הָאבֶּן.
דִי גְרוֹסֶע לִיבְשַׁאפְט אוּנ דָאם פִּיל פַּעֲרְגְענְגֶען
הָאט גֶעבְּרַיינְגְט דֶעם וּוּנְק אַז עֶר אִיז עֶלְטֶער
גִיוָוארִין אִיז עֶר גִיוָוארִין אַבֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה. אוּנ
עֶר הָאט דֶעם פַּאסֶער פַּארְבִּיסְטֶרְט זַיין לֶעבְּן
אוּנ דֶר פַּאסֶער אִיז גִיוֶוען צוּ שַׁאנְדֶע אִין דִיא
נַאנְצֶע שְׁטָאט. עֶר הָאט אִים גֶעשְׁטְרַאפְט מִיט
גוּטֶע רַייד. אוּנ מִיט שְׁלֶעכְטֶע רַייד עֶם הָאט
אֶלֶע גִיט גֶעהַאלְפֶן. בִּיז דֶר פַּאסֶר הָט אֲרוֹיס

חורבן בית המקדש

מַיינֶר אִיךְ קָאן אַיִיךְ אוֹיךְ נִיט אֲרוֹיס גֶעמֶען הָאבֶּן דָאם דֶר עֶרְשְׁט הָאבֶּן זַיי אֶלֶע אֵין
דֶען עָם אִיז אַזוֹא גְנַיג גְוואָרֶן פַּאר נָאט דֶער נִיהוּיבִין צוּ וַוייְנֶען אוֹי וויא אִין קְסוּק שַׁיים
פַּאר נָאט אֶל אַיִיךְ דֶר לַיִיזֶן אוּנ אַז וַיַּא (עַל נַהֲרוֹת בָּבֶל שָׁם יָשַׁבְנוּ גַם בָּכִינוּ) בַּיי דֶעם

בְּרוֹב גַּאֲוָה. לִשְׁפּוֹט בְּנֵי אֵל בְּכָל הַמִּשְׁפָּטִים.
וְתָבִיא בְּפָלִילַיִךְ: עוֹד הִגָּזוֹר לִשְׁרוֹף דַּת אֵשׁ
וְחֻקִּים. וְלָכֵן אַשְׁרֵי שֶׁיְּשַׁלֵּם לָךְ גְּמוּלַיִךְ: צוּרִי
בְּלַפִּיד וָאֵשׁ. הַלְבַעֲבוּר זֶה נָתַתְּ כִּי בְּאַחֲרִיתֵךְ
תְּלַהֵט אֵשׁ בְּשׁוֹלַיִךְ: סִינַי הַעַל כֵּן בָּךְ בָּחַר
אֱלֹהִים. וּמָאֵס בְּגִדּוֹלִים וְזָרַח בְּגִבּוֹלַיִךְ: לִהְיוֹת
לְמוֹפֵת לֶדֶת. כִּי תִתְמַעֵט וְתֵרֵד מִכְּבוֹדָהּ.
וְהֵן אֶמְשׁוֹל מְשָׁלַיִךְ: מָשָׁל לְמֶלֶךְ. אֲשֶׁר
בָּבָה לְמִשְׁתֶּה בְּנוֹ. צָפָה אֲשֶׁר יִגּוֹעַ. בֵּן אַתְּ

קינת יהודה

נָעריסטן פון זַיין הַארְצִין דָּם רַחֲמָנוּת אוּן דָאס
לִיבְשַׁאפְט וָואס עָר הָט נָעהאט צוּ אִים אוּן הָט
אִים אַרוֹיסגָעשְׁרִיבָּען פון שְׁטוּב. דָּער וויכְּן אִיז
אַוועק פון שְׁמָאס. אוּן דָּער פָאטֶר דָאס נִים
נָעוואסְט וָאהִין עָר אִיז אַוועק. עָס אִיז אַיינְעק
נָאנְצֶנגען עָסְלִיכָע יָאהְר דָּר פָאטֶר הָאט פון זַיין
זוּכְן נָאר נִים נָהערְט. אַמָאהָל אִיז צַריין נְקוּמָן
אַבְּחוּר צוּ דָעם אַלְטֶן פָאטֶר אוּן זָאגְט צוּ אִים
אִיר הַיסְט רַבִּי מֹשֶׁה. זָאגְט דָּר פָאטֶער. יָא.
אִיר הָאט אוּיכְּן אַבְּחוּר שְׁמוּאֵל. וִוי דָּר פָאטֶר
דָּם דָּר הֶערְט דָעם נָאמֶן פון זַיין זוּכְן הָט עָר
אַנְגֶעהוּבְּן צִיטֶערִין פון שְׁרֶעק. וִוי דָּער בָּחוּר
הָאט גִיזֶעהְן דָּר אַלְטֶער אִיז אַוִי פָארְצִיטֶערְט
נָוואָרִין זָאגְט דָּר בָּחוּר צוּם אַלְטֶן שְׁרֶעקְט נִיט

פירוש ע"ט

בִּיסְט גְּוֶעסֶן מִיט פִּיל גַּאֲוָה צוּ מִשְׁפֶּטֶן
אִין אַלֶע אַיעֶרֶע מִשְׁפָּטִים. אוּב פון
דֶעסְט וְועגֶען הָאט דִיךְ הוֹרָה מַיין
בַּאשֶׁעפֶער גֶעבֶּן מִיט פְּלָאם פַּייעֶר
אַז צוּ דַיין סוֹף זָאלְסְטוּ פָּאר בְּרֶענְט
וְועֶרֶן אִין פַּייעֶר. דוּ בַּארְג סִינַי אוּב
פון דֶעסְט וְועגֶן הָט נָאט אִין דִיר אוֹס
דֶר וַוייְלְט אוּב הָט פַּאר מִיאוֹסְט אִין
דִי גְרוֹסֶע בֶּערְג אוּב הָט גֶשַׁייְנְט אִין
דַיין גִימַארְק אַז דוּ זָאלְסְט זַיין צוּא
וואוּנְדֶר אוּב צוּ צַייכֶן צוּ דֶר הוֹרָה אַז
זִיא וְועט גִימִינֶערְט וְועֶרֶן אוּב זִיא

וְועט אַראָפּ נִידֶערֶן פון אִיר כָּבוֹד אוּב נוּן אִיךְ וְועל גְּלַייכְען דַיין גְלַייכוּנְג:
מָשָׁל לְמֶלֶךְ עֶם אִיז גְלַייךְ צוּא אַיין מֶלֶךְ וָום עָר הָט גְוַוייְנְט צוּ דֶר חוּפָּה פון
זַיין זון וַוייל עָר הָט גִיקוּקְט אַז עָר וְועט שְׁטאַרְבְּען דֶעם מָאג אַזוֹ בִּיסְטוּ
אוֹיךְ מִיט דַייגְע וַאכְען הָאט גְוואוֹסְט בִּיי מַהַן הוֹרָה וָום דָם אִיז
גְלַייךְ גְוֶעֶן בַּיי דִיא יִשְׂרָאֵל צוּ אִין חוּפָּה הָאט עָר גְוואוֹסְט אַז וַיי וְועֶלְען

חורבן בית המקדש

פַייךְ בָּבֶל זָענֶן מִיר גְיֶעסְען אוּן הָאבְּן גְיוַוייְנְט
דֶער נָאךְ אִיז מִשָּׁה גִיבָּאנְגֶען צוּ דִיא אָבוֹת
אוּן הָאט גְיזָאגְט וָאס הָאבְּן דִיא שׁוֹנְאִים
גִיטָאן מִיט אוּנְזֶערְע. קִינְדֶער הָאבְּן וַיי גִיזָאגְט
אַיין טַייל הָאבְּן גְיהַרְגְּת אוּן גִיהַרְגְּת אוּן אַיין טַייל
הָאבְּן זַיי אַיין טַייל זָענֶן גִיפָאנְגֶען אוּן אַיין טַייל לִיגְן
נָאקְעט אִין דִיא גָאסְן סוּיס אוּן דִיא גָיוֹת

בְּמִלַּיִךְ: הַחַת מְעִיל. תְּתַבֵּם סִינַי לְבוּשֵׁךְ
בְּשַׂק. הַעֲטָה לְבוּשׁ אַלְמָנוּת. תַּחֲלִיף
שִׁמְלַיִךְ: אוֹרִיד דְּמָעוֹת. עֲדֵי יִהְיוּ כְּנַחַל.
וְגִיעוּ לְקִבְרוֹת שְׁנֵי שָׂרֵי אֲצִילַיִךְ. מֹשֶׁה
וְאַהֲרֹן בְּהוֹר הָהָר. וְאֶשְׁאַל הַיֵּשׁ תּוֹרָה
חֲדָשָׁה. בְּכֵן נִשְׂרְפוּ גְּלִילַיִךְ: חֹדֶשׁ שְׁלִישִׁי
וְהוּקַשַּׁר הָרְבִיעִי. לְהַשְׁחִית חֻמָּתֵךְ. וְכָל
יוֹפִי כְּלִילַיִךְ: נָדַע לְלֶחוּת. וְעוֹד שָׁנָה בְּאוֹלָתוֹ.
לְשָׁרוֹף בָּאֵשׁ דָּת. הֲזֶה תַּשְׁלוּם כְּפָלַיִךְ:

פירוש ע"ט

זִינְדִיגֶן אוּנ וָועלֶען מַאכֶן דָאס עֶגֶל:
תַּחַת מְעִיל אוּנ אָן שְׂטָאט פּוּן דֶעם
הָעמְד וָאלְטְסוּ זִיךְ בַּאדֶעקְקֶען אוּנ אָן
קְלֵיידֶען מִיט אַיין זַאק וָאלְטְסוּ מַאר
בַּייטֶן דַיין קְלֵייד. אִיךְ וֶועל נִידֶעריֶען
טְרָערִין בִּיז זַיי וֶועלֶן זַיין אַזוֹ פִּיל וִוי
אַיין בָּאךְ אוּנ זַיי וָאלֶן גֶרַייכֶן צוּ דִיא
קְבָרִים פּוּן דַייֶנע צְווִוי גְרוֹסֶע הֶעלְפֶער
מֹשֶׁה אוּנ אַהֲרֹן וָום דּוֹרְךְ זֵייא אִיז
וָואכֶן גֶעוֶוען דִי תּוֹרָה אִיז דִי יְרִיעוֹת
פּוּן דֶר תּוֹרָה פַּאר בְּרֶעכְט גְּוואכֶן.

קינת יהודה

אִיךְ הָאב צוּ צַייךְ אֲנוּסִין גֶעזִיר פּוּן אַייֶער וִוהֶן
אוּנ אִיךְ הָאב אַבְּרִיךְ פּוּן אַייֶער וִוהֶן צוּ אַייךְ.
אַייֶער וִוהֶן אִיז אִין וִוילָאוּן אִין דֶר יְשִׁיבָה עֶר
אִיז אַגְרוֹסֶער לַמְדָן. אוּנ דָא הָאט אִיר אַבְּרִיךְ
פּוּן דֶעם רֹאש יְשִׁיבָה צוּ צַייךְ אִיךְ הָאב אוֹיךְ
גֶעלֶערְנְט אִין דִיא וֶועלְטִינֶע יְשִׁיבָה. אוּנ פַּאר
אִינְט פּוּן דִי יְשִׁיבָה אֲהֵים צוּ מַיינֶע עֶלְטֶערִין.
אַייֶער וִוהֶן אִיז דֶר בֶּעסְטֶער פּוּן דִי יְשִׁיבָה דֶר
פַּאמֶר הָט גְלַיינְט פְּרִיעֶר דֶעם בְּרִיךְ פּוּן רֹאש
יְשִׁיבָה וָום עֶר שְׁרַייבְט אוֹיךְ זַיין וִוהֶן אַז עֶר
אִיז אַגְרוֹסֶער לַמְדָן אוּנ אִיז נַאנְץ פְּרוּם. נַאכְדֶעם
הָט עֶר גֶעלַיינְט דֶעם בְּרִיךְ פּוּן זַיין וִוהֶן עֶר
בֶּעט דֶעם פַּאמֶר עֶר זָאל אִים כּוֹחֵל זַיין וָום עֶר

דָעם דְּרִיטֶן חוֹדֶשׁ אִיז גֶגַעבֶּען גִיוואכֶן דִי תּוֹרָה דֶר פְּעַרְטֶר חוֹדֶשׁ דָם אִיז
תַּמּוּז אִיז צוּ גְקֶנִיפְט גְוואכֶן צוּא פַּר דַארְבִּין דַיין גְלוֹסְטֶיקֶייט אוּנ גָאר דָאס
שַׁיינֶהֵייט פּוּן דַיין קְרוֹן דָם הֵיסְט דִיא לוּחוֹת וְעֶנֶן צוּ בְּרָאכֶן גְוואכֶן אִין
תַּמּוּז אוּנ דִיא יִשְׂרָאֵל הָאבֶּען גְמוּזְט אוֹם טָאן זַייֶער קְרוֹן וָואס דִי מַלְאָכִים
הָאבֶּן זַיי גְקְרַייגְט. אוּנ דֶר טִיטוּס הָאט נָאךְ גִיטָאן מִיט זַיין נַארֶעשְׁקֶייט צוּ
בְּרֶעכֶען דִי תּוֹרָה אִין פַּייֶער אִיז דָם דֶר טָאפֶּילֶע בַּאצַאלוּנְג וָואס נָאט הָט

חורבן בית המקדש

עָמֶן זַייֶער פְּלֵיש. הָאבֶּן זַיי אַלֶע מִיט אַנַאנְדֶר
אָן גִישְׁלָאפֶן. אוּנ דֶר טִיטוּס הָאט נָאךְ גִיטָאן
אִיז גִישְׁלָאפֶן אוֹיף דָעם קֶעלֶם וּוּמֶעֶר אוּנ
וִוינְמֶער אָן קְלֵידֶער וִויא מִוּם אִיר נַיין אוֹיף

אָתְמַהּ לְנַפְשִׁי אֵיךְ יֵעָרֵב לְחִבִּי אָכוֹל. אַדְרִי
רָאוֹתִי. אֲשֶׁר אָסְפוּ שִׁלְלַיִךְ: אֶל תּוֹךְ רְחוֹבָהּ
כִּנְדַחַת. וְשָׂרְפוּ שִׁלַּל עֶלְיוֹן. אֲשֶׁר תִּמְאַס
לָבֹא קְהָלַיִךְ: לֹא אֵדְעָה לְמָצוֹא דֶּרֶךְ סְלוּלָה.
הֲכִי הָיוּ אֲבֵלוֹת. נְתִיב יוֹשֶׁר מְסִלַּיִךְ: יוּכְתַּק
בְּפִי מִזְבַּח. לְמִסּוֹךְ בְּמַשְׁקֶה דְּמָעוֹת. וּלְרַגְלַי
הֲיוֹת כָּבוֹל כְּבָלַיִךְ: יֶעֱרַב לְעֵינַי. שְׁאוֹב מֵימֵי
דְּמָעַי. עֲדֵי כָלוּ לְכָל מַחֲזִיק בִּכְנַף מְעִילַיִךְ:

קינת יהודה

הָם נָעָנָן אִים גָעזִינְדִיגְט. אוּג עֶר שֶׁעמְט זִיךְ
צוּ קוּמֶען אֲהֵיים. אוּג עֶר רָאם נָעמָאהְן אַנְדָר
עֶר זָאל לֶעֶרְנֶען אִין דָר יְשִׁיבָה אַזוֹ לַאנְג בִּיז עֶר
וָועט קֶעֶנֶען וֶועֶרִין מַרְב. דָער פָאטֶר זָאל פוּן
אִים הָאבִּין כָּבוֹד פַּר זַיין חַרְבָּה וָואם עֶר רָאם
נָעמַאם פוּן אִים. דִי שִׁמְחָה פוּן דֶעם פָאטֶער
אִיז נָאר נִיט מֶעגְלִיךְ צוּ בֶּעשְׁרֵייבִּין. טְרֶעֶרִין
פוּן פְּרֶייד הָאבֶּן נֶעמָאכְט פוּן זַיינֶע אוֹיגִין. אוּג
עֶר רָאם נֶעזָאגְט זָעה מַיין זוהֶן וִוי פִיל יְסוּרִים
הָאסְטוּ נֶעהַאם. וִוי פִיל מָאהְל הָאבּ אִיךְ דִיךְ
נָעשְׁלָאגִין אוּג גֶרוֹיסֶנְטֶעִרִיבֶּען פוּן שְׁטוּב. בִּיז
דוּ הָאסְט דִיךְ נֶעבֶּעסֶערְט. אוּג אִיצְט אִיז דָאךְ
דִיר אוֹיךְ נִיט גוּט. וָוא אִיז דַיין נֶעלֶעגֶער אִין
דֶער יְשִׁיבָה אוֹף אַבּאנְק. אוֹף צוַאק שְׁטְרוֹיא.

פירוש ע"ט

אוּנְז צוּא גְזָאגְט אִיךְ טוּא מִיךְ פַּאר
וואוּנְדֶערֶן וִוי זָאל זַיין זִים צוּא מַיין
גוּמֶן עֶסִין וַואֲרְג נָאךְ דֶעם אַז אִיךְ
הָאבּ גֶעהֶען אַז דִי בַּשְׂדִים הָאבֶּן אַיין
גְזַאמִילְט דַיין זַאק רוֹב אוּג אֲלֶע דִיא
סְפָרִים אִין אִיר גַאם פוּן דֶער שְׁטָאט
אוּג הָאבֶּן זִי גִיטָאן דֶעם דִין וִוי אַיין
עִיר נִדַחַת אוּג הָאבֶּן פַּר בֶּרֶענְט דֶעם
זַאק רוֹב אוּג דִיא סְפָרִים פוּן גָאט אוּג
דָם הָאבֶּן גְטָאן דִי עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וָום
דוּ הָאסְט פַּר מִיאוּסְט זִי צוּ קוּמֶען
אִין דַיין קָהָל. אִיךְ קָאן נִיט גִיפִּינֶען
קֵין אַיין גִיטֶרֶעטֶענֶעם וֶועג דָאם הֵיסְט אִיךְ וִויס נִיט קְלָאר. קִיין הֲלָכָה
עָם זָענֶען פַּאר וִויסְט דִי רֶעכְט פַּארְטִיגִי דַייגֶע שְׁטֶעג: יוּמְתַּק בְּפִי מִזְבֵּחַ עָם
זָאל וֶועֶרֶן גִזִיסְט אִין מַיין מוֹיל וִויא הָאנִיג צוּא צִיהֶען וִויא גִיטְרַאנְק דִיא
טְרֶעהֶרֶען אוּג מַייֶנֶע פִּים זָאל זַיין גְבוּנְדִין מִיט אַייֶעֶרְנֶע קִייטֶן עָם זָאל
זַיין זִים צוּ מַייֶנֶע אוֹיגִין צוּ שָׁעפֶּן דִיא וואסֶער פוּן מַייֶנֶע טְרֶעהֶרֶן וָואם
גִייֶען אוֹם אוֹף דֶעם וָואם דִיא בַּבְלִים אוּג דִי בַּשְׂדִים הָאבֶּן פַּר לֶענְט צוּא
אַלֶע וָום הָאבֶּן גְטָאן בַּאגְרֵייפֶּען אִין דֶעם עָק פוּן דַיין קְלֵייד דָאם מֵיגְט

חורבן בית המקדש

דִיא בֶּערְג אוּג שְׁטֵייגֶער הָארְוִים אֶן שִׁיךְ וִויא זוּנֶן וָוארוּם אִיז זִיא נִיט פִּינְצֶטֶער גִיוָוארִין אִין
זָענֶען אַייֶערֶע הֶענְט גִיבּוּנְדִין אַהִינֶטֶר דֶר נָאךְ דֶער שְׁעה וָואם דֶער שׁוּנֶא אִיז אֲרַיין גִיגַאנְגֶען
הָאם מְשָׁה גִיזָאגְט פַּאר פְּלוּכְט זָאל זַיין דִיא אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָאם דִיא זוּנֶן צוּא אִים

אַךְ יֶחֶרְבוּ בְּרִדְתָּם עַל לְחָיַי. עֲבוּר כִּי נִכְמְרוּ
רַחֲמַי לְנָדוֹד בְּעָלַיִךְ: לָקַח צְרוֹר כַּסְפּוֹ. הָלַךְ
בְּדַרְכּוֹ לְמֶרְחוֹק. וְעִמּוֹ הַלֹּא נָסוּ צְלָלַיִךְ: וַאֲנִי
כְּשָׁכוֹל וְגַלְמוּד. נִשְׁאַרְתִּי לְבַד מֵהֶם. כְּתוֹרֶן
בְּרֹאשׁ הַר מִגְדּוֹלַיִךְ: לֹא אֶשְׁמַע עוֹד לְקוֹל
שָׁרִים וְשָׁרוֹת. עֲלֵי כִּי נִתְקוּ. חֶבְלֵי תֻפֵּי
חֲלִילַיִךְ: אֶלְבַּשׁ וְאֶתְכַּם בְּשַׂק. כִּי לִי מְאֹד

מירוש ע"ט

מָען זַיי הָאבֶּען אוֹם גְּהַרְגְּתְ אַלָע
תַּלְמִידֵי חֲכָמִים: אַז יֶחֱרְבוּ אֲבֶר מַיְינֶ
טְרֶעהֶרן יָענֶן טְרוּקִין גְּוָוארֶן אַז זַיי
זָענֶן גְּקוּמֶן אוֹף מַיינֶע קִין בַּאקֶן פוּן
וָועגֶן דִיא נְרוֹסָע הַיץ פוּן דִיא צָרוֹת
וָום זָענֶן אִין מִיר וַוייל עֶם אִיז וָוארֶן
דֶער הַיצֶט מַיין עֶרְבַּארֶעמְקַייט פוּן
וָועגֶן עֶם זָענֶן פַּר וָואגִילְט דַיינֶע
בַּעֲלִים דָם וָענֶן דִי תַּלְמִידֵי חֲכָמִים:
לָקַח גָאט הָט גִינוּמֶן זַיין בִּינְטֶל וִילְבֶּר
דָם וָענֶן דִיא צַדִּיקִים אוּן תַּלְמִידֵי
חֲכָמִים אוּן אִיז גְּנַאנְגֶען אִין וַוייטֶען
וָועג אוּן מִיט אִים אִיז אַוועק גְּפָלוֹגֶן
דַיין שָׁאטֶן פוּן דֶער תּוֹרָה: וַאֲנִי אוּנ
אִיךְ בִּין גִיבְּלִיבֶן פַּר צוּקְט אוּן אַלַיין
פוּן זַיי אַזוֹ וִוי אַיין גֶעסְט בּוּם וָום עֶר
שְׁמֵיט אַלַיין אוֹף דִי שְׁפִּיץ בְּעֶרג אִיךְ

קִינות יהודה

וִיא אִיז דַיין עָסֶן. בַּיי פָּרְעמְדָע מֶענְטֶשֶׁן. אַלַע
מָאג בַּייא אַיין אַנְדָער בַּיַּל הַבַּיִת. וָען דִיא
וָואלְטֶן גָלַרוּפְט בַּיי מִיר אִין דֶּרְהַיים אֲצֶעהֶנְטֶיל
וִוי דִי לֶערוּנְטֶם אִין דָר יְשִׁיבָה. וָואלְסְטוּ דָאךְ
בַּיי מִיר נִיגֶעסִין דָם בָּעסְטֶע עֶסִין אוּן גְשָׁלָאפִין
אוֹף אַשַׁיינֶע בָּעם מִיט בְּעסֶעוַוייאנְס דָר פָּאטֶר
הָם גְעוָוארֶם בִּיז עָר הָם גִיעֶנְדִיגְט זַיין נֶדֶר אוּנ
אִיז אַלַיין גִיפָאהֶרן צוּ אִים אִין דִי יְשִׁיבָה אוּן הָם
אִים גְנוּמֶן אַהֵיים מִים גְרוֹס כָּבוֹד. דָם וָאלְבִּיגֶע
הָאם נָעמְרָאפִין בַּיי הקב"ה מִים דִי יוּדִין. פוּן
וָועגֶן זַיייֶער פִיל גוּטֶם וָום זַיי הָאבֶּן נָעהַאם אִין
אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. הָאבֶּן זַיי פַּארְלָאזֶן דִי תּוֹרָה.
אוּנ אַז זַיי הָאבֶּן פַּארְלָאזֶן דִי הוֹרָה אִיז חֻרוּב
גִיוָואקְסֶן צַיין אוּנ אַז צַיין אִיז חֻרוּב גִיוָואקְסֶן אִיז
נָעקוּמֶן גְּבוּכְדְנֶצַר מִים זַיינֶע שָׂרִים אוּנ הָאבֶּן
צוּרִיסֶן אוּנ פַּארְבְּרֶענְט דִי תּוֹרָה. אוּנ הָאבֶּן
פַּארְטְרִיבֶּען דִיא יוּדֶן אִין נָלוּת בָּבֶל. אִין בָּבֶל
הָאבֶּן דִי יוּדֶן צוּרִיק גֶענוּמֶן דִי הוֹרָה. אוּנ עָם
זָענֶן גִיוָואקְסֶן תַּנָּאִים אֲמוֹרָאִים גְאוֹנִים. וִוי דִי
בְּרִיף זָענֶן גִקוּמֶן צוּ הקב"ה. אַז דִי יוּדֶן לָערְנֶן

תורכן בית המקדש

נִיעֶנְטֶפֶּערְט מֹשֶׁה דִי וָואר הָאסְטֶינֶער פַּאסְטוּךְ
וָואם הָאב אִיךְ נִיקָאנְט טָאן מָען הָאם מִיךְ
גָאנְט אוּן צוּ דֶער הָאם נָאךְ הָאם מֹשֶׁה נִיתָאנְט אוֹי וַוייא
לִיכְט. דֶער נָאךְ הָאם מֹשֶׁה נִיתָאנְט אוֹי וַוייא
גִישְׁרִיעֶן אוֹיף דָעם לוֹיטֶערְקַיים פוּן דָעם בֵּית

המקדש

יָקְרוּ. עָצְמוּ בְּחוֹל יְרִבְיוֹן. נַפְשׁוֹת חֲלָלַיִךְ:
אָתְמַהּ מְאֹד עַל מְאוֹר הַיּוֹם. אֲשֶׁר יִזָּרַח אֶל
כֹּל. אֲבָל יַחְשִׁיךְ אֵלַי וְאֵלַיִךְ: וַעֲקִי בְּקוֹל מַר
לְצִיּוֹר. עַל שִׁבְרוֹנֵךְ וְעַל חֲלָיֵךְ. וְלוּ יִזְכּוֹר
אַהֲבַת כְּלוּלַיִךְ: חִגְרִי לְבוּשׁ שַׁק עַלֵּי הַבְּעָרָה.
אֲשֶׁר יָצְתָה לְחַלֵּק וְסָפְתָה אֶת תְּלוּלַיִךְ: כִּימִי
עֲנוּתֵךְ יְנַחֵמֵךְ צוּר. וְיָשִׁיב שְׁבוּת שִׁבְטֵי
יְשׁוּרוּן. וְיָרִים אֶת שְׁפָלַיִךְ: עוֹד תַּעֲדִי בַּעֲדִי
שָׁנִי וְתוֹף תִּקְחִי. תֵּלְכִי בְּמָחוֹל. וְצָהֲלִי

קינת יהודה

תּוֹרָה אִין יְשִׁיבוֹת. דָּם הקב״ה נֶעְזָאגְט הַלְוַאי
וָואלְטִין דִּי יִידֶן בָּעלְערוּנְט ה׳ֿ״ה וֶועֶן זִיי זֶענֶן
נִיטְעֶן אִין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אַצְעהָנְפִּיל וִוי זִיי לָערְנֶן
אִין בָּבֶל. וָואלְטִין זַייא דָאךְ נִים פַּארְטְרִיבְּען
גְּוָוארֶן פּוּן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. אוּן זִיי וָואלְטִין נִים
בָּעדַארְפְּט זַיין אֲרַעמְע לַיים אִין בָּבֶל. זִיי הָאבֶּן
בָּעקֹמֶנְט זַיין רַייכֶע מֶענְשְׁשִׁין אִין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.
נָאר וַויי? זַייא לָערְנֶן תּוֹרָה אִין בָּבֶל דְּרִיבְּער
וָועל אִיךְ זִי צוּרִיק בְּרֶיגְנֶגֶן אִין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.
וִי דָר פָּאטֶר הָאט צוּרִיק גֶעבְּרֶיגְנֶט זַיין זוּהָן
פּוּן דֶּער יְשִׁיבָה מִים גְּרוֹיס שִׂמְחָה. אוּן צִיוֹן
וָועט צוּרִיק הָאבִּין אִיר כָּבוֹד אוּן דִּיא תּוֹרָה
וָועט צוּרִיק בָּעקֶרִיגְט וָועֶרִין מִים גְּרוֹס כָּבוֹד
וִוי עֶס שְׁטֶייט אִין פְּסוּק וּכִי מִצִּיוֹן תֵּצֵא תוֹרָה
וּדְבַר ה׳ מִירוּשָׁלָיִם). דִּי תּוֹרָה אוּן נְבוּאָה וָועט

פירוש ע״ט

זֶענֶן שְׁטַארְק זִיי זֶענֶן מֶער פּוּן זַאמְד
דִּי לַייבֶּר פּוּן דַיינֶע דֶער שְׁלָאגְענֶע.
אִיךְ טוּא מִיךְ וואוּנְדֶערֶן אוֹף דֶעם
לִיכְט פּוּן דֶעם מָאג נָוס צוּ אַלֶע וָועט
עֶר שַׁיינֶן אֶבֶּער צוּ מִיר אוּן צוּ דֶער
תּוֹרָה טוּט פִּינְסְטֶר זַיין: וַעֲקִי שְׁרִיא
מִיט אַבִּיסֶער קוֹל צוּם בַּאשֶׁעפֶּער
אוֹף דַיין בְּרָאךְ אוּן אוֹף דַיין קֶרֶענְק
וָועֶר וָואלְט גֶּגֶעבֶּן אַז עֶר זָאל גֶּרֶענֶקֶן
דִּיא לִיבְשַׁאפְט פּוּן דַיין יוּגֶנְט: חִגְרִי
גוּרְט אוּן קְלֵייד אָן אֵיין זַאק אוֹף
דֶעם פַּייעֶר וָום דּוּ בִּיסְט אָן גִּיצוּנְדֶן
גְּוָוארֶן אוּן בִּיסְט צוּ טֵייל גְּוָוארֶן
אוֹף פִּיל שְׁטֵיקֶר אוּן דָם פַּייעֶר הָט פַּאר דָארְבֶּן דַיינֶע הוּיפְּען דָאם מִינְט
מָען דִּיא הֲלָכוֹת. דֶּער בַּאשֶׁעפֶּר זָאל דִיךְ טְרֵייסְטֶען אַזוֹ וִוי דִּיא טֶענֶע פּוּן
דַיין פַּיין אוּן זָאל וִויידֶר קֶערֶען דִּיא שְׁבָטִים פּוּן יַעֲקֹב אוּן זָאל דֶער הוּיבֶּן
דִיךְ פּוּן נִידֶערְקֵייט אוּן זָאלְסְט וִיךְ צִיוֹן מִיט צִירוּנְג פּוּן גְּפַארְבְּטֶע
קְלֵייד אוּן אַיין פּוּיק זָאלְסְטוּ גֶעמֶען אוּן זָאלְסְט גַיין צוּא דֶעם מַאנְץ אוּן

חורבן בית המקדש

מְשָׁקָדְ וָואם אִיז פַּאר פִּינְצֶטֶערְס גְּוָוארֶן אוֹי
וַויי אִיז גְּוִקוּמֶען דִי צַיים וָואם דוּ בִּיסְט
מָרוּד גְּוָוארֶן אוּן דָאם הֵיכָל אִיז פַּאר בְּרֶענְט
גִּיוָוארֶן אוּן פַּאר פִּינְצֶטֶערְס מִים דִי קִינְדֶער גֶיין
אִין גָלוּת אוּן אִין גִּיפַיינְקֶענְעש דֶער נָאךְ הָאם
מְשָׁת גְּוָואנְט אִיר פַּיינְדֶערְס אִיךְ בַּייא-שָׁוּוער

בְּמִחוֹלַיִךְ: יָרוּם לְבָבִי בְּעֵת צוּרֵךְ לְאוֹר לָךְ.
וְיַגִּיהַ לְחָשְׁכֵךְ וְיָאִירוּ אֲפֵלָיִךְ:

צִיּוֹן צְפִירַת פְּאֵר חֲדָוַת אֲגוּדַיִךְ. זַעֲקִי בְרָמָה בְּקוֹלֵךְ עַל
אֲבוּדַיִךְ: אֶל הַבְּנוּיָה לְבַקֵּשׁ וּלְחַנֵּן לָאֵל. שָׁלוֹם יִשְׁפּוֹת לָךְ
וְגַם לִבְנֵי בְחִירַיִךְ: בַּעַל בְּחִירֵךְ אֲשֶׁר לָךְ אַהֲבָתוֹ. לְזָר נֶהֱפַךְ
לְנֶגְדֵּךְ וְגַם נֶגֶד גְּדוּדַיִךְ: גּוֹלֵךְ וּפֹתֵחַ בְּלוּחַ לֵב. אֲזַי נִשְׁקַטְתְּ
בֶּטַח בְּשַׁלְוָה שָׁדוֹכָה עַל רְדִידַיִךְ: דַּבְּרִי נְכוֹחוֹת לְרַעְיֵךְ
לְהָלִיץ עֲבוּרֵךְ. אַף תִּצְפְּצְפִי לְהָרִים קוֹל הֲדָרַיִךְ: הָשֵׁב יְדִידֵךְ
לְמִטָּתֵךְ וְלָלוֹן בְּצִלֵּךְ וּלְטַיֵּל בְּסִגַּת גַּן וְרָדַיִךְ: וְעַד בְּמוֹהַר
וְקִדּוּשִׁין וְגַם בְּכִתְבָּה. לָךְ וּלְעֶזְרֵךְ וְהֵם בְּרוֹר זְבָדַיִךְ: זֶרַע וּבָנִים
מְחֻמָּדִים לְאִישֵׁךְ הֲלֹא יָלַדְתְּ. וְאֵיךְ נִשְׁכַּלְתְּ מִכָּל חֲסִידַיִךְ: חָמַק
וְעָבַר וְגָז מִמֵּךְ וְלֹא נִשְׁלַחְתְּ. לֹא בָא בְיָדֵךְ. שְׁטַר סֵפֶר טְרוּדַיִךְ:
טוֹעַן בְּטַעֲנַת מְמָאֶנֶת בְּמֶרֶד. עֲלֵי כֵן נִתְקַסַּתְּ וְהִשְׁפַּל עַם דּוֹדַיִךְ:
יוֹשֶׁבֶת בְּדוּדָה דְמוּיָה כִּי חֻשּׁוּפָה קְלוֹן שׁוּלַיִךְ. וְנִגְלִית וְנִדְלַל
כְּבוֹדַיִךְ: כָּל מְחַזִּיקִים בְּנִזְרֵךְ. הֵם יְצָאוּךְ. דְּחוּפִים וּבְהוֹלִים
וְהֵם דָּיוּ לְבוּדַיִךְ: לְבִי הֲלֹא נֶחְלַל מֵאֵין הֲפוּגוֹת. אֲשֶׁר הוּמַר
וְנֶחְלַף לְמַר מֻתָּק מְנָדַיִךְ: מְלֹא דְמָעוֹת בַּמַּיִם נִשְׁטָפוּ. נִמְלְאוּ
דְמָעוֹת לְחָיַי וְכָל עֵינַי נְגִידַיִךְ: נַפְשִׁי עֲטוּפָה בְּעֵת זָכְרִי לְאִשֵּׁךְ
הֲלֹא נִכְבָּדָה. וְלֹא יָכְלוּ לָאָפוֹת סְמִידַיִךְ: סָמֵךְ אֲשִׁישִׁי עֲנָב מָהוּל
בַּמַּיִם. וּפָם מִן הָרְפָתִים. בְּקַר זִבְחֵי עוֹבְדַיִךְ: עוֹדֵר וְנַחֲרֵשׁ
יְסוֹדֵךְ לִשְׁדֵה בוּר וְנִיר. לְחֻכָּה וְאָכְלָה סְבִיבֵךְ אֵשׁ פְּלָדַיִךְ: פְּלֵץ
וְשָׁבָץ לְבָשׁוּנִי בְּעֵת אֲחֻזָּה מוֹנֵי שִׁקְּטִים. וְהֵם צָדוּ צְעָדַיִךְ:

פירוש ע"ט

זאלסט זיך פריינען מיט טענץ דאם היסט מיט דר פרייד פון דר תורה: עם ווערט זיך דער היבן מיין הארץ אין די צייטן אז נאט דער באשעפער ווערט דיר דר לייכטן אוג ווערט דער לייכטען צו דיינע פינסטערניש אוג עם ווערען זיך דער לייכטען דיינע הלכות ום זענען גיווען פינסטר אוג פאר הוילען:

קינת יהודה

צוריק קומען פון ציון אוג ירושלים. אוג דער ביהמ"ק ווערט נבאהט ווערן מיט גרוים כבוד ווי עס שטייט אין פסוק (וכון יהיה הר בית ה' וגו':

חורבן בית המקדש

וייך בייא אייער לעבין דאם איר זאלט דיא שוים אוג זאלט ווייא ניט נאר פאר דאדבין אוג יקראל נים טייטין מיט איין אום דר באדמינין איר זאלט נים טייטין איין זוהן פאר איין פאטר

צוֹעֲק אֲנִי לְמַקּוֹנָנוֹת לִבְכּוֹת וּבְמַר לְזַעוֹק נָהִי נָהִיָה. הוֹי עַל קְפָדֶיךָ: קַלּוּ יְמֵי עָנְיִי עֵת אֶחֱזֶה עָנְיֶךָ. שׁוֹמְרִים מְצָאוּךָ. וְהֵם נָשְׁאוּ רְדִידֶיךָ: רָחֲפוּ עַצְמֵי עֲלֵי בָּנִים יְקָרִים אֲשֶׁר כְּשִׁיד שְׁרוּפִים. בְּאוֹר אוּדֵי שְׂרִידֶיךָ: שָׁקְדוּ וַיִּקְדוּ גּוֹלֵי דַּת מִשְׁנָאַי. אוֹ אֵיךְ נִמְשָׁלְתְּ לְפַטִּישׁ תְּעוּדֶיךָ: תּוֹהֶה לִבִּי אֲשֶׁר נִרְצָה. בְּאֶרֶץ טְמֵאָה לִנְדָבָה לִנְסוֹךְ יַיִן תְּמִירֶיךָ: צִיּוֹן עֲדֵי אֵן מִשְׁמָה אַתְּ לְפֶה אֶת יָדֶךָ. אֵיכָה בְּיַד אוֹיְבִיךָ נָפְלוּ נְגִידֶיךָ: מִמֶּךָ אֲבוּדִים וְלָדִים חֲמוּדִים כְּפָז. עַל זֹאת בְּמֹר בְּכִי יִלֶּלֶת מְרוּדֶיךָ: אֵיכָה מְעֻכָּב זְמַן לִדְתֵּךְ. וְעַד אָן תִּהְיִי אַתְּ נִקְשֶׁרֶת בְּחֵיל צִירֵי אֲחוּדֶיךָ: יוֹלְדוֹת לִתְשָׁעָה יְרָחִים עֵת נְשִׁי כֹל. וְאֵיךְ רַבּוּ שְׁנוֹתֵךְ אֲשֶׁר הָרִית יְלָדֶיךָ: רִנִּי לְשׁוֹמֵר לְאַיָּלָה חֲבָלִים. וְהוּא יַתִּיר לְצִירֵךְ עֲלֵי רֶבֶד רְפִידֶיךָ: חוֹשֵׁב זְמַן יַעֲלֵי סֶלַע לְהַתִּיר. וְלֹא חָשַׁב זְמַנֵּךְ לְהָסִיר כָּל חֲרָדֶיךָ: זְמַן בְּיָדוֹ פַּתַּח אַרְבַּע נְעוּלִים. וְגַם בֵּן יִפְתַּח גְּנָזֵי אוֹצָר זְבוּלֶיךָ: קוֹל יַשְׁמִיעַ לַקְּבֵץ הָאֲמוּנִים וְאָז דָּלָתָיו פְּתוּחַ יַפְקִידֵם עַל קְלִידֶיךָ: צִיּוֹן מְעוּשָׁשִׁים בְּצַעֲרֵךְ וּבְיָפְיֵךְ מְעוּשָׁרִים. אֲשֶׁר יִזְרַח חֶרֶם חֲדוּדֶיךָ: צִיּוֹן בְּמִנְחָה יְכַפְּרוּן אֶת פְּנֵי זַעֲמֵךְ. אָז יִשְׂתַּחֲוּ לְכַף רַגְלֵךְ חֲרָדֶיךָ: צִיּוֹן עֲדֵי עֲדֶיךָ רִקְמַת בִּגְדֵךְ. וְגַם עוֹז וְזֹרֹעַ פְּאֵר בִּגְדֵי חֲמוּדֶיךָ: צִיּוֹן בְּמִשְׁפָּט לְכִי לָךְ עִם מְעוֹנָנֶיךָ. הִתְעוֹרְרִי בְכָזָב וְלֹא גָלוּ עֲוֹנֶיךָ: אָכֵן בְּנֵי עֲוֹלָה עִנּוּךְ וִירָשׁוּךְ. נָוֶה צֶדֶק הָיִית אֵל כָּל שְׁכֵנֶיךָ: בָּזִית מַמְלִיכֵךְ. וְלֹא הִקְשַׁבְתְּ לְמוֹרֵךְ לְטוֹב. בִּשְׁכוֹן

קינת יהודה

ציון בְּמִשְׁפָּט לְכִי לָךְ וגו׳ ציון יְגוֹנֵךְ נְשִׂי וגו׳.
נָאוֶה די קינות עָם מיר הָאבֶּן גְּזָאגְט
אוֹף אוּנְזער חוּרְבָּן. וְעֶהֱן מיר אַז דִּיא עֶרְשְׁטֶע
סִבָּה אִיז גִּיוֶוען דִּי לַאנְד. וַיֵּיל דִּי לַאנְד הָט
אוּנְז גִּינֶעבֶּן אַזוֹ פִּיל פְּרוּכְטִין. דְּרֵיבֶּר הָאבֶּן
מיר נִיְידִיגְט. וִוי הקב״ה הָט נָעזָאגְט צו משֶׁה
רַבֵּינוּ (וָאֹכַל וְשָׂבַע וְדָשֵׁן וּפָנָה אֶל אֱלֹהִים
אֲחֵרִים). דִּי יִידִין וָעֶלֶן אֲרַיין קוּמֶען אִין אֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל זֵיי וָעֶלֶן עֶסְן אוּנְ זַאט וָעֶרִין אוּנְ פָּעט
שְׂבֵנִים: בָּזִית דוּ הָאסְט פַּאר שֶׁעמְט גָאט וָואם הָט דִיךְ גְמַאכְט לְעֶרֶנֶן אוּנְ

פירוש ע״ט

ציון בְּמִשְׁפָּט מִיט מִשְׁפָּט גִּיי דִיר מִיט
דַיינֶע פַאלְשֶׁע נְבִיאִים: הִתְעוֹרְרִי
זֵיי הָאבֶּן דִיךְ פַּר אִירְט מִיט לַיְגֶן אוּנְ
זֵיי הָאבֶּן נִיט אֲנִטְפָּלֶעקְט דַיינֶע זִינְד
אוּנְ דְרוֹם הָאבֶּן דִי בְּשׂוֹרוֹת בִּימֵי
חוּרְבָּן הַבַּיִת דִיךְ גְּפֵיינִיגְט אוּנְ הָאבֶּן
דִיךְ פַּר טְרִיבֶּן דוּ בִּיסְט גְּוָוען אִין
גְּרֶעכְט וואוּנְגְ צוּא אַלֶע דַיינֶע

חורבן בית המקדש

אוּנְ מוּסְער דֶען עָם וָועט וִוידֶער קוּמֶען דִיא
צַייט וָואם אוּנְזֶר גָאט וָועט פּוּן אַיְיךְ חֶשְׁבּוֹן אָפּ
נֶייעֶרְט זַייא הָאבֶּן פַּלַייסִיג גִיבְּראכְט אִין קִינְד

בְּאַרְצֵךְ קְדוֹשֵׁךְ בִּמְלוֹנָיִךְ: גְּלִית קְלוֹנֵךְ וְטִמְאָתֵךְ בְּשׁוּלַיִךְ וְגַם
טְמֵאת דַּרְכֵּךְ. מְאֹד הִרְבֵּית זְנוּנַיִךְ: דֶּרֶךְ אֲחוֹתֵךְ הָלָכְתְּ.
וְזָנִית בְּתַזְנוּתָהּ וְהִזְנֵית בְּנוֹתַיִךְ וּבְנָיִךְ: הָכֵית וְנָפַפְתְּ לְאֵין מַרְפֵּא.
וְהִשְׁלַכְתְּ כְּטִיט חוּצוֹת. וְהִנֵּךְ שְׂחוֹק לְבְנֵי מְעַנַּיִךְ: וַתְּהִי נְגִינָה
בְּפִי זְדִים אֲרוּרִים. אֲשֶׁר אָמְרוּ לְנַפְשֵׁךְ שְׁחִי הֲרוֹס לְשַׁנַּיִךְ: זִכְרִי
עֲנִיָּה בְּלֶב נִשְׁבָּר. וְזַעֲקִי עָלַי מַכֵּךְ וְנוֹגְשֵׁךְ אֲשֶׁר גָּדַע קְרָנַיִךְ:
חַכִּי בְּאֶמֶת לְאֵל צוּרֵךְ וּבוֹרְאֵךְ. וְהוֹחִילִי לְמַלְּכֵךְ לְבַד כִּי הוּא
אֲדוֹנַיִךְ: טַהֲרִי לְבָבֵךְ וְכַפַּיִךְ. וְשׁוּבִי עֲדֵי אִישֵׁךְ קְדוֹשֵׁךְ. וְלוֹ הַרְבִּי
רָנָנַיִךְ: יוֹמָם וָלַיְלָה תְּנִי קוֹל בְּבִכְיֵי מַר. עָלַי קְרֵית מְלוֹכָה וְעַל

פירוש ע"ט

קינת יהודה

הָאָסְט נִיט פַּר נוּמֶן צוּ דַיינֶע לֶעֶרֶר
דָּם וְעִנין דִי נְבִיאִי אֱמֶת וָואם הָאבֶּן
דִיךְ גְּלֶעֲרִינְט צוּ גוּטֶן אַז דִי הַיילִינִי
שְׂכִינָה הָט גְרוֹיעט אִין דַיין לַאנְד אוּנ
אִין דַיין בהמ"ק: גְּלִית דוּא הָאסְט
אַנְטְפֶּלֶעקְט דַיין שַׁאנְד אוּנ דַיין אוּם
רֵיינִיקֵייט אִיז אִין דַיינֶעם זוֹם אוּנ
הָאסְט אוֹךְ זֵייעֶר פַּאר אוּנְרֵייניגְט
דַיין וָועג דוּ הָאסְט גְמֵערְט דַיין זְנוּת.
דֶּעם וָועג פוּן דַיין שְׁוֶועסְטֶער דָּאם
מֵיינְט מֶען דֶעם וָועג פוּן עֲשָׂרֶת
הַשְּׁבָטִים בִּיסְטוּ גְגַאנְגֶן אוּנ דוּ הָאסְט
אוֹךְ מְזַנֶּה גְוֶוען אַזוֹ וִוי אִיר זְנוּת אוּנ
הָאסְט גִימַאכְט מְזָנֶה זַיין דַיינֶע
טֶעכְטֶער אוּנ דַיינֶע זוּהֶן: הֵכֵית דְרוֹם
בִּיסְטוּ גְשְׁלָאגֶן אוּנ גְמָארְד גְוָוארֶן וָום קֵיין רְפוּאָה אִיז נִיטָא דָּר צוּ אוּנ
דוּ בִּיסְט גְוָוארֶן גְוָוארֶן אַזוֹ וִוי לַיים אִין דִי נַאסֶן: וַתְּהִי אוּנ בִּיסְט גְוָוארֶן
אֵיין גִשְׁפֶּעט צוּ דִי פַאר פְלוּכְטִי כַּשְׁרִים וָום זַיי הָאבֶּן גְנַאנְט צוּ דִיר בֵּייג זַיךְ
אַיין צוּ פִּיר אוּנ צוּ בְּרֶעךְ דִיר דַיינֶע צֵיין. הָאף מִיט אֱמֶת צוּא גָאט דַיין
בַּאשֶׁעפֶער אוּנ הָאף צוּ דַיין גָאט אַלֵיין וָוארוּם עֶר אִיז דַיין גָאט: טַהֲרִי דַיינִיג
דַיין הַארְץ אוּנ דַיינֶע הֶענְט אוּנ קֶער וִוידֶר צוּא דַיין הַיילִיגִין גָאט אוּנ צוּא
אִיהֶם מֶער דַיין גֶבֶּעט. טָאג אוּנ נַאכְט גִיב אֵיין קוֹל מִיט בִּיטֶער גְוֵויין אוֹף

תורכן בית המקדש

אוּנ הָאבין נִיצָאכְט צוּם פָּאסְטֶער עֶר זָאל דָּאס עוֹלָם עֶס שְׁטֵייט אִין דֶער תּוֹרָה מֶען זָאל נִיט
שְׁעכְטִין אוּנ דָער פָּאסְטֶער הָאט דָאס נִיטוּזִט שְׁעכְטִין אֵיין זוּהֶן אֵיט פָּאסְטֶער אִין אֵיין
צַאלֶין שָׁעכְטִין הָאט מֹשֶׁה גִיזוּכְט רְבוֹנוֹ שֶׁל מָאג אוּנ דִיא רָשָׁעִים הָאבֶּן פִּיל פָּאסְטֶר אוּנ

תֵּל אַרְמוֹנַיִךְ: כָּבוֹד וְהָדָר וְרוֹב יוֹפִי בְּתוֹכֵךְ. הֲלֹא נִמְצָא פְּנֵי קְדוֹשֵׁךְ וְהֵן נִתַּן לְעוֹנַיִךְ: לָמָּה כְנַלַּיִם. מְעוֹן תַּנִּים. וּמוֹרַשׁ קָאַת וְקִפּוֹד. וְגַם אַגְמֵי מַיִם מַעְיָנַיִךְ: מֵאַנְתְּ שְׁמוֹעַ לְקוֹל מוֹסֵר מְיַסְּרֵךְ. בְּכֵן שָׁתִית וּמְצִית. שְׁמָנַיִךְ שְׁמָרַיִךְ: נוֹכַח פְּנֵי עֶלְיוֹן שִׁפְּכִי לְבָבֵךְ כְּמֵי נָהָר. וְאַל תִּתְּנִי פוּגַת לְעֵינַיִךְ: סֹבִּי וְהוֹמִי בְּעִיר. קְרָאִי מְקוֹנָנוֹת וְכָל נָשִׁים מְבַבּוֹת. בְּכִי גָּדוֹל מְקוֹנָנַיִךְ: עֲלֵי צְנִיף מַלְכֵּךְ עַד אָן לְמַרְמָם יְהִי. עַד מָה בְּיַד צָר בְּנֵי שָׂרִים סַנְנַיִךְ: פְּתַח לְבָנוֹן שְׁעָרֵיךְ. אֲשֶׁר טָבְעוּ בְּאֶרֶז נְשִׂיָּה וְאֵזֹן מָלוֹן לְכַהֲנַיִךְ: צִיּוֹן עֲלֵיהֶם נָהִי נְהָיָה. וְלֹא תֶחְשֶׁי. אִסְפִּי וַקְבְּצִי זְקֵנוֹת וְזִקְנַיִךְ: קָרְחִי וָגוֹזִי כַּנֶּשֶׁר עַל בְּנֵי תַעֲנוּגַיִךְ. וְעַל כָּל

קינת יהודה

יְעָדֶר בִּיסוּל שְׁפִירְטוּם וּוָאם קוּמְט אַרַיִן אִין וַואָס וְועָרְט פּוּן דִי שְׁפִירְטוּם וַיאָר בִּיז דִיא שְׁפִירְטוּם וּוְועָרְט מֶער וּוִיא דִי וּואָכֶר. הֶייבְט מֶען אָן שְׁפִּירֶן אַמַּעַם פּוּן שְׁפִירְטוּם. וַיייל אַלָע מָאהְל וְועָרְט דִיא אוּבֶּערְשְׁטֶע בְּטֵל אוּג דִיא אוּנְטֶערְשְׁטֶע. דְרֵיבֶּער וֶוִיזְן יוּדִין זָענֶען אַרַיין גְקוּמֶן אִין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְואָלְטֶן זִיךְ בַּאלְד גְנוּמֶן צוּ תּוֹרָה אוּג מִצְוֹת וְואָלְט אִין זַיי אַיינְגְעוָואוֶרֶצְלְט צִילְט גִיוְואֶן דִי הַיילִיגְקַיים פּוּן דִי תּוֹרָה. וְואָלְט דִי פֵּיל גוּטֶם זַיי נָאר קַיין שָׁאדֶן נָעמַאכְט. נָאר

פירוש ע״ט

דֶר מְלוּכָה שְׁטָאט יְרוּשָׁלַיִם אוּג אוֹף דַיין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ: כְּבוֹד כָּבוֹד אוּג חֲשִׁיבוּת אוּג פִּיל שַׁיינְקַיים אִיז גְווֹען צְווישֶׁען דִיר. וָואהְרוּם אִיז יְרוּשָׁלַיִם גְנוֹאהְרֶן צוּ הוּפֶן אוּג עֶם אִיז גְנוֹאהְרֶן אַיין וּוּאוּנְנְג צוּא שְׁלַאכְטֶן אוּג עֶם הָאבֶּן גִיאַרְבְּט דִיא אִיגְלֶען אוּג אוֹךְ דַיינֶע קְנוֹאל בְּרוּנֶן זֶענֶן גְנוֹאהְרֶן צוּ גְמוּזַאכְט וַואסֶר: מֵאַנְתְּ דְרוּם וָום דוּ הָאסְט נִיט גְנוֹאלְט צוּ הֶערֶן צוּ דֶעם שְׁטְרָאף פּוּן דַיינֶע נְבִיאִים וָואם זַייא הָאבֶּן דִיךְ גְשִׁטְרָאפְט דְרוּם הָאסְטוּ גְטְרוּנְקֶען אוּג אוֹם גְזוֹגֶן דִיא הוּבֶּען פּוּן דַיין בוּימִיל. קֶעגֶן דֶעם אוּבֶּערְשְׁטֶען נָאט פֶּר גִים דַיין הָאהְרְט אַזוֹ וּוִי דִי בֶּעךְ וַואסֶער אוּג וָאלְסְט נִיט גֶעבֶּען קֵיין אוֹף הֶערוּנְג צוּ דַיינֶע אוּגֶען: סוּבִי גַיי אַרוּם אִין שְׁטָאט אוּג בְּרוּם רוּף קְלָאגֶערִם אוּג אַלֶע וַוייבֶּער וָאלֶן וַוייגֶן אַגְרוּם גְוויין וָאלֶן וַוייגֶען דַיינֶע קְלָאגֶערִם: פְּתַח פָּעהְרְצִיג וָאר פֶּר דֶעם חוּרְבָּן הָאבֶּען זִיךְ גִיעֶפִּינְט דִי טוֹעהְרֶן פּוּן דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ פּוּן זִיךְ זֶעלְבֶּערְט וָום זַיי זֶענֶן אַיין גְוּזְנְקֶען גְוּאהְרֶן אִין דֶר פֶּר גֶעסְעגֶן עֶרְד אוּג עֶם אִיז נִיט פֶּר הָאגֶן קַיין הָארְבֶּעריג צוּ דַיינֶע כֹּהֲנִים: צִיּוֹן אוֹף זַיי וָאלְסְטוּ קְלָאגֶן אִיין קְלָאג אוּג וָאלְסְט נִיט שְׁווַיינֶען וַאמִיל אַיין זִקְנִים אוּג זְקֵנוֹת רַיים אוֹם דַיינֶע הָאר אוּג שֶׁער זַיי אֶפּ אַזוֹ וּוִיא אִיין אֶדְלֶער וָואם עֶר רַיסְט זִיךְ אוֹים זַיינֶע פְּלִיגִיל אוֹיף דַיינֶע זֶעגֶעפְּטִיגֶע קֶינְדֶער אוּג אוֹיף דַיינֶע

חורבן בית המקדש

מִיסֶער מִיט זַייעֶרֶע קִינְדֶער אִין אַיין טָאג רְבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם דוּ וּוִיסְט דָאס דַיין קְנֶעכְט גִישָׁאכְטִין אוּג דוּ שְׁווַויגְסְט אִין דֶעם אִיז נְקוּמֶן יַעֲקֹב הָאט מִיךְ בֶּישֶׁר לִיב גִיהַאט אוּג הָט מִיין חֲתָן אוּג זַיין טָאכְטֶער מִשְׁטָעך פַאטֶער פַּאר נֶיר גִידִינְט זִיבְּן יָאר אוּג זַו דִי

נְשִׁיאַיִךְ וְרוֹזְנַיִךְ: רָמוּ וְנָדְדוּ כְּמוֹ נַלִּים בְּלֶב יָם מְזוּרַיִךְ. בְּלֵיל שְׁדֹד טוֹרֵי אַבָּנַיִךְ: שְׁדַד מְלוֹנֵךְ וְכָל מַחֲמַד יְקָרֵךְ. בְּאֵין אוֹרִים וְתוּמִים אֲשֶׁר גָּלוּ צְפוּנַיִךְ: תָּבוּר וְכַרְמֶל בְּהָרֵי גִלְבֹּעַ בְּלִי טַלֵּךְ וּמִטָּרֵךְ. וְלֹא אוֹר עֲנָנַיִךְ: צִיּוֹן יְגוֹנֵךְ נָשִׁי. מַהֲרֵי וְהִתְקַדְּשִׁי. עֲדֵי יָקָר לִבְשִׁי. תַּמְרוּק שְׁמָנַיִךְ: צִיּוֹן וְשָׁלְמוּ יְמֵי אֶבְלֵךְ בְּשָׁשׂוֹן וְגִיל. כִּי תַּם עֲוֹנֵךְ וּמִשְׁנֶה שִׁבְרוֹנַיִךְ: צִיּוֹן סְגֻלַּת מְלָכִים וּמְדִינוֹת תְּהִי עוֹד. יְזֹלוּ מֵי מְנוּחוֹת מַעְיָנַיִךְ: צִיּוֹן פְּדוּתֵךְ צָפִי. עוֹד יְקָרָאוּךְ צְפִירַת תִּפְאָרָה. בְּפִי יְשָׁרִים וְנוֹנָנַיִךְ: צִיּוֹן בְּרָכָה וְחַיִּים. בָּךְ אֲבִיר יַעֲקֹב. צְוָה לְעוֹלָם וְעוֹד יֹאמְרוּ בְּאָזְנַיִךְ: צִיּוֹן הֲמוֹן כִּהֲנִים הֲמָה יְשָׁרְתוּנֵךְ. וְגַם יוֹסִיף יְיָ קִנְיָנוֹת שֵׁנִית קְצִינַיִךְ: צִיּוֹן גְּבֶרֶת לַמַּמְלָכוֹת מְצִירַיִךְ. רַבִּי שְׁלוֹמִים שָׂאִי. מֵאֵת אֲסִירַיִךְ: יֶחְמָיִן לִבְבִי לְקוֹל נָתְנוּ רְאֵמִים. בְּנֵי שֵׂעִיר וּמוֹאָב.

קינת יהודה

נְשִׂיאִים אוּן דַיינֶע הֵעֶרֶן: רָמוּ דַיינֶע שְׂלֶעק וְעַנְיָן אַזוֹ גְרוֹס אַזוֹ וְוִיא דִיא אִינְדֶעֶן פּוּן דָעם יַם-דַיין טְרוֹעֶרְקַייט פַּר נָעם רַייזִיג דִיךְ אוּן הַיילִיג דִיךְ מִט וְוֶערְדִיג צִירוּנג קְלֵייד זִיךְ אָן אַזעלכֶע צִירוּנג וָום זַיי שְׁמֶעקְן מִט לִיטֶעֶרַע אוּן גוּטֶן-אַיילֶ. צִיּוֹן עֶם וְוִעט זִיךְ אוּם לְאָזֶן דִיא טָעג פּוּן דַיין טְרוֹעֶרְקַייט מִט פְּרֵייד אוּן שִׂמְחָה וָוארוּם דַיינֶע זִינְד הָאבֶן זִיךְ אוּם גְלָאזֶן אוּן מִט דַיין דְרָאךְ בִּיסְטוּ בַּאלאַסְט גְוָואךְ צִיּוֹן מֻגֶּלֶת דוּ וָועסְט נָאךְ זַיין דִיא גְלִיבְּטָע פּוּן אַלֶע מְדִינוֹת דַיינִי קְוָועל בְּרוּנֶען וָאלֶן רַיינֶן רַיינְעדִינֶע וואסֶר דֶער שֶׁמֵאךְקֶער גָאט פּוּן יַעֲקֹב הָאט גְּבָאסְטֶן אַז אִין דִיר וָאל זַיין צוּ אֵייבִּיג בְּרָכָה אוּן חַיִּים אוּן זַיי וָועלֶן עֶם נָאךְ וָאגֶן אִין דַיינֶע אוֹעֲרֶן: צִיּוֹן הֲמוֹן דִיא בְּרוּמוּנג פּוּן כֹּהֲנִים וָועלֶן דִיךְ בַּאדִינֶען אוּן גָאט וָועט נָאךְ מֶעֶרֶן צוּ קוֹפֶן דָאם אַנְדֶערֶע מְאל דַיינֶע הֵעֶרֶן יִשְׂרָאֵל דָם מֵיוֶנט מֶען אִין דֶער צַייט פּוּן דֶער גְאוֹלָה:

צִיּוֹן גְּבֶרֶת דוּא בִּיסְט גְוִוען אַייגֶע פִּירְשְׁטֶן צוּ אַלֶע דִי מְדִינוֹת וָואם זַייא הָאבֶּן דִיךְ בַּאלֵייִדִיגְט פִּל פְּרֵייד טְרָאג פּוּן דִי וָום זָעגִין גְוָועזֶן גְבוּנדֶן

פירוש ע"ט

נְשִׂיאִים אוּן דַיינֶע הֵעֶרֶן: רָמוּ דַיינֶע שְׂלֶעק וְעַנְיָן אַזוֹ גְרוֹס אַזוֹ וְוִיא דִיא אִינְדֶעֶן פּוּן דָעם יַם-דַיין טְרוֹעֶרְקַייט פַּר נָעם רַייזִיג דִיךְ אוּן הַיילִיג דִיךְ מִט וְוֶערְדִיג צִירוּנג קְלֵייד זִיךְ אָן אַזעלכֶע צִירוּנג וָום זַיי שְׁמֶעקְן מִט לִיטֶעֶרַע אוּן גוּטֶן-אַיילֶ. צִיּוֹן עֶם וְוִעט זִיךְ אוּם לְאָזֶן דִיא טָעג פּוּן דַיין טְרוֹעֶרְקַייט מִט פְּרֵייד אוּן שִׂמְחָה וָוארוּם דַיינֶע זִינְד הָאבֶן זִיךְ אוּם גְלָאזֶן אוּן מִט דַיין דְרָאךְ בִּיסְטוּ בַּאלאַסְט גְוָואךְ צִיּוֹן מֻגֶּלֶת דוּ וָועסְט נָאךְ זַיין דִיא גְלִיבְּטָע פּוּן אַלֶע מְדִינוֹת דַיינִי קְוָועל בְּרוּנֶען וָאלֶן רַיינֶן רַיינְעדִינֶע וואסֶר דֶער שֶׁמֵאךְקֶער גָאט פּוּן יַעֲקֹב הָאט גְּבָאסְטֶן אַז אִין דִיר וָאל זַיין צוּ אֵייבִּיג בְּרָכָה אוּן חַיִּים אוּן זַיי וָועלֶן עֶם נָאךְ וָאגֶן אִין דַיינֶע אוֹעֲרֶן: צִיּוֹן הֲמוֹן דִיא בְּרוּמוּנג פּוּן כֹּהֲנִים וָועלֶן דִיךְ בַּאדִינֶען אוּן גָאט וָועט נָאךְ מֶעֶרֶן צוּ קוֹפֶן דָאם אַנְדֶערֶע מְאל דַיינֶע הֵעֶרֶן יִשְׂרָאֵל דָם מֵיוֶנט מֶען אִין דֶער צַייט פּוּן דֶער גְאוֹלָה:

צִיּוֹן גְּבֶרֶת דוּא בִּיסְט גְוִוען אַייגֶע פִּירְשְׁטֶן צוּ אַלֶע דִי מְדִינוֹת וָואם זַייא הָאבֶּן דִיךְ בַּאלֵייִדִיגְט פִּל פְּרֵייד טְרָאג פּוּן דִי וָום זָעגִין גְוָועזֶן גְבוּנדֶן

חורבן בית המקדש

וְיִבְנֶה בֵּיתְךָ בְּקָרוֹב וְהַעֲלֵנוּ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם וְהַקְרִיבֵנוּ לְפָנֶיךָ לְשַׁמֵּחַ בְּבִנְיָנוֹ וְנֹאכַל שָׁם מִזְּבָחֶיךָ וּפִסְחֵינוּ וְזִבְחֵי שְׁלָמֵינוּ וְיַגִּיעַ דָּמָם לְקִיר מִזְבַּחֲךָ לְרָצוֹן וְנוֹדֶה לְךָ שִׁיר חָדָשׁ עַל גְּאֻלָּתֵנוּ וְעַל פְּדוּת נַפְשֵׁנוּ בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ גָּאַל יִשְׂרָאֵל:

בְּתוֹךְ הֵיכָל דְּבִירֵיךְ: לִבְּסוּ מְשִׁיחֵי בְּדַם קָדְקֹד סְנָנִים טְרוּף שׁוֹעֵ וְקוֹעֵ. רָמוּם עַמֵּי בְּחִירֵיךְ: עָרִים בְּצוּרוֹת הִפּוּשׁ דָּיֵק וְסוֹלֶל שִׁפּוּף. אַרְזֵי לְבָנוֹן כְּרוֹת. מֵעֲצֵי יְעָרֵיךְ: חָזוּ נְבִיאִים בְּשָׁוְא דַּבֵּר בְּשֵׁם עִיר קָדוֹשׁ יַעֲקֹב לְשָׁלוֹם. וְלֹא חִבְּשׁוּ מְזוֹרֵיךְ: יְתַר לְבָבִי עֲלֵי אָרוֹן וּמִשְׁכָּן וְצִיץ זָהָב וְאֵפוֹד. וְשֵׁם קֹדֶשׁ סְתָרֵיךְ: אֵיִם יְחַוּוּ לְרָז אוֹתוֹת וּמוֹפֵת. עֲלֵי שִׁבְרֵךְ יְרַפְּאוּ. אֲלֵי מִשְׁנֵה שְׁבָרֵיךְ: שֶׁמֶשׁ וְכָל כּוֹכְבֵי שַׁחַק בְּעֶמְקֵךְ דָּמוּ. קוֹלֵךְ בְּרָמָה שָׁאוּ. קוֹל תַּמְרוּרֵיךְ: סַהַר וְכִימָה וְעָשׁ וּכְסִיל לָזוֹאת יִבְכּוּ. נָגְהָם אֲשֶׁר אָסְפוּ. כּוֹכְבֵי שְׁחָרֵיךְ: מַטֵּה רְשָׁעִים כְּקֹם. שָׁרִים

פירוש ע"ט

אין צָרות. עֵם איז זוֹער גְּנוֹאָרן מַיין גְּלֶדֶערְנֶעם בְּלֶעךְ אוּנ דֶעם אֶפּוֹר אוּנ הָאָרץ אוּנ עֶם טוּט מִיר וַויי צוּ דֶעם אוֹף דֶעם הַיילִיגְען שֵׁם וָום עֶר איז קוֹל וָואם דִי מַלְאָכִים הָאבֶּן גֶּגעבֶּן. גְּנָוען פַּר בָּארֶגֶן אין אִים: אִיבּ דִיא דִי קִינְדֶר עַמּון וּמוֹאָב אין דֶעם הֵיכָל עַמּון וּמוֹאָב זַא צוּ דִיא פּוּן דֶיין פַּאלְיץ: לְבַסּוּ וַיי הָאבֶּן אַיין יִשְׂרָאֵל אַלַיין איז דִי שְׁטַארְקַייט צוּ גְּרִיכְט מַיינֶע גְּוַאלְבְּטֶע מִיט בְּלוּט זָאגֶן צַייבְען אוּנ וואונדֶר דוּרְךְ דִיא דֶעם הָאלְז אוּנ אֲקֶען הָאבֶּן וַיי פַּאר צוּקְט רַייבֶּע אוּנ אֲרִימֶע הָאבֶּען וַיי אוּרִים וְתוּמִים אוֹף דֶיין בְּרָאךְ הָאבֶּן צוּ טְרֶעטֶן מַיין פָּאלְק דַיינֶע אום דֶר זַיי גְּטָאן הַייליגְן. קְלָאג אוֹף דֶעם וָום וַוייסְטֶע. דִי פֶּעסְטֶע שְׁטֶעט הָט בָּבֶל דָּם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ איז גְּנוֹארֶען צְוַוייא בְּאצְווּאוּנְגֶן טוּרְעמְס אוּנ שְׁאנְצֶן הָט שֵׁשׁ דָּם וָעלְבִּינֶע: מָאל צוּ בְּרָאכְען מָאל הָאבֶּן שְׁטִיל גְּשְׁוּוינְג דִי זון מִיט עֶר פַּר נָאסְען אֲרוּם דֶר שְׁטָאט דִיא אַלֶע שְׁטֶערֶן פּוּן דֶעם הִימֶל אַזוֹ וַוי אֲבָלִים אוּנ אַז מֶען הָט זַיי גְּפִירְט אין גָּלוּת בְּבֶל פַּר בַּיי דֶעם קֶבֶר פּוּן רָחֵל הָט רָחֵל וַיֶיער גְּוַוייְנְט אוּנ גְּשְׁרִיגֶען דָּם קוֹל פּוּן רָחֵל איר בִּיטֶר קוֹל איז גָּאטֶם וָועֶנְען זַיי הָאבֶּן גְּוָאגְט פּוּן פּוּן גָּאטֶם וָועֶנְען זַא דִיא שְׁטָאט יְרוּשָׁלַיִם גְּוואהְרֶן פַּר נוּמֶען אין הִימֶל. דִי לְבָנָה וָום זַיא איז דִי שְׁטָאט פּוּן גָּאט וָועט אוּנ דִי מְזָלוֹת זָאלֶען דְּרוּף וַוייגֶן וָום אין איר זַיין פְּרַייד אוּנ זַיי הָאבֶּן נִיט דִי לִיכְט פּוּן דִי מָארְגֶן שְׁטֶערֶן איז גְּהַייליְט דַיין קְרֶעגְּ. עֶם טוּט זִיךְ גְּנוֹארֶען אַיין צִיטֶערֶן מַיין הָארְץ אוֹף שְׁרֶעקְן אוּנ צִיטֶערֶן מַיין הָארְץ אוֹף דֶעם אָרוֹן אוּנ דֶעם מִשְׁכָּן אוּנ דֶעם הַמִּקְדָּשׁ איז גְּוָואהְרֶן: מַטֵּה אַז

חורבן בית המקדש

וָאם מַיין פָּאטֶער וויל מִיךְ צוּ אִים נִיט נֶעבֶּן נִיטְאכְט עֶר וָאל וויסֶן וָועלְכֶע מֶען וָועט אִים נָאר מַיין שְׁוועסְטֶער לֵאָה הָאב דָאם מַיין נֶעבֶּן כְּדִי מַיין פָּאטֶער וָאל נִיט קֶענֶען פַּאר מֶען יַעֲקֹב נְיָואנְט אוּנ הָאב מִיט אִים אַיין סִימָן בַּייטֶן דֶער נָאךְ הָאב אִיךְ חֲרָטָה נִיטְאט זוּנ

בְּיָדָם תְּלוּת. שָׁבַת מְשׁוֹשֵׁךְ וְגִיל וּכְלִי זִמְרֵיךְ: אָבַל לְבָנוֹן וְגִיל כַּרְמֶל בְּלִי נִשְׁמַע חָפְרוּ סְנָנִים בְּבֹא צַר בִּשְׁעָרֵיךְ: חָכְמַת נְבוֹנִים בְּיוֹם אָבְדָה וְאִפְרוּ קְצִינַיִךְ. וְשָׁחוּ בְּנֵי צִיּוֹן יָקָרֵיךְ: מִכְלַל מְלָכִים לְבוּשׁ בָּגוֹת רְעוּלוֹת. פְּאֵר רָאמוֹת וְגָבִישׁ. וְאַף סַפִּיר גְּזִירַיִךְ: בָּזְזוּ נְהָרִים בְּתוֹךְ קִרְיָה עַזִּיזָה. לְאֵין קֵץ לְתִכוּנָה וְסוֹף. פָּרְצוּ גְדֵרַיִךְ: גִּבְעָה וְעֵץ רַעֲנָן. אֵלֶּה מְקוֹם פִּגּוּל מְלֵאִים מֵחֲלַל פְּגָרַיִךְ: יֶהֱמוּ קְרָבֵי כַּיִם. יְזֹלוּ דָמָעַי כְּמֵי נְמָרִים לְבָאִים בְּיוֹם טָרְפוּ כְּפִירַיִךְ: יִסְעַר לְבָבִי כְּמוֹ סוּפָה וָסַעַר. כְּמוֹץ נוֹרָן יְסוֹעֵר. עֲלֵי אַשְׁמוֹת כְּמָרַיִךְ: הוּמַר בְּשָׂרִי לְיוֹם נֹאַר קָדוֹשׁ יַעֲקֹב מְקֻדָּשׁ וּמְזֻבָּחוֹ. בְּלִי בוֹא בַּחֲצֵרַיִךְ: שׁוֹרֵק וּנְטַע נַעֲמָן הָיִיתָ.

פירוש ע"ט

אוֹף אוּנְז אוֹף גְּשָׂטַאנֶען הָאבֶּען זַיִיא דִיא עֶרְטֶער וָואם זַיי הָאבֶּען דָארְט
גָּהָאנְגֶן דִי הַארֶן פּוּן דִי יִשְׂרָאֵל דַיין גְּשָׂטָעלְט זַייער עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים זָענֶן
פְּרַייד אִיז גְּווָארֶען פַּר שְׁטֶערְט אוּנז דִיא עֶרְטֶער פוּל גְּווֹען פּוּן דִיא דָער
דַייגֶע כְּלֵי זְמָרִים זֶענֶן פַּר שְׁטֶערְט שְׁלָאגֶענֶע פּוּן דַייגֶע לַייבֶּער מַייגֶע
גְּווָארֶען.דָם אִיז בֶּאֱמֶת אַז דָם פְּרַייד גְּדֶערִים טוּעֶן בְּרוּמֶן אַזוֹ וויא דֶר יַם
פּוּן דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אִיז פַּר שְׁטֶערְט מַייגֶע טֶרֶעהֶרן טוּעֶן רֵינֶען דָען דִיא
גְּווָארֶען אוּנז עִם וֶועֶרְט נִיט גֶהָערְט כַּשְׁדִים וָום זֶענֶן גְּגַלִיכֶן צוּ לֶעמְפֶּערְטֶן
קֶיין פְּרַייד אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ דִיא הָאבֶּן פַּר צוּקְט דַייגֶע יוּנְגֶע קִינְדֶער
הֶעֶרֶן זֶענֶן פַּאר שְׁעָמְט גְּווָארֶען אַז אִין דֶעם טָאג פּוּן חוּרְבָּן.מַיין הַארְץ
דֶער טִימוּם אִיז גְּקוֹמֶען אִין דַייגֶע טוּעֶרֶן: חָכְמַת דִי חָכְמָה פּוּן דַייגֶע פַּר שְׁטַאנְדִיגֶע אִיז פַּר לָאזְן גְּווָארֶן אִין
דֶעם טָאג פּוּן דֶעם חוּרְבָּן אוּנז דַייגֶע הֶעֶרֶן זֶענֶן גְּבוּנְדֶן אוּנז דַייגֶע
טַייעֶרֶע קִינְדֶר פּוּן צִיּוֹן זֶענֶן וָואֲרֶען גְּבוּיגְט.דִי כַּשְׁדִים הָאבֶּן גְּרוּיבְט אִין
דֶר פְּרַייד שְׁמָאט יְרוּשָׁלַיִם אַזוֹ פִּיל אוֹצָרוֹת וָואם אִיז קֶיין סוֹף נִיט צוּא
זַייעֶר צָאל זַיי הָאבֶּן צוּ בְּרָאכֶן דַיין מוֹעֵר: גִּבְעָה אוּנז אַלֶע דִיא הַיִיךְ אוּנז
דִי צְוַוייג הָאפְּטִיגֶע בּוֹיכֶר דֶם זֶענֶן

חורבן בית המקדש

הָאב טִיךְ דָער בַּארְמְט אִיבֶּער מַיין שְׁוֶועסְטֶער
לָאה וִיא וָאל נִיט מְבוּיש וָועֶרֶן אוּנז הָאב וִיא
אוֹיס גִילָעֶרְנְט דִיא סִימָנִים וָואם יַעֲקֹב הָאט

מִיר אִיבֶּער גִיעוֹזָאגְט כְּדֵי יַעֲקֹב וָאל נִיט
וִויסֶן דָאם וִיא אִיז לָאה אוּנז אִיךְ הָאב פַּאר
אִיר גִיוָוען כְּדֵי יַעֲקֹב וָאל וִיא נִיט דֶר קֶעֶנֶען

וּבֹקֶר כְּצֵץ פָּרַח וְנָצָה. תְּשַׁגְשֵׁגִי זְמִרָיִךְ: שׁוּבִי צְבִיָּה לְאֵל יוֹצְרֵךְ. יְכוֹנֵנֵךְ לְדוֹר וָדוֹר. בְּתוֹכֵךְ שְׁכוֹן בַּעַל נְעוּרַיִךְ: אֲרֵיָה בְּנָוֵךְ לְבַל יַעֲלֶה מְסִלּוֹת. וְצִי אַדִּיר וְשַׁיִט לְבַל יַעֲבוֹר יְאוֹרַיִךְ: נַפְשִׁי שָׁלוֹמֵךְ דְּרוֹשׁ אוֹתָהּ כְּחוֹם צַח עֲלֵי אוֹר. כְּצָב טַל בְּחוֹם יוֹם. נֵד קְצִירַיִךְ: אֶשְׁמַח וְאָשִׁישׁ בְּיוֹם אֶשְׁמַע מְבַשֵּׂר בְּקוֹל. שָׁלוֹם מְנוּחָה דְּרוֹשׁ. וּשְׁלוֹם אֲסָיְרַיִךְ:

אֲלִי צִיּוֹן וְעָרֶיהָ. כְּמוֹ אִשָּׁה בְּצִירָהּ.
וְכִבְתוּלָה חֲגֹרֶת שַׂק עַל בַּעַל נְעוּרֶיהָ:
עֲלִי אַרְמוֹן אֲשֶׁר נִטַּשׁ בְּאַשְׁמַת צֹאן עֲדָרֶיהָ.
וְעַל בִּיאַת מְחַרְפִּי אֵל בְּתוֹךְ מִקְדָּשׁ חֲדָרֶיהָ:

פירוש ע"ט

מַעֲשִׂים טוֹבִים אוּן צוּ דֶעם מְאַרְגָּען — פָּאַרְשָׁטֶען דַיין פְּרִיד אַזוֹ וויא דִי זון
אַז עָם הָאט גִּשְׁפָּרָאצְט בְּלִיהוּנְג אוּן — שַׁיינְט הֶעל אָן וְואלְקן נָאךְ דֶעם טָאג
שְׁפְּרָאצוּנְג הָאסְטוּ צוּא מִישְׁט דַיינֶע — פּוּן רֶעגֶן. אוּן אַזוֹ וויא אֵיין וָואלְקן
צְוַוייֶענְען גוּטָע מִיט שְׁלֶעכְטֶע אֵין — פּוּן טוּיא אֵין אֵיין הֵיסֶען טָאג פּוּן
אֵיינֶעם אוּן דִי שְׁלֶעכְטֶע הָאבֶּן נָאךְ — שְׁנִיט: אֶשְׁמַח אִיךְ וֶועל מִיךְ פְּרֵיֶען
קַאלְע נִמְאכְט דִיא גוּטָע כְּלוֹמַר אַז — אֵין דֶעם טָאג אַז אִיךְ וֶועל הֶערֶן אַז
נָאט הָאט אַיךְ אַרַיין גִּבְראכְט קֵיין — אֱלֹהוּ הַנְּבִיא וֶועט אֵיין כְּשׂוֹרָה זָאגֶן
אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל זַיט אִיר פְּרִיאֶר גוּט — מִיט אַהוּךְ קוֹל דִיא פְּרִיד פּוּן דֶעם
גְּוועזֶן אוּן דֶר נָאךְ זַיט אִיר שְׁלֶעכְט — רוּהוּנְג פָּאַרְשָׁטֶט אוּן דִיא פְּרִיד פּוּן
גְּוואלְדְקֶער וְוִידֶר יִשְׂרָאֵל צוּ נָאט דַיין — דַייֶנע קִינְדֶער וָום זֶענֶן גְּבוּיְדֶען גְּוועזֶן
בְּאשָׁעפֶּר עֶר וֶועט דִיךְ אֵין בְּרַיטֶען — אֵין בָּבֶל:
צוּ גְּבִירְד אוּן גְּבִירְד צְוויישֶׁן דִיר וֶועט — אֱלִי צִיּוֹן וְעָרֶיהָ קְלָאג צִיּוֹן מִיט דַייֶנע
רוּעֶן דֶר הַאר פּוּן דַיין יוּגְנְט דָּם אִיז — שְׁטֶעט אַזוֹ וִוי אֵיין אִשָּׁה וָואם
נָאט בָּרוּךְ הוּא: אֲרֵיָה בְּנָוֵךְ גְּבוּבְרָאכְט — אֵין חֻבְלֵי לֵידָה אוּן אַזוֹ וִוי אֵיין יוּנְג
וָום אִיז גִּינְגְלִיכֶן צוּ אֲלֵיי וֶועט שׁוּין — פְּרוּי וָום זִיא אִיז אָן גִּיגוּרְט מִיט אֵיין
נַיט אוֹף גַיין אִין דַייֶנע שְׁטֶענְגִין צוּא — זַאק אוּן קְלָאגְט אוֹף דֶעם מַאן פּוּן
הַאלְטֶען מִלְחָמָה מִיט דִיר אוּן דִיא — אִיר יוּגְנְט: עֲלִי אַרְמוֹן אוֹף דֶעם בֵּית
גְּרוֹסֶע אוּן קְלֵיינֶע שִׁיפְּען וֶועט נִיט — הַמִּקְדָּשׁ וָום עֶר אִיז וָואךְ פַּר לָאזְען
אִיבֶּר פָּאךְ דַיין וָואסֶר מְלְחָמָה צוּא — פּוּן וָועגֶן דִי זִינְד פּוּן דִי יִשְׂרָאֵל אוּן
הַאלְטֶן מִיט דִיר־מַיין לַייב גְּלוּסְט צוּ — אוֹף דֶעם וָואם דִיא כַּשְׂדִּים הָאבֶּן

חורבן בית המקדש

אין קוֹל אוּן אִיךְ הָאב אין אִיר נִיט מְקַנֵּא גְּיוֶען — בָּענְטְשׁ פּוּן בְּלוּט אוּן פְּלַייש אוּן פּוּן עֶרד
אוּן הַיינְט זָעה רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אִיךְ בִּין אִיר: — אוּן אַש אוּן הָאב נִיט מְקַנֵּא גְּיוֶען כִּי ז

אלי עֲלֵי נָלוּת מְשָׁרַתְתִּי אֵל. מַנְעִימֵי שִׁיר וְמָרִיהָ.
וְעַל דָּמָם אֲשֶׁר שָׁפַךְ. כְּמוֹ מֵימֵי יְאוֹרֶיהָ: אלי
עֲלֵי הֲגִיוֹן מְחוֹלֶלֶיהָ. אֲשֶׁר דָּמַם בְּעָרֶיהָ. וְעַל
וְעַד אֲשֶׁר שָׁמֵם וּבְטוּל סַנְהֶדְרֶיהָ: אלי עֲלֵי
וְבְחֵי תְמִידֶיהָ. וּפִדְיוֹנֵי בְּכוֹרֶיהָ. וְעַל הִכְּוּל כְּלֵי
הֵיכָל וּמִזְבַּח קְטוֹרֶיהָ: אלי עֲלֵי טַפֵּי מְלָכֶיהָ.
בְּנֵי דָוִד גְּבִירֶיהָ. וְעַל יָפִים אֲשֶׁר חָשַׁךְ בְּעֵת
סָרוּ כְתָרֶיהָ: אלי עֲלֵי כָּבוֹד אֲשֶׁר נָלָה בְּעֵת
חָרְבַּן דְּבִירֶיהָ. וְעַל לוּחֵי אֲשֶׁר לָחַץ. וְשָׁם
שַׁקִּים חֲגוֹרֶיהָ: אלי עֲלֵי מַחַץ וְרוֹב מַכּוֹת אֲשֶׁר
הֻכּוּ נְזִירֶיהָ. וְעַל נִפּוּץ עֲלֵי סֶלַע עוֹלָלֶיהָ

פירוש ע"ט

גלעסטערט גאט בשעת ארײן קומן
אין די קאמערן פון דעם בית המקדש:
עלי נ׳׳ת אוף דעם קלײן גיזינד פון אירע
מלכים ום זענן ארום גקומן פון דוד
המלך אונ אוף זיערע שייגהייט ום
איז פינסטער גוועזן אין דער צייט
אז זיי האבן אפ גטאן אירע קרונן:
עלי בביד אוף דעם בבוד ום איז וואהרן
אפ גטאן אין דער צייט אז עם איז
חרוב גוואהרן איר בית המקדש אונ
אוף דעם באצווינגענישן וואם דער
טיטום הט זיי באצווינגען אונ האט
זיי אן גיגורט מיט זעק: עלי מחץ אוף
די וואונדן אונ פיל שלעק ום זענין
וואהרן גשלאגן אירע הערין אונ אוף
דעם ום די בבלים האבן צו קלאפט
אירע קלײנע קינדר אוף דע- פעלזן:

חורבן בית המקדש

שוועסטער אונ די ביסט אין דר בארמיגר נאט
ווארום האסטו בקנא גויען אין ישראל ויאם
האבן גידינט עבודת כוכבים ויאם האט דיר

גישאם דער בילד ויאם ער האם קין משש
ניט אונ האסט דורך דעם פאר טריבין מיינע
קינדער אונ דיא פיינם האבן מיט גייא גיפאלן

וְנֶעֱרֵיהָ: אֵלִי עֲלֵי שִׁמְחַת אוֹיְבֶיהָ. שָׂחֲקוּ עַל שְׁבָרֶיהָ. וְעַל עִנּוּי בְּנֵי חוֹרִין נְדִיבֶיהָ מְהוֹרֶיהָ: אֵלִי עֲלֵי פֶּשַׁע אֲשֶׁר עִוְּתָה סְלוֹל דַּרְכּוֹ אֲשׁוּרֶיהָ. וְעַל צִבְאוֹת קְהָלֶיהָ שְׁזוּפֶיהָ שְׁחוֹרֶיהָ: אֵלִי עֲלֵי קוֹלוֹת מְחֻרְפֶיהָ. בְּעֵת רַבּוּ פְגָרֶיהָ. וְעַל רִנָּשַׁת מְגַדְּפֶיהָ. בְּתוֹךְ מִשְׁכַּן חֲצֵרֶיהָ: אֵלִי עֲלֵי שִׁמְךָ אֲשֶׁר חִלַּל בְּפִי קָמֵי מְצִירֶיהָ. וְעַל תַּחַן יְצַוְּחוּ לָךְ קְשׁוֹב וּשְׁמַע אֲמָרֶיהָ: אֵלִי צִיּוֹן וְעָרֶיהָ. כְּמוֹ אִשָּׁה בְּצִירֶיהָ. וְכִבְתוּלָה חָגְרַת שַׂק עַל בַּעַל נְעוּרֶיהָ:

שׁוֹמְרוֹן קוֹל תִּתֵּן מְצָאוּנִי עֹנִי. לְאֶרֶץ אַחֶרֶת יְצָאוּנִי בָנַי. וְאָהֳלִיבָה תְּזַעֵק נִשְׂרְפוּ אַרְמוֹנַי. וַתֹּאמֶר צִיּוֹן עֲזָבַנִי יְיָ: לֹא לָךְ אָהֳלִיבָה חֲשׁוֹב עָנְיֵךְ כְּעָנְיִי. הַתְמְשִׁילִי חָלִיךְ לְשִׁבְרִי וְלַחֲלָיַי. אֲנִי אָהֳלָה סוּרָה בָּגַדְתִּי בְקָשְׁיִי. וְקָם עָלַי כַּחֲשִׁי וְעָנָה בִי מֶרְיִי. וּלְמַקְצַת הַיָּמִים שִׁלַּמְתִּי נְשָׁיִי. וַתִּגְלַת פִּלְאֶסֶר אָכַל

פירוש ע"ט

עֲלֵי שִׁמְחַת אוֹף דִּי פְּרֵייד פּוּן דִּי בַּבְלִים גְּוֶועֶן פִּיל טוּמְעֶט לַייבְּעֶר פּוּן דִּיא
וָוס זַייא הָאבֶּן זַיךְ גְּפְּרֵייט אוֹף אִיר יִשְׂרָאֵל אוּן אוֹף דֶעם וָואס אִירֶע
בְּרָאךְ אוּן אוֹף דֶעם וָואס זַיי הָאבֶּן גְּשְׁטוֹרְעמְט אִין דֶעם לֶעמְטֶערֶן הָאבֶּן גְּשְׁטוֹרְעמְט אִין דֶעם
גְּפַייגְנְט דִּיא קִינְדֶער יִשְׂרָאֵל אִירֶע עֲלֵי שִׁמְךָ אוֹף
צַדִּיקִים אוּן אִירֶע רַייגֶע: עֲלֵי פֶּשַׁע אוֹף הוֹיף פּוּן אִיר מַשְׂכֹּן: אֵלִי עֲלֵי שִׁמְךָ אוֹף
דִּי מִיסְטַייט וָוס זַיא הָט פַּר קִרְימְט דֶעם נָאמֶן פּוּן נָאט בָּרוּךְ הוּא וָואס
אִין אַיין גִּימַאֲרְעטֶענֶם וָועג אוּן אוֹף עֶר אִיז וָואֲרֶן פַּר שְׁוָועכְט אִין דֶעם
דֶעם הֶערְשׁאפְט פּוּן אִיר אַיין זַאמְלוּנְג מוֹל פּוּן דִּי כַּשְׂדִּים אִירֶע בַּאלַיידִיגֶר
וָוס זַיי עֶענֶן פַּר בֶּרְעגְט אוּן שְׁוואֲרְץ: בָּעטֶן צוּא דִיר נָאט פַּאר נָעם אוּן אוּן דִּיא יִשְׂרָאֵל
עֲלֵי קוֹלוֹת אוֹף דֶעם קוֹל פּוּן אִירֶע הָער צוּא אִירֶע רַייד אוּן דֶער לַייז
לֶעמְטִירֶם אִין דֶר צַייט אַז עֶס וֶועֶנֶען בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ אָמֵן:

חורבן בית המקדש

וָם זַיי הָאבֶּן גְּיוואלְט אַז בַּאלְד הָאט זַיךְ נָאט וָועֶנֶען וָועֶל אִיךְ דִּיא יִשְׂרָאֵל וִוידֶער קֶערֶן צוּ
דֶער בַּארִיכְט אוּן הָאט גְּיוואלְט רַחֵל פּוּן דַייגְט נַייעֶר לַאנְד קֶנֶן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֲמֵן סֶלָה:

אֶת פְּרִיי. חֻמַּדְתִּי פָּשַׁט וְהִצִּיל אֶת עֲדָיִי. וַלַּחֲלַח וְחָבוּר נָשָׂא
אֶת שִׁבְיִי. דָּמִי אֲהֶלִיבָה וְאַל תִּבְכִּי כִּבְכִיי. שְׁנוֹתַיִךְ אָרְכוּ וְלֹא
אָרְכוּ שָׁנָי. ואהליבה: מְשִׁיבָה אֲהֶלִיבָה אֲנִי בֵן נַעֲקַשְׁתִּי. וּבְאַלּוּף
נָעוּרַי כְּאֲהֶלָה בָּגַדְתִּי. דָּמִי אֲהֶלָה כִּי יְגוֹנִי זָכַרְתִּי. נָדַדְתִּ אַתְּ
אַחַת וְרַבּוֹת נָדַדְתִּי. הִנֵּה בְיַד הַמַּשְׁחִית פַּעֲמַיִם נִלְכַּדְתִּי. וּשְׁבִיָּה
עֲנִיָּה לְבָבֶל יָרַדְתִּי. וְנִשְׂרַף הַהֵיכָל אֲשֶׁר בּוֹ נִכְבַּדְתִּי. וּלְשִׁבְעִים
שָׁנָה בְּבָבֶל נִפְקַדְתִּי. וְשַׁבְתִּי לְצִיּוֹן עוֹד וְהֵיכָל יִסַּדְתִּי. גַּם זֹאת
הַפַּעַם מְעַט לֹא עָמַדְתִּי. עַד לָקָחַנִי אֱדוֹם וְכִמְעַט אֲבַדְתִּי. וְעַל
כָּל הָאֲרָצוֹת נָפְצוּ הֲמוֹנִי. ואהליבה: הַחוֹמֵל עַל דַּל חֲמוֹל עַל
דַּלּוּתָם. וּרְאֵה שִׁכְמוֹתָם וְאֹרֶךְ גְּלוּתָם. אַל תִּקְצוֹף עַד מְאֹד
וּרְאֵה שִׁפְלוּתָם. וְאַל לָעַד תִּזְכּוֹר עֲוֹנָם וְסִכְלוּתָם. רְפָא נָא
אֶת שִׁבְרָם וְנַחֵם אֲבֵלוּתָם. כִּי אַתָּה סִבְרָם וְאַתָּה אֱיָלוּתָם.

חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּיִמֵי קֶדֶם. כְּנָאֶמְךָ בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם יְיָ:
עַד אָנָה בְּכִיָּה בְצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָיִם. תְּרַחֵם צִיּוֹן וְתִבְנֶה
חוֹמוֹת יְרוּשָׁלָיִם: תרחם ציון וכו' תמצא לעיל צר 47

ותת"ל תומריס אשרי וכו' תמצא בשחרית

וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וּלְשָׁבֵי פֶּשַׁע בְּיַעֲקֹב נְאֻם יְיָ: וְאַתָּה קָדוֹשׁ
יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל: וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר. קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ
קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: וּמַקְבִּלִין דֵּין מִן דֵּין
וְאָמְרִין קַדִּישׁ בִּשְׁמֵי מְרוֹמָא עִלָּאָה בֵּית שְׁכִינְתֵּהּ קַדִּישׁ עַל
אַרְעָא עוֹבַד גְּבוּרְתֵּהּ קַדִּישׁ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא: יְיָ צְבָאוֹת
מַלְיָא כָל אַרְעָא זִיו יְקָרֵהּ: וַתְּשָׂאֵנִי רוּחַ וָאֶשְׁמַע אַחֲרַי קוֹל רַעַשׁ
גָּדוֹל בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ: וְנִטְּלַתְנִי רוּחָא וְשָׁמְעַת בָּתְרַי קָל
זְיָע סַגִּיא דְּמִשַּׁבְּחִין וְאָמְרִין בְּרִיךְ יְקָרָא דַיְיָ מֵאַתַר בֵּית שְׁכִינְתֵּהּ:
יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: יְיָ מַלְכוּתֵהּ קָאֵם לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא:
יְיָ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל אֲבוֹתֵינוּ שָׁמְרָה זֹאת לְעוֹלָם
לְיֵצֶר מַחְשְׁבוֹת לְבַב עַמֶּךָ וְהָכֵן לְבָבָם אֵלֶיךָ: וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר
עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ: כִּי
אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב וְסַלָּח וְרַב חֶסֶד לְכָל קֹרְאֶךָ: צִדְקָתְךָ צֶדֶק
לְעוֹלָם וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת: תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר
נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם: בָּרוּךְ אֲדֹנָי יוֹם יוֹם יַעֲמָס לָנוּ
הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ סֶלָה: יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב

סלה

סֶלָה: יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בּוֹטֵחַ בָּךְ: יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ: בָּרוּךְ הוּא אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּרָאָנוּ לִכְבוֹדוֹ וְהִבְדִּילָנוּ מִן הַתּוֹעִים וְנָתַן לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵנוּ הוּא יִפְתַּח לִבֵּנוּ בְּתוֹרָתוֹ וְיָשֵׂם בְּלִבֵּנוּ אַהֲבָתוֹ וְיִרְאָתוֹ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ וּלְעָבְדוֹ בְּלֵבָב שָׁלֵם לְמַעַן לֹא נִיגַע לָרִיק וְלֹא נֵלֵד לַבֶּהָלָה: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁנִּשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה וְנִזְכֶּה וְנִחְיֶה וְנִרְאֶה וְנִירַשׁ טוֹבָה וּבְרָכָה לִשְׁנֵי יְמוֹת הַמָּשִׁיחַ וּלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא: לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ כָּבוֹד וְלֹא יִדֹּם יְיָ אֱלֹהַי לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ: בָּרוּךְ הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בַּיְיָ וְהָיָה יְיָ מִבְטַחוֹ: בִּטְחוּ בַיְיָ עֲדֵי עַד כִּי בְיָהּ יְיָ צוּר עוֹלָמִים: וְיִבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ כִּי לֹא עָזַבְתָּ דֹרְשֶׁיךָ יְיָ: יְיָ חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר: ק"ש בלא תתקבל

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל לָתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית. שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת וְלֹא שָׂמָנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה. שֶׁלֹּא שָׂם חֶלְקֵנוּ כָּהֶם וְגוֹרָלֵנוּ כְּכָל הֲמוֹנָם. וַאֲנַחְנוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. שֶׁהוּא נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אָרֶץ. וּמוֹשַׁב יְקָרוֹ בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל. וּשְׁכִינַת עֻזּוֹ בְּגָבְהֵי מְרוֹמִים. הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד: אֱמֶת מַלְכֵּנוּ אֶפֶס זוּלָתוֹ כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתוֹ. וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד:

וְעַל כֵּן נְקַוֶּה לְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לִרְאוֹת מְהֵרָה בִּתְפְאֶרֶת עֻזֶּךָ לְהַעֲבִיר גִּלּוּלִים מִן הָאָרֶץ וְהָאֱלִילִים כָּרוֹת יִכָּרֵתוּן. לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שַׁדַּי וְכָל בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בִשְׁמֶךָ. לְהַפְנוֹת אֵלֶיךָ כָּל רִשְׁעֵי אָרֶץ. יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תֵּבֵל כִּי לְךָ תִכְרַע כָּל בֶּרֶךְ תִּשָּׁבַע כָּל לָשׁוֹן. לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ וְיִפֹּלוּ. וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יְקָר יִתֵּנוּ. וְיִקַּבְּלוּ כֻלָּם אֶת עוֹל מַלְכוּתֶךָ. וְתִמְלוֹךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד: כִּי הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא וּלְעוֹלְמֵי עַד תִּמְלוֹךְ בְּכָבוֹד: כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: וְנֶאֱמַר וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ. בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: וּבְתוֹרָתְךָ כָּתוּב לֵאמֹר שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד: ק"